7375
CLASS NO.
LIBRARY — THE UNIVE[RSITY]

מעריב
היום 104 עמודים
כולל ... ימים ולילות
MAARIV • העתון הנפוץ ביותר במדינה
מייסד והעורך הראשון ד"ר ע. קרליבך ז"ל
יום ו'
ז' אדר תשל"ד
1.3.74
גליון 9014
שנה כ"ו
1 ל"י

הערכות שימסרו היום לד"ר קיסינג'ר בשובו מקאהיר

ישראל תסכים להחזרת מינהל אזרחי של סוריה לשטח הקו הסגול שתפנה

„נ.י. טיימס": ישראל תציע אזור מפורז ב„מובלעת". הקו הסגול

מאת יהקב ... [illegible] ישראל תסכים להחזרת מינהל אזרחי סורי לשטח „הקו הסגול" שיפונה, עם שובם של הפליטים הסוריים אל השטחים — אך עזובת [illegible] על כך, שכוחות צבאיים לא יוחזרו אליהם. עיקרון זה ידון עם שר החוץ האמרי[קני], ד"ר הנרי קיסינג'ר, כי שהיוו[ן] התכנית הישראלית [illegible]

להפרדת הכוחות בין סוריה לישראל.

עקרונותיה של תכנית זו עומדים להימסר היום לד"ר קיסינג'ר לשם העברתם לסוריה, לאחר שהתקבל מידע, כי אנשי הצלב האדום אכן ביקרו אצל השבויים הישרא־ליים.

אמש לא ידוע היה בירוש־לים על הבוקר המדויק של ביקור כזה — אך מקורות ב־ירושלים היו שותפים לתקווה של ד"ר קיסינג'ר, כי הסורים יתירו לאנשי הצלב האדום לבקר אצל השבויים, כפי ש־הבטיחו לו.

בירושלים צוין, כי הביקור של אנשי הצלב האדום אצל השבויים ייערך הבוקר ולידיעה על כך תתקבל לפני בואו של ד"ר קיסינג'ר לירושלים מקאהיר.

התכנית

בקווים כלליים מכילה ה־תכנית הישראלית את הרעיו־נות דלהלן:

● נכונות מן החלק הגדול של המובלעת שבתוכה מצויים כיום כוחות צה"ל;

● דילול כוחות משני צדי של הקו הסגול — על בסיס של הדדיות;

● אי החזרת כוחות צב־איים אל המובלעת (השטחים שנכבשו על ידי צה"ל במל־חמת יום הכיפורים זולת מנ־הל אזרחי;

● הקמתו של אזור חיץ של או"ם, בדומה להסדר שהו־שג עם מצרים.

בלי מפה

נודע, כי בשלב ראשון אין ישראל מתכוונת למסור לד"ר קיסינג'ר תכנית מפורטת על מפה — אלא רעיונות ועק־רונות בלבד.

הממשלה שהתכנסה אתמול לישיבה מיוחדת בירושלים שמעה מפי ראש הממשלה, שר הבטחון ושר החוץ סקירות על השיחות עם ד"ר הנרי קיסינג'ר ולכל הנראה נתנה את אישורה לעקרונות.

שיחות ישירות

אשר להכנות שלפיה יש־נהלו השיחות עם סוריה — אין לישראל הצעה מגובשת משלה, אך מציעה שהשיחות יהיו ישירות ככל האפשר וכי אזור הקרוב, בדומה לשיחות הקילו' ה־101. ישראל לא תוו־תר. כנראה תנאים בעניין זה אך הביעה שהשיחות יתנהלו, כאמור, בצורה ישירה ככל האפשר.

שיחות בתל־אביב

שר החוץ האמריקני עמד ל־הגיע לפנה"צ לישראל מקאהיר והשיחות עמו, יתנהלו היום בתל־אביב, בלשכתה של ראש הממשלה, גב' גולדה מאיר. מכאן ייצא בשעות אחר ה־צהריים לדמשק, כדי להביא לידיעת הסורים את עקרונות התכנית הישראלית.

„נ.י. טיימס": אזור מפורז; דילול כוחות

מאת פילים בן,
סופר „מעריב" בארה"ב

„ישראל בהכוונת להציע הקמת אזור מפורז בינה ו־בין סוריה, בתוך המובלעת שנכבשה מידי הסורים ב־מלחמת אוקטובר — מוסר הבוקר העתון „ניו יורק טיימס" בידיעה מירושלים.

העתון אומר, כי גם ד"ר קיסינג'ר תומך בהקמת אזור חיץ, אם כי עדיין לא דן עם הצד הישראלי בפרטי ה־תכנית. ישראל אינה מעוניינת כי המגע הצבאי עם סוריה ייערך בז'נבה, מאחר שהיא חוששת כי הנוכחות הסובייטית תקשיח את עמדת הסורים.

לדברי העתון מציעה ישראל שבאזור המפורז יוצבו חיילי

(סוף בעמ' 2, טורים 1, 2, 3, 4)

„לייבור" ניצח באנגליה אך צפוייה ממשלת־מיעוט

תוצאות לטובת ה„לייבור" הפתיעו * יש עדיין אפשרות לממשלה קואליציונית אך נראה שייערכו בקרוב בחירות חדשות * וילסון הודיע שלא יצרף הליבראלים לקבינט אם יעמוד בראש

מאת צבי לביא, סופר „מעריב" בלונדון

ממשלת מיעוט צפויה בבריטניה, [ז]ו [הפע]ם הראשונה, מאז שנות השפל, בסוף [שנות] ה־20.

[illegible]

בשעה 6 בבוקר היו התוצ־אות כדלהלן: לייבור — 40.7 אחוז (8,1??,357 קולות) 255 מנדטים; שמרנים — 37.5 אחוז (7,523,041 קולות) 177 [illegible]

[illegible] ממשלה מיעוט — סכנתה ש־יוכרז על בחירות חדשות.

הישגו של הלייבור התמוה בניגוד לכל הנחזות של כמד־אלי דעה. הקהל הקו הפרו־טמרני, שנקטו בו כספי עתו־נים. הפרשנים רואים בתוצאות ההצבעה אי־אמון בממשלה ה־[הית] ... הבעת תקווה שהלייבור אכן יחלץ את בריטניה ממצוקתה הכלכלית.

[illegible]

מסע ארוך לתוך הלילה — בבריטניה; „החוזאים" ניבאו „נצחון זעום" ללייבור

מאת צבי לביא, סופר „מעריב" בלונדון

[illegible]

(סוף בעמ' 2 טורים 1, 2, 3)

בפגישה שנערכה אתמול בקאהיר השתתפו (מימין) שר החוץ של ארה"ב ד"ר הנרי קיסינג'ר, נשיא מצרים אנואר סאדאת, שר המלחמה אחמד איסמאעיל עלי, שר החוץ איסמאעיל פאהמי והרמטכ"ל גנראל עבד אל גאני גמאסי. (תצלום איי.פי. רדיוטלפוטו)

דובר הצלב האדום: אין הודעה על ביקור אצל השבויים בסוריה

אבל — „הסורים אינם מודיעים מראש; באים ולוקחים"

מאת שרי רובר,

דובר הצלב האדום ה־בינלאומי, מר אלאן מודה, אמר אמש שהארגון עדיין לא קיבל הודעה כלשהי ב־קשר לביקור נציגי הארגון בדמשק אצל השבויים ה־ישראליים.

הדובר הוסיף: „אני זוכר את התנהגות הסורים מן ה־תקופה שבה הייתי אני נציג הארגון בדמשק. הם אינם מודיעים מראש. באים ואומ־רים, בואו איתנו, לבקר ביד את השבויים". בלי הודעות מוקדמות. ייתכן כאמור שה־ביקור אכן יתבצע ביום ו' (היום)".

צפוי חידוש היחסים בין בגדד ובון

מאת איגנה דוישטרין

[illegible]

גרומיקו עומד להיפגש מחר עם סאדאת בקהיר

דן בדמשק עם אסד על הפרדת הכוחות

מאת סופר „מעריב" לענינים ערביים

שר החוץ הסובייטי, אנד־ריי גרומיקו, עמד להמ־ריא הבוקר מדמשק לקא־היר, ועל פי התכנית ייפגש מחר עם הנשיא סאדאת.

גרומיקו מסיים היום ביקור בן יומיים בדמשק, שעיקר מטרתו, לפי הערכת מקורות דיפלומטיים בבירה הסורית, היתה להבטיח, שבריה"מ לא תישאר „מחוץ לתמונה" ב־מגעים שבין סוריה לישראל בנושא הפרדת הכוחות, ומ־תוך כוונה שבריה"מ תמלא תפקיד פעיל יותר במגעים לקראת פתיחת השלב הבא בוועידת ז'נבה.

אתמול דן שר החוץ ה־סובייטי עם הנשיא אסד ב־משך כשלוש שעות בנושאי ההפרדה בחזית הסורית, ה־שלב הבא של ועידת ז'נבה ויחסי סוריה — בריה"מ.

לגרומיקו מתלווית משלחת גדולה של אנשי כלכלה סוב־ייטיים וקרוב לוודאי שבמה־לך השיחות נדונה גם אפ־שרות של הסיוע הסובייטי ל־סוריה לשיקום כלכלתה.

גשמים ימשיכו לרדת היום ומחר

גשמים יוסיפו לרדת לפרקים במשך היום, בעיקר בצפון ה־ארץ ובמרכזה. בשבת יש ל־צפות שהגשמים יתפשטו גם קצת יותר דרומה.

תחזית השירות המטרולוגי מסרה הבוקר כי אי היציבות במזג האוויר תימשך, היא נו־בעת מאפיק רום מעל למזרח התיכון. היום יהיה מעונן הל־קית עד מעונן ומחר יהיו הגשמים פזורים. ייתכנו גם סופות רעמים.

„אל־אהראם": ניכסון לקאהיר באפריל

מאת סופר „מעריב" לענינים ערביים

שר החוץ המצרי, איסמאעיל פאהמי, עומד להיפגש בשבוע הבא עם השגריר האמריקני בקאהיר, הרמן אילטס, כדי לתאם את ביקורו של נשיא ארה"ב ריצ'ארד ניכסון בקא־היר באפריל — מוסר הבוקר „אל־אהראם".

עתוני קאהיר מציינים הבו־קר בסיפוק את חידוש היח־סים בין ארה"ב ומצרים, „ע־דות, לסימון של שבועה שנים של תשדורת הדדית".

(ראה עמוד 3)

מרכז רפ"י תתכנס מחר בערב הכרעה בשאלת תמיכתה בממשלה

אז תסתיים ההידברות עם ראשי העבודה * דיין הודיע שהחלטתו „סופית ונחרצת" * גולדה תשלים הרכב ביום א' * האוזנר (ל"ע) שר בלי תיק

[illegible]

(ראה עמוד 4)

[illegible]

(סוף בעמ' 2, טורים 4, 5)

בעלי המוניות אינם מסתפקים בהעלאה שאושרה

ארגון מוניות השירות ב־תל־אביב (קווי 4—5), הודיע אתמול, כי הוא מעכב לפי שעה את העלאת העריפי ה־נסיעה במוניות, כפי שאושרו על־ידי משרד התחבורה — כיוון ששיעור ההעלאה איננו מספק אותו.

פגישת פומפידו — ברז'נייב תיערך ב־12 במארס

נשיא צרפת, מר ז'ורז' פומפידו, ייפגש עם ליאו־ניד ברז'נייב בעיר הקיט פיטסונדה שלחוף הים השח־ור ב־12 במארס וב־13 בו.

הפיסגה הצרפתית־סובייטית החמישית, עמדה להיערך ב־חודש ינואר אך נדחתה בעיק־ר בגלל התגובה הצרפתית על עמדתה של ברית המוע־צות לגבי מלחמת יום הכי־פורים. אתמול זמן האשים שר החוץ הצרפתי, מר מישל ז'ו־בר, את מוסקווה בעמידה יד אחת עם ארה"ב כדי לכפות „הגמוניה של מעצמות העל" על העולם.

ד"ר שפיגל פנה לגולדה לא לצרף את רפאל לממשלה

התביעה המרכזי במשפט השוחד של תל־גבורים, [מ]רב לדבר, שלח איגרת לראש הממשלה * „לפי שעה אינני רוצה לומר מה כתבתי" * אם תשנה המפד"ל [את החל]טתה שלא להצטרף לממשלה אשקול מחדש עמדתי"

מאת שאול זהן

[illegible]

ההקלה בשבתון הרכב נכנסה הבוקר לתוקפה

שר התחבורה האריך את התקנה בדבר חובת יום ה־שבתון עד 8 במארס 1975.

מהיום חידשה עיריית תל־אביב את הפיקוח על החנייה ברחובות. מהיום שוב יירשמו דו"חות לכל רכב שיחנה ב־מקום מוסדר לחנייה, ולא יימ־צא עליו כרטיס חנייה מת־אים.

[illegible]

הכוחות המצריים ממזרח לתעלה קטנים מהמותר

מאת יעקב ארז

[illegible]

3104
מודעות
מתפרסמות היום ב־
ערב מעריב
בעמודים:
7, A5, A6, A7, A8
A9, A50, A51
מודעות דרושים
בעמודים:
7, A2, A3, A4, A52, A53
A54, A55, A56
מודעות לימודים
בעמודים: 28, 29
וב„ימים ולילות"
בעמודים: A40, A41, A42

הקדימו מודעותיכם למדור „דרושים"
עשרות מודעות „דרו־שים" שהגיעו אלינו ב־איחור, לא נכנסו בגליון זה.
מודעות אלו יופיעו ב־גליון יום ראשון הקרוב.
יחד עם בקשת סליח־תנו של המפרסמים אנו מבקשים להקדים במסירת המודעות למדור „דרושים".
מעריב
מחלקת המודעות

RCA
שפופרות, טרנזיסטורים, מיקרים טריאק, מעגלים משולבים, ספרים, ריאוס־טאטים, קבלים, נגדים מדוייקים, ולכות, לוחות למעגלים מודפסים, ממס־רים שונים, ככשירי בקרה.
חברת רדיו ישראלית
נחלת בנימין 18
טל. 50156 ת"א
הגיעו רמקולים
פיוניר, פולייפלנר ק.ל.ד.

קונים זהב וכסף, שער־נים. אנטיקות, מתיכים טובים. מכירה ותיקונים של שעונים „סיקו"
SEIKO
חנות „קרונוס"
אלנבי 118, טל. 624423
תל־אביב

דע את יהדותך
יופיע במעריב
אי"ה ביום ששי הבא י"ד באדר 8.3.74
בגליון פורים

הבילוי הלא נורמלי
הוא כמובן ביקור באלחוש. אתה משוטט בחנות תקליטים הגדולה בארץ, מדפדף במבחר העצום, מאזין לכל תקליט העולה על דעתך ומבלה את זמנך בנעימים! אינך חייב לקנות דבר, אך אם תחליט לרכוש תקליט בוודאי שתופתע:
אצלנו עדיין המחירים הישנים!
אך כמובן שהמלאי מוגבל וכל הקודם זוכה!
ואת ועוד: מבחר משגע של אריכי נגן קלסיים וקלים במחירים משוגעים, כגון:
במקום 24.90 תקליטי 12.90 תקליטי ילדים 2.50
התבדר אצלנו לשעה קלה, וקנה לידידך שי במחיר פרסומת. הפרדה (סטריאופונית) והנתקות (מצרות חיום־יום) עם תקליט מאת אלחוש.
רחוב אבן־גבירול 21, תל־אביב

مكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הממשלה הראשונה בעולם שנפלה בגלל משבר הנפט

המורדים באתיופיה שולטים באדיס־אבבה דורשים לשפוט שרי הממשלה שהתפטרה

„אל תניחו להם להימלט" — קראו בכרוזים שפיזרו בעיר ✱ בשידור לאומה קרא הקיסר היילה סילאסי לאחדות בהנהגת הממשלה החדשה שבראשות שר התקשורת לשעבר, ולהחזיר את השלום למדינה

מאת דיאל מורגרשה, סופר „לוס אנג'לס טיימס"

כהונה צבא מורדים השתלט אתמול על רוב אזורי הבירה האתיופית אדיס־אבבה, תוך הבטחתו של הקיסר היילה סלאסי, כי ימלא את תביעותיהם.

החיילים הקימו מחסומים, כשהם מחפשים אחרי 19 חברי הממשלה, שאת התפטרותם קיבל הקיסר ביום ד'. „אל תניחו להם להימלט" — נאמר בעלונים שפוזרו מעל העיר ממטוס צבאי — „הביאו אותם אל בית־המשפט. הקפיאו את חשבונותיהם".

● נאמנים לקיסר

מכוניות משוריינות סיירו במבואות נמל התעופה של הבירה והחיילים הקימו מחסומים בכביש לנמל.

כמה שרים לשעבר נתפסו על־ידי החיילים ונלקחו למטה הדיוויזיה הרביעית, שהוא מבצר במאתי העיר. הכוחות המורדים, הנתמכים גם על־ידי המשטרה, שולטים למעשה על כל העיר. הם מודיעים, שהם נאמנים לקיסר ורוצים לכפות על הצבא להיענות לתביעותיהם להעלות את המשכורות ולעשות שינויים בממשלה.

השתלטות הצבא התקבלה בברכה על־ידי רוב תושבי העיר, שנפגעו לאחרונה על־ידי האינפלציה הדוהרת, שלממשלה אין שליטה עליה. כתוצאה מהאינפלציה האמירו ב־50 אחוז, בחודשים האחרונים, מחירי הדלק והמזון.

● שידור לאומה

מאחורי שערי הברזל הגבוהים של ארמון הקיסר, כשהוא מוגן על־ידי המשמר האישי שלו, השמיע הקיסר שידור לאומה ברדיו ובטלוויזיה, וקרא לאחדות בהנהגת הממשלה החדשה. בראשה יעמוד מי שהיה שר התקשורת בממשלה היוצאת, אנדאל כאהן מאקונן, שאף הוא הופיע בטלוויזיה וקרא לשלום ואחדות.

ראש הממשלה החדש אמר, שבמדינה ימשיכו למשול אזרחים, וכי השרים החדשים יהיו מי שהיו קודם לכן סגני שרים ועוזריהם. הצבא לא עשה שום נסיון לעצור את ראש הממשלה החדש, למרות שהוא נמנה עם 19 שרי הממשלה היוצאת שהתפטרו.

תחנות הטלוויזיה והרדיו באדיס־אבבה עדיין מופעלות על־ידי כוחות הנאמנים לממשלה.

● עוצר לילה

אתמול אחר־הצהריים פוזרו מעל העיר ממטוסים כרוזים, המכריזים על עוצר החל מ־שעה 8 בערב. אולם אחר־כך בוטל העוצר, אם כי יחידות שריון סיירו ברחובות. ראש הממשלה הודיע אחר־כך על עוצר שייכנס לתוקפו הערב בשעה 9 עד מחר בבוקר ב־6.

אתמול בבוקר הופסקה ישיבה של שרי הארגון לאחדות אפריקנית, לפי עצת ממשלת אתיופיה, „בגלל המצב הנוכחי במדינה". נציגי 42 המדינות עומדים להפגש שוב הבוקר.

אחדים מהנציגים הזרים נתקעו במחסומי דרכים, שהקימו חיילים ברחובות תוך חיפושים אחרי שרים לשעבר. אולם החיילים חקרו רק אזרחים אתיופים וערכו חיפושים אצל כל מי שנסע במכונית חדשה או לבש בגדים מהודרים.

● הכל בגלל נפט

הממשלה האתיופית היא הראשונה בעולם שנפלה בגלל מחיר הנפט. המשבר החל בגלל שביתת 3500 נהגי המוניות בשבוע שעבר, שדרשו להוריד את מחירי הדלק. בעקבותם באו נהגי האוטובוסים. סטודנטים ערכו מהומה ובתי־ספר נסגרו.

ביום ג' בבוקר התמרדו יחידות צבא המוצבות באריתריאה ותבעו העלאות שכר. הצטרפו אליהן ביום ד' אנשי חיל־הים המוצבים בבסיס באריתריאה.

הקיסר נשא ונתן עם המורדים וציווה על ממשלתו להתפטר. אולם ביום ד' בלילה השתלט הצבא על בסיס חיל־האוויר בדברה־זייט, כ־50 ק"מ מהבירה, כשהחיילים נועלים את קציניהם מאחורי מנעול ובריח.

● העלאת המשכורות

אתמול בבוקר התפשטה המרידה והגיעה לאדיס־אבבה. יחידות הצבא לעבר נמל התעופה, אחרות הקימו מחסומים ומשאיות עמוסות בחיילים הקיפו את הבנקים ומקומות מפתח אחרים בעיר.

הקיסר הופיע בטלוויזיה, כשהוא לבוש מדי צבא עטור מדליות, וקרא לאזרחים ולחיילים „להחזיר את השלום למדינה". הקיסר אמר, כי „כולם חייבים לחזור לתפקידיהם ולהמשיך במשימותיהם".

הוא הבטיח להעלות את משכורות היסוד של החיילים ל־112 דולר במטבע אתיופי. קודם לכן הבטיח העלאה מ־82 ל־100 דולר. דולר אתיופי שווה כחצי דולר אמריקני.

„הערבות גבוהה מדי" קובלים ברומא פרקליטי שלושת „מחבלי הטילים"

מאת עזה לוציאני, סופרת „מעריב" ברומא

„ההחלטה לשחרר על תנאי את שלושת מחבלי הטילים בערבות של 20 מיליון לירטות לכל אחד, היא מגוחכת. אין להם אמצעי לשלם אותה. פירוש הדבר שבית המשפט אינו מעוניין שייצאו מן הכלא". זו היתה תגובתם של פרקליטי שלושת המחבלים, על החלטת בית משפט ברומא, המטיל על השלושה עונש מאסר של חמש שנים וחודשיים, אך הסכים לשחררם בערבות — עד לשמיעת ערעורם.

הפסימיות של פרקליטי המחבלים איננה מבטאת את הלך הרוחות ברומא. מקורות מוסמכים בבירה האיטלקית סבורים, שאם לא ישולמו סכומי הערבות שנקבעו על־ידי גורם כלשהו — יעשה זאת משרד החוץ האיטלקי בעצמו. דבר זה ישחרר את ממשלת איטליה — הנתונה עתה במשבר פנימי, העלול לגרום להתפטרותה — מבעיה „בוערת", נוכח איום בעקיפה [illegible] מחבלים.

14 מבין הנעדרים בצפון — נפלו כנראה במלחמה

מאת סופרו הצבאי של „מעריב"

14 מבין 18 הנעדרים במלחמת יום הכיפורים בחזית הצפון — נפלו כנראה במהלך המלחמה.

במרכז לזיהוי נעדרים של צה"ל נאספו עדויות של חיילים, לפיהן נראה שהחיילים אלה נהרגו. עובדה זו לא נתבררה עדיין בוודאות. וישראל ביקשה שהסורים ידווחו לה מה גורלם של 18 הנעדרים מחזית הצפון.

על פי תחקורים שונים מתברר, כי ברשימת השמות של השבויים בסוריה נכללו מספר שמות, שלגביהם היתה סבירות גבוהה כי הם בחיים. לעומת זאת, לפחות שם אחד — של איש צוות־אוויר, שנראה בתצפיות מן הקרקע כשהוא נאסף בידי הסורים לאחר שצנח ממטוסו — איננו מופיע ברשימת השבויים.

מלבד הנעדרים שגופותיהם עדיין לא הובאו לקבר ישראל, לא הצליחו אנשי המרכז לזיהוי נעדרים לזהות 10 מבין החללים שנקברו בבתי העלמין הצבאיים. 9 מהם נפלו בחזית הדרום ואחד בחזית הצפון.

ה„גרניקה" של פיקאסו לוכלכה בכתובת „הירגו את כל השקרים"

עובדי המוזיאון לאמנות מודרנית בניו־יורק מנקים את ציורו הנודע של פיקאסו „גרניקה", המתאר את השמדת הכפר הספרדי במלחמת האזרחים על־ידי צבא פראנקו. אתמול זיהם אדם זקן את הציור בכתובת „הירגו את כל השקרים". לציור לא נגרם נזק. (תצלום אי.פי. רדיוטלגראפי)

מאת פולים בן, סופר „מעריב" בארה"ב

תמונתו המפורסמת של פיקאסו „גרניקה", המוצגת בקומה הראשונה של המוזיאון לאמנות מודרנית בניו־יורק, הושחתה אתמול על־ידי איש, שהודיע כי הוא אמן ממוצא איראני.

האיש צייר על התמונה המפורסמת את הכתובת „הרגו את כל השקרים" בצבע אדום. אנשי המוזיאון עצרו מיד את האיש ומסרוהו למשטרה.

האולם בו נמצאת התמונה נסגר מיד למבקרים, והמומחים החלו לנקות את התמונה. אחרי זמן מועט סולק הצבע והתמונה נמצאת במצב יפה. מנהל המוזיאון אמר, כי לא נשאר זכר לצבע האדום ולא נגרם נזק לתמונה.

פיקאסו צייר את „גרניקה" ב־1937 והיא היתה מוצגת בביתן הספרדי בתערוכת פאריס. ב־1939 הועברה לניו־יורק ונמצאת מאז במוזיאון לאמנות מודרנית, שם תישאר — לפי בקשת האמן — עד שהרפובליקה הספרדית תזכה שוב להיוולד.

מסמר הקים „ממשלה למלחמה כלכלית"

ראש ממשלת צרפת, פייר מסמר, הקים אתמול „ממשלה למלחמה כלכלית", כדי להתמודד עם הבעיות הכלכליות החריפות של צרפת.

היום עומדת להתפרסם הודעה על הרכב הממשלה. ישתתפו בה כמה מבין השרים שהיו בממשלה הקודמת, ביניהם שר האוצר, ואלרי ז'יסקר־דאסטן, ושר החוץ, מישל ז'ובר.

מצפים שהממשלה החדשה תצומצם ויהיו בה 15 משרות פחות מאשר בממשלה הקודמת, שמנתה 38 חברים. (צ"ר).

צמרת רפ"י תתכנס

(סוף מעמוד 1)

שלה הנוכחית להפוך למצב שלה בעבר והכריז על בחירות חדשות, הנטייה להביא לפני רפ"י למשלה חדשה [illegible].

עד לכנס של רפ"י [illegible] בין ראשי רפ"י וראשי מפלגת העבודה, וכן קיימו ראש הממשלה גב' גולדה מאיר וראשי מפלגת העבודה [illegible] בכנסת, להצטרף לממשלה.

[illegible]

ראש הממשלה גב' גולדה מאיר מתכוונת להשלים את הרכב הממשלה עד יום ראשון, ולהביאו לאישורה של לשכת מפלגת העבודה וסיעתה בכנסת. היא רוצה להציג את הממשלה החדשה בפני נשיא המדינה והכנסת ביום ג'.

ח"כ האוזנר הודיע אמש בישיבת הנהלת ל"ע, כי נוכח סירובה של ראש הממשלה לשנות את הרכב המועמדים של שרי ל"ע בממשלה החדשה, הוא מוכן לכהן כשר בלי תיק בממשלה המוצעת. ח"כ האוזנר הודיע, כי ביטל התנגדותו להצטרף לממשלה כשר בלי תיק, בגלל פנייתה של הנהלת ל"ע אליו וכדי להבטיח נציגותה של ל"ע על ידי צירופם של שני שרים לממשלה. כאשר נודע לראש הממשלה גב' גולדה מאיר, כי ח"כ האוזנר מסרב להצטרף לממשלה כשר בלי תיק, הודיעה, כי במקרה כזה גם הצעתה איננה עומדת עוד לדיון [illegible] ל"ע שני תיקים בממשלה החדשה. גם הודעה זו [illegible] על ח"כ האוזנר [illegible].

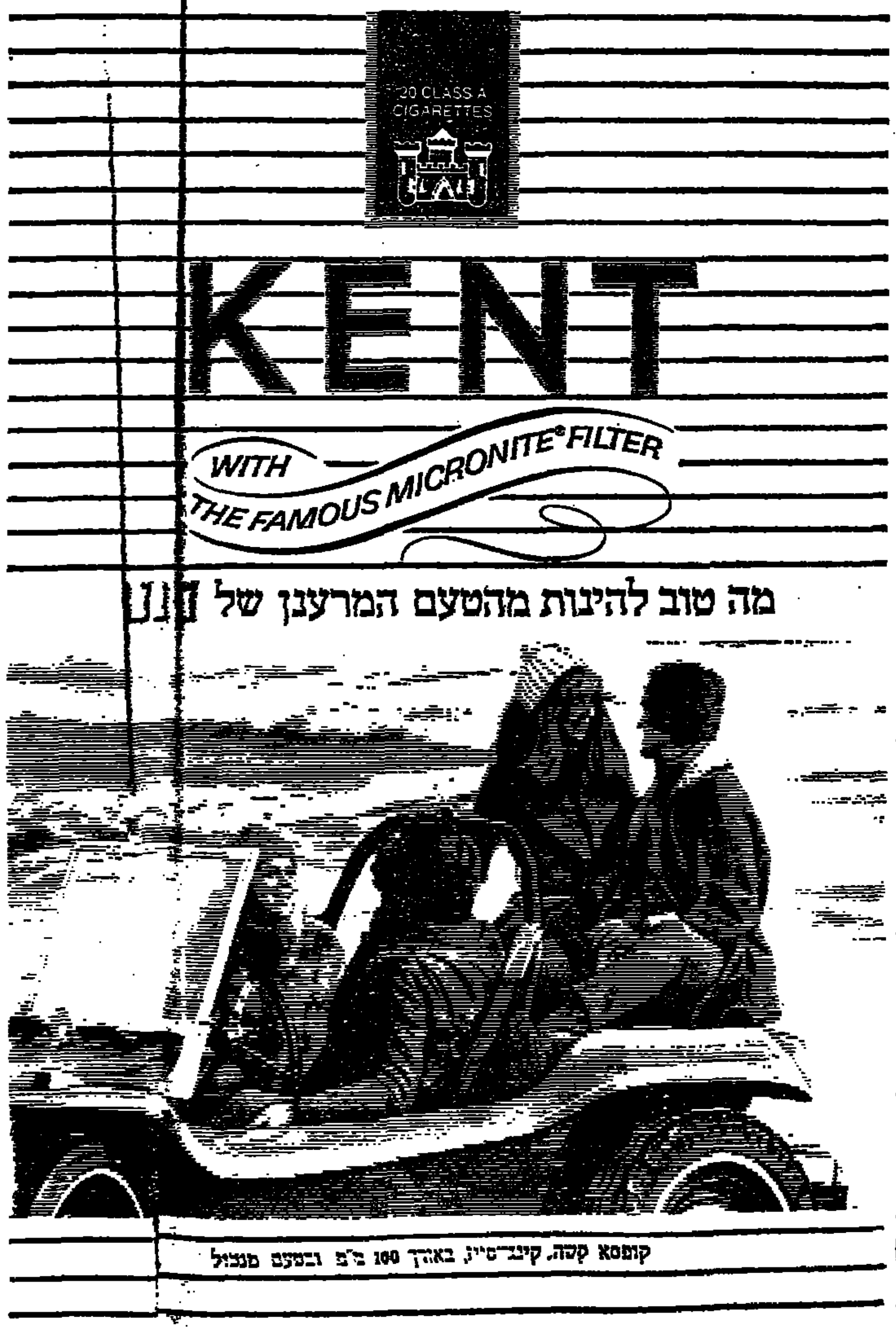

ישראל תסכים להחזרת מינהל אזרחי

(סוף מעמוד 1)

אים ואילו שני הצבאות ידללו את כוחותיהם.

התכנית הישראלית אושרה בישיבת הממשלה, שנערכה אתמול. ספק אם התכנית הישראלית הוגשה לסורים בצירוף מפות מתאימות. הרגשה היא כי על שני הצדדים יהיה להתמקח במשך זמן מה וכל תכנית מפורטת שתוגש בשלב הנוכחי, תידחה על ידי צד זה או אחר.

והצעות ישראליות נוספות:

● איסור החזקת ארטילריה ארוכת טווח באיזור שבו ידוללו הכוחות. (דבר זה עשוי להיות לטעמם של הסורים, מאחר שימנע מן הישראלים מלהפגיז את דמשק. לעומת זה הסורים לא יוכלו להפגיז ישובים ישראלים).

● הגבלת מספר הזחלמים, טאנקים ומספר החיילים באזורים המדוללים (יש להניח שהצעה זו תידחה על ידי סוריה, מאחר שהנשיא אסאד שואף, מטעמי יוקרה, להחזיר לעצמו חלק מן השטח שנכבש במלחמת יום הכיפורים, לפחות את העיירה קונייטרה).

„הסכם תמורת נסיגה"

ש. כהן, סופר „מעריב" באיסטנבול, מוסר:

מזכיר מפלגת הבעת בסוריה, עבדולה אחמאר, אמר לכתב העתון התורכי „מילייט" בדמשק כי ממשלת סוריה מוכנה להגיע להסכם עם ישראל, אם יבטיחו מנהיגי ישראל נסיגה מרמת הגולן. אחמאר הוסיף כי הנסיגה יכולה להיעשות בשלבים — אך על ממשלת ישראל לחתום על מסמך רשמי בעניין זה.

הראיון ניתן ערב בואו של ד"ר קיסינג'ר לדמשק אך התפרסם ב„מילייט" אתמול. המנהיג הסורי הוסיף, ש„אם כוונתו של ד"ר קיסינג'ר לפגוע באחדותן של מדינות ערב — הוא ייכשל".

כן אמר כי סוריה לא תוותר על „זכויות הפלשתינים". שלום שאינו מבוסס על צדק, אינו שלום — אמר.

המצב הפנימי בישראל

תמר גולן, סופרת „מעריב" בפאריס, מוסרת:

כתב „לה מונד" מדמשק, אדוארד סאאב מצטט חוגים אמריקניים בדמשק, המודיעים כי המצב הפנימי בישראל יאלץ את ד"ר קיסינג'ר לשאת ולתת מחדש עם הישראלים לגבי נקודות שעליהן כבר הסכימו, בעת ביקורו הקודם.

לדברי סאאב סבור ד"ר קיסינג'ר כי התכנית הסורית מעניינת ואמר כי יעשה „את אשר נותר".

העתון הצרפתי טוען כי אין לצפות לשינויים מיידיים והרשימה מאחר שנשיא סוריה, אמר, מעונין להרוויח זמן כדי להרגיל את דעת הקהל בסוריה למצב החדש והעיקר לאפשרות של הכרה בזכותה של ישראל להתקיים.

בואו של שר החוץ הסובייטי, אנדריי גרומיקו לדמשק, שעה אחת אחרי צאתו של ד"ר קיסינג'ר, נראה כ„מחווה סובייטית, שבריה"מ מסכבת על ידידותה הנאמנה ביותר". דבר זה חשוב למפלגת הבעת, כדי להוכיח שהיא „שומרת מרחק" מארה"ב וכי איננה מקבלת את התכתיב האמריקני, אלא שהדבר נעשה בתמיכה רוסית.

כוח או"ם באזור החיץ

(יונייע) כוח או"ם שיכלול עד 3000 חיילים, יוחזק באזור החיץ בין הצדדים ברמת הגולן, לאחר שיושג הסכם על הפרדת כוחות בין ישראל לסוריה — מוסר עתון „יונייטד פרס" ק. סאלר, מפי מקורות דיפלומאטיים בלונדון. הם מסרו כי כבר נעשו הכנות להצבת כוח זה ויהיה זה כוח נפרד מזה המוצב בחזית סיני.

תכנית שבע הנקודות

העיתון הפאריסי „אפריק־אזי" מסר אתמול כי לד"ר קיסינג'ר תכנית של 7 נקודות לנסיגה ישראלית מהגולן:

✱ ישראל תחזיר שטח של 15 אלף כפריים סורים לבתיהם בגולן.

✱ סוריה תמסור רשימה של שבויי מלחמה ישראלים. ותאפשר לנציגי הצלב האדום לבקר אצלם.

✱ בשלב ראשון יסוגו כוחות צה"ל מהמובלעת שנכבשה במלחמת אוקטובר.

✱ סוריה מתחייבת לא להתיר לכוחות סדירים, או בלתי סדירים (מחבלים פלשתינים) לבצע פעולות באזור זה, או מתוכו.

✱ שני הצדדים יסיגו את נשקם ההתקפי למרחק סביר מקו הפסקת האש שלפני מלחמת אוקטובר.

✱ בשלב השני תיסוג ישראל אל קו הפסקת האש מה־6 באוקטובר. משקיפי או"ם יוצבו באזור שהיה קודם לכן בשליטת ישראל.

✱ כאשר ישלמו שני שלבי הנסיגה, תשחרר סוריה את השבויים הישראלים.

פתרון בעיית ירושלים

כתב הירחון מסר כי קיבל ממקור אמריקני רשמי את הפרטים הבאים על תכנית קיסינג'ר לגבי ירושלים:

✱ המקומות הקדושים של ירושלים והערים חברון ובית לחם יועמדו לממשל או"ם.

✱ הרובע היהודי והרובע הארמני של ירושלים יהיו בתחום אחריותה של ישראל.

✱ הרובע המוסלמי יוחזר לירדן.

✱ הרובע הנוצרי יועמד לפיקוח הואטיקן.

✱ ירושלים כולה תוכרז כעיר מפורזת, אך דבר זה — לדעת קיסינג'ר — לא ימנע את הכרזתה כעיר הבירה של מדינה זו או אחרת.

מנהיג מפלגת הליבור הבריטית הרולד וילסון ואשתו מרי. (תצלום אי.פי. רדיוטלגראפי)

„מסע ארוך לתוך הלילה"

(סוף מעמוד 1)

סים — על 50. ב־1970 זכו רק ב־6.

יום ההליכה לקלפי היה יום רגיל כלפי חוץ. פרט לכותרות העתונים ושידורי הטלוויזיה קשה היה להבחין בשלושת השבועות האחרונים כי מתנהל מערכת בחירות. יום הבחירות איננו יום חג וגם לא שבתון. אם היו רבים מצביעים מעבודה — הרי זה בגלל אותה סיבה שגרמה לבחירות: שביתת הכורים שקיצצה את שבוע העבודה ל־3 ימים.

בחוץ שרר כפור. באזורים אחדים ירד שלג. אך אחוז המצביעים היה עצום, יותר מ־80% לפי ההערכות, כמעט צמוד לשיא של 1960 (שנה שבה הודח הליבור מהשלטון).

שורות אלה נכתבות ב־4 לפנות בוקר (לפי שעון ישראל) ועדיין לא ברור את מי מהמפלגות אפשר לברך „בוקר טוב", בלי לדרוך על יבלות. השחר טרם עלה בלונדון. הכוכבים מנצנצים והאסטרולוגים כבר קבעו את גורלם של המנהיגים: לראש הממשלה (מזל סרטן), ניבאו אתמול כי המאמצים שהשקיע בשבועות האחרונים ישתלמו ותיערך לו הגיגה. להארולד וילסון (מזל דגים) ניבאו „יום רע" בגה שברוך בקאריירה אשר צופן בצית דאולי קשיים. לג'רמי תורפ מהליבראלים (מזל שור) קבעו הצלחה, אבל רחוקה מהשגת השאיפות.

מעריב
העורך: אריה דיסנצ'יק
המו"ל: הוצאת „מודיעין" בע"מ
בית דפוס „מעריב" בע"מ
תל־אביב: מערכת, הנהלה, מודעות, דפוס: בית „מעריב" רח' קרליבך 2 (מיקוד: 67 132) ת.ד. 20010 טל. 287211. סניף ראשי לקבלת מודעות בתל־אביב: שדרות רוטשילד 33 (מיקוד: 65 123), טלפון 621994.
ירושלים: המערכת: רח' הלל 14 (מיקוד: 94 581), טל. 231151. הפצה ומודעות: רח' הלל 16, טל. 231769.
חיפה: רח' הנביאים 29 (מיקוד: 33 104), טלפון 664468; 669028. הפצה ומודעות: רח' הנביאים 32, טל. 663254; 660051.

סאדאת וקיסינג'ר דנו בתוכנית הפרדת הכוחות בין ישראל לסוריה

נשיא מצרים שיגר שליח לדמשק, כדי לדווח לעמיתו הסורי על השיחה עם שר החוץ האמריקני ✶ בתום השיחה הודיע סאדאת על „עידן חדש ביחסי מצרים–ארה"ב, שנוקטת עמדה חדשה" ✶ מסביר כי החזית המצרית והחזית הסורית הן חזית אחת; חידוש ועידת ז'נווה מותנה בהסכם הפרדה בגולן ובלי השתתפות הפלשתינים לא ניתן יהיה לדבר על שלום ✶ הסכם בדבר השתתפות אמריקאית בניקוי התעלה

מאת עודד גרנות, סופר „מעריב" לענייני ערבים

● הרם הנשיקות

● ניקוי התעלה

● ללא מדים

● הודעה רשמית

● הזמנה לחוסיין

● חזית אחת

סוחות משטרה בקורדובה שבארגנטינה התמרדו

עצרו את מושל החבל ✶ פועלים נגד „הסתננות מארכסיסטית"

בוואשינגטון סבורים שניכסון לא ייצא למזה"ת לפני יישוב הסכסוך

הבית הלבן סירב להגיב על הזמנת סאדאת לניכסון לבקר במצרים ✶ משקיפים מדיניים בוושינגטון מאמינים, שחלה תמורה יסודית במדיניות סאדאת כלפי ארה"ב ✶ קיסינג'ר רכש את אמון המצרים בלי להפסיד את אמונה של ישראל ✶ סאדאת ינסה היום להרגיע את גרומיקו העומד להגיע לקאהיר

מאת שמואל שגב, סופר „מעריב" בוושינגטון

מרכז חשוב

צעריך חדש

נקודת מפנה

הישג לקיסינג'ר

הודעה לבעלי רכב פרטי !!!
מבצע החודש בהנחות גדולות
נשיונל אטלנטיק — יצרני ציפויי חן למושבי רכב
מודיעה בזאת על
התחלת מכירה ישירה מהיצרן לצרכן
של ציפויים למושבי רכב
מבד מגבת סטרץ'
לרגל מבצע החודש ימכרו הציפויים במחיר מוזל
✶ ציפויי חן מיפה ומהדר את מכוניתך.
✶ ציפויי חן סופג את זיעתך ומונע התחממות מכוניתך — אידיאלי לאקלים החם של הארץ.
✶ ציפויי חן נצבע בצבעים יציבים ומרהיבים
✶ ציפויי חן מלווה בתעודת אחריות
„לאיכות וחן — אין כציפויי חן"
המכירה הקמעונאית תערך במחסן המפעל
תל־אביב, נשיונל אטלנטיק,
רח' מטלון (קודם רח' מרכז מסחרי) 63,
(6 בניינים מרחוב מרזה העליה), בימים א'—ה' בין השעות 9.00—19.00 — בימי שישי לא תתקיים מכירה.

משדר יום הזכרון אירשם בסיני. (הצלום: שאול ... אילת)

אלפים - בטכס אזכרה לחללים שמקום קבורתם לא נודע

בעת נאום־הספד של דיין נשמעו קריאות גנאי נגדו ✶ שר הבטחון וגולדה ירדו אל הקוראים והרגיעו אותם

באזכרה בהר הרצל. מימין: שר החוץ אבא אבן, הרב הראשי יוסף עובדיה, שר הבטחון משה דיין, אב שכול, הרמטכ"ל רב־אלוף דוד אלעזר, אלוף פיקוד המרכז יונה אפרת. משמאל: שר הבריאות ויקטור שם־טוב, וראש הממשלה גולדה מאיר. (הצלום: רחמים ישראלי)

מאת סופר „מעריב"

אזכרה בבית הכרם

2521 נפלו במלחמה ולאחריה

אחוז הקצינים בקרב הנופלים במלחמה מגיע ל־24 והוא הגבוה ביותר שבכל המלחמות ✶ החוברת עם שמות החללים מ־6.10.73 ועד 12.2.74 תופיע ב־10 במארס

מאת סופרו הצבאי של „מעריב"

תייר משבויי אוטובוס־המגבית: הקצינים התייחסו אלינו יפה'

ראש ממשלת סין צ'ו אן לאי:
בריה"מ ניצלה המלחמה במזה"ת לעשיית רווחים

מאת פיליפ בן
שתר „מעריב" בארה"ב

(י.ס.)

مكذا من الأصل

במלאת 54 שנים לנפילתם בגיבורים של

יוסף טרומפלדור וחבריו,

נעלה, ביום שלישי, י"א אדר, תשל"ד (5.3.74), לתל־חי

ונתייחד עם זכרם של מחדשי הגבורה העברית בדורנו.

ביום זה נאמר את דברנו על דעת העם כולו:

רמת הגולן - חלק בלתי נפרד של המדינה!

הטכס יפתח בשעה 2.00 ליד מצבת האריה השואג

תחבורה תועמד לרשות המשתתפים בתחנות הבאות:

באר־שבע, קולנוע קרן	5.30	בבוקר
ירושלים, ככר הדוידקה	6.00	"
תל־אביב, ככר הבימה	8.00	"
נתניה, צומת נתניה—חיפה — תחנת הטרמפים	8.40	"
חדרה, התחנה המרכזית הישנה	9.15	"
עפולה, תחנת הרכבת הישנה	10.30	"
טבריה, השקם (קנטינה)	11.30	"
חיפה, כניסה לתחנת הרכבת	8.45	"
נצרת, התחנה המרכזית — אגד	9.30	"

הרכב יעלה לתל־חי במרוכז מעפולה

ההנהגה הארצית של בית"ר בארץ ישראל
הנוער הלאומי העובד והלומד
מכבי הצעיר בישראל
הנוער העובד הדתי
חוג הנוער בתנועה למען ארץ ישראל השלימה

ראשי ה[עבודה] ממשיכים בהידברות על אור[ח־ח]יים תקין במפלגה

ח"כ ידלין: גם הסולידאריות על החשבונות * שלושת המזכירים יביאו לישיבה מחר הצעות מגובשות לסיכום ההידברות, הצעה לסייע להצטרפות רפ"י לממשלה

מאת מ. מייזלס

ראשי מפלגת העבודה המשיכו אתמול בהידברות על קביעת אורח חיים תקין במפלגה העשוי לסלול דרך להצטרפות הפרי רפ"י אל הממשלה החדשה.

בפגישה השתתפו 15 חברי הסיעות מפא"י ו"אחדות העבודה", כולל השרים חיים בר־לב, חיים גבתי ושלמה הלל, ומצד סיעת רפ"י ה־שר שמעון פרס, סגן השר גד יעקבי ומשה בנר, [illegible]

[illegible]

משה בנר, העלה הצעות אחדות לתיקון המצב במפלגה, כגון ביטול משטר הסיעות ותפקידי סגני המזכ"ל כנציגי הסיעות. הוא חייב בחירת מזכ"ל וסגן אחד שלא כנציגי הסיעות ותבע בדיקת תורת הבחירות של המפלגה ו־הקמת פורום עליון על ידי מרכז המפלגה, שישמש כצורה מצומצמת. בנר הציע גם לחזק את סמכותה של לשכת המפלגה על ידי ביטול מזכירותה ושינוי הרכבה.

חצים ל"אותי"

בדברו על צורת עבודתה של המפלגה, דרש בנר להחיות את ועדותיה, — הוועדה המדינית והוועדה ה־כלכלית — לחזק את העבודה בכנסים ולהקים ועדה שתבדוק את מחלקות המרכז. הוא כיוון חיצי ביקורת אל בטאון המפלגה "אותי", דרש לסגרו ולהקים ועדה, שתבדוק את האפשרות להוציא בטאון אחר. בנר הציע גם לתקן את חוק רשות השידור, על מנת שזה ייהפך לכלי הסברה ממלכתי ולא אנטי ממלכתי.

מזכ"ל המפלגה ח"כ אהרן ידלין טען, כי אי אפשר לבטל את הסיעות בקפיצת דרך, אלא אפשר לעשות צעדים להסרת המחיצות. אי אפשר לבטל בשלב זה את יחסי הכוחות בין הסיעות, אך אפשר שנציגי הסיעות לשעבר במוסדות השונים ייבחרו על־ידי הכל ולא רק על ידי הסיעות עצמן. הוא הציע להחיל כלל זה על בחירת נציגי המפלגה לוועדה המרכזת של ההסתדרות.

ח"כ ידלין אמר, כי לדעתו חייבים סגני המזכ"ל המוסדיים להפוך לסגנים פונקציונאליים. יש להרחיב את לשכת המפלגה, לבטל מזכירות ולהקים פורום של הנהגה מצומצמת להידברות אל־סיעתית. יש לשנות את הרכב הבחירות במפלגה ולקיים בחירות בתוכה. אשר לבטאון "אותי", הרי לא דרש, לדעתו, למפלגה שבועון סוציאליסטי אלא כתב־עת עיוני.

ח"כ צבי גרשוני: יש להקים ממשלה חדשה לאלתר עם רפ"י ולקרוא לשרים דיין ו־פרס להצטרף אליה. ח"כ אברהם זילברברג הצטרף לקריאה זו.

דני רוזולין: הבעיה איננה קיום הסיעות, אלא מבנה המפלגה. יש לקבוע צוות שיבחון את הדרכים לקבלת החלטות במפלגה.

ניוון התיישנות

ח"כ גד יעקבי: משטר הסיעות מביא לסגירות, ניוון התיישנות. צריך לשנות את שיטת הבחירות הפנימיות ולקיים בחירות לוועידת המפלגה לפי שיטה חדשה. יש להעביר בכנסת בהקדם חוק לשינוי שיטת הבחירות לכנסת ולרשויות המקומיות. אין חברים במפלגה. הנציגים אולטימאטומים למפלגה, לא פוליטיים ולא אישיים.

ח"כ שושנה ארבלי־אלמוזלינו: הבעיה העיקרית היא כעת הרכבת הממשלה וקביעת סדרי חיים בסיעה בכנסת.

כהמן רז קרא לאיחוד ה־תנועה הקיבוצית.

סיכם את הדיון מזכ"ל המפלגה ח"כ ידלין שאמר, כי בהידברות מסתבר, כי במפלגה נבראה הסולידאריות על החשבונות, המפלגה בחרה בדרך של ערבות הדדית ליכות יתר. אי אפשר לסגור שלא ניתנו תימוכין לשלוחי המפלגה.

הועלתה הצעה, כי הפורום יתפצל לוועדה משנה, כדי להכין סיכומים, אך היא נדחתה וסוכם, כי שלושת המזכירים — ח"כ אהרן ידלין, ח"כ אברהם גיבלבר ומשה בנר — יביאו לישיבת מחר הצעות מגובשות לסיכום ההידברות.

נטייה במפד"ל [illegible] להצטרף לממשלה — א[illegible] רפ"י [נ]שאר בחוץ

הצעירים: "בלי רפ"י [ת]היה זו [illegible] ממשלת מיעוט"

מאת יהושע ביצור

[illegible]

"יש צורך לעצב [מ]חדש תפיסת העירייה בנושא הבטחת [ב]יחות של מיבנים"

— נאמר בדו"ח הוועדה, שבחנה [סיבות] התמוטטות אגף בבנין בשיכון בבלי בת"א * ממליצה לארגן [יחי]דה לטיפול במיבנים מסוכנים

מאת אברהם רותם

[illegible]

בהמלצותיהם קובעים חברי הוועדה, כי העירייה אחראית לנקוט פעולות יזומות לסקירת מיבנים, לשם איבחון מידת הסכנה שבהם, ועליה להעביר של טיפול מונע ומיידי לסילוק סכנת התמוטטות.

עוד ממליץ הדו"ח, כי האורגן יוחדה לטיפול במיבנים מסוכנים וייפתח תיק לכל בניין ולכל מיבנה בכרך.

תולדות המיבנה

[illegible]

הועלו מחירי הנסיעה בקווי שירות 4 ו־5 בת"א

[illegible]

שעות 1.00 23.30—4.39 ל"י.

דובר משרד התחבורה מר־סיף, כי ההעלאות בתעריפי הנסיעה בנסיעות מיוחדות בכל הארץ, בשיעור 23 אחוזים, ובאזור מוגה ת"א — 25 אחוזים, מתבססים על המחירים שהיו בתוקף עד למועד בו נכנסו לתוקפם ההעלאות האחרונות השכר.

* 108 שופטי דין קיבלו אתמול את תעודותיהם מטעם לשכת עורכי הדין בישראל, בטכס הסמכה שנערך באולם "ניידי" בקרית האוניברסיטה העברית בירושלים. הטכס נערך בנוכחות קהל מוזמנים ו־בני משפחותיהם של מקבלי התעודות.

ב"ה

למר שמחה אריאלי, אספן מצוות, יד־אליהו ת"א

רב תודות על בקורך אצלנו ועל פעלך למעני ולמען אחי. יהא ה' בעזרך על קיום המצוה "כל המקיים נפש בישראל כאילו קיים עולם מלא".

לך ולמשפחתך בריאות ואריכות ימים!

תמר שעובי, חזית הדרום 35, רחובות טל. 956000

לילדינו היקרים

דנה ושלמה מאוזנר

שפע ברכות ליום נשואיכם הראשון

הרבה מזל אושר והצלחה

מאחלים

ההורים האוהבים

חנה ואנריך רבינוביץ

תמר ויצחק יונוסוף

מודיעים בשמחה על הולדת הבת

אחות לאורלי

נכדה

לזיוה ודב ספקטור   למלכה ואוריאל יונוסוף

אשקלון 27.2.74

מזל ושלמה שבידו

מודיעים בשמחה על הולדת

בנם

אח לישראלה

ושמו בישראל דוד בן גוריון

למאיר יו[דעין]

ברכותינו [ה]איחולינו

לקבלת ת[וא]ר עורך־דין

עלה [ו]הצלח

ההנהלה [ו]חבר העובדים

רמיר — חברה קבלנית בע"מ

לידידנו מא[יר] יודעין

ברכות לבבי[ות] לרגל קבלת

תוא[ר עו]רך דין

[illegible] אנקונה ושות' בע"מ

מכונות למזון

מלכה ואב[י] אברמוביץ

מודיעים בשמח[ה] על הולדת בתם

ר[ינ]ה

אחות לאביבה

[illegible]

לעליזה ועקיבא גורדון   למנוחה אברמוביץ

אשדוד 27.2.74

חופש 100 ב־

כפר הנופש

ראש הנקרה

בהנהלה חדשה

04-988156, 04-988595

עיריית ירושלים

הלשכה לעליה וקליטה בעיריית ירושלים ואגודת האקדמאים עולי בריה"מ בירושלים

מארגנים ערב אמנותי

לאסירי ציון וקרוביהם הגרים בירושלים, שיתקיים בחול המועד פסח

כל אסירי ציון הגרים בירושלים מתבקשים למסור את כתובותיהם עד יום ראשון 10.3.74 לפי הכתובת:

איגור יצחק אלמגור, יו"ר אגודת האקדמאים בירושלים, מועדון העולה רח' אלקלעי 9, ירושלים.

למכירה בקיבוץ יפעת

1. מנדר אינטרנשיונל — הנעה קדמית מודל 1970

2. הטומס הנשל — קבינה כפולה מודל 1972

3. סוברו סטיישין — מודל 1973

4. סוברו נוסעים — 4 דלתות מודל 1973

לפנות למרכז המשק טל. 065-66250.

ההסתדרות הציונית העולמית

מחלקת הנוער והחלוץ

מודיעה

נסתיימה ההרשמה לשליחות למחנות הקיץ בארה"ב — לשנת 1974

ההנהלה

דרושה בשכר חודשי

דירה מרוהטת

4½ חדרים

החל מאפריל 1974

לפנות: טלפון 03-221584 פרט לשבת.

חברה דינמית ומתפתחת בשטח המחשבים

מבקשת הצעות ל־Packages בנושאים:

1. הנהלת חשבונות
2. מערכת שכר
3. בטוח

— אפשרות לשותפות —

נא לפנות בכתב לת.ד. 226 פ"ת

— סודיות מובטחת —

דרוש

דוד קיטור

10 טון קיטור לשעה.

עד 10 אטמוספרות

לפנות ל"פורצ'סטר" מח' טכנית 051-4121

מסיבות אישיות

למכירה מיידית

מכון ליופי (קוסמטיקה)

ברחוב דיזנגוף בתל־אביב

הכולל ציוד מודרני משוכלל ביותר

לפרטים נא להתקשר

ביום טלפון 289741, בערב טל. 478679.

זוג אנשי מכירות אמריקאים

(שפת האם) בעלי נסיון רב

נוסעים לארה"ב ב־11.3 ומבקשים לייצג מפעל ישראלי בארה"ב.

שמשרי המלצות אישיות (כספיות) של: 03-527896

הנערה ששימשה „שגרירה נודדת" למען השבויים „יצאה מן המחתרת"

„שרון" האלמונית, שהגישה לפני שבועיים לשגרירות סוריה בלונדון עצומה חתומה בידי 15 אלף תלמידים באנגליה בדרישה לפרסם רשימת השבויים, היא אורית אבינות

מאת מרדכי אלקן

עם פירסום רשימת השבויים הישראליים בסוריה, יצאה אתמול מאלמוניותה „השגרירה הנודדת" של משפחות השבויים — נערה צנומה, בת 16 וחצי מרמת־גן — אורית אבינות, שהגישה לפני שבועיים לשגרירות סוריה בלונדון, עצומה החתומה בידי 15 אלף תלמידי בתי ספר יהודיים באנגליה, בדרישה מממשלת סוריה לפרסם את רשימת השבויים הישראליים.

בביקורה בלונדון ובז'נבה, הציגה עצמה אורית בשם „שרון", מחשש פן ייפגע אחיה השבוי, יצחק. אורית, ילידת ירושלים, גרה ברמת־גן זה חצי שנה ולומדת שימוש בכיתה י"א, בבית ספר תיכון מקצועי „אורט" „סינגר מכון".

בגיל 11, בהיותה תלמידת כתה ו' בבית ספר יסודי, החלה אורית בכתיבת יומן. רוב דפי היומן נכתבו בחודשים האחרונים מאז פרוץ מלחמת יום הכיפורים, שבה נשבה אחיה היחיד יצחק בן ה־20. דפים אלה מקפלים בתוכם סיפור מתח של חרדה ותקוה לבשורות חיים מאת נעדר, אותות חיים, ש„שידר" יצחק משבי, נקלטו בישראל באמצעות העיתונות הסורית, שפירסמה תמונות של כמה שבויים, ביניהם תמונתו של יצחק אבינות. כן כולל יומנה רשמי מסע ללונדון ועצות למען השבויים הישראליים.

רעיון המסע

רעיון המסע ללונדון הוצגה „בר־לקי" אצל אורית לפני חודשיים, בעת שביקרו בביתה ידידי משפחה מלונדון. אורית ביקשה את עזרתו של אחד הידידים למען השבויים בסוריה. היא סיפרה אמש: „אמרתי, שאני חשה חובה לעזור במשהו לקדם את שחרור השבויים או לפחות להשיג, בשלב ראשון, את רשימת השבויים הישראליים בסוריה. אותו ידיד עשה נפלאות. הוא שב לאנגליה והחתים 15 אלף תלמידים יהודיים על עצומה הקוראת לשלטונות סוריה לפרסם מיד את רשימת השבויים.

„ב־12 בפברואר יצאתי למסע של [illegible]

אורית (מימין) עם השחקנית קונסטאנס קאמינס בפתח השגרירות הסורית בלונדון.

בשער השגרירות

„ב־15 בפברואר לקחתי את העצומה, שארגן הידיד בלונדון והלכתי עם שחקנית הקולנוע הבריטית, קונסטנס קמינס, לעבר בניין שגרירות סוריה בלונדון, כדי למסור את העצומה לשגריר. שומרי השגרירות הסורית לא הניחו לנו להיכנס פנימה. מזכירת השגרירות, שדיברה אנגלית במבטא ערבי, ירדה אלינו לרחוב. יחסה של המזכירה היה קשוח. היא סרבה לקבל מידי במישרין את העצומה. אולם לבסוף הסכימה לקבלה בתנאי שאמסור אותה באמצעות צד שלישי — אותו מילאה שחקנית הקולנוע הבריטית"...

„ביקשתי ממזכירת השגרירות לקבוע לי פגישה עם השגריר. המזכירה הבטיחה להעביר את בקשתי לשגריר, אולם תשובה מפנה לא קיבלתי עד היום".

אורית נפגשה באנגליה עם ראשי הכנסיה, מנהיגים בריטיים, ביניהם מנהיג הליבור הארולד וילסון, חברי פרלמנט, פקידי ממשלה בכירים ועוד.

אורית „אירגנה" באנגליה עצומה נוספת, הקוראת לשלטונות הסוריים לפרסם את רשימת השבויים. על העצומה חתמו 16 אלפים תלמידים לא יהודיים. את העצומה הגישה אורית למשרד הראשי של ארגון הצלב האדום בז'נבה.

מברקים ופרחים

אמש צילצל הטלפון ללא הרף בבית משפחת אבינות ברמת־גן: קרובים, ידידים ומכרים, איחלו למשפחה לזכות במהרה בשובו הביתה של הבן השבוי. שיחות הטלפון נקטעו מדי פעם לשבבי כשבפתח משפחת אבינות, מבקשים מהמטלפן להמתין על מנת שיוכלו לקבל את „בולי" הברכה וזרי פרחים, שהגיעו לבית משפחת השבוי.

אורית כשבועיים, שבנתה בחריל והמשפחותיהם של קרובי שבויים אחרים, שפעלו לגיוס דעת הקהל בעולם, תרמו לא מעט למיפנה אצל הסורים, שהביא לפרסום רשימת השבויים.

תקותה של אורית, כי „המיפנה המהיר יימשך. אחרי ככלות הכל, נמצאים אצלנו שבויים סוריים, שגם להם אמהות ואחיות המצפות לראות את יקיריהן שבים הביתה. מה פשוט יותר מחילופי שבויים. אין סיבה לא לבצעם בכל כניתן יותר מהר" — היא אומרת (ראה גם עמודים 15 ו־25).

יו"ר מזכירות „אגד" התפטר

מאת אלכס דורון

ישראל גיל, יו"ר מזכירות „אגד", הגיש אתמול את התפטרותו, בעקבות התבוסה שנחל בישיבת חברי הקואופרטיב, נגד האיחוד עם „דן".

במכתב להנהלת „אגד" קובע גיל, כי לדעתו תוצאות המישאל הם בניגוד לאינטרסים של הקואופרטיב ועתיד צלול להביא תקופה קשה על „אגד" בגלל החלטת הרוב, שלא להתאחד עם „דן". „אינני מוכן לבצע מדיניות שאינני מאמין בה. התפטרותי שלי היא הבעת אי אמון בחברים", אמר גיל אתמול בהסבירו את התפטרותו.

ישראל גיל שימש חמש שנים בתפקיד כיו"ר המזכירות ב„אגד" והיה מתומכי האיחוד עם „דן". גיל הסביר, כי קואופרטיב תחבורה מאוחד בישראל הוא לטובת ציבור הנוסעים ועשוי לשפר את מצבם של הקואופרטיבים וכן את היחסים שלהם עם משרדי הממשלה.

עתה, כאשר גלה החברים ב„אגד" נגד האיחוד, סבור גיל, שצפויה תקופה קשה לקואופרטיבים ביחסים עם הממשלה.

מזכירות „אגד" תתכנס ביום ראשון לדון בהתפטרות. מר גיל הודיע, כי לא יחזור בו מצעדו, חרף בקשות חברים. יוסף הררי, מוזכר כמועמד למלא את תפקיד היו"ר.

בית־המשפט נתבקש לפסוק „מיהו עולה מברית־המועצות"

לפי החלטת השופט אלישע שינבוים כולל המונח גם את יוצאי השטחים שסופחו לברית־המועצות אחרי מלחמת העולם ה־2

מאת שאול הון

בדומה לשאלה „מיהו יהודי" נתבקש בית המשפט המחוזי בתל־אביב להכריע גם בשאלת „מיהו עולה מברית המועצות". הדיון הצריך את השופט מר אלישע שינבוים להזקק גם לשאלת „השטחים המוחזקים" על ידי בריה"מ, כדי לפסוק אם עולה מבריה"מ הוא גם מי שבא מהשטחים שסיפחה אליה המדינה הקומוניסטית תוך כדי מלחמת העולם השניה והיא מחזיקה בהם עד היום.

הבקשה הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל־אביב על ידי העולה מברית המועצות, יאן נייער, באמצעות עו"ד דב שילנסקי. התביעה הופנתה נגד התאחדות עולי בריה"מ ונשיאות הועידה הארצית של עולי בריה"מ בישראל ונגד היו"ר דוד יפית. המבקש טען בבקשתו כי עלה לארץ ב־1972 והצטרף להתאחדות. לקראת הבחירות, שנערכו לועידה הארצית חשש המבקש כי מונעה זכות בחירה לא לכל מי שזכאי לכך, ואת חששותיו הביע במכתב להתאחדות. אולם הוא קיבל תשובה שהכל כשורה ובכך הסתפק. במהלך הועידה, שנערכה ביולי 1973 בבאר־שבע, נתברר לו לדבריו שאמנם לא כל הצירים הם ממש עולים מברית המועצות.

המבקש טוען כי לדעתו זכאי להחזיק בתואר כזה רק מי שעלה משיטחה של בריה"מ עצמה — ולא מהארצות או השטחים שסיפחה לעצמה המדינה הקומוניסטית בעקבות מלחמת העולם השניה. על פי הנחתו זו לא זכאים להיות חברים בהתאחדות עולי רוסיה כל אלה שעלו מהארצות הבלטיות, או מפינלנד, או מ„השטחים המוחזקים" של בריה"מ בפולין וברומניה.

בשם התאחדות עולי בריה"מ טען עו"ד צבי יעקובי כי התקנות מאפשרות גם לתושבים כאלה להצטרף להתאחדות ולהקרא עולים מברית־המועצות.

הבקשה נתבררה לפני השופט מר אלישע שינבוים בתל־אביב, משום שהמבקש טען כי חלק גדול מצירי הועידה לא היו איפוא חברים. עו"ד יעקובי הגיש תצהיר של מר יונה כסה, יו"ר ועד ההנהלה, המציין כי התקנות כוללות כחברי ההתאחדות גם את אלה שעלו מהשטחים המוחזקים על ידי בריה"מ. ברוח זו הגיש תצהיר גם מר יחיאל דובדבני, מ"מ יו"ר ועד ההנהלה.

השופט מר שינבוים קבע לאחר בדיקת החומר, כי בריה"מ כיום כוללת גם את השטחים שנקרעו מפולין ומפינלנד וכן מרומניה והארצות הבאלטיות. כן קבע השופט כי המבקש איחר בפנייתו, שכן היה עליו לערער מיד כשפורסמה רשימת החברים בסוף ינואר 1973 — ועד תאריך הבחירות עצמן, במחצית יולי 1973.

לפיכך דחה השופט את הבקשה.

מוטי פרידמן כופר באשמה של העלמת הכנסה ומירמה

במשפטו של מנכ"ל „נתיבי נפט" לשעבר כפר באשמה גם רואה החשבון של חברת „קונטיננטל" לקידוחי נפט

מאת שאול הון

מרדכי פרידמן, לשעבר מנכ"ל „נתיבי נפט", כפר אתמול באשמה של עבירות מירמה והעלמת הכנסה של מס־הכנסה בסכום של יותר משני מיליון לירות. יחד עמו כפר גם אליעזר גולדשמיט, רואה חשבון בחברת „קונטיננטל" לקידוחי נפט. משפטם החל להתברר בבית המשפט המחוזי בתל־אביב.

סגן פרקליט המדינה, עורך הדין מרדכי קרוש, טען בכתב האישום כי את העבירות המיוחסות לו ביצע מרדכי פרידמן בתיאום עם הנאשם השני, שהיה רואה חשבון של חברת „קונטיננטל" הקבלנית. חברה זו הפסיקה את עבודתה בישראל והעבירה את ציודה בשעתו למרדכי פרידמן. התובע טען כי שני הנאשמים ביצעו את העבירות תוך תחבולות מירמה. הואשמו אותם גם בהוצאת אישורים להעברת מטבע חוץ, שקיבלו בתחבולות מירמה ממשרד האוצר.

סניגוריהם של הנאשמים, עורכי הדין גמליאל ליפשיץ וש. שמרון, העלו לפני השופט המחוזי מר דב לוין טירות טיעונים מקדמיים. הם ציינו כי חברת „קונטיננטל" שגם היא הואשמה על ידי התובע, חדלה להתקיים בראשית אוקטובר 1973. לפיכך טענו שני הסניגורים כי התובע לא נקט פעולות כדי למנוע את התחסלותה של החברה — ועל כן יש למחוק אותה מכתב האישום. טענה זו קיבל השופט, והורה למחוק את החברה מרשימת הנאשמים.

עם זאת דחה השופט את טענת שני הסניגורים, שחוק החנינה חל על סוג העבירות שיוחסו לשני הנאשמים. הוא דחה את הטענה והורה לנאשמים להשיב על כתב האישום. השופט גם דחה את טענת עורך הדין שמרון שעל חלק מהעבירות חל חוק ההתיישנות.

עם מתן החלטתו נתבקשו הנאשמים להודיע אם הם מודים באשמה — ועל כך טענו שאינם מודים באשמה. המשך המשפט יתקיים בתאריך נדחה.

ספיר ולהט דנו בשיכון לזוגות צעירים בת"א

שר האוצר פנחס ספיר וראש עיריית תל־אביב שלמה להט נפגשו אתמול, לפי בקשת ראש עיריית תל־אביב. הם דנו על עתיד הפרוייקטים לשיכון לזוגות צעירים בעיר.

כפי שנודע, היה ראש העירייה „שבע רצון" מן הפגישה.

צוללני חיל־הים הבריטי יכשירו תעלת סואץ לשיט

מאת צבי לביא, סופר „מעריב" בלונדון

שישה צוותים של צוללנים של חיל הים הבריטי יעסקו בניקוי תעלת סואץ והכשרתה לשיט.

אתמול אושר בלונדון, כי מצרים נענתה לבקשת בריטניה וניאותה לקבל סיוע זה לצורך הסקר המוקדם לאיתור פגזים ומוקשים בקרקעית התעלה.

הצוללנים ייצאו למצרים ביום א' הבא, לפי ההערכה בלונדון יימשך המבצע שישה שבועות.

נשיא ארה"ב הוסמך להפסיק שירותי אוויר למדינה המעניקה מחסה לחוטפים

ועדת הסחר של בית הנבחרים הסמיכה אתמול את הנשיא להפסיק שירותי אוויר לכל מדינה, המסייעת לחוטפי מטוסים או מעניקה להם מקלט.

200 מיליון מ"ק מים נוספו בכנרת מראשית החורף

אעפ"י שהמאגרים הגדולים התמלאו יבוצעו התכניות להגבלת צריכת המים

מאת מאיר הראובני

קרוב ל־200 מיליון מ"ק מים נוספו בכנרת מאז ראשית החורף. המאגרים הגדולים בארץ נתמלאו ולשכבות התת־קרקעיות החדירו כבר, באמצעות המוביל הארצי, כ־50 מיליון מ"ק.

אף על פי כן, מתכוונות רשויות המים במדינה לבצע את התכניות לקידום סכנת מחסור במים בקיץ הבא, בדרך הגבלת הצריכה והקצבת המכסות לענפי החקלאות, החל באפריל.

מפלס פני הכנרת היה אתמול מינוס 210 מטר ו־60 ס"מ. בתחילת החורף היה המפלס בשפל שהוא של מינוס 211 מטר ו־76 ס"מ. כאן נוספו בכנרת יותר מ־180 מיליון מ"ק מים, ופני האגם עלו במטר ו־14 ס"מ. חסרים עוד כמאה מיליון מ"ק מים, כדי להגיע למפלס מקובל בסוף החורף של שנה ממוצעת במשקעים.

בתשובה לשאלות סופר „מעריב" אמר אמש דובר חברת „מקורות", כי אנשי החברה אופטימיים ביחס לסיכויים לעליה נוספת במפלס הכנרת ולהוספת 100 מיליון המ"ק החסרים. מעריכים, כי מהמשרת השלגים בחרמון יתוספו באביב עוד כחמישים מיליון מ"ק מים לכנרת, ואילו המחצית הנותרת תתקבל מהוספת הגשמים הצפויים במרוצת חודש מארס.

הדובר מסר, כי נוכח השיפור במצב המים בכנרת הוחל בהעשרת מאגרי מי־התהום על ידי החדרת מים מהמוביל הארצי לקידוחי תת־הקרקע בקצב של כ־700 אלף מ"ק ביממה. עד כה הוחדרו כבר כחמישים מיליון מ"ק.

מאגרי המים הגדולים בצפון הארץ נתמלאו אף הם. מאגר כפר ברוך קלט כבר כשמונה מיליון מ"ק והוא עולה על גדותיו. מאגר נחלי מנשה קלט כבר כ־13.5 מיליון מ"ק מים, בעוד שקיבולו הוא 14 מ' קוב.

לגשמי השבועות האחרונים נודעת השפעה חיובית על מצב המעיינות בצפון הארץ. שרבים מהם יבשו בקיץ החולף וחזרו לנבוע. בימים האחרונים התחדשה הנביעה במעיינות אלה והם מתמלאים.

ועידת התנועה ליהדות מתקדמת מתכנסת בבית־רמז

ועידת זוטא של התנועה ליהדות מתקדמת, שתדון באידיאולוגיה של היהדות המתקדמת ובחיזוק ארגוני, תתכנס היום ומחר בבית רמז בזכרון־יעקב.

10, 14 ו־17 שנות מאסר לשלושה דרוזים שהשתייכו לרשת הריגול בגולן

אביו של אחד מהם כלוא בסוריה בעוון... ריגול לטובת ישראל

מאת מאיר הראובני

שלושה צעירים דרוזים מהגולן, שהיו חברים בחוליה שפעלה מטעם, בשירות המודיעין הצבאי הסורי, הורשעו אתמול בבית הדין הצבאי במגידל שמס בחברות ברשת ריגול, בשיתוף העברת ידיעות בעלות ערך צבאי למודיעין הסורי, בהתארגנויות אחרות בין הגולן הישראלי לסוריה ובניסיון — שנכשל — לחטוף איש בטחון ישראלי בכיר, על מנת להעבירו לסוריה.

שניים מהנאשמים הם בני דודים, עיסא מהנא קאסם ספדי (22) וחסן עלי ספדי (26) ממג'דל שמס, והשלישי הוא יוסף גאלח שאמס, בן 23, מאותו כפר. הנאשם עיסא ספדי נידון ל־14 שנות מאסר בפועל. בן דודו, חסין עלי ספדי, ל־10 שנות מאסר. הנאשם השלישי, יוסף גאלח שמס נידון ל־17 שנות מאסר בפועל.

בבית המשפט גולל התובע, סרן משה זהבי, פרקליט הפיקוד הצבאי בגולן, את מעלליהם של שלושת הנאשמים ועמד במיוחד על פרשת הניסיון, כאמור בשנת 1972 ערכו השלושה מעקב אחרי איש בטחון ישראלי בכיר, שהיה נוהג לנסוע לארוחה במסעדת בירכת־רם שבגולן. באחד הימים הציבו לו מארב בין עצי מטע תפוחי־עץ שבצד הכביש המוביל את הכפר מג'דל שמס לבירכת־רם. לגמרי במקרה, החליט „קרבנם" לסטות מדרכו באותו יום, ולא עבר באותה דרך. במועד מאוחר יותר עשו נסיון נוסף להציב לו מארב, אך נוכחותם של חיילים בסביבה הפריעה להם, והם הסתלקו.

סופר „מעריב" מציין, כי סמוך לאותו זמן נלכדו בשטח לבנון חמישה קצינים סוריים בכירים שהיו בסיור בלבנון והובאו לשבי בישראל. מפרשת עדי התביעה במשפט השלושה אתמול נתברר, כי ימים אחדים לאחר שנשבו הקצינים הסורים, ולפני נסיון הצבת המארב לאיש הבטחון, הסתננו השלושה לסוריה, וחזרו משם לאחר ששהו שם יממה. בחקירתם הודו השלושה כי קיבלו מאנשי הקשר שלהם במודיעין הסורי את ההוראה לחטוף איש בטחון ישראלי בכיר, ולהעבירו לסוריה. יש מקום לקשור את שתי הפרשיות זו בזו ולהסיק שהסורים חפצו באיש בטחון ישראלי, כדי להחליפו בקציניהם שנשבו.

כאשר החלו שלטונות הבטחון הישראליים בחשיפתה של רשת הריגול הדרוזית בגולן, בסוף ינואר 1973, ועצרו את ראש הרשת, שקיב אבו־ג'בל, יחד עם אחד מעוזריו הבכירים, הסתננו השלושה לסוריה, כדי לדווח שם לאנשי המודיעין על מאסרם של השנים והשיפת הרשת.

הנאשם יוסף שמס סיפר בבית המשפט, כי בשנת 1967 ברח מכפרו לסוריה, לאחר שהכה את סבו בן ה־80, ומחשש לנקמת קרובי המשפחה. לדבריו, גייסוהו אז לשרות הסורים קציני מודיעין, שהורו לו לשוב לכפרו בגולן, וליהמתין שם לסיסמא מוסכמת שתשודר ברדיו „קול פלשתין". הסיסמא אכן שודרה בסוף שנת 1969, ומאז החל את פעילותו בשרות הסורים.

האב בכלא הסורי

שלושה מאחיו של נאשם זה נורנו בהפצצת מטוסים סוריים על הכפר מג'דל שמס במהלך מלחמת יום הכיפורים...

אביו של הנאשם, עיסם מהנא ספדי, נאסר על ידי הסורים בכנות 1951 באשמת ריגול למען ישראל, ומאז הוא מוחזק על ידם בכלא תדמור. האב נאסר כשהבן עיסם היה בן 40 יום. כשאסרו אנשי הבטחון הישראלים את עיסם, בתחילת 1973 היה בנו בן 40 יום...

בחקירתו טען עיסם, כי נעתר ללחץ הסורים לעבוד בשרותם משום שהאמין כי על ידי כך יוכל לעזור לאביו ולסייע בשחרורו מכלא תדמור.

ישבו בדין השופטים רב סרן יצחק קלאהנר (אב בית דין), רס"ן מיכאל שוורץ וסרן יצחק פראוויס. התובע היה סרן משה זהבי. על הנאשם עיסם ספדי הגנה עוה"ד גבי פליציה לנגר, ועל הנאשם חסין ספדי הגן עוה"ד נחמן רם. הנאשם השלישי סרב למנות עורך דין שיגן עליו.

בני זוג נעצרו כחשודים בגניבות מקיבוצים

מאת יוסף ולטר

משטרת מרחב העמקים הצליחה לפתור אתמול למעלה ממאה מקרי גניבה, שבוצעו בשנה וחצי האחרונות בקיבוצים שונים ברחבי הארץ — עם מעצרם של בעל ואשה, תושבי ירושלים.

נתברר, כי בני הזוג „הרויחו" למחייתם מגניבת כסף וחפצים שווי־כסף בעת ביקורים שערכו בקיבוצים.

בתחילת השבוע הבחין חבר קיבוץ שדה־נחום בגבר ואשה המסתובבים, בנסיבות חשודות, באזור המגורים של המשק. הוא ניגש אליהם ושאל לפשר מעשיהם. כשהשיבו השניים תשובות מתחמקות, עורר הדבר את חשדו. הוא מיהר לטלפן למשטרה. הזוג נלקח לחקירה. הם הודו, כי ביקרו באחד החדרים במטרה לגנוב, כיוון שהם חסרי פרנסה.

כאשר הובא הזוג לבית המשפט בעפולה, לצורך הארכת מעצרו, הבחין בהם סמל אלי לוי, ממשטרת עפולה. הוא נזכר, כי לפני זמן מה הוגשה תלונה דומה על־ידי קיבוץ עין־חרוד, וכי אחד העדים מסר תיאור של אשה — הדומה בחזותה לזו שנעצרה השבוע — שהסתובבה בשטח המשק, בנסיבות חשודות.

נוכח מידע זה, הוחל בחקירה אינטנסיבית. בני הזוג — הוא בן 29 ואשתו בת 20 — חשודים, שנהגו לבקר בקיבוצים שונים ולגשת לאזור המגורים. הם נהגו לדפוק על דלת זו או אחרת. אם נמצאו הדיירים בבית, היו שואלים על אודות מכר דמיוני, שעל פי מידע שבידיהם, שהה בקיבוץ זה. אם לא נמצא איש בחדר, נכנסו השניים פנימה וגנבו כסף, מצלמות וחפצים אחרים יקרי ערך.

תיק של דינאמיט!!!

המחדל

„ספר שחור" על הקונפליקט החמישי בין ישראל וערב... ספר המאשים באמצעות הוכחות את ממשלת גולדה מאיר, בכך שלא מנעה את מלחמת יום־הכיפורים. זהו תיק של דינמיט!
לה פיגארו, פאריס

„זהו מיסמך מפחיד על האשמות והמחדלים של ממשלת־ישראל בימים הראשונים למלחמה!"
ל'אקספרס, פאריס

ספרם של
ישעיהו בן־פורת, יהונתן גפן, אורי דן, איתן הבר, חזי כרמל, אלי לנדאו ואלי תבור

שבעה עיתונאים שחברו יחד כדי לכתוב את סיפור מלחמת יום הכיפורים והאירועים שקדמו לה

המחדל

למכירה בכל חנויות הספרים ודוכני העיתונים!

[illegible]

● ב־4.2 נשכחה מזוודה אפורה בגודל בינוני המכילה חפצים אישיים במשטרת הר כנען. נא לפנות לת.ד. 2606 או ל־04-312347.

● נמצאה מצלמה בשדה התעופה מאיר. לקבלה לפי סימנים אצל יוסי אבני ת.ד. 2032 צה"ל.

● ב־24.2 נשכחה מטריה במונית ברחוב מבית ליד לצומת בנות. נא להתקשר לפרח עבודי, דירות חילות 58/ב, אשדוד.

● במוצאי שבת ב־23.2 נמצאה חבילת תמונות צבעוניות, הכוללת צלומי חיילים, צלומי משפחה ונופים. אחת התמונות נושאת את השם פרים ביטון. להתקשר ל־03-434713, ליעקב.

● נירות מן שטיילן לחני ערבות ואיבורה תכשים. מתבקשת להתקשר עם דינה כהן, נת"ע 16 ת. אליעזר, או ל־04-604602.

● ב־24.2 שכח חייל תרמיל גב ובו חפצים אישיים במכונית פולקסוואגן כחולה. נא להתקשר לג. פירסטנברג טל. 04-662694.

● ב־3.2 נשכחה שקית בגדי התעמלות במכונית חלת לבנה, ליד אגד בחיפה. נא להתקשר למשה מאגבר 04-622?0.

● ב־24.2 שכחה חיילת שקית ניילון ובה סוודר שנקנה בבאזר של הועד למען החייל במכונית פרטית מתורה. שנסעה מתל־השומר לצומת בית דגן. נא להתקשר לאילנה חרי, גולומב 14 גבעתיים או לטל. 03-323323.

עוד ספר מעולה
בהוצאת וידנפלד וניקולסון, ירושלים.

המכבים

משה פרלמן

מה היתה האסטרטגיה של המכבים?
כיצד פעלו המכבים במסגרת האנטרסים של מעצמות־העל באזור?
כיצד קבעו המכבים דפוס לשמירת הזהות היהודית?
כל זאת ועוד בספרו החדש של משה פרלמן „המכבים".
254 עמ', כולל 8 עמודי צבע, כ־100 תמונות שחור־לבן.
ספר מתנה נפלא.

להשיג בכל חנויות הספרים בארץ
הפצה ראשית בית „עלית"
רח' קרל נטר 5 ת"א, טל: 03—623259

אנו מודיעים בצער רב על מותו הפתאומי של
אבינו, חמנו וסבנו

משה רוזנבאום (צסקי)

פרדס חנה

הילדים: אברהם, אסתר ודוד
כלותיו: יהודית ואביבה
חתנו: צבי
נכדיו: אסנת, שרון, רון, וניר

להתקשר לטלפון 04-535765

ים בהידברו
ין במפלג

העירה
בנים"

נסיעה
בת"א

...מחה אדיאלי, ...

...ו חיקרים
ושלמה מאוזנר
שפע ברכות
ליום נשואיכם הראשון
הרבה מזל אושר והצלחה
מאחלים
ההורים האוהבים
חנה ואנריך רבינוביץ

...פר ויצחק יונוסוף
מודיעים בשמחה
על הולדת הבת
אחות לאורלי
...למלכה ואוריאל יונוסוף
27.2.74 אשקלון

...ל ושלמה שבירו
מודיעים בשמחה על הולדת
בנם
...לישראלה
...דוד בן גוריון

هكذا من الأصل

קצין בכיר בהג"א, ביום עיון בנושא מקלטים:

„בשל הטילים שבידי האויב חשוב להרבות בבניית מקלטים טובים"

זמן ההתראה במלחמת טילים — קצר ביותר ✶ בביקורת שנעשתה ב־100 מקלטים נמצא שרק 30% מהם במצב תקין ✶ רמת הבנייה של מקלטים — מתחת לכל בקורת ✶ יש להקים מקלטים דו־תכליתיים, שישמשו מועדונים בימי שלום

מאת מנחם שמואל

„בזכותו של חיל האוויר הישראלי נהנינו עד היום משמים בטוחים, אף פעם לא נגלה בן האוויר על אזורים מאוכלסים. הסיכויים שבמלחמה נוספת, אם תבוא, תהיה כמו המלחמה הקודמת — קלושים. היום יש בידי האויב טילים אחדי טווח רבים ובלתי אפשרי לעצור את כולם לפני הגיעם למטרתם. חשיבות רבה נודעת, איפוא, למקלטים טובים ורבים בכל האפשרי" — אמר אתמול במלון „הדי כורי" בהרצליה סגן אלוף, המהנדס יוסף מהג"א ביום עיון בנושא מקלטים.

סגן אלוף יוסף הוסיף שזמן ההתראה במלחמת טילים הוא קצר ביותר, ולכן צריכים המקלטים להיות קרובים ככל האפשר למקום המגורים והגישה אליהם קצרה ומהירה.

תיעוש בניית מקלטים

מאות מהנדסים, ארכיטקטים, קבלנים ועובדים טכניים של הרשויות המקומיות התכנסו ביום העיון לפי הזמנת „המכון לפריון העבודה והייצור" בשתוף עם מפקדת ראש הג"א, כדי לדון בלקחים שהושגו במצב המקלטים במלחמת יום הכיפורים.

אמר מפקד הג"א, תת־אלוף אורי רום, בדברי הפתיחה: „הכרח לתת את הדעת לשיפור המקלטים שילהנו בעתיד".

הוא גילה שבביקורת שערכה הג"א בב־100 מקלטים פרטיים ב־11 רשויות מקומיות ברחבי הארץ נמצאו רק 30 אחוז במצב תקין ללא ליקויים, ב־30 אחוז נמצאו ליקויים קלים הניתנים לתיקון, וב־40 אחוז — ליקויים חמורים מאוד.

לדבריו, לא נתנו הקבלנים את דעתם במידה מספקת לחשיבות הנדרשת לטיב המקלטים. היום, הוא סבור, חלה תזוזה ורבים חשים בגודל האחריות. מפקדת הג"א שואפת להגיע למצב של תיעוש בניית המקלטים, דבר שייעל את הקמתם במהירות ובזול.

מקלטים מוצפים שפכים

סגן אלוף יוסף אמר, שרמת הבניה של מקלטים בארץ היא מתחת לכל ביקורת. הוא קרא להטיל את מלוא האחריות לטיב המקלטים על הקבלנים, המהנדסים המתכננים והרשויות המקומיות. עוד אמר שהתחזוקה השוטפת של המקלטים ברוב חלקי הארץ לקויה. במלחמת יום הכיפורים נתגלה, שמקלטים אשר נבנו לפי התקנים של הג"א עמדו אמנם במבחן היציבות אולם במקום שבו התחזוקה היתה לקויה התברר, שציוד העזר יצא מכלל שימוש ואנשים רבים נאלצו לשהות במקלטים השוכים, מוצפים שפכים מבלי יכולת להפעיל את משאבות ההריקה, ומערכת החשמל שהתקלקלה.

לקראת העתיד, אמר, יש צורך לתת את הדעת להוספת אביזרי רווחה במקלטים, כדי לאפשר שהייה ארוכה בהם בשעת צורך. הנסיון ביישובי ספר הראה, שמכשירים כמו טלוויזיה, מקרר וכיום לתה ולקפה סייעו לחזק את רוחם של התושבים, ובעיקר ילדים, שנאלצו להעתיק ממכר את מגוריהם למקלטים לתקופה ארוכה.

הנואם הציע להרבות בבניית מקלטים דו־תכליתיים שישמשו מועדונים, חדרי תרבות, חדרי לימוד או בתי כנסת בשעות שלום, ומקלטים בשעת חירום.

אלוף (מיל.) חיים הרצוג הירצה אתמול על המצב המדיני לאחר מלחמת יום הכיפורים, בהופיעו ברב־שיח שנערך במלון ואן־ליר ל־35 עורכי עתונים מארצות אמריקה הלטינית, המבקרים עתה בארץ. בתצלום: העורכים מאזינים להרצאה. (תצלום: רחמים ישראלי)

בעקבות סיכול נסיון הברחה

הנכנסים לאולם המכס בלוד לא יוכלו להיפגש עם הנוסעים

מאת רחל פרימור

נסיון הברחה תוך ניצול קשרים אישיים בנמל בן־גוריון בלוד, יהיה את שינוי הסדרים הקיימת, בדבר הנפקת רשיונות כניסה לאולם המכס בבית ההתיבות של הנמל.

מקרה ההברחה העסיק אתמול בשעות הבוקר את ניצב חיים תבורי, מפקד הנפה הדרומית של המשטרה, את דוד פלד מנהל אגף המכס במשרד האוצר ואת מנהל הנמל מר שמואל כסלו.

הללו התכנסו אתמול כדי לבדוק אפשרויות של שינוי הנהלים הקיימים ומניעת מגע ישיר בין קהל הנוסעים המגיע מחו"ל ומקבלי פניהם בעלי הרשיונות המיוחדים.

על נסיון ההברחה סיפר מר דוד פלד, אשר היה עד לסיכולו על ידי מוכסית, כאשר הקדים לבוא לנמל.

במקרה ההברחה קשור עובד „אל על" אשר נכנס לאולם על פי רשיון במטרה להקביל פניו של בנו ששב מחו"ל.

אנשי המכס, הורו לנוסע שעבר ב„מסלול הירוק", המיועד לנוסעים שאין ברשותם חפצים החייבים בתשלום מס, לפתוח את מזוודותיו. להפתעתם גילו בין חפציו סחורות שונות החייבות במס, בכלל זה עשרות חפיסות של סכיני גילוח, מכשירים חשמליים שונים וסחורות אחרות.

מקרה זה רק חיזק דעתם של אנשי המכס, המשטרה ומנהלת הנמל לשנות את הנוהלים הקיימים. מנהל אגף המכס, דוד פלד, אמר בתשובה לשאלה, כי אחת ההצעות היא ליצור באולם המכס איזור „קבלת פנים" שיהיה מבודד ממגע עם הנוסעים המגיעים מחו"ל. באופן זה — הסביר מר פלד — יוכלו אמנם מקבלי הפנים להיפגש עם המגיעים מחו"ל, אולם האחרונים יעברו את הליכי המכס ללא עזרת מקבלי פניהם.

לפי בדיקות המכס שוהים מדי יום באולם המכס כמאה אנשים בעלי רשיונות. הרצון לשינוי המדיניות נובע מריבוי מספר ההברחות הקשורות בניצול רשיונות הכניסה לאולם המכס של בית ההתיבות.

מושביץ: דברי מנכ"ל בנק־ישראל נגד ההלוואות לתעשיינים — הסתה ודמגוגיה

„דברים מסוג זה לא היינו רגילים לשמוע אפילו מבן־אהרון"

מאת י. שדמי

ב„התקפה נגד" חריפה על מנכ"ל בנק ישראל ד"ר אליעזר שפר, שמתח ביקורת קשה על [illegible] ההלוואות לתעשיינים בריבית מסובסדת של 9% בלבד, יצא נשיא התאחדות התעשיינים מארק מושביץ בשיחה עם כתב „מעריב".

„דברי הסתה ודמגוגיה [illegible] ד"ר שפר, שהינו כביכול פקיד אחראי של בנק ישראל, דווקא כלפי הסקטור היצרני, לא היינו רגילים לשמוע אפילו מפי יצחק בן־אהרון" — ציין מר מושביץ.

„אם יש דבר שממנו סובלת כיום המדינה די והותר, הרי זה דברי הסתה" — הוסיף נשיא התעשיינים. [illegible] בנק־ישראל „בצא להנחית לתקוף את הסקטור היצרני, [illegible] בעצם היא צריך לפתוח ארתו ולעשות את המכסימום להגיע השקעות גדולות ככל האפשר בתעשייה".

להלן הגדיר מר מושביץ את דברי ד"ר שפר כ„בעלה בלתי אחראית", בעצם שהנתונים שהובאו על ידו ואשר לפיהם יעלו ההלוואות לתעשיינים לקופה הממשלה סכום של מיליארד לירות, הינם חסרי שחר. „אינני מבין, כיצד מגיעים לחישוב כזה" — טוען מר מושביץ. „ההלוואות לתעשיה שהתקבלו בשנת 1973 בעד מאות מיליון לירות. אפילו אם נניח שבמקום ריבית של 9% היה צריך לגבות ריבית של 20%, ההפרש מסתכם לכל היותר בחמישים עד שישים מיליון לירות לשנה.

„הביקורת של ד"ר שפר — המשיך נשיא התעשיינים — [illegible] שבשנת 1973 ירד קצב ההשקעות. [illegible] שבשנת 1974 סוב יעלה הקצב, כשהחיילים ישובו לעבודתם [illegible]

[illegible] מר מושביץ הוסיף, כי לדעתו [illegible] בתעשייה, יש להעניק לו, לדעתו, פטור ממס־הכנסה ל־10 שנים במקום ל־5 שנים בלבד [illegible] ללא ההלוואות לתעשייה, אין, לדעתו, כל מקום להעלותו.

„דברים הוצאו מהקשרם"

[illegible] אריאל ויינשטיין, המסרת את דברי מנכ"ל בנק ישראל, ד"ר א. שפר, שלשום [illegible]

„בלי להתכחש לתוכן הדברים שהובאו בכתבה זו, רצוני לציין, כי ביטויים מסוימים הוצאו מהקשרם [illegible]

„התנהגות" למשקיעים

[illegible]

ב„לוטו" יונהג טופס ל־5 הגרלות רצופות

מחירו — 20 ל"י ✶ יונהג מאפריל

להמש הגורלות הרצופות יהיה 20 לירות, המשתתף ירויח בכך רק את מחיר הטופס לארבע הפעמים הנוספות [illegible]

ההנהלה מפעל הפיס לא תיטול דמי טיפול ביהוד [illegible]

„סליק" תחמושת נמצא בבית פוריק ליד שכם

סגן אלוף יוסף אמר, שרמת [illegible]

כוחות הבטחון בשומרון החלו אתמול בחקירה מקיפה בכפר בית פוריק, שליד שכם, לאחר שתושב מקומי גילה בתוך ביתו „סליק" ובו תחמושת, מוקש וחבלים [illegible]

לפני יותר משבועיים, הונח מוקש נגד רכב ליד לשכת העבודה באזור הכפרים ליד שכם. בהתפוצצות שהיתה במקום לא נפגע איש ולא נגרם כל נזק.

„ל"ג בעומר זוטא" על קבר הרשב"י

מאת מנחם רהט

הילולת „ל"ג בעומר זוטא", התקיימה אמש על קברו של רבי שמעון בר־יוחאי במירון, לציון יום ה' באדר — הוא היום בו, לפי המסורת, נולד ונסתלק מן העולם משה רבנו. בהילולה הנוכרת נטלו חלק כמה אלפי חוגגים — ובהם חסידים ובני היישוב הישן, חיילים ואברכי ישיבות.

מסורת עריכת הילולה נוסח ל"ג בעומר על קבר הרשב"י במירון ביום ז' באדר, הונהגה לפני שנים מספר — ומתקיימת מאז בזמנו זה מדי שנה. [illegible]

[illegible] בשעה 1 אחר חצות תמה ההילולה, ומשתתפיה החלו בעריכת „תיקון חצות" ותפילות עד אור הבוקר.

ועד ההורים תובע לשתף בהתרמה למלווה המלחמה

ועד ההורים הארצי במערכת החינוך בישראל, מחה אתמול על שאין משתפים אותו בפעולה הנעשית לגיוס תרומות בין תלמידי בתי־הספר, למילווה המלחמה בארץ.

המחאה באה לאחר שנודע לוועד שמזכירותו בתל־אביב, כי הוועד הציבורי למילווה המלחמה ומועצת המורים למען הקרן הקיימת, המיצו ביניהם והאחרונים והורים בבתי הספר. בהם נקראו הכיתות לאסוף לפחות 100 ל"י כל אחת.

בוועד ההורים נאמר, כי תעודות המילווה, על גיוס התרומות האלה, ייכסרו למשמרת למועצת המורים. ועד ההורים מתנגד לכך וטוען, כי הכספים באים מכיסם של הורי התלמידים — ומשום כך גם ועד ההורים הארצי, צריך לקבל את תעודות איגרות החוב, על פי החוק, יוצאו לפדיון בעוד 15 שנה.

בהורים שהוצעו בבתי הספר נאמר, כי כל כתה תקבל רק תעודה הוקרה על גיוס הכספים למילווה.

ההורים טוענים כי יש חשש שבעתיד ישתמשו מוסדות מועצת המורים בכספים הללו — [illegible] התלמידים.

בית־המשפט העליון אישר את ביטול הבחירות באור־יהודה

הבחירות למועצה המקומית אור יהודה בוטלו על פי צו שהוציא אתמול בית המשפט הגבוה לצדק בירושלים, נוכח עתירתו של מר יצחק כוכובה מרשימת הליכוד.

ההחלטה בדבר ביטול הבחירות כבר ניתנה בעשתו על ידי בית המשפט המחוזי בת"א על פי בקשת מר כוכובה, ובעקבות החלטה זו הורה שר הפנים לקיים בחירות חוזרות באמצע מארס השנה. אולם ועדת הבחירות הודיעה כי לא תוכל לשתף את רשימת הליכוד בבחירות, לאור העובדה שרשימה זו הוגשה באיחור לבחירות הקודמות.

בתגובה על כך הוגשה עתירה לבג"צ על ידי מר בר־כובה, שניצב במקום השני ברשימת הליכוד. העותר ביקש צו על תנאי נגד שר הפנים, נגד ועדת הבחירות ונגד פקיד הבחירות, לנמק מדוע לא יוחזו את הבחירות החוזרות ויאפשרו פתיחת הרשימות, כך שגם רשימתו תוכל להתמודד בבחירות.

על פי החלטת בית המשפט הגבוה לצדק בוטלו הבחירות ועל שר הפנים וכן ועדת הבחירות יהיה להחליט על הרכב המועצה המקומית של אור יהודה או לקבוע בחירות חדשות.

עם קבלת החלטה זו, בוטלה עתירה אחרת באותו ענין שהוגשה בשמו של מר שלמה סופר מתנועת החרות, ועמדה להתברר גם היא ביום ה' בפני בית המשפט הגבוה לצדק.

פרקליטו של מר סופר, עו"ד ד. שילנסקי, הודיע, כי מאחר שבית המשפט הגבוה לצדק כבר נתן את החלטתו בדבר ביטול הבחירות למועצת אור יהודה אין עוד מקום לעתירה שולחו, ולכן היא בוטלה.

ישבו בדין השופטים צ. ברנזון, א. ויתקון וח. כהן.

עליות שקטות בצמודי מדד

פעילות רבת היקף במניות הסטוק של בל"ל ✶ היצע רב לנת"ד נקלט בירידת 3 אג' (5.08 ל"י)

מאת ש. אביטל

שערי הצמודים למדד הוסיפו לעלות אתמול אף כי הפעילות היתה שקטה העליות כבדות. בצמודי במתון 68—69 בלבד היו העליות חדות יותר והסתכמו ב־3—4 נק'.

בשוק המניות נמשך הביקוש הער למניות „בנק לאומי סטוק". תוך מחזור של כ־220 אלף ל"י ע"נ נרשמה עליה של 4.5 נק' בשער המניות הישנות ו־3.5 נק' בשער המניות החדשות (2/3 דיו.). בשאר חלקי שוק המניות היו גלשושים קלים לרכישות, אך המגמה נשארה ללא כיוון מוגדר.

חברי הבורסה הביאו אתמול לשוק היצע רב לנת"ד שהסתכם ב־830 אלף דולאר בקירוב. בירידת 3 אג' נותרה עוד כמות של כחצי מיליון דולאר למכירה. אולם בנק הפועלים שרכש גם שלשום כמות גדולה, „סגר" את המסחר במחיר של 5.08 ל"י. המחזור הסופי הסתכם ב־641 אלף דולאר.

פרט למניות הסטוק של בנק לאומי היו פעילות עוד מניות חברת החשמל (מחזור: 54 אלף ל"י ע"נ), „גפסא" ו„לפידות" (כ־29 אלף ל"י ע"נ ב"א) ו„ביר הדרה" (16 אלף ל"י ע"נ).

חברת הנאמנות של בנק הפועלים בע"מ תבצע את רכישת מניות „גפסא" ו„לפידות", על פי מינוי שנעשה ע"י החשב הכללי — והעברה מן ההוחר שהופסק אתמול בבורסה. תשלום תמורת מכירת מניות אלו יבוצע ביום 26.4.74.

המחזור במניות הסתכם אתמול ב־1.4 מיליון ל"י (משתנים — 420 אלף ל"י). היקף המסחר בשוק אגרות החוב היה בינוני והמחזור הסתכם ב־13.7 מיליון ל"י (מזה 6.5 מיליון ל"י באגרות הבורסה ו־1.9 מיליון ל"י בענף 6.5 במתון).

		מילוה קליטה	
1963	א	309.5	
1963	ב	287.5	
1964	א	307.5	+ 3.5
1964	ב	294.5	+ 8.5
1965	א	304.5	+ 1.5
1965	ב	276	
1966	א	269	+ 3.5
1966	ב	269.5	+ 3.5
1967	א	261	+ 3.5
1967	ב	254.5	+ 3.0
		מילוה במתון 1968	
	א	151	+ 3.5
	ב	142.5	+ 2.5
	ה	139	+ 1.5
	ז	129.5	+ 1.5
	ח	123.8	
	ט	254.5	+ 3.5
	כ"ג	265.5	+ 4.5
	מ"ד	260	+ 3.0
		מילוה במתון 1969	
	א	264.5	+ 2.0
	ב	258	+ 3.0
	ג	256	+ 1.5
	ו	256.5	+ 4.5
	כ"ג	247	+ 1.0
	כ"א	247.4	
	מ"ב	249.2	+ 0.2
	מ"ה	243	+ 0.5

אשנב הבורסה

המדדים הקבוצתיים

המדד הכללי	241.93	+0.15
כספים וביטוח	206.53	+0.12
בנ. מסחריים	223.50	+0.50
בנ. למשכנת.	196.29	−0.50
מוסדות מימון	181.87	−0.49
חברות השקעה	194.96	+0.08
תעשיה	382.61	+0.11
מסחר ושרותים	335.72	+0.27
מקרקעין ובנוי	196.49	+0.41

מדד „פיא" לערך ההשקעה ב־20 בניה פעילות (100 = 31.12.72): +0.17 83.54

שכון ב'	176	
ספנות	210	+ 1.0
שלמון	98.5	+ 1.5
חקלאות	75.5	
אריה	288	+ 9.0
הסנה	194	+ 2.0
בית הרכ־	70.5	+ 0.5
דלק	150	
חשמל	55	+ 0.5
ספנות	153	
הכי' היישוב	154	+ 2.5
ישרס	136	− 0.5
משקיעים	163	+ 4.5
פרי אור	165	
רסקו מב'	79.5	+ 1.5
רסקו	61.5	
אליאנס	462	+ 1.0
אלקטרה 5	202	− 3.0
אתא ב'	104	− 2.0
דובק	353	+ 2.5
כבלים	172	− 1.0
טבע	774	+12.0
כימיקלים	65	+ 3.0
ל. אפשטיין	65	
עוציה	89	+ 1.0
ביר הדרה	292	+ 6.0
עסיס	204	+ 2.5
שמן	124.5	− 2.5
תעל	205	− 6.0
עלית	280	
אלגר	84.5	
אלרן	156.5	+ 1.5
פז	91	− 1.0
וולפסון	89.5	
דיסקו השק'	184.5	
בל"ל הש'	182	+ 2.0
יצוא השק'	59	+ 0.5
כור	167.5	+ 1.5
גפסא	185.5	+ 0.5
לפידות ע"ש	167.5	− 1.0

א.ה.ת.	221	+ 1.0
אי.די.בל. בב'	196	
אי.די.בי.	160	
אי"י בריטניה	289	
דיסקונט	455	+ 2.0
המזרחי	155	+ 1.5
הפועלים	322	
בל"ל	256	+ 4.5
בל"ל 60% דיב'	253.5	+ 3.5
אמפיקאי	212.5	

	מחיר הוצאה	מחיר פדיון
צמיד	170.16	165.98
גביש	152.47	148.73
בדולח	170.7	166.6
פיא	304.7	293.3
יגדל	305.7	294.3

המנהל:

צומת מעריב

המשרד הראשי: בית מקיים ו' קרליבך 2. התאריך המוגבל לקבלת בתל אביב: יהודה המכבי 32.

מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י, בערב שבת וחג — 1.50 ל"י

קבלני בניין

(סוף מעמד 46)

דירות למכירה

(סוף מעמד 46)

חדרים 1½-1

(סוף מעמד 46)

2 חדרים

(סוף מעמד 46)

2½ חדרים

(סוף מעמד 46)

3 חדרים ויותר

(סוף מעמד 46)

וילות ובתים

(סוף מעמד 46)

דירות להשכרה

(סוף מעמד 46)

בשכר חדשי

[illegible]

בדמי מפתח

[illegible]

דירות מרוהטות

(סוף מעמד 46)

חדרים מרוהטים

(סוף מעמד 46)

ביקוש דירות

(סוף מעמד 46)

שידוכים

(סוף מעמד 48)

בת זוג

[illegible]

בן זוג

[illegible]

חוגים

(סוף מעמד 48)

מגרשים

(סוף מעמד 47)

חקלאות

(סוף מעמד 45)

שעורים

(סוף מעמד 45)

הצעות עבודה

(סוף מעמד 45)

פקידים

[illegible]

עוזרות ומטפלות

[illegible]

זבנים

[illegible]

יהלומים

[illegible]

מספרות

[illegible]

ביקוש עבודה

(סוף מעמד 45)

עסקים

(סוף מעמד 48)

מכוניות למכירה

(סוף מעמד 47)

עד 1963

1965—1964

1967—1966

1969—1968

1971—1970

1973—1972

[illegible]

ביקוש מכוניות

(סוף מעמד 47)

אופנועים וקטנועים

(סוף מעמד 47)

מכירות

(סוף מעמד 49)

שרותים

(סוף מעמד 45)

חניות

(סוף מעמד 48)

משרדים

(סוף מעמד 48)

מכונות כביסה

(סוף מעמד 49)

קניות

(סוף מעמד 49)

מקררים

(סוף מעמד 47)

חיות בית

(סוף מעמד 49)

רהיטים

(סוף מעמד 49)

תריסים

(סוף מעמד 47)

צומת ירושלים

(סוף מעמד 51)

דירות מרוהטות

מכוניות למכירה

דודי שמש והשמל

דירות למכירה

משרדים

[illegible]

צומת חיפה

(סוף מעמד 50)

מכוניות למכירה

דירות למכירה

קטנועים

דירות להשכרה

הצעות עבודה

מקררים

מכונות כביסה

שעורים

[illegible]

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • דרושים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

אלסינט בע"מ — מכשור מדעי

דרוש אדם

בעל ידע ונסיון בייצור מעגלים מודפסים

נא לפנות טלפונית 04-527679 למחלקת כח־אדם.

ת.ד. 5258, חיפה, טל. 522872

למנהל כללי של חברה קוסמטיקה גדולה

דרושה מזכירה

כישורים:

- יכולת וידע בניהול משרד
- שליטה מלאה בנושאי המזכירות
- ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין, כולל הדפסה.
- ניהול צוות עובדים.

נא לפנות בצירוף תולדות חיים לת.ד. 33030 ת"א, עבור „מזכירת מנכ"ל".

תנאים טובים למתאימה

דרושה

פקידה - מזכירה

למשרה שלמה

רצוי ידע בשפה האנגלית

הצעות נא לשלוח לת.ד. 698 חיפה

דרוש/ה מנהל/ת לחנות טקסטיל

בעלי נסיון קודם והמלצות יפנו לת.ד. 33316 תל־אביב.

• דרושים חשמלאים
• חוטי לוחות
• אנשי אחזקה למתקני חשמל תעשייתיים
• מחסנאי מכני
• חשמלאים למתקני תעשיה ומשק

נגה אלקטרוניקה בע"מ

טבעון 04-931752.

אריה עמית בע"מ

יעוץ וביצוע מערכות הסקה מרכזית

חיפה, רחוב הרצל 4

דרושה מזכירה

בעלת נסיון, רצוי ידע בהנה"ח ואנגלית

לפנות בכתב ת.ד. 98 קרי תטבעון

דרושה

פקידה - כתבנית

עברית

בעלת נסיון של 3—2 שנים לפחות

נא לפנות בכתב לת.ד. 983 תל־אביב

חברה קדישא נשר

טלפון 221115

מכרז מספר 1/לד

דרוש עובד בית־העלמין

שיעסוק בחפירת קברים וביתם וכן בקבורה, ניקוי וגינון בית־העלמין. מובטחים תנאים טובים למועמד המתאים.

זגרון אליעזר — יו"ר

למפעל תעשייתי גדול דרוש/ה

עוזר/ת למנהל חשבונות

בעל/ת נסיון של 4—2 שנים נא לפנות בפרוט נסיון קודם ושכר מבוקש לת.ד. 2726 תל־אביב

רצוי לציין מספר טלפון

דרוש/ה הנדסאי/ת־משרטט/ת

למשרד אדריכל בת"א 5 ימי עבודה בשבוע

טל. 232660 או 249098

איש מכירות בענף הטכסטיל

מבוקש ע"י משרד יבוא לצרכי קבלת הזמנות מאת יבואנים וקונפקציונרים

טל. 37277 תל־אביב

קונטרול דאטה (ישראל בע"מ)

CONTROL DATA ISRAEL LTD.

דרושה:

מפעילת טלקס באנגלית

- נסיון קודם
- ידיעת השפות עברית ואנגלית כולל הדפסה בשתי השפות.

שעות עבודה ימים א'—ה' מ־10.00—18.00 יום ו' מ־10.00—14.00

נא לפנות בכתב יד בפרוט קורות חיים ונסיון לת.ד. 39023 ת"א (נא לציין מספר טלפון).

— סודיות מובטחת —

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה

דרושים

1. **פקיד רכישות עצמאי**
בעל נסיון ברכש של ציוד וחומרים
ידיעת השפה האנגלית הכרחית
2. **כתבנית בעברית ובאנגלית**
3. **מנהל חשבונות**
רצוי בוגר הפקולטה לראית חשבון
4. **מהנדס אזרחי מנוסה**
לעבודות בתכנון יסודות לציוד ומבנים תעשייתיים
— שליטה בעברית ואנגלית הכרחית

מועמדים מתאימים יפנו הצעותיהם לת.ד. 4353 חיפה — עבור מספר 564.

דרוש שותף נהג לסמיטריילר דבל בקקס

תנאים טובים מאד

טלפון 04—253129

דרושה בחורה לעבודת אריזה

טלפון 04—714159

איזור תעשיה קרית ים

בוני הסיטי בע"מ

בילו 8 ת"א

מחפשת

מנהל עבודה ראשי

בעל נסיון רב במבני צבור ועבודות גמר.

לראיון להתקשר למהנדס האתר בשעות העבודה טלפונית 03—52210 או בכתב לחברה.

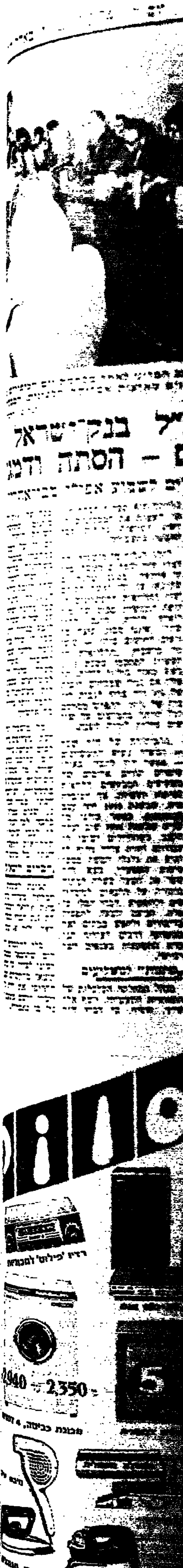

هكذا من الأصل

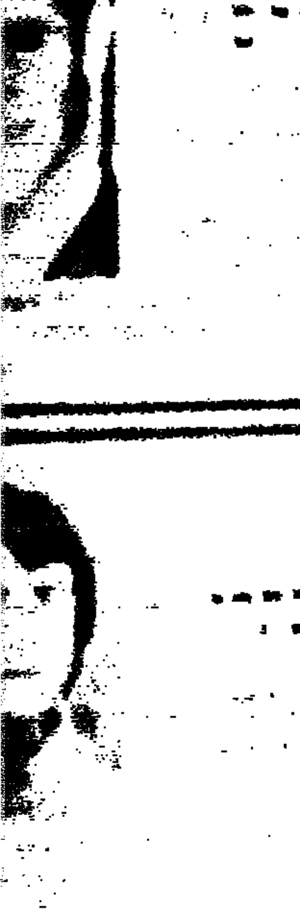

המכון לפריון העבודה והייצור

אזור תל־אביב והמרכז

מודיע על ההרשמה לקורס

ניהול מכירות

מועד פתיחה: אפריל 1974

מיועד: למנהלי מכירות בתעשיה ובשרותים

פרטים והרשמה: המכון לפריון העבודה והייצור תל־אביב, רח' סולד 4, טל' 253131 שלוחה 317.

מפעל תעשייתי

פותח קורס:

מפעילי מחשב

הקורס יימשך כ־6 חודשים (חודשיים לימוד עיוני, 4 חודשי מעשי תוך כדי עבודה).
למשתתפים בו תשולם מילגה.
מתקבלים משוחררי צה"ל, בוגרי תיכון, בעלי תעודת בגרות או בית־ספר מקצועי.

• מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב אל: — ת.ד. 2021, רמת־גן.

מרכז ישיבות בני־עקיבא — עירית חדרה

ישיבת בני־עקיבא "בית שמואל" חדרה

הננו להודיע על פתיחת ההרשמה לכתות ט' י', למגמות

העיוניות והמקצועיות

בתנאי פנימיה מלאים

מתקבלים תלמידים בוגרי כתות ח' וכתות ט' בחטיבות הביניים.

המגמות הקיימות:
- מגמה הומנית
- מגמה ריאלית
- מגמת מכניקה
- מגמת חשמל

על התלמידים להביא עמם תעודות ביה"ס בו למדו לאחרונה.
תלמידים נזקקים יזכו להקלות.

• בדבר פרטים, נא לפנות ל־: ישיבת בני־עקיבא "בית־שמואל" חדרה, ת"ד 403, טלפון 063-22753.

וילונות מתגלגלים! **סולרואיר** דיזנגוף 282, ת"א, טל. 456241

מבחר מרהיב בשלל דגמים בעצוב סקנדינבי לבית למשרד ולמוסד מסכי הקרנה והאפלה הספקה 7 ימים

הכל לפורים
תחפושות
מכירה — השכרה — והחלפה.
שמאי גנדברג ז'בוטינסקי 144 טלפון — 785288

להשכרה בשכר חדשי

1) בסביבת בית אל־על בנ"א, דירה בת 4 חדרים, קומה א' עם טלפון, מתאים למשרד.
2) ברמת־גן סביבת כפר השיוב דירה בת 2 חדרים ריקים, קומה ב.
3) בכפר שמריהו בית יפה, סלון + 2 חדרי שינה, מרוהטה עם טלפון.

לפנות: ח. ברנר בע"מ זמנהוף 9, ת"א טל. 223224/5 8.30—12.30, 4.30—6.00

"מלדן" הסמל של המתווך הנאמן — אגודת המתווכים לנכסי דלא ניידי בישראל

אדריכל מחפש שותף עם מגרש
לבנית בית דו־משפחתי בסביון / צהלה / רמת־השרון.
441586 — בוקר
440861 — בערב ובשבת.

חינוך דתי שורשי
חינוך לאהבת העם והארץ
חינוך לערכים
חינוך לפתיחות ולמחשבה יוצרת

כל אלה בבית הספר התיכון החרדי לבנות (עם פנימיה)

"פלד"

הר ציון, ירושלים (בהנהלתם של הרב שלום רוזנבליט וגב' פנינה רוזנבליט)

המעוניינים בפרטים נוספים יוכלו להתקשר אל הורי תלמידות

באזורי מגורים הבאים בירושלים:

מושבה גרמנית — ד"ר דוד הרטמן, טל: (02)68258
קרית שמואל, קטמון — פרופ' יונה גרינפלד, טל: (02)39226
רחביה — גב' לאה שפטיה, טל: (02)30505
בית הכרם — פרופ' אליס שלוי, טל: (02)528057
טלביה — מר משה כהן, טל: (02)37182
בית וגן — ד"ר אברהם ברנר, טל: (02)528826
מר מימון אזידן, טל: (02)535726
הרב ש' אפשטיין, טל: (02)528231
גאולה — מר איתן וקסלר, טל: (02)223095

ההרשמה מתקיימת בביה"ס בהר־ציון, טל: (02)38735

משרדים להשכרה בחיפה

300 ממ"ר בבנין חדש עם מעלית
החלוקה לפי רצון הקונה.
מתאים גם לאולם תצוגה.
לפנות טלפונים: 04-82776, 04-667875
ת.ד. 4758 חיפה.

פרס 100 ל"י
למוצא מכונית קונטסה 1300 מס' 236-649 בצבע מרדו
טל. 868628 או בשעות העבודה 865985

שה רוז CHEZ ROSE
מסעדה למאכלים רומניים — ובר —
מאכלי בשר ודגים על פחמים ובתנור
רח' ממילא 10 טל. 227913
פתוח 7 ימים בין 11—23
מקום חניה.
הזמנת מקומות 227913

אבדה בת"א
כלבת פודל שחורה
קטנה בת 5 שנים
כל היודע פרטים על מקום המצאה נא להתקשר ל־ טלפון 243420 או 443034 או 440929 ויבוא על שכרו בסך 300 ל"י.

נגנבה מכונית
פולקסווגן חיפושית בצבע שנהב
347-455
המוצא מתבקש להתקשר לטל. 03—740165 או למשטרת רמת־גן ויבוא על שכרו.

מפעל טקסטיל בפתח־תקוה המייצר דברים בלקריים
למכירה
בגלל גיל
200.000 ל"י
טלפון 913376
בשעות 17.00—20.00

סוכנות בטוח ברמת־גן
מבקשת להתקשר עם
סוכנים
טלפון 723665

למכירה אופסט
עם מוניטין גדול.
מכונות חדשות
ת.ד. 4496 חיפה למס' 41503.

הקדם למסור מודעתך ל"לוח מעריב" — מספר ימים לפני מועד פרסומה

לציבור הפסיכולוגים העוסקים בחינוך מיוחד
זה עתה יצאה לאור מהדורה מחודשת של "דפי רובנוף"
דפי עזר לילדים קשי התפתחות המומלץ ע"י השירות הפסיכולוגי החינוכי של עיריה ירושלים וגדולי הפסיכולוגים בעולם.
מחיר ההערכה — 22 ל"י
ההפצה הבלעדית: דפוס "סביבה", רח' כלכי ישראל 8, טל. 285633, ירושלים.
בדבר הזמנה נא לצרף צ'ק או המחאה דואר לפי הכתובת הנ"ל. למזמינים 10 מערכות ומעלה תינתן הנחה של 15 אחוזים.

פורד טאונוס קופה
ירוק, גג לבן
מס. 599—766
נגנבה מחדרה
המוצא הישר יבוא על שכרו.
טלפון 063-24950 או למשטרה הקרובה

איך לא להתקע בדרך?
נהג, חסוך מאות לירות בתיקונים, בגרירות, [illegible], ובעיקר בזמן ובעצבים.
שלח — 10 ל"י לת.ד. 2121 נתניה (למס' 10), והחומר יגיע לביתך.

חשמלאים לחיווט לוחות ותעשיה
ועוזרים מאיזור אשדוד בת־ים, חולון
טל': 03-879490
עדיף בשעות הערב

להשכרה
- דיזל גנרטורים לריתוך.
- דיזל גנרטורים לחשמל וכוח.
- גנרטורים לריתוך והנעה חשמלית.

"אילן־אור" אזור תעשיה קרית ביאליק טל. 04-719011

אוטומטים לחריטה
שוייצריים (BECHLER)
1—32 מ"מ קוטר, כולם בעבודה
למכירה בזול מאד.
04-661252 בערב 04-81011
ת.ד. 5162 חיפה.

20 פטנטים
מחכים לפיתוח והשלמה
דרוש שותף פעיל ומשקיע
*
ת.ד. 6370 חיפה

למכירה אוטוקר
דבל הייבר
מודל 1962
טל. 053—28198
גם בשבת.

מחפשים
אדמת מלוי
בכמויות מעל 1000 קוב
באיזור גוש־דן.
לפנות ל"הסוללי" טלפון 239610, 225650 במשך כל היום.

פתחנו שלוחה חדשה באזור הפיתוח בהרצליה

אם יש לך הורים עצמאים שאתה רוצה לשמור על בריאותם פנה ל"נאות השרון", החדרים עם שרותים צמודים.
זהו המקום האידיאלי ביותר להורים, הנמצא תחת השגחה רפואית מעולה.
• בית יפה בסביבה שקטה • פארק גדול צמוד למקום • אוירה כפרית רגועה • שרותים מעולים • גינה מסביב • מטבח דיאטטי • פעולות תרבותיות מגוונות.
הכתובת: רח' הקדמה 77 הרצליה פיתוח טל. 932227.

לשלמה (סם) אבימל (אביטבול)
משתתפים בצערך ובאבלך הכבד בנפול בנך
חיים ז"ל
הנהלת משרד־הבטחון וחבריך לעבודה

אוניברסיטת תל־אביב
הפקולטה למדעי־הרוח
החוג לשפה וספרות צרפתית
למשפחת אביטל
אתכם באבלכם

למשפחות ברוידא ואמיר
תנחומינו הכנים בנפול הבן במלחמת יום הכיפורים
סרן צבי ברוידא ז"ל
דיירי וועד הבית טאגור 53 רמת־אביב

לרחל בר־לבב
אתך אנו באבלך הכבד על מות
אביך ז"ל
חבריך ממכון אדלר

לכרמלה שליט
אתך אנו באבלך הכבד במות עליך
אביך ז"ל
הנהלת מלון שרתון ועובדיה

למנהלנו **אבינעם נוף ומשפחתו**
משתתפים בצערכם במות האב
אברהם
ההנהלה והעובדים אלבק בע"מ

לפאול מרבוס
אתך באבלך על מות
אמך ז"ל
תכנון הבית לישראל בע"מ ההנהלה והעובדים

למשפחת רוזנצוייג ולמשפחת סמורזיוב
משתתפים באבלכם במות יקירכם
אבי ז"ל
משפחת בלוטרך, משפחת בורנשטיין, משפחת [illegible], משפחת פרידמן
גב' [illegible], משפחת פרלמן, משפחת [illegible], [illegible]

בצער רב ובייגון קודר אנו מודיעים על מותו ללא עת של
שמעון רזניק
ז"ל
ההלויה תתקיים בקיבוץ עין החורש ביום שישי, ז' באדר תשל"ד, 1 במרץ 1974 בשעה 2.00 אחה"צ.

אשתו: כוכבה
בנו: מאיר ומשפחתו
בתו: דובה ומשפחתה
אחיותיו: פסיה, נחמה ומשפחותיהן
אחיו: ישראל ברנע ומשפחתו

בצער רב אנו מודיעים על פטירת בעלי, אבינו ובננו היקר
יצחק (ליאון) סריפר
[illegible]
ההלויה תצא היום, יום ששי ז' באדר תשל"ד (1.3.74) בשעה 11.30 לפנה"צ מבית ההלוויות העירוני, רחוב דפנה 5 תל־אביב, ותעבור ע"י בית הכנסת [illegible] לבית העלמין בקרית שאול.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.
המשפחה המתאבלת

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו
שרגא פייביש דוכובני
ז"ל
תערך אזכרה בבית העלמין בקרית שאול ביום ראשון ט' אדר תשל"ד (3.3.74) בשעה 3.30 אחה"צ.
התכנסות ברח' [illegible] 24 תל־אביב, בשעה 3.
המשפחה

טקס גילוי המצבות של הורינו היקרים
ויקטוריה ויצחק יקותיאלי ז"ל
יערך ביום שני, י' אדר תשל"ד (4.3.74) בשעה 9 בבוקר בבית העלמין בחולון.
נפגשים ליד השער.
האזכרה תתקיים ביום ראשון, ט' אדר תשל"ד (3.3.74) בשעה 5 אחה"צ, בשדרות נורדאו 72, ת"א
המשפחה

ביום השנה למות
אהרון זייגר ז"ל
נעלה אל קברו בבית העלמין בחולון ביום א' ט' אדר תשל"ד (3.3.1974).
נפגשים ליד השער הראשי, בשעה 15.30.
המשפחה

לעובדנו **מיכאל ויסלר**
תנחומינו הכנים במות עליך אביך היקר
יוסף ויסלר ז"ל
חברת "קליד" בע"מ
ההנהלה והעובדים ירושלים, ת"א, חיפה

לקבלן ה. לונאי
משתתפים בצערך במות עליך
אמך ז"ל
חברת [illegible] — עבודות עפר בע"מ

למר שבח מאירוביץ
אתך באבלך על מות
אביך ז"ל
דיירי הבית טאגור 19/21 רמת־אביב

לשמחה וייסמן
משתתפים בצערך במות
אביך ז"ל
דיירי הבית, אפטר 8 ת"א

הדסים
כפר הילדים והנוער
מיסודה של ויצו הדסה בקנדה
יתיחד עם זכרם של מיסדיו ומנהליו הראשונים
רחל וירמיהו שפירא ז"ל
ביום שני י' באדר תשל"ד (4.3.74) בשעה 2.15 אחה"צ
יערך כנס עיון וכו ירצה מר שאול דזר מרצה לחינוך באוניברסיטה העברית בירושלים על הנושא:
„שלטון עצמי של חניכים בכפר הנוער"
לאחר ההרצאה יערך דיון
בשעה 4.30 אחה"צ נעלה לקברם בבית העלמין אשר בהדסים
מוקירי זכרם מוזמנים להשתתף
מפקדי צה"ל מתבקשים להתיר השתתפותם של בוגרי המוסד

ארגון יוצאי
דרוהוביץ' — בוריסלב והסביבה
מודיע על קיום
אזכרה שנתית לקרבנות השואה
ביום ד' י"ב באדר תשל"ד (6.3.74)
בבית הקברות נחלת־יצחק בשעה 4.00 אחה"צ

במלאות חמש שנים לנפילת בננו, אחינו וחברנו
סגן
משה תימן
תתקיים אזכרה: לזכרו ביום ראשון ט' באדר תשל"ד (3.3.74) בשעה 16.00 בבית־הקברות הצבאי בחוף הכרמל חיפה.
תחבורה מיוחדת תצא מבית ההורים קרית־מוצקין וקיבוץ יגור בשעה 15.30
המשפחה והחברים

במלאות שלוש שנים לפטירתו של בננו, אבינו, אחינו וגיסנו היקר
שלמה בלס ז"ל

נעלה לקברו להתיחד עם זכרו ביום ראשון, ט' אדר תשל"ד 3.3.74 בבית העלמין האזורי בחולון בשעה 2.30 אחה"צ.
ידידיו ומוקירי זכרו נפגשים ליד השער החדש של בית העלמין בחולון.
המשפחה

למכירה
בולדוזר + רודר פרלני
שנת יצור 1968
A 46 ● 8 B
אוטו מק
מנוע גדול הייבר
שנת ייצור 1963 B 61
לפנות קבוץ בית אלפא
טלפון 065—81923
81658

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו
נפתלי ז"ל
בן שלמה וחנה לנדמן

נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו ביום שני, י' אדר תשל"ד, 4.3.74 בבית־העלמין הישן בראשון־לציון בשעה 3.00 אחה"צ
נפגשים בביתו, רח' קרית־ספר 6 ראשל"צ
אוטובוס יעמוד לרשות המשתתפים
המשפחה

למכירה
חלקה 204
בגוש 4268
372 מטרים
ע"י ראש־העין
קיבוץ עינת
מחיר הקרקע
100,000.— ל"י
בשטח חקלאי
ידידה בת שעיה חרמס,
רח' שלמה מולכו 15,
ת"א (משעה 8 עד 4)

במלאת שנה לפטירת חברתנו
דבורה בר־נתן ז"ל
תתקיים אזכרה ביום ראשון, ט' באדר תשל"ד (3.3.74) בשעה 3 אחה"צ בבית העלמין תל־מונד.
המשפחה ומושב חרות
תחבורה ממרכז הכפר.

למכירה
ראש שקילה
„טולדו"
של
מאזני גשר
כושר שקילה עד 60 טון
לפנות למשרד
מחלבות מרה
ת"א, רח' גיבורי ישראל 65
טל. 251286

ביום ב', י' באדר תשל"ד (4.3.74)
יום השנה השני למותה של
רחל קרפ – ריינגרט ז"ל
נעלה לקברה בשעה 3.00 אחה"צ
המשפחה

בהזדמנות
טרקטור
חדש סוף 73
„מסי־פרגסון" R
אוטומטי
עם הייבר עגלה
וכף גדולה
לעבודות בנין
*
לטלפן 739930 ישראל

במלאות ארבע שנים לפטירת בעלי, אבינו וסבנו היקר
מאיר פרלמוטר ז"ל
(מפיוטרקוב טריב)
תתקיים אזכרה על קברו ביום ראשון, ט' באדר (3.3.74) בשעה 3.00 נפגשים בשער הראשי של בית העלמין חוף הכרמל, חיפה.
המשפחה

למכירה
משק חקלאי
מושב גאליה
ע"י רחובות
לפנות: גרסי שמואל
בית 156

טכס גלוי המצבה ביום השלושים לפטירת יקירנו
פליקס ברוידה
ז"ל
יתקיים ביום א' ט' אדר תשל"ד 3.3.74 בשעה 3.30 אחה"צ.
נפגשים ליד הכניסה לבית העלמין שבכפר סמיר.
אשתו: בתיה
בנותיו: אמה, שושנה ורות
והמשפחות
תודה לכל מנחמינו.

במלאת שלושים לפטירתו של אבינו, סבנו, דודנו היקר
רוזנקרנץ זאב ז"ל
תערך אזכרה וגילוי מצבה
ביום ג' י"א אדר תשל"ד (5.3.74)
בשעה 15.00, בבית העלמין בחולון
נפגשים ליד השער
המשפחה

במלאת שנה לפטירת בעלי ואבינו היקר
אליהו ויסברם ז"ל
נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו
ביום חמישי י"א אדר תשל"ד (7.3.74)
בשעה 12.00 בצהרים.
נפגשים ליד השער החדש של בית־העלמין בחולון
המשפחה

במלאת שנה לפטירת ראש משפחתנו
ד"ר מיכאל אקרמן ז"ל
נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו בבית העלמין קרית־שאול, בשעה 3.30 אחה"צ ביום א', ט' באדר תשל"ד (3.3.74).
אוטובוס יצא מבת־ים, רחוב בלפור 56, בשעה 3.00 אחה"צ.
המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו
ישעיהו שק ז"ל
(מוילנה)
תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, ט' באדר (3.3.74) בשעה 16.00 בבית הקברות הישן בראשון לציון. נפגשים ליד השער הראשי.
אשתו אלה שק והמשפחה

במלאת שנתיים לפטירתו של בעלי היקר
יצחק אליהו ז"ל
ב"ר שלום שטיינברג
תתקיים אזכרה ביום ראשון, ט' אדר תשל"ד (3.3.74) בבית העלמין בחולון.
נפגשים ע"י השער הישן בשעה 3.00 אחה"צ
אשתו

במלאות שלושים לפטירת אשתי ואמנו היקרה
שושנה בוימן ז"ל
נתיחד עם זכרה ונעלה לקברה ביום ראשון, ט' אדר תשל"ד (3.3.74) בשעה 3 אחה"צ.
נפגשים בשער בית־העלמין בנחלת־יצחק.
המשפחה

במלאת שנתיים לפטירתו של ראש משפחתנו היקר
ד"ר דוד מינץ ז"ל
תערך אזכרה בבית העלמין הישן בחוף הכרמל חיפה, ביום שני, י' אדר תשל"ד (4.3.1974) בשעה 16.00. מוקירי זכרו נפגשים ליד השער הראשי של בית העלמין.
המשפחה

למשפחת ברוידא
אתכם באבלכם הכבד בנפול בנכם
סרן צבי ברוידא הי"ד
מחבריו

ביום ראשון ט' אדר תשל"ד (3.3.74)
נקיים אזכרה לבנינו חברינו
שלמה כהן הי"ד
דודו חורש הי"ד
שנפלו במערכה
האזכרה תתקיים בשעה 20.30 בבית העם במושב טל־שחר.
המפקדים מתבקשים לשחרר את חייליהם לערב זה.
מושב טל־שחר

לאלחנן יעני ובני ביתו
עמכם בצערכם בנפול בנכם
דוד (דודו) הי"ד
במלחמת יום הכיפורים
החברים לעבודה ב„מבת"
בתעשיה האוירית לישראל

לאלחנן והמשפחה
אתכם באבלכם הכבד בנפול
סמ"ר דוד ישי הי"ד
במלחמת יום הכיפורים
ההנהלה והעובדים
חב' טריק אינק

לשכננו **סחייק רחמים** ובני ביתו
השתתפותנו הכנה באבלכם הכבד בנפול בנכם
יצחק סחייק הי"ד
במלחמת יום הכפורים
שרנוע בע"מ
ההנהלה והעובדים

ליחזקאל איזן
אתך באבלך הכבד בנפול
אחיך ז"ל
הנהלת ועובדי
חברת אלקטרוניקה לישראל בע"מ

לסוניה נונן
משתתפים באבלך בנפול
אחיך ז"ל
רשות פתוח
אמצעי לחימה

למשפחת שיינד
משתתפים בצערכם בנפול בנכם
אבי שרון (שיינד)
הי"ד
כל עובדי מודול בטון
(ישראל) בע"מ

במלאת שנה לפטירתו של ראש משפחתנו היקר הבלתי נשכח
שמחה בונים גילצר
ז"ל
תערך אזכרה וגילוי מצבה על קברו בבית העלמין בחולון, ביום שלישי, י"א אדר תשל"ד (5.3.74) בשעה 3.30 אחה"צ.
נפגשים ע"י השער.
המשפחה

יקירנו
סרן חנוך סנדרוב
הי"ד
אשר נפל במלחמת יום הכיפורים
יובא למנוחת עולמים ביום ראשון, ט' אדר תשל"ד (3.3.74). ההלויה תצא בשעה 12.45 בצהרים מביתנו רחוב אחד העם 89 תל־אביב (פינת החשמונאים) ובשעה 13.30 מבית החולים ע"ש שיבא תל־השומר והגיע בשעה 14.00 לבית העלמין הצבאי בקרית שאול.
התחבורה תועמד לרשות המלוים
ההורים: טובה ושמעון
אחותו: בתיה
אחיו: דובי
המשפחה

במלאת שלושים לנפילת יקירנו
אדם צין הי"ד
במלחמת יום הכפורים
נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו
בבית הקברות הצבאי בהר־הרצל, ירושלים
ביום א', ט' אדר תשל"ד (3.3.74) בשעה 4.30 אחה"צ
האזכרה בקרית נוער, רח' הרב פרנק, בית־וגן, ירושלים, בשעה 5.30 אחה"צ
המשפחה

ביום השלושים לקבורתו של יקירנו
דוד פרוינד ז"ל
נתיחד עם זכרו. האזכרה תתקיים בבית הקברות הצבאי בחוף הכרמל בחיפה, ביום ב', י' באדר תשל"ד 4.3.74 בשעה 3.00 אחה"צ.
אוטובוס יצא מביתנו בשעה 2.15 וממשרד קצין העיר בשעה 2.50.
המשפחה המתאבלת

תודתנו נתונה לכל מנחמינו
בנפול
בננו, בעלי ואחינו היקר
משה אבני (יודי) הי"ד
במלחמת יום הכפורים 10.10.73
המשפחה

תודתנו העמוקה לכל הקרובים הידידים והשכנים
אשר השתתפו באבלנו הכבד
בנפול בעלי ואבינו היקר
שמעון תורי ז"ל
בימי מלחמת יום הכיפורים
כרמלה, אמירי, אורלי
והמשפחה

הנהלת כיתן דימונה וועד העובדים
משתתפים בצערם הכבד של
חוה ומרדכי פוגלד
על נפילת בנם
סגן דוד פוגלר ז"ל

הנהלת כיתן דימונה
וועד העובדים
משתתפים בצערו הכבד של
אמדני יצחק
על נפילת בנו
סמל פרוספר ז"ל

למשפחת שמאבה
עמכם באבלכם הכבד
בנפול יקירכם — חברנו
מרדכי הי"ד
במלחמת יום הכפורים
חבריו לעבודה
בתעשיה האוירית לישראל

שמעון רזניק
ז"ל
…
יצחק (ליאון) סייפר
…
שרגא פייביש דוכובני
…
ויקטוריה ויצחק יקותיאלי ז"ל
…
אהרון זייגר ז"ל
…(3.3.1974)…
…מיכאל ויסלר
יוסף ויסלר ז"ל
חברת „קליד" בע"מ
ההנהלה והעובדים
…ה. לונאי
אמך ז"ל
…מאירוביץ
אביך ז"ל
…19/21 רמת־אביב
…
אביך ז"ל
…הבית, אפטר 8 ת"א

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

מלאה שנה למותו של יקירנו האהוב

יצחק בר־יהושע ז"ל

נתייחד עם זכרו בטקס אזכרה שיתקיים ביום ראשון, ט' באדר תשל"ד 3.3.74 בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין החדש שליד כפר סמיר, חיפה.
נפגשים ע"י שער בית העלמין.

המשפחה

במלאות שנה לפטירתו של בעלי ואבי היקר

יצחק בר־יהושע ז"ל

תתקיים אזכרה ביום ראשון ט' באדר תשל"ד (3.3.74) בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין ע"י כפר סמיר, חיפה.

אשתו — לילי
בנו — גולן

במלאות שנה לפטירתו של בעלי, בני, אבינו, אחינו ודודנו היקר

איציק אהרון כרמל ז"ל

חלפה שנה מאז הלכת מאתנו. דמעות רבות זלגו הולגות מעינינו, שאם נאספו אז למעין נהפכו. בכל יום ובכל שעה אתה בקרבנו, בתוך גופינו ונשמותינו. קשה להסתגל לחיים בלעדיך. בכל מקום מורגש חסרונך. בעלמת השמחה שהיתה מסביב לשולחנך, שכה טיפחת בכל מאודך בשאר ימים בשבתות ובחגים. לכן הכיצד אפשר להרגיש טעם חיים, שמהם נותקת לעולמים. ואותנו השארת בודדים, יגונים ובמכאובים רבים.
אך אנו נזכור אותך לנצח נצחים
נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו
ביום ראשון, ט' באדר תשל"ד, 3.3.74,
בשעה 4.00 אחה"צ, בבית העלמין החדש ליד כפר סמיר, חיפה.
אוטובוס מיוחד ייצא מבית המנוח — דרך נוה שאנן 89, חיפה, בשעה 3.30 אחה"צ.

אשתו
אמו, ילדיו
וכל בני המשפחה

ביום שני, י' אדר תשל"ד (4 במרץ 1974)
בשעה 2.30 אחה"צ תתקיים אזכרה של יקירנו

ש"ד ד"ר פליקס נורד ז"ל

בבית העלמין בפתח־תקוה.

המשפחה

במלאת שנה למותו
ללא עת
של בננו היקר

יהודה גייגר

ז"ל

חלפה שנה מאז נלקחת מאתנו ועודך במיטב שנותיך. הכאב גדול. דמותך ניצבת לנגד עינינו. יהודה אתה תמיד אתנו.
נעלה לקברו ביום רביעי י"ב באדר תשל"ד (6.3.74) בשעה 3.30 אחה"צ.
נפגשים ליד השער החדש של בית־העלמין בחולון.

המשפחה

במלאת שנתיים
לנפלו של

ישראל שמש

ז"ל

שמך וזכרך
לא נשכח לעד

נעלה לקברו ביום שני י' באדר (4.3.74) בשעה 9.00 בבוקר בבית העלמין הר צבאי בקרית שאול.

מתייחדים עם זכרך
הוריך, אחיך
ואחיותיך

במלאת שלושים לפטירתה של יקירתנו

פנינה שיף ז"ל

אלמנת המנוח אליעזר שיף

נעלה לקברה להתייחד עם זכרה ונגלה המצבה ביום ראשון ט' אדר תשל"ד (3.3.74) בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין בנחלת־יצחק.

אוטובוס יצא מרחוב שלמה המלך 64, תל־אביב בשעה 3.00 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שנה מאז נלקח מאתנו יקירנו

צביקה קאופמן ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו

ביום שני, י' באדר תשל"ד (4.3.1974) בשעה 4.00 אחה"צ,
בבית העלמין החדש, ליד כפר סמיר, חיפה.

המשפחה, חברים ומוקירי זכרו נפגשים ליד שער בית העלמין.

המשפחה

ביום השנה הראשון לפטירתו של יקירנו

יוסף גרייבר

זכרו לברכה

נערוך אזכרה וטכס גילוי המצבה על קברו,
בבית הקברות בקרית שאול ביום ראשון, ט' באדר
(3 במרס 1974), ב־2.30 אחה"צ.

התחבורה מביתו, רח' שפינוזה 8, תל־אביב ב־2.00 אחה"צ.

המשפחה

התודה נתונה לכל אלה שהביעו את השתתפותם באבלנו בכתב ובע"פ ומודיעים:
האזכרה ביום השלושים לפטירתו של

מאיר מרגלית ז"ל

תתקיים ביום א' ט' באדר תשל"ד, 3.3.74,
בשעה 11.00.
נפגשים ליד שער בית העלמין בקרית־שאול
בשעה 10.45

אשתו: ישראלה מרגלית לבית ליכטנשטיין
היה הדוד רובין וב"ב
שלום ורגינה מרגלית וב"ב
דוד ומרגרט מרגלית וב"ב
פרוכה ומנחם יוכן וב"ב
שלמה ודוה מרגלית וב"ב

במלאות שנה לפטירת יקירתנו

פלה (צפורה) בן־שלום

(קוסטריק) ז"ל

נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה ביום ראשון, ט' באדר תשל"ד (3.3.74) בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין כפר סמיר בחיפה.

נפגשים ליד השער.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו

מנחם דול ז"ל

נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו בבית העלמין החדש ע"י כפר סמיר בחיפה, ביום שני, י' באדר תשל"ד (4.3.74) בשעה 3.30 אחה"צ. אוטובוס מיוחד יצא בשעה 2.45 מהבית ברח' הגליל 44 ויעצור ע"י גן הזכרון בשעה 3.00.

המשפחה

חלפה שנה מאז נלקח מאתנו בעלי, אבי ואחינו היקר

המהנדס הופמן אוג'ן

ז"ל

נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו ביום ראשון, ט' באדר תשל"ד (3.3.74) בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין בחולון (נפגשים ליד השער החדש).

יהודית הופמן והמשפחה

במלאות 5 שנים לפטירתה של אשתי ואמנו היקרה

מלכה דורמבוס ז"ל

נעלה לקברה ביום שני, י' באדר תשל"ד (4.3.74) בבית העלמין בחולון. נפגשים בשעה 16.00 ליד השער הישן.

המשפחה

במלאות 3 שנים לפטירת יקירתנו

טוביה מינץ

נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה ביום ראשון ט' אדר תשל"ד (3.3.74) בשעה 3.00 אחה"צ,
בבית העלמין בקרית־שאול.

המשפחה

במלאות שנה לפטירת בעלי אבינו
סבנו אחינו ודודנו היקר

משה פלדמן ז"ל

(מאפס)

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום רביעי י"ב באדר תשל"ד (6.3.74) בבית העלמין בצור שלום.
נפגשים בבית המנוח, דרך־צבי 86, קרית־ביאליק
בשעה 3.30 אחה"צ.

המשפחה

למשפחת ברזני, דינה פינצ'וק, שרה כהנא ויצחק יוסף כץ

אנו משתתפים בצערכם על פטירת

ברכה ז"ל

משפחת הירדביץ, נוה שאנן
משפחת בלאו, פריז
משפחת רוזנקרנץ וליבוביץ, טורונטו

ביום השלושים לפטירת
אמנו וסבתנו היקרה

הינדה טובבין ז"ל

נעלה לקברה, בבית הקברות בקרית שאול, ביום ראשון, ט' אדר תשל"ד (3.3.74) בשעה 3 אחה"צ
נפגשים ע"י השער

משפחת בקארצי
קירנובסקי

במלאת שנתיים לפטירתה של יקירתנו

שולמית מלבסקי ז"ל

נתייחד עם זכרה ביום ראשון, ט' אדר תשל"ד
(3.3.74) בשעה 4.15 אחה"צ.

יוצאים מביתה ברח' אוסישקין 27 ראשון־לציון.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של

ריכרד לוי ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום א', ט' באדר תשל"ד (3.3.74) בשעה 4.00 בבית העלמין בחולון.

נפגשים ליד השער החדש של בית העלמין.

המשפחה
הנהלת ריכרד לוי בע"מ

ביום ד' י"ב אדר 6.3.74
נקיים אזכרה לאבינו וסבנו היקר

ר' יצחק ינאי (גולוב)

ז"ל

האזכרה תתקיים בשעה 16.00 בבית העלמין חוף הכרמל חיפה.
ההסעה מובטחת מאילת חיפה בשעה 15.30.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

דוד הרטמן ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, ט' באדר תשל"ד (3.3.74) בבית העלמין בנהריה ב־10.

אשתו — יהודית הרטמן
רחל ובנימין כהן
שרה ופרופסור יצחק לוין
הנכדים והנינים

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

אמיל קסטנר

(משפשיץ)

נתייחד עם זכרו ביום ראשון, ט' אדר תשל"ד (3.3.74), בשעה 13.30, בבית העלמין בחולון.
נפגשים בשער הכניסה.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת אמנו וסבתנו

פייגה וגודה ז"ל

(בעיר ריזין)

התקיים אזכרה ביום שני 4.3.74 י' באדר תשל"ד בשעה 2.30 אחה"צ בבית העלמין בחולון
נפגשים ליד שער בית העלמין

משפחת וגודה
משפחת מלובן
משפחת סרוק
משפחת גרור ארה"ב

במלאת 5 שנים לנפילת בננו ואחינו

חיים משגב (האופטמן) ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, ט' באדר תשל"ד (3.3.74) בשעה 4.00 אחה"צ בבית הקברות הצבאי בחוף הכרמל, חיפה.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת בעלי

ולטר פרל ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, ט' באדר תשל"ד (3.3.74) בשעה 2 אחה"צ בבית העלמין בחולון. נפגשים ליד השער החדש.

יהודית פרל והמשפחה

בצער רב אנו מודיעים על מותו של
בעלי, אחי, אבינו וסבנו היקר

זינדל (הנרי) קירשברג

ז"ל

בן אליהו מנחם ז"ל מרדוב

ההלויה תצא היום, יום ששי, ז' באדר תשל"ד (1.3.74) בשעה 12.00 בצהרים מבית ההלויות העירוני רח' דפנה 5, תל־אביב לבית העלמין בחולון.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים

אשתו: רחל קירשברג
אחותו: לאה קופמן
בנותיו: דבורה ויחיאל חבקין
שושנה ויוסף וייצנר
כרמלה ואריה שליט
בנו: אליהו וצביה קירשברג
הנכדים

יושבים שבעה ברח' אבא הלל 82, רמת־גן

בצער וביגון אנו מודיעים על פטירתו של
בעלי, אבינו, סבנו ואחינו היקר

פנחס (פיני) אשד ז"ל

בן אליעזר

ההלויה תצא היום, יום ששי, ז' באדר תשל"ד (1.3.74) בשעה 12 בצהרים מבית ההלויות העירוני ברח' דפנה 5, תל־אביב.

המתאבלים: רעיתו: ציפורה
בניו: דוד ומרדכי בתו: חסיה,
וכל בני המשפחה בארץ ובחו"ל

במלאות שלושים לפטירתו של
בעלי־אחי ואבי האהוב

אהרן דוד דורון

ז"ל

נעלה לקברו לטכס גילוי המצבה
ביום ב' י' אדר תשל"ד (4.3.74) בשעה 3.30
בבית העלמין בחולון
אוטובוסים יצאו מבית הכנסת רח' ארלוזורוב
גבעתיים בשעה 3.00

המשפחה המתאבלת

במלאות שלושים לפטירתו של יקירנו

ר' יצחק בן אברהם אבא הויזר ז"ל

(משרנוביץ)

תתקיים אזכרה וטכס גילוי המצבה ביום שלישי י"א אדר תשל"ד (5.3.74) בבית העלמין קרית־שאול בשעה 4.00 אחה"צ.
נפגשים ליד השער.
אוטובוס יעמוד ליד בית המנוח רח' להגרדיה 23 יד־אליהו, ת"א, בשעה 3.30
תודתנו נתונה לכל מנחמינו בכתב ובעל פה.

המשפחה המתאבלת

במלאת שנה לפטירתו של בעלי,
אבינו וסבנו היקר

ר' דוד בן ברוך נורמן

ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ג', י"א אדר תשל"ד 5.3.74 בשעה 15.45.
נפגשים ליד שער בית העלמין החדש בחולון.

המשפחה

במלאות שלושים לפטירת
רעיתי, האחות והדודה היקרה עדינת הנפש
אשר זכרה לא ישכח מאיתנו לעד

חנה רידז'י ז"ל

לבית קרמר מלונדון

נתייחד עם זכרה בטכס אזכרה וגילוי מצבה ביום ב', י' אדר תשל"ד 4.3.74 בשעה 4.00 אחה"צ.
נפגשים ליד שער בית העלמין בחולון.

המשפחה המתאבלת

מעריב לספורטאים

גם נצחון על הבלגים לא המתיק את הגלולה המרה של מכבי ת"א

אלופת ישראל בכדורסל השלימה אמש נצחון כפול על אלופת בלגיה, „אוראל" מאנטוורפן, בשיעור 84—74, אך לא התנחמה בגלל אבדן ההזדמנות להופיע השנה — לראשונה בתולדותיה — בשלב חצי הגמר בגביע אירופה

מאת משה להר

למרות שניצחה (84—74) את יריבתה הבלגית „אוראל" מאנטוורפן, סיימה אמש אלופת ישראל בכדורסל, מכבי תל־אביב, את הופעותיה בגביע אירופה בקול דממה דקה. אינני זוכר משחק של מכבי ת"א במסגרת אירופית, שבו אוכלסו היציעים עד כדי מחצית, כך שרק 5000 צופים באו להלוך לתל־אביבים את הכבוד האחרון בגביע האירופי.

כל הגורמים היו אכן לרעת המשחק, שהוריד את המסך על העונה הבינלאומית. נצחון של מכבי ת"א במשחק הראשון ב־אנטוורפן, בשבוע שעבר — (85—91), לא תרם הרבה ל־תדמיתה של אלופת בלגיה; כמו האווירה הגרוע במעט בצופים — גלחבים בדרך כלל — ל־בוא להיכל הספורט, ומעל ל־כל — היתה הידיעה הברורה שבמשחק זה אינו יכול עוד להי־ציל את מכבי ת"א גם במקרה של נצחון, שכן לחצי־הגמר עלו כבר קודם לכן אלופות איטליה („איגניס" וארזה) — וצרפת („ברק").

כל הגורמים הללו חברו יחד כדי להצניע לנו הצגת פרידה פושרת מאד. המכבים אפילו לא הכבו להתעלות ל־רמה משחק מניחה את הדעת, מול קבוצה שגם ביום טוב אי־נה מסוגלת להעמיד בסכנה את העליונות התל־אביבית. הדבר היחיד לו דאגו התל־אביבים — היה להשיג יתרון שיבטיח את הנצחון, ואמנם כך היה.

● הגביע מת — תחי הליגה

לתומי סברתי כי המשחק — למרות שלא שימה מאומה לגבי שתי הקבוצות — יתנהל על כי מנחות, תוך הצגה מש־ביעה רצון, שכן שתי הקבוצות שותרוד זה מכבר מהמותה הרב שאסף את משחקי גביע אירו־פה.

אולם בהתברר שהשלוה הש־תלטה על שתי הקבוצות בצורה מוחלטת, שלא הניבה כדורסל ראוי לשמו.

עם כל הלב אפשר היה ל־הבין ולרדת לעומק האכזבה של אנשי מכבי תל־אביב. ה־נצחון הכפול על „אוראל" רק חיזק בהם את ההרגשה כי הם החמיצו השנה את ההזדמנות הגדולה של חייהם והיא — ל־העפיל לשלב חצי־הגמר.

אותו המסר אימלל בברק, לקבוצה צרפתית הכית ב־רק, הרים את גולל האליפה הישראלית לשבט ויהיה את הקהילה לקיר עוגה אהה, לפהות.

„נשתדל להקן ולשפר לק־ראת עונת המשחקים הבאה" — אמר אבש חיים שטרקמן, העוזר הצעיר של מאמן מכבי תל־אביב. בלי ספק יהיה מה לשפר ומה לתקן, אך קודם לכן יהיה על הקבוצה לשמור על תוארה כאלופת הליגה, במש־חקים שיחלו ביום ד' הקרוב.

ההיסמא שבה תיפתח מכבי תל־אביב את העונה החדשה היה: „גביע אירופה מת — תחי הליגה".

● פרידה מסטיבנס

היה זה משחקה ה־50 של מכבי תל־אביב בגביע אירו־פה לאלופות. מאז החלה את דרכה הארוכה במשחקים הכל־אירופיים (ב־1958, בבוקרשט) ועד היום, ניצחה מכבי ת"א ב־23 משחקים, מול 27 הפס־דים. נחמת־מה מצאה איפוא אלופת ישראל בעובדה שמש־חק היובל, אנשי בידיאליהו, הסתיים בנצחון.

פרס לדקות הראשונות. ש־בהן הובילו הבלגים ביתרון ד־ עיר (2—0, 6—3), ההנהל ה־משחק ביתרונה הכדורסל־מוחלט של מכבי תל־אביב. בדקה ה־6 נרשם שוויון (12—12) ומכאן ועד לסיום המחצית הראשונה נע היתרון של מכבי בשיעור של 6 עד 10 נקודות. בשריקת הסיום של המחצית הראשונה, הורה לוח התוצאות החשמלי על 41—33 למכבי תל־אביב.

הכדורסלן היחיד בקבוצה הבלגית שהטריד במידה מסו־יימת את מכבי ת"א היה הענק האמריקני ג'יק גילספי, של־209 הס"מ שלו היוהה השפעה בכל שנעשה מתחת לסלים. הוא הירבה לקטוף כדורים חוזרים מהקרש וקלע 13 נקודות במ־חצית הראשונה — יותר מכל אחד אחר ב„אוראל". הגנת מ־כבי ת"א לא הסתדרה עימו, ולמזלה היה האמריקני השני של הבלגים, „קורקי" בל, ה־לש ובלתי יעיל.

המכבים, שפתחו עם ברודי, פלאס, סטיבנס, שהרץ ומנקין, נשענו בעיקר על יכולתם של ברודי ופלאס, בעוד שסטיבנס, במשחק הפרידה שלו ממכבי ת"א (ועל כך קיבל גביע מיד המשתתפים לו על ידי ראש המהלקה, צו"ד סמפץ מזרחי) הירבה בלהטוסים. שלא היו תמיד יעילים.

● במוזיאון השעווה

קצב המשחק לא השתנה ב־הרבה במחצית השניה — וגם הרמה לא עלתה בשיעור ניכר. חזינו אמנם במספר מבצעי ה־גנה מצויינים של ביל פלאס, שבאחת ההזדמנויות חסם — תוך שניות — שני ניסיונות ק־ליעה בלגיים, אך הסך הכל היה די היחוד. במחצית זו המ־שיך גילספי להטריד את המ־כבים (היה המצטיין בקטיפת כדורים חוזרים — 16 במספר) וגם ה„קפטן" הבלגי אסיין בארטס היטיב לקלוע, אולם הפער הנמוך ביותר אליו הגיעו הבלגים לקראת הסיום היה 4 נקודות.

עם שובו של טל ברודי ל־מגרש, הגיל שחקן מצויין זה שוב את איזונו על הקבוצה ה־בלגית, ומ־12 נקודות במחצית הראשונה, עלה טל למהירות בסאון הנקודות, עד שהכפילו לקראת הסיום במספר מבצעים ההדרים, שהותמו את המשחק בתוצאה 84—74. בכדורים הוד־רים היו המכבים נחותים — רק 28 מול 33 של הבלגים.

למשחק קדמו שני אירועים חגיגיים, שבהם הסיר מר מר־דכי מאיר את הלוט מעל לד־מות השעווה של טל ברודי, „ספורטאי הכנה", שהשכון מ־עתה כבוד במוזיאון השעווה ב„מגדל שלום", ובנוסף לגביע שקיבל סטיבנס, הענקי חבר ההנהלה של מכבי, מר אריה ברנוביץ, גביע ל„קפטן" לש־עבר חיים שטרקמן, שפרש מ־משחקים בינלאומיים — אך לא יפרוש לפי שעה את הופעותיו בליגה.

השופטים הבינלאומיים מגר־בניה (בסטנן) ומאוסטריה (האלץ) הוהבירו לעתים עם שחקני שתי הקבוצות. אם כי להחלטותיהם לא היתה כל השפ־עה על תוצאת המשחק.

● למכבי היא קלעו: ברודי 34, פלאס 23, סטיבנס 10, שהרץ 8, טימבק 4, בירקמבין 3, מנקין 4, אבישר 4.

● ל„אוראל": גילספי 27, בארטס 21, בל 10, דיהנס 2, הילן 4, מאריין 2, ואן־דאכה 2, דהרקוסטר 2, ואן־הויבגן 1.

● נצחון ל„איגניס"

„איגניס" וארזה הבטיחה א־מש את מקומה בראשות הבית, כאשר גברה בבריק על אלופת צרפת 87—74. שתי הקבוצות ימשיכו דרכן לשלב חצי הגמר בגביע האירופי.

● מאבק כל־אמריקני מתחת לסל. הגדול של מכבי ת"א, ביל פלאס (מס' 14) נאבק ב־15 ס"מ מירונו האמריקני ג'יק גילספי, אך ניתוחו אבעם היה גבוה יותר. (צילום: א. קשטן)

● מר מרדכי מאייר, מבעלי „מגדל שלום" (משמאל) מסיר את הלוט מעל לדמות השעווה של טל ברודי, שהוצב מעתה במוזיאון השעווה. משמאל — ברודי ליד הבובה. (צילום: א. קשטן)

כדורגלן נאשם במסירת הודעה כוזבת למשטרה

שחקן כדורגל נאשם בס־סירת הודעה כוזבת למשטרה בדבר טופס שהופקד בהתאח־דות לכדורגל על שיוכו ה־קבוצתי.

הנאשם הוא אברהם (בן מרדכי) זוהר, בן 24 מחדרה, שהיה עד סוף שנות ה־60 שחקן הפועל חדרה. כתב אי־שום נגדו הגישה עוזרת ראש־שית לפרקליט מחוז חיפה ה־צפון, עו"ד רות גולן. ההבניה טוענת, כי בתחילת 1967 עבר הנאשם לשחק בקבוצה הפועל גבעת אולגה, לאחר שהפועל חדרה נאותה להעביר תחנה בידו טופס שחרור והעברה. בתחילת 1973 הצטרף הנאשם לקבוצה הפועל החדשה שהת־ארגנה בשיכון סלע, ובעקבות זאת הוזמן לבירור בהתאח־דות הכדורגל, כדי שיסביר כיצד הצטרף לקבוצה זו מ־בלי שקיבל טופס שחרור מ־גבעת אולגה. בתגובה על כך טען, כי חתימתו על הטופס המראה שיוכו הקבוצתי ל־גבעת אולגה זויפה. בעקבות הודעה זו פתחה משטרת חיפה בחקירה פלילית מסועפת, כדי לגלות מי זייף את חתימתו של השחקן על טופס העברה הרשמי של ההתאחדות לכדור־רגל.

אולם בכתב האישום נאמר, כי לאחרונה הודה הנאשם ב־משטרה כי הוא עצמו חתם על הטופס, וכי התלונה על הזיוף היתה בלתי נכונה. ב־עקבות זאת הועמד לדין על מסירת הודעה כוזבת למש־טרה. (ע)

✱ נבחרת הכדורגל הלאומית של פולין, אחת מ־16 הפיינאליס־טיות של הגביע העולמי ב־כדורגל, ניצחה אתמול באל־ג'יר נבחרת אולימפית יוגוס־לאבית בשיעור 5—0.

אליפות אסיה בטניס בוטלה בגלל אי הזמנת ישראל

אינדונזיה סירבה להעניק אשרת כניסה לטניסאי ישראל ולכן ביטלה ההתאחדות האסיאנית את האליפות

אליפות אסיה בטניס שנועדה להיערך בג'אקרטה, בירת אינדונזיה, החל מ־8 במארס — בוטלה. מברק על כך נתקבל אתמול באיגוד הטניס בתל־אביב, בחתימת מזכיר ההתאחדות האסיאנית בטניס, ההודי קאנה.

במברקו אומר המזכיר האס־יאני כי האליפות וכן מושב ההתאחדות, לא יתקיימו בג'א־קרטה, כמתוכנן — „מאחר ש־אין ביכולתה של אינדונזיה ל־זמן את ישראל לאירועים אלה. מיים קודם לכן רמז על אפש־רות כזו, בשיחה לא רשמית עם תל־אביב.

הגוף שהחליט על ביטול ה־אליפות, זו ההתאחדות האסיא־נית, אבל הכוונה היא שאינ־דונזיה צצה המצא נוסחה ש־לא העמיד אותה באור שלילי בנושא זה.

יו"ר איגוד הטניס בישראל, אברהם פיינר, מסר כי גם מו־כ"ל ההתאחדות הבינלאומית בטניס, הבריטי באזיל ריי ידע אתמול על החלטת הביטול. יו־מר פיינר מסר כי יציג להנהלת איגוד הטניס, ש־תתכנס בשבוע הבא, להביע את התעמרה ישראל לארח ב־1975 את אליפות היבשת.

בנושא אחר אמר פיינר כי אירוע מתחמקת בגלל מכהן השובה לישראל בקשר להת־כחדות עמה ב„גביע דיוויס", שצריכה להיערך בימים 4, 5 ו־6 באפריל, באירוע.

אירען ביקשה מן ההתאח־דות הבינלאומית לאשר לה מ־עבר ללא משחק (בנחון טכני) לסיבוב השני, כיוון שהמשחק עם ישראל נועד תהילה לאוק־טובר, אבל בגלל המלחמה לא נערך.

אולם בינואר החליט מושב מיוחד של ההתאחדות האירו־פית בטניס, — האחראי על אירגון משחקי „גביע דיוויס" באזור האירופי אליו שייכת ישראל — כי דרישת אירען אי־נה יכולה להתקבל וההתמוד־דות עם ישראל חייבת להיערך במועד שיתואם עם ישראל.

פניות ישראל לברר היכן תיערך ההתרות ופרטים טכניים שונים אחרים — לא נענו עד כה. נסיונות ליצור קשר טל־פוני עם מזכיר ההתאחדות ה־איראנית — נכשל, או נידחה בתירוצים שונים.

✱ קבוצת הכדורגל הסקו־טית סלטיק מגלאזגו נוצחה ברבע־גמר גביע אירופה על־ידי אלופת שווייץ ב.צ. באזל 3—2.

✱ במשחק דחוי בליגה ה־אנגלית לכדורגל: קווינס־פארק־ריינג'רס — ברנלי 2—1. המנצחת עלתה למקום 5 ב־טבלה.

באליפות העולם בכדוריד:
מז. גרמניה - יפאן 31—16

נבחרת הכדוריד של יפ־אן, שנגברה על נבחרת יש־ראל במשחקים המוקדמים לאליפות העולם, ספגה אב־מול את המפלה הראשונה באליפות. העולם שנפתחה במזרח־גרמניה.

היפאנים הפסידו למזרח־גרמניה 16—31, במסגרת בית ב', שמשחקיו נערכו במזרח־ברלין. באותו בית הנחילה בריה"מ תבוסה לארה"ב ב־שיעור 40—11.

שאר התוצאות: בית א' (בקארל־מארכס שטאט): ד־נמרק — מערב־גרמניה 12—11; ביכיה — איסלנד 25—15; בית ב' (בשוורין): רומניה — פולין 18—14; ספרד — שוד־יה 15—14; בית ד' (בהאלה): יוגוסלאוויה — בולגריה 25—17; הונגריה — אלג'יר 30—10.

„סופר־מוח" הפך ל„בסט־סלר"

משחק למבוגרים, פרי המצאתו של ישראלי, זכה בפרס ראשון באנגליה

כממציא ישראלי, מרדכי מאירוביץ מחיפה, זכה בפרס ראשון על פיתוח המשחק המוצלח ביותר באנגליה.

המשחק הנקרא „סופר מוח" (מסטר־מיינד) זכה להצ־לחה מפתיעה, בשנה שבה אותה נמכרו כ־200 אלף יחידות.

המשחק מיועד למבוגרים, ומחייב הפעלת הגיון לשם ניחוש צירוף של צבעם של 4 פינים בפלסטיק. התחרות המקבלת כשבוחה את המשחק עצמות, וציינה את הצלחתו הכבירה. כמה עתונים קשרו את הזכייה הה־מבציא עם אורי גלר. אחד מהם ציין, כי רק כי שניתן בתכונות „פראפסיכולוגיות" יכול לזכות במשחק בלי להפ־עיל הגיון ו"כושר ניחוש.

מר מאירוביץ הוא מהנדס בשטח התקשורת, שהחל את הקריירה שלו כממציא לפני כמה שנים, כאשר פיתח מכשיר טלפון ציבורי. הזכות לייצור המכשיר נרכשה ע"י משרד התקשורת, וכ־8000 יחידות מכשיר זה בותקנות בארץ. עבור פיתוח מכשיר הטלפון זכה מאירוביץ בפרס „קפלן". הוא החל לעסוק בהמצאת משחקים לפני כשנתיים, וכבר ב־1971 זכה ב„אוסקר" הצרפתי בתחרות המצאת משחקים. זכויות ייצור משחק ה„סופר מוח" נרכשו כבר על־ידי יצרנים ב־30 ארצות. המשחק מיוצר גם בארץ, וכ־10 אלפים יחידות ממנו נרכשו ע"י בליל הוולקר כשי לחיילים בחזיתות.

לקראת הכנת המיפרטים למיכרז בינ"ל:

משלחת „ג'נרל אלקטריק" הציגה הצעות להספקת ציוד לתחנת־כוח גרעינית

מאת שבתאי רפפורט

נציגי חברת הענק „ג'נ־רל אלקטריק" נפגשו השבוע עם מנכ"ל החברה החשמל וצוות חבי־ריה, לקראת הכנת המפר־טים לפרסום המכרז הבינ"ל להקמת תחנה גרעינית בנ־גב.

8 אנשי „ג'נרל אלקטריק" הגיעו לארץ בסוף השבוע, כאורחי חברת החשמל. הם הציגו לפני הנהלת החברה את הצעותיהם להספקת ציוד לתחנת הכוח הגרעינית. נצי־גי „ג'נרל אלקטריק" אמרו, כי לדעתם לא יהיו בעיות בנושא הדלק הגרעיני. הם בטוחים, כי מבעלת ארה"ב לא תבצל את הספקה הדלק (אורניום מועשר) להיגרים פוליטיים, שכן זה עלול לפ־גוע בהעשייה תחנת הכוח הגרעיניות.

בשיחות בדבר מועדי ההספ־קה האפשריים ציינו נציגי היצרנים, כי כבחינתם ניתן לספק את הציוד לתחנת הכוח תוך 7—8 שנים, בתנאי שלא יהיו תקלות בתהליכי הרשוי המסובכים הקשורים בייצורו.

חברי משלחת „ג'נרל אלק־טריק" עומדים להרצות היום לפני צוות מומחים של קבי"ג (הקריה למחקר גרעיני ב־נגב) בנושא ייצור הכורים ה־גרעיניים. המשלחת תעזוב את הארץ בסוף השבוע.

עתון העתונאים על ישראל ומשבר האנרגיה

עתון העתונאים שיהיה ב־יום שני בבית־סוקולוב בת"א יוקדש לנושא: ישראל ו־משבר האנרגיה. בעתון יש־תתפו: הממציא אינג' אלכסנ־דר זרחין; פרופ' שמואל בר־זכאי — מנהל היחידה לחיזון באוניברסיטת ת"א; סמנס הן — מנהל מכון הנפט וקפאר סיגב — עורך „מדע". עורך ומראיין — אברהם פלג מ־„מעריב". העתון נערך בשי־תוף עם האגף להרבבה ב־ציה"א — יפו. כרטיסים לה־שיג בבית־סוקולוב.

✱ מר שמואל נגיה, לש־עבר שגריר ישראל באיטליה, נתמנה יועץ לשר החוץ ועב־ריו מיוחד. על כך הודיע אתמול דובר משרד החוץ.

עוד שני יישובים יוקמו השנה בגולן

הקמת המרכז הכפרי הולכת ונשלמת

מאת סופר „מעריב" בירושלים

שני יישובים חדשים — הירוב ונוב — יוקמו במהל־צת השנה ברמת ה־גולן, הקמת המרכז הכפרי החדש היספין הולכת עהה ונשלמת, לקראת כניסה ראשוני תושביה. מאז מל־חמת יום הכיפורים חלה התעוררות רבה בקרב הצע־צעירים בארץ, ועד כה נר־שמו מאות מעקשים המבק־שים עתה לתרום לעליה והתיישבות ברמת הגולן השנה.

פרטים אלה נמסרו בישיבת נשיאות הנגבים המאוחדת ב־ישראל, אשר התכנסה כדי ל־דון במצב בהתנחלויות אחר־הות. מנכ"ל הנגבים, שמעון גבר, קרא לעשות לגיוס ה־משאבים הכספים והחיוניים להגשמת תוכנית איכלוס ה־ישובים.

מנהל חבל הגליל ורמת ה־גולן בסוכנות, א. נחמני, מסר על שלבי ביצוע תוכניות ה־התיישבות באיזור.

זכו בהגרלת הפיס

בהגרלת מפעל הפיס שנער־כה אתמול זכו הכרטיסים ה־באים:

בסך 150,000.— ל"י זכו ה־מספרים: 363990 472398.

בסך 50,000.— ל"י זכה ה־מספר: 753413.

בסך 12,500.— ל"י זכו ה־מספרים: 308150 781940.

בסך 6,230.— ל"י זכו ה־מספרים: 289697 378985 585802 746885.

בסך 1,250.— ל"י זכו הכר־טיסים הבאים: 031490 079264 132363 133546 248403 267977 295933 298009 345348 485263 507783 509816 524628 567273 620723 629889 697529 718186 741507 763425 788336.

בסך 600.— ל"י זכו הכר־טיסים שמספריהם מסתיימים ב־ 05649 16070 19017 26707 30903 50081 60930 78872 88060 99503.

בסך 250.— ל"י זכו הכר־טיסים שמספריהם מסתיימים ב־ 00905 06687 10366 21518 23101 25241 38853 27023 46838 46866 50257 51596 52125 55625 56822 64651 71756 73770 74061 83530 89909 90617 95169 96597 99342.

בסך 100.— ל"י זכו הכר־טיסים שמספריהם מסתיימים ב־ 1218 2202 3316 3479 6963 7460 7757.

בסך 50.— ל"י זכו הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים ב־ 0042 0075 0648 0691 0823 1262 1593 1688 1845 1971 2028 2563 2612 2742 2752 2931 3028 3230 4199 4481 4696 5091 5223 5336 5856 6171 6251 6319 6425 6772 7127 7175 7896 8096 8119 8420 8500 8810 9383.

בסך 4.— ל"י זכו כל הכר־טיסים שמספריהם מסתיימים בספרה: 5.

ארגון בני רישא והסביבה

מודיע על קיום

האזכרה השנתית

שתיערך ביום א', ט' באדר תשל"ד 3.3.74 בשעה 4.00 אחה"צ בבית הקברות בנחלה־יצחק ההמשך בשעה 5.30 בבית התאחדות עולי פולין, רח' דיזנגוף 158.

אוטובוס מיוחד ייצא בשעה 3.30 מרחבת היכל התרבות.

מפעל הפוספטים באורון ירחיב את תכניות הפיתוח

נוכח עליית מחירים פי שלושה בשוקי העולם ✱ רכבת לנחל צין תאפשר ניצול מרבצי הפוספטים במקום

מאת שלמה גבעון

רכבת ישראל תחדיר ב־קרוב בהמשך כרייה הנוואי המסילה לאורון. בשלב רא־שון הכוונה היא להכשיר את המסילה מאורון עד ל־נחל צין, מרחק של כ־30 ק"מ, כדי לאפשר ניצולם של מרבצי הפוספטים ה־נמצאים באיזור נחל צין, במסגרת תכניות הפיתוח של מפעל הפוספטים ב־אורון.

על כך מסרו אתמול מר מרדכי מקלף, המנכ"ל החדש של „כימיקלים לישראל" ו־מנהל מפעל הפוספטים ב־אורון, פנחס כרמל.

בעקבות העלאת מחירי ה־פוספטים בשוקי העולם, ה־מגיעים כיום ל־40 דולאר ב־ממוצע לטונה פוספאט (פי 3 מהמחיר הקודם) החליטה הנה־הלת מפעל הפוספאטים ל־בכוש את הבניה הפיתוח ב־שנים קודמות, שנגנזו בשעתן בגלל חוסר רווחיות.

אם מחיר זה יישאר בהוקפו יגיע מפעל הפוספאטים באו־רון להיות בשוער של כ־100 מיליון לירות בשנת הכספים 1974/75, בתנאי שהפוקת ה־מפעל תגיע למיליון טונות. להכפלת היצור יש צורך בפיתוח שדות של מרבצי פוספאטים בהם שדה שליד נחל צין בערבה, במרחק של כ־30 ק"מ מהמפעל. בדיקות שבוצעו במרבצי פוספאטים אלה הצביעו על אמדן של 30 מיליון טונות חומר גלם הניתנים לניצול מיידי.

תוואי הרכבת המתוכנן ל־אילת עובר בקרבת שדה ה־מירבצים הזה ובעקבות זאת הועלתה התכניה להרז את סלילת המשך קו הרכבת, ה־מגיע כיום עד אורון. הנהלת הרכבת התחייבה לסיים את הנחת המסילה עד נחל צין תוך 30 חודש מתחילת ה־עבודות.

בננו יקירנו

סג"מ יורם גור הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים

יובא למנוחות ביום שני, י' באדר תשל"ד 4.3.74 בבית העלמין הצבאי בקרית־שאול בשעה 15.00.

ההורים: יהודית ויוחנן גור

האחות: נורית

אוטובוס ייצא מבית אביב ב־14.45

יקירנו

רב"ס אברהם גרייפמן הי"ד

אשר נפל במלחמת יום הכיפורים

יובא למנוחת עולמים ביום ראשון, ט' אדר תשל"ד 3.3.74. ההלויה תצא בשעה 14.00 אחה"צ ע"י אולמי הדר בגבעתיים, בשעה 14.30 מבית ע"ש שיבא תל־השומר, ותגיע בשעה 15.00 לבית העלמין הצבאי בקריה שאול. החבורה תעמוד לרשות המלווים.

ההורים: מרים ויוסף

האחים: ברוך וצביקה

וכל המשפחה

בצער עמוק הננו מודיעים כי יקירנו

ד"ר אברהם (צ'יצ'י) שנפלד

איננו

ההלויה תתקיים בבית העלמין בחולון היום, יום ששי 1.3.74 בשעה 12.30 אחה"צ.

נא להמנע מביקורי תנחומים

המשפחה

אליעזר פרנס

מיקירי ירושלים הבנויה

ניספה בתאונת דרכים קטלנית אתמול, ה־28.2

על מועד הלויה שתתקיים ביום א' תפורסמנה מודעות.

המשפחה המתאבלת

בצער רב אנו מודיעים על פטירת בעלי אבינו וסבנו היקר

קלמן ב"ר יעקב אליבה

ההלויה תצא היום יום שישי ז' אדר תשל"ד (1.3.74) בשעה 9.30 לפנה"צ מבית"ח דנולו אגף ב', יפו ותתקיים בשעה 10.30 בבית העלמין בחולון.

המשפחה המתאבלת

בצער רב הננו מודיעים על פטירתה של אשתי, אמנו וסבתנו היקרה

סימה (סוניה) שליסלברג

ההלויה תתקיים היום ז' באדר תשל"ד (1.3.74) בשעה 11.00 לפנה"צ מבית בכבר מעש לבית הקברות בפתח־תקוה.

המתאבלים:

בניה — מרדכי שלף, יהודה שלימלברג כלותיה, נכדיה, אחיה ואחיותיה

בעלי אבינו אחינו וסבנו היקר

חיים (נצלי) פרי (פשידרובסקי) ז"ל

מצ'נסטוחוב

איננו

ההלויה התקיימה אתמול יום חמישי ו' אדר תשל"ד (28.2.74) בבית העלמין בחולון.

המשפחה המתאבלת בארץ ובחו"ל

במלאת שנה לפטירת יקירנו

משה ערן ז"ל

תתקיים אזכרה ליד קברו ביום ראשון, ט' אדר תשל"ד (3.3.74). נפגשים בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין סגולה בפתח־תקוה.

המשפחה

מודעות אבל גם בעמודים 8 ו־9

...ולטר פרל ז"ל

...יונדל (חסה) קירשברג ז"ל

...נחס (פיני) אשד ז"ל

בן אליעזר

...הרן דוד דורון ז"ל

המשפחה המתאבלת

...יצחק בן אברהם אבא הרלזר ז"ל

המשפחה המתאבלת

...דוד בן ברוך נורמן

המשפחה

...ריקל ז"ל

המשפחה המתאבלת

هكذا من الأصل

מעריב

עמוד 12 יום ו' 1.3.74 — ו' באדר תשל"ד

הדלקת נרות

שבת זכור, פרשת תצוה

	כניסה	מוצ"ש
ירושלים	16.59	18.12
תל־אביב	17.17	18.14
חיפה	17.08	18.13
באר־שבע	17.15	18.14
אילת	17.17	18.15
הר החרמון	17.18	18.13
דרום התעלה	17.26	18.21
צפון התעלה	17.27	18.22

בדחותו פניה מישראל להפסיק שביתתו

פרופ' אובל ממוסקווה: „זוהי שביתת הרעב ה־40 שלי"

„אני וחברי נאבקנו ונאבק על זכותם של יהודים לחיות במקום שבו הם רוצים" ✶ פאבל ליטווינוב קיבל אשרה

מאת אברהם תירוש

אידה נודל, המקיימת זה היום השמיני שביתת רעב במוסקווה, עברה אתמול מ־דירתה, עם שובה עד עתה, אל דירתו של פרופ' זהר אובל, השובת רעב זה היום ה־15, כדי לשבות ב־צוותא.

פרופ' אובל עומד בסירובו להפסיק את השביתה, ולא נענה גם אתמול להפצרות הרופאים. הוא אמר, שלא הב־יית עדיין להציג דבר וכי יפסיק בשביתתו עד ההצל־חה.

ברוח דומה השיבה אמש אידה נודל לאנשי ועד ה־מדענים שליד המועצה הצי־בורית למען יהודי בריה"מ, שפנו אליה לפני יומיים ב־בקשה שתפסיק את שביתתה. אמש פירסמה המועצה ה־ציבורית למען יהודי בריה"מ את תשובתו של פרופ' אובל למדענים בישראל, שביקשו ממנו להפסיק את שביתתו. בין השאר הוא אומר: „לצערי אינני יכול למלא את בקשתכם. קולכם לו־... את גילי (63) ואת ... שעברתי בחיי. זוהי שביתת הרעב ה־40 שלי ואני רגיל לזה. ... לי כל כך שאני רוצה להפסיק במצב, אני ב־... אם כי הרופאים יש ... „עלי לומר, שמאבקי, פחות מכל יש לו צביון אישי. אני וחברי נאבקנו ונאבק על זכותם של יהודים להיות ב־מקום שבו הם רוצים".

● ממוסקווה נמסר, כי פאבל ליטווינוב, ממנהיגי הדיסידנ־טים ונכדו של מי שהיה שר החוץ הסובייטי, קיבל אשרת יציאה מבריה"מ. ... היה עצור בסיביר, אחר ש־... נגד הפלישה הסובייטית לצ'כיה ב־1968. רעייתו היא בתו של הסופר ... קופלב.

● שני צעירים יהודים מ־קייב, שהגיעו אתמול למוס־קווה, נעלמו ולא ידוע מה עלה בגורלם. אחד מהם, ... הספיק לטלפן לידידיו כי ברגע שהגיע לעיר עוק־בים אחריו ואחרי חברו עש־רה אנשי ק.ג.ב. עם מכוניות.

● במוסקווה נענו אתמול 15 יהודים נוספים בסירו־בים על בקשות העלייה שלה־ם. מנהל משרד האשרות אמר להם, כי לא יוסבר להם סיבת הסירוב וכי מי שצריך לדעת על כך — יודע.

● אסיר ציון יעקב ...־ביס, ..., שנדון ב־1972 לשנתיים מאסר, עומד להש־תחרר בימים הקרובים לאחר ... לרצות את תקופת ה־עונש. השלטונות אסרו עליו לחזור לעירו והוא יואלץ להתגורר בעיר קרובה למקום הכפייה, בו היה עצור.

חילול בתי הקברות

● (עתפיא) בבריה"מ מתנהל עתה מסע ממשל־תי שיטתי להפקעתם ו־חילולם של בתי עלמין יהודיים, במסגרת התכנית הכוללת של השלטונות ה־סובייטיים לבער את זי־כרם של היהודים ולחסל ... כל „שריד" של ... היהודית בבריה"מ. פרטים על המסע הסובייטי הזה נמסרו בכינוס ... אים שנערכה אתמול בניו־יורק, מטעם הוועידה למען יהודות בריה"מ בעיר.

אידה נודל

צעירה מקרית־טבעון נהרגה בוואדי קלט

מרים פיסקין, מקרית־טבעון, בת 19.5, ניספתה, כשנפלה לערוץ בוואדי קלט.

הצעירה יצאה בשבת ש־עברה לטיול בנקיקי הנחל בחברת קבוצת מטיילים מבית ספר שדה באכזיב. סמוך ל־נביעת המעין בעין־קלט, מע־דה וצנחה לתוך המים. ראשה נחבל קשה באבני הנחל. עקב הגישה הקשה למקום נפילתה, לא הצליחו חבריה לחלצה ו־הזעיקו את כוחות צה"ל ב־אזור. למקום הוחש גם מסוק של חיל האוויר.

רק לאחר מאמצים רבים נמשתה הנערה והוחשה ל־בית החולים „הדסה", אולם מאמצי הרופאים להצילה עלו בתוהו.

ביהמ"ש פסק עפ"י ההלכה באישור נישואין בארה"ב

סירב לראות באישה שחיה עם בעלה זה 14 שנה כאלמנתו כי לא התגרש מאשה קודמת כדין היהודית

מאת דליה מזורי

בית המשפט המחוזי בירושלים, כמצא כי ני־שואים בהתאם לדין תו־רה, אשר נערכו בארצות הברית — תקפים וסירב לראות באשה שחיה עם בעלה זה 14 שנה, עד לפטירתו השנה — כאלמנ־תו.

לואיס רוקר, יהודי אז־רח ארצות־הברית, נשא ב־1918 לאשה את מתילדה רוקר בפני רב אורתודוכסי. ליכים לא עלו הנישואין יפה, וב־1960 החליט לואיס להתגרש ולהינשא שנית ל־יהודיה ששמה נורמה.

הגירושין והנישואין נ־ערכו במדינת נוואדה שב־ארצות הברית. הזוג החדש עלה לישראל והשתקע כאן. בינתיים השיגה האשה הראשונה פסק־דין בבית־משפט בניו־יורק שקבע, כי הגירושין, הושגו במרמה והם בטלים ומבוטלים. ל־אחר פטירתו של מר רוקר הגישה אשתו השניה בק־שה לאישור הצוואה ולהח־לוקת רכושו. אולם אשתו הראשונה פנתה לבית ה־משפט באמצעות עו"ד יו־חנן לבני, בבקשה להתנגד לצוואה ולהוציא צו מניעה נגד האשה השניה, שימנע ממנה לפגוע ברכושו. טע־נתה היתה, כי הזכויות מ־גיעות לה בהיותה אלמנתו של הנפטר.

המשפט נדחה על מנת לאפשר לצדדים להגיע ל־פשרה, אליה הם אמנם ה־גיעו בארצות הברית. שופט בית המשפט המחוזי בירו־שלים, השופט י. שרשב־סקי, נתבקש לאשר את ה־פשרה ולהכריז על האשה השניה, בהסכמתה של ה־אשה הראשונה, כאלמנתו של הנפטר, בתנאי שזו ת־וותר על הרכוש.

קביעתו של בית־המשפט היתה, כי למרות שהם ניש־או בארצות הברית, ולמ־רות שהם חיו יחד 14 שנה, אין אשתו השניה של הנפ־טר אשתו החוקית. בית־המשפט סירב לראות את הגירושים כתקפים. בקבי־עתו זו הסתמך בית המש־פט בירושלים על ההלכה.

מטען־נפץ פורק בתחנה המרכזית בראשון־לציון

שלוש דקות לפני שעמד להתפוצץ מטען הנפץ רב־עוצמה, בתחנת האוטו־בוסים המרכזית בראשון־לציון, הצליח חבלן משטרתי לפרק את המטען ולמ־נוע אסון כבד.

אתמול ב־7 בבוקר הבחין יצחק ביבאנו, בן 23, משיכון גורדון בראשון־לציון, בשקית פלסטיק שהיתה מונחת מתחת לספסל האחורי של האוטובוס. השקית עוררה את חשדו של הצעיר, שקרא למנהל התחנה. המנהל הזעיק חבלן משטרתי. החבלן הצליח, דקות ספורות לפני „שעת האפס", לפרק את המטען.

מחוגי השעון, שהיה מחובר למערכת ההפעלה של חומר הנפץ, הראו על השעה 7.15. בשעה 7.12 הצליח סמל חרית, חבלן במשטרת מרחב המרכז, לנתק את המעגל ה־חשמלי שהיה צריך להפעיל את המטען. התברר, כי מטען החבלה הכיל שני ק"ג חומר הבערה, שהיה מחובר למיכל דלק קטן, אשר הכיל כליטר בנזין. הפעלת ה־מטען היתה צריכה להתבצע באמצעות סוללה חשמלית.

למקום הגיעו ראש החקירות של מטה מרחב ה־מרכז, רב־פקד כנכה גולן, וצוות חוקרים. בחקירה הוב־רר, כי האוטובוס יצא אתמול בשעת בוקר מוקדמת מנווה ... לתל אביב, בתחנה המרכזית בתל־אביב ירדו הנוסעים, אח־לם האוטובוס המשיך בנסיעה לתחנה המרכזית של „אגד" בראשון־לציון.

5 נהרגו 3 נפצעו קשה בשלוש תאונות דרכים

5 הרוגים ו־3 פצועים קשה היו אתמול בשלוש תאונות דרכים.

2 אנשים נהרגו ואחד נפ־צע קשה בתאונת דרכים ב־צומת רחוב יוליוס סימון ו־הכניסה לנמל הדייג בחיפה.

דובר המשטרה מסר, כי מש־אית „סמיטריילר" כעמוסה מיכלים, שהגיעה מכוון ש־דה התעופה, לא עצרה ליד השלט „עצור" כדרוש. היא פגעה בטנדר ד"ב שנוסעיו נהרגו במקום. אדם אחד נפ־צע ואושפז במצב קשה בבית־החולים רמב"ם. ההרוגים וה־פצוע טרם זוהו בשעת מסירת הידיעה.

נהג ה„סמיטריילר" נעצר ל־חקירה.

תאונה בכביש עכו — צפת

בתאונה קטלנית נוספת ש־אירעה אתמול בכביש עכו־צפת, נספה נהג טנדר מדגם „פולקסוואגן", מר רוזנהר, בן 25, מקרית־חיים, בעת שרכבו התנגש חזיתית באוטו־בוס „אגד" שנע מולו.

יומיים קודם נהרגו בכביש 4 נוסעי טנדר ו־2 נפצעו ב־התנגשות בין טנדר ואוטובוס. התאונה אתמול אירעה ס־מוך לשעה 7 בבוקר, בקרבת צומת הכניסה לכרמיאל. ה־טנדר, שהיה בדרכו לכיוון צפת, התנגש חזיתית באוטו־בוס „אגד" שנע מולו, נהוג בידי סליכאן פראג, בן 54, מכפר ראמה בגליל. מחמת ההתנגשות „גורף" הטנדר אל שולי הכביש ונבהך. נראה, כי התאונה נגרמה כתוצאה מהחלקה על פני הכביש ה־רטוב בגשמי הלילה הקודם. נהג האוטובוס, שנפצע קל והובא לבי"ח בנהריה, נע־צר לחקירה.

תאונה בכביש חיפה — ת"א

צעירה, בת 20, תוש־בת תל־אביב, בן 17, בחיפה, ושני חיילים נפצעו קשה ב־תאונת דרכים שהיתה אתמול בכביש המהיר חיפה־תל־אביב ליד ...

התאונה אירעה בשעה 11.30 בבוקר, כשמכונית, נהוגה בידי תושב פתח־תקוה שנסע מחי־פה לתל־אביב, התנגשה ב־מכונית פרטית מחדרה שנס־עה באותו כיוון. הפצועים הו־עברו לבית־החולים „הלל־יפה" בחדרה. שמות ההרוגים והפצועים טרם הותרו לפר־סום.

לאצנית הישראלית אסתר שחמורוב נולד השבוע בן בבית־היולדות בכפר סבא. (הצלום: ...)

הורעו תנאי התשלום לנרשמי מפעל השכון לזוגות צעירים

מאת סופר „מעריב" בירושלים

אלפי זוגות צעירים ב־רחבי הארץ, שלפני מלחמת יום הכיפורים נרשמו לדיור במסגרת מפעל השיכון ל־זוגות צעירים של משרד ה־שיכון, מצאו עצמם מקו־פחים בגלל הרעה תנאי ה־תשלום שלהם. ההעלאות ב־תשלומים החודשיים הנוס־פים עליהם מגיעים ל־50 אחוזים ויותר.

ביומיים האחרונים צרו צע־רות זוגות צעירים, אשר מר־ביתם השתחררו משירות מי־לואים, על משרדי היחידה לזוגות צעירים של חברת „פר־זות" בבירה, הכפופה בעצי־בם.

מחוגי החברה נמסר, כי ה־הוראות החדשות של משרד השיכון יוצרות קשיים על־והים המוצגים קשה בבעי־רים. עד כה היה קיים לוח תשלומים מדורג, אשר בהת־אם לו הוגדלו התשלומים ה־חודשיים במרוצת הזמנים, כ־תוך הנחה, כי הזוג יתבסס במשך הזמן יותר מבחינה כל־כלית. עתה שונה השיטה, וה־עלאת התשלום הוכפלה.

הוראות משרד השיכון לגבי הנכסים להלוואות קובעות, כי מחיר הדירה לא יעלה על 110 אלף ל"י, ואילו הדירות אשר מבצע משרד השיכון עצמו לכבירת בירושלים עו־לה לא פחות מ־120 אלף ל"י. המגבלה להענקת הלוו־את נוקשה ואינה מניחה מקום לגמישות.

ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, אשר הודעו על ידי הצעירים והמצוקים, נועד ל־שיחה בעניין עם שר השיכון, אולם הפגישה לא הניבה תו־צאות בעניין.

„מלכת המסלולי" של ישראל ילדה בן בכור

אסתר שחמורוב־רוט, האצ־נית הישראלית היחידה שזכ־תה לשלב הגמר האולימ־פי (מינכן 1972) והנחשבת ל„מלכת המסלולי" של ישראל, ילדה השבוע בן בכור, בבית היולדות בכפר סבא. הלידה היתה בניתוח קיסרי.

התינוק, שמשקלו בעת לי־דה היה 3800 גרם ...

אתמול עוד אסור היה על היולדת לרדת ממטתה אבל היא כבר מדברת על שבעוד שישה שבועות, ... תחדש את אימוניה. „כי אני רוצה להשתתף במשחקי אסיה בספטמבר ב־... ולזכות ,ללכת על מדל זהב".

הישגיה של שחמורוב ב־ריצת 100, 200 ו־100 מכשו־לים, נחשבים עד היום ל־... ביותר ... אסיה (ב־11.3, 23.7 ו־13.5 שניות).

אתמול, כשהיא מוקפת ... הארץ, אמרה אסתר: „... תראו אותי על המסלול".

החל מסע למכירת איגרות חוב במיליארד דולר

מנהיגים יהודים ... אתמול במיאמי, ... המסע למכירת איגרות ... הישראליות בסכום של מיליארד דולר ... השנה. ... 100 אישים ... המנהל הכללי של ... אברהם ... (אי.פי.)

מוצרי יבוא

ריהוט איטלקי אקסקלוסיבי

✶ ברים, ויטרינות וריהוט לכניסה
✶ עגלות תה בדגמים בלעדיים

ארונות וריהוט לאמבטיה.
50 דגמים מרהיבים
(גם לוילות ודירות פאר)
מחלקה מיוחדת למתנות

„עדוז" יבוא בע"מ
ת"א, רח' פרץ 3 ע"י ככר המושבות
טלפון 615186

האזינו הערב בשעה 1.00 בצהרים **בגלי צה"ל**
לתכניתו של יעקב אגמון
„שאלות אישיות"
מר אגמון מראיין את הגבי **סוזי אבן**
נשיאת האגודה למלחמה בסרטן בישראל
לקראת „מבצע הקש בדלת"

חדרי שינה ארונות קיר מטבחים
רהיטי קלו
תל-אביב-החשמונאים 91
אבן גבירול 18
חיפה: הרצל 13
ירושלים - שלומציון המלכה 5
בארשבע- הרצל פינת רמבם

לכל ידידינו
החל מיום א' הקרוב 3.3.74
יוחלף מספר הטלפון שלנו למספר
03-957575
קבוץ משמר דוד

פרס כספי
חייל צה"ל בן 21 שרכב על טילון נהרג
עדי־ראיה המוכנים להעיד על תאונה שאירעה ליד הגשר של תחנת הרכבת בדרום ת"א בשבת 16.2.74 בשעה 3.30 בערך — להתקשר ליוסף ניסני — טלפון 03—256684.

מכונת כביסה יקרה
Constructa
קניה משתלמת
להשיג בבתי מסחר מובחרים
בת ים — סלון הוד, בלפור 48
עכו — אחים סט, רח' בן עמי

DANAYA
דנאיה
אופנת עור עילית
בקרו וראו את מבחר בגדי העור האקסק־לוסיביים לנשים ולגברים.
עכשיו אנו מעניקים **20% הנחה** על מחירינו הישנים
חנויות „דנאיה" פתוחות בין השעות 9.00—21.00
תל־אביב: רח' מנדלי 7, טל. 234471
רח' הירקון 160 טל. 240489
ירושלים: רח' הלל 23 (בנין המגדל) טל. 232619

תנועת האשה הדתית־לאומית
תל־אביב
מודיעה על קיום
שוק־תערוכה תשל"ד
בבית ציוני אמריקה רח' דניאל פריש 1 ת"א
פתיחת השוק ביום ראשון ט' באדר (3.3.74) בשעה 4 אחה"צ.
השוק יהיה פתוח בימים:
ראשון, שני ושלישי 3, 4, 5 במרץ
מ־9 בבקר עד 9 בערב.
בשוק דוכני־תצוגה ומכירה של בגדים, ...

למכירה
ברחוב המסגר 45 ת"א
3 קומות למשרדים
בשטח של 1,100 ממ"ר כל קומה
חניה במקום.
לפנות: טלפונים: 625650 ביום
238721 בערב

התרחבנו והגענו לתל-אביב
לינדר

מוסך „רנו יפו"
מוסך מומחים לכל דגמי רנו
על האוטוסטרדה ליד היש בכניסה ליפו
טלפונים: 828839, 820804
טפול מקיף בתאונות לפי דו"ח שמאות מוכרת.
בצוע וגמר עבודה במהירות מירבית ובאיכות גבוהה.
רכוז כל העבודות הקשורות בתאונה.
מנהל כללי, איציק דנון

מעוניינים לקנות בירושלים
דירה מרווחת
5 חדרים או יותר,
150 — 200 מ"ר
רצוי בסביבות רחביה או קרית־משה
לטלפן 02־62973, לא בשבת

בנה ביתך בעצמך!
צוות אדריכלים ומהנדסים יתכנן ויעזור לך להקים את ביתך בעצמך!!
פנה לטל: 264992 454020

באשדוד
מגרש ברובע ד
לשני קוטג'ים
טל. 055-22703
055-24460

פורים-פורים
מבחר גדול של תחפושות לילדים בסיטונות ולקמעונאים
„קונפקציה נגוואלה"
יפו, שד' ירושלים 2, טלפון 823656

„היוצק" בהנהלת אברו ימין
תאור הגלילית אזור התעשיה
מקבל עבודות יציקה לאלומיניום וברונזה

למכירה
מפעל לציוד בנין ומסגרות כלליות
במפרץ חיפה
עם מבנה ומשרדים 200 מ"ר
בדמי־מפתח
רציניים בלבד
לפנות: ת.ד. 10081 מפרץ חיפה

מכון אורטופדי „אור־אל"
חיפה, ... 8
טל. 640672
1. חגורות הריון עם תמיכה לגב (לתקלת כאבי גב)
2. חגורות שבר פטנט — ניתנות לניקוי
3. חגורות גב אורטופדיות — מיוחדות לנהגים
✶ התאמת מדרסים
✶ התאמת גרבי גומי ותחבושות אלסטיות

רדיו למכוניתך
+ אנטנה נעולה, רמקול והרכבה —
— 299 ל"י
— שנת אחריות —
„...", סירקין 18, ... טל. 288736

אבד
כלב גדול לבן
בזכרון יעקב
נא להתקשר טלפון 063—99776, המוצא הישר יבוא על שכרו

היכונו ל„מבצע הקש בדלת"

משה ז"ק

מירושלים לדמשק - ב„רעיונות"

מ קאהיר מגיע אלינו היום הנרי קיסינג'ר, שר החוץ האמריקני. הוא בא לקבל רעיונות מממשלת ישראל על הפרדת-הכוחות, לאחר שלושה-ימים לפני-כן הביא מדמשק את רשימת השבויים הישראלים.

הממשלה ישבה אתמול אחר-הצהריים לדון ברעיונות אלה וברור לכל, כי רעיונות אלה עדיין אינם בבחינת משא-ומתן ישראלי סורי, אלא רק פתיחה למשחק השח שבו מתחיל שר החוץ האמריקני רק עתה.

לכאורה אפשר לומר, כי מה שהתרחש השבוע בין דמשק וירושלים אינו אלא התורגמה של ממשלת סוריה להלם של ועידת ז'נבה, שהרי בדצמבר הסכימה ממשלת סוריה יחד עם ממשלות מצרים וירדן לבוא ולהשתתף בוועידת ז'נבה, אלא שממשלת ישראל הודיעה שלא תשב באולם אחד עם המשלחת הסורית כל עוד לא מסרה סוריה את רשימת השבויים וכל עוד לא הרשתה לנציגי „הצלב האדום" לבקר אצלם. זו היתה אבן-הנגף על דרכה של סוריה לוועידת ז'נבה.

תוצאת הדרישה הישראלית זו היתה השולחן הריק של סוריה בארמון האומות בז'נבה.

עתה, מקץ חודשים, מסרה סוריה את רשימת השבויים והיום התיר גם ביקור של נציגי „הצלב האדום" אצלם. למעשה היא יכולה לשוב אל השולחן הריק, שכן רק אחרי צעד זה יכולות לבוא שיחות על הפרדת כוחות או על כל נושא אחר שיתעורר במהלכה של הוועידה.

אך ממשלת סוריה מעוניינת, כנראה, להקדים מאוחר למוקדם ורוצה כבר בשלב ראשון, עוד לפני שישבה אל שולחן הדיונים בז'נבה, להשיג מאתנו את שהשיגה מצרים אחרי הסכם שש הנקודות, אחרי שחרור השבויים ואחרי ישיבה בוועידת ז'נבה. היא טוענת שכבר קיבלה הבטחות משר החוץ האמריקני, כי הוא ילחץ לנסיגה ישראלית מלאה מרמת הגולן, אך היא אינה מסתפקת בכך. היא רוצה להשיג נסיגה ישראלית מאסיבית בלבוש של הפרדת הכוחות עוד לפני שהוחל הדיבורים.

השאלה שעמדה אתמול לפני הממשלה, ותעמוד היום לפני שר החוץ האמריקני, היא כיצד להחזיר את סוריה להלם של ז'נבה בלי לגרום למשבר ולסגירת דלת בסוריה כבר בראשיתו של המסע הקיסינג'רי, עוד לפני שהוחל הדיבור לגופם של ענינים.

■

ב ודאי אין זה מקרה, שמירושלים טס ד"ר קיסינג'ר לקאהיר ולא חזר לדמשק. הסיבה אינה נעוצה רק בכך שביקש לתת שהות לממשלת ישראל לדון ברעיונות שהביא אתו מדמשק — ומשום כך יצא להפסקה קצרה בקאהיר — אלא גם משום שסאדאת ממלא תפקיד-מפתח גם במגעים עם סוריה.

סאדאת רוצה גם לקבל אישור רשמי של ממשלת ישראל למיצג האינטרסים הסוריים, כדי לשחרר את סוריה מן הצורך לנהל משא-ומתן עם ישראל. כאשר סוריה סירבה, ערב ועידת ז'נבה, לספק את רשימת השבויים הישראלים, ולאחר כך הדירה עצמה מוועידת ז'נבה, טענו המצרים כי הם מייצגים את כל הערבים, לרבות את סוריה. אך ישראל לא רצתה ואף לא היתה מוכנה לקבל נוסחה זו, שהיתה מעניקה לסוריה את כל היתרונות של המו"מ (באמצעות מצרים) בלי שתקבל היא על עצמה את האחריות ואת המסקנות של משא-ומתן.

אך שר החוץ האמריקני אינו פוסל מעיקרה את התביעה המצרית, ולאו-דווקא משום שהוא רוצה לשחרר את סוריה מאחריות, אלא משום שהוא מעוניין להועיד למצרים את התפקיד הראשי בעולם הערבי, מאחר שמצרים עשויה להיות נזקקת יותר לארצות-הברית. זאת ראינו כבר השבוע, כאשר הגיעו מומחי צבא וצי אמריקני למצרים, לייעץ לה במלאכת פינוי תעלת סואץ ממוקשים.

אמנם, גורל וילר, מי שניקה בשעתו את תעלת סואץ בשביל מצרים אחר מיבצע „קדש", מת בשבוע האחרון, ומצרים אינה להוטה לשתף רק אמריקנים בניקוי של התעלה, אבל עובדה היא, שהמומחים האמריקנים במצרים גדל והולך בעת ובעונה אחת עם קשירת הקשרים הכלכליים הרבים בין מצרים ומדינות מערביות הקשורות בארה"ב.

לא מקרה הוא, שביום הגיע קיסינג'ר לקאהיר, בא לשם גם מר רוברט מקנמארה, מי שהיה שר ההגנה האמריקני ועכשיו עומד בראש הבנק העולמי, שלאמריקנים יש בו דעה מכרעת.

בשנת 1956, כאשר אילצו האמריקנים והרוסים במשותף את ישראל לסגת מסיני, היתה פעולה של שר החוץ האמריקני המניע למערכת סואץ. שר החוץ דאז, ג'ון פוסטר דאלאס, משך את הבנק העולמי שיבטל את הבטחתו לסיוע ברהב למצרים. התערבות זו של דאלס היא שהניעה את נאצר להלאים את התעלה וגרמה לגלגל ההתפתחות לנוע במהירות עד מערכת סואץ. אך משפרצה מלחמת סואץ היה דאלאס האיש אשר יחד עם הרוסים הבריח את ישראל, צרפת ובריטניה להיסוג.

עכשיו בא שר החוץ האמריקני לקאהיר, כעת שבמקביל מגיע שמה גם נשיא הבנק העולמי, לכל ברור, שהמצרים מצפים לעזרה כלכלית גדולה והולכת, של ארה"ב בפיתוחה של מצרים. האמריקנים אינם מסתירים את שאיפתם לקשור בדרך זו את מצרים, בבככם

זאת בכך שבמצבה החדש תיצור יציבות ו-שלום באזור.

■

א ך כאשר הנרי קיסינג'ר שוהה בקאהיר נמצא בדמשק אנדריי גרומיקו, וכנראה אחרי שיצא קיסינג'ר את קאהיר יגיע לשם שר החוץ הסובייטי.

זהו מחשבות שהם יענונו, שהרי שניהם מעמדים יושבי-ראש של ועידת ז'נבה. זה מקרה הוא, אך לא מקרה, כי שני שרי החוץ שנפגשו זה עתה בוושינגטון, ואשר הבטיחו זה לזה לפעול במשותף לבנין שלום ויציבות במזרח התיכון, כאילו מתחקים אחד אחר השני באזור?

קיסינג'ר נוסע בלווית פמליה גדולה של עתונאים ומשווים דראמטיות רבה למהלכיו הפוליטיים. במקרים ההצגתיות עולות בכל צעד וצעד. לכל רגע ורגע על שיחותיו ומגעיו והתנועות עם נשיאי מצרים וסוריה ועם ראשי ממשלת ישראל. ואילו אנדריי גרומיקו פועל בשקט. אך על פי כן הוא כבעל נוכחות. הוא כוהל את הישגיו של קיסינג'ר כאשר הוא מבטיח נסיגה ישראלית זו או זו, אך בכל כי האחרונים הוא כאילו באחוזת לוושינגטון ולאחור, וכיחור שלהבת, כי הצעדים הבאים על הסדר באזור חייבים להיעשות בשיתוף סובייטי.

גרומיקו מפגין נוכחות. הוא כאילו הוקע דגל כדי שהאמריקנים ידעו שהמזרח התיכון אינו יותר שטח בלעדי של השפעה אמריקנית.

האמריקנים מבינים משמעותה של הפגנת נוכחות זו. הם יודעים כי בבואי יוני 1971, כאשר שר החוץ האמריקני הקודם ניסה להגיע לכלל הסדר חלקי בין ישראל ומצרים בלי שיתופה של ברית-המועצות, בא לקאהיר נשיא ברית המועצות ניקולאי פודגורני ואילץ את סאדאת לחתום על ברית הגנה עם ברית-המועצות. ברית שהניבה את מצרים להיענות במסקה בכל נושא חשוב, והיוותה למעשה את המבוא למלחמת יום הכיפורים.

מכוחה של ברית זו ובגללה טואש את מצרים על הסדר חלקי בין ישראל ומצרים. האמריקנים יודעים כוחם לכך.

ומאחר שכך יודעת גם מצרים, שהיא היתה במזינתה וזהירה במהלכיה לקראת ארה"ב, שהרי נכנסה גרומיקו בדמשק בעת שקיסינג'ר יושב בקאהיר ורצה אחרת למצרים. סאדאת בוודאי רוצה לקוף את דעתו על אסאד, אך אין הוא רוצה לחיות ברבר במערכת ההידברות עם ארה"ב ובאמצעותה עם ישראל.

■

ב סבך זה אנו חייבים לפלס דרכנו לראשיתן של שיחות עם סוריה.

ברור לכל, כי לא רק בגלל סיבות טכניות ופנים-ערביות לא יהיה מוכן אסאד להסתפק יותר מכוננות-לבה באשר הפרדת כוחות.

יתר על כן, המוכר של סיבי משא-ומתן בשלבים, מה שאין כן שבוע רמת הגולן.

אי לכך רוצה סוריה להגיע לקונייטרה עוד לפני שתחל במו"מ עם ישראל, שכן היא רוצה להשיג את המקסימום במשא-ומתן שבו היא רוצה לתת מינימום. אך ישראל יודעת, שקשה לראות בעתיד הקרוב שלב שני של משא-ומתן עם סוריה ומשום כך היא חייבת לדאוג, שבמשא-ומתן עם סוריה על הפרדת הכוחות, כלומר בשלב הראשון — שאולי יהיה גם האחרון — תשיג היא את מקסימום הערובות להתרחקות ממלחמה ולערובה לבטחות.

הדיון המשעי ביותר שממשלת ישראל צריכה והוזם להגיש לקיסינג'ר היום היה הנבנה לסוריה לבוא לוועידת ז'נבה, אל לשיחות נחמת קילומטר 101, ולהתדיין על הקו החדש ביניהם לבינה, על הפרדת הכוחות, ולא רק על עניינים צבאיים אלא על הענינים המדיניים.

אך בינתיים מתנהל הדרישה בינינו לבין קיסינג'ר, השואל אותנו מדוע אנחנו זקוקים לרמת הגולן, ואנו פורטים את הכוחות מתוך בת ההתדיינות הישירה אתנו, אשר בה, בשל עצם ההידברות הישירה, יש מידה מבוטחת של ערבויות.

אך נראה שגם נשיא מצרים וגם שר החוץ האמריקני ישפ בכל יכולתם לשחרר את סוריה מן הצורך להידבר אתנו. ומשום כך אנו חייבים להשתמש בד"ר קיסינג'ר בלעדי לרעיונות שלנו לדמשק.

הבלדר יבוא, ישבא, יהגוכה, יסע לדמשק — ורק או ניוכח כי מה שאבדנו, מה שהצענו, אינו אלא ראשית הדרך ולא סופה; נקודת מוצא למשא-ומתן אך לא נקודת הסוף לנסיגת הקרייה. הייב בלשון סגרי-כנור „הפרדה כוחות".

הממשלה והליש ואף התדיין על נסיגה בתוך המובלעת שנכבשה במלחמה יום הכיפורים, אך השאלה היא גם לא רק מה אנחנו אמרנו לקיסינג'ר, אלא גם מה ייעץ גרומיקו לאסאד.

ה. יוסטוס

הדרך האחת - אל הקלפי

„...שר החוץ של ארה"ב, ד"ר הנרי קיסינג'ר, שהגיע לפני שעה קלה לשדה התעופה בן-גוריון ובבא עתה ברכב לירושלים, לפגישה עם ראש הממשלה הגברת גולדה מאיר..."

„...הנהלת המפד"ל, שהתכנסה כדי לדון בנוסח הפשרה שהוצע לה על ידי המערך בשאלת „מיהו יהודי", לא הגיעה, לאחר ישיבה שנמשכה ארבע שעות, לכלל החלטה ותוסיף להתכנס שוב הערב או מחר בבוקר..."

שתי ידיעות אלו שודרו בזו אחר זו, במהדורת הידיעות של „שידורי ישראל".

הדיעים לאחר הבחירות, עם סיומה של הפרדת הכוחות בגבול המצרי, ערב פתיחת השיחות על הפרדת הכוחות בגבול הסורי. ואסף אם יש עוד מה להוסיף עליהן.

וכן, בשתי ידיעות אלו הצמודות זו לזו, בוודאי לשה כי שלכא פעם לתאר את התמונה ויוצא להכתים את האבדלמכוסת שירדה על המדינה בימים אלו, שבהם אנו עומדים.

כה ש ל א ניתן להוות מראש תא א י ן התמונה הזאת או ניצבת לפני, וזה ייאמר של בתהילה: כה יאמר שר ההיסטוריה על ימי תשל"ד אלה.

הכל, הכל עומדים ומתייראים על בחול יום הבחירות.

הנה מתחיר הולך מול המבהיל שלנגד עינינו, הבבלא את חלל עולמנו כ י ו ם. ובמו אף נותן את הדעת על המחיר שאנו עלולים לשלם עבור כך — בפה.

הנא מבכב הולך, וכמו הולכו בעגורים.

●

הלבון העולה מהם, כן מבעמיק העזות אשר בהתבקרות זו של כל המכשולים שבדרך להקמתה של ממשלה יציבה בשאלת „מיהו יהודי".

כל יום הולך, וכל דיון נוסף מעמיקים את הכליבה שבה מתכבה הולך הנוף לעין כל, וזורעים את הפער והפירוד. וזורעים הרס.

אין עוד כל טעם לשוב ולהקשות ולשאול — הצפוה לתשובה. אף על כבוד הרבנים לא הכי ההכריסום למעגלו של המאבק — דווקא עכשיו ודווקא בסוגיה זו. מדוע לא עשו כן ראשי הלוחמים הי"ב המד"ר ובן-באר לפני שנה, לפני שלוש? האם עם אי פעם ובוקשו את נוספקה הרבנות להסכם ה„סטאטוס קוו" אשר על פיו ישבו בקואליציה ומה המר שימש בה כבגן שר החוץ, ואשר על פיו מותרת גם הפעלה של התחבורה הציבורית בחיפה בימי שבת? רק עם דחיית בירורו של ספק הניד לשנה אי אפשר להשלים — בימים א ל ה?

ואמנם, גם אם יאורע הנס ותימצא הנוסחה המגלה אשר הפלם למפד"ל את דרכה לממשלה — אף אז ספק רב הוא אם אכן לא יצא יבכר כינונה של הממשלה בדרך זו בהפסד ליקהה של התמונה הנוצבת בהסדר שבועות המשא ומתן הארוכים: תמונה אשר קשר אין לה עם המציאות ומוזקרת בניגוד משווע להתידה. תבונה אשר מדים הפסנו את מלוא הריבה להקתהה של החושת בודליותם של היבים ולתביעה בליבה של שעה זו ותביעתה.

ואמנם, קשה להפריז בהערכת חומרתה של הפגיעה על כל הכרוך בה — ובמידת הכורה להבהיק את היסופה.

ואמנם, מושב ש ל א תיכון עתה ממשלה ביתקום בסביבה המונה זו — כמנציחה את הדרכים שהיו פסולות אתמול, ותו הרותי סכנת כיום.

הן ל א יהוו היסוד לשינוי, כבו הלוח עתידנו בארץ הזאת, הן ל א יהוו הבסיס שעליו, ועליו בלבד, יוכל העם לעמוד בבחינות הקשים אשר לפננו: בסיס ההכרה בי משמעות המאורעות ההתמודות המתהללים לנגד עינינו, שהתשובה להם אינה ר ק בהצבעה על ההוראים להוהיל יום הכיפורים ובהסכמאות שגורות ומוחבות לשעות-חירום, משברות את האוזן, אשר יותר כטבון תודרה אל הלב, הן סורפות אותו ומסיכות את העינה מן העיקר.

●

כ מובן, לא ר ק המפד"ל — גם אם יוותה החלקה במשבר הכרבה במקומם עומדים, ואחריותה כפולה ומכופלת.

אפשר ואפשר להמנות שורה א ר ו כ ה של שאלות כלפי המערך — על מעשיו ומחדליו על פני ארבעת החודשים וממלה שחלפו מאז שוך הקרבות. אפשר ואפשר לשאול ולהקשות, ואם אמנם האויו המוכן היה לקלוש את רוחשי הלב ואת הקולות שעלו בעקבות „רעידת האדמה".

ואין הכוונה דווקא לקולות שקבעו ותובעים את הקמתה של ממשלת ליכוד לאומי. עם כל הצורך העולה מעצמו בממשלה כזו, נשענת על בסיס רחב והדרעה למדינה במערכה הכבדה — ולמותר להרבות מלים כדי למנות את כל החיוב שבה — אין הדרך למימושה חלקה כפי שתומכיה מציגים אותה, וספק אם אמנם מתמצים כל המכשולים שמנעו ומונעים את הקמתה ב„עיקשות" שאין עמה כל טעמים זולת חשבון צר וקטנוני. עם כל ההסתייגויות שניתן להעלות לגבי ראייתה של תביעה זו — ספק אם אמנם יכולה הקבליעה להיות פשטנית עד כדי כך — כאילו אין מתלוים אליה כלל סימני שאלה ואין כלל מקום לשיקול לכאן ולכאן.

אבל אפשר ואפשר להקשות ולשאול באיזו מידה צעד המערך אל מעבר לקו האתמול — באיזו מידה ראה ונכון היה לראות את אשר התחייב לראות ולצעוד לקראתו: שינוי מצורתו, ענה על המבוכה ו מ ק ד מ ת אותה בביטחון אוכן שבראיית נבהות. באיזו מידה מוכן היה להכיר בכורזה.

ולא עבר לה כזה.

לא בתוך נ ו ק ש ו ת כבגירה, אלא מתוך חולשתו, אשר גלויה היתה לעין לפני יום הכיפורים ובזוקרה הולכה לאחריו ובאה לידי ביטויה החריף בצעדו של משה דיין.

●

י יהיו המסקנות המתחייבות מחולשה מפנית זו לגבי שילוד בערכותיה ובתוית דרכה של תנועת הפועלים אשר יהיו — אם מ ע ל ה ענה את השאלה אם אמנם יש בו, במערך, הכוח להוות בסיס להקמה ולקיומה של ממשלה מיעוט.

ועדיין אין זו השאלה האחת הקובעת.

כי גם אם ניתן היה להשיב עליה ב„הן" בלא ובהולכה, סימן השאלה הגדול במקומו נשאר: האם תיתכן ממשלת מיעוט בימים אלה ובנסיבות אלה. ושמא נכון יותר לומר, כי לא סימן שאלה כאן, אלא סימן קריאה ברור ותוקף שבלאו, השקל כנגד כל ניפוק וכל חשבון.

כי להזהיר במה עלולים לחות פניה של דרך זו, במה עלולים להיהקל הצעדים שיצעדו בה — בהמוהרה ובאבלי והבוף ובמחסומים שישלאו אותה, די להזהר בבריטה הצבעים שבערבי-בשבים שתפלה עמה, כדי לדעת כי לא זו הדרך שאפשר ו ש מ ו ת ר לעלות עליה.

כי זו דרך אשר לא יהלה בה מענה לא לצרכיה של השעה ולא לרצונו של העם. כי לא זו ממשלה אשר העם ראוי לה.

הדרך האחת הפתוחה, שאין מלבדה, אשר אין מנוס ממנה, ואשר אין ואף אסור לנו, ולהירתע מפניה היא — הדרך אל הקלפי.

●

א ל יאמרו: אין השעה כשרה לכך. והיא הלוהו בוודאי פחות כשרה לפני חודשיים ובוודאי תהיה פחות כשרה כעבור חודשים.

ואמנם, אין להוותה. ואין כל צורך במערכת בחירות שלה הורגלנו ובוודאי שאפשר „לגבור" על הנאמר בחוק — אפשר ואפשר לשנותו ולהתאימו לשעת חרום ולקיים את הבחירות לפחות תוך פרק זמן קצר כזה שבו נערכו עתה הבחירות באנגליה.

ויבואו נא אל הבוחר וישאלו את פיו.

ישאלו נא אותו האם רוצה הוא בכך שבעיית „מיהו יהודי" תהיה ניצבת במרכזם של הימים האלה, בראש הסולם וקובעת את גורלה של הממשלה, את כושרה לקום ולהתקיים.

יבואו נא התובעים ממשלת ליכוד לאומי אל הבוחר בלשון ברורה, עם כל הטיעונים בידם ויראו לו את היסוד להקמתה ואת הבסיס ליכולתה לפעול בזירה המדינית כמות שהיא.

יבואו נא כל מי המבודים שקולם צריך להישמע ויתיצבו לפני הבוחר.

ואם עולה במערך החשש מפני חשבון התוצאות — אין הוא יכול להכריע, וחייב להכריע חשבון השיקול בין צעידת צעד נוסף הנדרש עתה, לבין הברירה שבפניה היא עלולה למצוא את עצמה בעתיד הלא רחוק — מתוך כורח של מצב אחר.

ואין המחשבה פן תלך רפיון בראשיתם נפרדת צריכה להבהיל ולהרתיע. אדרבה: יבוא נא מר דיין אל הבוחר וישאל את פיו — ולאו דווקא את פיהם של מפגינים — אם הוא רוצה בו או לאו. וכך אולי ימצא מר דיין את מקומו במערך, קל יותר מאשר עתה. והליכתו של הבוחר אל הקלפי תהיה הפעם שונה מזו שקוכה לה. ולוא רק משום הנסיון שצבר על פני החודשים שחלפו מאז הטיל את פתקו, ולוא רק משום שמטבע הדברים יהיה הפעם משקלו של גורם המוצאה קטן יותר, ואצל רבים אשר אז הכריעו ה„נגד" יכריע עתה ה„בעד".

יקבע הבוחר. ואי אפשר שלא לפנות אליו בשעה זו ובנסיבות כמות שהן בימים אלה של ערב הכרעות גורליות אשר לא פחות מסיכוי ניצבים באופקם הסיכון, סכנת ההתלקחות — התביעה שייתבע למאמץ עליון ולקרבנות.

משה שמיר

שמחה מוקדמת

מ כתבת של תמר גדרון, שנתפרסמה השבוע ב„מעריב" („עלבון על גשר אלנבי", יום ג', 26 בפברואר, במדור „קוראים כותבים") — לא רק נגע אל הלב בכנותו ובאמיתו, אלא גם עורר גל מחשבות. אי-אפשר היה שלא להשתתף עם הכותבת בתחושה, כי אותה המנה של חיילים פלוגים העוברים בשירה (ובריקודים) את הגשר ממערב התעלה למזרחה — איננה הביטוי הנולם לסיומו של פרק הירואי ורב-קרבנות, כשם שאי-אפשר היה שלא להשתתף עמה בתקוה, כי עצם מהלך הנסיגה הזאת הוא „ראשית בשורת שלום". עם זאת, אי-אפשר היה להתעלם מהיבטים אחרים של הרגע הזה עצמו ושל השעה ההיסטורית שהוא מבטא, והם המחייבים את המחשבה הנוספת.

חוקה על הכותבת, שידעת היא, כי לא היה זה אלא רגע אחד, בתוך שעות וימים של מבצע צבאי כפרך ומסובך, שבו לא חסרו גם רגעים רציניים, כאורגנים כהלכה — אשר ביטאו בראש ובראשונה את העובדה הנתרגת, שלא צבא מובס נטש כאן את עמדותיו, אלא כוח צבאי אדיר, מנצח, ממושמע — המציית לפקודת מפקדיו ושלטונותיו. יכולה היא להתרעם על שמחתם של אמצעי-התקשורת — אבל קשה, קשה מאד, לבוא בטרוניה על הצבא, ועוד פחות מכך על החיילים.

יש לומר כיד, בנוסף לכך, כי שמחתם של החיילים היתה אמיתית, כשם שאמיתית השמחה בכל בית שקיבל בחזרה את יקירו, כשם שאמיתית התקוה, כי יבואו לנו עתה ימים טובים יותר. חוק החיים פועל כאן על כולנו, כוחו של אהבת-החיים והשאיפה לשלום ולאושר. הבחורים שהרגישו, כי הם קרבים הביתה בכך-וכך קילומטרים ובכך-וכך ימים ושעות — היתה להם כל הזכות לשמוח ולהביע את שמחתם, כשם שלכולנו יש הזכות להציג את נושא החזרת השבויים בדינת-ושיבות עכום עם ושום מדינה לא ידעו כמותה מאז ומעולם. אבל כל זה אמור על זכות הלב, על כוונת הרגש, על הלגיטימיות של הרצון והשאיפה — וכל זה איננו אמור על הנהגת המדינה, על שיכות המאבק, על דרכי המלחמה. דוגמה: כל חייל רשאי וחייב לשמור על חייו, וחלק רציני מאד מאימון-הלוחם מוקדש לכך. אך אוי לו לצבא המנהל את לחימתו לפי עיקרון זה בלבד. הוא יפסיד גם את כלי-המתו וגם את חיי חייליו. את זה למדנו עוד מיצחק שדה.

מכאן המחשבות הבאות. השמחה היתה כובבת, טוב לחזור הביתה, צה"ל לא הובס בקרב — אבל, האם המלחמה הסתיימה? האם השמחה איננה מוקדמת?

★

ה סריה החדשה של הרגילי-תיוך פילוגיים שקיסינג'ר מבצע עתה באיזורנו עשויה לעורר את הרושם, כאילו יש התקדמות בכיוון שיצדיק את שמחתם של הבחורים הישראליים השבים הרוצים לחזור הביתה ולהישאר בבית. אבל מה שמהה אבל ה„בוס" שלו ושל סביביו — צריך לעורר בנו את חושי-הזהירות. מתוך חיפזון-שבטיפשות, ואולי פשוט מתוך חוסר-תבונה (אבל אולי, בעצם מתוך ערמומיות כמתר-שבת) גילה לנו ניכסון השבוע, כי מה שהוא עצמו — ואנו התמימים בעקבותיו — מכנים בשם „שלום במזרח התיכון" איננו אלא מילוי תביעות הערבים. והרהנו (שבינתיים כבר גילו אצלנו את סיבה המכוער), כי „אם לא יוכל חרם הנפט נגד ארה"ב — יגרור הדבר האטה באמצעי השלום במזרח התיכון" יש בה שתי הנהיה מדאיגות, שלא לומר מחרידות. האחת — כאמור לעיל — שהדבר הפרוי „מאמצי השלום במזרח התיכון" איננו אלא מילוי תביעותיהם של הערבים. כאן מבצבץ החשד, שההצהרה ניתנה בתוך חיפזון: האם סכת הנשיא תגבבה, כי גם ישראל (ידידתו) מעוניינה בשלום? והאם הוא מתכוון לענוש את ישראל על סרבנותם של הערבים בנושא הנפט?... ההבנת השניה חמורה לא פחות: העמדת כלוא תפקידה של ארצות-הברית באיזורנו על עניין הנפט. כאן עולה, כנראה, הצדר התמונה. אבל משמעה מהרהר שיב בהברזה זו מודקרת האפשרות, כי אין לפנינו אלא ערמומיות מחושבת: רכה ברוך לערבים, כי מחיר גבוה מאד צפוי להם תמורת הקלות בחרם הנפט, שהרי לא קשה להעמיד את המטבע על צירו השני: תנו נפט — והקבלו בתמורה את כל מבוקשכם.

אבל, כשבודק את הנעשה פנים הנשיא — יתגלה לנו חזיון שיחזיר אותנו לתקופות היסטוריות שחלפו, לדראמות-שלטון שבהן משחקות השליטים, המונע התנועות-מעברים שיכתו בד-בבד עם הספסיי-קדמה נגאשים לארץ קץ. אבן, שלכותו של ניכסון דוהר בפיחזון — ומה טראגי הדבר שאנו תלוים ביגה דעזן זה את תקותינו התמימות, את גורלנו הבימלסל, את שמחותינו המוקדמות.

כל שבוע מקרב את קיצו של ניכסון. אין כיום לכבודו, לפעולותיו, להאמנה ליתבריתי, אלא הוכן אחד וכשרה אחת: להציל את עורו האישי והפרטי מפני הגורל הבזוי ביותר בהיסטוריה הפוליטית. לפי כל הסימנים אין לו כל סיכוי לכך, וכל יום של דחיה בהתפטרותו או בסילוקו — רק מעמיקים את תהום נפילתו הצפויה.

הקש האחרון — שהיה שובר גב של גמל, אבל לא את גבו של ניכסון — הוא מפלת הריפובליקאים בבחירות המשנה באיזורו של ג'ירלד פורד, שעזבה את מקומו מאחר שהתמנה לסגן-נשיא. לאחר ששים וששה שנים של נצחונות ריפובליקאיים מוחצים בבחוזי זאבירם (מישיגאן) — זכה בשבוע שעבר בבחירות לקונגרס נציגם של הדימוקראטים, וזאת לא בזכות אישיות מזהירה ולא בזכות רעיון חדש, אלא בזכות סיסמה אחת פשוטה: „סלקו את ניכסון". השבועון רב-ההשפעה „ניוזוויק" הכתיר את הידיעה על כך בכותרת „הבעת אי-אמון", ובגוף הידיעה סיפר, כי מפלה זו עוררה בדימוקראטים תקוות לרוב קונגרסאי ללא-תקדים, ומה שחשוב ממה — קירבה את קיצו של ניכסון גם בקרב הריפובליקאים. גם אנשי מפלגתו של הנשיא מבינים יותר ויותר, כי המשך כהונתו הוא אסון למפלגתם וכי הפסק נאמנותם לו פירושו הקרבת האינטרסים המפלגתיים שלהם (ומה שנראה להם באופן טבעי כהאינטרסים של ארצם) על מזבח האינטרסים הפרטיים האבודים כמילא של איש אחד.

קיסינג'ר הוא הסיכוי האחרון להצלה. ואנחנו צריכים להיות הקרבן-לעולה...

★

מ ה שמחמיר את המצב היא, כמובן, העובדה שמצבו של ניכסון אינו תוצאה מעימות בינו לבין העם האמריקאני על שאלה עקרונית, על דרך פוליטית, על בעייה חברתית — אלא פשוט על טענה בדבר פשע פלילי. כאשר על רקע זה אנו מרגישים, כי אלמלא המשבר האישי של הנשיא — היה מצבנו הרבה יותר טוב, היו הקרבנות הנדרשים מאתנו הרבה יותר קטנים, היה הלחץ המופעל עלינו הרבה יותר מתון ושקול ובודק — מה יכולים אנו לעשות כדי לא לצאת מן הדעת לגמרי, אם לא לסרב לשחק את המשחק, אם לא לתקוע רגלינו באדמה ולהגיד: לא הולכים, לא מרימים ידים!

כי הדבר הכואב ביותר הוא — שמדיניות זו, המוגשת לעינינו כמדיניות למען הסדר של קבע — אין לה סיכויים ואין לה משקל של רצינות ואין לה כשר-קיום של יותר משבועות או חדשים. בדרכו אל התהום —, נאחז הנופל בענף של עץ, בשיח יבש, בזיז-סלע. איך הרגשה להיות אחד מאלה לספק לנופל ארכה של שניות אחדות? — הרגשה רצה וברה: הענף והשיח והסלע יגיעו לבמה לפניו. עקירתם שלהם — במהרה, אף כי לשוא.

אין זה נעים — אבל רצוי שנראה את המצב בעינים פקוחות. לשמרות של ניכסון ושל שלוחו — אין כיסוי. מה שאנחנו נותן — יוקח. אבל מה שיובטח לנו — אין שום ערובה שיינתן.

הבוא ברכה על היודעים לשמוח. אבל אל נא ניחפז לשמחה מוקדמת.

התשלום ... השכן ... עירים
... אימלקי ... קלוס'בי
... ורידורות וריהוט לכניה ... בדגמים בלעדיים
... וריהוט לאמבט
50 דגמים מרהיבים
... לולות ודירות פאר
... מיוחדת למהנות
... יבוא בע"מ
... כפר המושבה
טלפון 615186
למכירה
... המסגר 45 ת"א
... למשרדים
... 1,100 ממ"ר כל קומה
... במקום.
טלפונים: 625650 ביום
238721 בערב
למכירה
מפעל לציוד ...
ומסגרות ...
במפרץ חיפה
עם מבנה ומשרד 200 מ"ר
בדמי-מפתח
רציניים בלבד
לפנות: ה.ד. ...
מפרץ חיפה

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

יהושע א. גלבוע

„האנטישמי"

כאילו הסרים לבו שונאי־יהודים אמיתיים ומפורסמים, יש בתוכנו היהודים איזו תאווה לגלות ולמצוא אנטישמים — ובכל מחיר! לעתים מתקבל רושם, כי על מנת ש„גוי" — מכובד, כמובן, בבעל־מוניטין — לא יואשם באנטישמיות הוא חייב להצהיר לתוכית שהוא „משתגע" אחרי כל יהודי.

את ההרהורים האלה אני מעלה עתה בקשר לאלכסנדר סולז'ניצין. אתה שומע פה ושם: בן, אדם אמיץ־לב מאין כמוהו, בעל מצפון למופת, פאטריוט רוסי גדול, אבל — אבל גם הוא נגוע בשנאת־ישראל. יש המסמיכים ל־קביעה זאת נימוק משכנע: „ככל הרוסים".

יש המתפסים להיקש הגיוני כביכול: היות שסולז'ניצין מתעב את המשטר הסובייטי, מ־מילא הוא עוין יהודים אשר בשעתם בלטו בין מביאיו כל משטר זה לרוסיה ומבססיו. ויש המוספים את האנטישמיות שלו על־פי דמויות מיצירותיו. אולם כל ההוכחות הללו תלויות על בלימה.

הערת־אגב. לא אהפלא אם יוודע, כי ה־שלטונות הסובייטיים מעודדים הפצה שמועות ודעות על אנטישמיות של הסופר המגורש השנוא עליהם. אכנם, מוסכרי־התוטים בקרמל כבר ניסו להשחיר פניו של סולז'ניצין על־ידי גילוי ה„ציונות" שלו. אבל בשעת הצורך ניתן להשמיצו גם בכיוון הפוך. מאליו ברור, כי לכל סוג של התישות נגד סולז'ניצין יש מען אחר. בחוגים מסויימים בקלט היטב ביטוי כמבור להיהודים, שהם בכלל נושאי ה־היידקים של הליברליזם הרקוב. פה ושם יוסיפו לדיקטודיסציה שלו דווקא זיהויו כ־שונא־ישראל. מדוע לא ללכת בשני המסלולים המנוגדים בעת ובעונה אחת?

●

אבל נניח לדו־פרצופיות של הקומיסרים במוסקווה. אני תוהה יותר על הלהיטות מצד אי־אלה יהודים לשייך את סולז'ניצין למחנה האנטישמים. האם היא נובעת מאיזה צורך נפשי לראות את „כל העולם" נגדנו? האם היא פרי רחמים עצמיים? ראייה פסלי־מיסטית של גורלנו כשנואים תמיד וכמעט על־ידי כל אדם שאינו מבני־ברית? ואולי מש־תקפת כאן סתם רגישות־יתר, שאמנם לא קשה להבינה אולם לא בכל מקרה היא מעו־גנת בעובדות?

אני נזכר באמירה של יצחק גרינבוים, אשר בעת ובמלוא הלהט שלו להם „נגד האנטי־שמיות, אבל ידע גם להעיר פעם באירוניה כי אם פולני מתקן שגיאה בלשון הפולנית של יהודי — אין הוא בהכרח אנטישמי...

אכן, נדמה כי רגישות־יתר היא המביאה אותנו לקרב זכוכית מגדלת אל העין כל אימת שאנו נפגשים בדמות של „יהודי" ביצי־רה ספרותית. בהיכרות עם סופרים רוסיים אנטישמיים, שהצביעו על ריבוי פושעים יהו־דים, התבטא פעם ז'בוטינסקי (בערך): „הרי יש לנו נבלים משלנו!" בכל־זאת, חושינו מתחדדים כאשר אנו מוצאים טיפוס יהודי שלילי בספרות זרה. גם לגבי דמויותיו של סולז'ניצין אנו מתייצבים, אולי באורח אינ־סטינקטיבי, על המשמר.

בא וראה, סופר זה פורש לפנינו בסיפוריו פנורמה אנושית רחבה. בחלק ניכר מדמויותיו אנו מוצאים אורות וצללים גם יחד. לא מע־טים מהן־נפש. אך לא ייספרו מרוב הטי־פוסים שמקובל להגדירם כשליליים (אם כי לא אתה רואה אותם סולז'ניצין כתולדה וק־רבן של המשטר): כושתתים, ואבי־בצע, ורודפי־שררה, קאריירסטים, מלשינים, חנפ־נים, סאדיסטים, שקרנים, משרתי־השטן, פפ־לצות.

נאלה, ברובם, הם בני עמו של סולז'ניצין — רוסים. מכל מקום, יהודים נדירים למדי בגלריה המתעבת הזאת. בשורה הראשונה של מלכות־הרשע המתוארת בידי סולז'ניצין אנו מוצאים גיבורים אותנטיים: סטאלין, יז'וב, בריה, אבאקומוב והמיתם — ולאח־רונה (עם „ארכיפלג גולאג") גם את לנין.

אבות משטר־הדיכוי ומנהלי הגרדומים — אינם יהודים. אבל אם מזדמן לך בין כאוה המנהלים יהודי אחד או שניים — מייד מבצבצת לנגד עיניך האנטישמיות של ה־מחבר...

●

התנאה המאזוכיסטית הזאת של אי־אלה אנשים להפוך את סולז'ניצין לשונא־ישראל הגיעה עד כדי כך, שלצורך הוכחה היום גייסו לא רק כמה מדמויותיו אלא גם את התעלמותו, כביכול, מיהודים. כך הוש־מעה טענה, כי ב„אגף הסרטן" לא ראה להביא אף רופא יהודי אחד — הרי ידוע כי היהו־דים תפסו מקום נכבד במקצוע־הרפואה ב־ברית־המועצות.

השיטוס המשונה הזה, אפילו תולני, בעלילת סיפור! אותו ייעוץ בסוכרי רטרואקטיבי ל־סופר ביחס למבנה הסיפור ולפרופורציות של גיבוריו לפי מוצאם הלאומי! דומה, בעלי ביקורת מסוג זה יכלו לשמש מבקרים־מטעם וצנזורים במשטר הסובייטי. בתקופת ה„הפ־שרה" ליגלגו בברית המועצות הרבה על שי־טת ה„דוזירובקה", שמשמעה „מינון" של גי־בורים שליליים וחיוביים. שם היה ה„מינון" הזה נושא לבדיחות, ואילו ביחס לסולז'ניצין יש בתוכנו אנשים שהיו רוצים לקבוע לו „מיכסות" של יהודים בקרב הרופאים הטובים שלו.

יצויין, כי גם עובדתית אין הטענה נכונה. יש טיפוס יהודי אציל ב„אגף הסרטן". אולם, מוצאו, נוכחותו או היעדרו בסיפור אינם מעלים ואינם מורידים. ודאי זוכר שאט־הנפש שבו מתייחס המחבר של „אגף הסרטן" אל פאבל ניקולאייביץ' רוסאנוב — הביורוקראט הנתעב הזה, הסמל של „המעמד החדש" ב־ברית המועצות, הוא רוסי! אולי גם ייאמר, בעקבות התעמולה הסובייטית הנוכחית, כי סולז'ניצין הוא שונא־רוסים מושבע, נטע זר לעמו!!

●

פנה בכל־זאת לחומר־הראיות. נתבונן ב־כמה דמויות יהודיות של סולז'ניצין. דו־מה, כל מי שקרא את „במדור הראשון", זוכר את לב רובין. אעיד על עצמי, כי אני שומר אותו בלבי. בעיני, רובין הוא פרק ב־היסטוריה היהודית. מדויקנו בשקפים קווי־אופי של דור טראגי, עמוס אידיאלים וגדוש אשליות. לא למותר, אגב, לספר כי רובין שבספר הוא אדם חי וקיים במציאות — לב קופ־לב — הוא מידידיו הגדולים של סולז'־ניצין.

כיתו רובין מ„במדור הראשון"? לא זה המקום לניתוח מפורט. אולם די לומר: אי־דיאליסט גדול. ואדם משובב־נפש, אינטלקט גבוה. מוח אנאליטי. שופע סקרנות. איש־מו־סר־ומצפון. ובעל עבר הירואי.

הקומוניסט היהודי הזה, ממוצא גרמני, שי־רת ביחידה מיוחדת שתפקידה היה לכוון את הצבא הנאצי לפנות־עורף לשולחיו. רובין הדריך שבויים גרמניים למיבצעי־חבלה. הוא הציל גדודים סובייטיים. אך כל גבורתו לא הועילה לו מול מכונת־הטירור הסובייטית עצמה. בסוף המלחמה לא גרם את הסיסמה של דם הרוג ביחס לגרמנים — ואף בכלא אינו רוחש שנאה לשבויים הגרמניים.

אבל רובין — אם אפשר לומר כך — הוא אסיר „דיאלקטיקה". האידיאליסט הוא גם דוקטרינר. מה שראו עיניו ומה ששחה בבשרו — לא הכיתו אותו מדעתו הקומוניסטית. אף בתוך הכלא ליכד זכות על סטאלין. הוא טען, כי האסירים עצמם חייבים להבין שבתקופה המסובכת שלנו חודרת לפעמים אמת־הסוצי־אליזם בדרך עקיפה ומפותלת.

הנסיון האישי, סבור רובין — בטל ומבו־טל לעומת הנסיון הכולל של האנושות. הוא קורא לקרבנות — הוזה אומר: גם לעצמו — להוציא את הראש מן החול של היומיום הקטנוני ולהביט על ההתרחשויות באספקל־ריה היסטורית. האידיאה הגדולה של רובין מכאנת להיכנע למראה המציאות. הרשעות, הדיכוי, ההשפלה, העינויים — כל אלה, ב־תפישתו, הם בבחינת הערת־שוליים במהלך ההיסטוריה...

עלי לומר, כי הדביקות הזאת של רובין ב־קומוניזם למרות עיוותיו (אני משער כי בסופו של דבר נרפא ממנה) עשויה להוציא אדם מן הכלים. אשר לי, ההשקפות שהוא מביע עומ־דות ממש בקוטב הנגדי לדעותי ולתחושותי. וסולז'ניצין — בדמותו של גלב נרז'ין — מתקומם נגד תפישת־עולמו של רובין. אולם הוא מתייחס אליו בכבוד רב, בהבנה ואף ב־הערצה. הוא, פשוט, אוהב אותו (כך בסיפור — וכך, כאמור, בחיים).

שכן, רובין הוא אדם ישר. שופע טוב־לב. התועה בדרכים הדוגמאטיות הוא אדם אמיץ ומסור־נפש. כי שסעיריד אפילו את התלייני בקודיד כמבלאי ייעוד היסטורי — הוא עצמו אינו אלא אידיאליסט טראגי.

אדם רויטמאן מ„במדור הראשון" הוא טי־פוס מובהק כן „המעמד החדש" ברוסיה ה־סובייטית. אתה מוצא בו הרבה תכונות דוחות אבל בטיפוסים מסוג זה, בקרב השכבות הד־בכירות של השלטון המפלגה, תמצא אותן תכונות בדרגות יותר גדולה מאשר ברויט־מאן.

ואני מייעץ לכל הנכנסים להאשים את סול־ז'ניצין באנטישמיות לקרוא עוד פעם את ה־קטעים המתייחסים לרויטמאן. תבחינו אז לא בעם רחמים על מי שנפשם בסולם הקאריירה — ולפתע, בגלל יהדותו, הוא עומד לפני מי־דרון. על אחת כמה וכמה מרגש הבוז של סולז'ניצין כלפי כל המסע האנטישמי במסווה של אנטי־קוסמופוליטיזם, שמוסקווה שיפחה בשנותיו האחרונות של סטאלין.

איך אומר הסופר? „...מלה ארסית — קו־סמופוליט... המלה היפה, הנשגבה... שבה הכתירו את גדולי־הנפש שבגאונים — דאנטה, גיתה, בירון — ...המלה הזאת... נהפפעה והחלה לציין — ז'ידי".

●

עלי מקים נגררתי גם אני לבחינת כמה מדמויותיו של סולז'ניצין. עלי להוזר ו־לומר, כי אפילו היה „נוטע" ביהודים „שלו" הרבה יותר תכונות שליליות — אין בכך שוב עדות לשנאת־ישראל. אבל במקרה או שלא במקרה הדמויות הללו גם מפריכות את האשמת הסופר באנטישמיות.

שוב: לא אבוא למנות את כל הדמויות היהודיות, לקבוע בדיוק את הפרופורציות של שיבוצן ולשקול את מעלותיהן וחסרונותיהן. אולם ראוי להזכיר, לפחות, כי גם בספר ה־אחרון של סולז'ניצין — והוא ראשון לכמה כרכים — אתה מוצא דמויות יהודיות.

ולאור טענות המופרזות פה ושם על אנטי־שמיות של הסופר הגולה, יש לציין כי ב־סיומו של „ארכיפלג גולאג" ממש זוהרת ל־פנינו דמותו של אסיר יהודי בכלא בוטירקי במוסקווה: בוריס גאמארוב. הוא יליד 1923, כלומר, כל גידולו במשטר הסובייטי, אבל ה־צעיר הזה שמר על צלם־האדם. עוד פרט קטן: אביו של בוריס גאמארוב מת בכלא (או הוצא להורג) בשנת 1937.

לברות גילו הצעיר — מספר סולז'ניצין — הספיק כבר בוריס (בוריה) גאמארוב להש־תתף בקרבות מלחמת־העולם השניה כטכל ביחידה אנטי־טנקית. הוא נפצע בריאה. לא נרפא מן הפציעה, שגרמה לו תהליך־שחפת. הוא שוחרר מהצבא כנכה. נכנס ללימודים באוניברסיטת מוסקווה. אבל הוא שייך היה לחוג של סטודנטים הוגים. מתדיינים על ה־עתיד — ועין ה„מוסרות" נחה עליו ועל עוד כמה מחבריו. הם הובאו לכלא: שמר מחש־בות, תהיות, חיפושי־דרך.

כל הנתונים האלה שייכים אולי לביוגרא־פיה הפרטית של צעיר בברית־המועצות. אולם יש עוד משהו זעיר מאוד, אבל מאלף, בדיו־קנו של בוריס גאמארוב, כמו שמציירו אלכ־סנדר סולז'ניצין ה„אנטישמי": צעיר זוהרור, עם קדמה יהודית בעיניו...

שקו על גבו

על קפה הפוך

מעז אני לאמר שלא במקרה, ודאי לא כממצא באריזבה, הצה השבוע סולז'ניצין את המיכה — כנרת שקטה בפתח הגור־בראונדסואל, הוא עמק־יזרעאל של ארץ־הגרוזנים — והגיע למקומו בליליהאמר. כי בה מתחילה עתה חירותו, אך נגמרת כביכול חירותנו, והוא כמעט דבר־הלצה בפי שוטה.

עכשיו, אומרים לנו, ציריך.

מכל־מקום יכולים אנו לתאר לנו אותו שפוף, יום־יום, על מפתיו, משוטט אצבע וממלמל — באזני האוסטרופובי־צים, נאמר, על סאמוזאר־לתוך־הלילה:

„שם הבשתק, רולט רוסי! לאן, בבוא מועד, אם לא לאיי גולאג? ציריך או פאריז? שטוקהולם? ליליהאמר די?

חלף כל סרבנותו, אי־אפשר שלא ידע כי יתבקש יום אחד לדלת, כמנה — בלי קהות־רגע ליטול את עודליו — ל„חלגוה" סגורה, ממנה ל„טופולב" של ארבעה־מנו־עים...

איביו רואים בו, מן־הסתם, אנטיאוס רוסי, התוה אומר, עד שגיעתו רצה. גבר־תן, שאם נזדמן אדם לבהיצתו — תובעו למלחמת־שניים ומכריעו תחתיו.

המיתולוגיה מאירה כאן את עינינו ואו־מרת שבא לעולם מזווג האל פוסידון עם אלת האדמה, גיאה. סודו מתפרש לנו כסוד שבמבע. נוטע רגל במקום־עמידתו ואבו, שהיא עפר־הארץ, כופלת את כוחו. אונה עולה אליו, כאלה, כגבה.

יום אחד פגע בו הרקולס, לפי דרכו במסעיו. כרך ידיו סביב הלציו, הגביהו וקפח את שוקיו — שהי אמות באוויר!

אלכסנדר, סבורים איפוא ראשי־הקרמלין, אינו גדול אלא על תנאי. עקור את עקביו מבית־מכעו והוא עומד לפניך תשוש כציצה. הרי לאדמת רוסיה הוא צץ, כביכול, בהלל. כיוון שאמרנו רוסיה, עולה על דעתנו מד־רש־אגדה רוסי. מעשה בסוואבאגור, ש־הכבדה בתרבות־הביאורים קלה עליו כנוצה. יום אחד פגע במיקולה, מוז'יק בא־בימים.

— „לאן פניך, סבא?"

— „חלקה פלונית, בכפר פלוני..."

— „נכה, דרך־משל, נושא אתה בבק־לנך?"

— „מעט עפר, נסיך..."

ביקש לשאת עמו בעול, אך מעשה שכן! מה שמיקולה כתף בלא עמל, כבד על סויאטאגור כריחים! כופף ואינו ממיש אפילו ממקומו!

ללמדך שכל גרגר מגרגרי־האדמה ספוג סבלות־אדם, רווי מצוקות אין־קץ. כי מי אינו רגיל בהוצאת לחם מן הארץ, אינו עומד במשא רגביה.

על סולז'ניצין יכולים אנו לאמר, איפוא, שאינו אנטיאוס. סולז'ניצין — מיקולה! ציריך או ליליהאמר — סבל רוסיה, אנוש־יה, מצוקותיה, תקוותיה, מר־ראישה נהלק־סו בשק שעל גבו מספר כל ארכות!

יוצאי ארצות־ הרווחה

(מתוך „נשף המצפצפות", מחזה פורים, בידי „הבימה")

בית מרדכי

אסתר (מחקה את דודה, דרך קנטור שבי־טוב־לב, ידה על כרסה, שרה): „אוי, אוי, אוי! כל שכור הוא גוי..."

מרדכי (במנות ראש, בלי לגרוע עין מן המגלה שבידו): יפה מאד, בהי! יפה מאד!

אסתר: לא אגרת מעורא, דודי מרדכי?

מרדכי: ידידי עזרא, סופר מהיר!

אסתר (מעבר לכתפו): מכירה אני את כתב־ידו, אך מחר! לא אותיות אלו!

מרדכי: הרי ע אליף, רואה? אשורית!

אסתר: עברית באותיות אשוריות?

מרדכי: כן, אומר עזרא, ירוצו בה קוראינו־ימינו. הרי בית... טית סוטה...

אסתר: מה פירוש „מוטית"?

מרדכי: סוף מלה, רואה? חדוש שלו! (לעצמו) יתקבל, כשם שאני פרתום (ל־אסתר) אפילו דברים שבקודש הוא כותב עתה באותיות אשוריות! (נאנח) זמנים חד־שים, אומר אני לך! מבקש שנעלה עמו, בקרוב, ארצה...

אסתר: נפלא, דודי! ירושלים! יהודים יש בה הרבה?

מרדכי: עכשיו, שהיא בידינו?

אסתר: צעירים או זקנים? אמור לי! יפים, או כעורים?

מרדכי: אל תתני עינך בגוי, בהי! תני עינך במשפחה!

אסתר: תמימה אתה, דודי, תמונה אני בלבי...

מרדכי: מהי, טליתא, מהי?

אסתר (כנגד מגילה ממוסגרת, תלויה על הכותל): פתשגן אגרת־זו! (קוראת) „כה אמר כורש מלך פרס: כל ממלכות הארץ נתן לי ה' אלוהי השמים והוא פקד עלי לבנות לו בית בירושלים אשר ביהודה. מי בכם מכל עמו יהי אלוהיו עמו — ויעל..."

מרדכי: הרי זו הצהרת־כורש!

אסתר: תלויה בכל בית יהודי טוב?

מרדכי: אם מתנדבי־ציון שבתוכנו, הן! אגרת זו, בתי, הביאת בימינו ליהוד מדי־נת־היהודים!

אסתר: שוב יש לנו מדינה?

מרדכי: הארץ־ישראל מהי?

אסתר: אם יש לנו עכשיו מדינה בארץ־ישראל, מה טעם חיים אנו כאן?

מרדכי: טעם... טעם... טעמים הרבה ל־דבר!

אסתר: לא אמרת שגאוון יום אחר את חמנינו, נעלה ארצה ונסייע בהקמת בית שני?

מרדכי: אמרתי, אמ־רתי! מה רע, לפי־שעה, בבקומותינו? אף שושן, לכשתרצי, היא מקצת ירושלים! בתי־מדרש, בתי־כנסיות! הרי זו ירו־שלים־זוטא! עוד שנתיים, מה בוער? מלחמות־ה־יהודים?

חד גדיא

הדו"ח הסודי של קיסינג'ר

To the President of the U.S.A.

Washington D.C.

ברצוני למסור לך דין־וחשבון בפורט אדוני הנשיא, על הישגי ניהולי הכוכפות לאגף הים התיכון. בדמשק, תחנתי הראשונה כידוע לך, ניהלתי שיחות קונסטרוקטיביות ביותר עם הנשיא אסאד, אשר נשבע לי בשבועה נוראה, שאפילו יחזיר את השבויים היש־ראלים, את רשימתם לא ימסור לעולם. ברם, באמצע באותו התקיף הוגש למר אסאד מכתב־הבהלה מן החבר ברז'ניב, והנשיא שקל מחדש את עמדתו לאור ההתפתחויות האחרונות שחלו באיסלאם, ומסר לי במקום את רשימת השבויים, דבר המעיד על השפעתה הגוברת של ארה"ב באזור.

לאחר מכן טסתי, ללא שהות של זמן, לירושלים. ובמסגרת פגישת־עבודה בארבע עיניים מסרתי את רשימת 65 השבויים לידי הגברת מאיר. ראש הממשלה מיד הכריזה על יום ה' באדר כחג לאומי, אשר יחוג דורות על דורות ויקרא בשם „יום הנצחון הגדול". היתה לי הרגשה טובה, אדוני הנשיא, שיש לי הישג אדיר זה! הבעתי באוזני גברת מאיר את תקוותי הגמושה, שאם ישראל תגלה גמישות טריטור־יאלית אך מעבר לסבירות, עלה יעלה בידי לשכנע את ממשלת דמשק, שתקבל בחזרה את 386 השבויים הסוריים, אולם ברגע זה פתח את הדלת עסקן בקיבי מזוקן והכריז בריקה הזה:

„ההצעה האחרונה של זרח", קרא האיש, „הפסקת העלייה מרוסיה לשנתיים פלוס שלושה סגנים בחינוך ומכשו בשיכון".

הגברת מאיר הסתייגה מן ההצעה, אך ביקשה מן השליח להשאיר את הדלת פתוחה להמשך המגעים. שאלתי אותה, אם אין שמירה על הדר הדיונים שלה, ועל כך השיבה לי ראש הממשלה, שיש שמירה קפדנית ביותר והכניסה אסורה בהחלט, אולם אותו עסקן הביא פתק מן הרב סולובייצ'יק. עלי להוסיף, כאשר בו הופיע בדלת, הפתוחה כיכור, ראשו של גבר צעיר שצעק מדי פעם בפעם: „יצביע נגד!" או „ימנע!" או „חצי־חצי", והסבבר, שהכוונה לסיעת רפ"י המבטאה את הצבעה האיכון שלה בהחלטת מר דיין להגור בו בסירובו לחזור בו. עד המכתון כבהו היתה את הדר התפותו בדיונים אתי בנוסחו המובנה על מר יוסף בורג, דבר שבעצם ללא הפסד של זמן, על פי בקשתה האישית של ראש הממשלה, על ידי מר פנחס ספיר. אשר נתן סאטיספאקציה בירבורה למר דיין, בפנותו אליו מעל מסך הטלוויזיה בפניה נרגשת:

„אפילו כל הארץ נגדך, משה, אפילו כולם חור־מים את התפטרותך, אני מבקש ממך בקשה חבויה: לא לשים לב להבטחים, ולהשאר עוד קצת".

בשלב זה של הדיונים ביקשתי מגברת מאיר, שבא נסב נא את השיחה לבעיות הקשורות בפינוי תרמה הסורית, אך ברגע זה נכנס אלינו שר המשטרה, ובהתיך הפקיד דרש להיות נוכח בדיונים ביני לבין ראש הממשלה. לבסוף הרגעה ספרה ומר היל ישב בפינה, כשהוא אוטם את אוזניו באצבעותיו. בינתיים גם העס־קן המזוקן חזר והתפתח ויכוח ער, שאני מוסר להלן כלשונו על פי הפרוטוקול:

עסקן: המחיר האחרון: כליאת כל הגרים שיעלו לארץ במחנה־מצורעים למשך שמונה חודשים!

גולדה: לא אעשה טובה כזאת לשולמית אלוני.

עסקן: אפשר לגמור בחמשה חודשים?

גולדה: אתה בכלל לא נחמד.

עסקן: קיסינג'ר, בהייך, דבר עימה!

קיסינג'ר: ממשלתי שוללת הסדרים כפויים.

עסקן: אין עם מי לדבר! מה בנוגע לשר המשטרה?

גולדה: עזוב אותי, ברנשטיין.

עסקן: בסדר! אספר לסולובייצ'יק!...

כזכור לך, אדוני הנשיא, בשעה זו של הכרעות היסטוריות התקשרתי אתך טלפונית בקו האדום, ומסרתי לך בקוד, שהאוזגר עומד על תיק המפספסים. בשובי מצאתי את הגברת מוקפת ערבים, מסתבר, שאלה הם ארבעת נציגי המערך הדורשים משרה של שר כדי להתחלק בה ביניהם לפי ארבע העונות.

„האמנם?" הם שאלו נסערים, „ממשלת מיעוט בלי נציגי המיעוטים? הכל רביטובץ?"

גברת מאיר ביקשה מהם שיפארו את כתובותיהם. דרך הדלת הפתוחה עלש מיד לחדר חבר־כנסת פלוני מבפלגת השלטון, והודיע לראש הממשלה, שיש לו ראנאבאסיס ואינו יכול להרים את היד. ההעניין בהק־שר זה, אם התיקשורת כבר אויישה?

„עוד לא", כך גולדה, „אבל יצחק רפאל נרשם לפניך".

בשלב זה כבר הרגשתי חולשה מסויימת, כבוד הנשיא, ועל אחת כמה וכמה, כאשר החבר'ה שהתקיפים על בטחון, פנים, תחבורה, סעד, דתות, דואר, שיכון ומשפטים ייקארו פתאים בממשלה לתקופה בלתי־מוגבלת או לפחות עד שיגיעו מן הצדדים יהבושים. שאלתי את הגברת מאיר, האם לא היה כדאי לה להציג ממשלה הדיתה, שבה כל המשרדים בלתי־מאויישים, כי זה היה מכאיר מקום רב לכל מיני ואריאציות בעיניות, ועל כך השיבה לי ראש הממשלה, שכבר חשבה על זה, ולמעשה הדבר כבר בוצע דה־פאקטו.

לאחר מכן, עייפים במקצת מאירועי היום הגדוש, התפנינו לדיון קצר בהפרדת־הכוחות הדברים כאלה, ולא עוד אלא סוכם בינינו, שאעביר לנשיא סאדאת הזהר בנוגע להקפאת הסטאטוס־קוו לשנה, ואחר כך אסע לריאד שבסעודיה ואדון שם עם המלך פייסל על גורל ירושלים. בשעת הפרידה שאלתי את פי הגברת מאיר, כלום לא היה רצוי בכל זאת להקדיש מעט מחשבה להקמת ממשלת־חירום לאומית. אך היא דחתה את הרעיון מכל וכל:

„עם הליכוד בפנים", הבהירה ראש הממשלה, „איך יכולתי לנהל אתך מו"מ בשקט?"

אכן זה המצב כעת, אדוני הנשיא. דומה, שאקצר את שהותי באיזור, ולמען התסכון בזמן ובדלק אחזור הביתה, כדי לגמור את העניינים ישירות עם הרב סולו־בייצ'יק. אין כל צורך בפתחוכים בינינו.

א. קישון

קבלן בנין
מעונין לקבל
עבודות הקמת
מבנה תעשיה
ורצפות בטון.
לפנות לת.ד. 4231
תל־אביב
עבור מספר 100.

ל. פ. חשמל
L & P. ELECTRIC
בשרות תעשיות ישראל
24 שעות ביממה
מכונות אלקטרוניות
אוטומטיות
וחצי אוטומטיות
וחשמל
טל. 03-243224

באשקלון
להשכרה
דירה/משרד
קומת קרקע
2 חדרים במרכז העיר
לפנות 055-32952
(לא בשבת)

למכירה
מרכזית טלפונים
אוטומטית 4+21
תוצרת „טלרד"
טלפון: 03/885303

מעונין לקנות
מחפר על גלגלים
לפנות „מוסך החולה" בעבודה טל. 067-40574 7—17
בבית 067—40538

המניעים הגלויים והסמויים לפרישת דיין

מדוע דחתה גולדה מאיר את הצעתו של שמעון פרס ללכת לבחירות חדשות * לאחר שנודעה החלטת המפד"ל לא ללכת לקואליציה, ביקשה גולדה לשמוע מה בפי כל אחד מחברי ועדת המו"מ של המערך * כאשר איש ספיר כי בעתיד כבר ידע איך לגמול למפד"ל, אמרה: בעתיד יש לך תפקידים חיוניים יותר * כשנודעה החלטת חטיבת רפ"י כי יתמכו ב„ממשלת 58" אך לא יצטרפו אליה, התפרץ ישראל גלילי: הם תוקעים סכין בגב * „ההסבר המפלגתי" של משה דיין

מאת יוסף חריף

ברגעים ש„המתיחות והדאגה", כפי שראש הממשלה עצמה הגדירה את חששה מפני קרע במפלגתה, הלכו והעמיקו בא אליה השבוע השר שמעון פרס ובפיו הצעה גואלת ו„פשוטה": הבה נחליט שאנו הולכים לבחירות חדשות...

גולדה שציפתה, מן הסתם, שעשרים וארבע שעות לפני שעמדה להביא את הרכב ממשלתה החדשה לאישורה של סיעת המערך בכנסת ולשכת מפלגת העבודה, תשמע מפי שמעון פרס בשורה מרגיעה יותר נתאכזבה. ובאמת, מה חדש יש בכך, כלום דיין עצמו לא דיבר על כך ביום שבו הודיע על כוונתו שלא להצטרף לממשלה החדשה? אלא שפרס ביקש לחבב עליה את הרעיון הזה בדרך הגיון, באומר: את חוזרת ואומרת כל העת שאת רוצה שדיין ימשיך בתפקידו — הנה אני מציע לך דרך בדוקה להשיג את מבוקשך...

גולדה אמרה „לא" להצעתו של פרס

הגיונו של פרס שבשמו ביקש לשכנע את ראש הממשלה היה זה: אם יחליט המערך על עריכת בחירות חדשות, ממילא ממשיכה הממשלה היוצאת להיות ממשלת־מעבר ובמצב שמשה דיין ממשיך בתפקיד שר־הבטחון.

להצעה זו יש לדעת פרס כמה יתרונות נוספים: במצב המשבר שהמדינה שרויה בו לא תתקיים ממשלת־מיעוט, שלידתה הדליקה מפלגת „העבודה" בעל כורחה, אלא ממשלה מהתכונה הקיימת; במערכת הבחירות, עד ליום הבחירות, יתרגל העם לגזרות הכלכליות שירדו עליו; בתחום מדיניות החוץ תוכל אולי הממשלה להגיע על הישגים כלשהם בדרך להסדר־שלום; מירווח הזמן הזה „יאפשר למפלגה להתגבר על קשייה הפנימיים (בן־אהרן, לובה אליאב וכו') ולהופיע לפני הבוחר כמפלגה מאוחדת ועוד מעלות־טובות כיוצא באלה...

תגובתה של גולדה מאיר היתה החלטית: לא!

בעצם יש לתמוה במקצת על פרס. הוא שפיקח הוא מה ראה לעשות זו? כלום באמת הניח כי גולדה תסכים ללכת לבחירות חדשות. אילו היתה מוכנה לכך הן היתה עומדת על דעתה שלא תעמוד בראש ממשלה של 61 ולא היתה מקבלת את הדין ומסכימה לעמוד בראש אף בממשלה של 58 ובשעת־הדחק אף בממשלה של 54. בחירות חדשות — זה אומר קץ הקריירה הציבורית של גולדה מאיר. איש אינו מעלה על הדעת כי בבחירות חדשות תעמוד שוב בראש רשימת המערך. ביוני 1973 כתבה למזכיר המפלגה אחרי התלבטות קשה „הכרעתי, שלא לסיים את פעילותי הציבורית בניגוד לרצונם והסכמתם של חברי הנושאים עמי באחריות, ולכן אם המפלגה תחליט על כך — לא אסיר את מועמדותי". עכשיו, ב־1974, אחרי כל מה שנתחולל מאז אוקטובר 1973, כשאישים שונים, מי בגלוי ומי מאחורי הגב, „מגליצים" שתניח את תפקידה למישהו אחר — פסולת היא מהתלבטות. היא בוודאי לא תתלהב ללכת מרצון להתמודדות — במצבה הנוכחית — על הזכות לעמוד בראש. זאת מבינים סוף גם חסידיה. להעלות הצעה של בחירות חדשות כמוה כהצעה שגולדה מאיר תפרוש. וספק אם בעת כזאת מוכנה היא לכך. קל לרדת מן הבמה הציבורית אחרי יובל שנים של פעילות? ודאי, הגיעה השעה שהיא עצמה תבחר להניח את כהונתה לאחר — אבל, ככל שהדבר יהיה תלוי בה, לא לפני שתוכל להציג איזה הישג מרשים כמו, נגיד, להניח יסוד להסדר־שלום, שיעניק למדינה פתח תקוה לתקופה חדשה עם מדינות ערב. זו אולי גם סיבת סירובה התקיף לכונן ממשלת־חירום לאומית, שהרי לדבריה עלולה ממשלה כזו להיות „אסוף" ולעכב קבלת הכרעות פוליטיות. לפרוש בלא הישג כמוס זה — מה ייאמר על תקופת כהונתה? שבימיה היתה מפלגת העבודה למפלגה משוסעת ואיום מתמיד של פילוג מרחף עליה? שבימיה אירע הגדול שבמחדלים, שאף לפני התבטאותה עמדה המדינה לפני שואה? שבימיה איבד המערך מכוחו עד כדי סכנת אבדן השלטון מידיו? שבימיה נגזר כרוז מדינו נורא על המדינה?!

דיין נזהר מלהציג תנאים

אין תימה כי תשובתה היתה „לא" תקיף וחד־משמעי להצעתו „הגואלת" של שמעון פרס. משום כך גם לא היה כל סיכוי מלכתחילה לנעדו... הודעתו של משה דיין אילו היה מתנה את נכונותו לשוב לממשלה החדשה לכונן ממשלת־חירום לאומית או להכריע על בחירות חדשות. אמנם, דיין דיבר על שני הדברים, אך נזהר, ודאי לא במקרה, מלהציגם כתנאי.

גולדה אינה רוצה בהליכתו של דיין גם משום שהיא מסכימה, מן הסתם, עם הגדרתו של שמעון פרס כי „תרומתו של דיין לא נסתיימה". אבל גם משום שהיא יודעת כי הליכתו עלולה להביא להיפרדות החבילה — ולהליכתה מוקדם יותר מכפי שהיא עצמה רוצה.

רגישותה בענין זה באה לידי גילוי ביום רביעי שעבר, לפני שהוצרכה ללכת אל נשיא המדינה ולהודיע לו לבגינה־לבה שעלה בידה להרכיב ממשלת־מיעוט.

כשנודעה המשא־ומתן של המערך מרוטת־עצבים קיבלה את הבשורה שהרבנות הראשית אסרה על המפד"ל להצטרף לממשלה בשאורו חבריה כקפואים על מקומם: איך נוכל לבשר זאת לגולדה? — שאל אחד — היא מסוגלת עוד להחליט לא ללכת אל הנשיא!!

מדוע ממשלת 58 ולא ממשלת 61

מסתבר, כי הפוליטיקאים הצנועים הללו סברו כי ראש הממשלה מסוגלת בעת כזאת להרבה דברים, אך לא להודות בכשלונה — ולהסתלק. חברי התנועה ירדו מן הקומה החמישית אל חדרה של ראש הממשלה בבנין הכנסת ונכנסו לתוכו הקורי סבר עם שהגים התומכות כאל בית מגבל. בגעים הלשו האיש מהם לא הוציא הגה מפיו. ראש הממשלה הפתיעה אותם ב„רוגע" שלה, כתאורו של אחד שנכח באותו מעמד. היא הציעה בניחותא סיגריה וקראה את הודעתה: אז מה אתם אומרים? אני רוצה לשמוע דעתו של כל אחד מכם (בוודאי נבהר כמנין אנשים)!

פתח באמירה ישראל גלילי והאחרים כל השאר. (פנחס ספיר שפך חמתו על המפד"ל והשמיע כי בעתיד כבר יודע כיצד לנהוג אתם ולגמול להם. גולדה: בעתיד יש לך תפקידים חיוניים יותר!...) הכל היו מאוחדים בדעה כי יש להרכיב ממשלת כיוצא של 58 אך לא לנעול את הדלת בפני המפד"ל (שכן ממשלת 61, על־ידי צרופה של רשימת שולמית אלוני פירושה היתה — שלילת צרופה של המפד"ל).

גולדה העירה שהיא שמחה מאד שחברי ועדת המשא־ומתן העלו את ההצעה של „ממשלת 58" ולא 61 „מפני שאילו אני הייתי אומרת זאת היו אומרים שזה בגלל שולמית אלוני... אם כי רשימה שוכנת בפיס. אינה עדיין הגונה, אבל אילו לא היתה ברירה לא הייתי אני מעמידה תנאי ששולמית אלוני — לא!"

עד כאן נמשכה ה„רגיעה".

אבל מה דעת שמעון? — שאלה גולדה. (שמעון פרס הוצרך לעזוב כדי לרדת לתל־אביב לכנס רפ"י).

גלילי אמר: הם תוקעים סכין בגב

אמרו לה, כי לפני שירד לתל־אביב הודיע, כי כל מה שיסוכם יהיה מקובל עליו.

גולדה: לא, אני רוצה לשמוע מה אומר שמעון!...

אהרן ידלין, מזכיר המפלגה, הלך לצלצל לפרס. „אתן לך תשובה תוך עשר דקות" — הבטיח פרס.

חלפו עשר, עשרים דקות — ואין תשובה. עוד עשר דקות חלפו — ועדיין אין תשובה. הצפייה המרגיזה החלה נותנת אותותיה ד־בגלה משהו מן הרגיעה של ראש הממשלה.

לך לצלצל שוב — יעצו לידלין.

ידלין יצא את החדר ולאחר דקות ספורות חזר עם התשובה: על דעת דיין אני מודיע שאנו (אנשי רפ"י לשעבר) רואים עצמנו חלק ממפלגת „העבודה" ומן המערך ומה שיוחלט על ידכם נקבל, אך דיין ואני אין בדעתנו להצטרף לממשלה החדשה.

גולדה: את החלק הראשון של התשובה אני מקבלת, את החלק השני — לא!

ספיר הזכיר ב„גר" ארוך.

גלילי, שבפעם המנוחה נהג כאילו היה שרוי ב„תענית־דיבור", לפחות בפומבי, הפר את שתיקתו ואמר: הם תוקעים סכין בגב!

גולדה מאיר נמצאה מתנגדת מהלכם של דיין ופרס ומהערכתו של גלילי. היא הסתפקה בהערה „עוד נדבר על הענין".

רגישותו היתרה של דיין

הדיבורים לא הועילו. נסיונה לשכנע את דיין לשוב בו מהחלטתו לא עלה יפה. עשרה ימים אחר הודעתו של שר־הבטחון עדיין נשארו מניעיו האמיתיים בגדר חידה. בכמה מעמדים דיבר השבוע בחריפות על ההסתה אליו ועל התחירה תוהו ועל כך שהמצב הבלתי־נסבל במפלגת העבודה, כשחברים באותה מפלגה דורשים את התפטרותו בין בגלוי ובין בדרך ההזדהות עם דורשי התפטרותו (מוטי אשכנזי) — אילץ אותו לפרוש. אבל כבלות כל אלה עדיין לא ברור הדבר כל צרכו מדוע הולך דיין. אם נימוקיו הגלויים שהשמיע מאז הודעתו על כוונתו לפרוש הם הנימוקים שהניעו אותו לפרוש — תמוה הדבר שבשעות מצומצמות פורש מנהיג פוליטי בשל „אי־הבנות" במפלגתו. לכל היותר הוא שואף להגיע לשעת־כושר או ליצור אותה, כדי לחסל את מבקשי חיסולו. או — אם אין הוא מאמין ב„מאבק מבפנים" יוצא הוא למלחמה מבחוץ, כדרך שעשה דוד בן־גוריון, אבל „להיעלב"? לקום יום אחד ולומר „שבאוירה כזאת" בתנועה אין הוא מוכן להמשיך?

ככל שאתה מנסה להרהר במניעי פרישתו הגלויים כן גדלה התמיהה. בניין שיוסי שריד, שהוא חבר־כנסת חדש ובלתי מנוסה, שאל איזו שאילתא מרגיזה — אז מה? אם לשאול את דרך הביטוי של משה דיין עצמו שאמר (על ראיונו של אריק שרון ב„ניו־יורק טיימס", שהרגיז את הרמטכ"ל וקצינים רבים אחרים, לא פחות מהשאילתא של שריד) אפשר לומר: „אף אחד עוד לא מת משאילתא". ומה אם כמה חברי־כנסת מן המערך הלכו אל מוטי אשכנזי? איש לא יטען כי זו תופעה מקובלת ורצויה, שחברי אותה מפלגה יזדהו במפגן עם מבקשי נפשו הפוליטית של אחד ממנהיגיה, אך בשל כך להניח את תיק הבטחון ולפרוש משותפות דווקא בימים שהמדינה עומדת לפני הכרעות קשות? ובכלל, מאימתי נעלב מנהיג פוליטי מן העובדה שיש במפלגתו מי שאינו רוצה בו — כלום מנהיג פוליטי מוכרח להיות תמיד ובכל עת „חביב הקהל"?

צילה של ועדת אגרנט

מתקבל הרושם שמשה דיין לוקה כיום ברגישות כופרת. לפתע הוא נזכר, כי לא התחשבו בו די בעת הרכבת רשימת המועמדים של המערך ובכה הסתברה שלו הוצבו בראשם שנים ממתנגדיו המושבעים (אברהם עופר, ויוסי שריד). במעמד מסויים העיר השבוע דיין כי הנה בשעתו התנגד יגאל אלון להכללתו של חיים הרצוג בתוך המנהל של רשות השידור ואילו עכשיו — כך קראנו השבוע בעתונות — מציע אלון למנות את הרצוג כמנכ"ל רשות־השידור. מה נשתנה? תמה דיין. ונניח כי אלון סובל לא עלינו מהתפכחות — גם דבר כזה צריך להרגיז את שר־הבטחון? רגישות כזו אינה יאה לכבוד פוליטי יותרני או למנהיג פוליטי בכלל.

מתקבל הרושם, שביסודו של דבר ש„המצב הבלתי נסבל" בתנועה אינו בהכרח הסיבה בה"א הידיעה להחלטתו של משה דיין אם כי ראש הממשלה ההדתה כביכול לרוחו, שהרי גם היא מתאוננת כי „אין חברות במפלגה". אומרים כי דיין עצמו לא הכניס גם את הקרובים שבין מקורביו לסודו הגדול, אבל דומני כי ניחושו של אחד מידידיו הוא הקרוב ביותר לאמת: דיין התחייב בשעתו לפרוש אם ועדת־אגרנט תמצא בו דופי כלשהו בתפקידו כשר־הבטחון: זו בלא ספק התחייבות ציבורית שאי־אפשר להתחכם אתה. נקל לשער מה היה קורה אילו היתה הועדה אומרת משהו, אפילו באיפוק, שיש בו כדי להתפרש כהטלת דופי במשה דיין כשר־בטחון על רקע מה שקרה במלחמת יום הכפורים, ואף על פי כן היה דיין מפרש את ההערה לקולא וטוען שאין מדובר בהטלת דופי וממילא אין לו סיבה לפרוש? ההסתערות עליו היתה כאין וכאפס לעומת מה שקורה היום. מכאן, שמבחינתו הדרך הטובה ביותר היא להסתלק **עתה** — והיה אם ועדת־אגרנט לא תמצא בו פגם כי אז יצטרכו רבים להכות על־חטא והוא יהיה לגיבור. אז ישיבה מן הצד לא זו בלבד שלא תזיק לו, אלא להיפך: מי יודע אם לא יתחשב כבעין דה־גול, שבשעת מצוקה לאומית ראו בו יריביו כחסידיו מושיע. ואם, חלילה, יהיה דו"ח ועדת־אגרנט כזה שיחייבו „להסיק מסקנות", כי אז ככלות הכל, לא ייחשב לפי שנהוג, אלא כמי שהלך בעצמו בלא כל קשר למסקנותיה של ועדת החקירה למחדלי מלחמת יום־הכיפורים.

אם אמנם **זהו** המניע האמיתי של משה דיין, כי אז אין, כנראה, סיכוי לכך, שירצה לכל הפניות אליו לחזור בו עכשיו מהחלטתו להמשיך בכהונתו כשר־בטחון. יש כאלה שהציעו „רוטאציה" על מנת לאפשר לו לקבל את תפקיד שר־החוץ. ספק אם דבר כזה יכול להיות לרוחו של דיין — בלי שים לב להתנגדותו של אבא אבן לרעיון זה — שהרי דבר זה הם פירושו „דבקות לכסא". וכי מאי נפקא מינה אם יהיה שר־החוץ או שר־בטחון אם לדידו „המצב הבלתי נסבל" במפלגת העבודה הוא שהניע אותו לא להצטרף לממשלה החדשה?

מכל מקום, מאזן־הביניים הוא כבר לטובתו של דיין: בצעדו הבלתי־צפוי הוא הצליח למעשה לחסל, או לשנות להוציא את הרוח, מתנועת־המחאה המתייצבת מאחורי מוטי אשכנזי. הוא הביא לכך שצמרת „העבודה", מי מתוך רצון ומי בעל־כרחו, נתכנסה אצל ראש הממשלה וכמוה הביעו את הדעה כי על משה דיין להמשיך **בתפקיד שר הבטחון**.

לאור כל אלה ברור, כי דיין אינו מעונין ברגע זה כי רפ"י תפרוש ממפלגת העבודה. אם נגזר על כך שהממשלה העתידה לקום לא תוציא את שנותיה, כי אז החיזור אחרי רפ"י לא יהיה קטן משהוא היום, אלא יגדל שבעתיים. אם כיום, כשקיים עדיין סיכוי תיאורטי שהממשלה החדשה אמנם תצליח איך־שהוא להתקיים לאורך זמן — ביחוד אם המפד"ל תיאות סוף סוף באחת מן הנוסחאות השנונות שהעלה ח"כ הרב מנחם הכהן מן המערך — פונה גולדה מאיר אל כנס רפ"י ומבקשת בכל לשון של בקשה „לא לעשות צעד שהוצאותיו יכולות להיות פאטאליות", הרי משקלה של רפ"י יעלה לאין־ערוך אם הממשלה תיכשל ויהיה הכרח ללכת לבחירות חדשות.

על כן חששו של ישראל גלילי מפני „תקיעת סכין בגב" אינו במקומו, שהרי דיין לכל אורך הדרך מכריז בעקביות שעל רפ"י לתמוך בממשלה החדשה של גולדה מאיר וכנס רפ"י השבוע הוכיח, כי דעה זו מקובלת על הרוב הגדול בחטיבת רפ"י. יש להניח, כי הכרזותו של טדי קולק באותו כנס, שאי הצטרפותו של דיין אינה צריכה לדעתו למנוע את הצטרפותם של נציגי רפ"י אחרים לממשלה — אינה בניגוד לרוחו של משה דיין. כי דיין אינו רוצה בפילוג. הוא רוצה שרפ"י, גם אם הוא בחוץ, תהיה לגורם משפיע בתוך מפלגת העבודה כדי שזו תשמור על „הפקדון" עד אשר תגיע שוב שעתו של דיין לתפוס את מקומו בממשלה בתנאים חדשים. האופציה של הליכה בנפרד לא תישמט מידיו גם אם רפ"י תהיה חלק מן הממשלה בלעדיו.

כלום אין חשש שהתרגלות למצב שדיין מחוץ לממשלה תיטול משהו ממעמדו?

אפשר שכן, אך זה כבר שייך ל„סיכון המחושב", שדיין חייב היה ליטול על עצמו, במהלך הקשה שבחר בו מכורח הנסיבות.

אך קשה להניח, כי ישיבת רפ"י בתוך הממשלה בלי משה דיין תיצור מרחק בין חטיבת רפ"י לבינו, שהרי גם חברי רפ"י יודעים כי בלעדיו — גם במצבו המעורער והשנוי במחלוקת של משה דיין — עתידים חברי רפ"י לאבד ממשקלם ואם לא ייחשבו לאזרחים ממדרגה שניה במפלגת העבודה, ודאי לא יהנו מן המעמד שהם נהנים ממנו כיום.

התרחקות צורך התקרבות

רק מתוך חולשה של הרגע עשוי דיין להתפתות ולחזור בו מכוונתו. כל עוד יוסיף לשקול את עניניו בתוך קור־רוח ספק רב אם יקרה כדבר הזה. על כל פנים, יש סימנים לכך (כמו, למשל, מגעיו עם גורמים שונים, ובכלל זה הוצאה לאור ספרים ידועה) מעידים כי תכניותיו לעתיד הקרוב והפחות־קרוב אינן קשורות בחברות בממשלה.

רק מצב אידילי בתוך המפלגה — ללא מלחמת־ירושה, הנמצאת למעשה בעיצומה מתוך הכרה כי כהונתה של גולדה מאיר אינה, אלא תקופת־מעבר קצרה יחסית, ורק מצב, שבו בעיותיה המדיניות והבטחוניות לא יעיקו על המדינה, עשויים „להרחיק" את משה דיין מן הזירה הציבורית. אלא שדיין, כפי שפעם אמר, „אינו מתכונן לגדל פרחים בנהלל" והמצב בתוך המפלגה הוא כלפני התוהו ובוהו אם גולדה תפרוש מסיבה כלשהי. ובעיותיה המדיניות והבטחוניות של המדינה לא היו בעולם חמורות יותר — לפחות שבעבים כעלה „סיכויים של שלום" — מכבר שהינן היום (ראוי לעקוב אחרי התעצמות הערבית, ריבוי מאגרי הנשק, כלול נשק חדיש ומתוחכם כדי להביא בחשבון שמדינות ערב נערכות למלחמה לא בהוה באשר לשלום...) — מצבים כאלה אינם יכולים להרחיקו מן הזירה. ואכן, התרחקותו הזמנית — **מקרבת** אותו לממשלה בלא שצילם של העבר וההוה יהיה פרוש עליו. זהו על כל פנים, כך נדמה, חשבונו של משה דיין.

„אתה מסדיר גם מעברי כביס?"

מהרשימה של דמשק

ישבו „שבעה" והבן חי ושבוי

מאת תמר אבידר

בני משפחת אביקם ליף, שנשבה בחזית הצפון ישבו עליו „שבעה" מקוניטרה — בשל חג הסוכות — ועתה נכלל שמו ברשימת שבויינו בסוריה.

גמרוד ליף, יליד ותושב ירושלים, אביו של אביקם — מורה מאושר. אחר קבלת ההודעה לא עצם עין כל הלילה — ולא היה זה הלילה היחיד שעבר עליו ללא שינה מאז נמסר לו כי בנו נשבה בחזית הצפון.

רק לאחר שהמשפחה קמה מן ה„שבעה" נתקבלה עדות כי הבן נראה בשטח. מאחר שבשטח לחמו כוחות סוריים רבים, לא היה זה אלא ניצוץ של תקוה בדבר הישארותו בחיים. אחר־כך דעך גם ניצוץ זה, שכן אביקם לא נתגלה בשום תצלום.

„ובכל זאת, היתה בי איזושהי אמונה פנימית שהוא חי", אומר האב. „האמנתי כי יש אנשים שלא מגיע להם לסבול יותר מדי. אני איבדתי את רעייתי לפני שנה וחצי במחלה ממארת. כאשר התפרסם בעתונות כי מספר שבויינו בסוריה מגיע לעשרים ושש, היה מצב רוחי בשיא השפל. כשמסרו שיש מאה שבויים חזרתי לחיים. אמרו חמישים — ולא ידעתי היכן אני עומד".

„אז הוא יבוא?"

ביום רביעי, בשעה שש ארבעים וחמש בערב, התקשר עמו מפקדו של הבן ואמר: יש לי בשורה משמחת ובקרוב אבוא לבקר. הוא בא כעבור שעה. וכשם הלך לבתיהם של אנשי יחידה נוספים בירושלים. עם קבלת האישור כי אביקם שבוי בסוריה לא נעלמו החששות והדאגות. „עדיין אינני יודע מה מצבו הגופני. לא מסרו לנו אם הוא בבית־חולים או במחנה שבויים. אני מאד חרד לשלומו. לעתים מידת ההתרגשות עמי כה גדולה, עד שאינני מסוגל לעצום עין".

למשפחת ליף שלושה בנים: אביקם, הבכור, רענן (מפגינן) ובן הזקונים, בן ארבע. הקטן מרבה לשאול היכן אביקם, ומשיבים לו: „הוא בצבא" כאשר הגיעה הבשורה הטובה הגיב הפעוט: „אז הוא יבוא? מתי? ויצחק אתי בכל הצעצועים שקיבלתי ליום ההולדת?"

על האב, הנעזר במטפלת, מוטל על הבית. הוא מהנדס ואדריכל העוסק בתכנון ערים. מאז פרוץ המלחמה — הוא אומר — לא הייתי מסוגל להיות פרודוקטיבי ביותר. כושר הריכוז נפגם. הדאגות, המחשבות, מצבי הרוח. הייתי צריך לעבוד על עצמי לשכנע את עצמי שאביקם חי. לא להתייאש. לעודד את המשפחה, את החבר'ה של הבן".

באחרונה התחיל לכתוב מכתבים אל הבן בתקווה שיימסרו לו. בבוקר יום ד', עוד לפני שנמסרה רשימת השבויים, כתב לו: „אני מקווה, כי שמך יתנוסס ברשימת השבויים".

אכתוב לראש הממשלה

המכתב היה עדיין בכיסו של האב גם אחר שידע בבירור כי בנו שבוי בסוריה. „אני לא אשנה את התוכן. פשוט אוסיף בצד, כי קיבלנו את הבשורה ואני מצפה לחילופי שבויים".

הבן בוגר הגימנסיה העברית בירושלים. אמו, כינה ליף לבית פרומין, היתה מורה לפיתוח קול באקדמיה בירושלים. „עמדתי להקים קרן פרסים לזמרה בתחום השיר האמנותי. אבל באו המלחמה והעבי ושיבשו את תכניותי. אני מקווה שעכשיו אהיה מסוגל לטפל בזה. בחדשים האחרונים כמעט לא יצאתי בערב מן הבית. לא לקונצרטים של התזמורת הפילהרמונית ובוודאי לא לקולנוע ולתיאטרון".

ביותר של גמרוד ליף עומד בשבחה ביתה של ראש הממשלה. „באמת, הייתי צריך לכתוב לה מכתב תודה. וזה מה שאעשה היום. ואני מתכונן לשלוח לבן חבילות ולקבל ממנו מכתבים. יש לי בן חדש!"

זה אמנון!

מאת נורית ברצקי

תמונת פורטרט של קצין תלויה על קיר חדר המגורים של משפחת שרון (שטינמן) בגבעתיים. בקצה המסגרת נעוץ צילום של אותו קצין, אבל בלי דרגות. אמנון שרון. את התמונה צייר אביו משה. הצילום צולם בשבי הסורי.

אסתר (אדית) ומשה שרון וכלתם בלה שרון הם בין המאושרים שמיום רביעי בערב, אחר פרסום רשימת השבויים בסוריה, לא פסק הטלפון לצלצל בביתם, מברכים נכנסים ויוצאים וכוסות „לחיים" ו„מזל־טוב" נמזגות.

אמנון נולד לפני עשרים ושש שנה במחנות בקפריסין והובא ארצה בן ארבעה חודשים.

„הוא ראה שנוספים ביום כיפור. מיד צילצל למיפקדה שלו וביקש אותי שאסיע אותו", מספר האב. אחר כך לא היה טלפון, לא מכתב ולא דרישת שלום. אחרי שבועיים וחצי של שתיקה התגברו החששותיה של האם והיא נסעה לבדה לבית חולים רמב"ם, עברה ממבצע למבצע וניסתה לוודא מה עלה בגורלו של בנה.

„אף אחד לא ידע דבר. בערב אמרתי לבעלי: „ניסע ונחפש אותו ברמה", נסענו למיפקדה ועברנו מקצין לקצין, הרגשתי שמתחמקים ממני. כל אחד אמר: „אני לא ראיתי אותו" ושלח אותי למישהו אחר. אמרתי למשה: „משהו לא בסדר". „אבל אותם קצינים, באו אלינו אחרי שפורסמה תמונתו בעתון, בין תמונות השבויים האחרים. אמרתי להם: „איך יכולתם להעלים ממני?" אבל אני מבינה אותם".

שרוך של תקווה

בביקור אצל מגיד פצוע סופר להם על הקרב ועל מארב. המגיד ראה את אמנון ואחר־כך נפצע ואיבד את הכרתו. חברים ליחידה חיפשו שרידים בשטח ולא מצאו דבר, עד שנמצא זוג נעליו של אמנון בלי שרוך, ואז התחילו לחשוב שאמנון נלקח בשבי ואת ידיו קשרו בשרוך.

„מאותו יום האמנתי שהוא שבוי", אומר האב. „אחר כך שמענו על „מרתף התמונות" הלכתי לשם. אבל הייתי כל כך מטושטש עד שלא זיהיתי את תמונתו. מה גם שהתמונה היתה בין התמונות של שבויי מצרים. לא רציתי להשלות את עצמי ואת המשפחה. באותו יום היה שם גם גיסי והביא את התמונה הביתה. בערב הסתכלתי בתמונה מול האור, ובאותו רגע נכנסה כלתי וצעקה: „זה אמנון!"

אחרי בירורים הסתבר שבטעות שורבבה התמונה לבין תמונות שבויי מצרים. כעבור זמן ראינו אותו בסרט טלויזיה וקיבלנו צילום שלו שהפיצו הסורים בין עיתונאי החוץ. הצילום ברור, רואים שאמנון בריא ואינו פצוע".

בלה ואמנון הכירו זו את זה בשכונה. הם נישאו ב־1969 ויש להם בן בן שלוש ששמו רביב. בלה בחודש השמיני להריונה. היא מורה. מבית־ספרה לא נעדרה אפילו יום אחד.

„החבר'ה שלו ידעו את זה מתחילה, מפני שהוא נעלם כבר בשבת בערב, בהיתקלות בציר הנפט", אומרת בלה. „כל הזמן התקשרתי לחטיבה וללשכה המחוזית, עד לי שהוא לא נמצא ברשימת ההרוגים והפצועים, והכל בסדר. אבל אני הרגשתי שלא הכל בסדר. את אותה גייסו אבל כשהתברר שהיא אשתו, שלחו אותה למחרת הביתה בלי לומר לה כלום. היא שאלה על אמנון וכתבה לו מכתב וביקשה מאחד החיילים למסור לו, והחייל קיבל אף על פי שידע שאין למי למסור את המכתב.

„מה רוצים ממני?"

„המשיכו להרגיע אותי ש„הכל בסדר, הכל בסדר" עד שמישהו אמר לי: „תלוי שנשמע בשורות טובות או ההולדה להבין. יחד עם אשתו של אחר, שאחר־כך התברר שנהרג, חיפשנו. היא הבכינה איתי גם כשידעה שלה אין סיכוי למצוא את בעלה בחיים. היא כיוונה אותי ועזרה אותי למרות כל הכאב שלה, וכשנודע שאמנון ברשימת השבויים התקשרה איתי בשמחה כל כך אמיתית..."

עד אתמול לא היתה בלה מוכנה לדבר עם עתונאים, למרות שהיו אליה פניות רבות מעתונאי חוץ ופנים. היא אפילו לא הרשתה להציג בטלויזיה את תמונתו של בעלה.

„שאלתי: „מה רוצים ממני? לפתוח לי את הפצעים? להמם? שאספר כמה רע לי? בשביל מה? עכשיו לא איכפת לי להגיד שטוב לי.

„כשאמנון הלך לצבא הייתי הרה בחודש השלישי. הלידה היתה רחוקה. טוב שהבשורה הטובה הגיעה עכשיו, חודש לפני הלידה. זה נורא להביא ילד לעולם כבת סתם. עכשיו אני הולכת לקראת הלידה בהכרה שיש לקראת מה ללכת".

אנשי היחידה של בעלה ביקרו אותה, התקשרו והתענינו אבל כעבור זמן מה ביקשה בלה שלא יבואו. „בעיקר כשהתחילו כל השמועות לא רציתי לראות איש. הבן שואל מדי פעם: „איפה אבא? למה הוא עוד לא בא?" ואני הייתי אומרת: „הוא יבוא. תראה שהוא יבוא". אמרתי בספק ובפחד. כשהיה רואה בזמן במדים היה נהיה מאוד אגרסיבי. שאלות הילד הכבידו עלי מעט, כי אני, לבדי, יכולה איך שהוא להרגיע את עצמי אבל כשהוא שואל..."

„לא יודעים להגיב"

אביה של בלה אמר מהתחלה שאמנון שבוי וכל הזמן היה שקט ורגוע, לפחות כלפי חוץ. אמה היתה מהוהה יותר. הוריו של אמנון השתדלו לחיות כרגיל. „אנו מאבדים את העשתונות מזיקים לכולם", אומר משה שרון. „ואני רוצה שבני, כשיחזור, ימצא את כולנו בריאים ושלמים. זה הדבר היחיד שאנחנו יכולים לעשות למענו כרגע. אולי גם לעודד דעת קהל אוהדה בחו"ל. אולי בזכות זה יקבל שם עוד פרוסת לחם".

„המשכתי לעבוד כרגיל. אחרת הייתי משתגע. בבית השתדלנו להפסיק את עצמנו כל הזמן. היה לנו כל הזמן קשר עם הצבא והם עשו כמיטב יכולתם, למרות שבהתחלה היו שיבושים".

אדיה מספרת בהתרגשות על הפגישה עם גולדה ועם כמה חברי כנסת אחרים. מר שרון הלך להפגנה בעת ביקורו של קיסינג'ר. היו רגעים שבלה אמרה: „לא עושים כלום, רק מדברים". אבל היו גם חששות מפרסום־יותר, שבא יזיק לשבויים. איש לא ידע מה טוב ומה לא.

השמועות שהתפרסמו מדי פעם בעתונות על גודל השבויים גרמו להורים סיוטים והם מתמרמרים על שהעתונות הרשתה לה בפרסומים לא־אחראיים ולא־בדוקים ובשמועות חסרות יסוד. ואפילו היו הדברים נכונים, יש דרך להודיע להורים לא דרך העתון.

„הימים של השמועות היו הימים הקשים ביותר", אומרת גברת שרון. „לבעלי היתה אמונה של 99.9 אחוז שאמנון בסדר. אבל

(סוף בעמוד 25)

של קיסינג'...

קבלן ב...
מעוניין לקבל עבודות הקמ... מבנה ועשיה ורצפות בטון
לפנות לת.ד. ... תל־אביב

ל. פ. חשמל
L. P. ELECTRIC
בשרות ... 24 שעות ביממה
מכונות אלקטרוניות אוטומטיות
טל. 243224

באשקלון להשכרה
דירה/משרד
קומת קרקע
2 חדרים
לפנות 32952
(לא בשבת)

هكذا من الأصل

ישראל נעשית ענייה יותר

הגרעון במאזן התשלומים גדל והלך בצורה מדהימה • בחלקו נובע הדבר מבולמוס הצריכה שאחז את ישראל בשנים האחרונות, אך בחלקו מגורמים שאין לנו שליטה עליהם: התייקרות תלולה של מוצרי יבוא כדלק, סוכר וחיטה • על כך יש להוסיף את תוצאות מלחמת יום הכיפורים • הממשלה צריכה להגדיל את כדאיות היצוא והציבור צריך להבין כי אינו יכול לקבל ,,פיצוי מלא" על היוקר

מאת יובל אליצור

ישראל הולכת ונעשית ענייה יותר. בשנים האחרונות התרחקנו, מרחק עצום, מכל סיכוי להגיע לעצמאות כלכלית והגרעון במאזן התשלומים אף הוכפל תוך שנתיים. התצפית לשנים הבאות: הרעה נוספת.

תמונה קודרת זו משתקפת מתוך סיכומי היבוא והיצוא של ישראל ומאזן התשלומים בשנים האחרונות ומהתחזית לתקופה הקרובה כפי שרואים אותה חברי ה,,וועדה לבדיקת מגמות ויעדים להתפתחות המשק בשנה 1974" בראשותו של פרופיסור מיכאל ברונו.

וכמו אין די בהערכות אלה, מודגש בדו"ח כי תחזית הגידול בגרעון במאזן התשלומים איננה לוקחת בחשבון את השפעת מלחמת יום הכיפורים ואת המעמסה העצומה שהיא מטילה על המשק. יש להניח איפוא כי כאשר ניתן יהיה לחשב את השפעת הוצאות הבטחון הנוספות על מאזן התשלומים תתגלה בפנינו תמונה עגומה עוד יותר.

ואלה המספרים: בשנת 1972 הגיע הגרעון במאזן התשלומים, כלומר ההפרש בין הדולרים שקבלנו עבור יצוא הסחורות והשרותים לבין הדולרים שהוצאנו עבור יבוא סחורות ושרותים ל־1.1 מיליארד דולר. בשנת 1973, כך משערים, הגיע גרעון זה כבר ל־1.7 מיליארד דולר ואילו בשנה 1974, בה אנו מצויים כיום, יגיע פער זה ככל הנראה ל־2.4 מיליארד דולר.

אלא שחברי וועדת ברונו (שנת־כנסה על ידי שר המסחר והתעשיה, מר חיים בר־לב, בתוקף תפקידו כיו"ר המועצה לבעיות המשק בשנת 1974) לא ידעו להעריך את ההוצאה הנוספת במטבע חוץ עבור הנשק הנרכש לאחר מלחמת יום הכיפורים והם ביססו את תחשיביהם על הוצאה במטבע חוץ ליצוא בממוצע של 520 מיליון דולר לכל אחת מן השנים 1973 ו־1974, הוצאה שהיתה ריאלית לפי היקף היבוא הבטחוני שקדם למלחמה.

יש להניח שהיבוא הבטחוני הנוסף יגרום להרעה נוספת, בהיקף ניכר למדי של הגרעון במאזן התשלומים. שכן לא כל הנשק הנוסף שהיה דרוש לנו נרכש בצורת המענק של ממשלת ארצות הברית ועבור חלק נכבד ממנו נצטרך לשלם אם במזומנים ואם בצורת אשראי לזמן ארוך, אשר פירושו כמובן מעמסה נוספת על מאזן התשלומים.

ספיר אמר שיקפוץ מן המרפסת...

אלה מספרים מדהימים. לפני שנים מספר, כאשר הגרעון במאזן התשלומים קפץ מ־680 מיליון דולאר בשנת 1968 עד ל־900 מיליון דולר בשנת 1969 עורר הדבר תדהמה. באותם הימים, כאשר יתרות מטבע החוץ ירדו מתחת לסכום שהיה דרוש למימון את היבוא לתקופה של חודשיים, היה נגיד בנק ישראל דאז, מר דוד הורוביץ, להזהיר על מצבנו החמור. כיום דרושות לנו, לצורך הבטחת יבוא של חודשיים יתרות בסך של קרוב למיליארד דולר, סכום שהיה נחשב לאסטרונומי לפני שנים מספר.

כתבים כלכליים ותיקים הא־יזכרו אותו דיון שבו אמר שר האוצר, פנחס ספיר, שאם יתאמתו התחזיות (דאז) של פרופיסור ברונו כי בעוד מספר שנים יגיע הפער במאזן התשלומים למיליארד דולר הוא יקפוץ מהמרפסת הבנין...

ואולי כדאי עוד יותר מן המספרים עצמם הוא ניתוח הגורמים שהביאו להרעה רבת משמעות זו במצבנו. ניתן לחלק גורמים אלה לשתי קבוצות: לאלה שיש לנו השפעה עליהם, כלומר ההרעה שנגרמה בשל בולמוס הצריכה והגרעון האינפלאציוני שאחזו את ישראל בשנים האחרונות, ולגורמים שאין לנו השפעה עליהם: ההרעה ב,,תנאי הסחר" של ישראל, כלומר התהליך שבו המחירים שישראל מקבלת עבור היצוא שלה עולים באיטיות יחסית ואילו המחירים שאותם היא נאלצת לשלם עבור היבוא שהיא נזקקת לו עולים בקצב מסחרר.

נגיד בנק ישראל, משה זנבר, ניתח בדו"ח שלו על עליית אמצעי התשלום שהוגש זה לא מכבר לממשלה, את העליה בשיעור של 74 אחוזים שחלה בשנה שעברה בגרעון במאזן התשלומים ומצא כי רק 31 אחוזים מעליה זו ניתן ליחס לעליית המחירים בשוקי העולם. כלומר, השיפור המוחץ ברמת החיים של הישראלי בשנים האחרונות גרם לכך שהוא נזקק ליותר מוצרי יבוא, ואף ליותר מוצרים מן השוק המקומי ובכך עצר גם בעד הרחבת היצוא. מתברר כי יבוא נכסי הצריכה וכן גם יבוא חומרי גלם ומיועדים לתצרוכת עלה ב־48 אחוזים בשנת 1973 ואילו יבוא נכסי השקעה (ללא אניות ומטוסים) עלה באותה שנה רק ב־29 אחוזים.

אך, כאמור, דווקא העובדה שרק חלק מן ההרעה במצבנו ניתן ליחס לתמורות של השנים האחרונות היא אשר מדאיגה ויש בה אפילו להביא במעט לייאוש. שכן לא די להחליט

שמעותה האלה ,,נקט את עצמנו בידים", נבריה על משמר ,,צבעי הגרות" לכך שהיבוא ירד והיצוא יגדל. כדי להבטל מהתדרדרות יהיה עלינו להתגבר על הרעת ,,תנאי הסחר" וזו נראית כיום במשימה כמעט בלתי אפשרית.

שכן בין השנים 1973 ו־1974 עלו הוצאות יבוא הנפט של ישראל ב־400 מיליון דולר. לפני שנים מספר עוד שילמה ישראל כ־60 דולר לטונה סוכר. בימים האחרונים התקרב מחיר הסוכר בשוק העולמי ל־600 דולר לטונה. על אף יבולי הברכה של החיטה במדינות שונות של העולם מגיע כיום מחירה לכ־250 דולר לטונה לעומת כ־50 דולר לטונה לפני כשלוש שנים. הואיל וישראל מיבאת כ־400 אלף טון חיטה לשנה יחייב הדבר השנה הוצאה של 100 מיליון דולר לעומת כ־20 מיליון דולר לפני כשנתיים שלוש.

צרת־רבים אינה נחמה

אמנם, גם התמורה עבור היצוא הישראלי עלתה בשנים האחרונות אך בקצב איטי בהרבה. איננו יכולים גם להתנחם ב,,חצי נחמה" שהעליה במחירי מוצרי היסוד היא ,,צרת רבים" ד היא שיבשה גם את מאזן התשלומים של מדינות גדולות ומבוססות מישראל. להיפך, יש להניח, כי מדינות אלה שיהיו נאלצות לעשות ,,יצוא בכל מחיר" יתחרו קשות במוצרי ישראל בשוקי העולם.

המצב הביש בו נתונים כולם כבר הביא להאטת הפעילות הכלכלית בכמה מן המדינות התעשייתיות המהוות את השווקים העיקריים למוצרי ישראל. יש להניח כי, אם תרצה ישראל להמשיך ולמכור למדינות אלה, לא זו בלבד שלא תוכל לפצות את עצמה עבור עליית מחירי מוצרי היסוד אלא תצטרך לרסן במאמץ־רב את מחירי היצוא שלה.

בסיכום להערכת מצב זו יש להזכיר עוד כי כדי להתגבר על סכנת ההידרדרות הצפויה לנו לא די לרסן את התחזיות הפנימיות ואף לא די לצלוח את המקסם של ההרעה במחירי המסחרי בעולם. יש לשלם גם עבור המלחמה; זו המלחמה שאחזנו, ואף זו שאנו מקווים למנוע אותה על ידי הגברת הכוננות הבטחונית. למותר לציין כי כל עזרה שקבלה ישראל, וזו שהיא עוד מצפה לה, ממקורות חוץ לכיסוי הוצאות המלחמה לא תספיק כדי להביא לכיסוי החשבון ויהיה עלינו להוסיף עוד לא מעט מתוך מקורותיו הפנימיים של המשק הישראלי.

מבחינת מאזן התשלומים, יש לזכור כי המאמץ הבטחוני לא רק מחייב הגדלת היבוא של נשק וחומרי גלם ליצור נשק, אלא גם מגייס לצרכיו חלק ניכר מכח היצור של ישראל: תעשיות המתכת והאלקטרוניקה, הטקסטיל והמזון. במקום שמפעלים אלה יפנו את עיקר כושר היצור שלהם לשוקי היצוא, ובכך היו משפרים את מאזן התשלומים, הם יאלצו, בשנים הקרובות להיות בעיקר צרכנים של חומרי גלם מיובאים וכח אדם מקצועי.

מה איפוא יכולה ישראל לעשות? נראה כי גם מי שאיננו מומחה כלכלי יבין שלא די הפעם במשיכת קולמוס. בניחות וחד־פעמי כמו פיחות, שיש בו כדי להביא הקלה זמנית לתקופה מסויימת. להיפך, על רקע המציאות המיוחדת: מדיניות כלכלית שפיגרה אחרי המציאות, והוליכה על ביטול הסובסידיות למצרכים חיוניים רק לאחר שהצרכן הישראלי כבר הורגל ל,,המנה" של מחירים בלתי ריאליים, והרגשה בקרב הכלכלנים היא שפיחות, בשלב זה, לא יפתור בעיות אלא רק יצור קשיים חדשים.

יש סימנים לכך שהצפיה לפיחות היא אשר מכבידה כיום עוד יותר על מאזן התשלומים שכן רבים מקדימים הזמנות יבוא ויש אפילו המבריחים הון לחו"ל. רק פיחות קרוב, או ויתור על נשק הפיחות יביא לחזרת הון זה. בחוגים של היום מסכימים הכלכלנים שהדרך השניה היא הרצויה יותר. רק אם יתברר בחודשים הקרובים שדעתה של הממשלה נחושה והיא איננה מתכוננת בשלב זה לשנות את שער הלירה הישראלית, כי אז ישובו ארצה הסכומים ש,,גולו" לאחרונה.

צעד אחר בכיוון הנכון הוא הגדלת כדאיות היצוא: אין זה די, משוכנעים הכלכלנים העוסקים בכך, שתישמר רווחיות היצוא — כפי שהבטיח לאחרונה השר בר־לב. הם דורשים להגדיל רווחיות זו. מתברר כי בין השנים 1967 ו־1971 הגדילו היצואנים, הן בכוחות עצמם והן תודות למדיניות הממשלתית, להגדיל את רווחיותם בשיעור של 25 אחוזים עד 30 אחוזים, אלא שמאז 1971 נמצאת רווחיות זו בירידה וזאת על אף ההגדלה התקופתית של השיטות שמעניקה קשות המדינה ליצוא.

רווחיות זו של התעשיה נמדדת בעזרתם של שני מדדים: א) היחס בין הוצאותיו של היצואן לבין התקבולים שהוא מקבל (כולל פרמיות) ו־ב) היחס בין המחיר בחו"ל לבין המחיר למוצר זה בשוק המקומי.

אם רוצים להביא לשינוי זה במצבנו, אסור למדוד את רווחיותם של ענפי היצוא במיקרוסקופ. אפילו אם מגדילים במתן הטבות ויתברר שאי־אילו יצואנים התעשרו בעזרה שאנחנו במשק נאלצים לנזק את התגרות, יש בכך אולי פגיעה בעקרון השוויונות אך מבחינה מבנית של המשק לא

יהיה זה שינוי תמור. הוא רק יגרום לכך, שיצרנים אחרים יזניחו גם הם את השוק המקומי ויעברו ליצוא והיצואנים יוכלו לשמור את העובדים הדרושים להם ולהכין הרחבה נוספת של מכירותיהם בחו"ל.

אין לחסום את היבוא

מצד שני, מסכימים כיום הכלכלנים, אסור לממשלה להתפתות ולחסום את היבוא אם על ידי העלאת מכסי המגן או בדרכים אדמיניסטרטיביות, כפי שהציע מישהו מבין התעשיינים. הבעיה איננה כיום בלימת היבוא, שכן היבוא ירד מעצמו בעקבות צמצום כח הקניה בידי הציבור. המשימה העיקרית היא קידום הענפים המסוגלים ליצא. חיזוק זה ייעשה על ידי חשיפתם של ענפי היצור המקומי בפני יבוא מתחרה, מניעת ה,,פינוק" של הליכה לשוק המקומי אצל יצרנים המסוגלים ליצא את תוצרתם, ושמירה על רמת מחירים סבירה בשוק המקומי.

אלא שכל האמצעים האלה, אף אם יצליחו, אין בכוחם להביא לשינוי מהותי במצב אם לא תחדור לציבור הישראלי התודעה: נעשינו עניים יותר בשנים האחרונות. נעשינו עניים יותר לא רק משום שנכפתה עלינו מלחמה, ולא רק משום שהמדיניות הכלכלית של הממשלה הצליחה פחות מן המקווה או משום שלא עבדנו די. נעשינו עניים יותר משום שעלינו לשלם יותר עבור הלחם שאנו אוכלים, עבור הנפט שאנו זקוקים לו לחימום ולהנעת גלגלי היצור, עבור החומרים הפלסטיים ועבור הנייר שאנו כותבים עליו. ובעוד שעלינו לשלם הרבה יותר עבור כל החומרים האלה, עלתה אך במעט התמורה שאנו מקבלים עבור עמלנו. ככל שתחדור תודעה זו לציבור כולו

אולי יובן יותר ומבוסס של הדרישה לקבל ,,פיצוי מלא" עבור התייקרויות אפילו אם הן נובעות מעליית מחירי הנפט או הסוכר. ממי נקבל ,,פיצוי מלא"? מן המדינות המפיקות נפט שהעלו את מחיריו פי ארבעה? מיצרני הסוכר? ברור שהללו אינם מורשים מן האיומים של ועדי העובדים או אף של המפגנות. יש הבדל בין הדרישה לחלוקה צודקת יותר של הנטל, לבין התביעה של אלה הסבורים כי ,,העובד אינו צריך להפגע" מכך שמחירי היבוא עולים. ומי איפוא צריך להפגע אם לא הרוב המכריע של תושבי ישראל?

אלא שהתמונה העגומה מצטיירת בעקבות דו"ח וועדת ברונו וסקירות אחרות על יעדי המשק בשנת 1974 ו־בשנים הבאות לא תהיה שלמה אם לא יצוינו בה גם נקודות האור שהן הישג של המשק הישראלי בתחום היצור. יש לזכור כי אם גם עלה הגרעון במאזן התשלומים של ישראל במהרי ענק בשנים האחרונות והוא יגיע אולי כבר בשנה הקרובה ל־3 מיליארד דולר, הרי יש בידינו כיום האמצעים להגדיל את היצוא ולגשר אי־פעם על הפער. כן הגענו לרמת חיים שאפשר גם לרדת ממנה.

יש לזכור עוד, כי בין מלחמת ששת הימים לבין מלחמת יום הכפורים חלה תמורה עצומה במשק הישראלי. אנו עניים אולי ביתרות מטבע חוץ, באוצרות נפט וחומרים אחרים שמחירם עלה לא פחות מעלייתו של מחיר הזהב. אך אנו עשירים במפעלים, בנסיון תעשייתי וחקלאי, במפעלים לפיתוח אוצרות החומרים הכימיים של הנגב ובעיקר: אנו עשירים בפועלים בעלי ידע ורצון להתמודד עם כל האתגרים ובהם האתגר של היותנו מדינה ענייה.

מפלס הכנרת

אני משוגע למפלס הכנרת. בבוקר, כאשר אני פותח את העתון, אני מדלג על הממשלה, מתעלם מקיסינג'ר, מתעלם מעליית המחירים ומחפש את מפלס הכנרת. בדרך כלל זו ידיעה נחבאת אל הכלים, בת כמה שורות, על עד אחד, בעמוד השלישי, בצד. במשך זמן ממושך, היא הכניבה: ,,מפלס הכנרת — הנמוך בתולדותיו", או ,,המפלס מתקרב לקו האדום", או ,,הכנרת — בסכנה". אחרי ידיעה

כזו הייתי מצוברח כל היום. אך כאשר בשאלתי מדוע אני נראה מודאג, עניתי רק ,,בגלל המצב". כי התביישתי להודות בכך, שאני מאוהב במפלס הכנרת.

כאשר אני נוסע לביקור אצל דודי בטבריה, דבר ראשון אני יורד לחוף שליד ,,גלי כנרת", אל האבן שלי. אם היא מחוץ למים, סימן שהכנרת חולה. אני עומד מול האגם ההרב היבש, כמו דקטארי מול פילה גוססת בצמא. ואני חש חוסר אונים ועלבון משפיל ומקומם: רבונו של עולם, אם לא נפט — אז לפחות מים!! אתה הרי לא רוצה ששר משהו יעבור את הכנרת ברגל יבשה!

לפני שבועות מספר, כאשר נפתחו ארובות השמיים והגשם לא פסק מרדת והפך את תל־אביב לשלולית ואת נעלי הבנאדם לסירות וזירות, היה קר בחוץ וקר בבית ומצב רוחם של הבריות, הירוד בלאו הכי, קיבל גוון אפור־כהה — השבתי אני על מפלס הכנרת ובלבי היה חג. הלכתי בגשם חייכתי לי, ביני לבין המפלס.

הרומאן שלנו הוא חד־צדדי: הכנרת לא יודעת, שאני אוהב את המפלס שלה. מרחוק ובצנעה עקבתי אחרי הודעות על כל סנטימטר שנכבש. ופעם ראיתי בחלומי גלים שוקקים שוטפים את המוח והדרים למסעדות הדגים. כנרת, כנרת שלי.

הגשמים פסקו מאז ולא לעתים מודיעים על סופות רעמים בצפון. בעוד אני מצפה להפשרת השלגים בחרמון, גיליתי כי אינני בודד. כי יש עוד אנשים ואוהבים, בסתר ליבם, את מפלס הכנרת. עוד־באזורים ביישנים, המתונים, דייגים. גם הם מחפשים את הידיעה על הסנטימטרים ומאזינים לתשקיף החזאי. חברים בכת סודית. כאשר אני פוגש איש כזה, עם כמיהה גלית בעיניים, אני שואל: ,,איך היא היום?" והוא מחייך וקורץ לי ואומר: ,,חמישה סנטימטרים" — ואנשים שומעים ואינם מבינים.

י. לפיד

מעריב מארח

משה רון
המזכיר של ועדת העורכים

האלרגיה של אלוף (מיל') מתתיהו פלד למשה דיין והפגישות עם עורכי העתונים

אני יודע בקרב מכירי וידידי כמי שאינו מחסיד שוטה של משה דיין, ולעתים אפילו לא מסתיר סתם. ברם, כקורא קבוע של עתון ,,מעריב", כמי שבתוקף עבודתי המקצועית קורא בקביעות את כל העתונים, נתרשמתי לא פעם, שמאמריו של אלוף (מיל.) מתתיהו פלד מעל דפי ,,מעריב" חדורים אלרגיה מיוחדת לשר הבטחון משה דיין, והתנגדותו, לא רק למדיניותו אלא גם לאישיותו ולדרכו, מכילות לא רק על עו מדיני מנומק, אלא ריח של חשבונות אישיים גלוי ממש.

הוכחה לכך הן התגובות הרבות של קוראי ,,מעריב", לעתים אף תגובות בנעימות הבעת תמיהה, המתפרסמות במדור מכתבים של קוראים. דומה שהאלרגיה של פלד לדיין, מעבירתו על דעתו וכך הוא נתפס לא פעם לתיאוריות דמיוניות להלוטין. כמוני, לדוגמה, למאמר שבו השיא המחבר לישראל עצה גאונית, לבוא לידי הסכם עם נשיא מצרים סאדאת, כדי להביא את הרוסים מהאיזור, ומובן מאליו שיורחו גם למצרים וגם לנו...

אך הגבורה הפעם מתייחסת להיסטלוזו של מתתיהו פלד למשה דיין הלמאי, בתור שר הבטחון, ראה בעצם ימי המלחמה להסב עם עורכי העתונים ולהשיח בפניהם על המצב ועל דעתו על המתרחש בחזיתות. כלשונו של מתתיהו פלד במאמרו ,,הנשא הארוך אל תוך הלילה" ביום ו' האחרון, בו נאמר: ,,מי היה מבין, כי כמום היום הרביעי למלחמה יבוא שר הבטחון וזמן כה רב להסב עם ,,בעיין יהודים, נכבדים ומביני דבר, שאין להם ולא כלום עם עצם ניהול המלחמה ולהשיח לפניהם בהרהורי ליבו".

מתתיהו פלד מתחלחל ממש מן העובדה שבשעות קשות אלה: ההפנה שר הבטחון להיפגש עם סתם ,,לא מביני דבר", הוא כותב: ,,המחשבה שבאותן שעות גורליות מצא שר הבטחון זמן כה רב להתפנות מכל עיסוק תכליתי ולבלות עם עורכי עתונים יש בה, בלי ספק, לעורר חלחלה אפילו לאחר ארבעה חדשים ומעלה" (כוונתו לפרסום הפרוטוקול על תוכן שיחתו של שר הבטחון עם עורכי העתונים, ב־9 לאוקטובר 1973).

מכאן מסקנתו המפליגה, שפגישתו של שר הבטחון עם העורכים בעצם ימי המלחמה הקשים ביותר, ,,יש בה לעורר ספקות חמורים ביחס לשיקול דעתו לגבי אופן ניצול זמנו היקר".

יתכן מאד שמתתיהו פלד משוכנע, שעלה בידו לתפוס את שר הבטחון בקלקלתו ולהציגו לפני ציבור הקוראים כמי שבשעות הקשות של ימי הקרבות היה בידיו זמן למכביר ומרוב שיעמום הזמין אליו איזה חבר בטלנים שאינם יודעים דבר, כדי לבלות אתם שעה על גבי שעות בשיחות בטלים...

אך מה לעשות, וכך פלד בנה תיאוריה בצורת מגדל של חול. להווי ידוע לו, ששר הבטחון נפגש עם עורכי העתונים לא רק ביום הרביעי למלחמה, אלא אף שעתיים לאחר פרוץ המלחמה ביום הכיפורים, ומכאן ואילך המשיך להפגש כמעט בכל ימי הקרבות. זאת וגם זאת. אף ראש הממשלה נפגשה עם העורכים בימי המלחמה.

אם היתה כל כוונתו של מר פלד להציג את דיין כמי שבימי המלחמה לא ידע כיצד ואיך לבלות זמנו, עליו לציין שאף הרמטכ"ל ,,בכבודו ובעצמו, ואנשי פיקוד גבוהים של צה"ל, נפגשו עם עורכי העתונים בימי הקרבות.

למותר לציין, שעובדה זו היא לכבוד לראש הממשלה, לשר הבטחון ולראשי צה"ל והיא מוכיחה את האופי הדמוקרטי המובהק של השלטון בישראל. ואילו להיבט המעשי של הפגישות הללו, ברי שהכוונה היתה לתת לעורכי העתונים, הממונים על אחד מאמצעי התקשורת ההמוניים, תמונת רקע למצב ולהתפתחויות הצפויות בימים הגורליים. כלום יש להסביר מה רבה החשיבות לכך, שעורכי העתונים יוכלו לדעת את מצב העניינים לאמיתותם ולפי שיקוליהם לתת ביטוי למצב מעל טורי העתונים, בזהירות, אך מתוך ידיעת המצב ללא כחל וסרק?

מר פלד יצא לנגח את שר הבטחון, אך נכשל קשות במשימתו. שכן מר משה דיין נמצא מהולל.

באזור הצמרת של חולון מציעה לך פאן לון הצעה שאי אפשר לסרב לה...

כן, זו דירה שתוכל להיות שלך

בנוה פאן-לון - חולון

באזור האזורים ה,,מיוחסים" והנאים של חולון, בונה פאן-לון דירות מגורים מודרניות ומרווחות. המשתלבות באוירה השכונתית המיוחדת של נוה פאן-לון. במרכז הנוה - גינה ירוקה רחבת ידיים.

בשלידה שרותים שכונתיים חיוניים. אם אתה מאמין שמקום המגורים שלך הינו חלק מאורח חייך ומההוי המשפחתי שלך, הכנס לאחד ממשרדי המכירות של פאן-לון ודע מה מייחד כל כך את נוה פאן-לון בחולון.

פאן-לון
משרדי מכירות

מעריב מארח

חורשות המאנגו לרחבת הכנסת

...ות מנחם תלמי

שמש. שמים כחולים. ירושלים של טרום־אביב. הם יושבים על המדשאה הגדור, „איזור ההפגנות" שמול הכנסת. לא הניפו [illegible], לא התקינו מיקרו[illegible] והם מסבים מרוחקים מהגדר שמעל הכביש, כדי שלא תשא הפגנתם [illegible] ראוותני מדי.

[illegible] שבת עד ישבו בחורשות ה[illegible] שממערב לתעלת סואץ.

יפתח גוטמן

[illegible]קפי את המחוללים שלפני ר[illegible] המלחמה; דיברו על הניתוק [illegible] ה„עם" ההנהגה ועל הפער הו[illegible] המפריד בין השנים; על [illegible]אים בשלטון שכשלו ולא הסיקו [illegible]נות; על שיטות שהיו בעבר [illegible]נה ולא שנו. [illegible] ביניהם שאמרו: כשנשתחרר, [illegible]ה על ביקורת. [illegible]יו שאמרו: לא בביקורת, אבל נת־מחאה מתמשכת.

[illegible]ם, בחורשות המאנגו נולדה ה[illegible]זה: הפגנת נוכחות. נוכחותם [illegible] אלה החוזרים מן המלחמה והדו[illegible] שינויי יסודי במשטר, בשיטת [illegible]גויים הבחירות, באמצעי חקיקה [illegible] ייחסות למצב.

[illegible]ידה לוחמת

[illegible]ך, בבוקר של יום ו' השבוע, התייצבו מול משכן הכנסת. הפ[illegible] נוכחות על הנושא, לכל מעין [illegible]

עצרת שבינ"לבים, בה דנו על צורת התארגנות ואופי הפעילות בעתיד. זו הפעם הראשונה בתולדות המדינה שיחידה צבאית, המפשטת את מדיה, יוצאת באופן מאורגן לבמה ולפעול במישור האזרחי־ציבורי.

שבוע לפני כן עדיין היו חיילים. צנחנים ביחידה נבחרת, אשר הצליחה את התעלה מערבה על גבי סירות. יחידת מילואים ותיקה, אשר הספיקה ללחום ב־1967 בגבעת התחמושת, אשר ישבה שני מחזורים ארוכים בקוים בעת מלחמת ההתשה, אשר צלחה ראשונה את התעלה באוקטובר 1973.

„בשבועות האחרונים לשהותנו במערב התעלה התחילו כל השיחות ונגמרו בנושאי המחדל והניתוק המוחלט בינינו לבין מה שהולך עכשיו במדינה", אומר לנו דן ארזי, ממארגני ההפגנה, שעה קצרה לפני שזו מתחילה — „ההפגנה הזו היא תוצאה של אותן שיחות".

לצעוק גוואלד!

דן ארזי, יליד ירושלים, בוגר האוניברסיטה במגמות המזרח התיכון והגיאוגרפיה, הוא איש [illegible] בחייו האזרחיים. במסגרת המילואים הוא סמל ביחידת צנחנים.

פעיל בולט אחר בהתארגנות זו הוא יפתח גוטמן, רב סמל באותה יחידה, יליד נען ובנו של הארכיאולוג שמריה גוטמן. בין יתר אנשי החבורה אנו מוצאים אנשי מושבים, חברי קיבוצים מזרמים שונים ואנשי עיר.

„בשיחות של ביקורת וזעם, אשר ניהלו בחורשות המאנגו השלוות שמעבר לתעלה, — אומר דן ארזי — חזרה ונשאלה כל העת השאלה: מה ניתן לעשות לשינוי פני הדברים אחרי שנשתחרר ונעלה למעלה. כולנו היינו חדורי הכרה שמוכרחים לבער משהו, לגרום שינוי, שכך לא ניתן להמשיך עוד. העובדה שאחרי הטראומה שעברה על המדינה, אחרי כל הדם שנשפך, ממשיכים העסקנים שלנו לנהל את העניינים ולהתייחס אליהם כאילו לא אירע דבר, קיצצה לנו את השכל. לא יכולנו לקבל את העובדה, כי אחרי רעידת האדמה נשאר הכל בהתהוות הקודמת, שעברו על כך לסדר היום במין שלוות ציניות. לא יכולנו להבין איך זה שלבחירות הלכו בלי לפתוח מחדש את הרשימות, בלי להגדיר יעדים חדשים. כולנו היינו תמימי דעים שבחירות כאלה, בהן הנבחרים הם ממונים על ידי ועדות ובאמצעות לחצים ותככים, בלי שלציבור עצמו תהיה זיקה אמיתית לבוחר, הם אחד משורשי הרע.

שאלנו את עצמנו מה אנו יכולים לעשות למען שינוי הדברים תוך מלבקר ולקבל. החלטנו אז על הב־ איגנות להפגנה, וכה נוכל להביע את מחאתנו, קודם להעמיד דעתנו מוצאי תה של רבים ואולי של הרוב. לשבוע לפני שעלינו מן הקווים והלכנו לתת ביטוי לתיסכולים שלנו ולמחאה נגד מה שהתרחש במדינה, דובר כי עם הגיענו לתל אביב, בשעות הלילה הקטנות, נצא לרחובות, נקים רעש והמולה בזעק „גוואלד", נעורר את התושבים משנתם ומשאננותם. לצורך זה הכנו אפילו פלאקטים מתאימים. אולם ברגע האחרון נסוגנו מכך, חששנו שמא תיראה הפגנה זו כמעשה קונדס של חיילים משוחררים הבטוחים בעצמם. גם לא רצינו לערוך פעולה מעין זו כל עוד אנו מגוייסים ולובשים מדים. ונתנו גם החלטנו להמתין ולמחות לאחר שנשתחרר, ובדרך סולידית יותר".

„פאשלה היסטורית"

רעמת שיער, אפודה לבנה, מבט נבון ומחייך — זהו רב סמל (מיל.) יפתח גוטמן, יליד קיבוץ נען, מוותיקי החבורה הלוחמת, שהחליטה למחות ולא להרפות.

„היינו עדים לפאשלה היסטורית, פאשלה גדולה ומכאיבה, — הוא אומר — התיסכול שבא בעקבות כל מה שקרה וקורה נכנס לנו לרגלים והרגלים האלה מוליכות אותנו היום להפגנה כמחאה ראשונה. אנחנו דוגלים במה שנקרא עכשיו „עקרון אשכנזי", המדובר על אחריות מיניסטריאלית למחדל ולמעשה; אנחנו רואים את אחד משורשי הרע בשיטת הבחירות הנוכחית, הגורמת בין השאר ניתוק וחוסר זיקה בין הבוחר לנבחר; אנחנו רוצים להתריע ולמחות על הפער המנטאלי העמוק שבין המנהיגות לבין העם הזה. מה שאנחנו רוצים הוא, למעשה, הגברות, שינוי. אנחנו יוצאים היום להפגנת נוכחות, שניצניה החלו עוד כאשר ישבנו ב[illegible] מחוץ ל„ארץ גושן". הפגנה זו נועדה לבטא את תחושת הזעם והתיסכול של חיילים לוחמים לגבי כל מה שהתרחש וממשיך להתרחש כאן. אנחנו לא באים עם מתכונים בדוקים ולא עם תרופות מוכנות לסילוק החולאים מהדימוקרטיה הישראלית. באותה הפגנת נוכחות נשב ונשוחח, נסכם דברים, ננסה ללבן רעיונות ולהתוות קוים לפעולה. אנחנו בטוחים כי היוזמה המעשית להפגנה זו יצאה מאותם אנשים אשר היו הראשונים לצלוח את התעלה, הם אותם האנשים, אשר אם תפרוץ מלחמה נוספת, יהיו שוב ראשונים בקווים הראשונים".

לוחמים שאיכפת להם

שמש, שמים תכולים. ירושלים של טרום־אביב. הם מתקבצים על המדשאה שמול שערי הכנסת. אנשי יחידת הצנחנים, ולוחמים מיחידות אחרות ששמעו על „הפגנת הנוכחות", וסתם צעירים שאיכפת להם, המחפשים מסגרת הולמת למחאתם ולדרישתם לשינוי הליכות המישטר. רובם ככולם צעירים, רובם ככולם אנשי יחידות לוחמות. מצטרפים אליהם מוטי אשכנזי, המפגין [illegible] של זיין ואבא קובנר, [illegible] של בר־לב.

מספר חברי כנסת — ביניהם אריק שרון, אברהם יפה ומאיר פעיל — באים להאזין ואולי להזדהות. ולפי בקשת הנוכחים הם משמיעים דברים — בזכות השינוי, בזכותם של אלה שמבקשים לשנות.

נגד המכלול כולו

לא הרחק מן החבורה הזו נערכות כמה הפגנות „פרטיות". בפינה אחת

דן ארצי

יושב לו [illegible] במדי צבא, הנושא כרזה שבה הוא דורש את פיטוריו של הרמטכ"ל. וסמוך לו אורח בחליפה ועניבה, הניצב [illegible] כרזות להקמת ממשלת ליכוד לאלתר.

„שיהיה ברור, — אומר אחד ממארגני הפגנת מחאה סולידית זו, — המתבטאת בישיבה בצוותא ובהחלפת דיעות ורעיונות, — שלא באנו לכאן לדרוש את פיטוריו של משה דיין, או של איזו שהיא אישיות אחרת. איננו עוסקים באישים בודדים. מטריד אותנו המכלול כולו. מחאתנו היא נגד המשטר, נגד אטימותו לרחשי לב העם. אני מקווה שהתארגנות זו, שהיא על־מפלגתית, תקים תנועת מחאה של צעירים שאיכפת להם והיא אשר תעורר אולי בסופו של דבר את תהליכו של השינוי, שרובו של העם רוצה בו".

מתתיהו פלד

לקראת בחירות חדשות

כל שמתמשכת תקופת העדר הממשל התקין בארץ, כן מתרבים האנשים המצטערים על כי לא ניתנה אפשרות לציבור הישראלי להערך מחדש לקראת הבחירות האחרונות, שנדחו עקב מלחמת יום הכיפורים, אך אורגנו מתוך התעלמות גמורה ממנה.

אין כל ספק כי המבוכה אליה נקלעו עכשיו המפלגות האמורות לשתף פעולה בהקמת הממשלה, נובעת במידה רבה מן העובדה שהן הלכו לבחירות בלא להתאים עצמן לנסיבות שנוצרו לאחר המלחמה. ואם בכל זאת תקום ממשלה כל שהיא בנתונים אלה, תהיה זו ממשלה ללא יוקרה, ללא סמכות מוסרית, ממשלה שתצלח רק למעשה אחד בלבד והוא הכנת הבחירות החדשות.

הנהגת ה„מערך" צדקה מאד כי סרבה להקים יחד עם ה„ליכוד" ממשלת חירום לאומית. הימים הבאים עלינו אינם ימים בהם דרושה עמידה במצור, אלא יכולת להתמודד עם בעית השלום. מעולם לא נתגבשה ממשלה בישראל בבעיה זו הלכה למעשה, ועכשיו כשנולד הצורך, ומסתמנת הזדמנות, אין ספק שדרושה לנו ממשלה המסוגלת ליטול חלק פעיל וקונסטרוקטיבי במהלכים המדיניים שנועדו להקים את הסדרים ההכרחיים לקראת השלום. ממשלת חירום לאומית, כפי שהיא מוצגת כיום על ידי תומכיה המובהקים, נועדה לחסום את האפשרויות הקטנות במצב הנוכחי של יחסי ישראל והארצות הערביות, ולשקם את מדיניות הסטטוס־קוו של תקופת שש השנים שבין מלחמת ששת הימים ומלחמת יום הכיפורים. משום כך יהיה זה צעד רגרסיבי אם תוקם עכשיו ממשלה שזהו יעדה המדיני.

לפיכך תמוהה העובדה כי התומכים בכוח של ה„מערך", כמו המפד"ל, מסוגלים להעלות על דעתם כי תינתן תשומת לב כלשהי לרעיון של הקמת ממשלת חירום לאומית על ידי גוף פוליטי שהתחייב על דרך פעולה שכדי למנוע אותה מועלית ההצעה.

✶

אמנם אין כל פלא בכך שמפלגה בישראל מעלה על דעתה כי התחייבות שנתנה לבוחרים תשכח מיד לאחר הבחירות. שכן שיטת הבחירות שלנו, שאינה מאפשרת רוב ברור בכנסת למפלגה אחת, גורמת לכך שבדרך כלל אין מפלגות מסוגלות לעמוד בהתחייבויותיהן, והסברן, מודמן להן בצורך להקים קואליציה שממילא מנצלת כל אפשרות למלא התחייבויות שניתנו לבוחרים. אך הדרישה האולטימטיבית שהוצגה על־ידי המפד"ל הפעם מוסברת לא רק בנהגים המקובלים, אלא בעיקר בכך שלמרות עמדתו הברורה של ה„מערך" נגד ממשלת חירום לאומית, ניתן להבין כי חלק מסוים בתוכו, נפשו יוצאת דוקא לממשלה כזו. תאמר שהישגיו של ה„מערך" בבחירות האחרונות והצטמצמו, עשו המחשבים חשבון ומצאו כי יש סיכוי לא רע לכפות על ה„מערך" ממשלה שלא לפי תפישתו המדינית, פשוט משום שמנהגו אינו מאוחד.

אין בהגלית זו כדי להתמיה איש, שכן היה זה שקוף למדי כי בעוד ה„מערך" מתחייב על דרך פעולה מבוימת, נרקמו יחסי גומלין הדוקים בין הסיעה רפ"י שבו לבין גוש ה„ליכוד". בעצם היה זה הגילוי הקיצוני ביותר של ציניות בחייו המדיניים, שמעולם לא הצטיינו בתמימה יתירה. לשיאה הגיעה ציניות זו שעה שמשה דיין כרך את צעירי המפד"ל על שהצליחו לכפות על ה„מערך" התחייבות שתכבול את ידיו במאמציו למען הסדרי שלום שאליה הם התחייב הוא באורח זה משמעי בבחירות. כלומר, שממש כמו בזמן הבחירות עצמן, כן בשלבי המשא והמתן להקמת הקואליציה הממשלתית, מוצא ה„מערך" את אגפו השקוף להתקפה ידידית, פשוט משום שהרכבו ההטרוגני אינו הולם את מגמותיו המדיניים. חולשתו של ה„מערך" במשא ומתן אינה נובעת בעיקרה מהישגיו הבלתי מספיקים בבחירות, אלא מהרכבו הבלתי טבעי, הגורם לכך שיסודות הנמנים מבחינה אידיאולוגית על יריביו של ה„מערך" עדיין מצויים בתוכו כשריד של תקופה שאבד עליה כלח.

✶

ישנן בפני ה„מערך" רק שתי דרכים להחלץ ממצב זה. האחת היא להתכחש לכל מה שהבטיח ה„מערך" לבוחריו ערב הבחירות ולהסכים להקמת ממשלת חירום לאומית, והשניה ללכת לבחירות חדשות. האפשרות הראשונה אינה מעשית כל עוד נותר קרטוב של יושר ב„מערך" שהתחייב באופן מפורש לא לתת ידו למהלך כזה. נותרה איפוא, רק האפשרות השניה, היא בחירות חדשות. התופעה המוזרה היא שה„מערך" בכל זאת מתנהג כאילו יש בכוחו למנוע בחירות חדשות תוך הזמן הקרוב.

את ההחלטה על הקמת ממשלת מיעוט יש לפרש כנסיון להביא לידי כך שהממשלה החדשה תוכל להמשיך ולמשול תקופה ארוכה גם ללא תמיכה פרלמנטארית. הלך המחשבה הוא בערך כך: אם תוקם הממשלה והיא תאושר פעם אחת ברוב קולות, הריהי ממשלה כחוק. אם לאחר זאת היא לא תצליח לקבל רוב בהצבעה כלשהי בכנסת, תוכל היא לטעון כי בהיותה ממשלת מיעוט אין בכשלון על ענין בלתי עקרוני כדי לחייבה להתפטר. אך אם גם בעניין שהוא לכל הדעות עקרוני לא תוכל היא לגייס רוב בכנסת, היא תתפטר אולי, אך ממילא תיהפך לממשלת מעבר שאינה בת פיטורין עד אשר ממשלה אחרת תקום במקומה. אלא שהקמת ממשלה כזו יוכל ה„מערך" למנוע, ולפיכך יוסיף הוא לנהל ענייני המדינה כל זמן שהדבר יהיה נוח לו, ובשעה המתאימה יחליט על עריכת בחירות חדשות.

אין לדעת בוודאות אם מתוך רצון למנוע מהלך כזה החליט משה דיין להודיע כי לא יצטרף לממשלת מיעוט, אך יש להניח כי היה ער לאפשרות זו, וידע כי בלעדיו יהיה קשה על ממשלת מיעוט להתקיים לאורך ימים. אם ישתכנע בסופו של דבר להצטרף לממשלה כזאת, הוא יאפשר לה להתקיים זמן רב ככל שיעלה על דעתו, ומסיבה זו להוסיף כל כך הפועם לצרוף אל ממשלת המיעוט שלה. בלעדי משה דיין תוכל ממשלת מיעוט להחזיק מעמד רק זמן קצר מאד, וה„מערך" יאלץ ללכת לבחירות מוקדם מדי לטעמו. אך בין אם כך ובין אם כך, ברור כי מה שה„מערך" מנסה לעשות עכשיו הוא מעשה שאינו מתיישב בשום אופן עם נוהלי ממשל דמוקראטי. זהו נסיון שקוף לכדי להתבצר בשלטון ללא תמיכה פרלמנטארית, עד יעבור זעם.

מתוך הרגל ממושך להחזיק בהגה השלטון, סבורה הנהגת ה„מערך" כי קיום השלטון בידיה הוא כשלעצמו ערך השוה לערכים מדיניים ראשונים במעלה כגון קיומו של שלטון דמוקראטי. אולם על ידי נסיון זה לשלוט ללא תמיכת הרוב בכנסת עלולה הנהגת ה„מערך" לעשות את הצעד הראשון להריסת הדמוקראטיה הישראלית. לאחר תקופה של שלטון ללא תמיכה של הרוב בכנסת, קשה יהיה להביא את עקרון שלטון הרוב כנגד מי שיתחשב על דרכים אחרות של שלטון בלתי דמוקראטי. לפיכך חייבת הנהגת ה„מערך" עכשיו ליטול את הסיכון ולהכריז על בחירות חדשות.

ברור שיש בכך משום סיכון, כי אין כל ערובה שה„מערך" לא יוסיף לאבד את חינו בעיני הציבור, ואו אולי לא יוכל אפילו לשלוט באמצעות ממשלת מיעוט. אך לבריה הסיכון הזה, אין ל„מערך" דרך להתחמק מבחירות חדשות, וכל מה שיש בכוחו לעשות על מנת לזכות מחדש באימון הציבור הוא לטהר עצמו לקראת הבחירות. לטהר במלוא מובנה של המילה. על ה„מערך" להיפטר מכל אותם יסודות הזרים לו בתפישתם המדינית ולהניח להם להצטרף אל המחנה אליו הם שייכים על פי טבעם. האבסורד שבהצגת רשימה שבה הסיעה רפ"י מהווה מרכיב לצידם של מפ"ם הגוש הממלכתי המסורתי, אינו יכול להמשך. לעומת זאת, בהעדר קבוצת רפ"י, לא מן הנמנע שרבים שקבוצה זו הרחיקתם מעל ה„מערך" יוכלו לשוב ולתמוך בו.

אך מעבר לכל אלה, על ה„מערך" להבהיר את עמדותיו לקראת הבחירות הבאות ולהתייצב ללא כחל ושרק כמפלגה המתמסרת לעניין השלום. בהופיעו עם אישים המזוהים כנאמנים לבטחונה של ישראל מזה דור, לא יוכל איש לטעון נגד ה„מערך", המתייצב בראש השוחרים לשלום, כי הוא מתעלם מצרכיה הבטחוניים של המדינה. אלא שכל הסוגיה הבטחונית חייבת להתבהר באורח שלא יותיר עוד מקום לאותם נימוקי בטחון כביכול שכל יעודם בעבר היה להסוות על מגמות של התפשטות טריטוריאלית לשמה. עם עמדות ברורות ומחייבות כאלה, יש סיכוי רב כי העם הצמא לשלום ולבטחון יעניק ל„מערך" שוב מנדט לתקופה של שנים אחדות כדי לנסות ולהביא את השלום.

אלא שקיימת במובן האפשרות כי ה„מערך" לא יזכה הפעם באמון העם, וה„ליכוד" ירכיב את הממשלה הבאה. אם אמנם כך יקרה, יהיה זה נסיון חשוב לדמוקראטיה הישראלית שטרם נתנסתה עדיין, בהעברת השלטון בהליכים דמוקראטיים. אך זו תהיה גם הזדמנות לממשלה המורכבת על ידי ה„ליכוד" לנסות להגשים בכוחות עצמו את המדיניות שעד כה ניבה ה„מערך" להגשים עבורו. יש להניח כי המציאות המדינית בה אנו נתונים תכפה על ממשלה של ה„ליכוד" לעשות בדיוק אותם דברים שעד כה נמנעה ממשלת ה„מערך" לעשותם מחשש שמא תותקף בשל כך על ידי ה„ליכוד". אך אם לא יוכיח ה„ליכוד" בגרות מדינית ויכולת להנהיג את העם, תינתן הזדמנות ל„מערך", לאחר שיתגבש ויטוהר, לשוב אל השלטון שנית ולהגשים את מדיניותו.

בשלב זה יש לתת עדיפות מירבית לטוהר החיים המדיניים שלנו על פני כל שיקול כיתתי. הצעד הראשון וההכרחי להבטיח דבר זה הוא עריכת בחירות חדשות בהקדם.

הודעה לצבור קמעונאי הסיגריות

להלן רשימת המחירים החדשים לסיגריות שנקבעו לקמעונאים:

הסוג	מחיר קמעוני: באגורות לקופסה של 20 סיגריות	מחיר קמעוני: בל"י לחבילה בת 50 קופסאות
ברודווי, טיים 100	195.00	97.50
טיים, אירופה	168.22	84.11
שרתון, גלסון פילטר, סבוי	159.80	79.90
קורונט, גלסון, נובלס פילטר, רדיאל, טלסטאר, כנסת פילטר, אסקוט קינג־סייז	140.80	70.40
דובק פילטר, אסקוט, עדן, לידו, פולריס, מונט־בלאן	131.80	65.90
דובק 10	103.50	51.75
אל על (עגולות ושטוחות), כנסת 6	75.20	37.60
דגל, סילון	66.56	33.28
איילון, נדיב	57.06	28.53

המחירים לצרכן נשארו ללא שנוי

דובק בע"מ

חברה ישראלית לסיגריות בע"מ

סיגריות לורד בע"מ

[illegible]שרד השיכון שיגר ללשכת הטיפול בחיילים [illegible]קידה שזה אך הוזמנה מלשכת העבודה...

לקחי היום הראשון בפעולותיה של הלשכה לתיאום וטיפול בחיילים משוחררים ✶ ועדת הכספים לא השלימה את התקנות ✶ יש קבלנים הנמנעים מהתקשר עם אנשים המועדים להיקרא לשרות מילואים

מאת א. אבני

בימים בהם שרים יוצאים ושרים נכנסים מתעניינים, בעיקר, במעשה מרכ[illegible]ת הקואליציה — מי מת[illegible]ניין בחייל המשוחרר? אמ[illegible] שר השיכון מסיים בימים [illegible]לה את כהונתו כחבר ממ[illegible]לה, אבל מותר היה לצפות [illegible]מנו — אפילו בימיו האחרונים במשרד — כי יתעניין [illegible]ישות ויסודית במשי[illegible]ה הבעייתית של זכויות ה[illegible]יכון לחייל המשוחרר.

[illegible] הנה, להפתעת עובדי הלשכה לתיאום וטיפול בעניני החייל המשוחרר, כבא ביום ד' בבוקר — עם פתיחת הלשכה לקהל בפעם הראשונה — עובדות זוטרות של המשרד, [illegible] שנמסרה על־ידי לשכת העבודה, כלומר, לטיפול בנושא ה[illegible]קשה ביותר של החייל המשוחרר [illegible] משרד השיכון בערת שניים מ[illegible] לשכת העבודה עד היכן יכולה ל[illegible] הגיע אטימותם של פקידים בכירים [illegible] כאן לא למעלה מזה — שלפתיחת לשכת הטיפול בחיילים משוחררים הם משגרים פקידה שזהו רשומה ב[illegible] עזרתה כמבקשת עבודה בלשכת העבודה. כל המשרדים האחרים — [illegible]עבודה, מסחר ותעשיה, חינוך ותרבות, סעד וצה"ל — שלחו בכירים שלא מן הדרגים הנמוכים ביותר ויש כאלה אף מן הדרג הבינוני־גבוה.

[illegible]ביום הראשון — מאור פנים

הרושם הראשון ביום הראשון לפתיחת הלשכה — לפחות בעיני מבקרים [illegible] — הוא הרצון הטוב של העובדים בלשכות לסייע לחיילים המשוחררים ומאור הפנים של רבים מהם. חייל משוחרר תלמיד ישיבה [illegible] ביקש בתחילה להבריש את הלוביבות בה נטל. הצעיר לומד בישיבת מרכז הרב והוא מבקש סיוע בשני עניינים: ראשית, בשכר לימוד היום בישיבה, כפי שזוכים לו סטודנטים ושנית, סיוע בהשלמת בחינות הבגרות. נציג משרד החינוך הסביר כי „אין בעיות בקשר למימון שכר הלימוד לבגרות". השאלה היא אם זכאי הוא למלגת קיום בסך 400 ל"י כפי שזוכים לה סטודנטים־חיילים משוחררים. אמנם ישיבה מוכרת כמוסד להשכלה גבוהה אבל תלמידיה אינם מוכרים כסטודנטים מבחינת ועדות בארגוני סטודנטים. לפי כל הסימנים תיפתר בעיה זו — לטובת בחור הישיבה.

הצטיידו בתעודת חייל משוחרר!

אבל כבר בדקות הראשונות לפתיחת הלשכה התברר כי רוב החיילים המשוחררים, כמעט כולם, אינם מצויידים בתעודת חייל משוחרר. רק אחד הציג אותה בשעות הראשונות לפתיחת הלשכה הירושלמית וגם הוא העיד כי קיבל אותה יום קודם לכן. והחיילים הגישו בקשות לתעודות כאלה, אבל השלישות הראשית של צה"ל טרם סיפקה את כולם. עד אמצע השבוע האחרון הוציא צה"ל כ־20 אלף תעודות כאלה אך נראה שרק חלק קטן מהן הגיע לידי החיילים המשוחררים עצמם. מכל מקום אגף כוח אדם במטכ"ל הבטיח לנציגי הממשלה כי יחיש את המהלך.

בלי תעודת חייל משוחרר, לא יטפל משרד השיכון בעניינו של הפונה, אפילו יציג הוא תעודת מילואים ובה אישור על השרות מעל 75 יום. שלמה אמיר, שמונה על ידי שר העבודה לרכז את כל הלשכות בארץ, מציע כי לפחות יעשה הרישום לגבי המקרים של הפונים והטיפול המעשי יתחיל עם המצאת תעודת החייל המשוחרר.

בכלל, על אף ההבטחות שנשמעו בשבוע שעבר, טרם השלימה ועדת הכספים את התקנות לחוק החייל המשוחרר בעניני העצמאים, והחינוך והעבודה. בשני הנושאים האחרונים מטפלת כבר הלשכה גם בלי תקנות מאושרות — שכן עיקרן וגם פרטיהן ידועים כבר — אבל בקשר להלוואות לעצמאים אין משרד המסחר והתעשיה יכול להתחייב בלי תקנות כתובות ומאושרות כדת וכדין. מה שסוכם הוא כי על כל עניין העצמאים — אף מחוץ לתחום מסחר, תעשיה ומלאכה — יהיה אחראי משרד המסחר והתעשיה.

עוד דבר נתגלה מהר מאד עם פתיחת הלשכה: שהחיילים המשוחררים אינם בקיאים בסעיפי החוק ובאים ללשכה בבטחון כי זכאותם ועדיפותם נובעת רק בשרותם במילואים. כך, למשל, מצטערים כאשר ידעו על כך כי החוק אינו מבטיח שיכון לחייל המשוחרר אלא מעניק נקודות עדיפות בתור למי שכבר היה רשום באחת מתכניות השיכון לפני יום הכיפורים. מגיע בחור צעיר שאבבתו היה כבר רשום לתכנית שיכון לזוגות צעירים וטוען כי נגרעו ממנו נקודות בעוד שלמישהו ש„מגיע לו פחות", ניתנו יותר נקודות. „אם אשתי תיכנס להריון אוכל להשלים את שמונים הנקודות הנחוצות לי", אומר הוא. „אבל אנחנו לא רוצים לעשות ילד כבר עכשיו ומשרד השיכון אינו יכול להכריח אותי להכניס את אשתי להריון", הוא מוסיף בחצי נימה מרירה ובחצי נימה בבדיחות־הדעת.

רוב הבאים לוחצים בעיקר על שיכון, אם כי לא מעטות הן גם הפניות לתעסוקה. נהג מקצועי על משאית כבדה מחוסר עבודה רואה בזה הזדמנות בשבילו ללמוד מקצוע אחר. הוא חשב על עגורנות אבל שמח גם על מסגרות־מכונות. עוד באותו יום — יום ד' השבוע — יתחיל ללמוד ויוכל לסייע בפרנסת עצמו בנהיגת מונית או אוטובוס בשעות הערב, הכל פתוחים.

נציג צה"ל כיועץ משפטי

בלשכת הייעוץ המשפטי (בירושלים) יושב רב סרן (מילואים) הבקי היטב בחוק החיילים המשוחררים ובחוקי עבודה וגם מחליפו (בלשכות עובדים בשתי משמרות, שכן הן פתוחות ברציפות מ־9 בבוקר עד 7 בערב) שעושה כאן את שרות המילואים. זהו איש הביטוח הלאומי בחייו האזרחיים ומצוי בחוקים הסוציאליים. אבל השאלה היא אם בלשכה כזו אמור היועץ המשפטי שלה, להיות נציג צה"ל. זוהי עבודה „אזרחית" מובהקת ותיתכן גלישה של צה"ל לתחום משרדי הממשלה, תופעה שאינה רצויה לצה"ל ולממשלה. ואכן מחבר שבעיני הצבא ובכירים הנגוד לייצוג זה בלשכות, אבל גבוהה דעת הפוליטיקאים בממשלה כי יהיה זה איש צה"ל שיגיש את הייעוץ המשפטי.

חייל משוחרר מספר כי פוטר מן העבודה בהוראה, עוד לפני יום הכיפורים, הואיל והדוד החורג עובד באותו בית־ספר ולפי החוק אסורה עבודת קרובים מידיים (כמו הורים ובנים) באותו בית ספר. אבל החוק אינו פוסל לעניין זה קירבה של דוד לאחיין ובוודאי לא קירבה של דוד־חורג. זה, כמובן, לא בתחומו של היועץ המשפטי המטפל רק בנושאים הקשורים מיום הכיפורים והלאה ובכל זאת הוא מייעץ לצעיר לגשת למרכזת הפועלים שתגן עליו. צעיר אחר שמע כי במקום עבודתו מתכוונים לפטר עובדים — האם אפשר לפטר גם אותו כחייל משוחרר ששירת יותר מ־75 ימים? אבל הוא טרם קיבל הודעת פיטורין.

החוק אינו חל על קבלני־משנה

הפניות של היום הראשון מגלות שהחוק והתקנות אינם „מכסים" את כל המקרים, כך למשל אין אפשרות חוקית לחייב קבלנים להמשיך בהתקשרות עם קבלני משנה, שקבלנותם הופסקה בשל הגיוס הממושך. מסתבר גם שהחוק צריך לטפל בשאלה איך למנוע מצב שיזמים שונים נמנעים כבר עכשיו מהתקשרויות עם אנשים כ„אובייקטים לגיוס חדש".

יוסף אלמוגי, שר העבודה עד יום ב' הקרוב (עם הצגת הממשלה החדשה) וראש צוות השרים מזה כמה שבועות, סיכם כך את ביקורו במרכז [illegible] לטיפול בחיילים המשוחררים: „הואיל וידענו על טענות קשות, הרי מהלך העניינים עד כה הוא נס. אבל נוכחתי עד כמה חיוניים מרכזים אלה וכמה חשוב שפתחנו אותם. נכון הוא שבינתיים אין לחץ מיוחד והלחץ הכבד יהיה באמצע חודש מארס (עם גל השחרור הבא). אז יהיה המבחן האמיתי של המרכזים ושל כל הטיפול הממשלתי בחיילים המשוחררים". אבל אז כבר לא יהיה אלמוגי שר העבודה ומשימה זו [illegible] כמו שסיים את כהונתו כשר במשימה (פתיחת המרכזים) בעלת ייעוד היסטורי. התקוה היא כי בשרי הממשלה הבאה תהיה הרגשה דומה, שכן אין זה עניין לימים אלא, לפי הערכת אלמוגי, לשלושה חודשים.

הנפט: 3 היבטים

מדינת-המדבר המרוויחה 2.5 מיליון דולר לשעה

מאת ג'ון די סנט־ג'ור
סופר „אובזרוור" בריאד

בכל יום ה' בשבוע ב־שעות הבוקר יושב ה־מלך פייצל אבן עבד אל־עזיז אלסעוד בארמונו ירוק־הגג בריאד ומאזין בסבל־נות לקובלנותיהם של פשוטי־העם מבין נתיניו.

אחר הצהריים ייפגש עם נשיא ערבי או עם שר החוץ הצרפתי או עם ד"ר הנרי קיסינג'ר, ויעיין בהחלטות העשויות להשפיע על עתידו של ה־מזרח התיכון, ובמידה רבה הולכת — על עתיד העולם המערבי.

יום ו' הוא יום התפילה ויום הדין: בכל המסגד הגדול בלב העיר, לעיני ההמון הדומם יכרתו ידו של גנב או יתיזו ראשו של רוצח.

השבת הוא היום הראשון של ימי־המעשה. זהו יום סואן של המאה ה־עשרים. המלך אולי יחתום על חוזה־רכישה בסך 500 מיליון דולאר, יורה לפתוח בהקמת מפעל פטרוכימי גדול על חולות המדבר, פתיחת בית ספר חדש לבנות, או הספקה בערך־הגנה של טילי קרקע־אויר.

ושעה שעה זורמות הכנסות הנפט למדינה, בשיעור 2.5 מיליונים דולאר לשעה.

בעצם יש בסעודיה שני מלכים: המלך פייצל, מדינאי מנוסה ופיקח, שהוא שליט אבסולוטי; „המלך נפט", הנובע בחולות המדבר בכמויות עצו־מות. עיקר מעייניה של הממשלה ה־סעודית נתון לריסון קצב התמורות ושמירה על ערכי האיסלאם בעוד היא מקימה מסביב לערכים אלה חברה מתועשת בת זמננו.

תקציב הוצאות הממשלה יגיע השנה לכל היותר לרבע מן ההכנסה החזויה. המותר יקשו להשקעות בחו"ל ל־מלוות ולמענקים, ביחוד למדינות־העימות הערביות. אך המצב המעורער של המערך המוניטרי העולמי מעורר חרדה בסעודיה; ואפילו נפתרו בן לילה הבעיות הפוליטיות הקשורות ב־נפט, עדיין לא רואים מדוע ירחיבו את תפוקת הנפט בשיעור הרצוי למערב וליפאן.

ראש הבעיות הוא התיעוש. סעודים סבורים כי זהו הפתרון לרבות מבעי־תיה של המדינה. אנשי הרשות מקווים כי הוא יספג חלק גדול מן העודפים ה־עצומים; ייצור אלטרנטיבה כלכלית בת־קיום ליום שיאזל מלאי הנפט; ו־יבטיח יציבות חברתית ופוליטית ב־הבטיחו תעסוקה מלאה לאוכלוסיה, שתיהנה מפירותיה של מדינת־סעד מודרנית.

בסעודיה כבר יש סגל גדול של אנשי מינהל מיומנים והינם מבקשים לגייס עובדים מן החוץ. הארץ נהנית מיציבות פוליטית, ממלך פופולרי, ו־מהלך מחשבה קפיטליסטי במפורש, ו־שוררת בה הרגשת בטחון (שנתחזקה בשל התפקיד, שמילאה סעודיה במל־חמת יום כיפור).

העובדים — תימנים ופלשתינים

אזרחי סעודיה אינם אוהבים את העבודה במפעלי תעשיה. רבות מעבו־דות אלה נעשות כעת בידי תימנים ופלשתינים, ועובדים אלה ודאי ימשי־כו בעבודתם אם יקבלו תמריצים נא־תים. גם מדינות אחרות במזרח התיכון עוסקות בתיעוש, ביחוד מצרים ואי־ראן; וקרוב לוודאי שכפילות והתחרות יכבידו על התעשיה הצעירה של סעו־דיה.

הויכוח מתנהל במהירות — גם ל־בנות — כדי ליישב את בעיית כח־האדם המקומית, אלא שהויכוח מביא בכנפיו תודעה פוליטית ושאיפות פו־ליטיות.

מקובל שלפחות 25 אחוז מהתקציב מוקדשים לצבא. המלך פייצל כבר הצטרף אל מרוץ־החימוש המסוכן ב־איזור המפרץ הפרסי. סעודיה המשגי־שגת בוודאי מובטחת כיום מפני הפי־כה יותר משהיתה לוב המזולזלת לפני 4 שנים, אבל מי יערוב שאין אדם קדאפי בצבא המתרחב במהירות?

התודעה שלא מן התבונה הוא להי־חיש יותר מדי תמורות בחברה מוס־למית שמרנית, ושגיאה גורלית היא להאט את התמורה יותר מדי בעולם הערבי התוסס, הולידה מתיחות מיוח־דת, המתבטאת מוכן לזמן במדיניות החוץ ובמדיניות הנפט של המלך. דאגתה של הממשלה נוכח חרם הנפט וקיצוץ התפוקה גלוי לעין כל. הממ־שלה אינה מרוצה מיקור הדלק ה־נוכחי; אין לה טענות נגד חברת ערמקו, החברה האמריקנית הענקית המפיקה את רוב הנפט בסעודיה; ו־כאשר ישוכו הסערות אך תשמח ל־עזרת הסכמים דו־צדדיים עם מדינות תעשייתיות ידידותיות. הנטיה היא ש־הפוליטיקה מהשפה. פייצל נוקט עמדה קיצונית מול ישראל ונשא עיניו לירושלים.

המתיחות עוד כבדה בגלל המסי־בות המובעה בלבו של המלך ובכל היחסים המיוחדים בין סעודיה ובין ארה"ב. הקומוניזם עודנו האויב מספר אחד של המדינה (ואין בסעודיה קום שגרירות של מדינה קומוניסטית) — אלם מיליוני דולארים זרמו מסעודיה לברית המועצות תמורת ציוד צבאי שסיפקו הרוסים למצרים ולסוריה.

כעת יש סימנים המרמזים, שפייצל מתכוון לגלות גמישות ביחוד בענין הנפט, עם שהוא מקיים עמדה ללא פגם מנקודת ראות ערבית. את תנאי ביטול החרם ריכך: הוא אינו תובע נסיגה גמורה של ישראל בערבות ה־אמריקנים, אלא רק הפרדת הכוחות בין ישראל וסוריה ברמת הגולן.

פייצל חושש מהרשאה של איראן

בענין מחירי הנפט ובשאלה שיתו־פה של המדינה בבעלות חברות הנפט הזרות, נמנית סעודיה עם ה„יונים". פייצל התרעם על השאה של איראן, על שניצל את האמברגו להעלאת מחי־רי הנפט בדצמבר אשתקד; וסעודיה עשתה במועצות „אופ"ק" (ארגון ה־מדינות המפיקות נפט) להורדת המחי־רים. שר הנפט הסעודי שייך אחמד זאכי יאמאני הביע בראיון, שנתפרסם בבריטניה, את בטחונו שהדבר יתכן. „לדעתנו מוכרחים להנמיך את המחי־רים, ואני איני יודע מדוע זה לא יצליח", אמר.

הפקעת חברות נפט בקצב מהיר במדינות ערביות אחרות השפיעה גם על הסעודים. שייך יאמאני הבהיר, ש־סעודיה צומחת להגדיל את חלקה ב־חברת ערמקו העומד כעת על 25 אחוז. אולם הוא הדגיש שסעודיה לא תלך בדרכה של כווית, שם הפקיעה הממשלה לא מכבר 60 אחוז מרכוש חברות הנפט.

מחוץ להדי האי הערבי יש למלך פייצל שני נושאים חשובים הקרובים ללבו. ראשית, בריתו עם מצרים, שהוא רואה כחומה בצורה למעמדו החדש בעולם הערבי.

הבעיה השניה היא בעיית איראן. השאה, שגם הוא עשיר בנפט, וגם הוא עוסק בתיעוש מאסיבי וברכש צבאי נרחב, עומד בניגוד מעניין לפייצל.

פייצל מודאג משאיפותיו הכעין־אימפריאליות של השאה. אחת הסי־בות לנכונותו של פייצל לסגור בחלקם את ברזי הנפט באוקטובר היתה רוגזו על האמריקנים שהם ממלאים את אוצר הנשק של השאה בכלים שווא־שינגטון מסרבת לספקם לערבים — כגון מטוסי „פאנטום", ובזאת הם מחזקים את בטחונה של איראן, ש־תוכל ליטול לעצמה תפקיד יורשתה של בריטניה באיזור המפרץ הפרסי.

ובינתיים אין פייצל פטור מלהשגיח על שליטי הנסיכויות הקטנות של חוף המפרץ הפרסי, שיציבותן למדיניות הוא קובע. כאשר ביקשה נסיכות [illegible] שהיתה זקוקה מאד לכסף, להיפטר מקיצוץ תפוקת הנפט, נפגש שליחו המלך פייצל עם השייך של קטר והז־כיר לו בעקיפין את מצבה הגיאוגרפי של נסיכותו. השייך הבין את הרמז: קטר היא חצי אי הבולט מתוך סעודיה, ומבחינה גיאוגרפית היא חלק טבעי מן הממלכה הסעודית. בדומה לכך נכנע לפייצל גם השייך של אבו־דאבי, שתבע לקיים את הספקת הנפט לאירו־פה וליפאן, לבל יפגע קיצוץ כללי של התפוקה בידידי הערבים במערב. לו בישור שליחי ויאמר, כי פייצל [illegible] מעיין בשאלה של נוה בוריימי. [illegible] נושא למחלוקת חריפה לפני שנים, ועדיין סעודיה תובעת אותו.

פייצל מקבל קהל: במדינה שופעת הנפט עדיין שוררים ימי הביניים, ונתינו של המלך שוטח בקשתו בכריעת ברך

ניכסון מבטיח דלק - האמריקנים לא מאמינים

משבר האנרגיה ממשיך לאיים על נוחות הפרט ועל אוצר ארה"ב

מאת פיליפ בן
סופר „מעריב" בארה"ב

„המשבר הדלק, הגע־יה נשארת" — אמר נשיא ארה"ב ריצ'ארד ניכסון ב־מסיבת העתונאים הטלוויזיונית שלו השבוע, ואמירה זו, שלא היתה תורקת ובלתי־מדוייקת ממנה לגבי המשבר הממשי באנרגיה בארה"ב וה־מרוצה היומיומית להשגת בנזין בתחנות הדלק נהפכה מיד נושא לויכוח ציבורי חדש.

לא רק יריבים וותיקים ו„מקטר־גים" של ניכסון רגזו לשמע הכי־רוז, אלא גם אזרחים רגילים, ש־רבים מהם נאלצים להצטרף בתור שעה או שעתיים מדי בוקר, כדי לקנות דלק וגם זאת לא בכמות שהבטיחו את חזרתם הביתה בערב. הם רגזו על שהנשיא הגיחוך את בעייתם בקלות והשמיע הבטחות שרק מעטים מאמינים בהן.

בהיותו בלט הדבר לאור תחזית שפורסמה בסמוך לנאומו של ניכסון, אשר לפיה, למרות שיסופק יותר דלק לנהגים באביב ובקיץ, לא יתקצרו התורים ליד תחנות הדלק אלא ל־הפך. דבר זה עלול לקרות מאחר שעם תחילת עונת הטיולים תגבר צריכת הדלק בכבישים וגרעון הדלק היומי, הנאמד על־ידי מינהל האנרגיה ב־900 אלף חביות ליום, עלול לעלות ל־1.5 מיליון חביות ביום.

מספר שבועות הזין הנשיא ניכסון את הציבור האמריקני בתקוה כי חרם הנפט הערבי נגד ארה"ב יוסר בקרוב וכאשר דבר זה יקרה ייפסקו התורים לדלק ויישכחו ההגבלות ה־ארוכות אחת ולתמיד.

השבוע נשמע ניכסון הרבה פחות אופטימי. למרות שלא סמך כי ביזה יותר מהבטחות מצד מנהיגים ער־ביים — למעשה נראה כי קיבל הב־טחות, אלא שהן לא כולאו — עדיין הביע תקוה כי מאמציו של ד"ר קיסינג'ר יביאו בתמורה את הסרת החרם.

הגבלות נוקשות

אך רק יום אחד לאחר הצהרתו של ניכסון — לגביה הביעו פקידים בכירים סברה כי רק תרגיז את הערבים — מסרו מומחים כי המשך חרם הנפט יגרום לנהגים האמריקנים אי נוחות רבה באביב, ובקיץ, שבו מגיעה צריכת הדלק בארה"ב לשיא, עלול המצב להיות גרוע הרבה יותר. כמה פקידים גבוהים הבטיחו כי יש די דלק לתחבורה ולהסקה, אך אחרים טענו ההיפך.

המצב הפך כה פאראדוכסלי, עד כי פקידי מינהל האנרגיה הפדראלי טו־ענים, שהדבר הגרוע ביותר שעלולים השייכים הערבים לעולל לארה"ב הוא להסיר את החרם ללא הודעה מוקדמת. הם סבורים כי הודעה על הסרת החרם, למרות שתחושב כבד־הו, אישי לנשלם ולשר החוץ ומטעם שלו, תחולל אצל האמריקני ברחוב „פירוק נשקי פסיכולוגי".

הוסכון בדלק מרצון, שבא בעק־בות החרם הערבי, עלול להפסק ל־חלוטין במשך שישה או שבעה ה־שבועות הדרושים לנפט הנגבי להגיע בצורת דלק לתחנות שבצידי הדרכים. לפתוח שבתי־זיקוק עשויים להבהיר את האספקה לתחנות הדלק יש ידי־עות סותרות לגבי כמויות הדלק ה־מוחזקות על־ידי חברות הנפט האמ־ריקניות. יש אומרים כי בידיה כמו־יות עצומות העולות על שהיה בידיהן בעבר; אחרים טוענים כי יש לשמור על עתודות גדולות.

מתכנני המדיניות בוושינגטון סבו־רים כי לאחר הודעה על הפסקת החרם יהיה צורך בהגבלות נוקשות יותר על צריכת דלק. אחד הרעיונות הוא לסגור את תחנות הדלק ברחבי ארה"ב יום נוסף באמצע השבוע, מיד לאחר ההודעה על הסרת החרם.

סכנה חדשה לדולר

אך הדאגה אינה מצטמצמת בקי־צוצים או בתקנות בלתי־מבוססות ש־החרם יוסר. לא פחות דאגה מובעת בארה"ב לגבי מחיר „המצב השחור". במשך מספר שנים הממשלה ארה"ב העסיקה להוציא כסף מחוץ לגבולו־תיה: היא רכשה סחורות, השקיעה בארצות חוץ, החזיקה כוחות צבא בחוץ, העניקה סיוע חוץ ובסך הכל הוציאה יותר מאשר הרויחה בחוץ.

מאזן התשלומים של ארה"ב היה גרעוני במשך מספר שנים. דבר זה הוליך להצטברות של כמות עצומה של דולרים בבנקים זרים (ההערכות נעות בין 50 ל־100 מיליארד דולר) וכתוצאה מכך אירעו שני פיחותים של הדולר במשך קרוב לשנתיים בתוך מצב שנודע כ„חולשתו של ה־דולר", שהפך לאחד הגורמים העיק־ריים לתהרובותו הכלכלי בעולם ב־שנים האחרונות.

בחודשים האחרונים מאזן סחר ה־חוץ האמריקני השתפר, ארה"ב מכני־סה בחוץ יותר ממה שהיא מוציאה. לדבר זה מספר סיבות, הראשונה בהן היא שהתיסוה הנבנים אשרים, שבמשך שנים היו בידי ארה"ב עודפים עצומים, החלו לפנות להמסר בכל כמות ובמחיר גבוה פי ארבעה, ואולי יותר. ההוצאה האמריקנית ב־חוץ עדיין מתבטאת בסכומים גדולים, מאחר שארה"ב משלמת סכומים גדו־לים יותר עבור כמויות דלק קטנות יותר.

מומחים מעריכים, כי אם יימשך המצב הנוכחי זמן רב יהיה מאזן התשלומים של ארה"ב ל־1974 ב־גרעון גדול והדולר מחדש המגמה של ירידת ערך הדולר.

אך הפאראדוקס הגדול מכולם הוא התעקשות הערבית על כך שארה"ב תמלא תפקיד פעיל יותר בהשגת הסדר עם ישראל. התעקשות מו־חיקה לכת עד כדי כך, שהערבים טוענים כי „רק אמריקה מסוגלת ל־כך" ומרגיזים את הסובייטים.

החרם, שהוא בזעות עגב, עדיין נמשך וזה אינו צעד הגבקט כלפי ידיד מסייע, אלא פעולת עונשין, שאינה נופלת הרבה ממלחמה גלויה.

במסיבת העתונאים שלו השבוע לא חזר הנשיא ניכסון על התחזית ש־השמיע לפני הקונגרס וכ־100 מיליון צופי טלוויזיה אמריקנים, לפני כ־שלושה שבועות, כאשר הודיע באופ־טימיות כי מנהיגים ערביים הבטיחו שהחרם ונפט יוסר בקרוב.

הנשיא דיבר באי־רצון על נושא זה וכאשר נשאל. אם לא הוסכם בכוונה על־ידי המנהיגים הערבים, כפי בכך. ניכסון גם הפסיק לקשר בין הפרדת כוחות בין ישראל וסוריה והסרת חרם הנפט.

אולם אנשים רבים, המכירים את דרך המחשבה הערבית, סבורים כי שני הנושאים אמנם קשורים קשר בל ינתק. הערבים, שהחלו להרגיש כי ארה"ב מתחילה להיכנע, הכפילו את סיועם והמשיכו בו, הנשיא ניכסון התחפק בהשמעת איום חלוש לגבי האפשרות של תגובה אמריקנית נוכח הסתירה המתמשכת: ארה"ב עשויה „להאט" את מאמציה להשכנת השלום.

הד"ר קיסינג'ר כבר אמר בעבר דברים חריפים יותר כאשר ניתח את האפשרות של תגובת הסותה הער־בית, אך באחרונה מקפיד גם הוא לא לחזור על אותה „פילוסופיה".

נפט ושוחד - באיטליה

„אנחנו מרקדים על ספ התהום", מתריע שר האוצר האיטלקי בעקבות גילוי שערורייה בה היו מעורבים מנהלי חברות הנפט ומזכירי מפלגות הקואליציה

מאת עדה לוצ'אני,
סופרת „מעריב" ברומא

„לעומת שערוריה זו פרשת ווטרגייט היא משחק יל־דים"... „אנחנו יכולים להתקבל למועדון של מדינות הבננות" — הגדרות ססגוניות אלה ואלה וכאלה של השמצה עצמית רווחות ברומא בימים אלה, להגדרת השערוריה החדשה שנתגלתה. שר האוצר אוגו לה מאלפה אמר בצורה דרמטית יותר: „אנחנו מרקדים על ספ התהום".

אין צורך לומר, בנסיבות הבינל־אומיות הנוכחיות, שבן השערוריה החדשה תוצרת איטליה נודף ריח של נפט. וכיון שאיטליה היא מולדת האופרה, יאה להציג את השערוריה כ„אופרה גדולה" שליכה. עם פתיחה, סגור הראשי, באריטון מזוגהי, סופראן תמים ומזמרה: בליכה עם כרוכי־בונים.

בפתיחה אנחנו שומעים את רעם מלחמת יום כיפור, ואחריו — דיכוי הארצות המפיקות נפט והנהגת חרם. בעלות המסך כציף גל על בהלה את הארץ, כיון ש„שבע האחיות" (חברות הנפט הגדולות) משמיעות אזהרה מבשרת רעות, כי הנם האי־טלקי יצטרך לקצץ קיצוץ חמור ב־צריכת הדלק ולשלם מחיר גבוה יותר מאחר שהמלאי בחסנים כדאי, ש־ספקי הנפט מייקרים אותו.

הממשלה מהססת, מהבהבת, מתווכ־חת, מגבירה הרדה נוכח המחסור של בתים בלתי מוסקים ובתי־הרושה סגורים בחורף — ולבסוף היא נכנעת ומעלה את מחירי הבנזין והנפט.

מישדרי צופן של חברות הנפט

הנה מתפשטות שמועות בארץ: יש הוכחות שחברות הדלק רוקנה מלהיות חסרות כלאי. להיפך, מבוים דוריגיסן, שהוחלפו בין הבכירים הבנות האיטלקיות של חברות הנפט הגדולות, ובצורה קלטוס על פי הוראות שלטונות איטליה, כנוכד כי מוסני הדלק מלאים וגדולים עד שהחברות הנפט טוב אינן יכולות לפרוק מטענים באיטליה, ומעבירים מיכליות לארצות אחרות בהם ה־מחירים כבר גבוהים יותר.

מנהלי חברות הנפט כופרים בכך — אבל מן המערכה הראשונה של האופרה מתהוור שהם הרעים, ה־מנצלים את תמימותה של הנסיכה היפה המכונה „ממשלת קואליציה".

השאלה היא, מה כיצד רשעותם של הרשעים, ומה מידת תבונתה של הנסיכה? קבוצה של שופטים חוקרים בעלי יוזמה בגנואה ובלגנואה ניגשו לבדוק — ומצאו הרבה.

החקירה מתפשטת על פני הארץ כולה, והשופטים מצווים למשטרה לערוך חיפושים במשרדיהן של חברות הנפט, ולחקור בבנקים. כאשם מבי־מכים לרוב, ובכלל זה רשימה „פר־דיה" של פוליטיקאים, שלכל אחד שם צופן כגון: „הק", „אנדרסוקי" „הגינסלכן הרוסי" וכו'.

ראש התביעה הכללית ברומא מגי־לה, כי הודיע ל־20 אנשים שהם נח־קרים בחשד של מתן שוחד וקבלת שוחד, אולם הוא מסרב לפרסם את שמותיהם.

בין החשודים: מזכירי מפלגות הקואליציה

לדברי עתונים מבנגמות פוליטי־כונות, יש בכלל החשודים האלה ה־מזכירים־הגזברים של כל ארבע ה־מפלגות המשתתפות בממשלת הקואל־ליציה של מאריאנו רומור; הוא עוד אלא בצל אחרים כן הציקים של השוחד מופיעות ההיתלות הרש־מיות של המפלגות.

ראשון הנחקרים האלה הוא ויננצ־ו מאצאניגה, כי שהיה נשיא חברת הנפט „אסו איטאליאנה" וראש איגוד תעשייני הנפט האיטלקים. כאשר פורסם גליון האישום אלהנידו היה מאצאניגה בנסיעה של עסקים ב־ארה"ב. בפקודת המעצר נאשם בפי־זור [illegible] מיליונים דולאר לכוחה של ידי פוליטיקאים ופקידי ממשלה ב־1972 ואילך, לבל תחליט חברת ה־חשמל הממלכתית את הנפט בדלק [illegible] כמקור אנרגיה.

באוזני כתב איטלקי, שריאיין את מאצאניגה בארה"ב בעבות שיצבר כבן האיש כי התאשמות „אבסורד־דיות" ו„ברזיות". הוא טען כי בה־לארה"ב בשליחות פאטריוטית, כדי להשיג בשביל איטליה אספקת נפט גדולה יותר, וכן זה עם הנשיא ניכסון במשבר האנרגיה.

עד מהרה נוספו אנשי נפט אחרים אל רשימת החשודים. בשלבי ה־פוליטיקאים ולפקידי ממשלה ביעג בוליון דולאר, בהודה שוחד. [illegible] מאה כשער האנרגיה באיטליה הגי־כאשר הוא באמת.

בעוד עבודות, התלהטויות והיה־חים מתפשטים במהירות הבזק על פני הארץ, מי שוחד את מי, מהדע ובמה, מוסיעת השופטים התוקדים להטס בגנון של איגוד תעשייני ה־נפט. מסתבר שהוא ביריה זהב פי־לירע דווי היכר גנק, אומרים כי אחרים כן השמות החשובים ביותר ב„מי ומי" של מדינאים, תעשיינים, עתונאים ופקידי ממשלה באיטליה כלולים ברשימות האנשים שזכו ל„דמי הנוכחות" מידי אנשי הנפט. לפי הכב־לות שנמצאו בכספות של איגוד ה־תעשיינים, היו סכומי השוחד רבים ושונים, ממאות מיליוני לירות ל־

(סוף בעמוד 26)

מדינת ישראל
שות
שירות התעסוקה

חייל משוחרר!
דע את זכויותיך
לתעסוקה ולהכוונה מקצועית

חיילים אשר שוחררו משירות מילואים, הנכללים במסגרת חוק החיילים המשוחררים — הוראת שעה תשל"ד — 1973, דהיינו אשר שירתו לפחות 75 יום ברציפות או לסירוגין בתקופה שבין ה־6.9.73 ועד 25.9.74 וכן חיילים המשוחררים משירות סדיר, זכאים בלשכות העבודה של שירות התעסוקה לעדיפויות הבאות:

א. עדיפות בתור בשליחה לעבודה
ב. עדיפות בהכוונה לייעוץ תעסוקתי ולמבדקים פסיכוטכניים לצורך שילובם בקורסים להכשרה מקצועית הנערכים על ידי משרד העבודה או בשיתוף עמו.

● בתקופת ההכשרה המקצועית ישולמו ללומדים דמי קיום על ידי משרד העבודה ויהיו פטורים מתשלום שכר לימוד.
● תוקף העדיפות — משך שנה ראשונה מיום השיחרור.

חיילים משוחררים המעוניינים בתעסוקה או בהכוונה לקורסים לרכישת מקצוע, מתבקשים לפנות אישית ללשכת העבודה שבמקום מגוריהם. בפניה יש להצטייד בתעודת זהוי ובתעודת חייל משוחרר.

יעקב שרת ● איפה התכסיס

או איפה התכסיס אני שואל, איפה התכסיס שואל אני ● וכולם תוהים ואומרים: שמע, מה אתה יודע, הלא זה מהלך גאוני! ● ואני טוען: ראו, משה איננו הולך לממשלה ● ומשיבים לי: תכה, מה אתה רץ, התכסיס הוא רק בשלב ההתחלה ● ובכל זאת אינני משתכנע וממשיך לחשוב שעקום נשבר למשה חי ● שכבר היו מקריב כאלה בהיסטוריה של מפא"י ● אך אני מרגיש כי לשווא, דברי כמו באים רק להכעיס ● אם משה דיין עשה זאת, איך יתכן שזה לא תכסיס?

לא, לא יכול להיות — אומרים לך — כזה לא תכסיס נפלא ● שהרי אפילו לפרס בעוד מועד את התכסיס הוא לא גילה ● רק עיזר אפי' לו ללכת ולספר על ההחלטה לכולם ● ופרס תפס מייד את כל העניין ובמדרגה עלה על הגל ופתאום גם הוא הודיע שלא יהיה שר לעולם ● רגע אחד! מילא הפרדה-כתתי-צמפ-רדה-אוחו של קיסינג'ר הצחקן ● מי יוציא את ספר הטלפונים ויתעקש על שכתוב הרכב המתוקן?

מה עם רפ"י, איפה כאן התכסיס בערבון? ● הרי רפ"י הדוגלת בממשלת ליכוד הוליכה לתו-מך בממשלת המיעוט וכבר מדליפים לממשלה את יצחק נבון ● ובעוד יצחק מתורה על הכיסא עם בן יעקבי ● והנה דיין כבר חוזר במצפון שקט אל הצבי.

והחיצא מהדברינו? ה„חיצא" פשוט מאד לכל מי שעיניו בראשו ● מלחמת יום הכיפורים בי-אמה היתה רעידת אדמה עקרה כל דבר מי-ציוו ● אם היא הוליך למלחמה חדשה, כי אז במקרה הטוב ביותר לא הביאה שום הקלה ● ואם היא הוליך לשלום המיוחל כי אז לסאדאת ולא לדיין יאהה התהילה ● כל הכבוד, איפוא, למנהה שהסיק את המסקנה ואפילו לא חיכה ל-אגרנט והלך ● אין פה שום תחבולה שכגית או תכסיס, אלא מעשה להוגנה לכל צוות הכשבה.

...ין יתום ואלמנה

ת שאול הון

...וד בטרם הספיקה למצוא את גיל נעוריה כבר חשה שהיא הולכת להיות ...ם חדשים החלו מתרקמים בבטנה, פרי רגע. וכדי שהעובר ...מחוץ לנישואין הס-הינשא לאותו צעיר ...ילתה. היא בת שמו-...וכמה חדשים, הוא ...נוח רק במעט. כך „ברגל שמאל" את ...שואין שלה, בלא ש-להם כל עיקר, וב-...אף עמדו חייה ל-כן. שכן לא נקפה ...בר היתה אלמנה ...כרוך על צוארה.

...וסף, נהרג בתאונת עבודה. ...מקום עבודתו, באתר כבדה, יוסף צער לחשמלאי להתק...ל. לאחר מכן נשאר יוסף ...ד את תריסי הגנרטור ד-...מפי שנהגו כאן כל הזמנים: ...פעולה המגנה. הוא נוהר ...המכרע במקום מבודד, ...ע"י הזרם. אך כשהושיט את ידו ליטול את המברג ...די הצורך בהגנושתו. זה ...שבריר של שניה. יוסף ...במקום.

...י אלמנתו הגישה תביעה ...ד רשות הגנים הלאומיים, ...איה למקום העבודה במצדה. ...ידעה ב-20 בספטמבר 1968 ...את בית המשפט המחוזי ...בע בתוכה 1969. המשפט ...פני השופט מר י. לוין. ...של רשות הגנים הלאומיים ...ליטען שלא היתה כאן ...ה אלא התאבדות, משום ...שואין בין שני בני הזוג ...יפה. האלמנה הצעירה בה ...להלה מטעם המענה הצינית ...לא די שמתים לא מדברו ...אלא שצריך עוד להוכיח ...מה האשה שם בעלה המנוח. ...לא אהבה אותו יותר. ...סיבה להטיל בו סיקוצים ...בהתאבדות. שוני מענה ...מכוונה אותה.

...דחה את טענת רשות הגנים ...קבע שאמנם היתה זו תאו-...ה ולא התאבדות. עתה ניסה ...של רשות הגנים הלאומיים ...טענה אחרת: המנוח חרג ...בשנכל על עצמו להתקן את ...ועל כן אין החברה חבה ...זהירות. אף טענה זו נדחתה ...פט. בהתבסס אחר כך ה-...בית המשפט העליון בירו-...בע השופט מר צבי ברנזון: ...חייב המעביד לנקוט אמ-...ות סבירים למניעת נזקי גוף ...בעת עבודתו. המבחן איננו ...ד נמנע כשהוא עושה דבר ...גדר תפקידו, אלא אם ב-...מעשה הוא עובד של...

הבשעת והעבודה עובדה ...למדי. יוסף נתקבל לעבודה ...הוט ואחר כך הופקד בידו ...בגנרטור — בלי שנתבקש ...ראות מסמכים שהוא יודע ...גנרטור. הוא נתקבל לעבודה ...חראי במקום, רז'ני שסקין, ...ענין כלל לדעת אם יוסף ...רשיון לטיפול בחשמל ומה ...כשרתו המקצועית. יוסף, ש-...לה פועל פשוט במקום עבו-...רצה בתפקיד אחר. הוא אמר ...גר קודם מכבי של „אורט" ...הספיק לשסקין, שסבר כי ...גנרטור חשמלי „די בהת-...סבניה כללית, ללא הכשרה ...בחשמל". על דברי עדותו ...יב השופט המחוזי בבאר שבע ...די שסקין ניכר שדרישות ה-...וס למיתקן גנרטור חשמלי ...חשמלאים היו זרות לו.

...יום כאלה, ללא שום בדיקה, ...תפקיד מסוכן על עובד — ...על דבר הוא משלם על כך

תעודות הכשרה

...זיות הדבר עוד כי כשהוטל על יוסף לטפל בגנרטור גם ...הגיע לפניו דרישות כלשהן לכשרו המקצועי או תמחמתו ...זו. ולא רק שסקין, אלא גם המעמל לא דרשה כזאת מב-...עצמו, שסיפר בעדותו: „אף לא נדרשתי לבדוק מסמכים ...ם על כישורים להפעלה הגנ-...נקודה זו מגיעה לידי אבסורד ...לת המעמל טענה אחר כך ...בבית המשפט כי אף שיוסף לא הציג שום מסמכים להוכחת ...תו — בכל זאת „יש לראות ...כישוריו של חשמלאי מוסמך. ...שקיבל הכשרה מביהים „אורט". ...היה לאמיתו של דבר? יוסף ...בסך הכל בדרגת חשמלאי עו-...קבע השופט המחוזי בבאר שבע ...זו: „חשמלאי עוזר הוא ...הנמוך ביותר בדירוג של ...והישר לחשמלאים" המוסמכים.

ויש ציין בעצמו כי הפעלת הגנרטור כשלעצמה לא היתה כרוכה בסכנת התחשמלות. אבל תפקידו של יוסף כלל יותר מהפעלת הגנרטור, וזה כבר הצריך יותר מומחיות מכפי שהיתה לו. אולם בכל אתר מצדה לא היה שום פועל בעל רשיון של חשמלאי מוסמך.

לא ייפלא איפוא אם העבודה בתחום החשמל התגולה מפני בסכנת נפשות וללא שום פיקוח ושום ידיעה מקצועית. קודמו של יוסף בתפקיד זה אמר בעדותו: „איננו יודע אם מוכר (לטפל בגנרטור וכך כדי פעם לה הבגוע). אני הייתי צופה כך, סוגר את התריסים כשהגנרטור עובד ויש חשמל. גם אב זה אסור עושים כך, כדי לא להפסיק את הזרם. אבל יש מצליות ואי אפשר להפסיקה באמצעי...".

השופט המחוזי בבאר שבע דחה את דבריו של העד שסקין (כאשר הוכרז כעד עוין) כי אמנם היו הוראות בטיחות במקום העבודה. אחרי-בא, שסקין סתר את דברי עצמו כאבר במשטרה לאחר התאונה: „יש הוראה בטיחות גם לגבי הפעלה הגנרטור, אבל האמת היא שאף אחד לא נוהג לפי ההוראות". להלן קובע השופט מר י. לוין כי אין די בהוראה בטיחות אלא המעביד גם חייב לוודא שאמנם פועלים לפיהן.

מכל הבחינות גם יחד נמצאה רשות הגנים הלאומיים אחראית, שכן כמעביד היא חבה חובת זהירות לעובד. אך היא הציבה את יוסף לתפקיד הכרוך בסכנת נפשות, בלא בדיקת כישוריו וגם לא דאגה להדרכתו בנושא זה ואף לא בדקה אם הוא מקיים את ההוראות. השופט אף קבע כי רשות הגנים הלאומיים והאחראי מטעמה לא היו מודעים כלל לדרישות החוק בנושא החשמל והדרגה. שהרי התקנות מחייבות כי עבודה בחלקו חשמלי חי צריכה להיעשות לשתה ע"י שני אנשים, שאם ייפגע האחד יחלצנו רעהו. גם על כך לא הקפידה הנהלת החברה והאחראי מטעמה.

אחריות רשות הגנים הלאומיים

אחריותה של רשות הגנים הלאומיים לא היתה מוטלת איפוא בספק. אף על פי כן לא פסק השופט גם את המנוח יוסף מתרומת רשלנות בשיעור 25 אחוז. לטענת דעתו הפריז כאן השופט בחלקו של המנוח לתאונה. אמת, רשלנות היתה כאן. שהרי אין אדם צריך להיות מומחה בחשמל כדי לדעת שהוא מסוכן וכי יש לנהוג בו זהירות, אלא שיוסף רק נהג לפי דפוסי המנהגים שהיו מקובלים במקום העבודה וזה ולא הוא קבע אותם. אדרבא, לכשתרצו אפשר לומר שגם בכך הכשילה אותו החברה, כי הוא נהג „במנהג המקום" ולא חרג בהתנהגותו מן המקובל במקום. את המחיר שילם ביוקר, בכו חייו. נראה שבשיקולין מתחשב השופט בתאונה — ולא בסיבה.

אולם השופט הגדיל לעשות כשניכה מהנזהר עוד 25 אחוזים, ובכך נתקפחו שוב האלמנה והיתום. חברת הביטוח „סהר" ורשות הגנים הלאומיים השתדלו להקטין ככל האפשר את סכום הפיצויים אשר נדרשו לשלם. לפיכך נאחזו בכל כוחם בהליכי הגירושין שהיו בין יוסף לאשתו. בנקודה זו כנה השופט המחוזי בהתירו „לפתוח את הדלת לחדר המיטות", ועל כך הביע לאחר מכן את צערו שופט בית המשפט העליון מר חיים כהן, שהיה אחד משופטי הערעור. כשאתה מעיין התביעה נחקר ארוכות ע"י פרקליטן של שתי החברות הנתבעות, התאמץ הפרקליט להוכיח שהאלמנה אף קיימה עם העד יחסים. הפרקליט נכשל בסיעונו זה והשופט אף דחה את הטענה. אולם בהתירו שאלה בכיוון זה גרם השופט צער לאלמנה והעסיק על כאב אלמנותה, שלא לדבר על הבושה הכרוכה בכך כאשר שאלות כאלה מוצגות לה בפומבי, בבעמד קהל סקרנים הממלא את האולם.

האומנם „יקוב הדין את ההר"? כלום אין השופט חייב גם הוא בכבודם של הצדדים במשפט, שאינם יכולים להגן על עצמם מפני שאלותיהם המטעבניות של פרקליטים מבובים וממולחים? והלוא הוא מנהל את המשפט ובידו להתיר ולאסור שאלות, שלדעתו אינן חשובות לגופו של ענין. בכך גם יקצר את זמנו של המשפט. בנקודה זו אין לפטור מאשמה גם את מי שהיה פרקליטה של האלמנה, שלא היה ער לכוונת עמיתו ולא עמד די הצורך על משמר כבודה של האלמנה ולא התנגד לשאלות עמיתו.

מנין שהליכי גרושין אמנם יסתיימו בגט?

תמוהה מסקנתו המודאית של השופט כי הליכי הגירושין היו לבטח מסתיימים בגט ועל כן יש להפחית 25 אחוז מהפיצויים המגיעים לאלמנה. כלום הכרח הוא שהליכי גירושין אמנם יסתיימו בגט? והלוא אמה של התובעת היתה בהליכי גירושין במשך שלושים שנה — ולא הגיעו הדברים לכלל גט!

אמת, האלמנה ובנה עברו לגור בדירת אמה. אבל אין הכרח להסיק מכאן שחיי הזוג נועדו להיפרד. הלוא השופט עצמו מציין בהחלטתו כי „יש משברים המתפשרים לבסוף", ואמירה זו מעידה כי חכמת חיים בדברת מפיו. עוד מציין השופט בפסק דינו כי היחסים המשבר בין הזוג לא היו רצויים, אלא היו גם הקשות אחד זוגם ביניהם. אפילו כשהתביעה הגירושין כבר היתה תלויה ועומדת בין שני בני הזוג עוד נגמר שביבוא לבוא זה לקראת זה, ואף על כך עומד השופט בדבריו. למה איפוא הומיר כל כך בדינו?

לדעת השופט היה עורכו האמיתי של המשבר בין בני הזוג נעוץ בקשיים כלכליים ולא בגורמים נפשיים, שאינם ניתנים לסילוק. משהגיע השופט למסקנה כזאת הלוא בודאי ובודאי שלא היה צריך להתכיר בהחלטתו. דווקא על רקע מסקנה כזאת נראית הנחה המלמטה להפחית בכל זאת 25 אחוז מדמי הפיצויים בגלל תביעת הגירושין של האשה מבעלה. והלוא השופט קובע להלן בפסק דינו כי היא לא נהגה עיניה באחר ולא היתה מגיעה להתכין שלום בית בין שני בני הזוג. בסך הכל עוד היו שניהם ילדים מבחינה זו. נבדהם אינו כדוגמה ואילו השופט נהג באלמנה כאילו היתה אם בעל נסיונות-חיים רב והיא גבקמה בשל כך.

אין מחשבים סיכוייה של אלמנה להינשא

אף מבחינה משפטית יש מקום להשיג על פסק דינו של השופט המחוזי. בעצתו כבר נקבעה הלכה בבית המשפט העליון לערעורים, כי אין מחשבים סיכוייה של אלמנה להינשא, כדי להפחית בשל כך כדמי פיצויים המגיעים לה על מות בעלה. מדוע, איפוא, עוד צריכים להיזקק לסיכויי גירושין כדי להפחית מהמגיע לאלמנה? והלוא כל עיקרו של חישוב כזה הוא ספקולטיבי מובהק, כי מי ערב לנו שכל הליך גירושין סופו להסתיים בגט? ואחרי ככלות הכל ציין השופט עצמו הרבה נקודות על ספק בהנצאה הראיות של גט. בין ברי ושמא — על שום מה נהפס יותר לשמא? והלוא כל ספק צריך היה לזקוק כאן יותר לטובתה של האלמנה מאשר לחובתה.

יכולני להעלות בדעתי שהתנהגותה של האלמנה העלתה עליה את חמתו של השופט. הוא מציין בין השאר, כי היא לא הזמינה את בעלה לטקס הברית של הבן שנולד. אפשר לשער שעשתה זאת כוונה כעסה הגדול, שהנה נהפכה לאם עוד בטרם מיצתה את קנות נעוריה. על מי השפוך את חמתה אם לא על בעלה, אשר עולל לה כאה? והלוא השופט עצמו קובע בפסק דינו: „לא יתכן שאירועים שאירעו בשעתם יהוו קנה מידה לאכזבה נוקי התנהגות לעתיד". מדוע, איפוא, עוכבה ההחפתו של השופט בניגוד מהווה כל כך למסקנה זו שלו עצמו?

מה, איפוא, פסק השופט המחוזי לאלמנה וליתום? הילד יקבל כ-11.000 ל"י והאלמנה תקבל סתות כ-7500 ל"י. ביחד יקבלו האלמנה והיתום פחות מ-18.000 ל"י לפי פסק-דינו של השופט. זוהי הכמות שבו הצליח האלמנה לקיים את עצמה ואת בנה היתום עד גיל 18? פסק דינו זה אושר ע"י שלושת שופטי בית המשפט העליון.

השופט חיים כהן ציין בהחלטתו בערעור כי „כשיש ראיות בדבר הליכי גירושין, או שהגירושין כבר נתקיימו, אין בית המשפט יכול להתעלם מהן, ולא עוד אלא שהן עלולות להיות קובעות במידה רבה אם אמנם התובעת היתה תלויה במנוח בשעת מותו, או עתידה להיות תלויה בו". עם כל הכבוד יורשה לנו לחלוק על כך, ומטעם פשוט. גישה זו מביאה בחשבון אפשרות ספקולטיבית של סיכוי גירושין — בעוד שבדרגת הדיון עומדת לפני השופטים עובדה לא ספקולטיבית: אלמנה. מה לי דיוני „שבאי" על מצב עובדתי ברור? והלוא אין לו לדיין אלא מה שעיניו רואות — והן רואות אלמנה ויתום ולא „ספק גרושה".

זוכה שנבנתי כאן שלושת שופטי הערעור לדיון מיותר ובלתי ריאלי: אילו המשיכו שני בני הזוג להיות יחדיו והליכי הגירושין ביניהם היו מסתיימים בגט — לא היתה התובעת זכאית לקבל מבעלה שום דבר, שכן שוב לא היתה אשתו. אלא שלא כך התגלגלו הדברים ולא על כך נתבקשו השופטים לחוות דעתם ולפסוק הלכה. על כן סבורני שלא היו צריכים לאמץ גישתו זו של השופט המחוזי.

המשפט נמשך קרוב לארבע שנים

אמת, במובנה מעשית כבר לא יושיעו הדברים את האלמנה ואת היתום. נגזר עליהם להיאבק בקשיים כלכליים, שכן סכום של כ-18.000 ל"י שנפסק להם אין בו כדי לקיימם ואף אין בו כדי לפצותם על אבדן בעל ואב. אולם אפשר שיהא בדברי כדי לעורר מחשבה לשוב אין לנו להיזקק לחישובים ספקולטיביים של „ספק גירושין" כדי להרע דין יתום ואלמנה. כשם שלא נרתע בית המשפט העליון לקבוע הלכה שאין להיזקק לשיקולים של „ספק נישואין" בתביעת פיצויים של אשה שבעלה נהרג, כך עליו לנהוג גם בשאלת „ספק גירושין", גם אם האלמנה הגישה בשעתו תביעת גט נגד בעלה.

מה שצריך לקבוע בעיני השופטים הוא מעמדה של התובעת בעת הבירור המשפטי.

סאת סבלה של האלמנה לא נתמצתה במשפט עצמו, אלא גם בהלי-

כי המשפט, שגם עליהם אני מבקש להתריע בהודעות זו. המשפט הזה להתברר בכתביה 1969 בבית המשפט המחוזי בבאר שבע — ונמשך קרוב לארבע שנים עד שניתן פסק הדין, כאשר בבית המשפט העליון בירושלים. האומנם כל כך הרבה זמן צריך להתגולל אולבר כמשפט על בני מכמתו של נפגע בתאונה, שכסף הפיצויים צריך לקיימם? כלום אין המופעים שמבם במודעים מעוברה כזאת?

אפילו סכום זעום של כ-18.000 ל"י, שנפסק כפיצויים, היה יכול לסייע לאלמנה ובנה ב-1970 יותר מכפי שיש בו לסייע להם באנפלציה של 1974.

יום העצמאות מחפש מסגרת

מאת א. גזית

יום העצמאות הכ"ו של מדינת ישראל יהיה יחיד במינו אחרי עשרים וחמשה ימי עצמאות שכבר נחוגו, שכן מלחמת יום הכיפורים תחולל תמורות באופיו.

השנה יבביע יום הזכרון תחומו על יום העצמאות ביתר שאת, אבל מתברר שהשנה גם גבר מספר הצועים לועדת הכריע לעינייני טקסים לנתק את יום הזכרון מיום העצמאות.

זה מכבר מציק לרבים המעבר הנו-מיום אבל ליום שמחה. בשעה שבע בערב נשמעת צפירת סיום יום הזכרון התהלוכות וכעבור תשעשה פצחות תזמורות בצעיבות משמחות, זיקוקין דינור מוגקים לשמים, ובימות בידור נפתחות בכיכרות הכרבוים.

„יד לבנים", הגוף המייצג את המשפחות השכולות, תבע בתוקפות יום הזכרון ליום העצמאות, מתוך רצון להדגיש את הקשר העמוק בין הקרבן והחדש?

יו"ר ועדת הגיבוי העצמאות, יהודה אילן, העלה הצעה חדשה שתאפשר מעבר פחות חד מיום הזכרון ליום העצמאות ולא תנתק את הימים זה מזה: להאריך את יום העצמאות ליומיים. יום העצמאות יתחיל אחרי יום הזכרון, אבל חגיגות ליל העצמאות ייערכו 24 שעות אחרי סיום יום הזכרון. פיזור אירועי יום העצמאות על פני יומיים יאפשר לדעתו, לציבור ליהנות או להשתתף במספר אירועים מגוון — מסיבה פרטית או משפחתית, בילוי בחיק הטבע, השתתפות בטקס ציבורי או במופע הבוטי.

הרוב רוצה להפריד

עוד לפני מלחמת יום הכיפורים הזמין מנהל מרכז ההסברה סקר על „דעות והתנהגות של הציבור לגבי חגיגות יום העצמאות". כבר אז ביקשו 51 אחוז להרחיק את יום הזכרון מיום העצמאות ו-42 אחוז היו סבורים כי אין לעשות זאת. 7 אחוז השיבו כי הדבר לא משנה.

שאלה זו לא נשאלה במפורש אחרי מלחמת יום הכיפורים — והרגשת יום הזכרון השנה על פני יום העצמאות עדיין אין פירושה רצון לניתוק שני הימים זה מזה — אבל מעניינת הנטיה הציבור על צביון חגיגות יום העצמאות כשמלחמת יום הכיפורים כבר מאחוריו.

מרכז ההסברה (האחראי גם על חגיגות יום העצמאות) הזמין אצל המכון למחקר חברתי שימושי המכון לקומוניקציה של האוניברסיטה העברית שני סקרים על אותן השאלות כדי להגדיל את מדגם הנחקרים לצורך וידוא האיכות המימצאים. שני הסקרים נערכו בחודש זה (פברואר) וכבר כינס יהודה אילן מאה נציגי רשויות מקומיות מכל הארץ לכמי-התגיגות כדי למסור להם על תוצאות הסקרים „ולשתף אותם בלבטים של ועדת יום העצמאות הכ"ו".

המימצא הבולט — הצפוי — הוא כי חצי הציבור סבור שיש להפחית השנה את האירועים הבידוריים (20 אחוז סבורים שאין צורך בשינויים ורק 16 אחוז סוברים שצריך להוסיף אירועים בידוריים). בין עשרים דרכים אפשריות לחגיגת יום העצמאות נתן הציבור עדיפות ראשונה לאירועים בחוג המשפחה והידידים ולפעולות מיוחדות לבנין הנוער.

בבית ולא ברחוב

נראה כי השנה בעיקר מבקש הציבור להפנים את צורת שמחת החג, אם כי מפעמת התרגשה שעל אף המלחמה האחרונה ומכאבי קרבנותיה אסור לוותר על צבם השמחה הלאומית בחג זה. יש משום להדגיש אירועים שיש בהם מסורת „בכל כוב אותיר" כמו הטקסים ה„רציניים" בהר הרצל וחלוקת פרסי ישראל ופחות אירועים בידוריים מובהקים בחוצות, כמו שוסטות ברחובות בין בימות הבידור היקדים ברחובות.

מכל אחת מן האפשרויות לחוג את יום העצמאות — ציין לגבי כל אחת באיזו מידה אתה מעוניין בה השנה

פעולות מיוחדות בשביל הנוער	85%
ארוחות ערב משפחתיות	82%
מסיבה עם חברים וידידים	80%
פסטיבל הזמר	74%
טקס הכרזת החג בהר הרצל	73%
חלוקת פרסי ישראל	69%
קישוט חיצוני של הבתים (חוץ מדגל הלאום)	69%
תאורה מיוחדת ברחובות	69%
סיורים מאורגנים למקומות היסטוריים	68%
פיקניקים	68%
נסיעה בתחבורה ציבורית למקומות שאין מגיעים אליהם בהזדמנויות אחרות	66%
זיקוקי דינור	62%
טקס הכרזת החג במקומות השונים	60%
מסס חיל האוויר	58%
הצגות ובידור בתשלום	58%
בימות בידור חינם	55%
ריקודים ברחובות	54%
טיולים ושוסטות ברחובות	33%
מצעד צבאי	31%
שימוש בפטישים פלסטיים	16%

בולט האחוז המועט המעוניין לחזות במצעד צבאי והאחוז העוד יותר מועט שנהנה מן השעשוע בפטישים הפלסטיים. אבל יהודה אילן אומר, כי „בניגוד לעמדת אנשי-הטעם היתה בעבר פופולריות רבה לפטישים הפלסטיים. בניגוד לעמדה הפאסיבית של הציבור בבימות הבידור יש הדגשה של אקטיביות והעורבות — אפילו זו מטופשת ו„בלתי תרבותית" — לאלה הדופקים בפטישים הפלסטיים".

לצאת לחיק הטבע

בעבר, לפני מלחמת יום הכיפורים, כבר נוצר דפוס של נטיות הציבור: הצעירים יותר מבלים מחוץ לבית, המבוגרים יותר בבית. גם הטלוויזיה הוסיפה לנטייה של חלק מן הציבור להשאר בבית, אבל גבר גם הרצון לצאת במשך יום העצמאות לחיק הטבע. בשנים האחרונות נאמד מספר היוצאים לפיקניק ביום זה ב-300 אלף עד 400 אלף נפש. עתה גברה הנטייה לאירועים משפחתיים ולטיולים.

האמת היא שהסקרים על צביון יום העצמאות אחרי מלחמת יום הכיפורים מתייחסים למידגם של הישוב העירוני בישראל. שכן בערי פיתוח וביישובים קטנים בהם מכירים התושבים זה את זה יש נטיה רבה יותר לאירועים ציבוריים ומקומיים. אבל הסקרים מגלים, כי לגבי הדרכים כיצד לחוג את יום העצמאות אין הבדל בין דעת הגברים לדעת הנשים וכן ההבדלים קלים מאוד לפי רמות השכלה והכנסה. אין הבדלים ניכרים לפי המוצא.

המסורתיים נוטים קצת יותר להעדיף ארוחת ערב משפחתית (ופחות מעוניינים בפיקניקים) ויהודה אילן מעלה הצעה לשקול חיבור „הגדת יום העצמאות" להבדיל את ארוחת הערב הזו מיתר הימים. יש נזכרים בחיוך בהצעה שהועלתה במשך ההיגוך ההרבנה בשנים הראשונות למדינה, לקבוע תפריט מיוחד לארוחת ליל העצמאות.

המסקנה המעשית של מארגני חגיגות העצמאות השנה — בעוד כחודשיים — תהיינה להמעיט את בימות הבידור, להתרכז במופעים מקומיים של נוער ותלמידים, לקצר את משך הפעלת בימות הבידור למובגב רחבן ויעילותן, לסייע לפעולות ציבוריות, לצמצם הפרחת זיקוקין דינור, להדגיש סיורים מאורגנים ובילוי בחיק הטבע.

את יום העצמאות הקרוב מבקש הציבור לחוג בחוג המשפחה וידידים ולאו דווקא באירועים המוניים. ר' יתכן כי מלחמת יום הכיפורים תגרום לגיבוש נוסח חדש לבילוי חג העצמאות — שיהיה בעל אופי אחר — יותר אינטימי ופחות וולגרי — כמו שנהג עד כה.

בירורי-דברים

„כאדם שאומר נחזור על הראשונות".

א.

שאנחנו כעת באמונת עתנו, במצב התהליך של קץ-הגלות-גאולה-משיח, הוא מפורש בתורה שבעל-פה במסכת סנהדרין דף צ"ח, ואמר ר' אבא: אין לך קץ מגולה מזה שנאמר, „הרי ישראל ענפכם תתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל כי קרבו לבוא", ופירש"י: כשארץ-ישראל תתן פריה בעין יפה.

ב.

ב„פתחי תשובה", המאסף לכל מחנות הפוסקים ראשונים ואחרונים בשולחן ערוך, אבן העזר סימן ע"ה, כל הפוסקים ראשונים ואחרונים קיימא לן כרמב"ן, אביהם של ישראל, כי מצות כיבוש הארץ היא מצוה מן התורה לכל הדורות.

ג.

כי מלחמת ההגנה נגד הצרים הצוררים אותנו היא מלחמת מצוה, אחת מתרי"ג מצוות של התורה, מפורש ברמב"ם הלכות מלכים.

ד.

ארצנו זאת שחזרנו אליה ושחררנו אותה בחסדי האדון ישראל בגבורה ושמרנו בתפארה, הנותן לנו כוח לעשות חיל, היא של כל עם ישראל ומיליוניו אשר ברוסיה ובאמריקה ובכל מקום שהם, וכל ויתור על איזה שעל ומדרך-רגל שלה הוא בטל ומבוטל פחות מכל עפרא דארעא.

ה.

ביחס לבפייה. מצד מי שהוא להעבירנו על חוקי הבוחר בעמו ונחלתו ברוך הוא הננו מצווים כולנו במסירות נפש של „יהרג ואל יעבור". „ונקדשתי בתוך בני ישראל". אפילו על „ערקתא דמסאנא" וקל וחומר על המצוה של תורה של יישוב וירושת ארץ-ישראל השקולה כדבר חז"ל בכל מצוותיה של התורה.

צבי יהודה הכהן קוק

הכזא מן الأصل

هكذا من الأصل

מבט מגבוה על הפרדת הכוחות

מאת יוסף מיכאלי

ישראל ומצרים נעתרו להצעה אמריקנית להפעיל מטוסי סיור מיוחדים ולוויני־ריגול לשם פיקוח על הסכם הפרדת הכוחות, והסכמתן זו נמסרה בנפרד לד"ר קיסינג'ר בשתי איגרות, שהיוו ספח סודי לנוסח הסכם ההפרדה הרשמי.

המשמעות המעשית של הדבר היא ששני הצדדים הסמיכו את ארה"ב לשמש מפקח ביטרלי על איכות ביצוע ההפרדה.

ההסכמה למנגנון „משטרה מעופפת” אמריקנית מבשרת מעורבות מוגברת של המזרח התיכון בקלחת הבינגושית, למרות שהאמריקנים בלבד אמורים לפקח על קיום ההסכם, אין להניח כי המצרים יסרבו לפיקוח של הרוסים, שאף להם מטוסים ולוויינים המסוגלים לסרוק את כל הגזרות בסיני.

לווייני ריגול אמריקניים וסובייטיים חגו אחר הנעשה באזורנו זה כבר, וביחוד אחרי מלחמת ששת הימים. הסכם הפסקת האש ב־1970, בתום מלחמת ההתשה, המחיש את החשיבות הרבה הנודעת לקיום מנגנון פיקוח אוירי דינאמי, אשר חשף לבסוף את הפרת ההסכם על־ידי המצרים ואת הזזת טיליהם.

ההיענות הדו־צדדית לפיקוח־על מחייבת את ישראל ומצרים להניח, כי ארה"ב תפעיל אמצעים יעילים ואמינים אשר יוכלו לחשוף בעוד מועד כל סטייה מהליכי הביצוע של ההסכם. הבעיה אינה מתמקדת במישור הטכני גרידא, שכן, הממצאים שעלולים מטוסי ארה"ב להעלות לא יהיו בהכרח חד־משמעיים ולעתים תהא חשיבות מכרעת לאינטרפרטציה שלהם ולפענוחם.

ה„פאנטום” המצלם

בידי מי תופקד מלאכת ניתוח הנתונים שייאספו בטיסות הביון, ומי ערב שתוצאותיה יעלו בקנה אחד עם השקפותיה הבטחוניות של ישראל?

ישראל, כמדומה, כבר התנסתה בסכנות הטמונות בהבדלי גישה וניתוח של ממצאי ביון אוויריים. ישראל היא שחשפה ראשונה את הפרת הסכם הפסקת האש בעקבות קידום מערך הטילים המצריים, ואף שעמדו לרשותה אמצעי סיור וצילום חדישים פחות, היה עליה לשכנע בעמל רב את האמריקנים, כי למה שנתגלה בתצלומי האויר, נודעת משמעות חמורה.

עתונות זרה מסרה באותה עת, כי מטוסי „פנטום” ישראליים, מותאמים למשימות סיור וצלום, איתרו את כל סוללות הטילים החדשות שבנו המצרים. מדובר במטוס „פנטום” „אר־אף־4 סי”, אשר שישה ממנו נמסרו, לפי ידיעות חוץ, לישראל כבר ב־1969, שמצלמות רגישות מותקנות בחרטומו וציוד נוסף נישא בכנפיו.

אחדים מן המטוסים הללו מצויידים בראדאר־צד חדיש ובמערכת מימסר נתונים המשגרת מידע לתחנות קרקע תוך כדי טיסה (מטוסי „פנטום” מדגם זה ביצעו את מרבית גיחות הצילום בוייטנאם תוך שנעזרו במטוסים מיוחדים להתראה מוקדמת מפני טילים ובמטוסים ללוחמה אלקטרונית).

יתרונו של ה„פנטום” במהירותו הגבוהה (1.8 מאך במשימת סיור שיגרתית) ובכושר תמרון המאפשר התחמקות מטילים, אך מטוסי סיור אמריקניים אחרים, כגון „אר־אף־101” („וודו”) או „בי־66”, יכולים לסרוק שטחים נרחבים יותר בזמן קצר יותר, הודות להתקנה טובה יותר של מערכת המצלמות.

מטוס הריגול „אס־אר 71”

מערכת זו ב„פנטום” והיא מסוג „היקון קי־27” ויכולה לשמור על צילום רצוף תוך כדי נסיקת המטוס מגובה של 1,000 עד 10,000 רגל. יעילות הצלום אינה נפגמת בחשיכה, אולם גובה המטוס משפיע על איכות הצלום והתחום האופטימלי נע בין 500 ו־18,000 רגל.

פרט למצלמות יש ל„פנטום” מנגנוני חישה אינפרה־אדומים להתראה מפני שילוח טילים. בצפון־וייטנאם הגיחו מטוסי הצילום בגובה בינוני ונהגו להעמיק מעל למטרה המצולמת תוך ביצוע תמרונים אופקיים ואנכיים, להבכת תותחי הנ"מ. תמרונים אלה שיבשו את פעולתה של מערכת ההנחייה האינרציאלית של המטוס ובכך נפגם כושר הניווט, אולם הבטיחות גברה.

מערכת זו, המהווה את מרכיב היסוד בכל מטוסי הסיור המתקדמים של ארה"ב, שכה „לורד” והיא מאפשרת לנווט את המטוס בתנאי האופטימלי שבו מושגים הצילומים הטובים ביותר, באופן שאין צורך לשוב ולצלם יותר מפעם אחת. בטיסות ליליות מופעלת מצלמת אינפרה־אדום המותקנת בכנפי המטוס (מגע אויר לקי־פוגם בתוצאות צילומיה).

תפקיד המפתח בסיורים מעל שמי סיני שמור לבכיר מטוסי הריגול של ארה"ב: „אס־אר 71” (ר"ת: מטוס סיור סטרטגי). האמריקנים כבר הודו כי מטוס מתקדם זה טס פעמים מספר בעל אוזרנו. יתרונו במהירותו הגבוהה, (3.2 מאך), ויכולתו לטוס זמן ניכר בגובה 80 אלף רגל. עיצובו האוירודינמי ועוצמת מנועיו חוללו מהפיכה בעולם התעופה. כ־90 אחוזים ממשקל הגוף עשויים מטיטניום המאפשרים לגוף לספוג טמפרטורה בת 240 מעלות, הנוצרת בשל החיכוך הרב.

הבעיה העיקרית האופיינית לטיסה במהירות כה גבוהה היא הפרעה בזרימת האויר, המכונה גל הלם. גל זה, פוגע בכושר הדחף של המנוע ומערער את יציבות המטוס. משימת הטיסה המהירה אינה לגבור על מהירות הקול, כי אם לטוס מהר יותר מכל הפרעת לחץ הנוצרת באויר ומתפשטת בתוכו, תוך כדי הטיסה.

ל„אס־אר 71” מערכת להגברת יציבות המתקנת כל סטייה בתנאי המטוס שניות ספורות לאחר התהוותה. במטוס שני אנשי צוות: טייס וקצין מערכות סיור, המשמש גם כנווט. כל נתוני הטיסה מוקרנים על גבי מסך לתצוגה עילית, המוזן על־ידי מחשב. הטייסים עוטים חליפות חלל, ואת המטוס ניתן לתדלק באויר ממטוסי „בואינג 747” שהוסבו כמכליות דלק.

ל„אס־אר 71” מערכת ניווט משוכללת ו„טייס אוטומטי” הפועל על־פי תוכנית מחושבת מראש ומציג לפני שני אנשי הצוות את מיקומו של המטוס, כמות הדלק, כיווני הטיסה הרצויים ולוח הזמנים המוקצים להם. שטח של יותר מ־150 אלף קמ"ר ניתן לסריקה תוך שעת טיסה אחת של המטוס.

גם הרוסים מצלמים

מבחינת סגולות הטיסה קיים דמיון ניכר בין המטוס האמריקני לבין „מיג 25” („פוקסבט”), מטוס הסיור החדיש ביותר של הרוסים העשוי לייצג את הצד הסובייטי במערך הפיקוח האוירי על הפרדת הכוחות. גם ה„פוקסבט” נוצל כבר לצילומים מעל ישראל ולפחות ארבע פעמים נודע על־כך רשמית. ה„מיג 25” וה„אס־אר 71”, אוחזים במרבית שיאי העולם במהירות טיסה וגובה, אולם אין ספק, כי למטוס האמריקני מיכשור אלקטרוני עדיף — וכושר שהייה ממושך יותר ברום ניכר.

ארה"ב תטיל את מעמסת הפיקוח גם על לווייני הריגול שלה, המכסים גם כיום כל פינה רגישה בעולם. „אכספלורר 1” ואחריו „דיסקאוורר” היו החלוצים בשטח עדין זה. לוויינים אלה צילמו אזורים רגישים בבריה"מ השליכו את סרטי הצילום, נתונים במיכל אטום, מעל נקודה קבועה באוקינוס השקט. בראשית שנות ה־60 כאשר פותחו לווייני „מידאס” ו„סאמוס”, אשר יכלו לצלם מטרות קטנות יותר. הצלומים נאספו בקירבת הוואי והם שוגרו ליעדיהם בטילי „אטלס”.

הרוסים הכשירו ב־1964 תריסר לווייני „קוסמוס” לצרכי ריגול. הם מורידים את לווייניהם אל הקרקע ולא אוספים את צילומיהם, ובסיס השיגור העיקרי שלהם היה בטיור־טאם שבקזחסטן, אולם מאז הקימו בסיסים נוספים.

לוויין חדש כל חודש

במוצע נוהגות שתי המעצמות לשגר לוויינים חדשים אחת בחודש. אך הרוסים מחזיקים בצי לוויינים גדול, המצוי בכוננות שיגור למקרה חירום — בסכסוך הסיני־רוסי בשאלת האי דמאנסקי ובמלחמת הודו־פקיסטן שילחו 11 לווייני ביון תוך שמונה שבועות. אין פלא, שלוויינים הם שסיפקו לארה"ב מידע שוטף על מהלכי מלחמת הודו־פקיסטן.

המאבק הנטוש זה כ־15 שנה על השליטה בשמי העולם „הגבוהים” הוליד תוכנית אמריקנית חסויה לפיתוח לווייני יירוט, אשר בעת צורך יוכלו להשמיד לוויינים עוינים. לוויינים אלה מכונים „קילרס” (הורגים) וביכולתם לגרום סטייה ללוויינים ממסלוליהם באמצעות אנרגיה־נגד גבוהות.

פרט ללוויינים העוסקים בסיור ובמיפוי יש לשתי המעצמות לוויינים להתראה מוקדמת, היכולים לגלות שיגורי טילים בליסטיים ולעקוב אחר צוללות גרעיניות, וכן לוויינים להאזנה אלקטרונית ולגילוי פיצוצים גרעיניים בחלל. לווייני האזנה המסיים בגובה 140 ק"מ יכולים לקלוט שיחות רדיו רגילות ולפענח את סוגי התדרים של מכשירי המכ"ם של האויב, לווייני הצילום מסוגלים להפריד בין אתרים קרקעיים עד מרחק של חצי מטר!

ל„ביג בירד” עין גדולה

הדעה נותנת, כי הלוויין האמריקני שיתחקה על ביצוע הפרדת הכוחות יהיה מסוג „ביג בירד” (ציפור גדולה), הנחשב לחדיש ולמשוכלל בלווייני ארה"ב. לוויין זה שוגר בראשונה ב־1971. אורכו כ־15 מטר והוא כבולה בטיל „טיטן”.

פרט ליכולת צילום כמזבהה, יש ל„ביג בירד” כושר איכון מטרה, ופיתוח התצלומים מבוצע אוטומטית בלוויין עצמו. תוך כדי טיסה נבנה הלוויין לשליטת אחת מתחנות המעקב שלו, הפרושות ברחבי העולם. בשלב זה מוקרנת קרן לייזר את הסילם והופכת את התצלום לאות חשמלי המשודר לתחנה הקרקעית. לוויינים אלה הביאו לגילויים של עשרות בסיסי טילים חדשים בבריה"מ וב־1971, מסר מי שהיה שר ההגנה האמריקני, מלווין לייירד, כי לווייני ביון חשפו מערכת טילים נגד־טילים רוסית המקיפה את מוסקווה, וניתן למצוא שני סוגים של מחפורות לטילים בהתאם לקוטרם הכונה במבנה אחד.

לווייני „ביג בירד”, כגילה מערך רוסי זה, העבירו את תצלומיהם ישירות לתחנת המעקב הקרקעית. קודם לכן, נהגו לוויינים לסרוק שטח כלשהו עד תומו, תוך שימוש במצלמות בעלות כושר הפרדה רחב, ובתום הצילום ניתק חרטום הלוויין מן הגוף ושב לכדור הארץ בהתאם לפיקוד אלקטרוני מתחנת המעקב. סרט הצלום נשמר בחרטום בקופסית מוגנת ובשלב מסוים הוצנח מן החרטום. מטוסי „הרקולס”, מצויידים באביזרים מיוחדים, לכדו את הסרט באויר בשעת הצניחה.

המידע על מהלך מלחמת הודו־פקיסטן הועבר מלווייני הריגול האמריקניים ישירות לבית הלבן באמצעות מערכת תקשורת ומימסר הנקראת „קומפס לינק”. הלוויין הוצב במסלול קבוע מראש מעל אזורי הקרבות הביר את המוגותיו לתחנה קרקעית וזו העבירה אותן ללוויין שני שנמצא בעבר השני של כדור הארץ. משם, שוגרו התמונות לארה"ב.

לווייני הריגול האמריקניים המתקדמים ביותר צוידו בכבה תהולפה במתקני אינפרה־אדום מיוחדים וביכולתם לאכן עצמים לפי הטמפרטורה שלהם.

הפאנטום המצלם „אר.אף. 4 סי”: במטוסים אלה גילתה ישראל ... קידום מערך הטילים ליד התעלה באוגוסט 1970. מערכת הצילום יעילה גם ...

ה„פוקסבאט” — הכינוי המערבי למטוס הסיור הסובייטי החדיש ש... דומות למטוס האמריקני. גם הרוסים בודאי יקיימו טיסות מעל למערכים ...

הציפור השחורה „אס.אר. 71” — ראשי תיבות למטוס סיור אסטר... בישרה הולדת דור חדש של מטוסי ריגול. מטוסים אלה יסיירו גם מעל ...

ב„אס.אר. 71” שני אנשי צוות — בשעת טיסה ניתן לסרוק 150 אלף קמ"ר

דירות־רווחה בקרית ביאליסטוק (יהוד)

כל הדירות בשלב א' נמכרו
עתה, שלב חדש של דירות־רווחה
3 ו־3½ חדרים.

פרטים נוספים:
„רסקו” תל־אביב, רחוב הר־סיני 1,
טלפון 622211.

רסקו RASSCO

על רסקו אפשר לסמוך!

„מעריב" מארח

■ אליעזר ליבנה

מת־מחיה מתונה — תנאי לקיומה של ישראל

...ים הרחוקים של אוגוסט 1973 פיר־ ...אתי ב„מעריב" מסה כלכלית־חברתית ... שערי אוחלתי. ניסיתי להסביר בה ...עיונית בסקצת עניינים מעשיים למדי: ...רמת־מחייה חומרית מסודרת וגבוהה ... רמת־חיים גבוהה, אם הכוונה לחיים ...ים חברתיים בעלי־ערך ובעלי־טעם; ...תקופת־השפע, המודגבת מחייה חומ־ ... מסודרת, קרובה להתערער מתוכה; ...שיטת־הגדש ברמה חומרית מידבית ...ת צריכה נוגדת דרך־החיים היהודית ...התבצעותה של הציונות. באותה מסה ...ירמו, שהשאיפה לרמת־מחייה חומרית ...ת — כאידאל־חברתי והשוקה פרטית ...ולה לסכן את עצם קיומה של ישראל.

...ים אלה ניראו בשעתו למופשטים, אף ... שהסכימו להם כבהיגה עקרונית. לא ... שנה הם הפכו לנושא של מדיניות ...ת אקטואלית.

הכרח בהורדה ניכרת רמת־המחייה

...ם המצאות פיננסיות, פיסקאליות וכו־ ...ות, שום דברי דימגוגיה ומשא־ומתן ... לא יוכלו למנוע את הורדת רמה־ ...ה הישראלית הממוצעת ב־10%, כלומר ...את עם זו של שנת 1969, בערך. ...לים: כל נסיון להוות הכרח זה, ...ערפלו, יביא להורדה מפליגה יותר ...קת הפערים הכלכליים, בעת ובעונה ... מחיר הדימגוגיה הפופולארית ישלם ...י שכבות־העם הרחבות.

...בצה גורמים מחייבים, ללא־מנוס את ...תה של רמת־המחייה הממוצעת:

...עליית הוצאות־הייצור בעולם, כלומר ... מחירי הסחורות והשירותים המיובאים ...ראל. תקופת השפע הצריכה־והכונית ...יבית בעולם נסתיימה. ישראל לא תוכל ...ת יוצאת־מהכלל.

...התצאות המלחמה האחרונה והמשכות ...ב בטחוני מחמיר דורשות שיעור כבד ... מהכנסה הלאומית. משנכנס קיסינג'ר ...ית ההיכון גדלות ההוצאות הצבאיות ...יגות הערביות ובישראל. ישראל לא תוכל ...

...על אף הוצאות הבטחון הגדלות — ...בן ידוע הורות להן — תצטרך ...על לכסות שיעור הולך וגדל מבתיית ...תה על ידי ייצור עצמי, ושיעור הולך ...מכירה־הוץ ישירה ועקיפות.

...ל הלוואות ממשלתיות ... אפשרויות ... [illegible] ... לכבים (במשמעות זה או זה).

בזבוז לצריכה בלתי־מוצדקת בייצור ול־ בגנגנונים בלתי־יעילים, עלול לגרום משבר כלכלי־חברתי, בעל השלכות מדיניות ומו־ סריות.

הנטייה להיצלם מהבראה המשק והחברה על ידי גבבת יתרת־מטבע־חוץ, הנשענים בציבורות בלהי־כלכליים, תביא — ואכן כבר מביאה — לגבהות בלתי־מוצדקת להמיר ביזות של עצמאות הבלים של מולדת בתמיכה כספית חיצונית להחזקת רמת־מחייה בלתי־מוצדקת בייצור. אין זה מיקרה, שחוגים שבאלטיים ובלתי־ציוניים, הגילהבים לנסיגה בכל שטח ארץ־ישראלי, הם הקיצוניים־ביותר בהודעה לייפוח ה־ מ־אכוהי של רמת־המחייה החומרית הצ־ לאות. הגילגג הוא, שאותם חוגים, הרואים את עצמם כסוציאליסטים, מהבזנים לצבב כאן חברה המחזקת בידי האלמבים ה־ מפתפקים ביותר של הקפיטליזם והאמריקני. אך, שמא יש הגיון בדבר: השאיפה להקפיא את התגשמות הציונות מבטאת את הכוו־ נה להכלת מדינית ואידיאולוגית.

ברם, העיקר: „מתכנים כמהקים" חבורת „חברה מתוקנת" — בעזרת סיוע רציני. השיטנטון יש לה עניין לסייע לישראל חזקה, בעלת אמונה בעצמה, מבוססת לקיום עצמי והתארגנות פעילה. הכיוון בהגבר הכיוון האמריקני, בעידוד בהתנזרבות ל־ רפוד כלכלי, מצ־עיר את בסיסו המדיני של הסיוע. יתכן שחוגים פרו־ערבים ואנטי־ ציונים בוושינגטון מוכנים לשלם לישראל מאות מיליונים דולרים נוספים, כדי לפתחה לסגת כמבול ארץ ישראל; ובעד נסיגות מפ־ ליגות ישלמו יותר. אך הם יהיו הראשונים להפקיר את ישראל לאחר שתאות להי־ סוגתם. ויתורים מדיניים תמורת כתן כספי היה פירושו אבדן הגיבה מדינית כוח. כל השוחר מהיגיהות של האומה ובבבודה — מפקיר את קיומה.

יש מוצא, והוא בידינו

המוצא לכלכלה הישראלית הוא בידינו. הוא אינו מצריך מאמץ בלהגדיל, אלא נבונות להיגמל מהרגלים מסוגים וביזיונות של ספילות ואוצאה. הבה נבבכה את הנדרש — הביזון לביצוע:

החלטה עקרונית ופומבית לחזור לרבד־ המחיה התוכנית הממוצעת של 1969, בבקי־ רות־מוצא חדשה. לא היתה זו רבה נחיתה! המקיצים צריכים להיות בירבים בדיגנות ההכנסה הגבוהות־יחסית.

הוטמרת תנאי „האשראי המבוזר" לבעלי־ הון פרטים וקיבוציים. „האשראי המבוזר" מתחכמות הוא שיר המון הלאומי למוכבים של יקירי האוצר. הוא גורם להעברת כצ־ מים ומקורבים, ללא קשר בצורכיהם להכ־ נסה הלאומית.

ביטול המכורים המיוחדים כמסים לבעל־ קיים גדולים ובמבוים, בין שהם יחידי חו"ל ובין שמוסדות בתור כאלה. הקלות המס לצורכי השקעה והחסכון חייבות להיות שוות לכל, להוציא מתיישבים ומתנחלים בגבולי־ ספר ובשטחים חדשים.

קביעת שכר עבודה ומשכורות גלויים, ללא תוספות סמויות, שחלקן פטורות ממס־הכנ־ סה. שמותיהן — לגיון! חלקי משכורות המשתלמים במטבע־חוץ צריכים ליחשב לפי ערכו הראלי, לפחות הרשמי, של בעיה.

סילוק עליית־המחירים בבוק הבינלאומי־ מתוספת־היוקר. האורח הישראלי חייב לשלם עבור מיצרכים כמחירם הראלי. אין מי שישלם עבורו!

הסבות תוספת־היוקר צריכות לחול על בעלי הכנסה נמוכות. השאר חייבים לשאת בעול ההוצאות הלאומיות, או לאוצר על ידי שיעור מקצועי ועבודה נוספת. האלטרנטיבה למימון ההכנסה הפרטית הוא מיתון כלכלי, כלומר אבטלה.

הסיוע לבינוסי־אבטציה ומרובי־ילדים חייב להיות ישיר וסלקטיבי: לנצרכים ולא למיצרכים. עיקר הצידוד של שכבות נחש־ לות יבוא בהכשרה הדור הצעיר לעיסוקים מכניסים, כלומר חינוך מקצועי תיכון עד גיל־העבודה.

יש להפעיל לאלתר הסבת רבבות השכי־ רים היתרים במנגנוני הממשלה, העיריות ושאר מוסדות־הציבור, לענפים מכניסים (ב־ חלקם ענפי יצוא). המשתעים לידיים עוב־ דות. ההסבה תקטין את עומס המסים ותשפר את המאזן המסחרי. הסבה היא כינוי אחר להלוציות. בלעדה, לא תתקדם הכלכלה ה־ ישראלית לקיום עצמי. כלכלה זו מצריכה שינויים מתבידים במרכיבית, בלחץ העליה הפיתות המהיר.

הסבה־חלוציות, בהיקף הנדרש בנסיבות הקיימות, אפשרית רק על ידי הרחבת ה־ תשתית הארצית: מיפעלים חדשים, קהילות רעננות, הורדת הדחק בשטח המיושב ב־ דחיסות והמשתבש מתוכו עקב צפיפותו. לשון אחרת, התיישבות והתנחלות.

חלוציות התנחלות הן תנאי תותר להב־ ראת המשק והחברה הישראליים. ככל ש־ מתארכת הסטייה מחלוציות התנחלות, כן חייב להיות האיזון מרחיק־לכת ורדיקלי. חלוציות התנחלות הן מוקד הכלכלה הצי־ נית. וללא כלכלה ציונית, אין סיכוי משקי וחברתי למדינה זו.

היתרונות האנושיים של כלכלה ציונית

הכלכלה הישראלית, שהתנהלה תוך הגשי־ מת השינויים המשורטטים כאן, תהא בריאה ברובה, מבוססת יותר על יצורה ותלויה פחות בסיוע חוץ — ובלחציו. כה תצמח חברה צודקת והוגנת יותר, יצרנית וישרה־ דרך, צנועת־כמות ומאירת־עיניים. השחרור ברמת־המחייה החומרית ימותן, אך השומ־ הלב לאדם תנכיק, ההולה לסיפוק בדרישים תורגע, והחיים הפנימיים יתעשרו. חברה ישראלית זו תישאב יותר משמחת היצירה והוא משרעבת פחות לרדיפה צריכה. אנ־ שיה יהיו גאים על סיפוקם בעבודה, ולא על הפגנת סטאטוס ו„יוקרה". ככל שהללו מתנפחים כן מתרוקנים חיי הפרט והחברה מתוכן אנושי והישג אנהי, ופיפוח אי־ השוויון הוא נפשו של ה„סטאטוס".

...שליה עצמית ...וצאת הרבים, ...מקום מוצא כלכלי

...עשיה הספקולטיביים של הממשלה ב־ ...רכות הסובסידיות, המחירים והשכר אינם ...שליה עצמית ואנואת הרבים — ...עים עקרים ללא ברכה ולא מוצא. כל ... סכום שחוסכת הממשלה לאוצר ה־ ...בו. על ידי ביטול הסובסידיות, היא ...א בבלואג בדרך עצמים (בונדקים) ...עוסי־אבבצים, לתוספת־יוקר לעובדים, ...שלומים גבוהים־יותר בעבור שירותים ...ישות, ולתוספות קרן ורבית להלוואות ...ורות. סעיף־ההוצאה הראשון (פיצויים ...עוסי־אבבצים) הוא הקטן מבין ה־ ...בצה. תוך השנה הפיסקאלית תיאלץ ה־ ...שלה להטיל מסים וארגונות כבדים והד־ ... ולישום מיתות — ואת ללא פיצוי ... לציבור.

...יצאות החלוציות הכלכלית למשק ולחברה ...יינה המורות מהוצאותיהן לאוצר; וכאן ...ר הדאגה. הכל יתמו לבחוג, כאילו לא ...ע דבר, וכאילו ניתן להמשיך ברמה־ ...חייה המורגלת ובמתכונת המשקית ה־ ...ות. הממשלה ומוסדות הציבור ימשיכו ...עסיק רבבות עובדים יותרים, במקום להי־ ... בהוצאות ולהרבות ייצור על ידי הסבת ...עסקיהם. ההסתדרות והאיגודים המקצועיים ...ער מנגנוני־לחץ, ימשיכו לסחוט את הב־ ...ם בתוספת־יוקר ובאמצעים פיסקליים, ...סנם מהורדת רמת־המחייה. ובאווירה זו, ... העברת העול מאיש על חברו, תוכל ... המדינה (כאילו בידיה אוצרות־קורח). ...יהיו ביותר בעלי ההכנסה הגבוהה, ...כשרים להחזיק את המשק הלאומי ב־ ...נו. הם עוד יעשו בימי־חורים את הכ־ ...ות השוחרה שביחוד קצי־היא היא ה־ ... רבים ילכו בעקבותיהם.

...א קשה לראות לאן הדברים מובילים, ... בעתיד רחוק, אלא בשנת 1974. תוך ...יודע הפער בין שכר ומחירים, יגברו ...הירים. רמת־המחייה המוצעת תרד, ב־ ...ה שריונותיה האנרכית. הנפגעים ביותר ... הרבים, בעלי צוואר־הבקבוק ייהנו. ...המיתון הכלכלי יוחמר. זהו פירושו של ...ש השביתה (וה„סנקציות") בתקופתנו! ...נת הישראלי ייפגע. על ידי עלית השכב־ ...ת מחירי המרכיבים הזמיים (והמקומיים ... מובאים). ועקב אי־היציבות הכלכלית ב־ ... דחוק בענפים היכולים לייצא יותר ... כמתכת ואלקטרוניקה — יוסדו עובדים: ...לו יוקצאו במשרדי הממשלה, העיריות ...ומוסדות, להרבות אבטלה־סמויה ומסים.

נרות הכלכלית — דרך לאבדן העצמאות

...מצב משוכר ומלוב זה יגיע להתפוצצות, ...שך יתרות מטבע־חוץ יתחילו להידלדל ...בצ מהיר. סוף־סוף, כל הנסיון הזה של ...ממשלה (ושל הציבור המוכהה על ידיה), ...מוד על הבערך הבלתי־פרודוקטיבי של ...כלכלה הישראלית ועל רמת־מחייה בלתי־ ...אלית בנוי על בזבוז ויתרות של מטבע־ ...ן. ישראל זכתה בהם לא בגלל הכנסותיה ...הא, גלוי או סמוי, אלא עקב תמיכה ... הרבן ביטחון ולעידי־השקעה ציוניים.

■ הרב פרופ' לוי יצחק רבינוביץ

הסברה „ציונית"

„בתפוצות הגולה" הוא רבעון, היוצא לאור מטעם המחלקה לאירגון ול־ הסברה של ההסתדרות הציונית העו־ למית. כלומר, זהו בטאון של הסברה ציונית, וכשבר הובהר נאמר כי „מטרת רבעון זה להפיץ ידע ולעורר מחשבה, חקר ודיון בבעיות העם היהודי בגולה". יש א־פ־א בקוב ברבעון זה לשלל מגוון של דעות בציונות. המערכת מרמזת על חופש הדעה ולמסגרת רחבה בהערה ש„אחריות לתוכן המאמרים היא על ה־ מחברים". היינו, שהמערכת לא בהכרח מסכימה לדעות המובאות במאמרים ה־ מתפרסמים ב„בתפוצות הגולה", היא מני־ חה חופש־דיבור גמור למשתתפים.

אלא שאם האחריות לתוכן המאמרים היא על המחברים, הרי האחריות לפר־ סום המאמרים היא כל כולה על המע־ רכת.

על רבעון זה מוטלות המבלה להיות בטוח הסברה ציונית. יש בו מקום ל־ דעות ככל גוני הקשת הציונית, מהימין הקיצוני עד השמאל הקיצוני. אך בשום פנים ואופן אין המערכת רשאית לפרסם מאמרים, המגדים ניגוד גמור את תורת הציונות. לא יתכן, למשל, שיתפרסם בו מאמר, המגנה את עצם קיומה של ה־ מדינה, או המשלל זכותו של עם ישראל על ארץ־ישראל, ומבכיל דרישת כוחה לערבים ואגנהו „לגביע שבבשהו אר־ צות שבעה הגבים" (עיין רש"י לבראש־ שית א' א').

יש יוצא מכלל זה: הדיקה או סימ־ פוזיון, שבו מתתפים גם תומכים וגם מתנגדים, ויכולים אלה להזהיר עמדה אלה. אבל חוץ מזה יש לא רק זכות, אלא חובה למערכת של בטאון הסברתי, המוקדש להפצת רעיון הציונות, שתסרב לפרסם מאמר המגגד את העיקרון שהב־ אין הגיל בו.

★

לכן אתמהני הלהלה כאשר קראתי ב־ „בתפוצות הגולה", שיצה זה יצא לאור (גליון 68—67 דפים 35—43) מאמר בשם „דרכה של הציונות בריאליזם ל־ אוטופי" (מגבת המביין ציתוק מן המפר־ אות התהליכים הגולנות בכהכרים?). בחבר המאמר הוא צבי לם, „מרצה בבית־הספר לחינוך באוניברסיטה העב־ רית". כדוגמה בולטת של היהדות רצי־ ונית ואידיאולוגית „בריאליזם לאוטופי" הוא בוחר בהתישבות ובהתנחלות בארץ־ ישראל. הוא מחלק אותה לשליש תקו־ פות: לפני קום־המדינה, בין הקמת המדינה למלחמת ששת הימים, ולאחר מלחמת ששת הימים.

בתקופה הראשונה היתה ההתיישבות כל־כולה של טהרה הקודש ואין בה פגם או פסול. „הנבגה עצמאית היתה חלק אינטגראלי של התנחלות", ולא היה לה ולמיליטריזם ולא כלום, אלא „הגנבה על כצאוהם של גנבים ושודדים" או „על הפעתם של פורעים שנתמכו בידי כהות פוליטיים", וגם „ביטוי לשינוי־ ערכים שהתחולל בעם בעקבות ההכרעה, שהכריע לצד הייבומת הלאומית".

בתקופה השנייה של התיישבות, בגבו־ לות של ישראל מלפני 1967, חלה ירידה אידיאולוגית וערכית: היא היתה „מסיון עקר לשמור הקליטה של החלוציות ללא תוכה", ו„הרעיון עצמו היה אחד הגו־ לויים של האופיום הכשתלסי".

והנה באה התקופה שלאחר מלחמת ששת הימים, תקופת ההתיישבות ב־ „שטחים"; וכשם שהתקופה הראשונה היתה כולה קדושה וכולה טהורה, כך התיישבות זו כולה פסולה וכולה טמאה.

וכך מתאר צבי לם את ההתיישבות ה־ זאת:

„מאחורי הטנקים של צה"ל, מ־ אחורי משמר־הגבול והממשל הצבאי עלו להתיישב קבוצות ובודדים ב־ קרית־ארבע, בפיתחת רפיח, בבקעה וברמת הגולן, לפי מיטב המסורות הקולוניאליות קיבל כאן המתיישב כברת־ארץ, תוך הקפדה על לגליזם פורמלי. כברת־ארץ זו צריך היה ל־ הפקיעה מן הילוד; והמתיישב זקוק היה להגנת חיילים מפני בעלי־החל־ קה המנושלים, ומפני שכניו החרדים, שמא ינשלו גם הם מאדמתם ב־ באיאדורם. המתיישבים האלה לא באו לכונן דיבונות לעם הסדרו־ בוות.. בהתנחלות זאת אי־אפשר אף לראות ,חומה' לעורף, שהרי מיד עם פרוץ קרבות יום־כפור פונו ישובי הגולן. למרות של„התנחלות' כאן אין כלום עם ההתנחלות, שהיתה ב־ חניתה או בכפר יחזקאל, הרי ה־ אסוציאציות מן העבר הקרוב החילו את התאור חלוציות גם על הקולו־ ניזאציה הזאת... החלוציות הממלכ־ תית ההגלגלה כאן בחלוציות נוסח [illegible]"

★

זהו תיאור של ה„התיישבות ברמת־ הגולן", בכפר עציון, בקרית אר־ בע, בבקעה ובפיתחת־רפיח. קראתי את הקטע הזה באזני עמית שלי ובקשתי ממנו לנחש את מקורו, ובלי היסוס אמר לי בזיגה של בוז: „מה אתה מתרגש כל כך? בוודאי זהו חוברת של אל־ פתח"; ולא האמין עד שהראיתי לו, ש־ הוא במאמר ברבעון רשמי להסברה של ההסתדרות הציונית. אך בלי ספק יעזכה הקטע הרבה בבטאוני ההסברה של ה־ מחבלים ובעתונים ערביים.

באו ותוכחו

מכירה לא נורמלית
שכמותה לא היתה בארץ
בבוטיק השלום

חליפות מכנסים	מזמש לגברות	במקום 375.— רק	75.- ל"י
ז'קטים	מקורדורוי ומג'ינס אמיתי לגברות ולגברים	125.—	35.-
חליפות מג'רסי	צמר, ומדיאולן טגאס מידות גדולות	340.—	75.-
חליפות מכנסים	מקורדורוי לגברות	385.—	75.-
מכנסים	גברדין, קורדורוי ומג'ינס אמיתי	125.—	35.-
מכנסים	מג'רסי, צמר, מידות גדולות	125.—	35.-
שמלות	מקשמיר ומג'רסי צמר מידות גדולות	255.—	55.-
מעילים	עם פרווה לגברות ולגברים	325.—	100.-
וסטים	לנשים מצמר אקרילן	40.—	12.-
חולצות	לנשים מכל הסוגים והדוגמאות	55.—	15.-
חצאיות	לנשים מכל הדוגמאות	75.—	15.-
סוודרים	לילדים ולילדות	42.—	10.-
מכנסים	מדיאולן ומג'ינס לילדים ולילדות	37.—	10.-
מכנסים גברדין	לילדים ולילדות מכל הגדלים	72.—	20.-
חליפות מכנסים	מג'ינס אמיתי לילדים ולילדות	175.—	55.-
מתנות	לתינוקות	34.—	5.-
חליפות	לגבר דוגמאות חדישות ביותר	455.—	150.-
חולצות	לגבר דוגמאות חדישות ביותר	55.—	25.-
מעילים	מזמש אמיתי לגברים	455.—	150.-

המכירה מתחילה ביום ראשון 3.3.74 ותמשך שבוע ימים

בוטיק השלום
רח' המלך ג'ורג' 6, ת"א (פנת מרכז בעלי מלאכה)

■ נתן רוטנשטרייך

בלימה

א.

מיני ניגוד שנתהוו ונתגבשו בין העם היהודי לבין אומות העולם חוללו הגו־ בות מיוחדות מצדם של היהודים על עולם זה שסבב אותם.

הניגודים נושאו ניגודים שונים:

טענו נגד היהודים שהם אתאיסטים לפי שאין צלם ודמות לאלוהים שלהם; טענו שהם רוצחי אלוהים שלא הודו באלוהותו של הנו־ צרי; טענו שהם פרושים באומות העולם והם סגורים ביניהם לבין עצמם ויוצרים אגודות על מוצאם ועל תולדותיהם; טענו שאינם ראויים לאמון כשום שהם זרים ועל כן ליבם חצוי בתוך ולגבי העולם שהם חיים בו — ועוד ועוד ניסוחים של ניגודים.

בתוך אקלים זה של ניגודים שפשטו ולבשו צורות גיבשו היהודים דרכי התגוננות כלפי העולם ודרכי התגוננות בלבותיהם פנימה. דומה שנוכל לאמר, כי היה עניין כמוהי ל־ יהודים לבלום את התקפות שכוונו נגדם ולגנות להתקיים בתוך ההקפות אלה ובגלל.

גורמים למיניהם מצלמו הצביכו על היהו־ די, כמו הציפיה המשיחית, סייעו ביד היהו־ דים בתהליכי הבלימה של ההתקפות בשום שהיהודים השליכו מעבר לעצמם המתנה של מציאות שונה מן המציאות שהם עדיים בתוכה, מציאות שתבוא או מציאות שהם צריכים להיות ראויים לה על מנת שתבוא.

הציונות היא מפנה היסטורי — בנסך ומכריע שבא לשנות את עמדת הבלימה — ופעמים שונים היו להדף זה לשינוי. היה מגיע שתהדיך את היהודים לראות עבדה זו של בלימה כעבדה שאינה מספקת עוד כול המציאות החדשה של הבאה חיים המבזה הכל, כיוון שהיא חסרה יסוד ההגדרה העצ־ מית. לואת נצטרפה האקטיביות, שציינה את הציונות. היהודים ראו בכך שינוי היסוד של ההיסטוריה היהודית והגלות, או ראו בה הליכה בחוקותיהם של הגויים, כי היה באקטיביות זו משום שיבה של האדם בבקום שהשגחה גוזרה לעמה. והיה זו עמידה שעוררה גם התנגדות מצד העולם הלא־יהודי, כי היהודי המתגונן נשתלב ביותר קלות לדיוקן של האדם או הכוטפל, כפי שדיוקן זה עוצב בעיקר במסורת הנוצרית.

לעמידה הפעילה לעומת העמידה הבולמת היו הישגים גדולים ביותר הן בליכודם של היהודים, הן בעצם ההפלאה של הסולידריות היהודית לרמה חדשה, רמה של גורל מבריך תוך הוצאתה מן הרמה של גורל שנגררים אחריו. הביטוי המובהק של העמידה הפעילה היה באותו צירוף בריר שאיפיין את הציו־ נות, הצירוף בין גישה אוטופית לבין שיקול־ דעת ריאליסטי.

אפיקו המובהק ביותר של צירוף זה היה בהקמתה של מדינת היהודים במציאות היס־ טורית מיוחדת, בשעה ההיסטורית שאחרי מלחמת־העולם השניה ולפני שהלאומיות ה־ ערבית לבשה את דמותה הנוכחית, התקופה התוקפנית ולפני שחלו התמורות ביחסי הכוחות בעולם כתוצאה — או לפחות בזיקה אל — בדמות החדשה זו של הלאומיות ה־ ערבית. ההחלטות שהציונות נאמנה בתוכנית החלוקה של ארץ־ישראל היתה צירוף של גישה אוטופית עם גישה ריאליסטית ואנו חיים מפירותיה של נבונות זו להאחז בגבו־ בות ההיסטוריות ולהיבגנות בהן; האחזות פעילה היתה זו שהיו בה ויתורים גדולים, אך היא עצמה יצרה גם הדבגויות חדשות.

ב.

כולנו לנסות ולחשוב כי עם הנצחון של הציונות בעיצוב הפעיל של המאורעות, הקיץ הקץ על העמדה של הבלימה, שאיפ־ יינה את עמידתם של היהודים בנסיבות היס־ טוריות שונות; אולם דומה שבעניין זה טעינו טעות ראיה.

בעינים רבים — ונגיה עתה את הצד ה־ מספרי או האלקטוראלי — נראתה המציאות שנתהוותה אחרי מלחמת ששת הימים כהז־ דמנות לתקן את הטעות כביכול של תוכנית החלוקה, כלומר, הזדמנות להקים מדינה יהודית על בסיס טריטוריאלי חדש שלא יהיה צמוד לחלוקת ארץ־ישראל. הטעות של הראיה הזאת היתה — ונוצע כאן בהתכוון פירוש מסביר־פנים לעמדה זו — שהיא דב־ קה באוטופיה הציונית ופירשה את המציאות פירוש סטאטי.

תוכנית החלוקה וההאחזות בה עלו לפני התעודדותה הקיצונית של הלאומיות הער־ בית, היונקת לא במעט מהצלחתה של הצי־ נות בהישגיה הממשיים ומהצלחתה של ה־ ציונות בהיותה עמדה נפשית וחברתית, זו עמדה של פעילות.

היא יונקת גם מהיות הציונות דגם לערבים ולפלסטינים, שלדעתם סופה להצליח אם רק תמשך זמן רב ואם תשקע בעבקי הנפש כדרך שהדבקות היהודית לבשה דמות ציונית.

רבים שלא דבקו דווקא ברעיון של ארץ־ ישראל ההיסטורית תורו אל העמדה הסיפו־ סית של הבלימה. עמדה זו יונקה לסירקים מן האוטופיה של ארץ ישראל ההיסטורית, שהרי היו גם בתוך תנועת העבודה הציונית גור־ מים, שהתנגדו בשעתם לחלוקת ארץ־ישראל ולהקמת מדינה יהודית בחלק ממנה. אלא שבאותם הימים לא עשו המתנגדים עניין זה לסלע מחלוקת חוהבת ומפלגה. כדרך שהיו מוכנים לעשות עתה — אם שאינמן ש־ יעשו כן.

ועוד: קשה לבני אדם לוותר על גוולה שהיא בידיהם ביחוד שאין הם יודעים למען מה הם מוותרים או נדרשים לוותר.

אך יהיה אשר יהיה, הבלענו בתוכנו את המרכיב האוטופיסטי תוך ניתוקו מן המרכיב הריאליסטי, ופירקנו את הצירוף שאיפיין את הגישה הציונית והביא להישגה. ניתקנו את עצמנו על־ידי איזה רצידיב מחון מן העמדה הפעילה והמעצבת, הבהנתה ביסוד התנועה הציונית, לטובת עמדה של בלימה, ולטובת סבילות הבקופלה בעמדה זו של בלימה.

ג.

העולם הערבי, בהתנגדותו הבדויה לנו, סייע לכך שהתמגרנו בתוך עמדת בלי־ מה. נסיונו ההיסטורי הגדול הבחת אותנו בכך חטיל עלינו אחרות תגובה והתנהגות של בלימה; ומול התנגדות גוברת נתעצבה עמדת הבלימה.

השאלה העומדת לפנינו, והיא שאלת ה־ מגילה — אך דין שתהלל — עמדה פעילה ומביצת בהתערבותה, היא: האם עלינו ל־ הגביר ולהעמיק את ההתנגדות של העולם הערבי, מאחר שהתנגדות זו קיימת בין כה וכה? אתה שומע עתה דברים, כי הערבים יצאו ממלחמה זו וכבודם הצבאי משוקם. האם הכרה היא, לדעתם של דוברים אלה, שרק מתוך הנסיון הכמעי חמר כרע אנחנו על כבודם של הערבים כמגיע למעשיהם? כלום לא יכולנו לבפת צמידה, וגם להשמיע מלים, מבייתנו לערבים צבם וליצור הקדירות שבו הגדל הזיבותו של הישג, המושג שלא על דרך המלחמה, כן הישג המושג כתוצאה מהחזרה הכבוד העצמי בעקבות מלחמה?

לא הבהינו הדברים הללו, כי הישגים הגדולים של עצמנו, שבאו גם כתוצאה ממל־ חמות, יוצרים דגם של היקף אצל הזולת המבקש ללכת בעקבותנו דווקא כאשר הוא נלחם בנו ומבקש להלחם בנו עד תרבות. אוריאנטציה בכיוון של פעילות, בכיוון של התערבות בקדימה ובעצבה במהלך המאו־ רעות ההוה עשויה לסייע בידינו כאן.

והיה זו אוטופיה ילדותית לחשוב, כי עמידה כזאת היתה עוקרת את הדן של ה־ סכסוך, אולם אפשר שהיתה מבלימה, כי אנו איננו מקלים ראש בסכסוך הזה ואיננו רוצים ליטול על עצמנו את העמדה כי סכסוך זה הוא גזירת גורל שכולו אתה עומד בסבי־ לה הבולמת, לכל היותר, והתוצאה מכך יוצרת סבילות זו הלך רוח של המתנה ההו־ לכת היהב על ה„זכוי המעל לטאורה ל־ טובתנו.

באופן מאד קונקרטי אנו נקלעים כאן לסוגיה קשה ומציקה: האם הכבנה בבשקלו של הכבוד לגבי הצד שכנגד נפתחת לנו רק מכוח המלחמה והוצאותיה?

ובניה שהזולת סבור שהוא יוכיח את קיומו ואת ההכרה להתחשב בו, כאשר יצא ויצמח להרגנו — האם אנו חייבים לקבל על עצמנו את גזר־הדין הזה, לעמוד עמידה סבילה ולא להקדים תרופה למכה?

ד.

אין איננו יכול לומר בבטחה, כי היה בכוחנו לקבוע את עומק המעורבות של ברית־המועצות באזורנו. אך עובדה היא כי מעורבות זו העמיקה והלכה במבלים מעידים. כלום יוזמה או נסיון של יוזמה כלפי הערבים בכיוון של פשרה הלך־רוחה של פשרה לא היו עניין לבטוחו כדי למנוע, ולו במקצת, את העמקה המעורבת של ברית־ המועצות ולשבם את הקרקע בהחת לצורך של בלימה שתבוא מצידנו מול הלחץ הגובר עלינו?

ובקצה האחר — ולהבדיל — ההסתמכות על אמריקה כתוך פרספקטיבה של עצמנו הובילה אותנו שלא לראות, או להחזיק, את הפרספקטיבה של אמריקה עצמה. עשינו כך והחזינו רגע של אמת שעתיד היה לבוא — ובא — שבו נתגלתה העובדה כי אמריקה אינה גורסת את עמדת הבלימה הישראלית והיא חלוקה על התפישה הטריטוריאלית, שבמפורש או במובלע מדריכה את המדיניות של ישראל.

ספק אם יש אדם היכול לחיות חיים על סבילות; האין אנו יכולים לחיות על זרי ההישגים של העבר או על זרי הפעילות שלנו בשלב הקודם. אנו נדרשים להחיות בתוכנו את הדחף הציוני המקורי לפעילות יוזמת ואת הצירוף הציוני של אוטופיה וריאליזם.

ה.

המפעל הזה שלנו, המפעל הציוני הנושא בתוכו את משקלה של ההיסטוריה והיהו־ דית ולבטיה, אי־אפשר לו להתמבש בשולי הדרכים של העולם, בשולי הדרכים מצידם הגיאוגראפי ומצידם ההיסטורי־הרעיוני. אנו נדרשים ליוזמה ולפעילות, ואם לא נעשה כן גוזה משולים למי שצועד אחוריה לא כמפני שהוא צועד ממש, אלא כשום שהוא עומד ומוסיף ועומד במקום אחד.

ההישג הלא־מבוטל של העולם הערבי במציאות החדשה אינו רק בזה — ואנו מסייעים לעולם זה בהודעותינו — שהוא שיקם כביכול את כבודו, אלא בזה שהוא הניע באופן נמרץ את גלגלי המצעים הה־ התפתחותיה ועצה האה בתנאים שאינם מן הנרדמים ביותר בשבילו בשטח והתיקף ה־ גלובאלי.

קשי־עורף דין להפעילו רק לגבי עניינים שהם אויר לנשימה וקרקע ממש להלך עליו. מעבר לזה קשיי־עורף חדל להיות תכונת אופי חיובית ונעשה מכשול — וקודמונינו ידעו זאת יפה. וכאשר מדובר על פעילות מדובר על פעילות של עצמנו, על יוזמה שמקורה בנו שמשיקולינו שלנו מדריכים אותה והה ההכרזה שלנו נותן לה המכוון.

יוזמה אמריקנית או יוזמה של מדינאי אמריקני אסור שתהיה עילה שאנו קופצים עליה כדי לנוע כביכול עם מהלך ההיסטו־ ריה. פרספקטיבות אפשר ותפגשנה, אולם אין הן זהות מעיקרו של דבר.

גם בתחום החיים החברתיים אבד לנו כוח העיצוב ונתקפתה יכולתנו לאינטגראציה של שאיפות ומניעי נפש.

הגידול המשקי הנמרץ כאויר לנשימה אינו יכול כשעצמו להיות גורם מעצב אורחות חיים, דאגה לאדם ולאדם צעיר, אחריות לזולתך ולחוש. הללו מצריכים היזקקות ביוזמה והם חייבים להופיע בתוך המקבילית של הכוחות הפועלים והמגמות המתבלטות. יצאנו להגשים את מפעלנו בימים שנדרשת בהם ערות רצופה ומאמץ פעיל ביודעין. לא קלה התביעה המקופלת בהבחנה זו, אולם אין כמלט ממנה כמום שאין מפלט מן המציאות. למגרש את המציאות הרי זה להטי־ תגף בבגיינה — ובבלימה לא די.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

דב גולדשטין **ראיון השבוע עם** יוסף אלמוגי, שר העבודה וראש עיריית חיפה

במצבנו מוכרחה לקום ממשלת חרום לאומית; מפלגת „העבודה" נוסעת באור אדום-וצפירה לפילוג

משטר החטיבות הוא אסונה של המפלגה ● אינני מאמין שמפלגה של סיעות היסטוריות ושנאות היסטוריות יכולה להבריא את עצמה ● הנסיון הנוכחי לאחות את הקרעים לא יצליח; אי־אפשר לעשות זאת על־ידי הצהרות חגיגיות, אלא רק על־ידי ביטול החטיבות ובחירות דמוקראטיות ללא זיקה חטיבתית ● אינני מתחלחל מחילופי המפלגה שבשלטון, אבל בישראל צריך המערך להשאר חוט השדרה של החיים הממלכתיים ● משה דיין צריך לכהן עתה כשר הבטחון, אבל יהיה טוב אם יחליף התפקיד בעוד שנה או שנתיים ואז יש למנות כשר בטחון אדם, שלא היה אלוף או רב אלוף בצה"ל ● אני מתכוון להיות מעורב מאוד־מאוד בחיים הפוליטיים ובבעיות הפוליטיות של המדינה.

יוסף אלמוגי יושב במצודה המבוצרת של חיפה, מסתכל בכאב לב גדול על ההדרדרות של מפלגת העבודה, על המחלוקת הקשה שבתוכה, על סכנת התפלגותה — וחש, כי שעתו הגדולה טרם באה. יוסף אלמוגי מבצר עמדות. בשקט. ב„שיחות קטנות".

כשנעתר להתראיין, אמר: „נו, נו, זה לא כל־כך קל בימים אלה. כל מלה תפורש על־ידי מי שתתפרש, בעד זה ונגד זה וכל אחד יחשוב... טוב, ננסה". ניסינו.

— חודשיים, אדוני השר, אין לישראל ממשלה נבחרת. חודשיים נמשך המקח והממכר ועתה מדברים, לראשונה בתולדות המדינה, על ממשלת מיעוט של 58 חי"כים. איזו ממשלה היתה צריכה, לדעתך, לקום בישראל?

יהרגו אותי אם אני אגיד לך... אבל אסור לי עוד לשתוק. בניגוד לדעתה של ראש הממשלה, שאני מעריך אותה ורוצה לראות אותה גם בראש הממשלה החדשה, עם מלוא־הסמכות, היתה צריכה לקום עתה ממשלת חרום לאומית, עם הליכוד ועם המפד"ל ועם הליברלים העצמאיים ועם החזית הדתית התורתית ועם המערך, כמובן. זו הממשלה, שהעם זקוק לה עתה. זו הממשלה, שהיתה נותנת לנו כושר עמידה ויכולת להשפיע על המהלכים במזרח־התיכון, שבהם טמון עתידנו ושאלת קיומנו תושפע בהן במישרין. אני לא הייתי מהסס: המערך צריך לפנות באופן גלוי אל הליכוד ולהציע לו שותפות קואליציונית מלאה, מכובדת. צריך היה לעשות זאת מזמן ולא לחכות עד עתה, כאשר ראש הממשלה הגיעה אל הצורך להסתפק בממשלת מיעוט של 58 חי"כים, כאשר מצבנו המדיני הבטחוני והכלכלי זועק מכל הפינות: דרושה לנו אחדות לאומית ויש לנו צורך דחוף בממשלה סמכותית, הנשענת על מכסימום ההסכמה של כל חלקי הציבור.

הפער האיכותי והפער הכמותי

— אבל ממשלת חרום רחבה, טוענים המתנגדים לה, תהיה משותקת מבחינה המדינית.

לא תהיה, לא תהיה! תראה, בוא ננסה לראות את הדברים. אני נמנה עם המאמינים, נגיד: לפחות עם המקווים, כי בלק ביקש קטן של סיכוי לשלום, או לפחות לרגיעה במזרח־התיכון, להתרחקות ממלחמה נוספת, ואולי אפילו ליותר מזה, אולי אפילו לשלום. לשתי המעצמות הגדולות ישנה השפעה גדולה ביותר בהכרעות גורליות באזורנו. אי־אפשר להתעלם מזה. אבל אני מאמין, שאנחנו, כמו הערבים, מהווים מרכיב באזור הזה, שבלעדיו אי־אפשר להגיע לשום דבר. ואני בטוח, כי אילו היינו חזקים — יכולנו להשפיע בצורה בולטת וחשובה על גורלנו. עכשיו, אני טוען, שאי־אפשר להיות חזקים, אם אין ליכוד ואחדות. ואני חושש מאוד, שכממשלה קטנה, שלא נשענת על רוב גדול ולא יוצרת תחושה של אחדות בעם, מקפחת את הסיכוי שלה לעמוד על החיוני לנו ולהלחם עליו, כאשר היא נתמכת על־ידי כל העם. זה, זה מה שמדאיג אותי, הרבה יותר מן השאלה, מי יאייש משרד זה ומי את המשרד האחר.

הפער האיכותי בין הערבים לבינינו היה הערובה הראשית לקיומנו הפיזי. הפער הזה — עודנו קיים. אלמלא היה קיים — היתה מלחמת יום־כיפור שמה קץ לקיומנו. ואולי לא רק לקיומנו המדיני. הוא קיים. אבל תהיה זו איוולת כמוכנה להתעלם מן העובדה, שהפער הכמותי והכלכלי לטובת הערבים גדל בשעור כזה, במהירות מבהילה כזאת, עד שגם הפער האיכותי הצטמצם. פער כזה בכמויות כוח־האדם, בעושר הכלכלי, תוך שימוש בנשק הנפט האדיר — מוכרחות להיות לו תוצאות קשות מבחינתנו. עם מה אנחנו מתייצבים מול הסכנה הזאת? עם שניים: מאמץ כביר להתחזק ולהשתפר ולהשתכלל, בכל מישורי החיים ועם אמונה עמוקה של אחדות־גורל, שאנו מסוגלים לעמוד בזה ולהתמודד עם זה. ביטויים תבוסתניים מזעזעים אותי ופוגעים בכבוד עמידתנו. אחדות לאומית — צריך להיות לה ביטוי בממשלה רחבה. ממשלה כזאת היתה מביאה רוח חדשה, מרעננת. היא היתה משפיעה באופן חיובי על הלך־הרוחות ומחזקת את העם.

ממשלת ליכוד לא תהיה משותקת

עכשיו, אומרים — הסכנה, שהממשלה תהיה משותקת. אני דוחה את הטענה הזאת. אני לא אומר: ממשלה רחבה, עם הליכוד, בכל תנאי. לא, לא בכל תנאי, לא בכל מחיר. אילו עמדתי לפני הברירה בין ממשלת חרום רחבה של 110 חי"כים, שתנאי לקיומה הוא ההסכמה לא להכנס למו"מ עם הערבים על יסוד הקביעה: אף שעל! — לבין ממשלת מיעוט, שמבטיחה לחתור לשלום של אמת, הכרוך בויתורים טריטוריאליים — הייתי מבכר את הממשלה השניה.

אבל אני חושב שלא כך עומדים הדברים ולא זוהי המציאות. הרי הוצע מצ' למפד"ל, והיתה על כך הסכמה במערך, שאם יידרש הכרעה ביהודה ובשומרון, המבוססת על ויתור טריטוריאלי, לא תוכל הממשלה לקבל אותה, אלא תלך לבחירות ותשאל את פי העם. איני יכול להבין, כי הליכוד לא היה מסכים להצעה הזאת. הרי הליכוד אינו טוען, שאסור לקבל ויתור טריטוריאלי ביהודה ובשומרון, מפני שהוא, כגוש פוליטי, מתנגד לכך. הוא טוען, שיש רוב בעם נגד ויתור כזה. אז בבקשה, אם זה יהיה אקטואלי, וכאשר יצטרכו להכריע בזה, יפסוק העם. אבל בינתיים היתה ממשלה מלוכדת כזאת מחזקת את עמידתנו ומשפיעה באופן חיובי ביותר על מצב רוחו של העם והמוראל שלו.

— מדוע, לדעתך, מתנגדת הגברת מאיר לממשלה כזאת?

אינני יודע. אולי יש בידה אינפורמציה שאינה מצויה בידי, ואולי בגלל האינפורמציה הזאת היא החליטה נגד ממשלת חרום. לא שוחחתי אתה על כך. אני בטוח, שממשלת מיעוט אינה לרוחה. ולכן, קשה לי להבין מדוע ראתה צורך להשקיע את כל המאמץ רק בהתפשרות עם המפד"ל, שבסופו של דבר לא הביאה עד כה תוצאות חיוביות, ולא לפנות להדבר עם הליכוד.

שתקתי — משני טעמים

— מדוע שתקת עד כה? מדוע לא ניסית להשפיע בכיוון של ממשלת חרום במוסדות מפלגתך?

שתקתי — משני טעמים. בהיותי בחוץ לארץ נודע לי, כי נבחרתי לוועדת המרים של המערך. במצב זה, שנקלעתי לתוכו לאחר הבחירות, לא יכולתי להשתתף בזה. כל כוונתי היתה לכהן כראש עיריית חיפה ולא כשר. והנה אני נאלץ לחלק עשרים שעות עבודה יום־יום בין הממשלה לעירייה, מפני שאין ממשלה, שממנה אפשר להתפטר. אתה הרי יודע שאני רגיש באופן לא־נורמאלי לצורך למלא תפקיד, כמו שאני מבין אותו, בהתמסרות מלאה. אילו הייתי פה, הייתי מבקש לא לכלול אותי בועדת המרים. אבל להיות חבר בועדה, לא להשתתף בדיוניה, ולבקר את הצעדים — חשבתי זאת כבלתי ראוי.

נימוק שני: אני מאמין מאוד בגולדה מאיר וכאשר היא הביאה ללשכה ולסיעה את ההצעה בדבר ממשלת מיעוט, לא רציתי להצביע נגדה. נמנעתי מהצבעה בעוד חברי רפ"י, לרבות משה דיין, הצביעו בעד ההצעה. אבל עכשיו — שוב איני יכול לשתוק. אני מאמין, כי ממשלת חרום לאומית היא בגדר של צורך לאומי ממדרגה ראשונה.

רוטאציה — אבל לא אוטומטית

— איך אתה מתייחס אל ההנחה, שבממשלה מוכרחים להיות גם רוטאציה בין השרים, בתפקידיהם, וגם חילופי אנשים רבים?

גוף פוליטי חייב להחיות לעצמו דם חדש, רעיונות חדשים, אנשים חדשים. הוא מתחייב לחולל שינויים פרסונאליים. בן גוריון נאבק על כך שנים. כאשר הודיע שלא יהיה מוכן לעמוד בראש ממשלה, בלא גולדה וספיר, זה היה רק צד אחד של התחייבות. יחד עם זה, בריזבניה, הוא הכניס לממשלה, במועדים שונים, את אבא אבן, את דיין, את גיורא יוספטל ז"ל, ואותי, עבדך הנאמן. אני אינני חסיד של חלוקת שולחנות חלקלקים, שיושבים סביבם כל הזמן אותם האנשים המעבירים את השורות בממשלה למקצות.

זכותה של ראש הממשלה להחליט את מי היא רוצה בממשלתה. אבל טוב היתה עושה אילו דאגה לחילופי־תפקידים גם בתוך הצוות הממשלתי הקיים. אני רואה זאת כדבר בריא. אני רק מתנגד לרוטאציה אוטומאטית. או נגיד זאת כך: אני נגד מיכאניות ברוטאציה. אני תומך בכל לב בשינוי שיטת הבחירות. כאשר חי"כ יצטרך להבחר באזור ולשם כך יהיה עליו לעשות הרבה עמוק ולהכיר את הבוחרים מקרוב ולשמור על קשר אתם, לקראת הבחירות הבאות, אם ירצה להבחר מחדש, ממילא תהיה רוטאציה. הבלתי מתאימים יפלו ולא יוכלו להסתתר מאחורי הגב הרחב של המפלגה ושל אישים הבולטים, המסתכלים על חוסר יכולתם להתמודד בעצמם.

זה לא ענין של גיל

זה לא ענין של גיל. הציבור הוא שיבחן את המועמד והוא שיחליט על גורלו. יכול להבחר אדם בן שמונים כשם שיכול לא להבחר מועמד בן 28. לא זאת החלוקה. אני מכיר אנשים, גם במפלגה וגם מחוצה לה, שנולדו זקנים ולעומתם אני מכיר מבוגרים בשנים, שהם אנשים צעירים. רק שיטת הבחירות האזוריות תחולל את התמורה הזאת, שהיא סם־חיים הכרחי לחיינו הפוליטיים הדמוקראטיים.

בעניין הרוטאציה, אתן לך דוגמה אישית מנסיוני: קרוב לשש שנים אני מכהן כשר העבודה. אני מצהיר בגלוי, שיש לי אהבה עמוקה למשרד הזה ולתפקידיו, בלי להסמיק. אף־על־פי־כן בחודש ברוסה שאני מכהן כראש עיריית חיפה, וזה למעשה שבועיים נטו בלבד, בגלל הנטל הממשלתי, אני חש בכל רמ"ח אברי תחושה נהדרה של התחדשות והתרעננות. זה כמו, איך להגדיר לך את זה, זה כמו חיים חדשים לעסקן ציבור. אני מרגיש שצמחו לי רעיונות חדשים, מחשבות חדשות. אני מכיר בעיות חדשות, אנשים חדשים. שוב יש לי הרגשה מצוינת של אתגריות, של התמודדות. זהו הטעם המצויין של הרוטאציה. ולכן היא כל־כך חיונית.

— איך צריכה הרוטאציה לחול על הממשלה הבאה, בתוך הנוהג, כי זו לא תהיה ממשלת חרום רחבה?

אגיד לך בכל גילוי־הלב: בכל שהדבר יראה מוזר בימים אלה, של איש יד באחיו, ממש לא יאמן כי יסופר: חלילה לי לפגוע באנשים. אין לי צורך נפשי כזה. אילו היתה גולדה מבקשת ממני להציע לה ממשלה, הייתי מציע — והאמן גם לי: יש לי את מי להציע! אבל לא נתבקשתי ואינני יכול לגלות את הרכב הממשלה, הנראה טוב בעיני.

שר הבטחון לא צריך להיות איש צבא לשעבר

— אולי תציע רק מי צריך, לדעתך, לכהן כשר הבטחון?

נו, טוב, זה חלק מהשאלה הקודמת, שעליה איני יכול להשיב.

— אבל זו שאלה אקטואלית מאוד, בוערת...

כרגע — משה דיין. בנסיבות הנוכחיות אין כל סיבה, בשלב זה, שהוא יעזוב. אבל אני רוצה להוסיף עניין חשוב: בלי שום קשר לועדת אגרנט, ובלי כל זיקה למלחמת יום־כיפור דווקא, כאשר משה דיין יעזוב את התפקיד הזה, הבא אחריו כשר הבטחון לא צריך להיות אלוף או רב־אלוף לשעבר, הוא לא צריך להיות איש צבא לשעבר. לא הייתי רואה בזה כל עוול אילו לעבור שנה או שנתיים היה משה דיין מבקש מראש הממשלה להחליף את התפקיד המיניסטריאלי. יתכן שזה היה אפילו טוב. אבל במקומו צריך לבוא — אזרח. ישנם מועמדים טובים כאלה.

— מה הנימוק? מדוע אזרח כשר הבטחון טוב משר שיש לו נסיון כבעל דרגה בכירה בצה"ל?

לא הייתי רוצה להכנס כאן לפירוט מלא של הנימוקים. בגלל הרגישות סביב הנושא הזה עלול פירוט כזה לגרור עמו צרות. אבל אתן לך משל, מעם אחר, מארץ אחרת: נפגשתי זה לא כבר עם ריצ'ארד קרוסמן. דיברנו על הבחירות הבאות באנגליה, לפני שנקבל מועדן המודייע. אמרתי בנימה של בטחון, כי אם הלייבור יחזור לשלטון בבריטניה, הוא, קרוסמן, כאיש החינוך, יכהן מן הסתם כשר החנוך. אמר: לא, בהחלט לא! אני מן הסתם אהיה שר השיכון. ביקשתי להבין. הסביר: הנוהג שלנו הוא לכונן שרים על משרדים, שהם רחוקים מכוונותיהם של השרים. שר, שבא למשרד חייב להיות פתוח להשפעות, לדעות חדשות, לרעיונות, לפתרונות בלתי שגרתיים. כל זה נעשה במידה רבה בלתי אפשרי דווקא כאשר האיש הוא מומחה במשרדו, וככל שהוא מומחה יודע יותר, חזק יותר, בטוח יותר — זה נעשה יותר בלתי אפשרי. מומחה כזה לא ישמע את הדעות המנוגדות. יש לו דעה מוקדמת ומוצקת משלו. הוא בא איתה למשרד. הוא מנסה לכפות אותה על הכל, כי הוא בטוח, שאיש אינו מיטיב לדעת כמוהו. הוא נעול בפני חידושים. הוא לא פתוח לשכנוע. במשרד שלו לא יהיו חידושים. לעומת זה אם הוא לא יהיה מומחה, לא תהיה לו דעה קדומה. הוא יבוא — וישמע. הוא יהיה פתוח. כושר הקליטה שלו יהיה יותר מעולה.

כדאי לנו ללמוד בנושא זה מהבריטים.

— ההיזור הנוכחי אחרי משה דיין [illegible] לכהן בממשלה הבאה, [illegible] כשר הבטחון, [illegible] את הממשלה?

בפה מלא ובחצי פה

שני היסודות שהגדרת — נמצאים בתוך המערך. ישנם שאינם רוצים במשה דיין וישנם שרוצים בו. אבל גם אלה שאינם רוצים בו מוכרחים להתחשב בזה שבלי משה דיין בממשלה, נשקפה סכנה רצינית ביותר לשלמות המפלגה — וממילא לסיכויי קיומה של הממשלה. ולכן ברור לי, שלא כל מי שאומר עכשיו שהוא רוצה את דיין בממשלה, אומר את האמת. ישנם כאלה, שחוששים לגורל המפלגה והממשלה ומבלית־ברירה הם אומרים, לפעמים רק ממלמלים בחצי־פה, שהם רוצים את דיין בממשלה.

— והגברת מאיר?

לא! הגברת מאיר רוצה במשה דיין באמת ובתמים, מעבר לכל שיקול אחר. אבל גם היא רואה, ובצדק, לשלמות המפלגה.

— איך היית מגדיר היום את מצבה של מפלגת העבודה?

אהה, איך הייתי מגדיר? זו מפלגה, ואני בעצם מתכוון לכל תנועת העבודה, לא רק למפלגה, שנכנסה לצומת כאן, מלא כלי רכב בכל הסוגים, באור אדום מלא בדמגור היא נוסעת הלאה, באור אדום, אל תוך הסכנה. זו מפלגה, זו תנועה, שכבר אוכלת עכשיו את בנה־הבכור שלה, לאחר שאכלה את כל הזרועות של אבות ואמהות. לא, היא לא נוסעת באור צהוב, שגם זו עבירה חמורה. היא נוסעת באור אדום מלא, בסכנת נפשות גדולה.

אפילו אם לא יהיה פילוג...

— האם קיימת, לדעתך, סכנה לפילוג?

נניח שלא יהיה פילוג — אם מפלגת העבודה לא תתאושש, לא תתרענן, לא תבטל את כאית החטיבות, המכרסמת בה, לא תחזור לאיזון האידיאולוגי, שהתקיים כל הזמנים, או גם אם היא תתייצב לפני הבוחר בלתי מפולגת — ובזה משקיעים עכשיו מאמצים ניכרים — היא תפסיד עוד רבד מבאיאים ועלול לבוא הקץ למציאות בגלל [illegible] של האחריות הממלכתית לפריצה ולצם.

— מה הסכנה מזה, מבחינה לאומית? [illegible]

הואיל ואני חבר נלהב של שיטת הבחירות האזוריות, אינני מתחלחל מחילופי המפלגה בשלטון. בהחלט לא! אילו הייתי בן לעם רגיל, שחי במדינה אחרת — לא, הייתי רואה בחילופין כאלה כל אסון. אני חבר במפלגת העבודה מגיל 18 ואני חושב את עצמי לציוני נאמן ולסוציאלדמוקראט בעל הכרה עמוקה. אילו הייתי חבר הלייבור הבריטי הייתי טוען, אפילו, שאחרי כמה שנות שלטון, טוב לפנות את הזירה לשמרנים. אבל אין אנו עם רגיל ואין לנו מדינה ככל המדינות. זה כעניין עמוק־עמוק בהכרתי הלאומית, לא המפלגתית, שתקינות פעילותה של תנועת העבודה כנושאת בעול האחריות הממלכתית, היא צורך לאומי ממדרגה ראשונה. העובד ותנועתו — בלי לקפח בזה את חלקם של אזרחים אחרים ושכבות אחרות — הם חוט־השדרה של החיים הלאומיים ושל המשימות הגדולות. אני חושב, שכל בקיע בתנועת העבודה, כל מה שיכול לערער את קיומה כמפלגת השלטון, הוא מסוכן מבחינה לאומית ולא רק פוגע בה עצמה.

...אבל סכנת הפילוג קיימת

— לא ענית לי קודם, אם קיימת סכנה לפילוג בתנועת העבודה ובמפלגתה הראשית?

כן! הסכנה היא מוחשית מאוד. אם חטיבת רפ"י לא תהיה מיוצגת בממשלה — זוהי התחלה מפורשת, בלתי נמנעת, של קרע ופילוג, אפילו אם בשלב הראשון יתנגדו החי"כים של חטיבת רפ"י במפלגתה של הגברת מאיר.

— מדוע משלוש החטיבות במפלגת העבודה, רק חטיבת רפ"י [illegible] מקיימתה הפוליטית, או בחטיפי של מנהיגיה?

זה אתה צריך לשאול את אנשי רפ"י. אני איני מייצג את רפ"י. אפילו אינני חבר בה. הייתי הראשון שדרשתי לבטל את כל החטיבות. חיפה — הוא סניף המפלגה הראשון שבו התבטלו החטיבות מפא"י ורפ"י. רק חטיבת אחדות־העבודה עדיין קיימה. בכנסת הממשלה ייצגו את מפא"י לשעבר ולא את רפ"י. אבל נוצרו תנאים קשים, בהחלט תנאים קשים, במפלגה. בועידה התקבלה החלטה על ביטול החטיבות אבל עוד בטרם יבשה הדיו היא בגוף, בשעת שעמדו להרכיב את המוסדות במפלגה, כי החטיבות חיות וקיימות. שלוש החטיבות אשמות במידה שווה בהחבטות משטר החטיבות. הם שלו ובודו באתותים של הרופעת בבית־בקיקות את הנציגויות החטיבתיות במוסדות. זו היתה עבודה התנהגות הרת־אסון. זה מה שהביא את המפלגה כמעט לעברי פי פחת. כזה — שום חטיבה אינה יכולה לנקות את עצמה. כולן אשמות. ולא יעזור לאף אחת מהן אם היא תטען, שהאשמה היא, בעצם, החטיבה האחרת ואילו היא עצמה רק נגררת לזה בלית־ברירה.

— מה דעתך על הטענה של משה דיין, שאין לו גיבוי במפלגה [illegible]?

יש צינ"ק [illegible] להתחיבה הזאת. באמת התביוה בבר בתקופה האחרונה. אלא מה? דיין אינו החסד היחיד, שאין לו גיבוי. ישנם עוד כאלה. גם שרים אחרים אינם מרגנים. גם להם יש לפעמים הרגשה, שהמפלגה עלהם מתגברת להם. קאר־לה קנטרניות, פרובוקאציות מכוונות, ניגוחים, הם תוצאה ישירה ממצבה המפולג של המפלגה. כה? ספיר זכה בגיבוי של המפלגה בעניין הפונבדיות? אותו לא השביעו מרורים? אף־על־פי־כן אני מבחין בהחלט בין פגיעה בשר בשטח הכלכלי לבין פגיעה בשר בשטח הבטחון. זהו שטח רגיש יותר, שבו נשקלים חיי אדם. לדעתי, יש לדיין סיעתו, „קייס" בלבו. התקלה איננה בביטוי הממלכתי והמדיני, אלא בפירוש בביטוי הפנים־מפלגתי. המישור הזה פגוע ומגע ולקוי בצורה קשה ביותר. זה משפיע באופן החמור ביותר על כל היחסים במימשל ועל כל מערכה היום. זה זורע מרירות ואי־אמון ותיסכול.

„בוערות לי הידיים, בוערה תגרבותי" — כותב השר אלמוגי את ידיו ומקמץ את כפות ידיו לגוש אגרופים גדולים ומשורגים — „בנושא של הטיפול בחייל המשוחרר אני רוצה לתת את הנשמה, את כל הנשמה! זהו מבחן מוסרי ומוראלי למדינת ישראל, מה אנחנו מוכנים לתת לבחורים שחזרו מן המלחמה ועמדו את המוראות שלה. כאן מוכרחים לעשות מעל ומעבר להוק, ובשום פנים לא פחות ממנו".

את הנשמה נותן יוסף אלמוגי עשרים שעות ביממה. בחיפה — הוא תלמיד שקדן ומסור. הוא לומד את הבעיות אבל השעה דוחקת והליכוד מצווה להיות צמוד למציאת פתרונות. הוא שקוע עד כלו בפתרונות: נמל עמוק מים חדש והשקעות נדרלנה בתיירות ובתעשייה וקשר עם מליונרים יהודיים ולא־יהודים, בארץ ובעולם. לבנות את חיפה. להאדיר אותה. לחפש את נעוריה.

בבקרים הוא בודק את ביוזה־תקיין. בלילות הוא מתלווה לסיורים משטרתיים כדי להתחקות על חיי הלילה. בשולית של החברה הרגילה. כמי שגולת את עירו לאחר עשרות שנים, הוא מתרפק עליה באהבה גדולה. „נפלאה זו, חיפה! אנשים של [illegible] ועיר נהדרת! תראה, [illegible] אה, תבוא הנה בעוד [illegible] שלוש, תבוא ותראה פה [illegible] עיר!"

— מר אלמוגי, במפלגת העבודה [illegible] השבוע בנסיון לאחות את הקרע. אתה מאמין בסיכויי הנסיון הזה?

ההבראה צריכה לבוא מלמטה למעלה

האמת — לא! אי־אפשר [illegible] את המפלגה באמצעות החלטות [illegible] גיות והצהרות במפגשות של [illegible] היו כבר כאלה לפני [illegible] ומייד אחרי ההצהרות עשו [illegible] את ההיפך. זה לא שווה כלום [illegible] פותר כלום. אני לא מאמין [illegible] המפלגה. מפלגה, שכל חייה [illegible] בססים על סיעות היסטוריות ושנאות היסטוריות, אינה [illegible] להבריא את עצמה.

— מה צריכה, איפוא, [illegible] לעשות לתקנתה?

אני לא מאמין שהבראה [illegible] מלמעלה למטה, היא יכולה [illegible] רק מלמטה למעלה, [illegible] הכניפים. אני מאמין [illegible] רים הבריאו מקללת החטיבות [illegible] מהמנהיגים שלהם. [illegible] כאנגר של כח אדם טוב, [illegible] לו. משם צריכה לבוא [illegible] הבראה: ביטול מיידי [illegible] משטר החטיבות; דמוקרטיזאציה [illegible] חיי המפלגה על־ידי בחירות [illegible] למוסדות המפלגה ולכל [illegible] קיד ממלכתי ומפלגתי, בלי [illegible] של ההשתייכות [illegible] לשעבר. סיכוי שווה לכל [illegible] בכשרונו ויכולתו, בלי [illegible] עליבה האנה של נציגויות [illegible]

כל זה מוכרח להיות מלווה [illegible] שיטת הבחירות לכנסת, [illegible] ריא את המפלגה. אבל [illegible] את הנסיון הרציני, לא [illegible] ההגיגות, ויש להתחיל [illegible] עכשיו! עוד הצהרה ועוד [illegible] ועוד כינוס — אלה הן [illegible] לא מוביל לשום דבר!

— אבל אילו, כאמור, [illegible] בתוך האידיאולוגי של ההנהגה במפלגה וגם במערך? אם דיין [illegible] קרוב לו יותר [illegible] מאשר מאיר יערי, [illegible] רצה שיהיה פילוג, [illegible] זהות תהיה ברורה?

אני במקום דיין לא הייתי [illegible] בוא כך...

— היית אומר, כמו שאמר דיין, שלא איכפת לו מי יהיה [illegible] עיריית תל־אביב, רבינוביץ או [illegible]?

לא, גם כך לא הייתי [illegible] בהחלט לא. אבל על אף [illegible] הבבצעים האלה, אני חושב [illegible] בסים רעיוני רחב לשותפות [illegible] העבודה. הבילויים האלה הם [illegible] עמדתו המדינית של דיין [illegible] קה ביותר מזו של בגין. [illegible] צריכה לשמור על קו מרכזי — [illegible] יהיה לה מכנה משותף [illegible] המרכיבים השונים.

„הקו המרכזי"

— מה זה קו מרכזי? [illegible] מה זה קו מרכזי?

זה קו מנוגד בהחלט: נגד התבוסתנות של תורת [illegible] ונגד הקו של אף שעל. נגד עם ארה"ב, אבל נגד קבלת הזיבים, העלולים לפגוע באינט[illegible] חיוניים שלנו. ובביטוי הכלכל[illegible] כל שנות קיומה של [illegible] העבודה התרחשו [illegible] בין הימין והשמאל. כל כוחה [illegible] מפא"י ההיסטורית היה בכך [illegible] בדרכה אל המרכז. בתוך [illegible] היא נלחמה נגד נטיות [illegible] ימניות ובתוך — נגד [illegible] לים. הנסיון להפר איזון זה [illegible] את המפלגה שכאלה — [illegible] שמנסים עכשיו לעשות — הוא [illegible] בן למפלגה, יפגע בה ויגרום [illegible] בינה לבין תומכים רבים [illegible] בציבור.

— היתה אכזבה עליך. [illegible] אבל האם אין בדעתך [illegible] על עצמך תפקיד בכיר, [illegible]?

יש לי שתי תשובות: 1) [illegible] כראש עיריית חיפה על־ידי [illegible] העיר ואני מתכוון למלא תפקיד [illegible] בצורה הרצינית ביותר. 2) אני [illegible] כוון להיות מעורב מאוד־מאוד [illegible] חיים הפוליטיים ובבעיות הפולי[illegible] במדינה.

— אין כאר איזה [illegible] איתה הראה כאן [illegible]? [illegible] אותה...

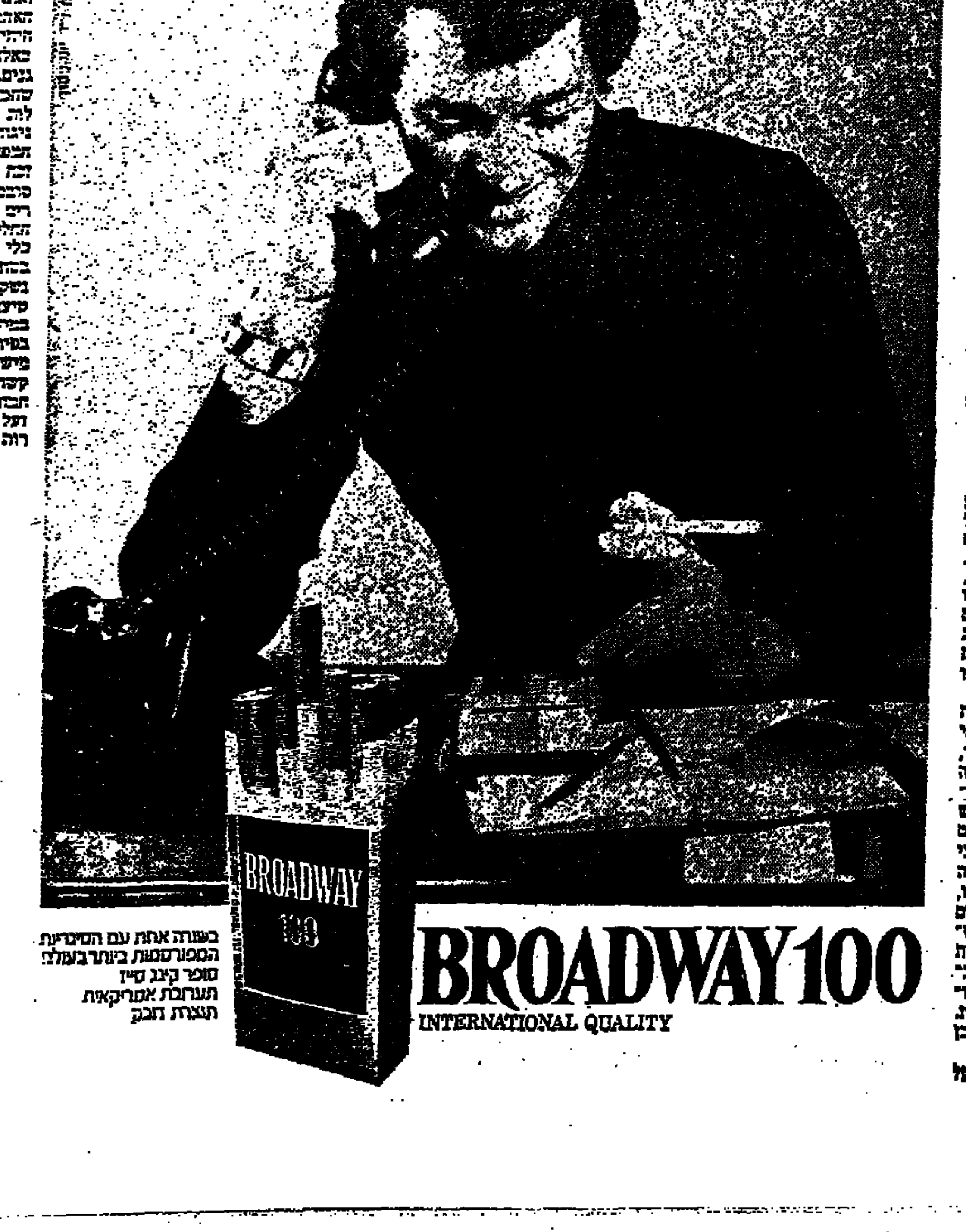

בעצוה אחת עם הסיגריות הספורטסמנות ביותר בעולם: סופר קינג סייז תערובת אמריקאית תצרת הבק

שבויי מלחמת יום כיפור — צילומיהם של שבויים ישראליים שפורסמו על ידי שלטונות סוריה ב־9 באוקטובר 1973

שבויים בסוריה
תיק מלא פרשיות

מאת יעקב ארז
סופרו הצבאי של „מעריב"

ששים ושניים חיילים ישראלים ו־שלושה אזרחים ערביים שבויים ב־סוריה מאז מלחמת יום ה־כיפורים. מידע זה נמסר של־שום רשמית על ידי ממשלת סוריה והועבר לראש הממש־לה גולדה מאיר באמצעות שר החוץ האמריקני, ד"ר הנרי קיסינג'ר.

אחרי הפרת החוק הבינלאומי יותר מארבעה חודשים, מסרו שליטי דמשק את רשימת שמות השבויים, כתובה במכונת־כתיבה בערבית.

ביום רביעי, ב־6.25 בערב, הוחל במסירת הידיעות למשפחות המאו־שרות, ובאותה שעה עצמה אבל כבר בבתי שמונה־עשר חיילי צה"ל ש־נחשבו כנעדרים ולא נכללו ברשימה.

ניצול „נקודת החולשה" של יש־ראל, הרגישה לגורל בניה — זו דרכה של סוריה מאז ומתמיד. מבצ־קות שבי דמשק, מוראות כלא אל־מזה, תדמור ואל־תאמה בסוריה הן אבני־דרך במדיניות סוריה מאז רא־שית שנות החמישים. תיק התעללותם של הסורים בשבויי ישראל גדוש זה מכבר. סוריה, שחתמה אחרונה על הסכם שביתת־הנשק עם ישראל ב־20 ביולי 1949, נוהגת מאז והולך באכזריות עקבית בישראלים הנופ־לים לידיה.

בבתי־הכלא באל־מזה, תדמור ו־מקומות אחרים בסוריה נמקו יש־ראלים שנים רבות. שבויים יש־ראלים, אזרחים ואנשי צבא, התאבדו בשבי הסורי מתוך אימים ולחצים פסיכיים, ויש שגורלם לא נודע עד היום. כמה שבויים חזרו אחרי שנות שבי, גופם חבול ונפשם שבורה.

רק פעם אחת הסכימו הסורים לבצע חילופי שבויים בתוך פרק זמן קצר. זה היה ב־17 ביולי 1967, חמישה שבועות אחרי מלחמת ששת הימים.

כולם בעד אחד

בנימת אתמולית, מכוונה לקונייטרה, נתבצעו החילופים בשעה 12.30 ב־צהרים. שיירת אוטובוסים הסיעה מישראל מכלא עתלית 591 שבויים סוריים ומואן־ארנבה — אז בשטח הסורי — הגיע אמבולנס ובו שבוי ישראלי אחד. „כולם בעד האחד" כינו העיתונאים את מבצע חילופי ה־שבויים שבערך אחרי מלחמת קשת הימים.

בתחילה הובאו למקום ארונותיהם של שני טייסי חיל־האוויר שנספו במלחמה, סרן דן סגרי וסגן מאיר שחר, וכן ארונו של יעקב משיח אשר נתפס על־ידי הסורים ב־1966 ומת בכלאו. אחר־כך הועברו לשטח הסורי 6 אמבולנסים ובהם 21 פצו־עים וכן אוטובוס ובו 16 קצינים סורים, ורק אחר־כך הגיע הטייס, סגן אברהם וילן, השבוי היחיד של צה"ל שנפל בידי הסורים.

האלוף מרדכי הוד, אז מפקד חיל־האוויר, קיבל בחיבוקים ובנשיקות את הטייס הצעיר, הרזה והחיוור והפנים, שהיה לבוש בגדי עבודה סוריים גדולים ממידותיו.

אחר־כך עברו 13 אוטובוסים ל־שטח הסורי ובהם יתרת 591 השבויים שנפלו בידי צה"ל, ובאותו מעבר הוחזר הביתה הערבי הישראלי פאוזי עבאס רואלי, שנחטף 7 שנים לפני כן על־ידי מחבלים מביתו ליד נצרת.

אחרי מלחמת יום הכיפורים חזרו הסורים לסורם. הם הצליחו לא למסור את מספר השבויים שבידם, והלינו מספרים כוזבים לכתבים זרים — לפני שבועות מצטט כתב הניו־יורק טיימס ארנו(?) ארנולד, שיותר מ־120 שבויים ישראלים נמצאים ב־שבי הסורי. הכתב הבכיר של „גיוזי אייקי אינט הרלד־טריביון", הצהיר בטלוויזיה הישראלית כי בשבי ה־סורי נמצאים חמישים ישראלים בלבד.

רק אחרי לחצים

רק אחרי לחצים מדיניים שהפעילו מצרים וקיסינג'ר, אחרי שנוכחו לדעת שהתנאי לשיחות ההפרדה בצפון מתמקד בדרישה הישראלית לקבל את רשימת השבויים ולאפשר ביקור נציגי „הצלב האדום" אצלם, נעתרו הסורים ומסרו את הרשימה לשר החוץ האמריקני, שהעבירה ל־ממשלת ישראל.

תיק „השבויים הישראלים בסוריה" נפתח במלחמת העצמאות, כנפול משמר הירדן. עשרים ותשעה מתו־שבי המושבה הגלילית הלכו בשבי, ובהם 13 טנקיסטים. הם שוחררו אחרי 9 עד 13 חודשים שעשו בכלא ה־סורי, אחרי חתימת הסכם שביתת־הנשק.

שבויי משמר הירדן בכלא „אלמזה" בדמשק, הם נפלו בשבי הסורים במלחמת תש"ח והוחזרו ב־1949

כשנתיים כמעט לא היו ישראלים בכלא הסורי — עד שנתפס הימאי אברהם דסקל על סיפון של אוניית פינות, שעגנה בנמל לאטקיה. שלוש־עשרה שנה היה כלוא, יצא קשות, ובשנת 1964 מת בכלא.

מספר אזרחים ישראלים נפלו בידי הסורים בשנות ה־50, חלקם תלוי־רוח, חלקם נואשים שחיפשו „עבוד טוב יותר", חלקם טיילים שחצו ב־טעות את הגבול. ביניהם היו מרדכי אטלין שנפל בשבי בפברואר 1952, שלמה יפרח שעבר את הגבול ב־1955, יצחק רגניק שברח מבית־חו־לים לחולי־נפש בצפון באוגוסט אותה שנה ועבר את הקווים, וראובן ליבם שטייל בגליל העליון ונחטף על־ידי חיילים סורים ולמרות עינויים באל־מזה ובתדמור, שמר על צלילות דעתו עד שהוחזר.

חמישה נפלו בשבי

פרשת השבי שהסעירה את ישראל בשנות ה־50 אירעה ב־8 בדצמבר 1954. חוליה חיילי צה"ל שניצבו על יחידת הסיור של חטיבה גולני ויחי־דות צנחנים יצאו לבצע פשיטה מב־צעית מעבר לקווי האויב. על ה־חמישה סיפרו למבצעם באישון לילה, והיה לבדוק מכשיר האזנה שהותקן על אחד מעמודי הטלגרף של הסורים, בסמוך למבצר המבצע מן הבניאס למוצבי זעירה. אלה היו סגן מאיר מוזס, סמל אורי אילן, יעקב ליבר, גד קבלת ומאיר יעקובי, שעה קלה אחרי שחצו את הגבול ליד כפר סולד נקלעו לתוך מארב סורי הבלגה.

היה לילה ללא ענן. התוליה נעה בשיפוליו הדרומיים של תל־עזאזיאת, בסמוך לגזרת המוצב. לפתע נשמעה קריאה „מין האדה?" ואנשים כרעו ואז נורה מטח ראשון.

הנך שניות נודע מסתיב מכל ה־כיוונים. לא היתה אפשרות לסגת לגבול, מהלך כקילומטר אחד בלבד. לא היתה אפשרות לנהל קרב. מאיר יעקובי, המפקד, אמר: „חבריה, באנו גביה את הנשק, נלך בשבי. זו תהיה פרשה ארוכה". ביניתיים הגיעו הסו־רים לבקוב. עשרות מהם הקיפו את החוליה. במקום הוביל אותם לבונ־קר הקיצוני של הל־עזאזיאת.

ארבעה ימים אחר־כך ירדו מטוס נוסעים סורי אזרחי והגנתה בלוד. מקץ 48 שעות בתום דיונים סוע־רים שנערכו בממשלת ישראל, שחזר המטוס ואזרחי דמשק שהיו בו עבר לביתם בלי שנהיו בני־ערובה לשבויי צה"ל שהושלכו לכלא הסורי. באתגתי שלהי שנת 1955 נכתב, כי המטוס יורט בעקבות החלטת הדרג הצבאי ושהוחזר כתוצאה מהחלטת הממשלה, שלא אישרה קודם לכן את החלטה הצבאית ליירט מטוס נוסעים סורי כדי להגביר את הלחץ על דמשק בכוונה לשחרר את חמשת השבויים.

חילופי שבויים בגשר בנות יעקב (אפריל, 1956): תמורת 35 קצינים וחיילים סורים שנשבו בדצמבר 1955, הוחזרו ארבעה חיילי צה"ל שהיו בשבי מאז 1954. מימין: הגשר בעת החילופים

„הרגו את כולם"

כחודש ימים אחר־כך התאבד ב־כלא אל־מזה הסמל אורי אילן, בן קיבוץ גן־שמואל, איש יחידת הסיור של חטיבת גולני. הוא לא נשבר בחקירות הסורים, אך העינויים הל־לוחץ הפסיכולוגי גרמו לו להתאבד בתליה. בפתק שנמצא על גופתו שהוחזרה לישראל ב־13 בינואר 1955 כתב:

„כבר הרגו את כולם, ואני מחכה לדין. איני יודע כלום על הזהר. קברו אותי על יד גבי. נקם. אורי אילן. יש ביירות בבגדיי". בפתק אחר שהיה צמוד לאצבעות רגליו כתב: „לא בגדתי".

ארבעת חבריו של אורי אילן נותרו בחיים. עברו עליהם ימים רבים של עינויי גוף ונפש בצינוק של כלא אל־מזה.

מקץ 18 חודשי שבי הוחזרו הארבעה לישראל. 35 שבויים סורים, כולל חיילים סורים שנלקחו בשבי במשימות של צה"ל ויקאים סורים שנעצרו בעקבות תקרית הכנרת של יש־ראל, עמדו את גשר בנות־יעקב ל־מעבר למורת, וארבעה חיילי צה"ל הגיעו לגשר מבית המכס הסורי.

ושבו באביב 1956 למולדת. עם ה־ארבעה הוחזר לישראל שלמה בן־יהודה, תושב קרית־שכונה, שהיה מפקח אגמי־מלאכי של הכורכה ה־אורחית הגליל העליון. הוא נחטף על־ידי חיילים סורים בתחילת שנת 1954, בהיותו בקירבת קיבוץ דן ב־גליל העליון, ונמק שנתיים בכלא הסורי.

בשבי הסורי נכונו באותה עת לפחות שישה שבויים ישראלים. במשך שנים עשתה ממשלת ישראל מאמצים מדיניים כדי להחליפם בשבויים סוריים, אך ממשלת דמשק לא נענתה וביני־תיים גדל מספר השבויים הישראלים. רק בדצמבר 1963 נאותו הסורים לע־רוך חילופי שבויים. ב־23 בחודש, בגשר בנות־יעקב, נמסרו לסוריה שמונה־עשר אזרחים סוריים ותמורתם הועברו לישראל אחד עשר אזרחים ישראליים, וביניהם דוחבה גינצבורג, אליס באנדר ולאסלו ראקוס, שנתפסו על ידי הסורים 161 יום לפני כן בעת שסירת הטיולים שלהם נסחפה לחופה המזרחי של הכנרת.

שבעה מתוך שמונה

שמונת הישראלים האחרים שהו ב־כלא הסורי מאז תחילת שנות ה־50 ושבו למולדת, שבורים ברוחם ובגו־פם. שבעה מהם אושפזו בבתי־חולים לחולי־נפש. אלה היו ברוך שעבו, משה בריקמן, אברהם ויניצקי, עזרא אנגיל, יצחק פריל, מרדכי צהלון ויצחק חייו. רק ראובן ליבם, שישב בכלא הסורי אחת עשרה שנה אחרי שנחטף על ידי חיילים סורים כשי־צא לטייל ליד קיבוץ מעיין־ברוך, נוהר בריא ברוחו. אחרי תקופה הח־למה השלים את לימודיו בטכניון ו־חזר לשרת בצה"ל כאיש מילואים.

בבתי הכלא הסוריים נשארו ארבעה שבויים ישראלים.

רק כעבור שלוש שנים ב־8 ב־אוגוסט 1966, התחזרו ארבעה אלה למולדת תמורת 6 סורים, ביניהם מחב־לים ששוחררו מכלא ישראל. הארבעה היו יוסף שמש שעבר לסוריה ב־1954, יצחק רגניק שעבר לסוריה ב־1957 וקודם לכן היה מאושפז בבית חולים לחולי־רוח בצפון, יהודה רצק־נין שעבר לסוריה ב־1963 וזבולון יפרח תושב טבריה שחצה את הכנרת לגדה המזרחית ב־1955. ארבעת ה־שבויים חזרו אף הם שבורים ברוחם. לימים החלימו יוסף שמש וזבולון יפרח וחזרו לביתם.

לא חלפה שנה, ובמלחמת ששת הימים נפל בידי הסורים בשבי ה־טייס סגן אברהם וילן, אשר הוחזר אחרי שבועות מספר תמורת 591 קצי־נים וחיילים סוריים שנפלו בידי צה"ל במהלך המלחמה.

בדצמבר 1969 שוב רגשה ישראל. ראש הממשלה גולדה מאיר, שר ה־חוץ ושר התחבורה מיהרו לנמל ה־תעופה בלוד להקביל פניהם של פרופ' שמואל סמאלוב מירושלים וסלת כר־צלם מרמת השרון, שניטנו עם נוסעי „בואינג 707" של חברת התו"א שנח־טף 99 יום לפני כן על ידי מחבלים פלשתינאים.

במטוס האמריקני שהונחת בדמשק וניזוק על ידי המחבלים נמצאו רק שני ישראלים והם נכלאו „בתנאי בית הבראה", לדבריהם, בדירה פרטית בדמשק. שחרורם של השניים הותנה רק אחרי ששוחררו 13 סורים, ובכללם שני טייסי „מיג 17" שנחתו בטעות בשדה התעופה של בצה בגליל ב־גליל המערבי.

שלושה טייסים לכודים

השבויים הסוריים הועברו למילהמ בגזרת אלחמה מכוונה לקונייטרה. שני האזרחים הישראלים שבו הביתה דרך נמל התעופה של לוד.

באפריל 1970 התלקחה תקרית אש ברמת־הגולן ובמהלכה הופלו מטוסי חיל האוויר. מטוס „פאנטום" של חיל האוויר נפגע ושני אנשי צוותו, גדעון מגן ופנחס נחמני, צנחו ב־מטוס ונפלו ב־4 באפריל בידי ה־סורים. חדשים ספורים אחר־כך, ב־תקרית האש הכבדה שהיתה בגולן ב־26 ביוני 1970, נפגע מטוסו של בועז איתן ואף הוא נפל בידי ה־צבא הסורי.

הסורים לא הסכימו להחליף את שלושת טייסי חיל האוויר ב־40 חיי־לים וקצינים סוריים שנפלו בידי צה"ל במהלך פשיטה שבוצעה על ה־מערכים הסוריים בגזרת הדרומית של הגולן. כל הנסיונות להחליף את השבויים הסוריים בשלושה טייסי חיל האוויר עלו בתוהו. עם אותה אפליה אמרו הסורים לאנשי האו"ם שניסו לתווך בינם לבין ישראל, כי הם כלל אינם מעוניינים בשבויים שלהם, שכן נכנעו בניגוד לפקודות.

כל המאמצים לשחרר את הטייסים הכלואים נתקלו בחומה עיקשת. צה"ל נאלץ לפעול כפי שביקש ב־תחילת שנות החמישים, אחרי שנפלו בידי הסורים חמשת חיילי החוליה בצליה בגנה אורי אילן. בממשלת ישראל ובמטה הכללי הגיעו למסקנה, כי רק אם יימצאו בידי צה"ל שבויים סוריים רמי־דרג תיאות דמשק לבצע חילופי שבויים עם ישראל.

הזדמנות בגבול לבנון

ב־21 ביוני 1972 נלכד „ליברי" של המסכ"ל הסורי בידי צה"ל. כוחות ביחוד של צה"ל, מורכבים מיחידת שריון ויחידה מובחרת של רגלים, שפיטרלו בשטח לבנון בגזרה הדרומית של גבול ישראל–לבנון, הצליחו לל־כוד סיור משותף של קצינים סורים בכירים וקצינים לבנונים שהה באזור.

הרמטכ"ל רב־אלוף דוד אלעזר שהה במשך פעולות השיטור במוצב פיקוד קדמי.

אנשי צה"ל שסירו על רכבי הגבעות הבחינו בשיירה של שלושה כלי־רכב הנכנה לקראתם — ג'יפ צבאי פסיפס „לנדרובר" ושתי מכוניות אזרחיות. ה־חיילים זינקו. בהיתה גחוז חמישה קצינים סוריים בדרגות תת־אלוף, שני אלופי־משנה ושני סגני־אלופים נפלו בידי צה"ל.

עם לכידת הקצינים הסורים נוצרה ההזדמנות לה יחלה ישראל.

המרגל הדרוזי זכה

בקץ שבעות אחדות הועברה לסוריה ולמצרים הודעה, כי ישראל הסכים להחזיר את חמשת השבויים הסוריים ואת כל השבויים הסורים והמצרים המצויים בידיה תמורת כל השבויים הישראלים המצויים בסוריה ובמצרים.

סוריה הסכימה. מצרים לא. ימים רבים התנהל מו"מ עקיף באמצעות מתווכים שונים בעניין חילופי ה־שבויים ולמרות לחצי דמשק על קהי־היר לא הסכים סאדאת למסור את השבויים שבידיו תמורת הקצינים ה־בכירים הסוריים השבויים ואחרים.

בקץ שבועות אחדים, משנוכחה יש־ראל לדעת כי מן העיסקה הכשותפת לא יצא דבר. הועברה פניה לסורים להחליף את השבויים שבידיו תמורת שלושה הטייסים שבדמשק, אלא ש־צתה סירב שליט סוריה, חאפז אסד, להיענות. נבסר אז, כי התברר ש־חמשת הקצינים תופסים מישרות רמות במטה הכללי הסורי, אך אינם בני־נים על המשפחה הסורית בעלות היוחסין ולכן, משהסיקו הסורים כי המידע שהיה בידי קציניהם כבר נמסר לידי הישראלים לא אצו להחליפם.

רק ביוני 1973, כעבור שנה, נת־בצעו חילופי השבויים בצומת אחמ־דיה הסמוכה לקונייטרה. הסורים מסרו את שלושת הטייסים פנחס נחמני, גדעון מגן ובועז איתן, וקיבלו תמו־רתם 46 שבויים, לרבות חמשת ה־קצינים הבכירים. כן התחזרו עשרה השבויים הלבנוניים.

ההסכמה הסורית לחילופי השבויים בנה רק לאחר שישראל הסכימה להח־זיר את המרגל הדרוזי כמאל קאנג'ש־בי, שנה לפני כן ל־23 שנות מאסר בעוון ריגול לטובת סוריה. כמאל קאנג' זכה בהתעניינות מיוחדת של שליטי דמשק בזכות אחיו, הגנרל אל־אדים קאנג', שהיה באותה עת המפקד הצבאי של מחוז דמשק.

אין סימטריה ברגישות

היו אלה חילופי השבויים האחרו־נים לפני מלחמת יום הכיפורים. של־שום, ביום רביעי בערב, נתפרסמה רשימת שמותיהם של 62 שבויים ישראלים המצויים בכלא הסורי מאז מלחמת יום הכיפורים והסורים הו־דיעו כי הם מסכימים לאפשר את ביקור אנשי „הצלב האדום" אצל השבויים הישראלים.

היום עומדת להתפרסם הודעה של מן בספט ארגון זה, שממנה אולי יהיה אפשר להיווכח מה מצב ה־שבויים. נראה עתה, כי שחרורם לא יהיה הלוי בגורל 385 השבויים הסו־ריים המצויים מאז המלחמה בידי צה"ל, שכן הבריס לשחרור השבויים הישראלים „השתבץ" במו"מ של הפ־רדת הכוחות בצפון.

למרות פרסום רשימת השבויים ו־האפשרות שניתנה לאנשי „הצלב ה־אדום" לבקרם בתנאי ימשיכו הסו־רים ללחוץ על ישראל בנקודה רגי־שה זו. מצרים וחמש שנה זה מכ־דיעים לרגישות הישראלית לגורל שבו־יה, וביחוד שבויים בסוריה.

4 ביוני 1973: שלושה טייסים ישראלים מתחבקים עם בני משפחותיהם — בעת שובם מן השבי הסורי

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

אופוזיציה של נייר ודיו

גירושו של הסופר אלכסנדר סולז'ניצין מבריה"מ הנחית מהלומה עזה על האופוזיציה הפנימית למשטר הסובייטי. במעצרים ובהגליות, בכליאה בבתי־חולים לחולי־רוח ובגירוש מן המדינה, שיתקו השלטונות את מרבית פעילי המגמות הליברליות שצמחו בבריה"מ מאז מותו של סטאלין ועתה נותר חופשי רק „חולק" אחד בעל שיעור קומה — האקדמאי הנודע אנדרי סאחארוב

יורי גאלאנסקוב — המפגין הראשון מת בכלא

אנדרי סאחארוב — הקאפיטליזם הסובייטי נגון

מאת קארל פאן הט רייפה

מה שעשתה האופוזיציה בברית־המועצות איננו דבר מרשים ביותר. אנשיה מעתיקים כתב־יד חשאיים במכונות־כתיבה ומפיצים אותם. הם משתתפים בהפגנות שאינן גדולות — חמישה, עשרה או עשרים איש ניצבים דו־מם בכיכר פושקין, בכיכר האדומה או לפני בניין שגרירות צ'כוסלובקיה, ובידיהם כרזות־קרטון קטנטנות שאפשר להביאן ל־מקום המעשה באין מפריע.

הם התצו על מכתבים אל השלטונות. הכתתפו בשביתות־רעב במחנות־הסגר ובבתי־חולי־נפש, והם סיפרו על דברים אלה לכתבי־חוץ במוסקווה, או בטלפון לידידים בחוץ־לארץ.

במעשיהם סיכנו את משרותיהם ואת משרות נשיהם ואת הקאריירה של בניהם; רבים כהם איבדו את חירותם. שוטרים ורופאים התעללו בהם. אחרים מהם — כגון יורי גאלאנסקוב — מתו בכלא או בבתי־החולים במחנות.

קשה לומר מי מהם חשובים ומי אינם חשובים. אבל מה שעשו חשוב, בלי ספק. יובל שנים בקירוב, מאז קם המשטר הסובייטי, לא הביע שום אזרח של בית־המועצות שום דעה פוליטית בפומבי. הוא רק יכול לחזור באותן מילולי פחות או יותר על מה שציווהו השלטונות לומר. בכמה מן ההפגנות הפוליטיות הראשונות בשנות השישים לא הדעה שהובעה היתה חשובה, אלא העובדה שמביעים דעה אישית.

ב־1965 ערך יורי גאלאנסקוב הפגנת־יחיד לפני השגרירות האמריקנית במוסקווה, כמחאה על התערבות אמריקנית באמריקה התיכונה. מן הסתם לא היו חילוקי דעות בין גאלאנסקוב ובין ממשלתו על ההתערבות האמריקנית. אולם הפגנתו לא היתה מאורגנת בידי הממשלה — ועובדה זו לעצמה הפכה אותה לנושא המחייב אומץ־לב רב. והיה זה גם מעשה מקורי מאוד.

אם מחר יערכו 20 סטודנטים של אוניברסיטת מוסקווה הפגנה בכרזות האומרות „כל סטודנט צריך לקרוא את כתבי מארכס, לנין וברז'נייב", יתכן בהחלט שהמשטרה תפזר אותם ותעצרם. מושכל ראשון בבריה"מ־המועצות הוא שאינך מביע שום דעה פוליטית משלך. כיום, כבאמצע המאה ה־19, רודפים השלטונות הרוסיים כל אדם בעל דעה, מבחינת כתולקת.

מכרזות למחאות

בין 1965 ל־1973 נתחלפו בהדרגה ההפגנות וה־הכרזות לדברים שהממשלה יכלה להסכים להם (כגון „איסטר ידיכם מויקראגואה") בדברים שהיו מותרים להלכה, אך היתה בהם ביקורת־מה על משהו שעשתה רשות זו או זו („ליאוניד איליץ' היקר, שמענו על מעצרם של הסופרים סיניאבסקי ודניאל. אנחנו מסכי־מים שהם עשו מעשים נוראים. אך כלום אי־אפשר לתת להם עוד סיכוי להקן את דרכיהם?" על החתום: פלוני, סופר, אלמוני, סופר וכו').

ולהלן נהפכו הכרזות אלה למחאות, שהיתה בהם ביקורת על המשטר עצמו ועל מעשיו („אנחנו מוחים על משפטם של גינזבורג וגאלאנסקוב. אנחנו מביעים את מחאתנו בפנייה אל דעת הציבור. אין אנו פונים אל ממשלתנו או אל אמצעי התקשורת שלנו, כיוון שאין תועלת בכך").

בינואר 1968 עשו פאוול ליטווינוב ולאריסה דניאל צעד חשוב מאוד. הם היו אולי הראשונים באזרחי ברית־המועצות שבמחותם על קיפוח נטשו את הגישה של צייתנות, של סולידאריות אידיאולוגית ופוליטית עם המשטר, שהיתה אופיינית למחאות שלפני מחאתם.

המחאות הקודמות נתבססו פחות או יותר על ההנחה כי המשטר הסובייטי הוא מוסד שאפשר לחלוק עליו, ואף על פי כן הוא המוסד היחיד בעולם החכם באמת — הרשות העליונה עלי אדמות, שכל אזרח סובייטי מהגן רואה חובה לעצמו לשפוך את לבו לפניה — אותה הערבוב מדכדכת של כניעה רוסית וחוסר־כיבוד־עצמי קומוניסטי, הידוע כל כך לכל מי שחוקר את החיים הסובייטיים.

את הנימה החדשה, הרצינית יותר, שהשמיעו פאוול ולאריסה, אימץ לעצמו הצ'לן דימיטרי דיסטרופובייץ' ב־1970. הוא גם החליף את הנימה של מחאה רצינית בנימת בוז משועשע, כאשר נוף בפומבי בממשלה על האיוולת שבצעדיה נגד סולז'ניצין. אותה שנה נערך בסברדלובסק משפטו של המשורר אנדריי אמאלריק. הוא הכריז — כפי שכבר כתב בכתביו — שהוא רואה את המשטר „בפירמה שזה כבר חדלו לעשות עמה עסקים רציניים" (כפי שכתב סופר הולנדי בשנות ה־30 על אודות הכנסיה הקאתולית).

בלי פחד וכיבוד

אמאלריק אמר בסברדלובסק, כי איננו מודה בזכותו של שום בית־משפט לדון אדם כלשהו על דעותיו; וכיוון שרק בגלל דעותיו מעמידים אותו למשפט, איננו מוכן להשיב על שום שאלה שיציג לו בית־המשפט, שאליו „איננו מתייחס בשום יחס של כיבוד ואפילו לא של פחד".

בית־המשפט הטיל עליו מאסר שלוש שנים, ואחרי שריצה אותו הטיל עליו בית־משפט אחר עוד שלוש שנים, שכן הסתם לא יוציאן: הוא לוקה בבום מסוכן בלב, ולא החליט החלטה גמורה מדלקת קרום המוח, שכמעט מת ממנה בכלא. הדבר ידוע היטב לשלטונות הסובייטיים.

השיבתם של „החולקים" הסובייטיים נעוצה לא רק בעובדה שהם הוכיחו את האפשרות של מחאה, חשוב גם מה הם אומרים.

כאן אפשר לראות את בוריס פסטרנאק כראשון החולקים החשובים. פתאום הגיש לעולם רומאן כתוב כמו לא היו מעולם המסורת הספרותית הסובייטית, הריאליזם הסוציאליסטי, מארכסיזם־לניניזם, הפאטריו־טיזם הסובייטי, האנטי־קוסמופוליטאניזם, ההתחרות הסוציאליסטית, המשפחה הסובייטית, הנוער הסובייטי המאושר, העבר הסובייטי המפואר ושאר כל העניינים העגומים האלה.

זה היה רומאן טהור. הוא הוכיח, שספרות רוסית, בעלת ערך ספרותי ניכר, יכולה להתקיים על אף המשטר ולמרות התיאוריה והמדיניות הספרותית שלו.

ב„דוקטור ז'יוואגו" מצאו הסובייטולוגים המערביים והקוראים הרוסיים (כמובן לא יצא הספר לאור ברוסיה, אבל עדיין לא נתקלתי במשכיל רוסי שלא קראו) רמז ראשון למתרחש בבריה"מ־המועצה בתחום הרוחני: רבים מן האינטליגנטים הסובייטיים אינם מארכסיסטים ואף אינם מתעניינים במארכסיזם — לא בצורתו המקו־רית, לא בצורתו הרשמית הסובייטית, לא בגוונים ה־מערביים.

„אין דעתי נוחה מן המארכסיסטים — אומרת אחת הדמויות של פאסטרנאק — אין להם עניין במציאות". ויש ברומאן עוד קטע רב־משמעות: הרופא מגיע לעיר סיבירית באחת משנות־העשרים, ומוצא על לוחות ההכרזות הרשמיות שראה במקומות אחרים לפני שנתיים או שלוש — ומתברר לו כי לשונן המאולצת איננה מוצר־לוואי מעניין, מרגש וחולף של מהפיכה, אלא לשון מתה שאיננה נכחדת.

הוסר החיים של הלשון הקומוניסטית, של אמריה שכמעט אין להם משמעות (למשל, „תחי הידידות בין העם הגדול של בריטניה הגדולה וצפון־אירלאנד ובין העמים הגדולים אף הם של ברית הרפובליקה הסוצי־אליסטיות הסובייטיות") אכן מתמיד עד היום.

והנה באו אנדרי סיניאבסקי ויולי דניאל. כשם שפסטרנאק כתב ופירסם את הרומאן הסובייטי הראשון ללא צנזורה, כך כתב סיניאבסקי את המסה הראשונה ללא צנזורה „על הריאליזם הסוציאליסטי".

לפסטרנאק היה מזל

במסה זו הוכיח בצורה חותכת למדי, ולא בלי שנינות, כי שני המרכיבים של דוקטרינה זו: „ריאליז־מו" כשל ציכוב או טולסטוי, עם מצבים ושיחות פחות או יותר כבחיים מצד אחד, והשעלה ונאמת פוליטית מן הצד האחר — אינם יכולים להתקיים יחדיו בתחום האמנות. ידידו דניאל, שלדעתי הוא סופר טוב ממנו, כתב כמה סיפורים קצרים דינאמיים, אחדים מהם טובים מאוד, המאפשרים לקורא הסובייטי ולקורא המערבי לראות את החיים הסובייטיים מבעד למשקפים לא־רשמיים.

סיניאבסקי נידון למאסר חמור של חמש שנים, דניאל לשבע שנים.

כאשר גזר עליהם המשטר הסובייטי גזר־דין אלה, איבד את רוב האהדה שעדיין נותרה לו אצל אנשי האינטליגנציה במערב ובברית המועצות.

לפסטרנאק היה מזל, שכבר נודע שמו לרבים בארצו ובמערב. אחרי שהרומאן שלו יצא לאור בחו"ל, הטרידוהו, השמיצוהו, איימו עליו בגלות ופקי־דים סובייטיים בכירים הגדירוהו כבוגד וכחזיר; אבל לא עצרוהו, הבריו־לפס, שדעת השלטון נחוה מהם, אף לא דרשו את מעצרו והוא הוציא את ימיו בבית־חולים ממדרגה ראשונה.

סיניאבסקי ודניאל, לעומת זאת, כמעט לא היו ידועים. היו מי שהכירו את סיניאבסקי כפרוצה בספרות רוסית וכמחבר מבוא לכרך שירים מאת פסטרנאק (כמובן איש לא ידע, שהם הוציאו את כתביהם באירופה המערבית בשמות־העט „טרץ'" ו„ארז'אק").

אנדרי אמאלריק — „לפום בית־משפט אין זכות"

בחברה שיש לה תודעה נמרצת של מעמד, של גזע ושל סטאטוס, כגון החברה הסובייטית, יש מגרצה גדולה בחוסר מעמד ציבורי. מי שאיננו חבר אגודת הסופרים ברוסיה כמעט אין רואים אותו כסופר.

יוסף ברודסקי — כיום מהגר — כשורר טוב הרבה יותר מיבטושנקו, ווזנסנסקי ורוז'דסטוונסקי יחדיו, נידון ב־1964 בלנינגרד משום שלא היתה לו עבודה קבועה. בית־המשפט (שבראשו ישבה אשה ארסית, בערות) שאל אותו, בזכות מה הוא מכנה עצמו משורר, באחר שאין בידו כלל מסמך רשמי כראיה שהוא משורר...

כנגם של אנשים שמעמדם בחברה היה נחות עוד יותר משל סיניאבסקי ודניאל היה גרוע עוד יותר. הסטודנט המוסקבאי אלכס גינזבורג נידון ב־1968 למאסר חמש שנים על שערך המרץ פרוטוקול (במכונת־כתיבה) של משפט סיניאבסקי—דניאל.

חברו לעזרה, יורי גאלאנסקוב, נידון לשבע שנים ומת במחנה ב־1972. ולאדימיר בוקובסקי, גם הוא סטודנט „חסר־מעמד", נידון ל־12 שנה של שבתי־ם ושנים בבתי־חולי־נפש (אם כי השלטונות לא כפרו כלל באמינותם של בכביבם אלה).

פרופ' אנדרי סאחארוב, המדען הנודע, יצא מנקודה בטוחה הרבה יותר. הוא היה חבר „העלית הסובייטית" (עד גירושו מן האקדמיה למדעים).

כ„אבי פצצת המימן הסובייטית" וכפיסיקאי גרעין בעל שם בינלאומי, הוא נכנס לאוטי רב־ערך. בקיץ 1968 פירסם „ניו יורק טיימס" את „התזכיר" הנודע שלו על הופעת הפרס, שהיה מכוון אל מבקליה.

של אורח נאמן, הנוזף בבלך אנוכי, אכזרי, לא נבון בביזהר. אך כאמרה נאמן הוא מוסיף לכנותו „אבן גדולי ו„מיטיב לאנושות".

סאחארוב מניח, שהמשטר הסובייטי בדרך כלל הוא ברכה לרוסיה והמארכסיזם־לניניזם עולה, כמובן, על שאר כל השיטות הפילוסופיות; אבל הוא מותח ביקורת על הבערות ההי־רויים של המשטר, כותב, כתב, לקיים מגע כבדי עם המערב (כגון נסיעות נורמאליות לחו"ל וביטול הצנזורה על הדואר), עהגוגה ללא צנזורה הכפרסמה הדעות מכאן, ויכוחים כבש, הילוקי־דעות כמס, יכדאי שיהיו גם בחירות כמש שבהן אפשר יהיה להכריע בין שני מועמדים, לכשל.

הוא מתח ביקורת על המשטר הכלכלי המוקפה והבזבזן, על הבידוד של המדענים, על בתי־המשפט הרואים אדם אכזב עד שהשלטונות אומרים עליו „זכאי", על מדיניות החוץ הסובייטית ועל כמה וכמה דברים אחרים. המשטר לא ענה לו כלל. כאינטליגנטים סובייטיים רבים בשנים 1953—1973 ביקר ההילה ביקורת על כבדעות המשטר, עד שנשתכנע במדרגה שבהרעות אלה אינן בגרעות כלל, אלא תולדה הגיונית של המשטר.

לאחר זמן אמר סאחארוב, בתשובה לשאלה על השקפתו הכללית, שהוא רואה עצמו כ„ליברלי" יותר כ„מארכסיסט", לכתב הטלוויזיה השוודית אכבר, כי הסוציאליזם הסובייטי נראה לו רק כצורה קיצונית של קפיטליזם: קפיטליזם ממלכתי, בעל כוחו מונפור ליוסף רב הרבה בבאה"ב.

צורה של קפיטליזם

לדעתו ברית־המועצות איננה ארץ חופשית שיש בה קומץ הגבלות בלתי־נהוגות, אלא ארץ בלתי־חופשית ביותר הלוקה בבאכסימום של איבון אדדי אולוני ומאכסימום של העבדה טניב, זהו התבניה השובה ביותר שקבה מאז היות אדם עלי אדמות.

שני הדברים שהחברה הסובייטית איננה הדלה כלהתפאר בהם: — חינוך חנם וטיפול רפואי חינם — יש כי שהם חינם בשבילם יותר מלזולתם. יתר על כן, אבר סאחארוב, הוא איננו מאמין כנם בתיאוריה הגביק לנו הסוציאליזם יעיין תדם לארגון טוב יותר של חברת האדם.

הולך בענין מאוד יפצל מאוד הוא רוי מדווידב. תשיבתו משולבת:

* הוא בקי בכל הבחירות בהוגים הגבוהים של המפלגה ושל הממשלה.
* הוא קורא הלק גדול בז השטוים של „תעלי־קיבי".
* הוא קימייכם כיבות.

רוי, אחיו של הביולוג־הגנטיקאי זירס מדווידב (השוהה כעת באנגליה), כתב ספר הקרוי „ספר על דמוקרטיה סוציאליסטית", שיצא לאור בחו"ל. הצעותיו אינן שונות שינוי יסודי מהצעותיו של סאחארוב: פעוטה קיומית, יותר הפשט ביקורי, יותר דמוקרטית.

אבל מדווידב כותב כקומוניסט (ולמרבה צער הוא משתמש בסגנון הקומוניסטי המעורפל והארוך). הוא כותב כדי לשכנע את הקומוניסטים, וביחוד את ההנהגה הסובייטית, שחופש העתונות, בחירות מבע, פסקי־דין מושתתים על החוק וכו' אינם מנוגדים אף המארכסיזם־לניניזם.

באמצעות ציטטים מלנין הוא מנסה להוכיח, כי בחירות חופשיות, חופש העתונות וחופש מאיסת הצנ־זורה ראויים לסניגוריה מצד לניניסט — אף שלנין היה האיש שפלת חיילים המורשים לפזר את הפרלמנט הראשון שנבחר בבחירות חופשיות ברוסיה, שיזם את שיטת־הצנזורה היעילה ביותר שידע העולם, שהקים חיל משטרה שעצר והרג אנשים יותר מכל חיל משטרה (כולל זה של אדולף היטלר) בתולדות האנושות.

יש נטיה להשתעבד

ואף על פי כן, אם ברוסיה בעוד 100 שנה או בעוד 200 שנה, כדי שלא נהיה אופטימיים יותר מדי — תיכון אסיפה מכוננת שנבחרה בבחירות חופשיות, ועתונות חופשית ולא תהיה משטרה חשאית יהיה זה תודות למאמצים הכנים והאמיצים של אנשים כמדווידב.

שניים מספרי „סאמיזדאט" הם בגדר קריאה חובה לכל חוקרי החברה הסובייטית. את שניהם כתב נאדייז'דה מאנדלשטאם, אלמנת המשורר אוסיפ מאנדלשטאם.

הספר הראשון — המהדורה קראה את שמו „תקוה לאא־תקוה" (מהדורה האמריקנית קרויה „תקוה נגד תקוה") — עשה רושם בעמיק על רבים מן הקוראים במערב. השני, ששמו „ספר שני" ועדיין לא יצא אף בתרגום מרוסית, לדעתי מרשים עוד יותר.

שני הספרים האלה, המספרים על אוסיפ מנדלשטאם, גדול המשוררים בשפה הרוסית במאה ה־20 ואחד הסופרים הרבים שהשמיד המשטר הקומוניסטי, הם שני ספרים על „השאלה הגדולה" המטרידה רבים — איך יכול כל זה לקרות?

כיצד שאיפשר להפוך — תוך 15 שנה — מכוספת עוגים, אוניברסיטאות, מפלגות, ציירים, משוררים, כשורדים ופילוסופים, לכדבר־שבפה ארץ ופוליטי? איך הגיעה האינטליגנציה הרוסית — אותה, רצה קיבלה את הסבה כל עצמה במשך כפיים קדחתניה והיסטריות?

נושא הספר הוא נטייתם של אינטלקטואלים להשתעבד כאשר נוצרה ההכנית להשתעבדות בית־סוהר או כופר כמבצע נוח להתפתה לכל איש. האמירה בלשון מליצית, יותר בנוהג האוטוטופיה. פיזל חרושת. רק שני סופרים שכתבו על הופעה באותה מידה של עצמה התבנה: ג'ורג' אורוול („1984"), ונאדייז'דה מאנדלשטאם.

מעבודה על אלכסנדר סולז'ניצין שונה מסל של כל החולקים. הוא גדול סופרי הפרוזה של רוסיה

(המשך בעמוד 26)

קנה דירתך בדירות גינדי

ראשון לציון — רח' הרצל 59 (מול התחנה המרכזית)

פתח־תקוה — רח' חיים עוזר 28 (מול העיריה)

רחובות (בקרוב) — הרצל 187 (מול המכבית).

אם אתם גרים בת"א, ר"ג, גבעתיים ובסביבה — ודירתכם „קטנה עליכם" הצוות המקצועי של „דירות גינדי" מציע לכם — במחיר דירתכם הנוכחית, דירה גדולה יותר בת 4, 4½, 5 ת/או 6 חדרים באיזורים היפים ביותר בראשון לציון.

להלן תרשים של אחת מתוך כ־300 דירות פאר.

דירת יוקרה בת 4 חדרים בשכונת יוקרה אברמוביץ

הדירה במרכז השקט, בקרבת בי"ס יסודי מעולה, בבנין בן 6 קומות + מעלית, כניסה סגורה, מים חמים מרכזי, סלון מרווח, פינת אוכל מוארת, לכל חדר יציאה למרפסת, ארונות מטבח דגאר שרותים כפולים — בניה מעולה ותגמיר מושלם.

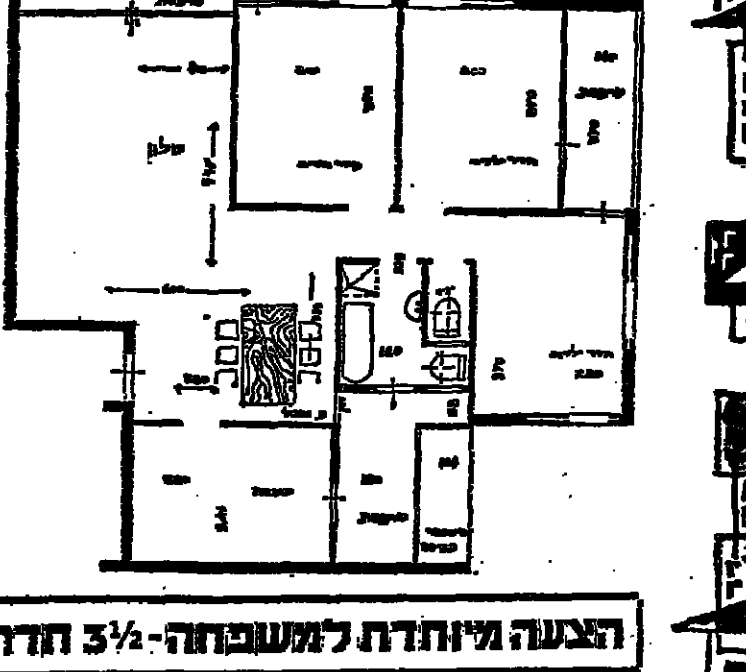

מחירים קבועים לא צמודים

הצעה מיוחדת למשפחה - 3½ חדרים במרכז, כולל חניה צמודה 120,000 ל"י

אצל גינדי קנית בבטחון זכית

ממטולה עד אילת

תפילתו של קיסינג'ר

בקהילת העתונאים המתלווים לד"ר קיסינג'ר במסעו הנוכחי במזרח התיכון, רווחת הבדיחה הבאה על מזכיר המדינה של ארצות הברית:

ד"ר קיסינג'ר גמר אומר שבעת ביקורו הפעם בירושלים יגש לכותל המערבי ויתפלל שם את התפילה שחוברה על ידו במיוחד לשם כך. וזה נוסח התפילה:

"אלי שבשמים, עלי להודות לך על הנסים הרבים שעשית עמדי. הצלתני מגרמניה ה־

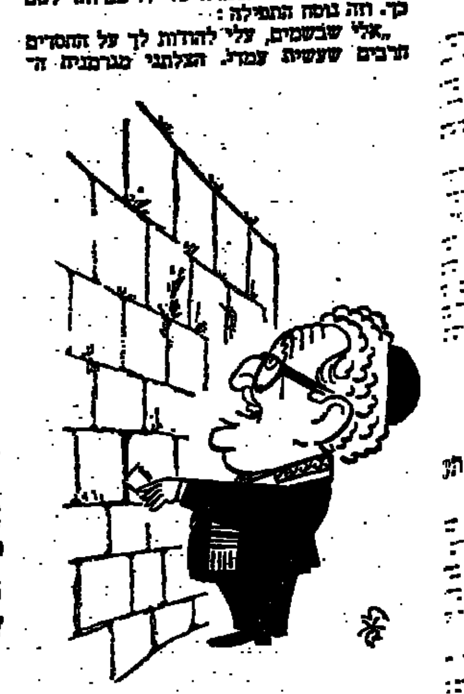

נאצית, מגוב אריות, הבאתני לארץ החופש ארצות הברית, סייעת לי לרכוש השכלה, גרמת לכך שאהיה פרופסור בהרווארד ולאחר מכן הטית את לבו של ניכסון שיקח אותי אליו לוושינגטון כדי שאוכל לשרת את ארצות הברית ואת האנושות כולה".

"על כל אלה — ממשיך קיסינג'ר בתפילתו — מודה אני לך וברצוני לנסות ולהשיב לך כגמולך. אנא אלוהים, אמור נא לי במה אוכל אני לעזור לך"...

מרכיבים או מקריבים?

בישיבה שנערכה מטעם תנועת החרות בציון השבוע בבחירות לעיריית תל־אביב־יפו יתיר יו"ר תנועת החרות, ח"כ מנחם בגין את פרישת הבמה לא לנושאים מוניציפליים אלא לנושאים בעלי אופי לאומי.

לאחר שקבע במסקנה על רקע תבוסת הבחירות, מכל המפלגות הרוב של הציבור בארץ הם בעד הקמת ממשלת ליכוד לאומית ורק התנגדותה ועקשנותה של גולדה מאיר מונעת זאת, הגיע הנואם ח"כ בגין לצורת המשא ומתן והשאלה: האם כך מרכיבים ממשלה? כך מקריבים ממשלה!

השאלה האמיתית

שר בכיר של המערך קבל באוזני שר בכיר של המפד"ל: "עכשיו, אחרי שהסכמנו לענין "יהודה ושומרון", אינכם מצטרפים לממשלתנו?".

השיב איש המפד"ל: "מה אתה? אתה עוד חושב שהבעיה היא יהודה ושומרון?? טעות, הבעיה היא... יהודה (בן־מאיר) ו־זבולון (המר)".

משמעת

לרגל הויכוח על המשמעת הצבאית שהתגלע בדיון בין אלוף (מיל.) חיים הרצוג וח"כ האלוף (מיל.) מאיר פעיל, מזכיר קצין צה"ל ששתתף בשתי הרצאות על נושא המשמעת הצבאית ששמע לפני שנים בקורס צבאי מסויים, והנה כמו אלוף מאיר פעיל השנית כמו סא"ל יורם עייד — כיום שניהם מיל. — כמו ביקורת בין הרצוג ופעיל, דעותיהם מנוגדות כשפעיל יוצא נגד הגישה הכשית ועייד עומד על המשמעת.

לסיום הקורס הגיע הרמטכ"ל דאז, רב־אלוף יצחק רבין להרצאה מסכמת, וכשהגיע תור השאלות, קם אחד החניכים ושאל את הרמטכ"ל: "שמענו שתי דעות מנוגדות בקשר למשמעת הרצויה בצה"ל — מה לעשות?" השיב רבין לרגע קם וענה: "אני מציע שתקשיבו לדברי מאיר־קה, אך תעשו כפי שיורם אומר...".

תשובת הרב מזא"ה

חבר הכנסת יצחק רבין נוהג בהופעותיו לפני צעירים ובני־נוער, לתבוע את מעורבותם בחיים הפוליטיים. "אל תאמרו כי אתם צעירים מדי והסתפקו בציפיה לראות מה שיבוא מלמעלה" — הוא מטיף בפניהם.

לחיזוק דבריו הוא מסתייע בסיפור על הרב מזא"ה, שנבחר לכהונת רבה הראשי של מוסקווה בהיותו בן 21 בלבד.

לאחר שעמד במבחן תורה השאיר את בוחניו נדהמים מחכמתו ומבקיאותו, אמרו לו: אין ספק כי אתה ראוי למשרה והיא ראויה לך, אולם גילך הצעיר מפריע.

"אני מבטיח — השיב להם בחיוך — כי בכל יום שיעבור — זה יתוקן".

עכשיו היא כבר יודעת

הרשימות המפלגתיות למיניהן לא הקדישו מיוחד לנתניה ורק לעתים נדירות זכתה נתניה לנציג משלה בכנסת. הפעם זכתה נתניה לנציג כזה בדמותו של ד"ר בנו מאאב (פיקס) שנבחר כחבר כנסת מרשימת ר"צ (הרשימה לזכויות האזרח).

המרצה הצעיר למיקרוביולוגיה באוניברסיטת תל־אביב, הוא יליד 1938, גדל בבת־ים, כפר־יונה ונתניה, וכאן סיים גם את בית־הספר התיכון על שם טשרניחובסקי. הוא למד אחר־כך מיקרוביולוגיה בתל־אביב.

מספרים בנתניה על ד"ר בנו מאאב את הסיפור הבא: בגיל שנתיים נשלח לגנון, התפתחותו המהירה הפליאה את הגננת של הילד עד כדי כך שביקשה מהאם להודיע לה מה יהיה הילד כשיגדל.

עכשיו היא כבר יודעת.

מה שבטוח בטוח

שלטונות הבריאות המוקלאות של מדינת איטליה מיהרו לבטל "שמועות" את הידיעות שהופצו על ידי סוכנויות ידיעות באיטליה ובצרפת בדבר האשמות שאבולות אשכוליות כתוצרת ישראל יש בהן סכנה לחיי האוכלים. עם זאת החליטו כי מה שבטוח בטוח: "לא יזיק לבדוק" — הודיעו השלטונות האיטלקיים למגדלי האשכוליות בעמק הירדן, וביקשו לשלוח לרומא מספר ארגזי אשכוליות לצרכי בדיקה...

בשנים האחרונות זכתה האשכולית הישראלית לכבוש את לבם של האיטלקים והזמנות מישראל נמצאות בעליה. נראה שמישהו, אם אלה מגדלי אשכוליות איטלקיים המודאגים מהתחרות הישראלית או שמא גורמים ערביים או פרו־ערביים המנסים לפגוע בגידול היצוא מישראל, יזם את הזרמת הידיעות האנונימיות שנשלחו למשרדי סוכנות הידיעות באיטליה וסוכנות ידיעות צרפתית ובהן אזהרה כי האשכוליות מישראל מכילות חומרים המסכנים את אוכליהן.

אין תיבה

משהבחין אורח, מראשוני נתניה, כי בקירבת דירתו החדשה אין תיבת־דואר, פנה בכתב להנהלת הדואר במקום וביקש בשמו ובשם מאות דיירים בסביבה להתקין תיבה כזאת.

נסתבר, כי המוסד במשרד התקשורת הגו...

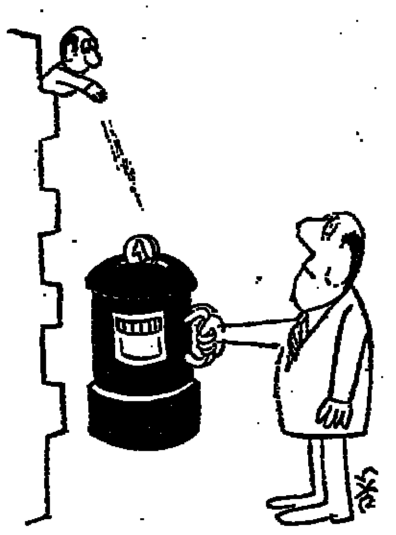

ללא דופי: לא חלפו ימים רבים והאזרח נתכבד בתשובה, כי אין אפשרות למלא את בקשתו, בשעה... שאין תיבות־דואר במשרד התקשורת.

האזרח לא אמר נואש: הוא עומד לערוך מגבית בקרב הדיירים ולתרום להנהלת הדואר בנתניה תיבת דואר...

קיים נדרו

בנימין מילר, מוותיקי באר־שבע ומייסדי "הרלכנה" מייסדה של "בריה ראשונה בבאר־שבע" מילא בימים אלה אחר התחייבות שקבל על עצמו, ערב הבחירות האחרונות להרים סכום כסף למטרה צדקה במקרה שהרשימה האזרחית המקומית מיוצאי רומניה בבאר־שבע לא תזכה לנציגות במועצת העירייה.

באחד הויכוחים הסוערים ב"פרלמנט" בנושא היצוג העדתי, שמילר הוא מפתגמי התריסים, התחייב להרים סכום כסף למוסד ציבורי אם רשימת יוצאי רומניה לא תזכה לנציגות במועצת העירייה. הרשימה לא עברה את אחוז החסימה ולא זכתה בנציגות.

אכש בפגישה היומית של ותיקי באר־שבע בקפה "להרשול" כאשר התלו חבריו להזכיר לו בענין ההתחייבות הדומה, הפתיע אותם בנימין מילר בשלפו מכיסו מסמך המעיד כי קיים את ההתחייבות.

מתוכן המסמך הוברר כי הוא תרם סך 2000 לירות ל"בריה אסירי ציון יוצאי רומניה למען שיקום אלמנות ואנשים שסבלו ברדיפות בגלל שרצו להגשים את משאת נפשם לעלות לישראל.

פרצן המתחייבותו של בנימין מילר הקשיש, זכה להחזאות כפיים סוערות, אליהן הצטרף גם נציג העדה הרומנית, שהפסיד במירוץ של הנציגות במועצת העירייה.

צריך לדעת לשבת על ה"כסא"

המלחמה על ה"כסא" ברשויות מקומיות מסויימות, איננה — כידוע — מן המלאכות הקלות. והנה מסתבר שבנתניה צריך לא רק לדעת להילחם על הכסא, כי אם יש ללמוד גם כיצד לשבת עליו.

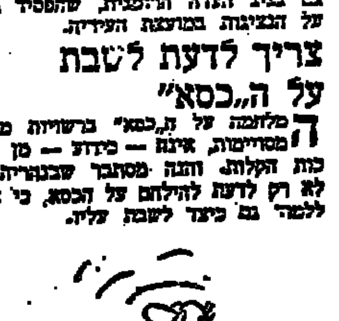

והא ראיה: בישיבתה הראשונה של מועצת העירייה מאז הבחירות, החליקו כמה מנבחרי העיר מכסאותיהם ונפלו אל הרצפה. היו אלה כסאות האופוזיציה, שטרם התרגלו לשבת על הכסאות הנוחים, המצויידים בגלגלים בקצות רגליהם...

האסטרטגיה של הגישה הישירה

בפגישה עם עתונאים גילה ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט שבשלום־קוראים־לו "צ'יץ'" את ה"אני מאמין" שלו ביחסי עבודה: "אני מאמין בחינוך בני אדם. ואני מאמין ביצירת קשר אישי ישיר עם האדם". כדוגמה ליעילות אמונתו גילה מקרה מימי עבודתו בצה"ל, כאשר ביחידת מילואים מסוימת שהוחזרה את נשקה — נתגלה כי חסר כלי נשק אחד. "כתבתי מכתב אישי לכל אחד מבני היחידה, שמנתה 400 איש, ביקשתי להחזיר את כלי־הנשק החסר. לא הבטחתי ביטול עונש. לאחר מספר ימים הופיע בחור עם הכלי החסר, הוא נשפט לשבוע ימי מאסר, אך קיבל הבינותי".

צ'יץ' סיפר כי יש ברצונו לגשת אל השכונות ולשוחח ברחוב "שיחות והשבעות" עם התושבים, במטרה שישמרו על גופות התאורה במקומותיהם. החלטתי להשאיר את התאורה של פורים עד ליום העצמאות למרות שהזהירו אותי כי יהיו בריונים שישברו אותה. אני מקווה כי לא אתאכזב".

ביום בהיר אפשר לראות לנצח

בפעם הזאת הסתכלתי בהם כדרך שמביטים בשחקנים לפני ההצגה. דרך חרך במסך ראיתי אותם לפני ההצגה הראשונה.

למעשה, היתה זו אסיפה די רגילה של שמיניסטים ושביעיסטים ש"איכפת להם", לפי הגדרתם שלהם. אבל מעבר לכל איכפתיות ורצון להפוך עולמות, ראיתי את היופי שלהם. זה היה כמו לדשדש דרך ארוכה בחשיכה, עם בדל של נר, ופתאום להתקל ביום שמש יפה, כמו לראות בוקר באמצע הלילה.

לא, אינני עומד למנות כעת את שבחיהם של נערינו. עשו את זה מספיק, בסימפוזיונים, בכנסים של בחירות, ובעיקר בעצרות לזכרם. אבל אני ראיתי אותם בשיזור חי ברגע צעיר ויפה, לפני כל העמדות הסבים, לפני שהחיוך שלהם יהיה מסתרי, לפני ששקיפת העולם הגדולה תעבור במחותיהם והעשה שם נזקים איומים.

הם היו יפים, בערב ההוא ב"צוותא", הם הציגו שאלות שאין עליהן כל תשובות. מולם עמד פרופסור ליבוביץ', שעדה אחת מגבתו השמאלית זקורה אל על כמשוש פראי, ודבריו מרעידים את אמות הסיפים. הדוקטור רונן דיבר על הזיכוך שהוא מנסה להחיל כצורו של שר החינוך. הילדים האלה ישבו למטה, בשורות מעגלות. הם ניסו, באמת ובתמים, להבין את פשרם של הדברים שמתרחשים באיזה מקום רחוק שנקרא ממשלת ישראל או הכנסת התיכון, או העולם שבו אנו חיים כל הזמן עד שאנחנו מפסיקים בלי להבין דבר וחצי דבר.

הסתכלתי בהם ולא שבעתי. עוד מעט הם יהיו טייסים, צנחנים, שריונאים, סטודנטים שנה בית, אקדמאים, שקרנים של מס הכנסה, נשואים, גרושים, אבות ואמהות. חברי מפלגות, ראשי ממשלות, משורדי חצר, ציירים מפורסמים, ותוברות כתוכות לזכרם. עוד מעט הם יהיו בני ארבעים וחמש, ולא תמיד יהיה להם איזה ליבוביץ' שיגיד שקודם כל האדם, ורק אחר כך המדינה והדגלים, ושה"שולחן ערוך" כתוב בפרוש שאדם קם בבוקר לא כדי להרגיש שהוא עם, אלא כדי לעבוד את בוראו האינטימי, ושהמדינה היא רק כלי סרוק לשרות האדם.

ילדים טובים, שהכינו את כל השעורים. עכשיו הם רוצים לעשות ולא יודעים בדיוק מה. רצים למרחקים ארוכים, ואני ראיתי אותם מתחילים כקפיץ כמה שניות לפני הזינוק. בעוד שנים אחדות הם יבינו כמה תמימה היתה אהבתם הנפלאה. עכשיו הם יושבים בשורות וחושבים שלכל שאלה יש תשובה. הגשם חלף, עבר לו, ועכשיו הגיע הזמן של השעשע, הזמן של התקוה הטובה. וזה לא חשוב מה ילד יום. חשוב יותר שהיום נולד, והבוקר יפה. וביום בהיר אתה יכול לראות לנצח.

יהונתן גפן

מדינת הגברים

ח"כ נהג בכנסת הזו, שחבר־כנסת העולה לדוכן אחר "נאום בתולין" של חבר־כנסת חדש, מברך את קודמו ומאחל לו הצלחה בעבודתו הפרלמנטרית.

השבוע נאמה את נאום הבתולין שלה ח"כ מרשה פרידמן, חברת הסיעה למען זכויות האזרח והמנהיגות התנועה לשוויון זכויות האשה.

אחריה עלה לדוכן ח"כ עקיבא נוף שאמר לה: אני מאחל לך ולנו, כי במהלך המאבק לשחרור האשה בישראל, לא תשכחי גם את גורל הגברים.

שאל ח"כ יגאל הורביץ: לאיזה גברים מתכוון אתה בחבוץ?

לימוד עקיבא נוף: למדינת הגברים שבה מושלת אשה.

ההבדל

שני המוזים הקואליציוני וקטיר המרים עם סוריה ידוע אצלנו כרוכים לעולם.

באגה השבוע סגן שר הוצידות, ח"כ יהודה עצרי: שני אישים מגלים פעילות רבה במשא־ברים האלה עם סוריה ובקואליציה. שניהם מבוסטון — הרב סולובייצ'יק וד"ר הנרי קיסינג'ר. ההבדל ביניהם הוא, שד"ר קיסינג'ר למעשה מוכן לבקר בארץ.

אילו היה להיפך

הכנסת השמינית נגלשה מורה ותלמידו, ואם כי בשתי סיעות שונות. ח"כ אברהם כץ מסיעת הליכוד היה מורו של ח"כ יוסי שריד מסיעת המערך.

שניהם יושבים עתה בוועדת החינוך של הכנסת. שאלו את ח"כ כץ: איך היה יוסי כתלמיד? השיב המורה: ראשית כתלמיד בכיתה לא העיזה כלל על הכשבו בכנסת. הוא היה תלמיד כשרוני שקט והתנהג אל הכלים. לפתע הפך לבן השובב של סיעת המערך, העושה צרות למשה דיין.

מנגד אחד מחברי סיעת המערך: מוטב היה, אילו זה היה להיפך...

מן הרשימה של בדמשק

בלה שרון האשה, משה שרון האב

זה אמנון!

(המשך בעמוד 15)

גם אותו רדפו השמועות ואנשים אמרו לו "ברצון טובי" שלא יהיה באשליות.

"אני אמרתי: "אפילו אם יגידו שנותר שם רק שבוי אחד, אדע שזה הבן שלי. אני לא מאשים אף אחד, אנשים לא יודעים איך להגיב במצבים כאלה" אומר משה שרון.

אדית שרון אומרת שגם היא לא הבינה עד מה עמוק סיבלן של אמהות שבויים ונשותיהם עד שבאה בנה. "מי שעבר את מחנה הריכוז אושוויץ יודע, שאדם יכול להחזיק מעמד בכל סבל. אבל היו רגעים שהוססתי. לפעמים מגיעים קרוב מאוד לתהום. עד אתמול החזקתי מעמד. והייתי מוכרח... בת הגבר היא צריכה לשמור על המורל ולא להבין את עצמי. ... אתמול כמעט פחדנו מהמצב של עצמנו. האם יביא קיסינג'ר את רשימת השבויים או לא? ואם יביא, מי יהיה ברשימה? ואחרי כל השמועות... אמנם, יש תמונות, אבל מי יודע מה קרה מאז צולמו?"

אדית ובלה חיכו בבית. משה הלך לקריה. שם התאספו הורי השבויים. בארבע התקבלה ידיעה שקיסינג'ר הביא עמו רשימה. משה צילצל הביתה וביקש שיחכו בסבלנות עד שתוקרא הרשימה. אמנון שרון היה בין האחרונים ברשימה והרגעים נמשכו כנצח עד שהוזכר שמו.

"היתה שם אישה אחת מבני־ברק. כל הלילה, למרות שמחתי על שאמנון היה ברשימה, לא יכולתי לשכוח אותה. בעלה נכנס ושמע מפי הרב שהבן שלהם לא ברשימה. היא התעקשה, רצתה להיכנס ולשמוע בפירוש מפי הרב שבנה אינו ברשימה. ואחר־כך ניגשה לכל אחד מאיתנו, המאושרים, לחצה את ידינו, איחלה לנו שהבן יחזור ובשמה איתנו.

"והיתה עוד אחת שידעה כבר מזמן שבנה איננו, ובכל זאת באה להשתתף בשמחתנו".

בלה ישבה חובקת עם אדית. הן עודדו זו את זו — ונשקו. "חיכינו ליום הזה ארבעה חודשים — אומרת בלה — והנה הגיע היום ולא רציתי אותו. פחדתי. רציתי לדחות אותו לכמה ימים. שתהיה עוד תקווה, שלא יהיה סוף מוחלט אם חס וחלילה הוא לא ברשימה. אבל עכשיו, כשאנחנו יודעים, אני מאושרת".

נורית ברצקי

הרופא ממוצב החרמון

מאת יצחק בן־חורין

לאורה קובלסקי, פסימיסטית מושבעת, התקשתה להאמין שבעלה ד"ר לואי צ'רלס קובלסקי נמצא בין החיים אפילו אחר שהוצגו לפניה תמונותיו כשבוי בסוריה.

הלם הראשון היה חזק מדי, ואולי הפעילה מנגנוני הגנה והכינה את עצמה לרע ביותר. ידיעות שהגיעו ממצרים, שלפיהן נרצחו מרבית השבויים, רק הגבירו את חרדתה.

ד"ר לואי קובלסקי, בן ארבעים ושתיים, רופא־משפחה בישובי עמק חפר, יצא למוצב החרמון ב־20 בספטמבר, ובא לחופשה לביתו במכמורת סמוך ליום הכיפורים.

הוא שב למוצב יום אחד לפני פרוץ המלחמה. היה אמור להשתחרר כעבור ארבעה ימים. לכן אף לא טרח להיפרד מבני משפחתו כראוי.

"כעסתי עליו, כי בערב לפני שחזר לצבא רציתי לבלות אתו והוא העדיף לשחק בריג'" — נזכרת לאורה המצטערת על הפרידה הקרירה. בריג', הוא התחביב של הדוקטור ותרסיר גביעים המוצגים בדירתו, מעידים על הישגיו בשטח זה.

אתמול בבוקר, למרות הגיע הבשורה המשמחת, לא הצליחה לאורה הנרגשת למצוא רגע מנוחה. היה עליה לשלוח את ארבע הבנות לבית־הספר ולגן, לקבל מבקרים וטלפונים לעשרות, לענות באורחות לעתונאי שפלש עם שחר, והעיקר — להלחם בשיבים המבקשות להיצבם.

מירב בת השלוש כלל לא הבינה לשם מה כל הרעש. לגלית, שלפני שבוע מלאו לה שבע, הוסבר זה כבר שאביה יחזור הביתה. "אז למה הם צריכים לבוא עוד פעם ולהגיד לנו שאבא יחזור?" — שאלה בתמימות.

רותי בת השתים־עשרה וכרמית בת השלוש־עשרה העלימו כל מידע שהיה בו להעכיר את רוח אמן, והתייחסו בביטול לכל ידיעה שלא נמסרה על־ידי הגורמים המוסמכים. בשיקול הדעת שלהן והתנהגותן המאופקת דמו לאביהן, אשר עשה את ההתמחות הרפואית שלו אצל משתיל הלבבות ד"ר כריסטיאן ברנארד, בבית החולים "חרוטה סחור".

לואי ולאורה קובלסקי עלו לפני תשע שנים מדרום אפריקה. בגלל שליטתה באנגלית נבחרה לאורה לייצג את משפחות השבויים בהופעות טלוויזיה לאירופה ולארה"ב. היא נפגשה עם שגריר ארה"ב בישראל ועם אנשי כמורה קתוליים וכתבה להנרי קיסינג'ר בביקורו הקודם בארץ. אחר־כך נתבקשה לצאת לארה"ב לייצג את משפחות השבויים, אבל לא היתה מוכנה לזה מבחינה נפשית, מה גם שלא רצתה להשאיר את בנותיה לבדן.

לבסוף נעתרה לצאת לאנגליה, אבל הגיע אליה רמז שהרתיע אותה. "נאמר לי כי הדבר עלול לגרום הרעה במצבו של בעלי והחלטתי להשאר בבית", סיפרה.

האשה הקטנה והלבבית עמדה לכרוע תחת הנטל הכבד. "עכשיו כשהשתכנעתי שלואי חי וקיים, אתחיל לטפח את עצמי וליפות את הבית לקראת שובו", אמרה.

לאורה מכינה לבעלה הפתעה קטנה. ידידי משפחה יתחילו ללמדה בריג'. "לואי התנגד להצטרפותי למועדון, בטענה שאני מורידה את הרמה. כשיבוא הביתה, ימצא שחקנית בריג' טובה".

תקווה לקראת לידה

מאת יוסף צוריאל

טלי ברנע ראתה את בעלה איתמר, טייס ה"פאנטום", בטלוויזיה הלבנונית. היא ידעה שהוא תופל וחי, היא שמעה את קולו כאשר סיפר כי שמו איתמר ברנע, אביו מרוסיה ואמו מפולין, הוא בעל מכונית המשתכר בישראל 1200 ל"י ואשתו בהריון.

היא לא הופתעה כאשר קיבלה השבוע את הידיעה ששמו של בעלה נכלל ברשימת השבויים הנמצאים בידי הסורים.

אף על פי כן, היו לה רגעים של חרדה כאשר נתפרסמו ידיעות על התעללות הסורים בשבויים הישראלים, ידיעות שנתקבלו מהר"ל כי איתמר נפצע קשה בבטנו וברגליו כאשר הופל מטוסו בשמי סוריה ביום כיבוש החרמון.

ארבעה חודשים אספה קטעי שמועות ושברירי ידיעות על השבויים. אביה, פרופסור צבי אייל, נפגש עם שני הורים אחרים של שבויים עם ד"ר הנרי קיסינג'ר ומסרו שמעו, כי יעשה מאמץ עליון כדי לקבל את הרשימה של השבויים ולאפשר לאנשי "הצלב האדום" לבקר את השבויים.

טלי עצמה, על אף הריונה, נסעה לארה"ב, נפגשה עם סנאטורים ועורכי עתונים כדי לעורר את דעת הקהל בארה"ב למען שחרורם של השבויים.

אתמול, כאשר ישבה וסיפרה על הרפתקאותיה במשך ארבעה החודשים ועל הפעילות הציבורית שלה, הביעה תקווה כי איתמר בעלה יחזור הביתה לפני לידתו של ילדם הראשון.

מערכות סלון קומפלט
במחירי בית־חרושת

רהיטי אפרתי מזמינים אותך
לבוא ולראות
מבחר רהיטי איכות
במחירים ללא תחרות.

25
דגמים

רהיטי אפרתי
תל־אביב, רח' הרצל 102 • טל. 824777
תל אביב, תחנה מרכזית, רח' הנגב 4 • טל 30335
חולון, ליד קולנוע ארמון, כיכר ויצמן 1 • טל 843636

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

דן דלמט

מה נשמע באפריקה?

הפעם אספר לכם סיפור אמיתי ששמעתיו מעניתי. כמובן, אינני מגלה את השמות האמיתיים, כי זה סוד, לא סוד צבאי, אבל בכל זאת. לגיבורי אקרא רק „י". זה יכול להיות יגאל, יהודה, יהונתן, יואל, יוחנן, יונה, יוסף, יורם, יחזקאל, יחיאל, יעקב, יצחק, יקותיאל, ירמיהו, ישראל, יששכר, אך גם דוד ואפילו מנחם. ועכשיו ישר לעניין.

ביום הכיפורים גייסו את „י" ותיכף ומייד לקחו אותו לסיני. לאחר מספר ימים השתתף בבליחה — לא בין הראשונים, אך גם לא בין האחרונים — ונלחם יפה עד תחילת הפסקת האש, ואפילו קצת יותר...

בתום הקרבות התמקמה יחידתו של „י" בקו הראשון מול האויב. היה זה תפקיד חשוב ומסוכן. העיקר ש„י" כלל לא קבל חופשה במשך חודשיים תמימים. לעומת זאת קבל גלויות נהדרות, כמעט כל יום, מאשתו ומחברתו. כן, היתה לו גם חברה — גרושה, חמה, צעירה — שעבדה אתו במפעל אחד.

כשכפו עלינו את המלחמה לא נשאר זמן לרומנטיקה, לפרידות ארוכות. באותו יום נתן „י" נשיקת־בוק לאשתו וצילצל במהירות לחברתו ממקום ההתייצבות. אחר כך לא קרה כלום, בחזית השקטה.

גיבורנו יצא לחופשה בפעם הראשונה, בדצמבר דאשתקד. המצב הבטחוני איפשר לו סוף־היומיים, והוא חילק את זה בצדק בין שתי הנשים שלו. בשני המקומות סיפר אותם סיפורים על הרפתקאותיו הבלתי נשכחות והתנהג כגבר במלוא מובן המלה.

החופשות הרבו, אולם יחס החלוקה השתנה בצורה ניכרת לטובת החברה. לא מפני ש„י" אהב את אשתו פחות אחרי פתיחת ועידת ז׳נבה מאשר לפני פרוץ הקרבות, אלא משום שידע היטב: המלחמה היא המזדמנות יוצאת מן הכלל לקובצים כאלה. כעת אשתו איננה יכולה לבדוק את סדר יומו. ובכן, צריך לנצל את הסכסוך הערבי־ישראלי לפחות במישור המיני. „י" תרם בזמן העומד לרשותו רק את השליש לצורכי אשתו ואחר כך זה הצטמצם לרבע...

כתוצאה מיעילותו המבצעית של פרופסור קיסינג׳ר הגיע סוף־סוף גם יום השחרור. ערכו מסיבת סיום עולצית עם החבריא, איש שם במדבר, תוך לאיכמליליה וכולם הלכו הביתה. תוך כ„י" בא לו רעיון גאוני: מדוע לא להאריך את המלחמה במקצת? את המלחמה הפרטית שלו: נגד חדגוניות הנישואין...

במקום בביתו התיישב „י" אצל חברתו באופן זמני, ובכל שבוע ביקר, כמובן במדים, אצל אשתו, כאילו רק עכשיו הגיע לחופשה קצרה... אחר־כך חזר לבסיס. כלומר לחברתו, הגרושה הצעירה, כדי

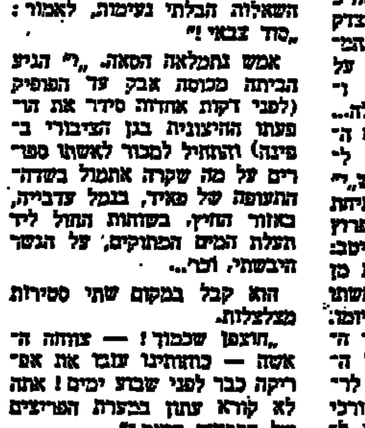

להמשיך בשיתוף־הפעולה הפורה. מצדם, כל העולם בחוץ היה יכול להלוות את עצמו...

בהתחלה כלל לא חשדה האשה, ברם בזמן האחרון היו לה ספקות בגלל השמועות שנגנבו לאוזניה. „י" עצמו סירב להגיב על כל השאלה הבלתי נעימות, לאמור: „סוד צבאי!"

אמש נתמלאה הסאה. „י" הגיע הביתה מכוסה אבק עד הפופיק (לפני דקות אחדות סידר את הופעתו החיצונית בגן הציבורי בפינה) והתחיל לספר לאשתו סיפורים על מה שקרה אתמול בשדה התעופה של פאיד, בגמל עדבייה, באזור הזיק, בשוחות התול ליד תעלת המים המתוקים, על הגשר היבשתי, וכו'...

הוא קבל במקום שתי סטירות מצלצלות.

„חוצפן שכמוך! — צווחה האשה — כוחותינו עזבו את אפריקה כבר לפני שבוע ימים! אתה לא קורא עתון בבהרת הפריצים של הפרוצה הזאת?"

ונתנה לו עוד זבנג סוג א"א. „תמיד היו לי הסתייגויות בקשר לסיגוף — נאנח „י" — הפרדת הכוחות."

נפט ושוחד - באיטליה

(סוף מעמוד 18)

אחים עם צ׳יקים צבועים על 10 אלפים לירטות למקרים ושוחים.

קיבל חלקו בתלושי בנזין...

יש שמועות על צ׳יק של 2 מיליונים דולאר, שנכתב על שם סוכנת הבית של הבר באחת המפלגות בעבר. בטרקליני רומא מספרים על פוליטיקאי נודע, כי שהיה מזכיר של אחת מפלגות הקואליציה, שבא למשרדי איגוד תעשייני הנפט התלונן, כי לא קיבל שכר מספיק על יחוסו האוהד. איש האיגוד, שהמתלונן פנה אליו, לא היה בידו פנקס צ׳יקים ולא כסף מזומן, ולכן נתן לפוליטיקאי — כמי שמתלוששים — תלושי בנזין ל־10 אלפים ליטר.

סיפורים כאלה מרובים כיום בטרקליני רומא ובפסטבאותיה.

כי שמעיין בתחיקה על יבוא נפט, זיקוקו, הפצתו, ייצואו, מחירו והמסים המוטלים על מצריו בשנים האחרונות, בהכרח בא לכלל מסקנה שהשלטונות האיטלקיים מגלים כל הזמן אהדה יתרה לאנשי הנפט.

מיום ליום מצטברות והולכות ראיות, וקשה יותר ויותר לקיים את ההכחשות מפי המשחדים והמשוחדים. ומי שנדחקות רגליו מדרך הכפירה, מסגל לו בהדרגה קו־הגנה חדש. אנשי הנפט מטעימים, כי לחץ פוליטי ושתדלנות אינם המצאה של אנשי הנפט האיטלקיים או של נציגי חברות הנפט הבינלאומיות באיטליה, לפני השופטים־החוקרים ובעיני דעת הציבור הם מבקשים להוכיח כי אין כאן חבורה של משחתי מוסר הציבור, המהלכים וכיסיהם גדושים שטרי־כסף, כדי לפתות פוליטיקאים עקשנים שתמורת בצע כסף יעזרו להם בשאיפותיהם המרושעות.

להיפך, הם מציירים תמונה של אנשי חברות הנפט, שפוליטיקאים ופקידי ממשלה, לוחצים אותם ורודפים אותם בדרישות שוחד ופרוטקציה ומתחרים בינם לבין עצמם על חסדיהם של אנשי הנפט.

החוקה אשמה...

ולא עוד, אלא שהם טוענים שלא הוגן הוא להאשים רק את אנשי הנפט בשתדלנות ובשלמונות. לדבריהם, מקובל אצל כל המפעלים באיטליה, פרטיים וממלכתיים, „לתת פרס" לחברי הרוב הממשלתי והמינהל הממלכתי (ובמידת מה גם לאנשי האופוזיציה) על התמיכה שנראית להם הכרחית למען עסקים רווחיים ללא הפרעות.

נוכח גמל הראיות נמנעים המואשמים, שלא ירצו להתנגד לפיתוייהם של אנשי הנפט, מלהשען על הכת־שות גמורות. הם טוענים כי אשמת חוקת איטליה, העושה את המפלגות ליסודות מיבנה החיים הדמוקראטיים; אולם התחיקה האיטלקית, טוענים הפוליטיקאים, איננה מפרשת, מאין יקחו מכשירים הכרחיים אלה של הדמוקראטיה את המשאבים לקיום המרכזים, הבנינים, העתונות המפלגתית וכו׳.

כל המפלגות — של הקואליציה, ושל האופוזיציה מימין ומשמאל — המיפות־דעים שדמי־חבר ותרומות של חברים עשירים אינם יכולים לכסות את כל ההוצאות, ויש צורך לגייס כספים בכל האמצעים שאפשר. לפי גירסה זו מעבירים הפוליטיקאים למפלגותיהם את כל הסכומים שהם מקבלים תמורת הקלת חייהם של מפעלי התעשיה הפרטיים והממלכתיים.

כמובן, יש מפקפקים ואומרים, כי יקיים יגידו אם אמנם הועבר למפלגות כל הכסף שעבר באפיקים אלה, ושמא חלק ממנו, לכל הפחות, מתנקז באמצע הדרך לצרכי שיפור רמת החיים של העמלים... בפוליטיקה.

מה אפשר לעשות כדי לשנות את המגמה ולמנוע את איטליה, ממדינות התעשיה החשובות בעולם, להיהפך ל„רפובליקה־של־בננה"?

הציניות פשטה בדעת הקהל

זה שנים מדגישים שיש צורך בחוק אשר יקבע כי המדינה תממן את המפלגות, ויאסור כל צורה של מימון פרטי. אנשי הקואליציה ואנשי האופוזיציה הבימי־דעים, שיש צורך בחוק כזה, ויתכן כי בזכות שערוריית הנפט הנוכחית יאשר הפרלמנט תחיקה כזאת. הצעות חוקים כאלה מתגוללות בפרלמנט רדומות זה 15 שנה.

המפקפקים, כצידם, חוששים ש„הלך רוחות של בקשיש" כבר השתרש כל כך, עד שכמעט לא יצליחו לשרשו. יש סכנה שהמפלגות והפוליטיקאים לא יסתפקו במימון הממלכתי על פי החוק שיוחק, וימשיכו לקבל או לבקש תרומות „מתחת לשולחן".

דבר אחד ודאי: דעת הציבור האיטלקית, המוטרדת בשל אינפלאציה דוהרת ושפל כלכלי חמור, והנהדרת בפני גל גואה של אלימות פלילית ופוליטית, מעולם לא דיברה בנימה צינית כל כך על מוסדות של המוסדות הדמוקראטיים, שזכתה בהם אחרי 20 שנות דיקטאטורה פאשיסטית; ואין לך דבר מסוכן לדמוקראטיה יותר מציניות כזו.

אופוזיציה של נייר ודיו

(סוף מעמוד 24)

הכל קראו את ספריו, כתביו, והכרזותיו הפומביות הבעטות, מקנים לו שליטה במחשבתם של שאר האזרחים. צדק וכבוד־האדם הם הנושאים המרכזיים של ספריו, וברקע מרהטים כמה נושאים אחרים: דת, ורוסיה.

הפקידה של הדת חשוב למדי לעיני חוגים מסויימים של האינטליגנציה הרוסית. הדוקטרינה הרשמית של העולם הסובייטי משפה את הרגל מבחינה מוסרית: איך יכול אדם להאמין בדוקטרינה שהיום מכנה את כיתו פאשיסט ומחר מעניקה לו עיטור לנין? מה כשעצת מטורית ימצא אדם בהלך־מחשבה, ששום דבר איננו טוב ורע כשהוא לעצמו, אלא טיבו נקבע על־פי צרכיה הממשלה?

המקום היחיד ברוסיה שבו יכול אדם לא־מתוחכם כדי למצוא מעט קורטוב משען מוסרי, קורטוב חמלה וחסד, קורטוב אמונה בערכים נצחיים כאמת, אהבה, צדק, יושר, חסד — הוא הכנסיה.

לבד מאלה נשאר רק דבר אחד, שיכול אינטליגנט רוסי להישען עליו: רוסיה — נופיה, הפולקלור שלה, המוסיקה, ההיסטוריה, הלשון, הספרות. יש קבוצת „חולקים" המכנה את עצמה „הרוסיזם" (ר׳ שרוקה), העוסקת בעיקר בפיאור רוסיה ועברה. אנשיה מוציאים לאור כתב־עת סאמיזדאטי ושמו „וצ׳ה", בעריכת ולאדימיר אוסיפוב.

מבחינות מסויימות קרוב סולז׳ניצין ל„רוסיזם". הוא מכייר בלהב. אך כך או כך, הגיע רגע שבו לא יכול יותר המשטר לשאתו וגירשו למערב.

את הניתוח המעניין והמקורי ביותר של החברה הסובייטית כתב אנדריי אמאלריק. הוא המלומד שהבחין בחינה זוחכת ביותר בין מה שהחברה הסובייטית מתיימרת לו ובין מה שהיא באמת.

אמאלריק היה ההולך הראשון אחרי פסטרנאק, שלא עסק כלל בפולמוס עם המישטר. רבים מן החולקים מקדישים חלק גדול מכתיבתם לפולמוס שנועד להוכיח, כי התיאור שבתאר המשטר הסובייטי את עצמו ואת העולם איננו תואם את המציאות. אדם כארקאדי בלינקוב עסק רק בזאת וכיתנו היה קטלני.

המהפכה התאבנה

אמאלריק איננו מתעניין כלל במה שאומר המשטר. הוא הבין מה שהתחילו סובייטולוגים רבים במערב להבין רק אחרי שקראו את חיבורו של אמאלריק „ההתקיים בריה"מ עד 1984?": ההתבטאויות של המשטר מעוגנות במציאות פחות מכדי שיהיה תועלת לחקור המתעניין במציאות.

אשר למצב האמיתי בברית־המועצות, היה אמאלריק הסופר הסובייטי הראשון שהטעים, כי המישטר הסובייטי איננו מישטר טרוריסטי־מתהבכבי, המבקש להעלל מהפכה עולמית שמטרתה הסופית הקמת חברה קומוניסטית כלל־עולמית. הוא הדגיש כי המשטר הסובייטי שמרני ואף מאובן, מישטר המעוניין רק בהמשך קיומו שלו — חסר רעיונות, יוזמה, וכשרון לפתור את הבעיות הגדולות שלפניהן הוא ניצב. כמישטר הצארי שקדם לו הוא שרוי בסכנה של הסתבכות במלחמות העלולות להחיש את חורבנו.

לא רבים הסובייטולוגים השותפים לתחזית של אמאלריק בדבר התנגשות צבאית בין סין וברית־המועצות, אולם תחזיתו הקודמת על התקרבות ארה"ב־סין הדהימה אף היא משקיפים רבים, והוא הדין בהערותיו העוקצניות על מדיניות החוץ של אמריקה („להתנגד לקומוניזם במקום שהתושבים רוצים בו, לסייע לקומוניזם בארצות שהתושבים אינם רוצים בו").

חשובות יותר מניתוחיו של אמאלריק על הסכסוך הסיני־סובייטי היו הערותיו על הדרך שבה תגיב החברה הסובייטית על משבר חמור מבית או מחוץ. לדעתו, אין שום קבוצה חזקה למדי ליטול את השלטון בידיה אם יתמוטט המשטר. „המעמד השלישי" של רוסיה — האינטליגנציה — מורכב כולו מעובדי ממשלה.

את המוני רוסיה רואה אמאלריק כשרויים בחשיכה מוסרית; התמרדותם תוליד לברבריות ולתהו־ובהו. חירות ועצמאות, כבוד ליחיד ושאר רעיונות כאלה רחוקים עכשיו, לברבה הצער, גם מ„העם" ומרוב האינטליגנציה ברוסיה.

אם האופוזיציה חלושה כל כך כפי שראה אותה אמאלריק ב־1969, מה משקלה? מבחינה אחת הוא מעט מאוד. אבל גם תנועת ההתנגדות האירופית בימי מלחמת־העולם השניה לא תרמה תרומה גדולה להתמוטטות גרמניה.

לכל היותר אפשר לומר, שלולא התנגדות זו היו רוב התושבים משתפים פעולה עם השלטונות הגרמניים בכוננות רבה עוד יותר.

בברית המועצות ממלאת האופוזיציה תפקיד דומה בנסיבות שונות. האופוזיציה לא הצליחה לעורר את ה־ כמה וכמה סופרים נודעים לצאת בפומבי נגד פסטרנאק. ב־1973 לא הצליח המשטר למצוא סופר או מבקר בעל מעמד כלשהו שיכתוב נגד סולז׳ניצין, או מדען שיכתוב נגד סאחארוב, או היסטוריון שיכתוב נגד אמאלריק, או קומוניסט שיכתוב נגד רוי מדוודב.

אמנם, האופוזיציה לא הצליחה לעורר את האינטליגנציה הסובייטית למחאות המוניות — אך לכל הפחות השתיקה את תשואותיה המתוזמרות למעשי של המשטר.

ב״ה

אגודת חסידי חב"ד
בארצנו הקדושה

בעקבות פירסומים שונים בעיתונות בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש, התקשרנו טלפונית למזכירות כ"ק אדמו"ר שליט"א, וקיבלנו ההבהרות כדלהלן:

כידוע נאמרות שיחות הרבי שליט"א בשפת האידיש וכנראה חלו בתרגום הדברים אי דיוקים.

עיקר דברי הרבי שליט"א נסבו על חוק „מיהו יהודי", שבהקשר זה אמר הרבי שליט"א, שקיימת אפשרות חזקה ליצור קואליציה רחבה שתכלול הן את המערך הן את הליכוד והן את המפד"ל, ולפי הידיעות שבידי הרבי היו בושינגטון שבעי רצון אילו היתה קמה קואליציה זו בארץ, וזאת בהתחשב שעל־ידי־כך תקהה התנגדות הליכוד להתחייבויות של הממשלה.

אולם באם לא תקום קואליציה רחבה, באיזו סיבה שתהיה, נשארת כמובן בפני 15 החיכים הדתיים האפשרויות לחתור להסכם עם המערך או עם הליכוד.

אי־לכך באם המערך לא יסכים לתקון חוק „מיהו יהודי" שיהיה „גיור כהלכה" נשארת הברירה היחידה לדתיים לחתור להסכם עם הליכוד.

בשותפות כזו עם הליכוד, יש בה מעלה שיתנהגו עם הדתיים כשותפים שווים, ולא כפי שהיה עד עתה שהתחשבו בהם כבאנשים ממדרגה שניה, וכפי שמוכח, גם מזה אשר בתביעת 3 ח"כים ערביים אפילו בשאלת החזרת שטחים ביהודא ושומרון התחשבו, ואילו בתביעת 15 הח"כים הדתיים שהנם פי 5 בגודלם מסיעת הערבים, לא התחשבו כלל למרות היות התביעה תביעה הלכתית.

יש בין הדתיים אשר הפרוגרמה שלהם סוציאליסטית, אין בזה כל מניעה כלל להשתתף עם הליכוד. כיון שבין כך המצב הנוכחי בארץ רחוק מלהיות משטר סוציאליסטי אידיאלי.

הרבי שליט"א לא דיבר כלל וכלל על סוציאליזם ולא נקט בזה כל עמדה, עיקרה של שיחת הרבי שליט"א היתה, להדגיש עד כמה נוגע ענין גיור כהלכה לקיום עם ישראל הן בארץ והן בחוץ לארץ.

(מ.)

האגודה להענקת פרס לספרות צבאית
ע"ש אלוף יצחק שדה ז"ל

הודעה בענין

חלוקת הפרס לשנת תשל"ד

הפרס השנתי יוענק ליצירה מקורית ישראלית באחד מן התחומים:

1. תיאורית צבאית;
2. היסטוריה צבאית יהודית;
3. תולדות ההתגוננות היהודית בארץ או בגולה;
4. זכרונות על שירות בהגנה או בצה"ל;
5. חבור על אישיות צבאית, יהודית;

הפרס בסך 5,000 ל"י (חמשת אלפים לירות), יוענק לחבור (ספר, או כתב־יד מוגמר, שיצא לאור או עומד לצאת לאור, כתוב בשפה העברית), שיימצא ראוי לכך ע"י חבר שופטים שייבחר ע"י הועד המנהל של האגודה ובכפוף לתקנותיה.

אם יוגש כתב־יד, יש לצרף אליו אישור של מו"ל על הוצאתו לאור כספר.

עבודת מחקר אקדמאית תתקבל רק אם אושרה ע"י המוסד האקדמאי לתואר שני לפחות.

הפרס יוענק ביום השנה לפטירתו של אלוף יצחק שדה ז"ל (ג׳ אלול תשל"ד — 21.8.74).

לפרס תשל"ד, לא יתקבלו חיבורים, שנתפרסמו לפני אלול תשל"ב — אוגוסט 1971.

את החבורים יש להגיש ב־4 עותקים (מודפסים או במכונת כתיבה). לא יאוחר מיום כ"ג ניסן תשל"ד — 15.4.74 במעטפה סגורה ועליה רשום: „פרס לספרות צבאית", לפי הכתובת: דב בצרי, — האגודה להענקת פרס לספרות צבאית ע"ש אלוף יצחק שדה, בנק הפועלים, שד׳ רוטשילד 50, ת.ד. 27 — תל־אביב (טל. 03-623211).

הועד המנהל

השבוע ביד יצחק בן־צבי
ירושלים

א. יום ראשון, ט׳ באדר תשל"ד 3.3.74
הסמינר השנתי על „ירושלים לתקופותיה"
(באנגלית)
1. צמיחתה של ירושלים בימי בית ראשון — ד"ר מגן ברושי
2. אחרית ממלכת יהודה וכיבוש ירושלים — פרופ׳ אברהם מלמט
יושב ראש: ד"ר ה. השקס

ב. יום שני, י׳ באדר תשל"ד 4.3.74
הסמינר השנתי על „ערי הקודש"
1. גיאוגרפיה ישובית של הר חברון — פרופ׳ יהושע בן אריה
2. חברון באגדות חז"ל — ד"ר פנחס פלאי
(לנרשמים בלבד)
בשיתוף עם המחלקה לתרבות, עיריית ירושלים

ג. קורס להכשרת מורים במדריכים בירושלים וסביבתה
בשיתוף עם „הועדה המשותפת להשתלמות עובדי הוראה".
הקורס יערך בימי שלישי וחמישי החל ביום ג׳ 5.3.74.
פרטים והרשמה: „יד בן צבי" טלפון: 1—39202.

דירות פאר ברמת־הדר בחיפה
ספיר השקעות בניה קבלני בנין
ללא הצמדה
נותרו מספר דירות 4-5 חדרים
ספיר טל. 664859
חיפה, רח׳ נורדוי 27

למכירה
דירות לוקסוס
בנות 3-3½ חדרים
עם כל השכלולים
ברחוב יחזקאל 17 תל־אביב
לפנות: קבלן גורדון
רחוב פנקס 28 תל־אביב, טלפון 441178

למכירה
מכונית פיורי
שנת ייצור 1970
כולל מזגן אויר וכל התוספות
לפנות לזאב, תל־אביב, המסגר 9

תבניות לפלסטיק
ייעוץ, תכנון וייצור תבניות למוצרים מפלסטיק כולל הרצת תבניות.
מועד הספקה קצר
„שי פלסט" בע"מ, המסגר 32 מפרץ חיפה,
טל. 04-233005 בשעות אחה"צ והערב

להשכרה
מבנה תעשייתי
2.5 דונם
טל. 04-225051
04-231587

מעריב לספורטאים מעריב לספורטאים

עודד מכנס חלם על שני שערים - והסתפק באחד

מאת יצחק בן-דורין

„הילד הפך נסיך. לאחר תקופה טובה, הוא נחלש ואיבד מבטחונו. התפללתי שיבקיע שער ויחזור לעצמו. אנחנו תלויים בו הרבה תקוות, הוא כישרון גדול" — אמר אמרים עמיה כדורגלן מכבי נתניה על „הילד" — הלא הוא עודד מכנס בן ה־17 והבי, מבקיע שערה של מכבי תל-אביב ב„קרב הצמרת" בשבת.

הכל רוצים ביקרו של עודד מכנס הצעיר. בסיום המשחק עטו עליו האוהדים כאחוזי תזזית, ביקשו לגעת בו ולא במהיד אף קרעו את מכנסיו.

בבוקר יום המחרת הוא הגיע לבית-הספר „ז'בוטינסקי" כדי ליהנות מחיבוקים ולחיצות ידים של החבריה, שהתגברו על השבון „בוכב הרדיו והטלוויזיה החדש".

המורה למתימטיקה נכנס לכיתה — ומסר קודם כל ללחוץ ידו של התלמיד המפורסם. ובשיעור תנ"ך, שעה שהנושא לדיון הוא פרשת איוב — נתנו עדיין ראשו של עודד מכנס ...בשער היקר שהבקיע לרשתו של מיכאל קודש.

בעצם, חלם עודד לא על שער אחד — כי אם על שניים. „שבה משחקים לא הבקעתי. בלילה שלפני המשחק חלמתי, שאני שובר את הקרח, מכבי תל-אביב מובילה 1—0, ואני מבקיע צמד שערים".

בשבועות האחרונים הסתובב עודד בבית „עם הראש באוויר". „מה הם רוצים ממני? לא התמתי עם איש על הזה שבכל שבת אני חייב להבקיע" — שאל, וחזר ושאל את אמו.

את התשובה הוא נתן לעצמו לאחר השער שהבקיע בשבת. „הקהל חסר הגיון. לפעמים אני נותן את הנשמה במגרש וכולם מקללים אותי. השבת נגעתי בכדור שלוש פעמים בדיוק, הבקעתי שער — ועשו ממני גדול".

הקהל האיום הזה, עודד אוהב אותו — וירא מפניו. אוהב, כשנושאים אותו על הכתפיים לחדר ההלבשה — וחושש מי שריקות הבוז. „הלחץ בשבועות האחרונים היה גדול מדי. לימודים, אימונים ומשחקים. נבחרת הנוער, נבחרת העתודה ומכבי נתניה. זה מאמץ עצום. לא הבקעתי שער שישה משחקים, איבדתי מבטחוני וחששתי שהקהל ידרוש להחליף אותי במשחק עם מכבי תל-אביב. אילו שיחקתי כמתחתלה אני כשוכנע, שלא הייתי בצ־ליהי" — סבור עודד מכנס.

חלם על שני שערים — אבל ביקש מהמאמן אריה רדלר לא לשתפו במשחק. המתח הזה היה למעלה מכוחותיו. „שבוע לפני המשחק נוספו לי פתאום 50 חברים חדשים. כולם רצו כרטיסים למשחק. טוב שהמבצע המעייף הזה עבר ואפשר גם לנוח קצת".

מנוחה עבור עודד מכנס איננה אלא סיבה לשיגרה של אימונים ומשחקים, בהם אין העצבים נמתחים עד קצה גבול היכולת. כי איכשהו הוא „בדמו" של עודד, בנו של אריה מכנס, הרץ המרכזי ו„כוכב" מכבי נתניה בשנות ה־40 ומאמן קבוצת הנערים של מכבי, כיום.

מרגע שעמדו התאומים עודד וגדי על רגליהם הם רכשו את יסודות המשחק („בגיל 4 בערך") בפרוזדור ביתם. הדלתות כילאו תפקיד של שערים „במגרש מכנס", שם גדלו עודד וגדי עד שהתחילו לשחק במכבי נתניה בגיל 9.

גדי מתקשה בשלב זה לרכוש לו מקום בהרכב, אבל גם עליו אין ספק שנשמע בעתיד.

עודד מודד בבעיות אחרות: „תראה — הוא אומר — „מכבי תל-אביב לא נוצחה 12 משחקים והפסידה במחזור ה־13 לבית"ר תל-אביב. מכבי נתניה השלימה השבת 12 משחקים ללא הפסד ובשבת הקרובה אנחנו צריכים לשחק עם... בית"ר תל-אביב".

שוער בית"ר ירושלים, יוסף סורינוב (משמאל) מקדים את יהודה שחרבני (מימין) באחת מהתקפות הכח-מכבי ר"ג. הירושלמי מנשה כהן (שני משמאל) „פוקח עין" על המתרחש. המשחק נסתיים בתיקו־אפס.

(צילום: ב. ביאנקו)

● לאן השבת בספורט? ●

כדורגל

ליגה לאומית

הפועל ב"ש — הפועל חדרה
הפועל כפ"ס — הפועל ת"א
הפועל חיפה — הפועל י־ם
בני־יהודה — הפועל פ"ת
(הפועל גבעתיים, 15.00)
בית"ר ת"א — מכבי נתניה
מכבי יפו — מכבי ת"א
(האצטדיון בפ"ת, 15.00)
בית"ר י־ם — מכבי חיפה
מכבי פ"ת — הכח ר"ג

ליגה א', צפון
שבעון — מגדל העמק
(עפולה, 12)
הפועל ר"ג — הפועל הרצליה
(10.30)
בית"ר נתניה — הפועל נהריה
(15.00)
גוליאל — בני־צרה
הפועל נהריה — הפועל צפת
(15.00)
טירת־הכרמל — קרית־שמונה
הפועל עכו — הפועל טבריה
מכבי הרצליה — קרית־אתא

ליגה א', דרום
הפועל לוד — הפועל אשדוד
הפועל יהוד — נס־ציונה
מכבי חולון — מרמורק
הפועל רמלה — דימונה
הפ' בת־ים — בית־שמש (11)
באר־יעקב — בית"ר רמלה
מכבי שעריים — הפועל חולון
הפועל ראשל"צ — רמת־עמידר

ליגה ב', צפון א'
בית"ר עכו — מכבי ביאליק
הפועל תל־חנן — נצרת עילית
בית־שאן — קרית־חיים
בית"ר טבריה — הפועל טבעון
בית"ר ק"ש — הפועל חצור
מכבי טבריה — אפיקים
קרית־ים — כפר רופין
בית"ר נהריה — בני עכו

ליגה ב', צפון ב'
הפ' בנימינה — מכבי השרון
גבע הכרמל — מכבי זכרון
גבעת אולגה — מכבי פ"ת
טייבה — הפועל עפולה
הפועל רעננה — בית אליעזר
מכבי חדרה — בית"ר דב
מחנה־יהודה — גבעת־חיים
הפ' זכרון — בית"ר בנימינה

ליגה ב', דרום א'
כפר־שלם — בית"ר לוד
מכבי השיכונה — הפועל צפון
הפועל גבעתיים — בית"ר ר"ג
בית"ר חולון — בית"ר בת־ים
קרית־אונו — כפר קאסם
רמת־השרון — ראש העין
בית"ר הרצליה — מכבי יהוד
אור־יהודה — בית"ר יפו

ליגה ב', דרום ב'
הפועל אשקלון — קרית־גת
בית"ר אשדוד — אופקים
שיכון המזרח — מכבי יבנה
הפועל אילת — מכבי רמלה
מכבי ב"ש — בית"ר ב"ש
מכבי י־ם — הבירה י־ם
ירוחם — קרית־מלאכי
רחובות — מכבי רחובות

כדורמים

משחקי גביע מרגיר ההדף לגילאי 18 יתקיימו כהר השל משעה 10 בבוקר בבכין וינגייט.

אתלטיקה

אליפות הפועל בבירוצי שדה תתקיים מחר ב־10 בבוקר בבכין וינגייט.

משקולות

אליפות הנוער בהרמה כמשקולה תתקיים מחר ב־10 בבוקר בבית שרת בגבעתיים.

אופניים

מירוצי שדה לבוגרים ונוער יערכו מחר בסביבה גיורא יוספטל ברמלה. ההזנקה בשעה 7.30 בבוקר.

התעמלות

תחרות במסגרת אליפות ישראל לבנות דרגות 2—4 תתקיים מחר ב־10 בבוקר ב„בית ברנר".

כדורסל

קבוצת הפועל ת"א תארח הערב במגרשה ברחוב אוסישקין בצפון ת"א את הפועל קרית־חיים במשחק הכנה ידידותי לקראת פתיחת הליגה הלאומית. יהיה זה משחק הבכורה של שחקן הרכש האמריקאי החדש בהפועל ת"א, דייב ניומארק (2.17 מ'). וכן ישחקו בבגדי הפועל ת"א האמריקאי אלן בקר ו„קפטן" נבחרת ישראל בעבר, עופר אשל, שעבר מהפועל חולון להפועל ת"א.

טניס שולחן

תחרויות אישיות בטניס־שולחן לנוער יתקיימו מחר ב־9 בבוקר באולם הפועל חולון. ישתתפו חלק שחקנים שיבחרו מקומם במוקדמות.

שבועיים לאחר שהנחילה הפסד ראשון למכבי תל-אביב

בית"ר תל-אביב תנסה לבלום גם את נתניה

ולזעזע את צמרת הטבלה הלאומית — בתום הסיבוב הראשון ✶ מכבי תל-אביב — למבחן קשה בפ"ת, נגד יפו ✶ כל קבוצות התחתית — בחוץ

מאת צבי קומבן

היה „קרב הענקים" שהתנהל בשבת האחרונה בנתניה, בין שתי המובילות בטבלת הליגה הלאומית לכדורגל, עדיין מהדהדים, בעיקר בשל השפעתו של שער הבכורה שבשם הכוכבים שלה מכנס לראש מכבי ת"א (1—0). שהרי בעקבותיה החזקה, הגדילה נתניה את יתרונה בפיסגה לארבע נקודות.

אבל יתרון כזה אינו צמיד בפני התפתחויות, העתידה להתרחש במשחקים הקרובים של נתניה ומכבי ת"א — ולשנותו, לכאן או לכאן.

כבר מחר יעמדו שתי הקבוצות הללו למבחנים קשים. מכבי נתניה תתארח ב„בלומפילד" על־ידי בית"ר ת"א ומכבי ת"א תשחק עם מכבי יפו — בפתח תקוה. וכאשר לממויינו שני משחקים מסקרנים אלה, יתברר אם יתרונה של נתניה גדל, קטן — או נשאר בעינו. וזו השאלה המרכזית של המחזור ה־15, המביא את הליגה אל מחצית דרכה.

● אתגר לבית"ר

נתניה טובה יותר מבית"ר ת"א ולכן נראים סיכוייה הטובים יותר. אך יש אפשרות שבית"ר תעשה מאמצים רבים כדי לעמוד מול האתגר — ולהפתיע. הבית"ריים אינם יציבים ויעידו על כך שתי התוצאות האחרונות שלהם: נצחון (2—1) על מכבי ת"א והפסד גבוה, בשבת, נגד מכבי פ"ת (1—4). אבל גם אם יהיו בכושר מצוין — קשה עליהם להפתיע את נתניה, שלה הגנה טובה וגם התקפה פורייה.

אחרי שני הפסדים רצופים, מעניין להיווכח מחר אם מכבי ת"א נקלעה למשבר ממושך. ההזדמנות שלפניה — המשחק עם מכבי יפו. [illegible] ...

כדורגל

טבלת הליגה הלאומית (לאחר המחזור ה־14)

1. מכבי נתניה	5—19	22	
2. מכבי ת"א	9—30	18	
3. הפועל כפ"ס	10—15	16	
4. מכבי יפו	7—10	16	
5. בני־יהודה	8—10	16	
6. הפועל חיפה	23—18	16	
7. בית"ר ת"א	14—14	15	
8. הפועל פ"ת	10—14	14	
9. מכבי פ"ת	15—13	14	
10. הכח־מכבי ר"ג	14—12	13	
11. בית"ר י־ם	16—11	13	
12. הפועל ב"ש	15—14	12	
13. הפועל חדרה	13—9	12	
14. הפועל י־ם	14—6	10	
15. הפועל ת"א	14—9	9	
16. מכבי חיפה	19—12	8	

רים. ובלי ויקי פרץ הפצוע — הם יתקשו להצליח, אלא אם כן ישתפרו בצורה בולטת. קשה להאמין שת"א תגזול עוד הפסד, מה גם שהכוכבים שוב יבחרו בפוקוס. סביר יותר שתחלק נקודה או שתיים.

● התחתית — בחוץ

כמו במחזורים הקודמים, גם בשבת זו צפויים כמה משחקים השובים שלהם מעורבות קבוצות התחתית — ארבע מתוך בני משחקי־החוץ. מכבי חיפה שלא ניצחה זה שש משחקים, תישאר בוודאי במקום ה־16 לאחר המשחק במקרה. שכן, לבית"ר ירושלים סיכויים טובים. ... (9 משחקים ללא נצחון!) שלולה לאבד

למעט נקודה אחת. הסיבה: ידיבתה היא הפועל כפר־סבא מצמרת הטבלה והמשחק יתקיים בכפר־סבא. מאחר שכפר־סבא טובה יותר — רק הפתעה קיצונית יביאו להפתעה.

סבורני קשה ביותר צפוי גם להפועל ירושלים, כאשר תצא את דרך ארוכה למפגש המוץ שלה עם הפועל חיפה. הרי אלייציבותם של החיפאים, הם מועמדים לנצחון. גם תיקו אפשרי.

את המשחק בין הפועל באר־שבע להפועל חדרה אפשר להגדיר כמשחק התחתית, אף על שתי הקבוצות רחוקות בשלוש נקודות מן המקום ה־15. גם כאן תהיה חשובה לביתיות ולכן אין לצפות לנצחון של חדרה. במקרה הטוב (מבחינתה) — תסתפק בנקודה.

● משחקים שקולים

בשחק מעניין יפגשו בגבעתיים את בני־יהודה והפועל פ"ת. בני־יהודה כצפויה בתנופה מרשימה, אך גם לפ"ת יש כבה להתגאות: היא קיבצה כשרה משחקי־חוץ ברציפות — ולא נוצחה אף לא באחד מהם. המשחק יהיה שקול. אם הוא יוכרע — הקרב המנצחת את מעמדה בחלק העליון של הטבלה.

וכך גם בהתמודדות בין מכבי פ"ת להכח־מכבי ר"ג, במשחק הראשון ב„בלומפילד". הוא יהיה כנראה שוה־כוחות ובמקרה שיוכרע, אשר המנצחת את דירוגה במרכז הטבלה.

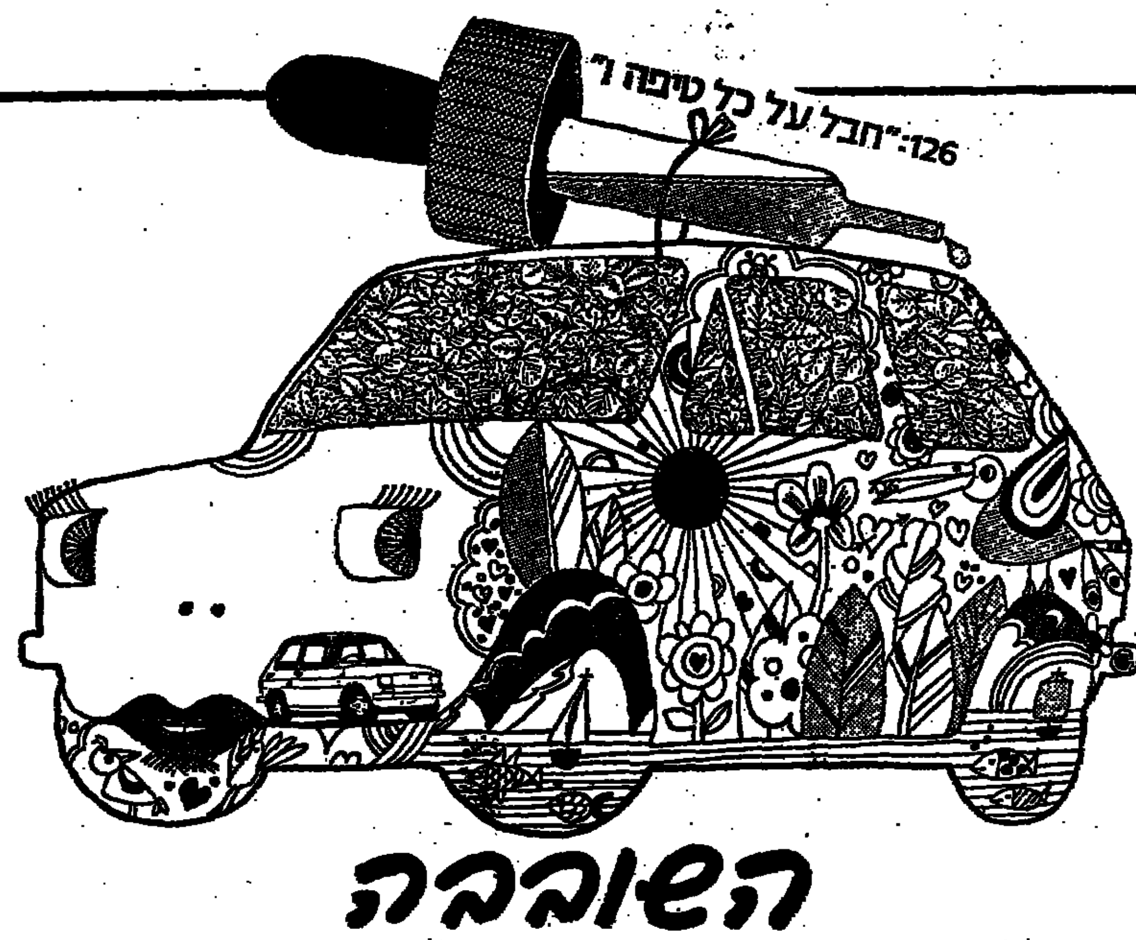

חברה גדולה מחפשת חנות
באזור חיפה
מבמיבה מתאימה מוכרת, בשכונות הדרים
הצעות נא לפנות לטל. 03-860111
ולבקש את ציפי.

מעוניינים לקנות
מגרשים פרטיים
עבור קוטג'ים בונים ובתי דירות גבוהים
בצפון ת"א עד הרצליה.
להתקשר (11.00—9.00) 412—867

מכזה من الأصل

هكذا من الأصل

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • •

האוניברסיטה העברית בירושלים

מחלקת מינהל תלמידים
המשרד לקבלת תלמידים

רישום מועמדים מגוייסים לשנת הלימודים תשל"ד- מחזור ב'

(הודעה זו אינה נוגעת למי שכבר התקבל לאוניברסיטה)

לרגל המצב שנוצר עקב המלחמה החליטה האוניברסיטה לקבל מכסה מצומצמת חדשה של תלמידים לשנת הלימודים ה־ראשונה במסגרת מחזור ב' של שנת הלימודים תשל"ד (המיועד לתלמידי האוניברסיטה שמפאת גיוסם לא יכלו להופיע למחזור א').

לימודי מחזור ב' יתחילו ב־כ"ג באדר תשל"ד (17.3.74) ויימש־כו עד כ"ו באלול תשל"ד (13.9.74). הרשמה חדשה זו מוגבלת לחיילים משוחררים כהגדרתם בחוק החיילים המשוחררים (הוראת שעה), תשל"ד—1974.

להלן פירוט היחידות האקדמיות אשר תקלוטנה תלמידים חדשים במסגרת זו וכן הכישורים האקדמיים המינימליים לגבי כל יחידה:

1) **הפקולטה למדעי הרוח** (למעט חוגי מקרא, לשון עב־רית, היסטוריה, תולדות האמנות וחינוך): מועמדים שציונם הממוצע בבחינות הבגרות הוא 7.5 ומעלה, ולגבי החוגים הבאים כישורים או תנאים מיוחדים כדלקמן: החוג לאנגלית — ציון 9 באנגליה בבחינת הבגרות. בחוגים לצרפתית, יידיש, ערבית ותרבות האיסלאם — הוכחת ידיעת השפה (בראיון). החוג למוסיקולוגיה — ראיון.

2) **הפקולטה למשפטים**: 30 תלמידים אשר יתקבלו, מבין המועמדים, לפי הישגיהם כמתואר במדריך לתלמיד החדש לשנת תשל"ד.

3) **הפקולטה למדעי החברה** (למעט פסיכולוגיה וביו־לוגיה): מועמדים שציונם הממוצע בבחינות הבגרות הוא 7.5 ומעלה. מועמדים לפקולטה למדעי החברה המבקשים ללמוד מתימטיקה יצטרכו לעמוד בדרישות הקבלה של הפקולטה למתימטיקה ולמדעי־הטבע כמפורט להלן.

4) **הפקולטה למתימטיקה ולמדעי הטבע** (למעט ביו־לוגיה): מועמדים אשר נבחנו בחינות בגרות במתימטיקה, ציונם בבחינת הבגרות באנגלית אינו נמוך מ־6, ואשר ציונם הממוצע בבחינות הבגרות הוא 8 ומעלה.

קבלתם של מועמדים כנ"ל אשר ציונם הממוצע בבחינות הבגרות הוא בין 7.5 ו־8 תידון לאור היקף לימודיהם ורמת ציוניהם במקצועות המתימטיקה ומדעי הטבע.

במועד הרשמה זה לא תיערכנה בחינות כניסה בפקולטאות השונות.

חיילים משוחררים כנ"ל המבקשים להגיש את מועמדותם במסגרת הרשמה חדשה זו, יפנו אל המשרד לקבלת תלמי־דים אישית. שעות הקבלה: בימים א'—ה' בין השעות 08.00—18.00 וביום ו' 08.00—14.00, או בכתב, בבקשה מפורטת. הפונה יצרף אישור מצה"ל על היותו חייל משוחרר במובן החוק הנ"ל ותעודת בגרות מקורית או העתק מאושר ע"י נוטריון. מועמדים שלמדו לימודים על תיכוניים ימציאו גם אישור על כך.

רישום התלמידים במכסות הנ"ל יימשך עד 5.3.74 בלבד, בקשה שתגיע למשרד הקבלה לאחר תאריך זה לא תיענה.

חייל מילואים
בשירות או משוחרר
נצל את זכותך ללימוד חינם

אנו מציעים לך את הזכות ללימוד חינם, המוענקת לך על ידי הממשלה, ללימוד מקצוע או להשלמת בחינות הבגרות.

אם עדיין לא השתחררת, תאפשר לך שיטת הלימוד שלנו בכתב, ללמוד במקום שירותך ולהמשיך לאחר מכן בביתך, לפי הקצב והיכולת האישיים שלך.

לבחירתך הקורסים הבאים:

* בגרות
* מוקדמות
* גרפיקה
* עיצוב פנים
* תכנות י.ב.מ.
* פרסום ויחסי ציבור
* רדיו אלקטרוניקה (כולל מכשירים וחלקים)
* צלום (כולל מכונת הגדלה וחומרי פיתוח)

● ● ●

גזור התלוש המצורף, הדבק ע"ג גלוית דואר או שלח במעטפה סגורה.

לכבוד
המכונים האמריקאיים ת.ד. 28124 ת"א
עבור „חייל מילואים או משוחרר"
שם .... גיל ....
כתובת .... משרת/משוחרר ....

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

המכללה
המדרשה למינהל
מיסודה של הסתדרות הפקידים

נפתחה ההרשמה למכללה למינהל לסמסטר האביב תשל"ד ולשנת הלימודים תשל"ה

לימודי־ערב אקדמיים

בחוגים:

- ● מינהל ציבורי
- ● מינהל עסקים
- ● ראיית־חשבון

לימודי תעודה מתקיימים בתחום חנ"ל ובנקאות, לימודי מחשב, ביקורת פנימית, חקר ביצועים, ניהול כח־אדם, ניתוח מערכות, תקשורת ויחסי ציבור.

פרטים והרשמה בשלוחות המכללה:

ירושלים — בית־הפקיד, מסריק 10, טל' 02-66380
תל־אביב — המכללה למינהל, אלנבי 113, טל' 03-624462
חיפה — בית־הפקיד, מאיר 44-46, טל' 04-524103
באר־שבע — בית־הפקיד, השלום 18, טל' 057-3706

לימוד חינם לבגרות

במסגרת

זכויות חיילים
סדיר ומילואים

בהתאם לחוק חיילים משוחררים תשל"ד — 1973 החדש, זכאים החיילים ללמוד חינם בשעות הבוקר או הערב, לבחינות

הבגרות והמוקדמות

תשלומי שכר הלימוד ימומנו ע"י משרד החינוך והתרבות

מלא את התלוש שלמטה, גזור ושלח, וחכה להודעתנו.

לכבוד
ת.ד. 26188 ת"א
אני מעוניין ללמוד לבחינות הבגרות חינם בהתאם להצ"ל.
שם המשפחה ....
כתובת אורחית ....
(אם אתה עדיין מגויס) דואר צבאי ....

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב
באר־שבע

מודיעה על
ההרשמה של מועמדים חדשים לשנת הלימודים תשל"ה (1974/75)
לחוגים/מחלקות:

הפקולטה למדעי הרוח והחברה (בחסות האוניברסיטה העברית): מקרא, ספרות עברית, לשון עברית, צרוף בין חוגי לשון עברית וספרות עברית, מחשבת ישראל, היסטוריה של עם ישראל, מגמה לארכיאולוגיה של המזרח הקדום, היסטוריה כללית, חינוך, מסלול משולב חינוך ומדעי ההתנהגות, תעודת הוראה, האנגלית וספרותה, הלשון הצרפתית וספרותה, פילוסופיה, מדעי ההתנהגות, כלכלה, סטטיסטיקה.

הפקולטה למדעי הטבע: ביולוגיה, גיאולוגיה, מתמטיקה (קיימת אפשרות ללמוד מתימטיקה בצרוף חוג ממדעי הרוח והחברה; קיימת אפשרות להתמחות אחרי השנה הראשונה, לקראת מדעי המחשב), פיסיקה, כימיה, מדעי הגרעין [illegible].

הפקולטה למדעי הטכנולוגיה: הנדסת מכונות, הנדסת כימית, הנדסת חשמל ואלקטרוניקה, הנדסת תעשיה וניהול, הנדסת חומרים (מטלורגיה).

הפקולטה לרפואה: בית הספר לרפואה.

●

לקבלת פרטים וטפסי הרשמה נא לפנות בגלוית למדור הרישום, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב, ת.ד. 2053 באר־שבע. מיקוד 84120.

משרד החינוך והתרבות
המחלקה להכשרת עובדי הוראה

בית־המדרש הממלכתי למורים ולגננות באר־שבע

מודיע כי

החלה ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ה

במסלולים הבאים:

1. גננות לגילאי 3—6 (דו־שנתי)
2. מורות בכירות לגיל רך (תלת שנתי).
3. מורים בכירים לבית הספר היסודי (דו שנתי). התמחות במדעי הרוח.
4. מורים לבית הספר היסודי (דו שנתי) או תלת שנתי התמחות בטבע.
5. מורים למוסיקה (דו שנתי).
6. מורים לציור ולאומנות (דו שנתי).
7. מורים למלאכה (דו שנתי).
8. מורים בכירים לחינוך מיוחד (תלת שנתי).
9. מורים לחטיבת ביניים, הת־מחות בהיסטוריה ומקרא.
10. מכינה (חד שנתית) — לחיילי צבא או מורים מעל גיל 22 אשר סיימו קורס י"א בסיום ה־שנה יוכלו להתקבל כתלמידים מן המניין בחלק מן המגמות שלעיל.

מוסדנו הוא אחד מעשרת בתי־המדרש המיועדים להפוך למיכללות.

ליד הסמינר קיימת פנימיה ולתלמידים מחוץ לבאר־שבע מובטח דיור. משרד החינוך והתרבות יעניק לכל תלמיד הראוי לכך, הלוואה מוגנת אשר, בתנאים מסויימים, תיהפך למענק.

צה"ל יקבל כל חייב גיוס למיסגרת העתודה הפדגוגית, במידה שלימודיו יאושרו.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות למזכירות בית־המדרש, רחוב ויצמן, ת"ד 65, באר־שבע, טלפון 057-2573.

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י/המרכז לתרבות ולחינוך

קושלב
מכון ישראלי להשכלה בכתב

נצל את עונת החורף ללימודים

בגרות	פקידות	בנקאות
מוקדמות	הנהלת־חשבונות	חשבונאות
אולפן עברית	מינהל־משרדי	מבוא למשפט
כתיב־נכון	תורת המסחר	פסיכולוגיה
שיפור־הלשון	התכתבות	כלכלה
אנגלית	אזרחות	סוציולוגיה
צרפתית	גאוגרפיה כלכלית	תמחיר

- ● לימודים בשעות הפנאי
- ● מורים מנוסים
- ● הדרכה אישית
- ● פגישות עם מורים
- ● הנחות וסטיפנדיות

שם ....
כתובת ....
המקצוע ....

פרטים והרשמה: רח' ויצמן 53, ת"א, ת"ד 373 טל' 263189-9

לחיילים בשירות מילואים — הלימודים חינם

קורס לפרסום ויחסי ציבור
בביתך בזמנך הפנוי.

מטרת הקורס להכשיר פרסומאים ואנשי יחסי־ציבור. הקורס מנוהל ע"י צוות פרסומאים ואנשי יחסי־ציבור המועסקים ע"י חברות הפירסום הבכירות בישראל. הקורס מבוסס על חומר לימוד אמריקאי אשר הותאם לתנאי הארץ.

לקבלת פרטים:

גזור ושלח

לכ' המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב ת.ד. 28124 תל־אביב, למח' 159
שם .... כתובת ....
השכלה .... גיל .... משלוח יד ....

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

בחינות בגרות

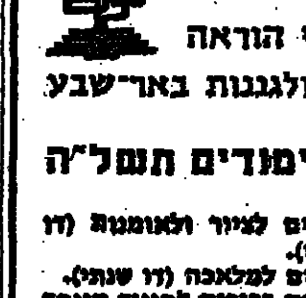

סביבון
תיכון לאכסטרנים

נפתחת ביתה חדשה
מוקדמות • ובגרות
ערב · בוקר · בכתב

אוקטובר 74 — אפריל 75

בכל מקום בארץ

* עזרה במתמטיקה ובאנגלית למתקשים.
* חלק מספרי הלימוד, ללא תשלום.
* תלמיד אשר לא יעמוד בבחינות, רשאי להמשיך את לימודיו חינם עד להצלחתו.
* סידור מיוחד ליוצאים למילואים

פרטים והרשמה: 9—1 לפנה"צ, 4—7 אחה"צ

בכל מקום בארץ בנה אישית או בכתב ל ת.ד. 28124 ת"א	תל־אביב רח' בלפור 7 (שמאל הכרמלית)	רמלה רח' הרצל 3 (בבניין מקומות)	רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 41 (מול קולנוע רמה)	חיפה רח' בלפור 5 (מכון העדר לתכנון בשל"ל)
	חולון רח' סוקולוב 48 (ליד המטה"צ)	פתח־תקוה רח' ההגנה 18 (בשוק)	ירושלים רח' מוריה 4 (מול קולנוע עדן)	רחובות רח' יעקב 9 (מול אגד)

לימוד חינם לחיילי מילואים ששירתו 75 יום

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

אוניברסיטת בר־אילן

המזכירות האקדמית

מודיעה על

פתיחת ההרשמה של מועמדים לשנת הלימודים תשל"ה (1974-75)

לפקולטות ולבתיה"ס דלקמן:

- ★ מדעי היהדות
- ★ מדעי הרוח
- ★ מדעי החברה
- ★ משפטים
- ★ מדעי הטבע
- ★ בית הספר לעבודה סוציאלית
- ★ בית הספר לחינוך
- ★ שלוחת האוניברסיטה באשקלון
- ★ שלוחת האוניברסיטה בעפולה
- ★ שלוחת האוניברסיטה בצפת
- ★ שלוחת האוניברסיטה בעמק הירדן
- ★ קורסים אוניברסיטאיים בנתניה

טפסים ופרטי הרשמה ישלחו לכל דורש לפי פניה בכתב. נא לפנות לפי הכתובת — המשרד לקבלת תלמידים, אוניברסיטת בר אילן, רמת גן.

המתעניינים בשלוחות באשקלון, בעפולה, בצפת ובעמק הירדן, וכן בקורסים האוניברסיטאיים בנתניה, מתבקשים לפנות לפי הכתובת — משרד השלוחות, בנין המנהלה, אוניברסיטת בר אילן, ר"ג.

— מספר המקומות מוגבל —

ההרשמה נפתחה ביום ששי, ט' בשבט תשל"ד, 1.2.74, ותסתיים אי"ה ביום א', ט' בניסן תשל"ד, 31.3.74.

אוניברסיטת בר־אילן

יועץ הרקטור לעניני סטודנטים · המזכירות האקדמית

הודעה לסטודנט המשוחרר משרות פעיל

1. באוניברסיטת בר־אילן נפתח סמסטר ב' של שנת הלימודים תשל"ד ביום א' ר"ח ניסן (24.3.74).
2. כל סטודנט, שנתקבל לשנה"ל תשל"ד ומחמת גיוסו נבצר ממנו בסימסטר א' להשתלב בלימודים באורח סדיר, יוכל להתחיל את לימודיו הסדירים בסימסטר ב' ולהמשיכם בסימסטר קיץ.
3. המחלקות יקנו להרכבת תוכנית לימודים של הסטודנט המשתחרר בפתרון קורסים מחדש, בהדרכה מיוחדת ע"י צוות ההוראה ובהשתלבות בדרכים אחרות.
4. בימים א'—ו' ט"ז—כ"א באדר (10.3.74—15.3.74) יתקיימו בכל מחלקה ייעוץ והרשמה להבנת תכניות הלימודים כנ"ל.
5. החל ביום א', ט' באדר, 3.3.74, תפתח לשכת מודיעין והדרכה לסטודנט המגויס והמשתחרר. בלשכה זו יוכל הסטודנט לקבל מידע על שחרור משכר לימוד, על מלגות קיום ועל סדרי ההרשמה לסימסטר ב'. הלשכה תפעל בלשכת דיקן הסטודנטים ותהיה פתוחה בימים א'—ה' בין השעות 09.00—15.30 וביום ו' בין השעות 09.00—12.30 (חוץ מחופשת פורים). ניתן גם להתקשר אליה טלפונית למס' 752124 לשם קבלת מידע.

משרד החינוך והתרבות

המחלקה להכשרת עובדי הוראה

הסמינר המורים לגננות "אבדרה"

רחוב בר־יוחנן 17, ירושלים, טל. 37745

ההרשמה לכיתות המורות והגננות לשנת תשל"ה החלה

מסלולי הכשרה:
- ★ גננות
- ★ מחנכות לגיל הרך (לגן ולכיתות א'—ב')
- ★ מורות לבי"ס היסודי (המתמחות בלימודי הטבע או בספרות)
- ★ מורות בכירות — קורס תלת שנתי
- ★ שנה ג' למוכנות בכירות (למועמדות שהן מורות מוסמכות ובעלות תעודת בגרות).

ליד המוסד פנימיה

תלמידות ראויות זוכות להקלות ובמלגות

פרטים והרשמה במשרד הסמינר בשעות לפנה"צ, או ע"י הדואר.

מכללה בין אזורית "אוהלו" המכון להכשרת מורים וגננות · **משרד החינוך והתרבות** המחלקה להכשרת עובדי הוראה

מודיעה על פתיחת ההרשמה לשנה"ל תשל"ה

מסלולי ההכשרה:

- ★ **מורות לגיל הרך** — משך הלימודים שנתיים. מתקבלות תלמידות בעלות תעודת בגרות.
- ★ **גננות** — משך הלימודים שנתיים. תתקבלנה תלמידות בוגרות י"ב כיתות עם תעודת גמר ממשלתית.
- ★ **מטפלות מחנכות במעונות יום** — משך הלימודים שנתיים. תתקבלנה תלמידות בוגרות י"א כיתות בנות 17 ומעלה.
- ★ **עוזרות פדגוגיות לגני ילדים** — משך הלימודים שנה אחת. מתקבלות תלמידות בוגרות י' כיתות בנות 16 ומעלה.

תלמידות שתתקבלנה, תזכינה זכאיות להלוואות מותנות ההופכות במענקים מסוימים למענקים.

פרטים נוספים במזכירות המכללה: כל יום בין השעות 08.00—16.00, 17.00—20.00.

המען: מכללה בין אזורית "אוהלו" ת.ד. 85 קרית מלאכי, טלפון: 055-96283.

תל־אביב, ירושלים, חיפה

מכון דן להשכלה ולהשתלמויות

ההרשמה מסתיימת

הכנה לטכניון

לבוגרי המגמות הריאליות לאוגוסט 1974

קורסים לאנגלית

בשיטה אמריקאית — ENGLISH 900

מתחילים, מתקדמים, משתלמים

פרטים והרשמה: בשעות 4—8 בערב תל־אביב, בנין גימנסיה "הרצליה", דיזנגוף 106 ובמרכז, דוד המלך 11, בשעות 9—1 לפה"צ בלבד. טלפון ומזכירות אוטומטית 24 שעות — 268128.

הלימודים בת"א בבנין גימנסיה "הרצליה"

האוניברסיטה העברית בירושלים

המשרד לקבלת תלמידים מחו"ל — בנין גולדשמיט — הר הצופים

רישום מועמדים לשנת הלימודים תשל"ה 1974/75

הרישום החל ויסתיים ב־31.3.74

מתקבלות בקשות לכל הפקולטות ובתי הספר

המעומדים הבאים מתבקשים להרשם באמצעות המשרד לקבלת תלמידים מחו"ל:
- ★ בעלי תעודות־בגרות מחו"ל (מלבד מועמדים ש־השלימו לפחות שנת־לימודים אחת כתלמידים מן המנין באוניברסיטה בארץ).
- ★ מועמדים הלומדים בתוכנית הכנה לעולים חדשים באוניברסיטאות בארץ.
- ★ עולים חדשים המתכוננים לבחינות־בגרות ישראליות מיוחדות לעולים.
- ★ מועמדים ללימודים מתקדמים שלמדו במוסד ל־השכלה גבוהה בחו"ל.

לשם קבלת טופס בקשה — נא לפנות בכתב (למשרד לקבלת תלמידים מחו"ל, ת.ד. 24100, הר הצופים, ירושלים) או אישית (לחדר 214, בנין גולדשמיט, הר־הצופים).

מועמדים המעוניינים בייעוץ אישי — מתבקשים לפנות בכתב לכתובת הנ"ל או להתקשר לטלפון 288201 — שלוחה 63, על מנת לקבוע מועד לראיון.

מועמדים לשנה א' חייבים להגיש את הטפסים עד 31.3.74

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה לחקלאות ברחובות

מחזור לימודים שני לתלמידי שנה א'

מחזור הלימודים השני לתלמידים שהתקבלו לשנה א' בפקולטה לחקלאות לתשל"ד ושהיו מגוייסים יתקיים בקמפוס שברחובות. הלימודים יפתחו ביום א', 17.3.74, בשעה 10.00.

ביום ג', 12.3.74, בשעה 11.00 תתקיים פגישת תדריך ויעוץ לתלמידים באודיטוריום ע"ש אורינביין שבקמפוס ברחובות. באותו יום בשעה 13.30 יתקיים מבחן מיון באנגלית לשם חלוקת התלמידים לקבוצות לימוד.

מספר המקומות במעונות ברחובות מצומצם מאד והפקולטה ממליצה לתלמידים לדאוג בעצמם לסידורי הדיור שלהם. מזכירות הפקולטה והסתדרות הסטודנטים יסייעו לתלמידים כמיטב יכולתם. המעוניינים יפנו בכתב, או אישית, אל הגב' בת שבע יהלומי במזכירות הפקולטה לחקלאות ברחובות.

קורסים מזורזים

למבוגרים ● לנוער ● קורסי בקר/ערב

הנהלת חשבונות

בהדרכת רואי חשבון מוסמכים ● מבחני גמר בבית הספר ● סוגים: 1, 1+2, 2, 3. קורס ערב חדש ב־6.3

ניקוב בשיטת I. B. M.

- ● כולל קורס חינם בכתבנות
- ● קורס מזורז ב־6 שבועות

פקידות ומזכירות

קורספונדנציה ● כתבנות ● חשבונאות

קורס ערב 5.3 ● קורס בוקר 6.3

כתיבה במכונה

עברית ו/או אנגלית ● לימוד אינדיבידואלי

קורס מזורז ב־12 שעות בשיטה עוורת

● כל יום נפתח קורס חדש

- ● סדור מיוחד למשרתים במילואים
- ● תעודות הסמכה למסיימים / ות
- ● שרות מיוחד להפניה לעבודה
- ● תנאי תשלום נוחים במיוחד

★ אחריות להצלחתך בבחינות ★

תל־אביב אלנבי 140 (התחנה המרכזית) טל. 724335 פתוח בשעות 8—8 רצוף.

ירושלים מרדכי בן־הלל 10 (פנת בן־יהודה) טל. 232748

רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 54 (מול רמה) טל. 724335

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

הפקולטה למדעי הרוח והחברה

מודיעה

סטודנטים שסיימו לימודים בתשל"ג וזכאים לקבל

תואר בוגר ו/או תעודת הוראה

ואשר לא קיבלו על כך הודעה ממזכירות הפקולטה, מתבקשים לפנות בכתב ולא יאוחר מ־15.3.74 לפי הכתובת: מזכירות הפקולטה למדעי הרוח והחברה, ת.ד. 2053, באר־שבע, מיקוד 84120.

כפר הנוער בן־שמן

החלה ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ה

לבית הספר התיכון־כפרי

(פנימיה וכתות יום)

מתקבלים מועמדים לכתות ט' למגמה העיונית־כפרית

כמו כן נקבל מספר מוגבל של תלמידים

לכתות: י' עיונית וי"א עיונית

●

המעוניינים מתבקשים לפנות: למזכירות כפר הנוער בן־שמן, דואר בן־שמן

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

הודעה לסטודנטים המגוייסים

ביום ראשון כ"ג אדר תשל"ד (17.3.74)

יפתח מחזור ב' לשנת הלימודים תשל"ד

סטודנטים שנבצר מהם, עקב גיוסם להצטרף ללימודים במחזור א' ומבקשים להצטרף למחזור ב', מתבקשים להתקשר בהקדם עם היועצים בחוגים/מחלקות לקביעת תכנית הלימודים שלהם.

סטודנטים שהחלו לימודיהם במחזור א' ויצאו לשרות מילואים יוכלו במידת הצורך לקבל השלמות בתקופת הקיץ.

קורס בכתב

אנגלית הכנה לאוניברסיטה

בעריכת ליאון מינצברג

לקבלת פרטים נוספים ללא התחייבות, מלא תלוש זה והחזירו למשרדנו ללא דיחוי!

טל. 268128

לכב' מכון "דן", ת.ד. 6504 ת"א

שם: ....

כתובת: ....

1.3 מע

בית ספר לאכסטרנים מישלב

סניף תל־אביב

בפיקוח משרד החינוך והתרבות

מבצע בחינות־בגרות חינם לחיילים משוחררים

חיילי מילואים, המעוניינים להשלים את לימודיהם התיכוניים, ושרתו 75 יום בצה"ל זכאים ללימודים חינם.

כיתות חדשות נפתחות בחודשי מרס — אפריל

נא להביא תעודת־חייל משוחרר.

ייעוץ והרשמה במשרדי מישלב:

ת"א, רח' וייצמן 53, טלפון 263185, שעות 8—14, 17—19.

כן נפתחות כיתות חדשות בסניפי מישלב

חיפה: רח' שבתאי לוי 26, שעות 8—11, 16—19.

ירושלים: בי"ס כי"ח, רח' כל ישראל חברים, שעות 17—19.

חולון: בי"ס רביבים, רח' השומר, שעות 17—19.

נס ציונה: מועצת פועלי נס־ציונה, שעות 16—18.

רעננה: מועצת פועלי רעננה, שעות 16—19.

חיילי מילואים שטרם שוחררו יכולים להתחיל לימודיהם בכתב ולהצטרף לכיתות עם שחרורם. פרטים והרשמה: מישלב, ת"ד 373, תל־אביב.

אוניברסיטת חיפה

מודיעה

כי ההרשמה לשנה"ל תשל"ה תסתיים בח' בניסן תשל"ד (31.3.74)

ללימודי התואר הראשון (ב"א) בחוגים:

- ★ במדעי הרוח
  בביה"ס לחינוך (כולל המחלקה להכשרת מורים ע"ש א. בירם ובביה"ס לחינוך של התנועה הקיבוצית "אורנים").
- ★ במדעי החברה (כולל החוג למתמטיקה, והחוג לסטטיסטיקה ולימודי מחשב).
  מכללת עמק יזרעאל "אהל שרה".

ללימודי התואר השני (מ"א) בחוגים:

- ★ מקרא, ספרות עברית, היסטוריה של עם ישראל, תולדות הציביליזציות הימיות, פילוסופיה, היסטוריה כללית, אנגלית, חינוך — ייעוץ, חינוך — תכניות למודים, דרכי הוראה והדרכת מורים, פסיכולוגיה, סוציולוגיה, אנתרופולוגיה, מדע המדינה — ביה"ס לעבודה סוציאלית.

וללימודי תעודה

- ★ ספרנות
- ★ מינהל במלונאות

בחינת המיון הכלל־אוניברסיטאית תתקיים ביום ב', כ"א באייר תשל"ד — 13.5.74, ולא כפי שפורסם בחוברת "מדריך לנרשמים".

חוברות הסברה וטפסי הרשמה ניתנים לרכישה:

1. בחנות אגודת הסטודנטים באוניברסיטה, בימים א'—ה' בשעות 10.00 עד 16.00.
2. בחנות ספרים "זהר", רחוב החלוץ 22, חיפה.

בית־ספר מכני תיכון

לימודים אקסטרניים לבגרות

אורט ישראל

לימודי ערב לבחינות

בגרות ומוקדמות חיצוניות

למועד אוקטובר 74

הלימודים בתל־אביב וכפר־סבא

לימודי השלמה לבחינות גמר

בבתי ספר מקצועיים תלת וארבע שנתיים

לתלמידינו המגוייסים — אנא פנו למזכירות ביה"ס לשם ייעוץ אישי.

פרטים והרשמה:

מזכירות ביה"ס, שד' דוד המלך 39 תל־אביב טל. 269165

בימים א'—ה' 8.00—15.00

ביום ו' 8.00—12.00

פרוספקט יועבר לכל דורש!

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

תשבץ „מעריב" מס. 894

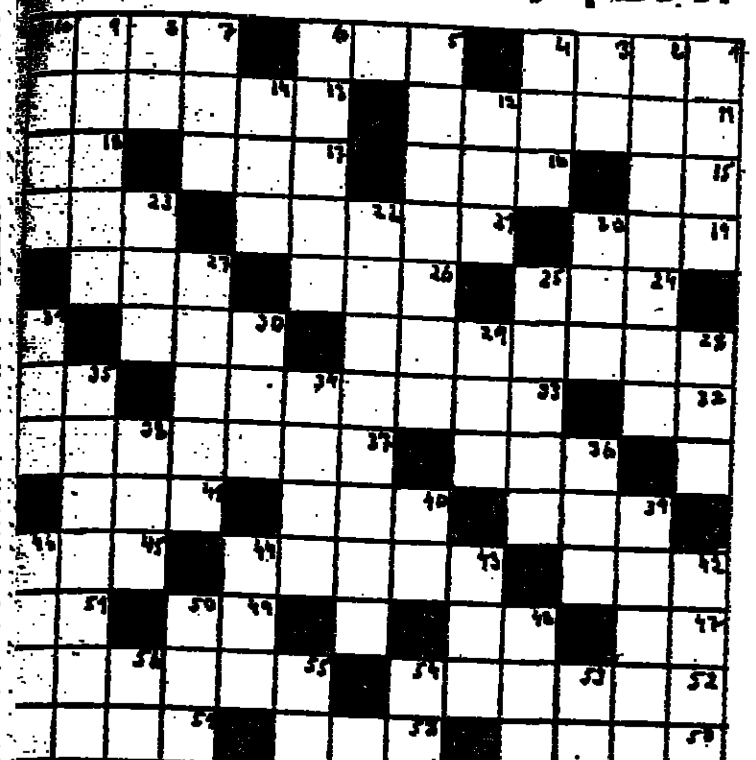

מאוזן: 1) מלבוש הודי, 5) „איזבל שמעה והשם ב... ציניה ותיטב את ראשה", 7) דרך, 11) חליל קטן, 13) ג'יג-תרנגולת משובת, 15) בכיה מוללת, 16) עיר באכל, 17) בתל-אביב, 18) עיר החוף של פלין ערב מלחמת הצלם העצוב, 19) בריה אגדית בדמות תנין, 21) אלה הציד, 23) לא-תרבה, 24) הקדש מוסלמי, 26) עיה, 27) הקריש על מתחת לשבנת, 28) בירה באסיה, 30) כס ביוחד, 32) גיבס, 33) לובש כל תרש נחשת וברזל (בראשית ד'), 35) תוקם, 36) עיר צבא, 37) הגרים ל-עיי יהסים בין דברים שונים, שלבי ההתפתחות ד-כהובה, 39) מעממי כנען, 40) מאר, 41) אורח-חיים, 42) בקל חובלים, 43) כלי בן כשומן לריצה או תלם, 45) סרט, 47) אדון, 48) קיבוץ בארץ, 49) הל-הר-בית, 51) נהר באיטליה, 52) מרשב עובדים סמוך לגבול הצפוני, 55) ישוב ערבי בגליל המערבי, 57) נהר בארץ, 58) דצוע, 59) פוה.

מאונך: 1) ספקולנט, 2) מצביא גרמני במלחמת העולם הראשונה, שליט אוקראינה הכבושה, הומת בקייב ע"י המהפכנים הרוסים, 3) בלבד, 4) שעות האור, 5) צילום מהנגטיב, 6) קורה ארוכה וחקה, קינה, 8) צד, שוב, בן נבט, 10) סעודה חג ית, 12) עיר בארץ, 14) חוף נהר, 20) עיר-נפט קוקז, 22) מתתרת סרב במאה הי"ט לשם אחד סרביה ועצמאותה, 25) מעבד עשה אי סתר בתם, 27) מ בקונגו, 28) בבזוזה, במבטי ישראל, 30) מל בוף לגנתרת, 31) לע 34) עוף הקרוב ליען, רופא, חוקר ומדינאי תו מבוצא יהודי, היה מ „מתוה קרה-בשוה", בסתר העבדים באפרי נרצח בצורכה לפי שק כושל אפריקני אחד, כגלב, 38) אוס, 39) בא... הכישר (יח ברכי ט', א), 40) בג, פקיד-מפרק, 43) ב זמן, 44) סכין גילות, חלק בגופני, 48) כעל ה-שרת, 50) גם, 53) ה-מבה, 54) מלת שאלה, נגבר, 56) מקוה מים.

פתרונות החידות הקודמים

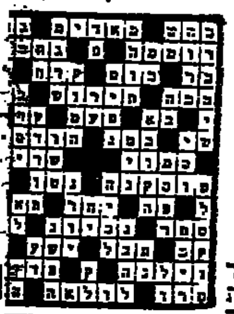

כ	מבנה	תנה	חן
א	אוכלו	מולד	ופל
ר	רוכא	רצם	
ר	אמרה	ספה	
י	ליבה	הלם	
ע	עצמון	מכרן	
ס	סיאול	לאור	
ו	בירה	רבית	
ע	מלבים	מכל	

פתרון ל„בואו חשבון" [884]: „בקורה שבכל מה נמצא"

שלחו את התשובות ל„מעריב", ת.ד. 20044 אביב. צרפו את הת דלעיל הרשמו על גב מעטפות „תשבץ מס' 894" או „בואו חשבון 884" „תשבץ מספרים". 30 ספרים יוגרלו בי פותרים.

אברהם

בואו חשבון [884]

קלדם	פסיליכ	
	פככ	ערלי
		כעלדד
		רייוד
		פככי
		יסשק
		קפרם

הניצפה: 18 ה9 דה9851 4ז99
ה14835 74 ה9714 9ה8723 75
הטד9851

בפעולת החילוק הוחלפו הספרות באותיות. מצא את ערכה של כל אות וריכוז את האותיות המתאימות בפתרון למצוא אחר כך, צרף את האותיות והרי פיתגורה אירה של ליכטנברג.

תשבץ מספרים

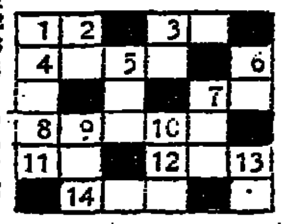

מאוזן: 1) הכורס הריבועי של 4 מאונך, 3) 1 מאונך + 1 ומחולק ב-3, 4) באותה שנה פרצה מלחמת האזרחים בספרד, 7) המכפלה של שני מספרים בלתי זוגיים, 8) החזקה השניה של 7 מאונך כפול 5, 11) רבוע של 7 מאונך, 12) החזקה השניה של 13 מאונך, 14) 7 מאונך בחזקה שניה.

מאונך: 1) חזקה שניה של מספר בן שלוש ספרות, 2) חזקה שניה של מספר ראשוני, 3) השורש הריבועי של 7 מאונך, 5) 11 מאונך כפול 5, 6) מספר ראשוני, אשר מכפלת ספרותיו שווה ל-1, 7) החזקה השמינית של מספר מסוים, 9) 7 מאונך בסדר הפוך בחזקה שניה, 10) 7 מאונך כפול 6 מאונך, 13) מספר ראשוני.

דודה בלה SL

25 שנות ביטוח

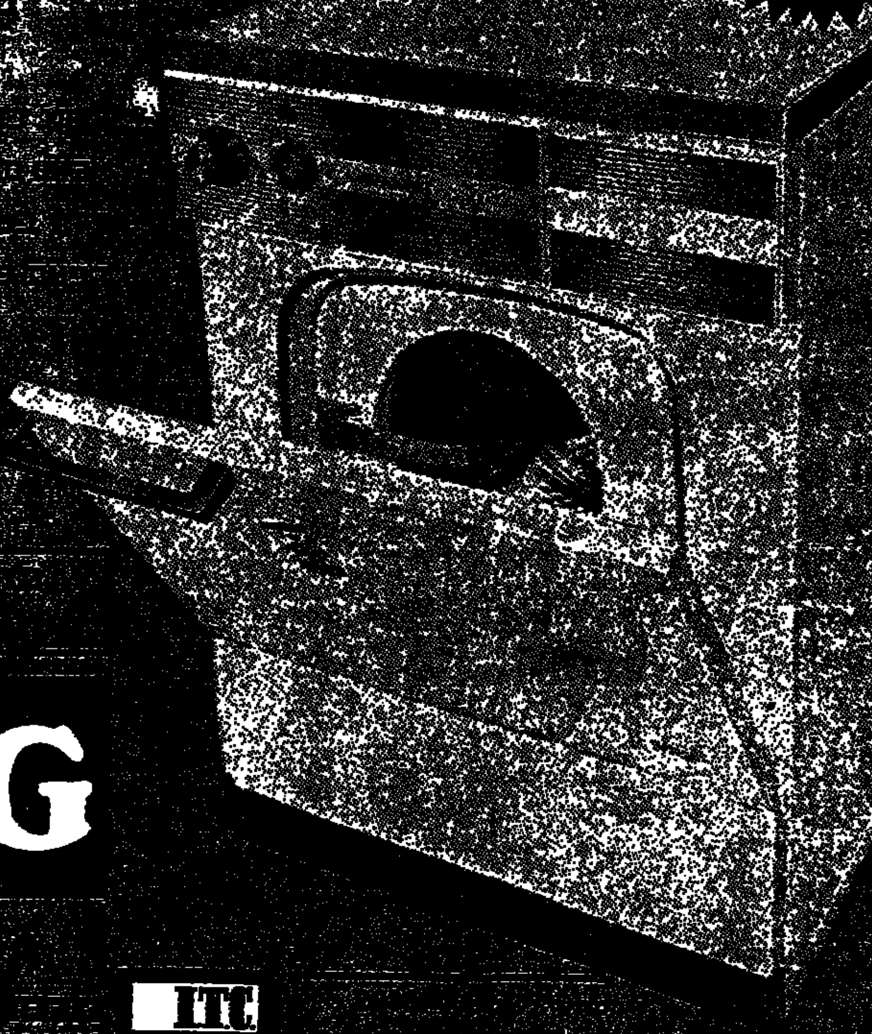

AEG

ITC

והתשוב ביותר השרות המצרין
שרות אוים EVIS

להשיג בירושלים אך ורק אצל סוכנינו המורשים:
לוסטיג, שטראוס 29. רודריג, יפו 115. פאול, אבן ישראל 2. טכנו חשמל, לונץ 10. דניס, יפו 50. גל אור, שמאי 9. בית האור, עזה 14. ליאור, שמאי 23. ליהמן, מאה שערים 5. שי, בן יהודה 5. כל אלקטריק רח' יפו. טוניגה, רח' יפו.

קרן בת-שבע דה רוטשילד לקידום המדע והטכנולוגיה בישראל

מכריזה על מתן

מספר מענקי מחקר לחוקרים צעירים בסך

7.500.- ל"י כל אחד

לשנת 1974

המענקים מיועדים לחוקרים בשטח מדעי הטבע, הרפואה והטכנולוגיה אשר ברצונם לבצע מחקר עצמאי במסגרת מוסד מדעי בארץ.
להלן פירוט הדרישות לגבי מגישי בקשות:
1. גיל — עד 35.
2. תואר — M.D., Ph.D או D.Sc. שניתן לפני חמש שנים לכל היותר.
3. דרגה אקדמאית — עד וכולל דרגת מרצה.
4. מקום עבודה — במוסד מדעי בארץ.

המענקים נתנים לתקופה של שנה אחת בלבד. עם תום השנה יגישו הזוכים דין וחשבון מדעי על המחקר שבצעו. שלושת המחקרים הטובים ביותר יזכו את בעליהם במענק לשנה נוספת.
על המעוניינים לפנות אל המזכירות האקדמית של המוסד בו הם עובדים לשם קבלת הטופס וההנחיות הדרושים.
מועמדים המשרתים עדיין במילואים או שמסיבות אחרות אינם יכולים לפנות למזכירויות האקדמיות יכולים להתקשר אל: גלכה קינן, קרן בת שבע דה רוטשילד לעדוד המדע והטכנולוגיה, רח' בלפור 16 ירושלים.
טלפון: לפנה"צ: 67131, אחה"צ: 68546 ירושלים.
את הבקשות יש להגיש לא יאוחר מ-15 באפריל 1974.

לחברה טכנולוגית מתפתחת
עבור יחידת המחשב

דרושים מועמדים לקורס

תכנות מחשבים

נושאי הלימוד:
ציוד מחשבים, אריתמטיקה בוליאנית, יסודות תכנות, עקרונות עיבוד נתונים, מערכות הפעלה. שפות תכנות FORTRAN ו- COBOL ציוד לתקשורת
הקורס יימשך 4 חודשים בתנאי מילגה.

כשורים: מהנדסים ואקדמאים במדעים שונים,
ידיעת השפות: עברית ואנגלית.

העונים על הדרישות הנ"ל מתבקשים לפנות בכתב אל: —
ת.ד. 9050, תל-אביב.

SALE!

מערכת סטראופונית מכל הסוגים, במחירים מיוחדים! מבחר גם של מערכות משומשות. המקום האידיאלי לראות... לשמוע... לקחת!

סטראו מרקט

ה א.אבן גבירול 182

קריזן

התשובה „הטוטאלית" לקשקשים

„קריזן" השמפו החדש של „יולה" נגד קשקשים

בית הסופר
ע"ש
אגודת הסופרים העבריים · חיים הזז · עיריית ירושלים
ירושלים · משרד החינוך והתרבות המחלקה לתרבות

השבוע בבית־הסופר ע"ש חיים הזז

8.3.74 - 3.3.74

יום א' 17.00 סופרי ילדים: פגישה עם דבורה עומר
19.30 הספרות והקולנוע: יוקרן הסרט „רסיסי חיים", דיון בהשתתפות הקהל. מנחה: ד"ר י. מיר.
יום ב' 17.00 סדנא יוצרת — שירה. מדריך: המשורר מ. כרמי.
יום ג' 17.00 סדנא יוצרת — פרוזה. מדריך: הסופר יהודה האזרחי.
יום ד' 20.00 ערב מוקדש למחזאי ולסופר נתן ביסטריצקי במלאת 50 שנה להופעת ספרו „ימים ולילות". דברים: פרופ' שמעון הלקין, רבקה כצנלסון, יצחק אורן, המחבר. פותח ומנחה: אריה ליפשיץ.

כתובתנו: בית הסופר, העיר העתיקה, כיכר בתי מחסה.
הציבור מוזמן

SABENA
NON
STOP

תל אביב - בריסל
ישיר
החל מה-1 באפריל
1974
בימי שלישי וחמישי
המראה
בשעה 10.20 בבקר

עם קשר מידי לפאריס, לונדון,
פרנקפורט, אמסטרדם,
צפון ודרום אמריקה.

GO BELGIAN

SABENA
belgian world airlines

פרסום ציוני

מתחילה אליפות הארץ

ביום ד' הקרוב יתחיל ה־מאבק המותח והמסקרן ל־אליפות הארץ. הפעם יתל־הה למאבק מתח יותר מ־הרגיל, מאחר שלראשונה ב־תולדות האליפויות ישתתף הפעם גם רב־אמן, שהיא הדרגה הגבוהה ביותר בדי־רוג העולמי. רב־אמן והדי־ביר ליברזון, העולה החדש, ותרום בהשתתפותו להעל־את הרמה הכללית של ה־אליפות.

אולם לאמיתו של דבר כת־חיל המתח עוד לפני תחילתה של התחרות עצמה. שכן כמעט עד הרגע האחרון לא ברור אם כל המוזמנים למאבק אכן יוכ־לו להשתתף בו. תנאי הזמן משפיעים על קיומה של אלי־פות זו, שכן כמה שחמטאים עודם מגויסים ולא יוכלו ל־השתתף. לא ברור אם הפולה החדש ליאון לדרמן יוכל להשי־תתף. גם אלוף הארץ עוזי גילר לא יוכל להשתתף ולא יגן על תוארו, וכן בליימן.

צפויה איפוא השתתפותם של השחמטאים הבאים:

ליברזון, כגן, צ'רניאק, בל־שן, פרידמן, גלפר, מרס, ד"ר דובקין (במקום עוזי עין־דור שלא יוכל להשתתף), פלאי, בן־ציון, רדשקוביץ, אורקי ו־בלכיאל פרץ. במקום קריידמן (מגוייס) התמן צ'טקוב.

ממלאי המקום להשלמת ה־רשימה ייקבעו לפי תוצאות משחקי חצי הגמר, כמובן תוך התחשבות במד־כושר. הוזמנו דוד ברנשטיין, קלדור ורום.

המשחקים ייערכו בבית יד לבנים, בסמוך לתחנה המר־כזית של קו 5 בצפון ת"א. תנאי התחבורה הכביעו אף הם את רישומם על ניהולה של התחרות: תחילת המשחקים נקבעה לשעה 4 בערב, כדי שהצופים הנזקקים לתחבורה ציבורית יספיקו להגיע לבתיהם.

סכום הפרסים מגיע ל־4400 ל"י. פרס ראשון 1500 ל"י.

במקביל לאליפות הגברים תתנהל גם אליפות נשים, ש־תתחיל ביום א' בעוד 10 ימים (10 במארס). גם כאן ישתתפו במה עולות חדשות. הרשימה כוללת בסך הכל 10 משתת־פות: לאה נודלמן, עדה זק־ריה, אולגה פודרזינסקה, פירה סייסלבוים, מרים חיימו־ביץ, מרים בריקנר, אורלי קופמן, איריס בן־חורין, צביה ויגצ ומרינה שטיין.

מי יתמודד עם בובי ?

בסיומם של משחקי שמינית גמר לאליפות העולם בשח־מט אמר סיגראן פטרוסיאן שאינו סבור כי הוא יעפיל לשלב הסופי להתמודד עם בובי פישר על הכתר העולמי.

„יריבו של בובי פישר יצמח מתוך הזוקרב ספסקי־קרפוב" — אמר אלוף העולם לשעבר. בכך למעשה התנבא שספסקי ינצח אותו עצמו. מדברי פט־רוסיאן כשהמצב שהוא בצפה לנצחון על ירידו קורצ'נוי, אולם יובס בחצי הגמר — כנראה ע"י ספסקי, שלדעת פטרוסיאן יגבר על קרפוב ה־צעיר. פטרוסיאן מבסס את הערכתו זו על נסיונו וכוחו של ספסקי, אם כי אינו מבטל גם את רעננותו ושאיפתו ה־נמרצת של קרפוב.

אגב, בהקשר זה של מצ־חקי המתעכדים לאליפות העו־לם נשאלנו ע"י קוראי ה־מדור תובבי שחמט על שום מה הגדרנו את השלב הראשון כשמינית הגמר, בעוד שבדי־ווחי סוכנויות הידיעות ושאר מדורים מגדר השלב כרבע הגמר. ההסבר פשוט: השמי־נה שפתחו בסירוק ההלו ב־שמינית הגמר, ארבעת המנצ־חים מתמודדים ביניהם ברבע גמר, שני מנצחים של שלב זה עולים לחצי גמר — וה־מנצח מתמודד עם בובי פי־שר בגמר. מי שמגדיר את השלב הראשון כרבע גמר מ־גיע איפוא לגמר שבו מש־תתפים שני מנצחים של ה־שלבים הקודמים — אבל עדיין אין זה המאבק על הכתר העולמי עם בובי פישר.

שני מנצחים

התחרות הבינקיבוצית והמ־סורתית (19 במבין) נערכה הפעם בחולון והתנהלה אף היא בסימן הזמן: בשל גיו־סם של שחמטאים רבים הורי־כבו הקבוצות מ־15 איש במ־קום 25 משתתפים. במאבק הכללי ניצחו יחדיו נבחרות הקיבוץ הארצי ואיחוד הקבו־צות — 24.5 נקודות כל אחת. חולון 22.5 והקיבוץ המאוחד 18.5. במאבק בין נבחרות ה־התיישבות ניצח הקיבוץ האר־צי עם 17 נקודות, האיחוד 16 והקיבוץ המאוחד 12.

הקיבוץ הארצי ניצח את הקיבוץ המאוחד 4.5:10.5 ו־נוצח ע"י האיחוד 8.5:6.5 ו־סיים בתיקו 7.5:7.5 עם חולון. בתיקו נסתיים גם המאבק בין הקיבוץ המאוחד והאיחוד. חו־לון גברה 6.5:8.5 על הקיבוץ המאוחד והפסידה באותו שי־עור נגד האיחוד.

● קריית אונו: באליפות המקומית ניצח שלמה קנדל־שיין עם 8.5 מ־9. אחריו י. טליק 7.5 וח. סיכון 7.

● צפיה: הנגנרי הראשי ניצח בתחרות מקומית עם 9 מ־12. אחריו הצ'כי פרשביל 8, הבולגרי בובוטסיאן והצ'כי נובאק 7.5.

● ארגנטינה: בתחרות הבי־נית כסמכה פה ניצחו דבארגו וסנגינטי עם 11 מ־15, ברסיה וריהוס 10. נעדרו בריודוף ר שאנו.

● אנגליה: ק. אלכסנדר, לשעבר אלוף אנגליה, נפטר בגיל 64.

סיבוב שלישי בליגה

מחר ייערך הסיבוב השלי־שי במשחקי הליגה הארצית. בליגה הלאומית יתמודדו: מרכז הנוער — „פלדקליין", אוניברסיטת ת"א — רמת גן, בת ים — חפר/נתניה, „לס־קר" ת"א — טכניון ב', „לס־קר" חיפה — „הפועל" ירו־שלים, טכניון א' — „רו־בינשטיין".

משחקי הליגה יתנהלו גם תוך כדי מהלכה של אליפות הארץ, לבל יחול עיכוב ב־מהלכה של הליגה. השתתפו־תם של 16 שחקנים בכירים באליפות הארץ תמנע את הש־התפותם במשחקי הליגה ל־משך משחקי האליפות האר־צית.

סגנוני של טל

„האותות הקרבתיים" של טל באה לידי ביטוי בתחרות הסי־נינגס, כשקרבנו היה הרסט־טון האנגלי.

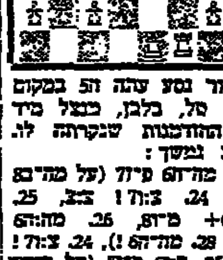

שחור נסע עתה זה 5 במקום מ־ה7, טל, בלבן, כנצל מיד את ההזדמנות שנקרתה לו. הקרב נמשך:

23. מה־ה6 פ־ז7 (על מה־ב8 יבוא 24. צ:ז7 ! צ:צ, 25. מה:ה6+ מ־ז8, 26. מה:ה6 פ־ז7, 28. מה־ה6 !), 24. צ:ז7 ! צ:צ, 25. ר:ה6 פ־ז5 (על ר־ד8 יבוא 26. מה־ה7+ מ־ז8, 27. ר־ה3), 26. ר:צ+ מ:ר, 27. מה־ה7+ שחור נכנע, כי על מ־ז8 ממשיך לבן 28. מה־ה5+ מ־ז8, 29. מה־ה8+ וזוכה ב־מלכה.

שאול הזן

הודעה לציבור בעלי הרכב ונהגים
שרותקו למשרדי הובלה חיוניים
על פי צווי הרשות העליונה לתחבורה
יבשתית בשעת חרום

נמסרת בזה הודעה לציבור בעלי הרכב והנהגים אשר נצטוו לבצע שרותי הובלה באמצעות משרדי ההובלה או המפעלים החיוניים שאליהם רותקו ע"י הרשות העליונה לתחבורה יבשתית בשעת חרום.

צווי הריתוק שנתנו באמור בתוקף צו למתן שירותים בכלי רכב עפ"י תקנות שעת חרום (סמכויות מיוחדות). - תשל"ד 1973 בטלים החל מהיום ז' באדר תשל"ד - 1.3.74

ציבור בעלי הרכב והנהגים שקבלו צווים כנ"ל משוחררים מההוראות הכלולות בצווים, ומתאריך פקיעת תוקפם של הצווים אין הציבור הנ"ל כפוף עוד להוראות שתינתנה לו ע"י משרדי ההובלה או המפעלים החיוניים שאליהם רותקו הם ורכבם.

מאחר שעם פקיעת תוקפם של הצווים הנ"ל, בוטלו ע"י שר התחבורה גם הצווים בדבר הפעלת מפעל שעל פיהם הוסמכו משרדי ההובלה ליתן לנהגים הנ"ל הוראות בדבר ביצוע שירות הובלה.

י. ברנע
יו"ר הרשות העליונה לתחבורה יבשתית בשעת חרום

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על

ערב עיון ביצירתו של
שמואל יוסף עגנון ז"ל

מטעם „יד עגנון"
במלאת ארבע שנים לפטירתו

פרופ' ג. שלום — יו"ר
פרופ' י. דן — „פנים אחרות" לבוטשאטש. עיון בסיפורים „עקילין" ו„הנעלם".
פרופ' א.א. אורבך — פרקים של „ספר המדינה" — מקומם בתוך „סמוך ונראה".

ביום רביעי, י"ב באדר תשל"ד (6.3.74) בשעה 6.15 בערב, באולם מייזר ב', קרית האוניברסיטה בגבעת רם, ירושלים.

המועצה האזורית מרחבים
צומת מרחבים — ד.נ. הנגב טל. 057-83337

מכרז למכירת רכב
מס' 50/192/74 .604-799

המועצה האזורית מרחבים מכריזה בזה על מכירת רכב מס' 799—604,

ביאם פרימולה מסחרית

שנת יצור — 1969 ● מס. מנוע — 499402
5 מקומות ישיבה + רדיו ● נפח מנוע — 960

את הרכב אפשר לראות כל יום במגרש החניה ליד בנין המועצה, ולפנות למחלקת רכב של המועצה.
את ההצעות לשלוח בכתב בדואר רשום בצרוף 10% מההצעה בערבות בנקאית במעטפה סגורה ולציין את מספר המכרז.
תאריך אחרון להגשת ההצעות 15.3.74.
המועצה אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

חביב שרבף — יו"ר המועצה

המועצה האזורית מרחבים
צומת מרחבים — ד.נ. הנגב — טל. 057—83337

מכרז חוזר מס' 50/189/74

המועצה האזורית מרחבים מזמינה קבלנים רשומים כחוק (בפנקס רשום קבלנים) להגיש הצעותיהם לבניית:

א. בניית צרכניות חדשות
במושבים פטיש ותפרח

ב. הרחבת צרכניות
במושבים בטחה ותלמי בילו

ג. בניית 22 בתי מגורים
במושב פטיש + 25 בתי מגורים נוספים במושב פטיש חודשיים לאחר התחלת 22 הבתים הראשונים, לפי אותם מחירי יסוד.

חומר להגשת הצעות ניתן לקבל במחלקה הטכנית של המועצה כל יום בשעות העבודה הרגילות, נגד תשלום של:
א. פטיש ותפרח —.40 ל"י לכל תיק
ב. בטחה ותלמי־בילו —.40 ל"י לכל תיק
ג. פטיש בתי מגורים —.80 ל"י לכל תיק
תשלום זה לא יוחזר

מחירי היחידה בהצעותינו יבוססו למדד יוקר הבנייה, שיהיה בתוקף ביום 1.3.74. תשומת לב הקבלנים לכך כי עליהם לספוג 3% מההתייקרות בחשבון סופי.
את ההצעות יש לשלוח בדואר רשום ב־2 עותקים (אורגינל + צילום) אל המועצה כאשר תאריך המשלוח יהיה לא יאוחר מיום 15.3.74.
אל ההצעות יש לצרף ערבות בנקאית או כל ערבות אחרת אשר תוסכם ע"י המועצה בסך של 5% מערך ההצעה שתוגש.
תנאי תשלום:
1. 80% בשלבי עבודה במזומנים
2. 20% לאחר גמר כל העבודה ל־12 תשלומים חודשיים ללא ריבית.
יום ושעת פתיחת המכרז יפורסמו על גבי לוח מודעות של המועצה בכניסה לבנין.
אין המועצה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא, וברשותה לפצל את העבודה בין מספר קבלנים.

חביב שרבף — יו"ר המועצה

איש דינאמי בענף הבנין

בעל מקצוע מדרגה ראשונה בביצוע וניהול כל סוגי פרוייקטים רציניים — מעוניין להתקשר עם חברות קיימות (ו/או משקיעים המעוניינים להקים חברה חדשה) על בסיס שותפות.

לקביעת פגישה והצעות נא לפנות: ת.ד. 29154 תל־אביב
עבור „איש דינאמי".

במחירי חיסול
8 טון סרטים דביקים מעצמם
צלוטקס, בד, MYLLAR
גם סרטי כותנה להדבקה בחום תוצרת אמריקאית
טלפון 03—615768
בשעות הבקר

למכירה
מכונת הדפסה
אופסט „סולנה"
ס"מ (62X46)
דפוס רוט, רחוב בני ברק 29 תל־אביב טל. 36870
(ע"י התחנה המרכזית)

המועצה האזורית מרחבים
צומת מרחבים — דואר נע הנגב
טל. 057—83337
מכרז מס' 50/191/74

סלילת כבישים
במרכז החינוך והתרבות מרחבים

המועצה האזורית מרחבים מזמינה קבלנים רשומים כחוק (בפנקס רשום קבלנים) להגיש הצעותיהם **לסלילת כבישים במרכז מרחבים** כנ"ל.

חומר להגשת הצעות ניתן לקבל במחלקה הטכנית של המועצה בשעות העבודה הרגילות, תמורת תשלום של —.85 ל"י אשר לא יוחזר.

מחירי היחידה בהצעות יבוססו למדד יוקר הבנייה שיהיה בתוקף ביום 1.3.74, תשומת לב הקבלנים לכך כי בחשבון סופי יהיה עליו לספוג 3% מההתייקרות.
את ההצעות יש לשלוח בדואר רשום ב־2 עותקים (אורגינל + צילום), אל המועצה כאשר תאריך המשלוח יהיה לא יאוחר מ־15.3.74.

אל ההצעות יש לצרף ערבות בנקאית או כל ערבות אשר תוסכם ע"י המועצה בסך של 5% מערך ההצעה שתוגש.
תנאי תשלום: 70% במזומנים בשלבי העבודה, 30% לאחר גמר כל העבודה ל־12 תשלומים חודשיים ללא ריבית.

יום ושעת פתיחת המכרז יפורסמו על גבי לוח מודעות של המועצה בכניסה לבנין.

אין המועצה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

חביב שרבף — יו"ר המועצה

המכון לחקר ביאולוגי בישראל
ת.ד. 19, נס־ציונה, טלפון 958861

כנס "אוהלו" ה־19

בנושא:

"פיזיולוגית החושים
והשלכותיה על ההתנהגות"
"SENSORY PHYSIOLOGY and BEHAVIOUR"

יתקיים בין התאריכים 26—29 במרס 1974
בבית ההבראה ע"ש גוטספלב במעלות.
הכנס יערך בשפה האנגלית עקב מספר הרב של מרצים מחו"ל.
המעוניינים יפנו (גם טלפונית) בהקדם לגבי שרה לרמן, לפי הכתובת הנ"ל.

תנורי
תלם 555
תנור לכל מטבח
תנור בשול ואפיה "תלם 555"
הוא התנור כבקשתה של עקרת הבית.
הוא יעיל, נוח ומעוצב להפליא!
היצרן: תלמטל בע"מ, חולון אזור התעשיה
רח' האורגים 13 טל. 855992, 854695

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

פינת הבול

שבויים – על בולים

התביעה הנמרצת של ישר־אל לקבלת רשימת השבויים שלנו בסוריה ולשחרורם ה־מהיר, וכן ההפגנות הנערכות בישראל ובעולם להשגת מט־רה זו, מזכירות לנו את ה־שבויים שהיו בשבי במלחמות העולם. דאגותיהם ודאגת מש־פחותיהם הונצחו על בולים ולהם נקדיש את מדורנו זה.

שבויים בלגיים בשבי הגרמני כשהם חולמים על ביתם

„שבויים חולמים על בתי־הם" הוא תוכן של 2 בולים שהוקדשו לשבויים בלגיים ה־נמצאים בשבי גרמני והונפקו ב־1943 בערך נקוב של 1+30 פרנק. הבולים שהכנסתם נו־עדה לטובת משפחות השבויים ולמשלוח חבילות לשבי, מצי־גים קבוצות שבויים המבלים את זמנם בשבי: בנגינה, ב־פתיחת חבילות ובקריאת ספר כשבאופק נראים אשה ותינוק.

השבויים בבלפיורה לפני 100 שנים

שחרור שבויים בלגיים מו־פיע על 8 בולים ראשונים שהונפקו לאחר מלחמת העו־לם השניה, אשר מציגים תמו־נת שחרור מהשבי וכן פגי־שה בין שבוי ובנו לאחר ה־שחרור. בול זה הוא בערך נקוב של 20+20 סנט.

שבוי נפגש עם בנו על בול בלגי

שבויים הונגריים חוזרים מ־סיביר ב־18 לפבר׳ 1920, מו־פיעים על 3 בולים בערך נקוב של 40 פ. + 1 ק. 60 פ. + 2 ק., 1+5 ק., המציגים: שבוי צועד בער־בות סיביר המשולגות, מחנה שבויים בסיביר והפגישה ה־נרגשת בין השבוי לבין אשתו וילדתו.

שבויים חוזרים לתעשיה האוסטרית

שבויים צרפתיים במחנה ה־שבויים הגרמני מופיעים על שני בולים שראו אור ב־1 בינואר 1941, בערך נקוב של 80 סנט + 5 פר׳, 1+5 פר. הם מציגים שני שבויים מבו־סים בארשת דכאון למרחקים וכן שבויים במחנה השבויים הגרמני.

„משפחות השבויים מעבדות את הארץ", מופיע על שני בולים צרפתיים מ־27 בספטמ־בר 1943 בערך נקוב של 8.50+1.50, 7.60+2.40 פרנק, המראים נשים וילדים עובדים בשדות במקום בעליהם ה־שבויים.

„אנטוניוס משחרר שבויים" מופיע על בול איטלקי שהונ־פק ב־9 למרץ 1931 בערך נקוב של 1.25 לירטות במס־גרת סדרת בולים המוקדשת ל־700 שנה ליום מותו של אנטוניוס שנחשב לסמל ה־רחמים והשחרור.

„השבויים בבלפיורה" מופ־עים על בול שהונפק ב־31 בדצמבר 1952 בערך נקוב של 25 ל. והמציג 5 חיילים פט־ריוטים הנמצאים במחנה שבו־יים בבלפיורה ביחד עם ה־צייר האיטלקי בולדיני. יחד אתם נראה גם הזקיף. הציור הזה המופיע על הבול צויר על ידי בולדיני בעצמו והוא ראה אור במלאות 100 שנה לקרב בלפיורה.

„חוזרים הביתה" הוא תוכן הציור שמופיע על 3 בולי אלבניה שראו אור ב־26 ב־ספטמבר 1965 לציון כנס של „ותיקי מלחמה". הציור, פרי מכחולו של הצייר האלבני בוקורוש סדיני, מופיע על בולים בערך נקוב של 25, 65, 1.10 ק. והוא מראה פגי־שת אנשים החוזרים מהשבי עם בני משפחותיהם.

אסיר פוליטי על בול לוכסמבורגי

שבוי פוליטי מופיע על בול שהונפק בלוכסמבורג ב־1945 עם הנצחון על הנאצים בערך נקוב של 3.50+2.50 פרנק, ומציג שבוי פוליטי שהשתח־רר. בול זה מופיע במסגרת סדרת בולים שהונפקה למען המובלים במלחמת העולם ה־שניה.

שבויי מלחמה הונגרים בסיביר במלחמת העולם הראשונה

שבויים הנוצלים מוחזרים על ידי הצלב האדום מהווה תוכן 2 בולים משוויץ שהו־פיעו ב־20 לפברואר 1945 ב־ערך נקוב של 10+10, 20+60 סנט. כן הופיעה צמדת זכרון של 3+7 פרנק באותם הצב־עים.

„שובם של השבויים לעבו־דתם" מופיע על בול אוסטרי שהונפק ב־26 ליוני 1955 ב־ערך נקוב של 1 שילינג + 25 ג. המראה שני שבויי מלחמה החוזרים לעבודתם על רקע בית חרושת אוסטרי. ה־בול ראה אור לאחר שנחתם הסכם בין אוסטריה לברית ה־מועצות על שחרור שבויים אוסטריים שהיו ברוסיה. ה־הכנסה של הבול הוקדשה ל־מוסדות עזרה וכעזר לשבויי מלחמה.

● בולי שבויי מלחמה הונ־פקו באוסטריה גם ב־1947 ו־הם מציגים שבויים בעת עבו־דתם, מכתב שמקבל שבוי מ־הבית, פגישה בין שבוי ו־משפחתו. „שבוי פוליטי" מו־פיע על בול שהונפק במערב גרמניה ב־1953 בערך נקוב של 10 פ. המציג שבוי מל־חמה מאחורי גדר תיל.

בולי שבויים נוספים הופי־עו:

במאקיסטן — בה הונפק בול המציג שבויים פאקיסט־ניים כלואים בהודו התביעה לשחרורם.

בצפון וייטנאם — הונפקו כמה בולים המציגים שבויים אמריקאים וביניהם "טייסים" המובלים לשבי.

שבויים צרפתים בגרמניה

בדרום וייטנאם — בה מו־צגים שבויים חוזרים מהשבי למולדתם לעבודתם וביניהם כאלה ששבים מצרפים.

המעטפה המיוחדת לציון 33 לשביתה באמסטרדם נגד רדיפות

הוועידה לבטחון אירופה בז׳נבה על בולי הונגריה

33 שנה לשביתה באמסטרדם — נגד רדיפות היהודים — על חותמת ישראלית

ביזמת הוועד הצבורי ל־הוקרת העם ההולנדי הנפיק הדואר הישראלי ביום ג׳ ה־שבוע חותמת מיוחדת לציון 33 שנה לשביתה הכללית ש־פרצה באמסטרדם נגד דיכוי ורדיפות היהודים ונגד גירו־שם למחנות ההשמדה. על מע־טפה מיוחדת להוצאה לאירוע זה ואשר אותה יזם כהן אירי־שלים, מופיע צלום האנדרטה שהוצבה לציון מרד פועלי ה־נמל ברוטרדם נגד הכיבוש הנאצי והכתובת „הודה להר־לנדיב". האירוע של הטבעת החותמת של הדואר הסתיים בשיגור מכתב הערכה מיוחד מטעם הוועד להוקרת העם ההולנדי למלכת הולנד.

★

הוועידה לבטחון אירופה בז׳נבה על בול הונגרי. לכבוד זכרון ביוזמה הבציגה את בניין האומות המאוחדות בז׳נבה (בו נערכו גם שיחות הכליים בין ישראל ומדינות ערב) הונפקה עתה בהונגריה בערך נקוב של 10 פ. בברכו ההצבעה מופיעה המילה „פאכס" (שלום) והיא הוקדשה לוועידה לבטחון אירופה.

אליעזר בן

המדרשה הלאומית

ע״ש אריה בן אליעזר

מצודת זאב, המלך ג׳ורג׳ 38, תל־אביב, טלפון 248261

תחרות חיבורים לתלמידי תיכון

בנושא

תולדות המחתרות

המדרשה הלאומית מכריזה על תחרות חיבורים בנושא „תולדות המחתרות" בין תלמידי בתי הספר התיכוניים בארץ (כולל: ישיבות תיכוניות, בתי־ספר תיכוניים מקצועיים ומכסיות ערב).

בטכס שייערך ביום ראשון, י״ט סיון תשל״ד (9.6.74) יחולקו ארבעה פרסים, כל אחד בסך 300 ל״י (ו־6 פרסי עידוד), לחיבור הטוב ביותר, בכל אחד מארבעת הנושאים הבאים:

1. דמיון ושוני בין לוחמי מחתרות אצ״ל ולח״י לבין לוחמי צה״ל במלחמות ישראל היום.
2. נתח לפחות שני סוגים של בריחות אסירי אצ״ל ולח״י מבתי הסוהר ומחנות המעצר (כגון: בריחת יחיד ובריחה קבוצתית) בליווי תאורים מתמונים.
3. יש לי גיבור: תאר את דמותו של אחד מגיבורי אחד הארגונים הלוחמים (נילי, אצ״ל, לח״י וההגנה) והסבר מה קסם לך בה.
4. קראו לי „פורש"... (נסה להזדהות עם הרהוריו של לוחם מחתרת נרדף).

על החיבורים:

א. להיות באורך של 4 עד 5 עמודי מחברת ומלה.

ב. להיכתב בכתב יד ברור ורק מצידו האחד של הדף (רצוי במכונת כתיבה).

ג. להגיע למזכירות המדרשה, לא יאוחר מיום שלישי ח׳ אייר תשל״ד (30.4.74), על פי הכתובת: המדרשה הלאומית, רח׳ המלך ג׳ורג׳ 38, ת״א, עבור תחרות חיבורים.

ד. בראש החיבור יש לציין את שם הנושא, שם הכותב ומענו, טלפון, ביה״ס והכיתה.

חבר השופטים שהתמנה ע״י הנהלת המדרשה הוא בית יקבע את הזוכים. במקרה שלא יימצא באחד הנושאים חיבור הראוי לפרס, יהיה חבר השופטים רשאי לשנות את חלוקת הפרסים בין המשתתפים כראות עיניו.

★

המבקשים לחזור ברשימה ביבליוגרפית לצורך כתיבת החיבורים, יוכלו להתקשר עם מזכירות המדרשה.

התחרות על שמו ולזכרו של משה בן־חורין

דוקרט ביח״ר לסריגים

חיסול עודפי יצוא מאיבות מעולה

ז׳קטים לגברים וחליפות לגברות

מצמר שלוב עור (זמס)

סוודרים, פולברים, כותנות, חולצות

הזדמנות מיוחדת שמלות צמר — 35.— ל״י

ת״א: שד׳ רוטשילד 75 (פינה בזא״ה) שעות 8.00—16.30,

לוד: אזור התעשיה (ע״י סלרה)

שעות 8.00—16.00 פרט ליום ששי

ספרית מעריב

רשימת הספרים המלאה

תל־אביב, רח׳ קרליבך 2, טל. 287211, ת.ד. 20208

ספרית מעריב

אביב תשל״ד 1974

מס׳ סד׳	שם הספר	המחיר הקטלוגי
	אלבומים	
1.	בר־כוכבא — פרופ׳ י. ידין	33.—
2.	מצדה — פרופ׳ י. ידין	33.—
3.	ירושלים — ס. קולק / מ. פרלמן	33.—
4.	בשעריך ירושלים — פ. מרום	24.—
5.	המצביאים — הוצאת אל־פלג	22.—
6.	אלבום התיאטרון — פ. מרום	15.—
7.	אילה — שורשים בחוף ים־סוף / ב. ארבל / ברוך מאירי	30.—
8.	המנורה הגדולה — ב. ארבל	12.—
9.	ישראל מלוא קומתה	25.—
10.	אלבום ז׳בוטינסקי	8.—
11.	אלבום יוסי שטרן	25.—
12.	אלבום הצייר פביאן	22.—
	כתבים וספרי קריאה	
1.	כתבי א. שלונסקי (10 כרכים)	130.—
2.	כתבי דה־נור (4 כרכים)	50.—
3.	כתבי יעקב כהן (2 כרכים)	42.—
4.	איש צדיק היה — שמחה רז	20.—
5.	ואולי... — רות דיין	18.—
6.	חנה ברחוב הראשי — ל. גרוסמן	10.—
7.	בעצר לצורך בירור — ס. ויגודסקי	10.—
8.	במעגלי הדובה הגדולה — י. גנוז	9.—
9.	משפט שוורצברד	10.—
10.	ד״ש מהעולם התחתון — י. לב	10.—
11.	לגלות לאדם אחר — מ. זהר	16.—
12.	הקבוץ בלא עין הרע — י.א. גלבוע	10.—
13.	פטע עשרה — י. לב	15.—
	מדיניות ובטחון	
1.	מעוז סיני — א. שרמן	9.—
2.	ירושלים ירושלים — ד. לפייר ל. קולינס	4.—
3.	המלחמה התשאית — א. דן / י. בן פורת	10.—
4.	מפה חדשה יחסים אחרים — מ. דיין	10.—
5.	חיי עם ישמעאל — מ. שמיר	10.—
6.	אילו נוצחה ישראל	10.—
7.	המרגל שבא מישראל	10.—
8.	הימים הנוראים — ח. הרצוג	9.75
	עם ישראל	
1.	פרקי אבות	25.—
2.	מאוצרנו הישן	12.—
3.	הקהילות היהודיות בעולם	8.—
4.	יהודי מצרים	12.—
5.	החסידות — י. אלפסי	30.—
6.	שית אגדה ש. רז	27.—

מס׳ סד׳	שם הספר	המחיר הקטלוגי
	מילונים וספרי עזר	
1.	מילון ראשון לתלמיד (3 כרכים)	40.—
	א. תורה	16.—
	ב. לשון	16.—
	ג. טבע ומולדת	16.—
2.	מילון מגידו עברי־אנגלי / אנגלי—עברי	85.—
3.	לקסיקון ארכיאולוגי — א. נגב	26.—
4.	ספר האחות — אמנון כרמי	12.—
5.	דבר עברית — פרופ׳ פיאמנטה	15.—
6.	הקרב על הכתר — ש. הון	6.—
7.	מילון כיס/עברי/ערבי — א. דנה	4.—
	ספרי לימוד — תנ״ך לתלמיד	
1.	פרקי תנ״ך לכתה ה׳ — שמואל א׳ שמואל ב׳ מלכים א׳ (א—יא) מגילת אסתר	8.—
2.	חוברת עזר: שמואל א׳	3.—
3.	חוברת עזר: שמואל ב׳ ומגילת אסתר	3.—
4.	פרקי תנ״ך לכתה ו׳ — מלכים א׳ מלכים ב׳ ופרקים מירמיהו, עזרא ונחמיה	8.—
5.	חוברת עזר: מלכים א׳	3.—
6.	חוברת עזר: מלכים ב׳ ופרקים בירמיהו, עזרא ונחמיה	3.—
7.	ערבית מדוברת למתחיל — פרופ׳ פיאמנטה	10.—
	לנוער ולילד	
1.	פלאי החיים	16.—
2.	אוצר התשובות	16.—
3.	ספר החידות (תודה ישראל)	16.—
4.	29 משחקים	12.—
5.	צעירים וסמים — ד״ר זאב סגל	10.—
6.	ג׳מיני	4.—
7.	נחש בקן	3.—
8.	חמיל במלכודת	3.—
9.	הדגיג הלבן	3.—
10.	תעלולי משפחת חיפושי	3.—
11.	התנין ומברשת השיניים המעופפת	3.—
12.	פסיפס ישראל	6.—
	סידרה למטייל	
1.	מדריך יום־יום באתרים ובשמורות	16.50
2.	מפת כרטא של המזרח התיכון	8.—
3.	ידעו תשל״ה — חיפה וסביבותיה	6.—
4.	כיצד לשמור על המכונית — מהנדס ת. חיאל	10.—
5.	תל־אביב ושכונותיה (ידעו תשל״ג)	6.—
6.	מהחרמון עד שארם א־שייח	6.—
7.	ישראל מדן (עד אילת אומן מס. 5	9.—

רכוש את ספרי טיים-לייף בסדרות

אתה חוסך סכום כסף נכבד ברכישת סדרות של ספרי טיים — לייף. לדוגמה:

מחיר ספר יחיד מספרי המדע של טיים לייף — 24.— ל״י

המחיר לתשעת ספרים במכירת לספרים יחידים — 216.— ל״י

המחיר להותמים על הסדרה כולה מראש — 190.— ל״י

ראה מחירי הסדרות ברשימה.

מס׳ סד׳	שם הספר	המחיר הקטלוגי
	ספרי טיים לייף בעברית — ספרי מדע	
1.	גוף האדם	24.—
2.	מתמטיקה	24.—
3.	השפה	24.—
4.	האדם והחלל	24.—
5.	המדע	24.—
6.	מזון ותזונה	24.—
7.	החשיבה	24.—
8.	בריאות וחולי	24.—
9.	המים	24.—
	מחיר הסידרה למנויים	190.—
	ספרי גיאוגרפיה	
1.	ארה״ב	22.—
2.	רוסיה	22.—
3.	יפן	22.—
4.	קנדה	22.—
5.	בראזיל	22.—
6.	דרום מזרח אסיה	22.—
	מחיר הסידרה למנויים	118.—
	סידרה ד׳ — טיים לייף	
1.	אירלנד	22.—
2.	מלקוכת עוק	24.—
3.	צרפת	22.—
4.	**התא	24.—
5.	**האניות	24.—
6.	**יופי	22.—
	מחיר הסידרה למנויים	122.—
	סידרת הטבע לנוער ולמבוגרים — סידרה א׳	
1.	המדבר	21.—
2.	ההתפתחות	21.—
3.	האדם הקדמון	21.—
4.	היונקים	21.—
5.	קופי אדם	21.—
6.	הנחלים	21.—
	מחיר הסידרה למנויים	112.—
	סידרה ב׳	
7.	הים	21.—
8.	התנהגות בעלי החיים	21.—
9.	כדור הארץ	21.—
10.	חרקים	21.—
11.	**הציפורים	21.—
12.	**הצמח	21.—
	מחיר הסידרה למנויים	112.—
	ספרים שונים בשפה האנגלית	
1.	עד כה — וינגל	24.—
2.	המנורה הגדולה	15.—
3.	ירושלים לנצח (א. לבנאו)	9.—
4.	פסיפס ישראל	6.—
5.	רקמה ירושלים	12.60
6.	שואף אש על הכים — א. לנדאו	9.—
7.	מפת כרטא של המזרח התיכון	10.—

מס׳ סד׳	שם הספר	המחיר הקטלוגי
	סטירה · הומור ובידור	
1.	אצלנו... — שלום רוזנפלד	10.—
2.	מסיפורי ערב — א. גאון	14.—
3.	חור במסך — א. קישון	14.—
4.	מערכונים — א. קישון	14.—
5.	הוא והיא — א. קישון	14.—
6.	לא נורא — א. קישון	14.—
7.	הכל הלוי — א. קישון	16.—
8.	אלף גדיא וגדיא — א. קישון	14.—
9.	הכל בו של קישון — א. קישון	14.—
10.	באחד האמטים — א. קישון	14.—
11.	שמיכות באויר — א. קישון	14.—
12.	עצם בגרון — א. קישון	14.—
13.	גמוס נמוס — א. קישון	14.—
14.	25 x קישון	9.—
15.	הן, הן, יולית — א. קישון	7.—
16.	סליחה שניצחנו — א. קישון/דוש	12.—
17.	אוי למנצחים — א. קישון/דוש	12.—
18.	להיטים בוערים	10.—
19.	מקום לדאגה — יונתן גפן	9.—
20.	להקת הנח״ל שרה	6.—
	לאשה ולבית	
1.	ריקמת ירושלים	12.—
2.	כיצד באים תינוקות לעולם	10.—
3.	סוד התזונה — ד״ר זאב סגל	10.—
4.	סוד הנישואים — ד״ר זאב סגל	10.—
	ספרים שיופיעו בקרוב	
1.	סדרת ספרי בשול (כשר) 3 כרכים לפי סידרת מאכלי העמים של TIME-LIFE	
2.	סדרת מילונים יקודיים כאת ד״ר רפאל בלנץ וד״ר מנחם דגוש: מלון עברי — אנגלי; מלון עברי — רומני; מלון עברי — רוסי; מלון עברי — ספרדי; מלון עברי — פורטוגזי	
3.	לקסיקון חקלאי — אגר׳ ד. גלבוע — ח. מסינג	
4.	שירת פרחים — אריקה שומרוני	
5.	מדריך תל־אביב	
6.	הדגילים (יהדות ספרד בארה״ב)	
7.	מדריך כרטא לכבישי ישראל — 1974	

המחירים בתוקף מתאריך 1.3.1974

* סידרה חדשה — הספרים יופיעו אחת לחודשיים

יהודית ויהודה תמיר ניו־יורק
רחל וישראל ריקמן ניו־יורק

מודיעים בשמחה על ארוסי בניהם
גתית ועב"ל שאול.

י"ז שבט תשל"ד 9.2.1974

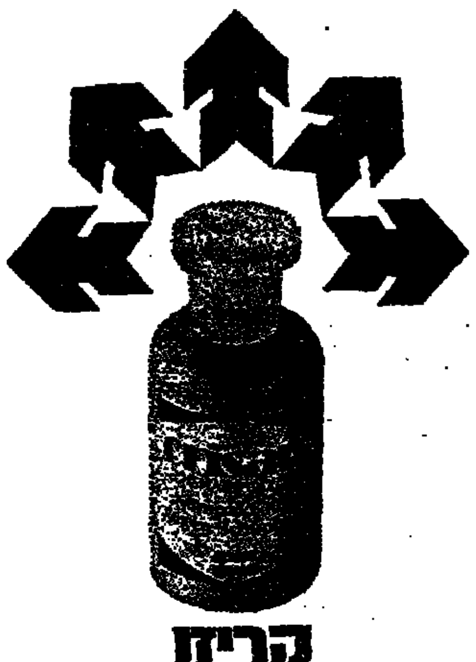

קרין
התשובה "הטוטאלית" לקשקשים
"קרין" השמפו החדש של "יולה" נגד קשקשים

קופל - נהיגה עצמית בע"מ
משרד ראשי:
רחוב הירקון 252, תל־אביב
טל. 452111, 443168, 448968
מודיע על
מכירת מכוניות
שנת ייצור 1972
פיאט 124 רגיל
פיאט 127
רנו 16 רגיל
רנו 16 אוטומטי
ווקסהול ויוה 1300
ווקסהול ויקטור סטיישן
פורד אסקורט מודל 1973
בדבר פרטים נוספים נא לפנות טלפונית למתי. אפשר לראות את המכוניות בחניון בכר דיזנגוף מרתף 1, אצל משה.

לראשונה בארץ
העברת חפצי בית לכל חלקי הארץ, כולל פרוק והרכבת נברשות, רהיטים, אנטנות, גז ואריזות.
העבודות הנ"ל מתבצעות ע"י צוות מקצועי מומחה באחריות ובטות מלא.
פרטים נוספים
נא להתקשר ל"נחת" הובלה ושרותים — 04-717455.

חדש בירושלים
מסעדת החומה
HAHOMA
עיר העתיקה, רח' היהודים 128
טל: 271332, ירושלים (ליד הכותל)
מקבלים הזמנות לארוחות חגיגיות ושמחות.
מאכלים לאניני טעם
המסעדה פתוחה יום יום עד השעה 9 בערב

חברה לשיווק מכוניות
מחפשת
מוסכים
להרחבת רשת השרות הארצי שלה
במקומות הבאים:
תל־אביב וסביבתה
קרית שמונה
טבריה
עפולה
ראשון לציון
אשקלון
אשדוד
אילת
הצעות רציניות נא לפנות בכתב לת.ד. 290 ת"א עבור רשת שרות.

משרד הבריאות
מודיע כי
מספר הטלפון בבנין הראשי
רח' ברטבאי 2, סן סימון, ירושלים
יהיה החל מהיום 1.3.1974 —
38211

משרד הבריאות
ביה"ח הממשלתי "פוריה"
על־יד טבריה
שינוי מספר הטלפון
מספר הטלפון של בית־החולים יהיה החל מהיום, 1.3.1974
067-22777

ווג'ס — ההתאחדות העולמית של הסטודנטים היהודים
יקיים בחודש מרץ סמינר בנים על הנושא:
"הרהורים ועדעורים על חלקה של האשה הישראלית בימי חרום"
בין המרצים: ח"כ שולמית אלוני
גב' אסתר הרליץ
ד"ר דורית פדן־אייזנשטרק
גב' רבקה בר־יוסף
גב' זוהר קרתי
ד"ר שבח וייס — ואחרים
התאריך: 25—26 מרץ 74 (ימי שני ושלישי)
מקום: מרכז הנופש, יער ירושלים.
דמי השתתפות: 25.— ל"י (כולל לינה וכלכלה)
בדבר פרטים נוספים יש לפנות לווג'ס, רחוב רייגס 3 ירושלים. טלפון: 535918 או 524125.
מס' המקומות מוגבל, המעוניינים בהבקשות להרשם בהקדם.
הסמינר מיועד למשתתפות סטודנטיות

לפי דרישת צבור הלקוחות
אנו ממשיכים
במכירת בדים מעודפי יצוא
בהנחות של 20%-50%
במשך חודש נוסף
המכירה: מיום ראשון עד יום חמישי
ברחוב סוקולוב 10 רמת־גן
על־יד המשטרה

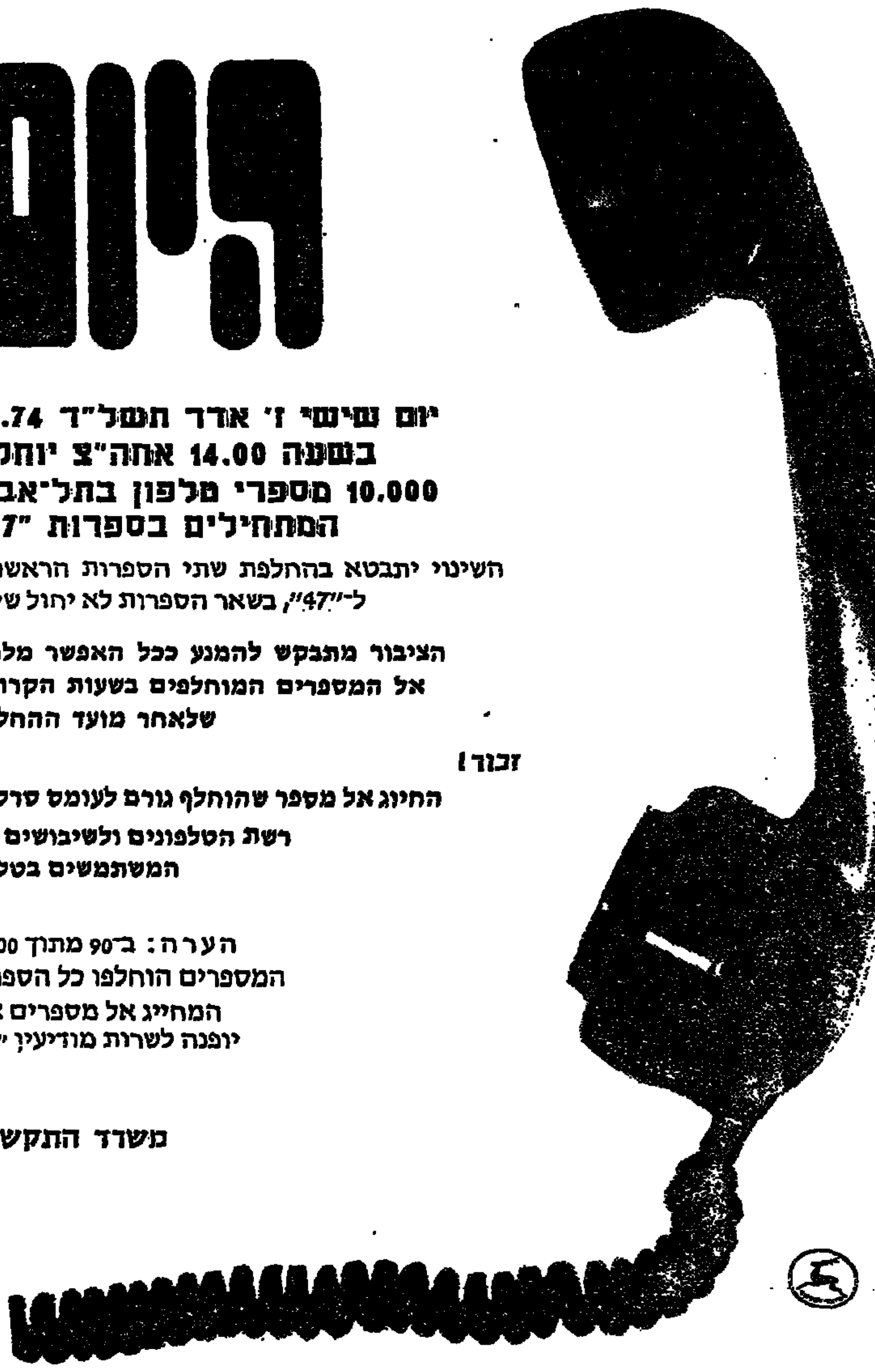

היום

**יום שישי ז' אדר תשל"ד 1.3.74
בשעה 14.00 אחה"צ יוחלפו
10.000 מספרי טלפון בתל־אביב
המתחילים בספרות "77".**

השינוי יתבטא בהחלפת שתי הספרות הראשונות ל־"47", בשאר הספרות לא יחול שינוי.

הציבור מתבקש להמנע ככל האפשר מלחייג אל המספרים המוחלפים בשעות הקרובות שלאחר מועד ההחלפה.

זכור!

החיוג אל מספר שהוחלף גורם לעומס סרק על רשת הטלפונים ולשיבושים לכל המשתמשים בטלפון.

הערה: ב־90 מתוך 10,000 המספרים הוחלפו כל הספרות.
המחייג אל מספרים אלה יופנה לשרות מודיעין "14".

משרד התקשורת

קנה היום דירה בירושלים
במחיר קבוע ומשכנתא גדולה, ללא הצמדה
ותקבל דירת 3½ חדרים והול, 103.5 מ"ר
בשכונת המגורים החדשה והמודרנית
נוף תלפיות
מעליות, כרי דשא, חניה פרטית, חימום וגז מרכזי. קנה עוד היום במחיר קבוע ללא שינוי
הפרויקט הגדול של חברת
עובדיה לוי בע"מ
בדבר פרטים נא לפנות:

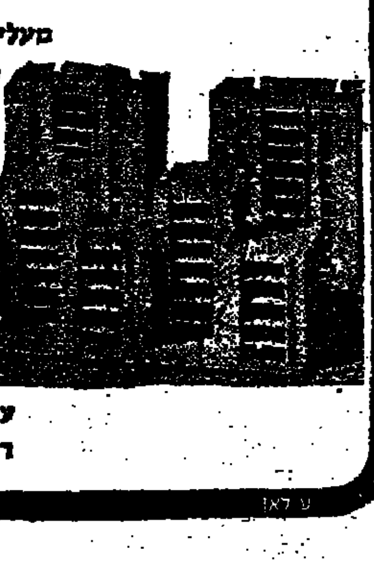

עובדיה לוי בע"מ
רח שמאי 8, ירושלים
טלפון: 02-228860
בשעות: 1-8 7-4

"לפידות"
חברת מחפשי נפט לישראל בע"מ
מכרז 74/1
מוצעים למכירה:

1	מכונית נוסעים ציטרואן דיאן 4	שנת ייצור 1968
2	מכוניות נוסעים ציטרואן דיאן 6	שנת ייצור 1970
2	ג'יפים ויליס	שנת ייצור 1968
1	טנדר פג'ו 403	שנת ייצור 1966
7	טנדרים פג'ו 404	שנת ייצור 1968
1	טנדר פיאט 238 קבינה כפולה	שנת ייצור 1971
1	טנדר פיאט 238 קבינה כפולה	שנת ייצור 1972
1	דודג' פאור ווגון 4×4	שנת ייצור 1959

חלק מהמכוניות הנ"ל מפורקות ואינן במצב נסיעה. כלי הרכב נמכרים במצב כפי שהן ללא אחריות החברה לגבי שלמות ותקינות האביזרים והחלקים.

את כלי הרכב הנ"ל ניתן לראות, במחסננו בחולץ ליד אשקלון, בימים 5 עד 7 למרץ 1974 בין השעות 08.00—15.00.

הצעות קניה, ע"ג טפסי הצעה של החברה, יש להכניס לתיבת המכרזים במשרדי החברה ברמת אביב, במעטפה סגורה ומסומנת מכרז 74/1 עד יום ב' 11 במרץ 1974 שעה 16.00.

בהצעת הקניה יש לציין מחיר מלא עבור כלי הרכב (כולל מסים) ולצרף שק בנקאי בגובה של 20% מערך ההצעה.

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא והיא שומרת לעצמה את הזכות לבחירת הצעות הלקיה בלבד.

י. אבירם — מנהל מחלקת המשק

למנויי הטלפון בטירת הכרמל

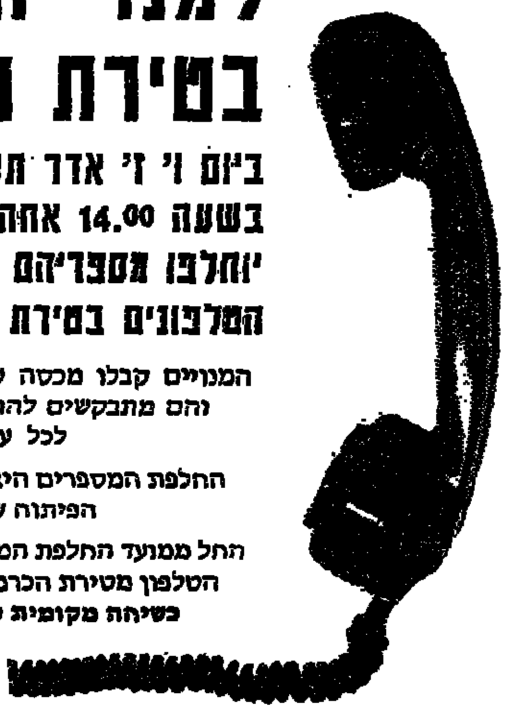

**ביום ו' ז' אדר תשל"ד 1.3.74
בשעה 14.00 אחה"צ
יוחלפו מספריהם של כל
הטלפונים בטירת הכרמל**

המנויים קבלו מכסה של 50 שיחות חינם והם מתבקשים להודיע את דבר השינוי לכל עמיתיהם וקרוביהם.

החלפת המספרים היא תוצאה של פעולות הפיתוח של משרד התקשורת.

החל ממועד החלפת המספרים תחשב שיחת הטלפון מטירת הכרמל לכל טלפון בחיפה כשיחה מקומית שאינה מוגבלת בזמן.

(עד כה חושבה שיחת הטלפון בין טירת הכרמל לחיפה לפי תעריף בין־עירוני).

עם זאת יושווה תעריף דמי השימוש של מנויי טירת הכרמל לזה של מנויי חיפה, ויהיה מעתה 18 ל"י לחודש לקו ישיר ו־16 ל"י לקו משותף.

משרד התקשורת

נאוה מאיר
ההורסקופ שלך!
יעוץ אסטרולוגי
נתוח האשיות, מצב בריאותי, עבודה, השקעות כספיות ונשואין.
טל. 04—662858.

ת.א.ל.
חב' להשקעות בע"מ
בכבר המדינה בתל־אביב
טלפון 233131
מציעה להשכרה מיידית:
1) דירה 6 חדרים מרד' המה לוקסוס עם כל הנוחיות + טלפון.
2) חנות פינתית גדולה ברח' ה' באייר 20, פינת ויצמן 36 ת"א.

חזרנו מהמילואים
ואנו לשרותכם
מטבחי רגבה
רח' ינאי, בנין גד, ירושלים.

مكذا من الأصل

هكذا من الأصل

המשיחית

מודיעין

יום שישי, ז' באדר תשל"ד ✱ 1 במארס 1974 ✱ שקיעת החמה: 5.39 ✱ זריחתה מחר: 6.03

- פרק יומי: תהילים, קמא
- משנה יומית: חולין א, ד—ה
- דף יומי: מנחות, לג
- הלכה יומית: שבת שיו, א—ג
- פרשת השבוע: תצוה

יום שבת, ח' באדר תשל"ד ✱ 2 במארס 1974 ✱ שקיעת החמה: 5.38 ✱ זריחתה מחר: 6.06

- פרק יומי: תהילים קמב
- משנה יומית: חולין א, ו—ז
- דף יומי: מנחות לד
- הלכה יומית: שבת שיו, ד—ו
- פרשת השבוע: תצוה

רופאים

תל־אביב והמרכז
ד"ר הר־אבן, אפשטיין 6, טל' 443281.
מד"א טל' 614333, שירות אמבולנסים ומקרים דחופים, טל' 101, בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר.
עזרה ראשונה לטיפול שיניים
במרפאה ברח' שיינקין 31 ת"א, טל' 288098. בערבי שבת 17.00 אחה"צ 21.00. בשבת 09.00—13.00 לפנה"צ.
קופ"ח „מכבי"
תל־אביב:
שישי: (מ־14.00 אחה"צ עד 07.00 בבוקר למחרת) מד"א טל' 101.
שבת: (מ־07.00 עד 20.00 בערב); ד"ר האוס (כללי), אלנבי 50, טל' 53888; ד"ר ש. כהן (ילדים), שד' נורדאו 13, טל' 444408.
גוש דן:
שישי: (מ־14.00 עד 19.00) מגן דוד אדום ר"ג, הגלגל 42, טל' 781111 (כללי), גברת ד"ר בוגחובסקי (ילדים), הר־צל 43, ר"ג, טל' 738591; (מ־19.00 עד 07.00 בבוקר) רופא תורן במד"א, רח' הגלגל 42, טל' 781111.
שבת: (מ־07.00 עד 20.00 בערב) ד"ר טבל (כללי), אז־לוחוביץ 27, ר"ג, טל' 736029; ד"ר בר (ילדים) ר"ג, צנד 8, טל' 730414; (מ־20.00 עד 07.00 ביום א') רופא תורן במד"א ר"ג, הגלגל 42, טל' 781111.
פתח־תקוה: טל' 912333.
בת־ים: טל' 863333.
לוד: טל' 962133.
מ־19.00 ביום ו' עד 06.00 בבוקר ביום שבת, ומ־19.00 בשבת עד 06.00 בבוקר יום א'.
חולון: טל' 843133.
מ־12.00 בצהרי יום ו' עד 07.00 בבוקר יום א'
נתניה: טל' 4—2333.
אשדוד: טל' 22222.
רחובות: מד"א, טל' 951333.
ראשל"צ: טל' 942333.
הרצליה: מ.ד.א. טל' 981333.
קופ"ח „עממית"
תל אביב: מד"א טל' 101.
רחובות — שישי ושבת: לפ־נות מ.ד.א. 951333; אחות תר־רנית רח' בנימין 23 (בין השעות 10—9 בבוקר).
אשדוד: על חברי אזור ה' באשדוד וחברי סניף א' ב־אשדוד לפנות לרופא המטפל.
גדרה: ד"ר הסנר, טל' 91136.
הוד השרון: לפנות לרופא ה־משפחה.
כפר־סבא: ד"ר קראוס, שכונת אליעזר, טל' 925771.
נתניה: מד"א, טל' 4—2333.
פתח־תקוה: לפנות לרופא ה־משפחה.
ר"ג והסביבה: מד"א, 781111.
קופ"ח „מרכזית"
תל־אביב: מד"א, טל' 101.
גבעתיים: מד"א, טל' 781111.
בת־ים: מד"א, טל' 863333.
חולון: מד"א, טל' 843133.

ירושלים והדרום
קופ"ח „מכבי"
שירות לילה
מד"א, טל. 523133. שירות אמבולנסים ומקרים דחופים, טל. 101, בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר.
קופ"ח „עממית"
(מיסודה של הדסה)
שירות רפואי לילה — מ־8 בערב עד 7 בבוקר, מד"א טלפון 54122/4.
קופ"ח „מרכזית"
שירות רפואי לילה מ־8 בערב עד 7 בבוקר, מד"א, טלפון 54122/4.

קופ"ח „עממית"
מד"א טל' 101 או 54122/4. באר־שבע — לפנות לרופא המשפחה.

חיפה והצפון
רופא תורן כללי (ילדים), טל' 254530; ד"ר פרידמן (כללי וילדים), רח' הלל 43, טל' 524922; מד"א: טל' 101, מ־9 בערב עד 7 בבוקר.
קופ"ח „אסף"
רופא תורן כללי וילדים, טלפון 254530.
קופ"ח „מרכזית"
נצרת: ד"ר עטאללה, טל' 54096.
קריות: סקטי ביאליק, טלפון 713232, 711515.
קופ"ח „מכבי"
חיפה: תורנות לילה: מד"א, טל' 101, מ־20.00 עד 07.00. שבת (מ־13.00 עד 07.00 ב־בוקר יום א') מד"א טל' 101.
קופ"ח „עממית"
חיפה: ד"ר פרידמן, 524922; רופא תורן כללי וילדים — 254530.
אבן־יהודה: ד"ר פ. כץ, רח' אילה השחר.
טבריה: ד"ר קוברין, 20301.
חדרה: מד"א טל' 22333.
עפולה: ד"ר אהרונוביץ', טל' 23061.

רכבת

מירושלים
- לתל־אביב — 07.52, 10.52, 12.46, 14.13
- לחיפה — 07.14, 12.12
- לבאר־שבע ודימונה — 07.14, 07.52, 12.12

מתל־אביב
- לירושלים — 07.17, 10.06, 12.02, 13.57
- לחיפה — 06.10, 06.39*, 08.02*, 08.35*, 09.55*, 11.27*, 12.20, 13.15, 13.48, 14.30*
- במוצ"ש 20.00
- לנהריה — 08.02*, 13.15*.
- לבאר־שבע ולדימונה — 06.33, 09.02, 12.54

מחיפה
- לירושלים — 06.48, 11.50
- לתל־אביב — 06.00, 06.30*, 07.10*, 08.25*, 08.57, 10.25, 11.40*, 12.33, 13.26*, 14.00
- מוצאי שבת: 19.50
- לבאר־שבע ולדימונה — 06.48
- לנהריה — 06.28, 09.14*, 14.34

מנהריה
- לחיפה ולתל־אביב — 05.36, 07.50, 10.35
- לירושלים, באר־שבע דימונה — 05.36

מדימונה
- לתל־אביב ולירושלים — 06.18, 12.47
- לחיפה — 06.18

מבאר־שבע
- לתל־אביב — 06.47, 09.28, 13.17
- לירושלים — 06.47, 13.17
- לחיפה — 06.47

- רכבת מהירה

מטוסים

● נחיתות: אל על 2210 מ־ניו יורק 10.40; בריטיש איר־ווייס 319 מטהרן 11.40; אל על 002 מניו־יורק 11.50; אל על 522 מניקוסיה 12.10; אל על 854 מבראזבקאנזס 13.35; אל על 2016 מניו יורק 14.20; פי.וו.איי. 740 מניו־יורק ומבראזבקאנזס 14.40; אל על 942 מאמסטרדם 14.50; אל על 904 מציריך 15.10; איר פראנס 194 מפאר־יס 15.25; אל על 964 מרומא ואתונה 15.30; אל על 1462 מבראזבקאנזס 15.50; אולימפיה 4238 מרומא 16.00; פי.וו.איי. 810 מבומבאי, טהרן ורומא 16.30; פי.וו.איי. 840 מניו יורק, רומא ואתונה 16.35; בריטיש איירוויס 482 מלונדון 19.35; איירלינגוס 138 מפאריס ואתונה 20.25; אל על 1466 מלונדון ופאריס 21.15

● ממריאים: בריטיש איר־ווייס 319 ללונדון 12.25; איר־פראנס 194 למזרח הרחוק והונג־קונג 16.40; אולימפיה 4239 לרומא 16.50; פי.וו.איי. 810 ל־בומבאי והאנגקוק 18.10

עזרה

משטרה
ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה, הרצליה, אשדוד, אשקלון, באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — 100; אילת 2444; חדרה — 22444; טבריה 20444; קרית־שמונה — 40444.

מכבי אש
ירושלים, ת"א, חיפה, פ"ת, הרצליה, אשדוד, אשקלון, רחובות — 102; רמת־גן — 742222; בני־ברק — 781133; גבעתיים — 723333; ראשל"צ — 942223; חולון — 842112; אילת — 2223; באר־שבע — 2222; חדרה ונתניה — 22222; טבריה — 20222; נהריה — 922222; נצרת — 5522; קרית־שמונה 40133.

מגן דוד אדום
ירושלים, תל־אביב, חיפה — 101; אילת — 102; רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — 781111; חולון — 843133; הרצליה — 981333; נתניה — 23333; רחובות — 951333; ראשון־לציון — 942333; אשדוד — 22222; אשקלון ובאר־שבע — 3333; חדרה — 22333; פתח־תקוה — 912333; נצרת — 54333.

עזרה ראשונה נפשית
02—69911.

בתי־מרקחת

ירושלים
שישי: אורה, רח' המלך ג'ורג' 27, טל' 222043; תות־נג'אן, רובע הנוצרים, טל' 283401.
שבת: ד"ר פרקש, רח' ה־פלמ"ח 28, טל' 36084.
מוצ"ש: אוסלקה, רח' יפו 110, טל' 224021; אל מזין, רח' האן אלזית, טל' 82040.

תל־אביב
שישי: פרנקל, רח' המלך ג'ורג' 28, טל' 223721; קס־טל, רח' אבן גבירול 147, טל' 443716; יאני, רח' יהו־דה הלוי 67, טל' 612474.
שבת: הנביאים, רח' המלך ג'ורג' 72, טל' 286740; בור־דאו, רח' בן־יהודה 183, טל' 242673; גרוסר, רח' שיינקין 27, טל' 284791.
מוצ"ש: פרנקל, רח' המלך ג'ורג' 28, טל' 223721; ככר המדינה, רח' ה' באייר 48, טל' 258046.

חיפה
שישי: ארלוזורוב, קרית־חיים, ברנבי 59, טל' 721720.
שבת: עצמאות, רח' עצמ־אות 59, טל' 528865.

רמת־גן ובני־ברק
שישי: עמית, רח' מודיעין 130, טל' 722954; רמה, רח' ז'בוטינסקי 65, טל' 793483.
שבת: חן, ז'בוטינסקי 99, טל' 794434.

חולון ובת־ים
שישי: אסותא, רח' מרכ־פלדור 4, חולון; בלפור, רח' בלפור 90, בת־ים.
שבת: בת־ים, רח' בלפור 45, בת־ים; שיינין, רח' סו־קולוב 68, חולון.

חדרה
שישי ושבת: נגבי, הרברט סמואל 74.

פתח־תקוה
שישי: רסל, רח' רוטשילד 89, טל' 911406.
שבת: בריאות, רח' הובבי ציון 13, טל' 912357.

הרצליה
שישי: בריאות, רח' סוקו־לוב 65, הרצליה.
שבת ומוצ"ש: כפר שמריהו מרכז מסחרי.

בתי חולים תורניים

ירושלים:
שישי: בקור חולים (יל־דים); שערי צדק (פנימית); הדסה (כירורגית מוח, א.א.ג., נשים, עינים, כירורגית).
שבת: שערי צדק (ילדים); בקור חולים (נשים); הדסה (כירורגית מוח, א.א.ג., פני־מית, עינים, כירורגית).

תל־אביב:
שישי: איכילוב (כירורגית); הדסה (פנימית, עד שעה 15.00 ומשעה 15.00 בי"ח איכילוב).
שבת: איכילוב (כירורגית, פנימית).

חיפה:
שישי: רמבם (כירורגית, חאר־נות, פנימית, ילדים, עינים, אף אוזן גרון, נוירוכירורגית, מחלות נפש, כירורגית פה ולסת); רוטשילד (גניקולוגיה).
שבת: רמבם.

תכניות הראדיו והטלוויזיה לכל השבוע ב„ימים ולילות" עמודים 46—47

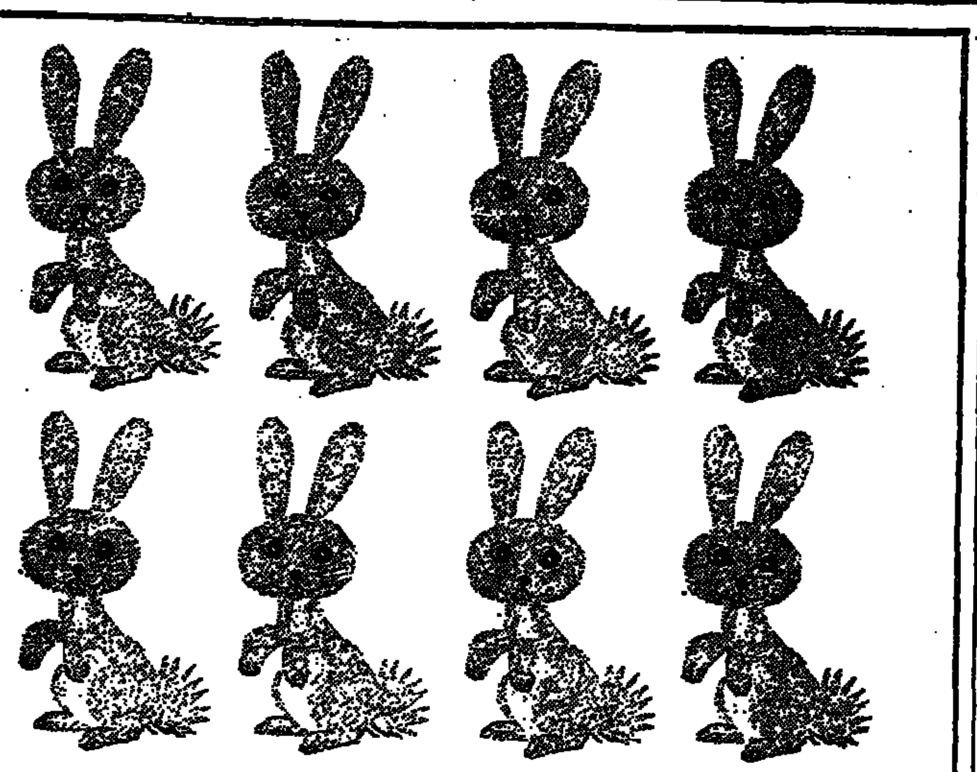

גם כסף יכול להתרבות מהר

אם אתה יודע היכן להשקיע אותו

"צמד צמיד"-
ביטוח חיים עם השקעה

ערך ההשקעה ב"צמיד" עלה בשנת 1973 ב־31.6%, אחר מס.
מי הרוויח מכך? כל מי שביטח את חייו בתכניות הבלעדיות שלנו "מדד־צמיד" או "צמד־צמיד".
תכניות אלה משלבות ביטוח חיים צמוד, כולל כיסוי מלא לכל סיכוני מלחמה, והשקעה משתלמת ב"צמיד", קרן השקעות מבנק לאומי לישראל.
לאחרונה ראית כמה ביטוח חיים חשוב.
עכשיו אתה רואה שזו גם השקעה טובה.

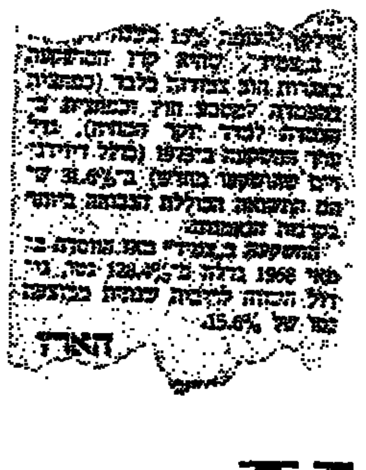

הארץ

מעוז
חברה לביטוח בע"מ

גזור ושלח

לכבוד: מעוז חברה לביטוח בע"מ, ת. ד. 29854 תל־אביב. (מ.)
א. נ.
אבקשכם לשלוח אלי את נציגכם, ללא התחייבות מצדי, לשם קבלת אינפורמציה על תכניותיכם „צמד צמיד" ו„מדד צמיד".
השם: ______ הכתובת: ______
טלפון: ______ השעות הנוחות לביקור: ______

בלוק תאבק עבורך עם בעיות נהול חשבונות ומלוי דוחות

מס הכנסה

החל מ- 25 ל"י

דווקא בימים אלה חשוב להסדיר את נהול ספריך והשבונותיך בעזרת הצוות המקצועי שלנו שיטפל בטיפולך בפני מס־הכנסה והבטוח הלאומי.

✱ שרותים לשכירים, עצמאיים ובעלי עסקים.

ערבות
אנו מבטיחים הכנה מדוייקת של כל דו"ח מס הכנסה. אם שגינו וגרמנו לך קנס או ריבית — נשלם אותם עבורך.

ה.את ר. **בלוק**
שרותי המיסים הגדולים בעולם, עם יותר מ־6000 משרדים.
תל־אביב: ככר מלכי ישראל 5, טל. 236785
חיפה: רחוב הרצל 4, טל. 660871.
בימי חול: מ־9.00—13, 16—19. ביום ששי: מ־9.00—13. פנה אלינו לקבלת חומר הסבר בכתב
הכנס לשיחה ללא־התחייבות מצידך.

מ י כ ר ז

פרדס למכירה

בתוקף פסק־הדין והחלטה של בית משפט השלום בחדרה לפרק את השיתוף בדרך של מכירת המקרקעין על ידי כונסי הנכסים עוה"ד יצחק הכהן וברוך רוטמן הרינו מודיעים על מכירת פרדס בשטח 94.527 דונם הרשום בגוש 10118 חלקה 12 בגוש 10118.

הפרדס נמצא בפרדס־חנה על הכביש מחדרה לעפולה בצד הדרומי של כביש זה ונטוע ברובו שמוטי. פרטים נוספים במשרד עוה"ד יצחק הכהן, ת"א, רח' החשמונאים 91 או במשרד עוה"ד ברוך רוטמן, חדרה, רח' הרצל 25.

על המעונינים להגיש הצעה בכתב לכונסי הנכסים בצרוף פקדון בשיק בנקאי בשעור 10% מהמחיר המוצע תוך 30 יום מפרסום מודעה זו.

כונסי הנכסים אינם מתחייבים לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא והמכירה כפופה לאישור בית המשפט.

יצחק הכהן, עו"ד ברוך רוטמן, עו"ד
כונסי הנכסים

משרד הבריאות

תערוכת מוצרי ריפוי בעיסוק עם מכירה

תתקיים בבית החולים הממשלתי ע"ש יהודה אברבנאל בבת־ים מ־4.3.74 עד 7.3.74 בין השעות 10.00—19.00.

הקהל מוזמן לבקר בתערוכה

מכרז 1/74

טרנס אסיאתיק אויל בע"מ
רחוב החשמונאים 123 תל־אביב

מציעה למכירה מכונית:

פרטי, פיג'ו, 404 אוטומטי

שנת יצור 1970 מס' 410—275
המעוניינים יוכלו לראות את הרכב בחניון בית מעיא החל מתאריך 3.3.74 טפסי הצעות אפשר לקבל במזכירות החברה.
את ההצעות יש להגיש עד 7.3.74 למזכירות החברה בצירוף המחאה בגובה 10% מהד־הצעה.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

לישראלי העייף!

טיול סוף שבוע לאילת

באוטובוס תיור
ולינה בבתי מלון מומלצים לתיירים

במחירים החל מ־105 ל"י לאיש
(כולל כלכלה חלקית)

חוויה בלתי נשכחת!

פרטים והרשמה:

און ארדוה ונופש בע"מ

תל־אביב: רחוב אלנבי 113, טלפון 612567
רחוב רינס 4, טלפון 248306
חיפה: רחוב הרצל 22, טלפון 645404

בי"ס לנהיגה ותאוריה

„אלירן" בע"מ

למוד נהיגה בכל סוגי הרכב
מרכז מסחרי קרית־אליעזר, טלפון: 04-533363

✱

בי"ס לנהיגה

„אלירן" ו„אלירן הכרמל"

שמחים להודיע לכל תלמידינו כי מורי ביה"ס חזרו לעבודה סדירה ונשמח לשרתכם כבעבר.
כמו־כן פתחנו את משרדנו החדש בכרמל ברחוב קרית־ספר 3
טלפון 04—243010

דרוש משקיע

למספרת נשים וגברים גדולה ומודרנית ברח' דיזנגוף

עדיפות לבעלי נסיון בענף הספרות

כתוב בצירוף פרטי הנסיון והסכום אותו היית מוכן להשקיע לת.ד. 23107 תל־אביב עבור משקיע

סודיות מובטחת

חזרתי מאירופה
עם ידע ושיטות
טיפול בשיער
בעיצוב תסרוקות
חדישות

ארמונד אלן
Armond Alon

HAUTE COIFFURE

תל־אביב, רחוב בן־יהודה 104, טל. 240312—234600

הועידה העולמית הרביעית של בני־עקיבא

הפתיחה ביום שלישי, י"ח אדר תשל"ד (12.3.74) בשעה 8 בערב בבית העם בירושלים.

ב־6.30 בערב — מפגש חברים במקום

בדבר פרטים וכרטיסים נא לפנות לת.ד. 40022 תל־אביב, טלפון 264153.

פ.שטרסר

טפטים

המחירים במלאי עדיין ללא שינוי

ריפוד פ.ו.ס.
✱
שטיחים מקיר לקיר
✱
תקרות דקורטיביות

תצוגה ומכירה:
ת"א שוקין 20, טל: 286918, 286969, 281554

בהזדמנות!

8 מכוניות חדשות מדגם פיג'ו 69

פרטים: מוקף קורט את אנדי

רחוב מיטב 4, תל־אביב (בסביבת הסינרמה)

איש עסקים

דרום אפריקאי

חוזר לדרום אפריקה לזמן קצר

מעוניין למצוא לקוחות או סוכנים

למוצרים שונים או מפעלים להוציא בהם על מנת לסייע בתהליכי הייצוא והייבוא.

להתקשר 03—759040

השעה המשיחית הנבובה

מאת ד"ר יוחנן בלוך

אברהם יהושע השל: ישראל, תורה ונצח. הספריה הציונית, ירושלים תשל"ב.

סמוך למלחמת ששת הימים עלה פרופ' השל, לפי דברי המסביר בספר, „לביקור בירושלים וארץ ישראל". בבית בל נשא את מבוא המובא בראשית הספר; ממנו צמח אחרי כן הספר כולו, במקורו באנגלית ומתורגם לעברית במסגרת ההוצאה העברית של כתבי השל בכללם.

הספר הוא פרי ההתרוממות הרוח וההתלהבות שבאו בעקבות מלחמת ששת הימים. השעה, כך כותב השל, היא שעת „גלוי שכינה", „כבאנו עד התנ"ך אינו ספר מושלם והתום. גליון שהתנ"ך הו לעדי". בלב הקורא עולה הד הימים ההלו — זכרון מרתית ועגום כאחד: „אותם מכביננו אשר היו בארץ כיד לאחר סיום פעולות האיבה, התהלכו בתדהמה, בהכרת תודה דוממת, נפעמים, אחוזים בכבלי קסם. דומה היה עלינו, כי נביאי עם ישראל עתיק הימים עמדו מקבריהם והלכו בחוצות ירושלים".

הספר הוא מעין תשובת הלב היהודי לאותה שעה קסומה — וקשה להבליג על מידה של סרקאזם בכתיבת משפט זה. אך מידה זו רחוקה מאד מהשל עצמו. הוא מפרש את תולדות הזיקה שבין עם ישראל לארץ ישראל, מספר על משמעותה המשיחית של ירושלים, על צפית העם „בין תקוה ומצוקה", על נוכחות השל בהיסטוריה ועל תפקידי העם בשעת מפגש „של החולף והנצחי". תמימות רבה שרויה בספר, תמימות של התלהבות ברה, של פיוט, אך גם של מחשבה רופפת. כדרך ספרי „העיונות" בימים אלה הוא מפרט את גבולי הזיקה אל הארץ הזו מבית־הזמן, עבור את דון יוסף הנשיא וכלה באגרי פייסל והבו־החיו בשנת 1919. אלא שהספרים לספר „העדים והעצמותי" של תולדות הלוחמים והמתייקבים. במקומם

א. י. השל

באים קטעי השיבה תיאולוגית, שאין בהם חדוש והקרובים מאד לדרך שנסללה ע"י בובר המקורבים לו. נוספה לכך קצת אפולוגטיקה ד כמה דברי פולמוס כלפי פרשנות התנ"ך הנוצרית. גם אלה הבימים. ובמקום שהם מפרטים, כבשעה שהמחבר דן בספר מעשי השליחים א, 6—7, הם נתפסים לטעות.

אילו קראנו ספר זה מיד לאחר מלחמת ששת הימים — היינו בוודאי נדבקים בהתלהבות המחבר. אינני מפקפק גם שהקוראים באותה עת נתנו מן הספר ואולי הגדילו בעקבות הקריאה את תרומתם למגבית. אלא שבשעה זאת, כבשנה שבע שנים אחרי מלחמת ששת הימים, במערבולת הפראית שהחלה עם אותו יום הכיפורים, מטרידה הקריאה. מאלפת ומטרידה. יש והיא מייאשת. ועל כך עלינו לדבר.

דוקא תמימותו של הספר — היא התוספת את חרפתו: רואה אברהם השל את הדברים בפשטותם, פשטות שאין להתכחש לה. בכל הדורות עמד היהודי על זכותו לארץ ישראל, ועמידה זאת „היא חלק בלתי נפרד מן התודעה היהודית. היא עיקר מעיקריה של היהדות. עצם קיומנו כעם היתה בו מעין הצהרה על קשרנו לארץ". יוצא על כן, ש„הורת חבלי תקוה אלהי מהבטחה להתהוו; הפגישה בזיקה בין העם והארץ „היא פגישה בעיקרי האמונה הישראלית". באהבה ובהתלהבות מלקט השל דברים המכלולים את זיקתנו לארץ המבורשים אותה. הרבה מקודשת היא בבייתה של ארץ ישראל — חונן ותפילה, אך גם צו ברור, שאין להתעמק ממנו על דרך חדוש המשל. שוו העגל נסלה לישראל במדבר, אך לא שוון המרגלים! — אך, כפי שאמרתי, בהיקראם היום מטרידים הדברים. אי אפשר שלא לעמתם עם מה שהתרחש למעשה. הרי בשנה שר' אברהם השל עמד בבית בל וספר בבאה על דורות יהודים „שהתבכל מולם הגיעו למחוז חפצם הסרו כל. וחיו בעניות מרודה", כבר היה מי שהושיב ש„השמדים" עולים יותר מדי כסף והבה עלינו להסמר מהם. ובשעה שר' אברהם השל הביא את דברי הרמב"ם: „לעולם ידור אדם בארץ ישראל, ואפילו בעיר שרובה עכו"ם, ואל ידור בחוץ לארץ, ואפילו בעיר שרובה ישראל" — בשעה זו כבר נכבעו אצלנו ל„סכנה הדימוגראפית" והבליט ש„המנות היהודית" — דוקא כתודעה היהודית! — של המדינה והבטח ויתור על זיקה של ארץ ישראל!

בשלהי 1967 כתב השל: „אסור לה להיסטוריה שתחמוק מבין אצבעותינו, שתתכבה, האם לא בדי כונו? הרי האמת המסוכה, שאותה ראה השל, היא־זאת: במלחמת ששת הימים הוגשה לנו הגשמת חלומותינו, הלימות אלפי שנים, הבי שבת תשוקת יגון ותקוה, שרוחה בהם דורות אשר לא זיכו, אשר קימו את עצמם ... בגיונם, בתקות תפילתם — הגיעה לנו הב־שמה זו כאילו בבה, כאילו על כנפי נשרים. היום נוכיח: ולא קבלנה! דחינו אותה! באו הורמו נחלי דיבור ופלפול, וכולם אינם אלא ביטוי לאותה ההיה. הבורחה משטר הם של דברים, שהיא גם שלמותם: שאנו, עם ישראל, זכאים ותקוקים לארץ ישראל, „להיות עם חופשי בארצנו". שלמות זאת היא אולי המיומה, אך היא שלמות החוננו. אין זה ענין ש„ביתחי" או במליצה, אין זאת התפלספות או „היאולוגיה". זהו יסוד מציאותנו, והיום מתערער יסוד זה לאחר הרחיה הנבובה. „אם תרצו אין זאת אגדה" — לא רצינו, ועל כך נשלם בהרס והחרבן.

אם יש טעם ללקח המר של שבע השנים שעברו, הרי הוא בזה: לי התייחסו בהתלהבות מפוכחת ל„תודעה היהודית", לציונות שלנו. למה הדבר דומה? לאדם כושל, ואין אתה יודע בדיוק למה הוא כושל, ואתה מתחיל לבדוק את דיבורו ומעשיו, שמא הצליח לגלות את הכרעים הסמויים במשנה. אם בבא לבדוק את דברי השל, לא קשה לגלות את סממני הגבירות הזאת גם בדבריו, ובכך כאלפים הם. אופייני הוא רעיונם, הוסר המוחשיות שבהם. „זיקה", „חובת ביוייז", „התקשרות קבע": אך אין אף בילה

(סוף בעמוד 34)

טור ראשון

אקלים חיובי

למהותה ולאיכותה של הספרות דרוש אקלים חיובי. אינני אומר כביא — משום שאינני גורס יחס של סיבה ומסובב בין המצב החברתי בר זמנה והספרות לבין הספרות עצמה. אני גורס אקלים — משהו הכולל אוירה, משהו גמיש הניתן לשינויים, כשהוא שיש בו ניגודים עמימים, ד אפילו משוך לכיוונים שונים. ואקלים אינו יכול ליצור את הספרות — אבל הוא יכול לקבוע אם היא תצמח או תקמל בעודה באיבה. וכי שאני אומר אקלים חיובי — אינני מתכוון, בעצם, להרגש יותר מאשר אוירה של צפיה לדבר הספרות, תודשת של צמא לסיפור ולשיר, למסה ולמחזה.

אקלים חיובי זה חייב להטביע את רישומו קודם כל בתודעת הסופר היוצר. אין מפלט מן השאלה: „למה אני עמל די (האם מה שאני עושה הוא חשוב לפי מערכת מושגים כלשהי, פעם אנושית־כללית, פעם סוציאלית, פעם לאומית, פעם דתית־רוחנית) כשם שאין מפלט מן השאלה, מיד אחר כך: „למי אני עמל די" — אין סופר שאינו ניצב, יומם ולילה, בעימות מול העולם, והעולם הוא גם מה שהוא שואב ממנו וגם אלה שהוא יוצק להם.

על כן ציבור הקוראים הוא יסוד קובע באקלים הנדוש. ציבור הקוראים הוא כבר מסכת מורכבת, הוא כולל את תעשיית הספרים, דרכי השיווק, הספריות, קהל הקוראים עצמו, העתונות הספרותית, הביקורת. באלה חייבת לפעול זיקה מתמדת אל הספרות, מעין ביקוש פרמאנגטי ליצירה החדשה. אני סבור, כי בקרב כל חברה תרבותית קיים ביקוש כזה, באופן טבעי. אבל יש לו עליות וירידות. בעת ירידה — האקלים הוא שלילי. בעת עליה — האקלים הוא חיובי.

אנו נתונים עתה — וזה שנים אחרות — בתקופת שפל, באיזור לחץ נמוך, באקלים אריש־עד־שלילי. התמהמהה של קרית־ספר יוצרת, אולי, את הרושם של פעילות רבה — אבל זהו בעצם אחד הסימנים להרעת האקלים האופף את הספרות. מעולם לא היו אצלנו כל כך הרבה ספרים וכל כך מעט ספרות, כמו בשנים האחרונות.

בשנות הארבעים ובראשית שנות החמישים — היה אקלים חיובי מובהק. הדבר התבטא לא רק בביקוש המתמיד, אלא גם בכוח הצמיחה וד הפריצה של כוחות חדשים. וסימנך: המספר הגדול של במות ארעיות, של כתבי־עת עצמאיים, של במיזמות חוזרים ונשנים מטעם קבוצות ספרותיות לגדור לעצמן גדר בשדה הספרות. כל זה — ללא תמיכה, ללא הקצב, בעוני ובהתלהבות.

בשנותינו האחרונות רבו הפרסים הממלכתיים, המוסדות והאקדמאים ד בתי ההוצאה המתמלים והמתבוססים — אך פגת מאד המשא־ומתן הפוריה, הכשפע על סופר השואף לתת דבר קורא הצמא לקבל. וסימנך: הרדם מהלם של פעילות ספרותית עצמאיות, היסתפות כל הצעירים אל שקתות המימסד, אקדמיזציה של ה„מודרנה" („סימן קריאה") ודלדולה של ביקורת הספרות.

אי אפשר להמציא בכוח אקלים חיובי, אך נתמתנו כי מושג זה הוא כה גמיש וכולל אפשרויות כה גדולות, עד כי אפשר שהוא יופיע לנו פתאום דוקא מתוך המאיסה בשובע הריקני, דוקא מתוך השלילה הגדולה של המצב הקיים, דוקא מתוך בחינות הצורך המוחש לבטא אמת סוף־סוף.

מ. ש.

מסכת של יצירה וביקורת

מאת שרה כ"ץ

„מסכת הרומן והסיפור האירופאי" מאת ברוך קורצווייל, הוצאת שוקן ירושלים־ת"א, תשל"ג.

במלאת שנה לפטירתו של פרופ' ברוך קורצווייל ז"ל, זיכתה הוצאת שוקן את הקורא העברי במהדורה מחודשת ומועשרת של ספרו „מסכת הרומן", שראה אור לראשונה על־ידי אותה הוצאה בשנת תשי"ג (1953).

באישיותו של פרופ' קורצווייל בלטו הבגלוה של סכנות עם הדרכנות רעיונית חזקה, והללו עשוהו מורה־דרך ומאור לרבים. במשנתו הרתנית־אסתטית, השפיע עמוקות על הטעם ועל השיפוט האסתיטי־ספרותי בארץ בכלל, ועל פרשנות והבקורת הצעירה בפרט. בחינת ההגהות האידיאיות־אתיות בשימתן עם היהדות האמנותיים־אסתטיים בכל דיון ספרותי — לא יתכן היום אצלנו בלא להיזקק למשנתו.

מסותיו ומחקריו הרבים של קורצווייל על סוגיות מרכזיות ב„מסכת הרומן והסיפור האירופאי", מן המאה הי"ט ועד המאה העשרים, נתפרסמו רק בחלקם ב„מסכת הרומן" במהדורתו הישנה (1953). עתה קובצו מכות כבדיקות ומעמיקות נוספות, קיבלו אור בבמות ספרותיות שונות. במהלך שלש עשרות השנים האחרונות והוקנו להדפוס על ידי תלמידו ד"ר יהודה פרידלנדר, וצורפו לכרך „מסכת הרומן" — כדי ליתן תמונה שלמה ומקיפה של עבודתו בשדה זה.

בספר זה, יותר מביתר כתביו של המנוח, באה לידי ביטוי אישיותו המיוחדת של החוקר־הפרשן, תרבותו השכלתו הבקיאה הרחבה, ומתוך כמה מפרקי הספר (בעיקר מן הפרקים המאוחרים בזמן) צפה ומתגלה הפרובלמטיקה האישית שלו ותפיסת עולמו הפסימית והאירונית.

המבחר האלקטיבי של היצירות והסופרים בספר כולל ממיטבה של היצירה האנושית שבכל הדורות: פרוגמס והרקסטר, סטנדאל ובלזאק ופלובר, גוגול וטולסטוי, שטיפטר וקלר, תומאס מאן הרמן הסה, קפקא וברוך, שראמק ומוסיל וג'ויס, קאמי ופריש ועוד. מבחר זה הוא עמדתו של החוקר כלפי היצירות והיוצרים הללו מעידים על טעמו הספרותי של קורצווייל ועל המקום הרב שתפסו יוצרים אלה בעולמו מראשית דרכו הספרותית, כעדות עצמו: „בראשית שנות העשרים של מאה זו, היה הרמן הסה אחד הסופרים האהובים עלי ביותר. היחס אל הסופר היה אז שונה מהיחס של בני דורנו. הופעה של ספר היה בבחינת מאורע, והיה מסעירה ממש. אין אני מתיימר לדבר בשמם של כל בני גילי. אבל אותם הנערים — אתם והייתי נמנה, ראו בספרות ובספרים חושים דבר הנוגע לחייהם ומבהיר להם את דרכיהם הם, הסופרים המשוררים עוד נחשבו אז בעינינו למורי־דרך ומפענחי רזי החיים. — הספרות היתה כח מחנך במשמעות הטובה ביותר של המושג. היא היתה רע באמן, סמכות מכוונת, והיטיבה לפלס לנו את הדרכים הנסתרות אל עצמנו". (עמ' 299—300).

התמכרותו של קורצווייל לחקר הספרות היתה, אפוא, מתחילתה בסימן של גישה סובייקטיבית מובהקת, אך ברבמון נחשבה בעיניו לעיסוק התובע אחריות ויחס של קדושה כמעט. דרכו אל היצירה היתה מתוך עמקות ורגישות, מתוך אינטואיציה של אמן ביקש המיד „להתייחד" עם היצירה, כדי לפענח את רזיה ולחשוף את מבעה הפנימי. לאחר שהיה מבהיר את מהותה של היצירה הבודדת, היה מסביר את קשוריה וזיקותיה אל מערכת היצירה הכללית של תקופתה ואת שילובה במערכות הספרות העולמית לתקופותיה. רק כך ניתן, לדעתו, למצות את האמת הפנימית, לעקוב אחר משמעותן של תנודות שונות במפעלו של היוצר, ולגלות את המכנה המשותף של תופעות ותהליכים רוחניים שונים.

* * *

גישה זו מתגלית בספר שלפנינו. החוקר נוטה לפרש את ירועתי מחקרו הרבה מעבר לטקסט של היצירה הבודדת. הוא סוקר ומבהיר את אהדות כמעלם של היוצרים שהוא עוסק בהם, כגון: מפעלו הכולל של הרמן הסה, או תומאס מאן ופרנץ קפקא, וכן מפעלם של ג'יימס ג'ויס הרוברט מוסיל ר' שטיפטר ואחרים — תוך שהוא מצביע על הקירבה או ההוה שבין היוכות ספרותיות מסוימות, או תפיסות־עולם של יוצרים שונים בארצות שונות, על המשותף שביניהם על אף מה שנראה כמבדיל.

מרשימה, למשל, הדיאגנוזה המדמצה שלו על מצבה של התרבות המערבית בכללה, ובמיוחד תיאור עמדתם ומצבם של הסופרים האוסטרים, בתקופה מלחמת־העולם הראשונה וערב מלחמת־העולם השניה. „עם באוסטריה, על סף מלחמת העולם הראשונה, קרה בעצם הראשונה הדבר, שבעצמה אוניברסאלית כבירה התחילה לפקפק בעצם יעודה. ואפשר שאין זה מקרה, שדווקא אוסטריה על תרבותה הנשלה והגבוהה, היא שהיתה במיוחד פתוחה ורגישה למה שעומד להתחולל בעולם האירופאי בכלל. באוסטריה בשתקפות ותחושת חיים זו של הספק המכרסם, של אבדן הודאות והאמונה במבנה המסורתי, על ערכיו ויעודיו, בעצמה, בחגיגה מיוחדת וב־אירוניה אצילה. אין זה, משום כך, מקרה, שמשוררים אוסטריים הם שדיבבו בצורה עשירה ביותר ד מתהיכה בהישגית האמנותיים את בעיית הרומן והאמנות בכלל". (376—377).

יחסו של קורצווייל אל הסופרים שביצירותיהם הוא מטפל הוא, כאמור, יחס של חיבה והערצה, אך

ברוך קורצווייל

אין יחס זה פוגם בחריפות מבטו בשעת הניתוח והבקורת האסתטית. עמדתו היא עמדה ביקורתית אחראית, מפוכחת ועניינית, עם מידה של סקפטיות ועצב. אחד הפרקים החושף במידה רבה את עמדתו הסקפטית של החוקר־המחקר ביחס ליצירה הספרותית כמעיין של רזי החיים כראי־המציאות, החושף את הסכולו וספקנותו לגבי תחליפי החיים באשר הם, הוא הפרק „על שלשה סיפורי התבגרות", ובמיוחד בפרק השלישי „רומנטיקה אירוטית, ופולחן האירוס" (עמ' 413). בפרק זה בולטת ניכות הסטימות והפקפוק בכל האידיאלים והערכים של הדור, ובסיכום מאזן־המציאות קובע קורצווייל כי „הגבור האוטוביוגרפי כבר אינו מתייצב מול עולם שפתו מתיימר להיות עולם של ערכין. הוא בביאתו שמעבר לזה, במציאה החיצול הכללית". (ע' 412. ההדגשה במקור). תוך כדי התמודדות בקורתית אנאליטית עם שלשה סיפורי התבגרות אוטוביוגרפיים, מן החובבים ביותר שנכתבו במאה זו: „דיוקן של האמן כאיש צעיר" לג'יימס ג'ויס האירי, „רוח הסופר" לפראנץ שראמק הצ'כי, ו„בגתולין של התניך טירליס" לרוברט מוסיל האוסטרי, מתגלה נטיה תת־הכרתית של המסאי־החוקר לאנאליזה עצמית, ולהיות החיפוש אחר שורשי־עצמותו שלו, ועל מאבקי־האני והגיס בסעו „לביטוש העצמיתי" שלו (הקבלה מעינת בין הטיפול בנושא זה במחקר ספרותי, לבין עיצובו ביצירה ספרותית מקורית, ניתן לראות בסיפור האוטוביוגרפי של קורצווייל „הנסיעה", שיצא בהוצאת „עם־עובד").

באמצעות ניתוח השוואתי מרשים של מוטיב „האירוס הסקסי" בשלשת סיפורי ההתבגרות האוטוביוגרפיים הנ"ל מרמז קורצווייל על ההתהות הרבה מעבר לכל עמדה אסתטית־ספרותיות עם רוברט מוסיל, האירוניקן הסקפטי, בהכירו כי מוסיל הוא המודרני בין שלשת הסופרים, שכן בעוד שג'ויס ושראמק „פותחים לפני הגיבור את הדרך למעיין רומנטיקה אירוטית, לפולחן הטבע והאירוס", נושא זה זר למוסיל והוא סבור כי פולחן האירוס הינו ערך אשלייתי המיש, שאין בו פתרון לאדם. ונראה שקורצווייל מזדהה עם השקפתו של מוסיל בספרו „האיש ללא תכונות" — „המהייה באירוניה לכל צורות הלקס והאירוס — להוציא את הקשר המיסטי, השואף ל„מצב אחר" — (ע' 416), משום „שלפני מוסיל נשארה רק הדרך של הראציונליסטן־המיסטיקאי, דרך מעבר לכל המקובלות מלאת זהב־שרויות של הבלתי בטוח. האדם תלוי ועומד, אינו מוגדר, אינו סוגר" (ע' 424).

* * *

ההשוואה בין המהדורה החדשה של הספר לבין מהדורתו הישנה היא כולה לחיוב, ולטובת הקורא. ואף־על־פי שהספר מורכב מחוליות נפרדות, ממסות ופרקים שנתחברו במשך שנים רבות (ולעיתים ברווחי זמן של עשרות שנים!) ניכרת מידה רבה של הומוגניות בספר, וניכר כי הקשיה השומתלב להרכבת החלקים החדשים ומיזוגם במערכת הישנה שהגיה יותר את דוחות ומגובשת, גם מהבחינה הכרונולוגית ברידא, וגם מהבחינה התיכמתית ורעיונית, כמו גם מבחינה המיוחדת המחקרית־עיונית של המבקר־האמן קורצווייל. אין ספק, כי הספר במתכונתו החדשה הולם את רוחו וכוונותיו של המחבר, שהוי בראש וראשונה היה הוא מורה ומחנך, שקאף לתת בידי התלמיד שיטה בהירה וכלים יעילים להבנת הספרות ולאמנות הקריאה הנכונה.

ראוי לציין את מסירותו ושקדנותו של העורך־המהדיר בהתקנת הספר לדפוס. משימה לא קלה היא, עקב זלזולו של פרופ' קורצווייל בכל דוקטורינריות כפייתית, ובגינונות הדקדוקיים של הביקורת המודרניסטית־„המדעית", השמה את הדגש על הקליפות ולא על התוך והממצה ליפה לעתים סמכות מדעית בריבוי מובאות וברשימות בבליוגרפיות ארוכות ובכל הכרוך באותן שורות זעירות של Foot notes. קורצווייל זלזל בכל אלה ועל כן נמנעו בספריו ליקויים לא מעטים בכל הקשור לצד הטכני־האפאראטי, ועל המהדיר־העורך היה לעמול הרבה כדי להתאים את הציטטים, ולהשלים השמטות של מובאות ו־מראי־מקומות, להשוות את התרגום עם המקור (שהיה פעמים רבות תרגום חופשי למדי) ולתקן בהיקף שיבושים אחרים. מלאכתו הטובה ד המבוא מאיר־העינים שהקדים לספר ראויים לכל השבחים.

אין ספק כי ספר זה, המשמש חוליה רבת־ערך נוספת במפעלו הגדול של פרופ' ב. קורצווייל ז"ל, ימצא את מקומו הראוי לו במחקר הספרות העברי והעולמי.

מאסף „צוזאמען"

בישראל הופיע המאסף הגדול ביידיש „צוזאמען" (יחד), בהשתתפותם של למעלה מחמישים אנשי עט הגולים: משוררים, פרוזאים, היסטוריונים, מישראל, אמריקה, צרפת וארגנטינה — ביניהם כמעט כל סופרי יידיש שעלו ארצה מברית המועצות.

המאסף „צוזאמען", בעריכתו של ש. ל. שניידרמן, שהוצא לאור ע"י לייב לוין, בפילדלפיה (מזכירות המערכת: הלית שימק־שניידרמן, ויהודה קרש), מכיל למעלה מ־500 עמודים בתבנית גדולה, איורים — איסורים אמנותיים רבים.

ב„צוזאמען" משתתפים בין השאר: זלמן שזר, דב סדן, אסתר מרקיש, אהרן צייטלין, מלך ראוויטש, יצחק באשוויס־זינגר, יהושע יעגלפסקי, יעקב יקיר לייב רוכמן, בנצי תלר, ישראל הומר, יוסף קירלר אלי שכטמן, מרדכי צאנין, שלמה שוהט, יוסף קרמיש, דוד לאזר, מארק גפן ואחרים. המאסף הגדול „צוזאמען" הופיע בהוצאת י. ל. פרץ בתל־אביב.

זרובבל גלעד

…ול התרנגו…

א

אשה קבלת־ירח קמה במקומותינו.
שספרה, כי בלילותיה היא
מהלכת
על קירו של גג הליל
והתרנגול האדום בכבשה
קורא מלה בקול.
בבקר, בעברי על פני הליל,
קמת לפי מטה כקפיש גדול
והתרנגול האדם
שותק.
לילה אחד שמעתי אנחת־אבי
בחדרי־שנתה.
„מה לך אמא" שאלתי,
„שן בני, ילדי" —
וקולה רועד.
פתאם זעק התרנגול האדם
והחשכה נתרעשה.
כסיתי ראשי בשמיכה.

ב

היום כל התרנגולים קרקרים
ותרנגול שותק לא תבוא
לרפואה.
לילה אחד בחדרי־שנתי
ראתה הזקן בה שאין היא תוספת
ביום.
באהבתי בלא־דעה באנחה
על אבי,
זכרונה לברכה.
פתאם קרא התרנגול …
ושלית השופים
נקרעה.
בקשתי־ירה הזיר לבי.

ג

אשה פלושה היתה אמי
וחכמה במכאובים.
ידע לבה מה שיבא.

דואר אויר · מספרות העולם

*** ברוסיה — הגירוש השני * בארה"ב — הרומן השני של בעל „מילכוד 22" * בצרפת — תרגום עגנון * בגרמנית — רומן על „ליל הבדולח" * סופרים צעירים — באנגליה: מתפרסמים; בצרפת —, מתכתבים * משורר ערבי — קורא למלחמת־נקם * משוררים עבריים — שואפים לשלום ***

מאת סינדבאד

בפרשת גירושו של אלכסנדר סולז'ניצין מברית המועצות נמצא עניין שאינו מצטמצם רק בצד הספרותי־הרוחני, אלא פתרונו אף למעשי. כי גירושו של חתן פרס נובל לספרות הוא צעד בלתי רגיל, שאין לו בסיס בחוק הסובייטי הקיים. סולז'ניצין הוגלה ממולדתו על־פי צו מיוחד של נשיאות הסובייט העליון — המערכת החוקתית הנומינאלית של ברית המועצות — ואף אזרחותו נשללה ממנו. הנוהג הסובייטי מרשה ענישה פלילית ללא משפט של אנשים „מורדים", אף כי במדינות אחרות נחשב דבר כזה, בדרך הטבע, לבלתי־חוקי. בשנים האחרונות נדרשים השלטונות הסובייטיים לשלילת אזרחות מ„דיסידנטים" — אבל רק לאחר שכבר נמצאו מחוץ לגבולות ברית־המועצות „באופן ארעי".

הסופר ואלרי טארסיס הועמד לפני שלילת אזרחותו בפברואר 1966, בשעה ששהה בבריטניה לצורך מסע הרצאות. במקרה קצת שונה שללה הממשלה הסובייטית את אזרחותה של סווטלאנה אלילוייבה, בתו של סטאלין, בינואר 1970, כמעט שלוש שנים לאחר שביקשה מקלט בארה"ב. ואלרי צ'אלדיזה, הפיסיקאי, איבד את אזרחותו בדצמבר 1972. הבלשן ז'ורס מדוודייב באוגוסט 1973 — שניהם לאחר שהרשו לצאת לחו"ל „לתקופת־כהני".

סבורים, כי הגירוש האחרון מברית־המועצות, לפני סולז'ניצין, הוא זה של לייב טרוצקי, שנלקח תחת משמר המשטר, בפברואר 1929, הועלה על סיפון אניה סובייטית בחוף הים השחור והובא לתורכיה. טרוצקי עמד על כך, כי גורש בעל־כורחו.

בהגלותם את טרוצקי מילאו השלטונות הסובייטיים, כפי הנראה, בהתאם לחוקת־הפלילים הישנה של 1926, אשר סעיף 20 בה התיר גירוש כעונש של „אדם אשר הוכרז לאוייב העמלים". לאחר זמן שונה הנוסח ל„אויב העם". בעקבות מות סטאלין ב־1953 הוכנסו שינויים בחוקת־הפלילים הסובייטית המשטה סעיף הגירוש הכפוי. בחוקה הקיימת — משנת 1960 — אין כל עונש בדמות גלות מברית־המועצות. סולז'ניצין הוענש אפוא, שלא על־פי מערכת חוקי־הפלילים הסובייטית, ד השלטונות „זוכו" איפוא סופר ביצירת החוקים משפטי...

* * *

בקרוב ייצא לאור הרומאן השני של ג'וזף הלר, מחבר „מילכוד 22", — רומאן שהוא כתב עליו במשך 13 שנים תמימות.

בשבחו של „מילכוד 22", שהופיע ב־1961, אין צורך לדרוש. היצירה, המלגלגת על המימסד הצבאי האמריקני ועל המלחמה בכלל, עשתה לה שם ברחבי תבל, תורגמה לשורות לשונות רבות — גם לעברית — והוסרטה.

הלר — אגב, יהודי — הגיש בימים אלה למו"לים שלו את כתב־היד של הרומאן השני שלו, „משהו קרה". „אין לי השוואה לספר זה", מעיד רוברט גוטליב, מי שהיה עורכו של „מילכוד 22" ועכשיו הריהו נשיא חברה אלפרד א. קנופף, שיוציא לאור את היצירה החדשה, „הוא איננו דומה ל„מילכוד 22" אלא בעוצמתו. זהו ספר מרגש מאוד, ומטריד מאוד. זהו האופן שבו אנו חשים בקשר עם עצמנו".

העלילה פשוטה לכדי: בוב סלוקום, מנהל מצליח, הוזה אב ואפשרי לו לשאת: נאום של שלוש דקות בועידה כעצם החברה שלו. הוא יודע שהוא נהרס ההלך, יודע שהעולם נהרס ההולך — ואף־על־פי־כן עיקר דאגתו מוקדש לבעייה, אם יניחוהו לשאת את הנאום. הוא אכן נושא אותו, וכשם שמעיד הלר, „זהו נאום טוב מאוד, האיש אינבו זוכר אותו אך איכפת לו אם הוא טוב".

„עדיין נבצר מבני להוליט של מה מספר „מילכוד 22"", מעיד הלר, „ואינני האדם המוצלח ביותר לספר במה עניינו של הספר החדש — עד אשר אקרא את הביקורות". הוא יודע, כי ב„מילכוד 22" היה להק המעציצים דימוי סבלי לאמריקה, וכי בספר החדש החברה היא המיסאורה: מה שקורה לסלוקום משקף מה שקורה למדינה.

על „מילכוד 22" עבד ג'וזף הלר שבע שנים, ומסר את כתב־היד לעורך שלוש שנים אחרי שסיים את הכתיבה. גם „קרה משהו" הוזמן, אבל הלר איננו ממהר. כתב־היד מנה, כשנמסר לתעודתו, 940 עמודי מכונת־כתיבה. לאחר העריכה הצטמצם המספר ל־808, בערך, ואילו בדפוס יכתרע הרומאן על 550 עד 600 עמודים. „אני אומר לשכתובים מוכשרים, הלוהים כתיבה, כי הם זקוקים לאורך־רוח, וכי כתיבה היא עבודה קשה ואיננה נעשית קלה יותר בשביל מי שהצליח בה. אבל אינני מבליע על שיכתי לשהאפים להיות סופרים. היא כבואה לידי הפסקות ארוכות בין סיום ספר לבין ספר חדש".

* * *

„אורח נטה ללון", הרומאן היחיד של ש"י עגנון המנוח, יצא עתה לאור בתרגום צרפתי, בהוצאת „אלבין מישל" בפאריס. הוצאה זו מתכננת את תרגום מיטב יצירותיו של חתן פרס נובל לספרות שלנו. עד כה הוציאה לאור את „סיפורי ירושלים" ואת „הכלב בלק", הלא הוא „תמול שלשום" בשפתנו.

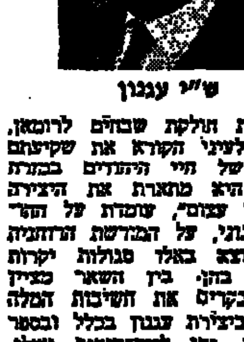

ש"י עגנון

הביקורת חולקת שבחים לרומאן, המעביר לעיני הקורא את שקיעתם וכליונם של חיי היהודים בעיירה בגליציה. היא מתארת את היצירה כ„אפיטקו עצום", עומדת על ההומור העגנוני, על המודרשת הרתנית שלו וכיוצא באלה סגולות יקרות שנתייחד בהן. בין השאר מציין אחד המבקרים את חשיבות המלה „פתחי" ביצירת עגנון בכלל ובספר זה בפרט, וזו ליים־מוטיב אצלו, המבטא את אהבתו, הבנתו ורחמיו לעולם ילדותו שכבר איננו עוד.

* * *

בלבוש ספרותי מאופק מציג מאנפרד פראנקה, בספרו „השתלשלות ריצוחי", שהופיע בימים אלה במערב־גרמניה, את פרשת „ליל הבדולח" בנובמבר 1938, כעם שהשתקפה בעיירה גרמנית קטנה אחת. אף־על־פי שהמחבר שינה את השמות והקים צעדים אחרים כדי להסתיר את זהות המקום, לא נותר בקורא שום ספק לגבי האוטנטיות של ה„דין וחשבון" שמגיש פראנקה על ההפרצות ההרס והמסכה הנאצית נגד היהודים, שבאה בעקבות הירייה שירה פליט יהודי צעיר באיש השגרירות הגרמנית בפאריס.

ב„ליל הבדולח" אירע אחד הפוגרומים האלימים ביותר בכל התקופה הנאצית. פראנקה מתאר זאת בנוסח כמעט תיעודי, עובדתי וכמורחק, המתאים ביותר לשמירת כבודם של יסורי הקרבנות. במקומות, שונים הוא משרטט את הרקע ההיסטורי לאותו מאורע, התקרית בפאריס ואירגונו של הזעם „הספונטאני" מן הצד הגרמני, כמו התגובות השנתיות לציון נסיון־ההפיכה ההיטלראי במינכן, שבהן ליבו את התלהבות הלאומנית והאנטישמית.

אולם פראנקה איננו מעוניין בתוכן הכולל של אותו לילה, אלא מתרכז במקום מסויים אחד ומציע לקורא תיאור מדוקדק של מה שנשאו וסבלו קומץ קרבנות מידי בני־עילם הנתעבים. בשלבו מיסמכים, עדויות, הצהרים במארג דרמה, מצייר המחבר לאיטו תמונה כיצד נהפכת הביזה לשפיכות־דמים — העיירה שברומאן אמנם ספגה תוכנות־מוסר מטעם המפלגה שלשום ש„הנזימה" בביצוע ההוראות ובתוצאות מכך נהרגו כמה יהודים. פראנקה מגיע לאפקט אירוני על־ידי הטעמת הניגוד שבין ההתהלה ההוגנת לבין הטיום העקוב מדם, בהראותו כיצד נשתבשה תכניתם של ראשי המפלגה, ועל־ידי קישור מאורעות הלילה לחקירות הנסתאפו שהתנהלו אחר־כך ולבדיקות שנעשו אחרי המלחמה.

בקצרה — קובעים המבקרים — פראנקה הצליח, ברומאן התיעודי שלו, להחיות את האוירה היהודית לשימצה בהיסטוריה החדשה ד לעשות זאת מתוך רגש של כעורבות והוקרה לאדם, הנותן כבוד לסופר עצמו.

* * *

ההוצאת „פייבר־אנד־פייבר" האנגלית מתפרסמות, פעם בפעם, אסופות של כשרונות ספרותיים לא־ידועים, המוצגים בהזדמנות זאת לפני הקהל. לאסופות הללו שם הלם, „היכרות", וכמה מבין אלה שהופיעו בהן זכו, לימים, לשם ולמעמד, כמו המשורר טד יוז.

בימים אלה יצאה לאור האסופה „היכרות 5". העורך נשאר עלום־שם, אך גם מדיניות ההוצאה — לאפשר לכל סופר חדש להביא כאן לפחות שתי יצירות מפרי־עטו — נשארה בעינה. חמישה סופרים נבחרו להשתתף ב„היכרות 5" המבקרים מציינים, כי הבולטת ביניהם היא שרה מייטלנד, ילידת 1950, ששלושה מסיפוריה רואים פה אור. עניינה העיקרי של שרה מייטלנד מוקדש למעמדן ותהליכי של הנשים ולהשפעות הכרוכות בו, וסיפוריה מצטיינים בהבנתם הנרקבת.

עוד מציינת הביקורת את אדריאן קני, שסיפורו „בפלי" הוא פאתיטי במכוון, אך הרבעת הומוריסטי בנוסח האירי של בקט משנת 1934.

ואולי יהיו לדוגמה זו מחקים אף בארצנו?

* * *

כאשר פגש אלן־פורנייה את שארל פגי לראשונה בשנת 1910, היה בן 24 והחל מבסס את מעמדו כרכילאי של העתון „פארי־דיורנאל"; פגי היה אז בן 37, וכבר הלך שמו לפניו כעורך ומגיח הדעיקס של „המחברות הדו־שבועיות" וכמשורר. הם נתיידדו עד מהרה, נפגשו לעתים קרובות במערכת אי־בע השנים הבאות והתכתבו באותן פעמים נדירות שמישהו מהם יצא את פאריס. 51 מכתביו של פגי לפורנייה פורסמו לראשונה ב־1946 במכתבי פורנייה לפגי, שסבורים היו זמן רב כי אבדו, נתגלו ב־1970. עכשיו מובאים כל המכתבים בכרך אחד, שנערך לכותבת על־ידי איוו רייזארנה.

הביקורת איננה מתפעלת מן האיגרות הללו — בניגוד לחילופי המכתבים בין פורנייה וזאק ריוויר — שיעדיו, לדעתה, עניין רק בפני שכבר קודם־לכן התעניין במיוחד באחד משני הסופרים. תרומתו של פגי בתנבאות, למכתבים, במשפט אחד והתוש לעיפתה, ויש שהוא שלח לפורנייה טעימה מפרי־עטו כדי שיחוה עליה את דעתו, מביע את הקרתו לכתביו

(סוף בעמוד 34)

פרדס למכירה
25
טור ראשון

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

ספרים חדשים — עיון ראשון

עיון ומחקר

הדרך לידיעת הארץ

ספר זכרונותיו של יוסף ברסלבי, אחד הגדולים במורי ידיעת הארץ וחוקריה. שלבי התפתחותו הראשונים והרקעים האינטלקטואליים שהביאוהו לבחירת דרכו המדעית המיוחדת. תקופות קשות ומפרכות, אך מלאות סיפוק והישגים. הספר מופיע לאחר מותו, שלא זכה לראותו בדפוס. (יוסף ברסלבי, „בנתיבות לאי־סלולה אל ידיעת הארץ", הוצאת „עם עובד" — תרבות וחינוך, תל-אביב, תשל"ד, 404 עמ'. המחיר: 26 לירות).

יסודות הכלכלה

הקניית יסודות הכלכלה לציבור הרחב בצורה מובנת וקלה, על פי סידרת שיחות ששודרה במסגרת האוניברסיטה המשודרת ב„קול ישראל". (יהודה פריקאי, „יסודות הכלכלה", הוצאת „שקמונה", חיפה, 1973, 172 עמ'. המחיר: 12.80 לירות).

תורת המוסר והמידות

ספרו השיטתי העיקרי של עמנואל קאנט בענייני תורת המוסר והמידות דן בביסוסו ובחיוק המוסרי בחינת צו החלטי, כלומר — בנוסח התובה ה־מוטלת על האדם כיצור תבוני לנהוג כך. (עמנואל קאנט, „ביקורת התבונה המעשית", תרגמו והוסיפו מבוא והערות ש.ה. ברגמן ונ. רוטנשטרייך, הוצאת מוסד ביאליק ירושלים, תשל"ג, 188 עמ').

ה„אתיקה" במלואה

הרצאותיו של אריסטו על האתיקה, היא תורת ההתנהגות, ניתנות כאן — בפעם הראשונה בשלמותן — בתרגום עברי מן המקור היווני. בהקדמה המצורפת לספר מתאר המתרגם יוסף ג. ליבס את המציאות הביוגראפית שממנה צמחה תורת החיים של המחבר, הדנה בהתנהגות האנושית מצד התכלית שאליה היא מתכוונת ושאותה היא מזהה עם „אושר" של האדם. התרגום נעשה במהדורת ניקומאכוס, על שם בנו של אריסטו שרשם הרצאות אלה. (אריסטו, „אתיקה", הוצאת שוקן ירושלים ותל־אביב, תשל"ב, 264 עמ'. המחיר 17.80 לירות).

משנתו של ברוכוב

במלאות 54 שנים למותו של ב. ברוכוב, ההוגה והמדען המעמיק, ממייסדי הציונות הסוציאליסטית, מנסה המלומד חברו לערוך בדיקה מחודשת של תורות והלכות אשר נוסחו וניתנו באמנן במשנתו המרכסיסטית־הציונית. (משה ארם, „משנתו של ברוכוב במבחן תקופתנו", הוצאת י.ל. פרץ, תל־אביב, המכון לחקר תנועת הפועלים היהודית ע"ש ד"ר עמנואל רינגלבלום, תשל"ג — 1973, 140 עמ').

מלחמת יום הכיפורים

מסה על מלחמת יום הכיפורים והשלכותיה, המוקדשת לכל העומדים במערכת ישראל באיתנות ובמסירות, תוך אמונה ובטחון בנצחון ישראל. (הרב משה צבי נריה, „מלחמת יום הכיפורים", הוצאת ישיבת בני־עקיבא, כפר הרואה, תשל"ד, 32 עמ').

החברה והאמנות

חיבורו הגדול של ארנולד האוזר על ההיסטוריה החברתית של האמנות והספרות תורגם לעברית על־פי הנוסח האנגלי משנת 1951, תוך השוואה לנוסח הגרמני המקורי, שהופיע מאוחר יותר (1953). החיבור מחולק לשני כרכים: תרגום הכרך הראשון נעשה בידי מנחם דורמן (שלושת הפרקים הראשונים תורגמו בידי דליה סטלר); תרגום הכרך השני נעשה בידי אברהם יבין. בסוף הספר מובאת ביבליוגראפיה עשירה ומפתח שמות מקיף. (ארנולד האוזר, „היסטוריה חברתית של האמנות והספרות", הוצאת הקיבוץ המאוחד תל־אביב; כרך א' — תשל"ב, כרך ב' — תשל"ד; 668 עמ'. המחיר 58 לירות).

תולדות הציונות ברוסיה

לתולדותיה של הציונות הרוסית, לא ניתן עד כה תיאור מקיף. ספר זה בא למלא את החסר וחשיבות מיוחדת לו בימים אלה של עליית רבים מברית־המועצות. (ד"ר יצחק מאור „התנועה הציונית ברוסיה", הוצאת הספריה הציונית, ירושלים, תשל"ד, 598 עמ').

טירור ופנטיזם

על טרור ופנטיזם, כבעיה בטחונית בעלת משמעות אסטרטגית, ועל השינויים הדרושים בסדר הבינלאומי כדי לאפשר עימות עם סכנת ההתנהגות המטורפת, והפצת כלי־נשק חדישים. הספר נכתב במקורו באנגלית בשנת 1971, בעת שהמחבר עסק בתכנון ובניתוח אסטרטגי בתאגיד ראנד בארצות־הברית. העיבוד העברי מיועד לזירה המזרח־תיכונית ועוסק בעיקר בהקשרו הישראלי של הנושא, כולל נספח המיוחד להשלכות מלחמת יום הכיפורים. (יחזקאל דרור „מדינות מטורפות", פנטיזם וטירור כבעיה בטחונית, הוצאת „מערכות", תל־אביב, תשל"ד, 166 עמ').

„פילוסופיה" 2—3

הרבעון בשפה האנגלית „פילוסופיה", המופיע מטעם אוניברסיטת בר־אילן, כרך ג', חוברת 2—3. חוברת זו, הערוכה בידי אסא כשר, מכילה שבעה מאמרים מאת חוקרי האוניברסיטה וכן מאמרי ביקורת על ספרים, תגובות ורשימת ספרים חדשים.

ספרי ילדים ונוער

הרפתקה ירושלמית

הרפתקה מקורית, הספוגה באווירה של ירושלים וכתובה בסגנון רענן, רווי הומור ומתח. (שמואל הופרט, „אריות בירושלים", „מסדה" רמת גן, 1973, 122 עמ'. המחיר 9 לירות).

ספרונים לטף

שני ספרונים חדשים לבני הגיל הרך (הוצאת „עופרים"). האחד סיפור מאת יוסף חגני „נרות השבת של עבת", והאחר — „שירים שאנו אוהבים" מתוך ההצגה „שמלת השבת של הגהלהי". השירים נכתבו בידי אחד מגור והלחנו בידי רפי בן משה. שני הספרונים מלווים איורים צבעוניים נאים.

שירה

עשב על הסף

ספר שירים ראשון של משורר־עולה, שבמרכזו ניגודי המורשות ה־בדידותו של היחיד, שנפשו היא זירת מאבקו. שלושה שערים לספר — ציון, איבה שואלת, בשירים בזרועות בדידות, מוזה. (שלמה אביה, „עשב על הסף", שירים, הוצאת ספרים מ. ניומן, ירושלים, תשל"ד, 64 עמודים).

אמרות כשירים

צרור שירי תודה החובקים מסכת החיים האירופיים. (עמנואל רוזן, „שירים אומרים", הוצאת אל"ף תל־אביב, תשל"ד) 32 עמ'. המחיר 6 לירות).

גוף ונפש

שלושה שערים לספר: בגלם, חי וצומח, צלילים. (משה רכב „דכי גלי", הוצאת אל"ף תל־אביב, תשל"ד — 1974, 64 עמ'. המחיר 9 לירות).

שירים היסטוריים

צרור שירים על נושאים היסטוריים, וכן תרגומים משירת יאן קוחנובסקי ואדם מיצקביץ. (מיכאל וילף, „צור עיר של אגיות", הוצאת אל"ף תל־אביב, תשל"ד — 1974, 32 עמ'. המחיר 6 לירות).

סיפורת

סיפורי ד.ה. לורנס

„השועל", „הנסיכה" ו„העיוור" הם שלושת סיפוריו של ד.ה. לורנס שכונסו בספר שתורגם מאנגלית בידי ב. אריוך. סיפוריו הקצרים של המספר נחשבים להישגים בולטים בספרות האנגלית המודרנית. גיבוריו נתונים במערכת־יחסים אירוטית, שתחילתה ברגשות כבושים וסופה אקט דראמטי, חושפני. (ד.ה. לורנס, „השועל וסיפורים אחרים", הוצאת עם עובד, תל־אביב, הספריה לעם, תשל"ד, 162 עמ' המחיר 5 לירות).

אליק

ספרי ילדים ונוער

השכלה מתוך הרפתקה

מאת שולמית לפיד

יוסי גודארד
התעלומה. קתרינה הקדושה
רישומים: אלישבע לנדאו,
מסדה, 1973

שמואל הופרט
אריות בירושלים
איורים: יוסי שטרן,
מסדה, 1973

משה בן שאול
העץ הלבנה
ציורים: אראלה, נתיב הל"ה,
מסדה, 1973

סיפור הרפתקאות שרקעו היסטורי־גיאוגרפי, הוא צורה ספרותית המתחבבת יותר ויותר על הכותבים לילדים. רוב תושבי המדינה חיים בתודעת־מולדת חריפה ואין מקום להניח כי סופרי הילדים שונים מזולתם. טבעי, על־כן, שינסו לחלק עם קוראיהם הצעירים תחושות שהתגבשו בהן. איש־איש ובחרת אלוה הקטנה שלו: ימימה אבידר־טשרנוביץ מתארת את ילדי הבירה במלחמת־ששת־הימים, יגאל בר־נתן מתאר את מיסתרי חדרה, בנימין גלאי את ההיסטוריה של עכו, וזאת מלבד ביאוגרפיות המופיעות בסדרה „נעורים" בהוצאת יוסף שרברק, פרשיות בתולדות הישוב המתוארות בסדרת ילדים אלמונים שבהוצאת מלוא, סיפורים על חילות צה"ל הרואים אור בהוצאת משרד הבטחון וכן הלאה.

יודעים סופרינו את נפש קוראיהם ועל כן הם נזהרים מלהלעיטם במידע־לשמו. אחד האמצעים הנוחים למסירת מידע הוא סיפור המתח או ההרפתקה. במשך הזמן נתגבשה נוסחה המעורבת את רוב הכותבים: חבורה (לרוב שלושה, רצוי שני נערים ונערה אחת, וגיוון שהוא ממש כורח־המציאות!) מחפשת (מטמון, אוצר, עקבות, שרשים, קרבנות וכיו"ב) כאשר החיפוש מקדם את העלילה לקראת פתרון התעלומה וחשיפת עברו של המקום בו היא מתרחשת.

שני סיפורי ההרפתקה־ההיסטוריה־גיאוגרפית חדשים הם ספריהם של יוסי גודארד ושמואל הופרט. הראשון בחר כאובייקט את מנזר סנטה קתרינה ואילו השני מתאר את ירושלים.

ליוסי גודארד דמיון ער למצבים ועט סופר מהיר. הוא „רואה" את המנזר בתוך נוף סיני ומצליח לצייר תמונות מרתקות בחזיות שונות. בתעלומת סנטה קתרינה יש גם רדיפה וגם תככים בינלאומיים, היסטוריה מצרית ואנתרופולוגיה, צה"ל, סלוחיות, מה לא? ובכל זאת עולה המרקחת יפה. הוא מספר את סיפורו בגוף־ראשון. כיצד יצא עם עוד שני אנשי סלוחיה כדי לעזור לידידו הדוקטור ולמר מילר, לגלות מי גונב מתוך המנזר כתבי יד עתיקים ואוצרות אמנות יקרים. דוקטור זה הוא גוי גרמני, חוקר העולם העתיק ובנוסף לכך פרגל לטובת ישראל! פרסום מעשי הגניבה עלול להביש הרשה על המימשל הישראלי, ויש על כן אינטרס לאומי בגילוי הפושעים והחזרת רכושה של הכנסיה. דרך עיניו של השילוש הסלוחיותי מתוודעים הקוראים אל הנזירים ואורח חייהם, אל סיפורם המופלא של עבדיהם בני שבט הג'בליה, אל הקטקומבות, אל פסגת הר סיני, כאשר הנוף האנושי מרתק לא פחות מאשר הנוף הפיסי.

„אריות בירושלים" כתוב אף הוא על פי הנוסחה המתוארת לעיל: שלושה ילדים (שני בנים ובת) מנסים לפענח כתב־חידה המוליך אותם למקומות שונים בירושלים. ה„תכלית" העומדת לנגד עיניו של המספר היא תאור ירושלים העתיקה והחדשה, הזקנה והצעירה, ירושלים של בין החומות ושל השווקים, בתי המלאכה, המוזיאונים, ניקבת השילוח, יריד האמנים ועוד. בבקביל מתאר הנוף האנושי — עדות, גרילים, משלה"יים. סבא הסין הוא המוכתר הבלתי מוכתר של שכונת ימין משה. הוא מעניק לנכדו ליום הבר־מצוה שלו... פתק! ובפתק חידה אשר תוליך את הילד וחבריו לגילוי כורסה עתיקה, מורשת המשפחה, ששני אריות מגולפים על מסעדיה. בד בבד עם גילוי הכורסה עולה חבורת הילדים על עקבותיה של חבורת גנבים ומסייעת למשטרה באיתורה. הקורא ידע כבר בתחילת הסיפור מהו פתרון החידה ולא נותר לו אלא לעקוב אחרי מאבקיהם של הגיבורים. מכבם „החידה" לא בר־צל כאן במלואו. גם הגיבורים נראו לי סטראוטיפים מדי ואינם פועלים ומתנהגים בכורח אישיותם, אלא בכורח הנסיבות הספרותיות. הילד־הגיבור, כמו גם הילד הקורא, אינו זוכה להרגשה של הישג ופתרון. עם זאת, לשבחו של שמואל הופרט יאמר כי נזהר שלא לגלוש להרפתקנות גבורה ובדויה, ותאר נופים חברתיים, גיאוגרפיים והיסטוריים אמינים.

„אריות בירושלים" תוכנן, ככתוב בהקדמה, בשתוף עם הצייר, יוסי שטרן. רישומיו מלווים את הסיפור בגודש עז, כעשיר ואדם מתוארים בתנועה ערנית.

ספר „ירושלמי" הוא גם ספרו של משה בר־שאול, „העץ הלבנה". אך להתהגותו עם ירושלים אופי שונה מזה של שמואל הופרט. כחלוקה היסטורית בין האסתטיקנים ניתנה להדגמה בשני הספרים הללו: הופרט משתמש בכלי הספרותי כדי ללמד את הילד דעת כשהוא מבקש לנצל את הפתעת ההרפתקה על נפשו ואילו משה בן שאול רואה בעצם הסיפור את תכליתו. הוויה ירושלים שלו היא עמוקה ואינטנסיבית והופכת תוך כדי קריאה לחווייתו של הקורא. וכך, מתוך שלא לשמה בא לשמה. בספר המיפה סיפורים. האווירה, הגיבורים, הניב, הם בעלי צביון ירושלמי מובהק. זוהי ירושלים שלפני שלושים שנה, על שכונותיה ושלוליותיה, יהודיה וכיפסאותיה. הבידור הוא הקולנוע, בלש, איסוף פרפרים והצירים הנשמעים מתוך התלונות, כשבין הפרנסות תמצא בה איסוף גללים והדבקת שקיות נייר. נפשו של משה בן שאול יוצאת אל ירושלים של ילדותו וגעגועיו מטביים לסיפוריו יופי ומוסר. הסיפור „העץ הלבנה", הפותח את הקובץ, מנצל מוטיב ידוע מהאגדה, שטיפי ענבו כבניצלו לסיפור של חורבן וגאולה, חבלי כשות של משה בן שאול מרכזים על אחוה בין יהודים לערבים. הסיפור עשיר בבשבצעויות וניתן להפיק מתוכו לקחים מוסריים ועם זאת הוא כתוב בפשטות נוגעת ללב.

שירה סוריאליסטית

מאת אפרת פאיאנס

יעקב בסר, „שדה סקולה", הוצ' ספריית פועלים תשל"ג, 90 עמוד.

שירתו של יעקב בסר טבועה בחותם ההשראה הרגשית. הוא ממקד את התחושה ועוטף אותה בגלימה סוריאליסטית, ברשת של קונטרפונקט הרהורים ודימויים. נושאי שירתו מגוונים ורבים, אף הם מוספים בהרימה הוכן. מאוחה־הרגע וסבריב בתהום הניצוץ והבידוי, המבזיק וכבה: „כי הזמן, / שלא כאילו, / בשיר את המקרים. / המבעים באים והולכים כמו כים כבים, / והאבשים / נוגעים זה בזה / בנעורים מקריים, ומכירים, שלא כבים, / מושיטים ידיים קרות". בשיר קטן זה ניתן לראות מפתח לטביעת־העין של המשורר, לדרך התרשמותו ולמניעים המולידים את שירתו.

בחמשת השערים של הספר שלפנינו מקיף בסר מעגל־חיים שלם. השער הראשון, המוקדש לטבע, הוא הבזק של מראה־רגע, שברי התמונות והגיגים, התנות בדרכו של הלך הפוקח עיניו על סביבתו וקולט נוף ואדם, קיום ההולדה, ילדות ושיבה, כמעגל כבהתרר של קיום בהקף־עין. הזדהותו של האדם עם הטבע היא בבחינת טיפה בים, נקודה במרחב, הבהוב מול גלגל החמה. ואף על פי כן סבורה לו למתבונן פינה נעלמה, יהודית, שבתוכה הוא מקרין במפולש את עצמיותו, זורה את בעיניו לרוח, בתקווה פן ייקלטו ד ויעביסו הדים אי־שם.

השער השני טבוע בחותם־הזכרונות. כאן חוזר המשורר לאזור, אל נוף ילדותו הנקבל בעשן — עשן היסים ועשן־החורבן — ומתוך עשן העשן הוא רוקם תמונות, רשימי־וידויים, כמילות נעצבות. „בילדות / גילו לי פרחים צבועים / הכשבעים ראיתי אפר..." אך־אוה אינו יכול שלא להיצמד למולדת, גם אם כזו כזכרונותיו פרח: „לאן שתלך תישא על כתפיך את צבורנה / רק המבט הכלבי שבעיניך / בוגד בך / כשתוצא אותה במעבר־הגבול". בין חרבות המולדת השכוחה, בין הבתים שקרסו, אבד לילד החוק, אבדה האמונה בטוב. הפצע שנשאר שוב לא הגליד והמשורר כמה לימיו. לבנות אמונה חדשה, ליצור תדמית חדשה. אולם המציאות חוזרת על עצמה. כבה שלכן אח רק תוגה לכך: „... והנגם פניך ריך הבן, צלף, שוכב במארב, ות מתאכבות כמו מצפון הגל, האוף דרך בן המעגל ההצה?

בשלושת השערים האחרים של הספר מכתבים שירי מראות הנגוה על המתנה־חיים ועירות. המשורר פקח־העיניים צופה בתאיב חיי ודולה את רסיסי המראות, פותח שיהם לשיר. הוא בעצם כמיאת של דמיון, מראה־עיניים עם הלך־נפש. „הפנים שבכפות ידי / כפליט עם זרם הנהר. // עכשיו / הנעימים רועדות / הפנים דבקו לשמעה כמו / עלה לח // שם סירות מלוכסנות / הגליב עיני // בפינה לפינה / נהבב / אל חוץ הרהיטים // צועק: / אני אני הפנים".

שירתו של יעקב בסר מיוחדת בנוף שירתנו ובעלת קצב וריתם עצמאיים. זוהי שירה שקבעות מטלטלים בין יאבים להזיה, בין הלץ לאוננות, ולה זיקות פנימיות הויהה בתהליכיהרגת, בהתרחשויות־השעה ומהבזקים של העבר הרגשי־ההתרגשה של היצר, הנובעת ממעמקים, אך פורצת בזה אקטואלי; היא אמיתית ומלאה, באה לאצור העולם בחיטוס ומתוש בתחום של העל־מציאותי, של הסוריאליזם, תוך נטיה קו אל המוחשי, אל המוחשי.

לתכנו של הספר אליעזר א. שוחט

כעורך הספר אליעזר שוחט (של בהתיבו, לזכרו) אציר לביקורתו של יוסף גורן במוסף הספרותי של „מעריב" מח"ן משבט.

הקובץ לזכרו של א. שוחט היה מכוון לביוגראפיה. במס שהשיבות הספר בתמונה וכבהם בעיקר מכתבים מבכתביו והישגו של א. שוחט בתקופת של שי שנה. המדור הזה הופס במש כעמודי הספר.

גבעתיים — יוסף שפי

תיקון טעות

בשיר „לב אחר כלבי", מאת ו סובק, שנדפס במדור זה ביום עשבר, נפלה לצערנו טעות. בשורה החוביעית מלחמה יש לקרוא „ואת פני קריעה שערות שחורות".

הרהורים נוגים

עם עיון בספרי־זכרון לעיירות

מאת ש. לינדנבאום

„ספר פשיטיק", בעריכת ד. שמוקפיש ת"א תשל"ג, 461 עמ'

עיירות ישראל במזרח אירופה הושמדו ואינן. עלינו להקים להן „יד ושם", כמען יוכלו ילדינו לעמוד על אבות־אבותיהם. בדרך הטבע ישנה שקידת דורות, ובנים מכירים את אבות אבותיהם. שרשרת הדורות שלנו פרוצה. בתהליך ההיסטורי המהפכני קם הדור היהודי הקודם על אבותיו, מרד במושגיו ובמנהגיו, והלך להדיכה. זה בכה, זה גרא, שהתהליך זה היה בלתי נמנע, האי שהיה אכזרי, מכאיב ומסוכן. אכזרי כיוון לאבות, מכאיב לבניהם ומסוכן לבנים, אבר היגה שניתק השלשלה. הניתוק היה ודאי, הניתוק המחודש — כמתק. ואין דור וכל פרט בו יכול לעמוד לעצמו. אוי לו לדור החי ב„עכשיו", בלא שרשים עמוקים. מטולל הוא מעבר, ההווה שלו מקולל, ועתידו בי ישורעו? טבעי, שחסרה לו יציבות נפשית.

מכאן תחושת האשם כלפי האבות המקננת בכתבי מיטב יוצרינו בשירה (אצ"ג, שלונסקי, למדן) ובסיפורת (עגנון והזז — אף שהאחרון המשיך במידה מסויימת את הקו של מנדלי). מבורתקי הזמן והמקום ראו מה יקר היה אשר זנחו. אלה שבאו אחריהם, הדורות הארצישראליים, אינם יכולים להגיע להערכה חיובית כזו, כי עוד לא עשו הכרה אמיתית עם האבות. הכרה זו נמנעה להם בגין ההכרה שעיקר באכסניות סיפורי מנדלי ופרץ. יהודי העיירות בעיניהם לא היו רק „יהודי שבתי" של פרץ, כשם שלא היו בטלני מנדלי. גדולי כבורך בריכים היו מכשבים דירקטיים להגים בתיאוריהם, כל אחד לכיוונו. במציאות היתה התמונה הרבה יותר מורכבת. במציאות נתקיימו זה בצד זה ה„שבת ידי", ר' יענקין, ופמדרי, וסתם יהודי, כפי שהיה בכל חברה היה. במציאות היו אבותינו בני אדם עם מעלות וחסרונות, אלא שבכוח יהדותם ושיבות חייהם — הכריעו המעלות. אין ספק שעלו במעלותיהם על כפניהם וגם עלינו. היתה בהם התביבות הכימורית ולכן גם היו שלמים עם עצמם. הם היו סבבים יותר ובשילא אנושיים יותר. בצורה זו יש להציגם. יתבוננו בהם בנינו בעיניהם שלהם ובסבבהנו, כי לא יתביישו בהם. לא כן עם יהודי מנדלי ופרץ. הראשונים בראים להם מושתתים האחרונים לא מבבים. התוצאה אחת: רחיקה מרה. על רקע זה הופיעה הסיבה המבנעת הבסוידספרה: „האי"ב של אבותינו אינו ה„אי"ב שלנו".

ויבוי שלולי זה יש לגבור עליו — וספרי ה„זכור" יכולים לשמש כצרה זו. ספרי ליכרדיהימבוריה נרכים מבבם כבשם ההכללה להפבכה. היקף ענים באבם לכך: לא כן ספרי ה„זכור" — היקף ענייהם מבממבם לעיירה אחת, והביירים הם את החיים בבהלכה הסבבי, הרך בית לההידים פיקים. זה עצמו לעדשונם לכבשיר אידיאלי להפגשה בני הארץ עם האבות בעיירה, מבטע בלתי אמצעי, בתנאי, כמובן, שהספרים יעמדו על רמה נאותה. לדאבוננו, אין בכבה כהם בעדיד את הקרהם, שהמבירה היוצאה, ואין הם יכולים למלא תפקיד זה.

מונח לפני, ספר זכרון — „ספר פשיטיק", עיירה יהודית מובהקת, שתיאורה הנאות יכול היה לפבות לבבות הרבה. תיטבתה — קסת רבי גניות של סיפוסים; כבבוית ואבוי לאיזה ועד פרופים „בוסריקים" בבית מדרשו של ר' ישראל סאלאנט, מדוהקי הקץ (בין בנוסח הציוני ובין בנוסח הקומוניסטי). ועד שומרי התורה; מבקבולי קום לעבודה הבורא ועד לבאההרים טבקי.... גם כדי לזכות בירכה הזהה. הרי הללו „עובדי הלוהיה" יש עובדי תפילת כנין למען יצליחו במעשי ידיהם...

יהודי פשיטיק, בעלי מלאכה ברובם, לא הצטיינו בעושר ולא בלמדנות, אך הם הצטיינו בלבביות ובתעוזה. הם נתפרסמו בעבודה הבנותה שלהם נגד כל פורע, בכל הזמנים, אשר הגיעה לשיאה בפוגרום של 9 במרץ 1936. עבודה זו בפוגרום עבודי שילבו הפורעים החוליגאנים כבר, (אף שלא היה בכך כרוב בושה) — ועבודת הנאבוה בעונשים הכבדים שהוטלו על היהודים על התגוננותם להביא לפעודים כנבולם — הקבו לעיירה פרסום בעולם היהודי. ואין לך עבודיהודי מאותה התקופה שלא הודבק לה. אפילו בכיר שבעוני הספרות הפולנית „היאהרמשצי לירצקה" הקדיש לעיירה את עמודו הראשון, באמור כפרי עטו של קמתני פרושינסקי. בשירותנו הקבה אצ"ג לסמל בבב העם, את מנהיגי הפורעים והנבבבים סרויביס באשלית אנזות עבים הוכאגים לנולה בסקום לצאן מרעיתם:

„כה נוהגת פשיטיק לצוצה כולירה ביהודיים!

(ספר הקיטרוג והאמונה עמ' ס)

מה קל היה לנצל חומר רב זה, כולל צילומים, הבמצי בעין בעתונים לאבירים, בתוספת סמבים אובייים מבוגנים למסור האטפייה של העיירה!

אך לשווא נחפש זאת בספר שלפנינו. כה שנמצא זה אוסף סיפורים והרהורים על עצמם, לעיתים לא סבירים, לעתים נוגעים אנמה בבבי העיירה, ולרוב בלבין צילבה. העורך לא רק שלא סבבן את הדברים, אלא שגם לא בדק החומר שקיבל וכבר לדפוס. אנונת אין להבין לבה מאבה גדול האוכלוסיה מוק לדה, כך, לפי על, לפי עמוד 197 היו בעירה 500 משפחות, לפי עמוד 259 לא פחות מ־1500(!) ולפי עמוד 252, עיש בוגון רשמי, 625. לצורך אין כבואת מה להעיר על כך...

נריש בזה, צם התבבה יד לספרי ציוני — ללמיה עולה, כמו הדבר — בא הצורך והבבה, ללא קשר של הצדקה. הבר כעריכה בכסו בה היה על „העסק הצינני ר' בריש דב לבנר (ש)כבע בסלוהה צייבה לצייר קהיה לבי הבוורות לשוב הצילי ופורש פולבי בציר דק אבן בראשו והצנח"... (עמ' 256/7). זה לא מנע בן הצורך להביא גירסת ה„פולקסצייטונג" (קול העם) הקומוניסטי בווהרשה, גירסה שנולדה באוחר של כלושים שנה לפית, כמובן, שרק החוקי ידיהם בין שבט שני הסבים, אלא ש„היו גם פריצים יהודים — איסטפ מאיר לצנעור ושותפו בצייק לצגעור" אשר ניצלו את הסבלים היהודים". ו„לאותו בעריש לצגעור התחזק להיות ציר בסיים. הוא כהקר עם פריצים ועם קולקים בסביבה, שובר בכפרים ובעיירות, בנוהל העבילה לטובה עצמה. דווקא שהתפיו כמיים לו מארב של רוצחים עבריים הוא ניצה" (עמ' 234). הוד בה סותרת האמלה זו של דברים, ללא הערה כלשהי, כפידה על כיב הערבה של ספר זה.

אימנב. זו היא דוגמה קיצונית, ובריאה גם יוצאת דופן, אך היא מרמזת לסיב רוב ספרי ה„זכור" של העיירות: הכללות חומר ככל הבא ליד ללא שום ניפוי, ללא שום עקרון דידקטי וללא עריכה לשונית נאותה.

לכן עומדים רבים מספרים אלה ללא שימוש כבעם. חבל. היתה אפשרות למבות לבבות באמצעותם, לבנות ביציבה ורמה מבטים, אך צפויתם נגוזה. גם רובבי החומר ביידיש מונע תפיבתם למכשיר חינוכי, כי כמה בני נוער יהודי, בארץ ובעולם, יהיו מסוגלים לקרוא יידיש? ככל שזה מראי — זוהי המציאות. ויש לקוות לה התבוננה בעת עריכת ספרים בסוג זה.

השעה המשיחית הנבובה

(סוף מעמוד 33)

אותה על ההיישבות פה או שם, במקום במקיים. בכלל אין גיאוגרפיה לספר. כלבד ירושלים לא נזכר הבל ארץ אחד בשמו. לא נאמר „יהודה" או „שומרון" או „סיני". על „קדושת הארץ" מדובר — והנה לכד אותה, ש„קדושה" מתביה זאת קלה לבד בין: ובוטה אהה ללמוד גזרה שווה לגבי „לאומיות דתית" מכויעת שהיתה שהוסה למלאכה הבובה.

כשם שאין גיאוגרפיה לספר, כך גם אין פוליטיקה לספר. עצמות אין לו. אין תולין לקדושה, ובלעדיהם אין בת ממש פעם אחת ויחידה כנו השל להכר דבר במיבוי המדיני — ואינו חוזר אלא על מליצת משרד החוץ הישראלי: אנו מצפים לשרים ישיר: זהו, ובכן, הבבוי המדיני לפעה שבת „התנ"ך נכתב כחדש"! אכנם, בסמך מדיני אחד מובא השל — ואין אופייני כמבנו: זהו „כסא השלום" של מר אבא אבן בעצרת האו"ם בתשכ"ו. מה מציין כשא זה? הנה כל תביעה פרי־כמורליות, שעשאו ביטוי לרצון הגצה הגיוחד. ויכול השל לזכור עם זאת: „ביהודה ויהודה נרקמת הארץ בהקדהנו... זאת התחייבות שאין להתכחש אליה. אל לנו לבחות שלושת אלפי שנות באמונת כלצאר ידי."

„השל עלה מבהיב „לבקור בירושלים ואוץ ישראל". בסוף זה של שורדי המפר אומר דרשני. רבות מאד נאמר בספר על „קשרנו אל הארץ", על הזמנת שעבר על יהודי הגולה והולת, כביכול, שנלמד מסבבב השל בצניין זה ניסוחים על גבי זה, ואין אהה יכול לבותך במקצת. „התקדרות של קעניין של גורל". אנו נתבעים לי כאשר לנדיבות: עלינו לגלות הכ והקרבה", כלים, מלים... כמפע ציון, כי כל התביך וכל הקור אינם מסוגלים להציג את השל אפ פעם אות לזכר: ע ל י נ ו ל ע ל ו ת!

יש מליצה שלגביה חשבתי כ מעין אי־נוחיות עצמה. ספר השל הצלה התוכה, זאת לחשב. דור ובדיר. אני מתכוון ל„קדוש של ירושלים". הרבה באר מה בספר על ירושלים, דברים יפ באמרים עליה. אך לכבר אהב ירושלים באה כאן להאפיל על־ארץ. ישנם יהודים האומרים „ירושלים, ירושלים" — כי האומר „ שליבי" הולך בתלם האיש. לא י את פיו; ובאמירת „ציון" אפשר התחמק מ„ארץ ישראל". הנה ה עצמו אומר: „ירושלים היא הבפ של הארץ". אמת ונכון. אבל התבציה מתקיימת אלא בפה ש מבצת. ויהודה על יהודה ושוב ויותרה על ירושלים. עד גלמר הלקח הזה היטב!

נגענו ב„ירושלים", ניגע גם „הבטחוה". „בוחה על ירושלים ו בהבטחוה". האמנם? ולא בקי הגנכוהי, צוה, בתוה? תמשוה הבטחות נצח בלב היהודה היא כתוב. אך היא גם מקור של זה של אירעות הנוה — גרשום ש עמד על כך, ואין צורך לחזור על דברי. אך מפי השל הודה לו הקסמים כמנו בהרבה לחזור שובר „הבטחוה" יכול להיות הותבקות והישר על קרע, של נות שעבבי". כתב פעם זאב ז'בוטינסקי אל צעירי בית"ר: „ אתבם אטעה ואותה, עד שנבבא אלי! את כה שבקש ולא מ אותו העם, בקש ולא כבא ה בקש ולא כבא הרהמבלוור: פרצוני של הדר עברי לא מ ת נ צ נ ע לחיות, כי אם ב ש ר לחיות".

פעמיים מובא בספר פירושו רבי מנחם מנדל מקוצק על הפסוק: „השמרו לכם עלות בהר ונגוע בקצהו", פירש: „הישמר לך מעלות בהר, אם אין ברצונך להגיע אל פסגתו". בין הפירוש ומתבתו לבין המסע אף לבין ההבבה המשיחית של הבבת תהוה. כך כלומדנו הספר לא ביהדעין.

על כתבי הרכבי

על התדפים מהדש של 20 הכרכים מכתבי א"א הרכבי („במעריב" משי"ן בשבט התשל"ד) אבקש להוסיף:

א) אין אלו כל כתביו, אלא רק חלקו החשוב בעברית. פירסומיו מגיעים ל־400 — כהם (לבד מעברית) ברוסית, בגרמנית, בצרפתית ובאנגלית.

ב) בר־זיספר־הרכבי (9 כרכים) הם בתוך ה־30.

ג) בתוך מפעל יודאיקה ברוסית, שממנו יצאו 6 פירסומים בעריכתו כלולה האנציקלופדיה היהודית ברוסית, שא"א ה היה בעורכיה.

ד) בבלגיה 50 שנה לפטירת הא"ה, התכולה הוזרת כתבי מחדש.

הרב ד"ר צבי הרכבי
ירושלים הבלכת,
עש"ק יתרו תשל"ד

דואר אויר · מספרות העולם

(סוף מעמוד 33)

של פורנייה, או מתאר את התקופות בעליה־לרגל — ב ר ג ל — שקיבל על עצמו לערוך מדי שנה מעיבורה של פאריס לקאתדראלה של שארטר. רק שניים ממכתביו של פורנייה מתקרבים לאיכות הגבוהה של מכתבי אל ריוויור — המכתב הראשון ששלח לפגי, בספטמבר 1910, ובו הביע הערצתו לפרוזה ולשירה של פגי ותיאר את הרושם שעשה משפט דרייפוס על משפחתו, וקטע ממכתב משנת 1913, שבו הוא מבקש להצדיק את השקפותיו האמונתיות. אגב, שני הסופרים המתכתבים נהרגו בספטמבר 1914, בקרב הגדול על המארן.

בהתכתבות שבין פגי וריוויור היה טעם מיוחד לה לבדה: השוני היסודי באופיים ובהשקפתם של שני הסופרים. דבר זה יש בו כדי להבהיר את הדיאלקטיקה האמיתית המעשירה כדי כך את אגרותיהם הארוכות. תבונה זו נעדרת ממכתבי פורנייה־פגי, שכן בין שני הסופרים הללו היו קווי־דמיון מרובים כל כך, שאפילו היתה להם הזדמנות לכתוב זה לזה בפרוטרוט יותר בכתב, היתה אל־נכון התוצאה ואריאציות נוספות על נושא ההערצה ההדדית.

* * *

בשעתו, בטרם יצא את גבולותינו על־מנת להשתקע, בסופו של דבר, בקאהיר ושם לתת ידו למערכת התעמולה נגד ישראל, נחשב מ ח מ ו ד ד ר ו ו י ש לטוב שבמשורריהם הערבים. הוא היה איש רק"ח, ר מתגבר, כי גם כיום עודנו קומוניסט. והנה, בימים אלה תורגם מבחר משיריו לאנגלית ופורסם בבריטניה.

באחד משיריו המובאים ב„מבחר שירים" מבקש דרוויש שהשיר יהיה „איזמל ביד הפרולטאריון", כותן ש„אלוהים לא ישוב לעולם אל הכדבר אלא אם התקומם", ושואל ריטורית, „מה ערכו של אדם / אם אין לו מולדת / אם אין לו דגל / ולא כתובת ?"

אולם משוררים אינם יכולים להתקיים רק על האהדה לבדה, הביקורת אמנם מציינת, כי הוא זוקף לזכותו הישגים שאינם תלויים רק בסנטימנטים שעשויה לעורר הביוגראפיה שלו (אשר איננה שוכחת את ה„יסורים" שמנתו לו מידי השלטונות הישראליים). הוא מצליח להעביר את תחושת האבידה שלו לקורא, ומבהירת האופי דרוויש הוא משורר פסימיסטי, שהגלות הפוליטית שלו, „הבלתי־נסבלת", עשתה אותו מלאנכולי. אפילו שירי־האהבה שלו מצלים את חוסר־האפשרות להגיע „לכלל התרוממות־רוח והתלהבות־חושים בעולם האחוז בצבת החרדה. המבקר משבח את מתרגמיו ועורכיו — איאן וודל ופואז טוקאן — שנמנעו מנסיון להעביר לאנגלית את המשקל של המקור הערבי וכך לא עיוותו את „השירה העצובה" של דרוויש.

* * *

באתונה יצאה עתה לאור אסופה בשם „ימים של 1951—1954" מפרי עטו של ג י ו ר ג ו ס ס פ ר י ס, המשורר היווני הגדול, חתן פרס נובל לספרות, שנפטר לפני שנים אחדות. ספריס הכין לדפוס אסופה זו, המורכבת מקטעי יומנים, עוד בינואר 1967, אך באפריל התחוללה הפיכת הקולונלים ביוון והספר לא פורסם. כזכור, היה ספריס, באחרית ימיו, נושא להטרדה וללחצים מטעם המשטר הצבאי בארצו.

היומנים הם אישיים ולא פוליטיים; אף כי התחושה הפוליטית חזקה באווירתם. בהקדמה, שכתב ספריס ב־1967, הוא מסביר זאת בכך שבחר בכתב שמשקף את האדם ולא את פעילותו הרשמית (ספריס היה דיפלומאט ותיק, שכיהן כשגריר בארצות מספר). יש לצפות,

גיאורגוס סאפאריס

שבמהרה יראו אור היומנים ה ש ל מ י ם שלו, ואז אפשר יהיה לעמוד על הצד האחר של האיש.

באסופה שלפנינו הקול הדובר הוא חופשי, הצליל רבגוני, השיפוט נאמן ועקבי, העמדה האישית מבוססת ומעמיקה. מה שנכלל בהערות הספרותיות האגביות ביותר של ספריס דין לפרגם חיים שלמים של עוצמות ספרותיות. הערות אלו, קטעי שירה, מחשבות מכל הסוגים על החיים והאירועים, משמשים בערבוביה ויוצרים ריקמה קוסמת ועשירה. נביא את ההערה על המשורר קאוואפיס, שרשם ספריס ב־ד'/1946: „אלה המרחיבים את הדיבור על סטייתו המינית של קאוואפיס; אותו דבר קרה בתחילה גם לבודליר, והוא היה אלילם של הלא־נורמאליים. אפרודיטה השחורה, לסביות, סאדיזם, כשל ביני. לבסוף הכל נעלם בהתהוות השק. מי חושב עכשיו על בודליר בצורה כזאת ?"

* * *

אסופת שירים מפרי־עטם של משוררים עברים בישראל, שעניינם מלחמה ושלום הופיעה — בלשון הספרדית — בהוצאת מחלקת הנוער והחלוץ של ההסתדרות הציונית. השירים נבחרו על־ידי ע ו ד ד ס ב ר ד ל י ק, משורר ומספר צעיר שעלה בשעתו מארגנטינה. הוא אף ערך את מחברת־השירים הראשונה בספרדית, על הנושא ירושלים, שיצאה מטעם ומוכנות חכתה להפצה רבה בקרב כתבי דרום־אמריקה.

גם אסופת־השירים החדשה נועדה להפצה בדרום־אמריקה, ביחוד בקרב נוער האוניברסיטאות. השירים, שהורגמו לספרדית בידי יהודה עדפר ושמעון שרב, הם — לפי הסדר — משל רפאל אליעז, משה דור, יהודה עמיחי, ע. כרמי, אבנר אלדן, אמיר גלבוע, יוסף שריג ז"ל, דוד אבידן, אריה סיון, אהרן ישורון, ישנ"קסס, ולדה, משה ברטאל, נתן יונתן, יאלדה גינזבר, חיים גורי ויעקב בסר. השיר הספרותי המקורי בהחברת הוא משל העורך, עוזר סבדליק, שאף הקדים פתח־דבר. האסופה קרויה „המלחמה והשלום".

רשמי מלחמה

מאת רחל אנגל

ובכן, האמנים גל של תאורי המלחמה המתרגת עמד להציף את הגלריות והמוזיאונים שלנו, לשם שהצטמצמו במבול אלבומים ב־1967 ; סימפטומים מדאיגים כבר עלים באופק. הנה — תערוכה כללית של „תוי הימים" כבר פקדה את ביתנה של אגודות וציירים בחויפה, ובה תאורי מלחמה כפי שנעצבו בידי חמישים ואחד ציירים ופסלים. שתי תערוכות־יחיד של „רשמי מלחמה" נפתחו לאחרונה בתל־אביב, האחת במוזיאון העירוני, השניה בגלריה פרטית.

אין לזלזל בקשיים שבהם מוצא את עצמו עכשיו האמן־היוצר בארץ. מצד אחד ציוריו הלום־מלחמה הוא, הלום תוצאות המלחמה ותוצאות־הלוואי למיניהן, ואולי יש בו בהלם הזה, בעצם, כדי לגרום לו לאלם (לאימות הארורה, כביכול, בדבר יחס המתחדים־התמונה). אך כדי למלט את נפשו ממבוכת ההלם, על האמן להפסיק את עצמו, להגיב, לעשות, ליצור ויותר מזה ליצור תוך התעלמות מזכרון המלחמה — זאת, דומה אינו יכול, ואינו רוצה. גילויי המלחמה באמנות — האלימות, ההרג — אינם מיוחדים לנו או לזמננו כמובן. ימיהם כימי המלחמות, האלימות וההרג בתולדות האדם. אך אינך יכול להעלות על הדעת פין תגובה קולקטיבית, מהירה, „אקטואלית" כזאת, בשכרך למשל יצירת ולסקס, גויה, דלאקרוא. או אפילו את „גרניקה" של פיקאסו, או כמה מיצירותיהם של האכספרסיוניסטים, שנתנו ביטוי להזדעזעותם הנסערות, שנקבעו על ידי מוראות הזמן, מרוס המאה שלנו.

„רשמי המלחמה" של תומרקין, שפתח בימים אלה את תערוכת היחיד שלו בגלריה „מבט", כהשלמה לתערוכתו בעלת אותו הנושא בביתן רובינשטיין, אינם אלא עבודות כפי שעושה אותן תומרקין בכל ימות השנה ובכל שנות יצירתו. ולכשם שניתן להמנה עד כה, כיצד מצליח תומרקין לצבוע [illegible] בעבודותיו [illegible] של ערכים של יופי ההרמוניה, של תוקים של עיצוב שקול ומאוזן — כך גם בעבודותיו החדשות, המבטיות במידה רבה של שקט. הן אפילו „ציוריות" עד מכביל ; כמין מיסמכים : ציורי עבודות יבשות.

הרהיטים הדוסים מוצגים כאן, לכן : הגישה ציורית מתוך הסידרה „פרשים ורוחים מסוקים ירוקים". אך בצידם של אלה מאכסות היום בלריה „מבט" גם עבודות קודמות של תומרקין, שבם הן עוסקות לרוב בנושאים תוקפניים ואלימים ובחומר המבטא תוקפנות ולוחמה, כגון: חלקי־נשק, פיסות ברזל מחוספסות, מסמרים וחודדים [illegible] גם אלימם יצירותיו של תומרקין שיצא ב־1957, הנ־דוקומנטרים של

פסלים, תבליטים ותמונות מן השנים 1957 עד 1970. מוצג היום לקהל באר־הגלריה. ברוח אלימותם עזים יצירות תומרקין מן השנים הוא הרבה יותר מ„רשמי המלחמה" הסריים, הכבר דוקומנטריים שלו.

„המלחמה", אומר תומרקין בדף הקטלוג לתערוכתו בביתן רובינשטיין, „ילדות־השעשועים של אכבעי־התקיפות בני המאה העשרים והזאבים להביאה לביתנו על היבטיה השונים; האוטוביוגרפיים: גבורה, תהילה, עדעם, הרס. ישראל, מאז היווסדה, היתה ברסיה, ומציאות זו משאירה בלקות בל המדינה ביוטביה. איננו יכול לברוח מהמלחמה, אתה חי מלחמה, אתה שותה מלחמה עם הקפה של בוקר... המלחמה עוברת ביצירתי. דומה שלעולם לא אשתחרר ממנה. אין זו מחאה, זו תגובה למצב כפוי כזיבוקי".

במוזיאונים ובגלריות

מצבים סבוכים

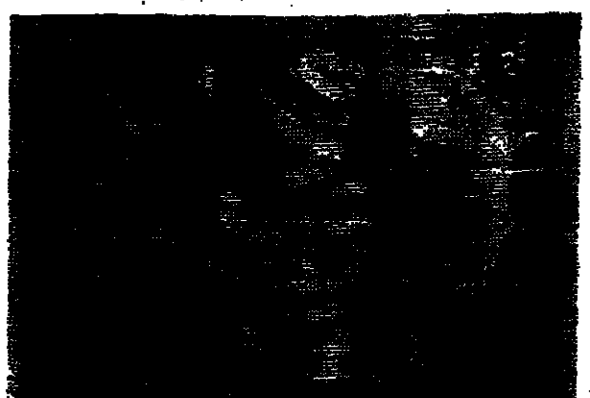

ג'רי טובלין — דיוקן עצמי (הגלגש, רשת הוטר־ברוז)

בגלריה דוגית נפתחה תערוכתו של ג'רי טובלין, אמן אמריקני צעיר שעלה לארץ לפני שנתיים, והציג עד כה מעבודותיו בתערוכות קבוצה — זוהי תערוכת־היחיד הראשונה שלו. ג'רי קורא לתערוכתו בשם הכללי „סיבוכים", ונושאה בעצם קרוב מאד לנושא המלחמה במובנה הרחב יותר, אם תרצה. קרבות נטושים בה לרוב, קרבות המתחוללים סביבך והמסבכים אותך, קרבות הנטושים בנשמתך.

האמן משתמש ביצירותיו בחמרים חדשים, שונים ומשונים, „מכל הבא לידי" כמעט, אך הוא מכוון יפה את דרכם של החמרים שהם מוליכים לי הכעיס במקצים השימושי.

יש לו כאן „תמונה", שהיא בעצם מעין הבליט העשויה מרקעת ואבזרי ברזל. ג'רי לש בה המען אותה עד שעיצב „פורטרט", („אוטו־פורטרט", הוא טוען) — ראשו של מין הומני שהגיע למאה שלנו ישר מן המאה החמש־עשרה, משהו המזכיר את אחד האוטו־פורטרטים של דירר. בו בזמן מקבילה התמונה (באותה צורבה, ובלקות המשבצות הקטנות שיוצרה הרשת) גם את העגולים שנוצרו מאותם זמנים עתיקים. עם כל זאת הוא דומה גם לאמנות ה„אופ", והיא גם למשמעות של אמנות הקינטיקה החדישה, ידידותה של אמנות הקלימאג, בעלת האורות המרצדים, בעלת המראות המתבססים על אשליות אופטיות.

מוצג אחר בתערוכה, אולי הנרכזי בה, הוא ארגז גדול שחוטים בשתלשלים מבנו, „בעין ידיד של מוגן האהיר", אומר ג'רי, כין אובייקט מכבי־תריס, כמו „אוקטופוס אלקטרוני". אך המעניין במוצגים הוא לדעתי דף נייר־הפרגאמנט הגדול, שהאמן תקע בראשו שני מסמרים ענקיים וחיברו כך אל הקיר. הנייר שמגולל היה, כדוגמת מגילות־הפפירוס העתיקה, נוחת באצבעותיו, וקצותיו שדם חוזרים אל תנוחתם הקודמת ומתגלגלים כלפי פנים, כמו תלתלים גדולים. לאחר שהנהנת הציון מן המראה הנאה של מוצג זה היא נמשכה אליו, לעיין בכתוב על פניו, באותיות כתב רגילות, בעפרון, באנגלית ובתרגום עברי שלצונו בערך כך: הצעה (כתוב בכתורה). „ונמיק לך הדר, בלא גילוטינות. כליים אלה מבוסים כלים בדבש, ונמלים, אלפים רבים של נמלים אוכלים במנו. אוכלים ב„אוביאקטיביות"; באופן „נביליי" לא־איכפתי, מן הדבש הזה. אין כאן בהברת ציור. הכוונה יותר לתאור עבודה אשר בהיבה אתה מחליף".

הצעה עצם כאן כהצבה של האמנות הקונספטואלית בטיב גילויה. ודומה כי לפנינו בין אבן־פילוסוף הבלא כרימון מהשבה והתועה ד' כהתה־יוצר. המריגלם יקרים שבהם נעשים אנשים האומרים דברים רדשים — בתחום הציור, הפיסול, או אלי אף בתחום אחר לגמרי.

אמנות העיצוב הסקנדינבית

מאת נעמי בצנר

„השפעתו של העיצוב הסקנדינבי המודרני נובעת מהצלחתו לבסס מגע חיש של מורכבת המצמצמת של המשפחות עם שיקול מעשי של היחסים בין המוצרים ובין האדם המשתמש בהם שימוש" — קובע בהקדמתו לקטלוג מר אלף בואג, המנצר האחראי לתערוכת העיצוב הסקנדינבי, המוצגת עתה בביתן לעיצוב ע"ש פלבר סקי במוזיאון ישראל.

התערוכה על שני היסודות הללו בולטת היטב במוצגים השונים והיא הגורם לכך שאין הם נשארים רק בגדר עצמים יפים, אלא יש להם קשר ישיר עם שיפור איכות החיים. הגד האסתטי הוא רק אחד השיקולים בעיצוב המוצר. חשובים לא פחות הם הנוחות והיכולת להתאים את המוצר ליצור המקומי כדי להוזילו. בתערוכה שלושה מדורים המייצגים את ההתפתחות מוצר העיצוב הסקנדינבי מאז שנות העשרים ועד ימינו:

המדור הראשון מקיף מוצרים המדגימים את התפיסה המסורתית בעיצוב הסקנדינבי המלס בו המעבבר מעבודת האמן אל הייצור ההמוני. גללים בו הפציבית שונים, כגון באגאות־סגורות או כלי־שלחן, המיוצרים ביקציות מאז שנות העשרים. אלה שנות ליבתה של אסכולת העיצוב הסקנדינבית, שהתפתחה במקביל לאסכולת ה„באוהאוס" הגרמנית. הרשמים המוצגים בולטים בפשטותם. הם עשויים מחמרים טבעיים כגון פשתן, עור, זכוכית, עץ טבעי.

המדור השני מציג את המילה האחרונה בעיצוב וכולל מוצרי שנת 1974. יש במדור זה משום הוכחה נוספת ש„אין חדש תחת השמש". באוריה מסויג ניתן לגלות כי הנוסים החדישים אינם אלא שימוש [illegible] בחמרים סינתטיים, של דגמים שהופיעו בשוק כבר בשנות ה־20, ואף הולו בגדר יצירות מופת [illegible]. ודוגמא טובה לתופעות מתבססת על העיצוב העבר ניתן לראות בסדרת של צעצועיילדים, [illegible] משנות ה־30 [illegible]

גם מה של גבי זה ולהתסך על־ידי בך בשטח איחסון, סידרת ריהוט המורכבת ממספר יחידות בסיסיות שמהן יכולים זוגות צעירים לבנות לבדם את הרהיטים הדרושים להם ולהוסיף עליהם בהדרגה. מוצרים אחרים המוצגים במדור זה הם מכשירים מדעיים שונים, אביזרים לחדרי אמבטיה, להוחלי־לימוד, לעבודת־גינה. אחד האביזרים שתושבי ירושלים יכוצאו בו תאי עזין מיוחד הוא בלם המורכב בקלות, ללא צורך במנוף, על גלגלי המכונית לשם מניעת החלקה בשלג או בבוץ.

המדור השלישי בתערוכה בא להדגים התהליכים בעיצוב המוצר. לצד המוצרים המוגמרים מוצגים גם המתווים והדגמי־הנסוי שקדמו להם. כך ניתן לעקוב אחר הדך־המחשבה שמאחורי המוצר הגמור.

הנופים הקודרים של גריגורוביץ

וולדימיר גריגורוביץ' הוא אמן צעיר בן 34, שזה מקרוב עלה ממוסקבה. תערוכתו בגלריה „גורה" בירושלים מגלה אדם השקוע עדיין עמוק בנופי ילדותו ואינו יכול, או אינו רוצה, לנתק עצמו מאווירתם וצבעיהם.

גריגורוביץ' למד בפקולטה לאמנות גראפית במכון הפדגוגי במוסקבה והיה חבר באגודת הציירים הסובייטית. הוא הציג בביריה ובבירות מזרח־אירופאיות שונות. לפני עלייתו עסק

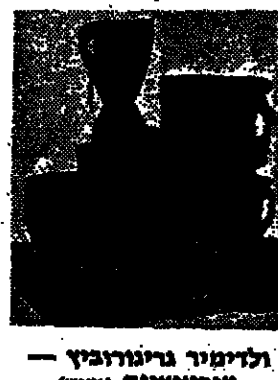

ולדימיר גריגורוביץ — ואריאציות (גואש)

בעיקר בעבודות מונומנטאליות בעיצוב קירות אמנותיים ועבודות פסיפס.

רוב הציורים המוצגים בתערוכה, אקוורלים וציורי־גואש, הם ציורי נוף רוסי המתואר בקודרות בצבעים כהים ועצובים. נושא־רגיל של הנוף הוא תמיד מבנה בודד או קבוצת מבנים הטובעים בשממונם וכמו זוכרים ימים טובים מאלה. ב„שדרות סטרוגבסקי במוסקבה" (מס' 30) למשל המבנה הדוגמי, שממה, ללא חיים ונמצא בניגוד בולט למסתורין שאצורות בקרבן כיפות הכנסיה הנראה כאלו הן שרידות בספירת אחרת, רוחנית. ב„סמרקנד" (מס' 16, 17) נראים המבנים כאלו הם עשויים שיש ונושאים משא של מאות בשנים.

בארץ מצייר גריגורוביץ' פינה בתל אביב־הישנה (מס' 24) או נוף ברמת אביב (מס' 7) והדיוקם נראים כאלו היו. ועד ציור נוף רוסי קודר החסר את השמש הבוהק המזרח־תיכוני.

גם בארץ מאפיינת הבדידות את הנופים. המבנים כואבים על־ידי אור כלאכותי הבבליט עוד יותר את קדרותם. (כדוגמת „בית בהדר" מס' 9). באחד הציורים בין אלה הבולטים במיבם בתערוכה מגיע הצייר דרך הבדידות הקודרת לתפיסה נוף שיש בה משום מעבר מן התפיסה הפוסט־אמפרסיוניסטית אל הסוריאליזם. בציור זה „ערב על חוף הים" (מס' 4) הוא מציג את השממון ואת חוסר התכלית שבזקנה בדמותו של בית בודד ששער פרוץ לרוח והזקן בכסא־גלגלים קרב אליו. אם אמנם ציור זה הוא בבחינת ציון־דרך בעל משמעות ביצירתו ולא מקרה חד־פעמי, הרי שהנופים החדשים של אף זרוחם כבר היפיכו עמו.

המופשטים של רבקה ריגר־קפלן

רבקה ריגר־קפלן היא אמנית ירושלים ותיקה אשר עלתה ארצה ב1920 מאוסטריה. היא למדה בבתי־ספר שונים לאמנות בארץ ובחו"ל ועברה בהשפעתם המשתנה שלבים שונים עד לציור המופשט שהיא מציגה עתה בגלריה „אנגל" בירושלים.

בתערוכתה מתרחשים שינויים ארכיים בכתמי־צבע גדולים המגיחים על פני הבדים. הכתמים הללו, אשר בוירדו על־גבי נייר מסוג הקיינות נבשטים הרבה מעבר לשוליהם המובדלים, תויים בתוך חלל צבוע בצבע אחיד. לעתים הלה בהם התפצלות או בוקעות מהם וצורות דמויות־ראשונים הנראים כסימנים קאליגראפיים שטים מסביב, נמשכים ובוהים הליפות. יצירות כאלו (כדוגמת מס 2, 1) מזכירות את עבודותיו של מירו למרות שהן חסרות את האווירה המשעשעת שלו. יתרונן הוא בדינמיקה הפנימית שבהרת כהן בזכות התנועה הבלתי פוסקת. ביצירות אחרות הוסרה מימד זה (כדוגמת מס' 7, 14) מכבידים גושים גדולים וכהים במידה הסטאטית שכתם. במקרים בודדים הופכה ההתרחשות השקטה להתפוצצות. אלמנטים נפרדים מן הגוש הגדול וניתזים על סביבותיהם. התוזה הטכניקה ליצירות מימד של ספונטאניה בלתי מבוקרת לכאורה, מבדילה אותן לטובה מיתר היצירות המוצגות.

ספרית־פועלים
ספרים חדשים

רוסאריו קאסטיאנוס
באלון קאנאן
אחת הסופרות המחוננות בספרות המכסיקנית החדשה, מתגנבת בחכמה ובעיצוב אסתטי עדין עולם ילדות רווי מגיה, שדים ואמונות, יצרים גועשים בתוך תרבות עתיקת־ימים.
המחברת מבכרת כסופרת מכסיקו בישראל.

יורם קניוק
סוסעץ
הסופר, מחברם של „חימו מלך ירושלים", „היורד למעלה", „אדם בן כלב", עורך מסע ספרותי מרתק אל מקורות חייו, אל אפשרויות האהבה שבין אב לבנו, בין גבר לאשה, רומאן מקורי שתחילתו בתל־אביב הקטנה והמשכו בתוך הזמן הכאוב שבו כולנו חיים.

יגינה מיילר
ההרמוניה החברתית
משנת פוריה, מגדולי־יוצרי האוטופיה הסוציאלית, משרדת התעניינות מחודשת, נוכח התמורות ההבעיות של עולם זמננו.
בין הפרקים העיקריים : העבודה ה„אטראקטיבית" ; הפאלאנסטר (היישוב השיתופי) וניהולו ; עקרונות וחלוקה של התוצר החברתי ; תורת החינוך — „השבטים הקטנים" ; יחסי המינים והזדוות ; פעילות, פנאי, מושג האושר ; ועוד.

הוצאת ספרים ש. זק ושות'
רח' המלך ג'ורג' 2, טל' 227819 ירושלים
הודעה חשובה למורים בכתות א', ב'
של בתי הספר העממיים
וביחוד למורי הכתות הפעלתניות
הופיעו אמצעי הוראה חדשים בנושא
„כתב וספר"
והם:
א. **כתב וספר** — כרטיסי עבודה לתלמיד בשלוש רמות
ב. **כתב וספר** — דפי עבודה לתלמיד
ג. **כתב וספר** — מדריך למורה
מאת רפאלה ג'ירסי
להשיג בכל בתי מסחר לספרים בארץ

מולד
יצאה לאור חוברת מס' 29—30 של „מולד" וזה תכנה: מחיר הפיכחון — ישראל קולת, סיכום ביניים בין שתי מערכות — יגאל אלון, כיפורים — אפרים ברוידא, חזון לימים — מ.ת. עמישי, ויכוח מוסעה — מ. בן־יוסף (המר), על יוסף בוסל — יהושע מנוח, עצמיות יהודית במשנת א"ד גורדון — אליעזר שביד, ארץ הבחירה — זרובבל גלעד, מימים ראשונים — ש"י עגנון, סימבוליזם מיני בשומר הקדומה — ש.ב. קרמר, מעשה בזקן צבוע — ה. שירמן, שני שירים — אורציון ברטנא, האינטגרציה החברתית ומדיניות החינוך — צבי לם, על סף בית הכנסיה: מועצת המדינה הזמנית — ש. טבר, שיחה עם סטאלין — י. ברזילי, היהדות והיהודים בעיני וולטר — יעקב כ"ץ, דירקהיים ומסורת ישראל — סטנלי מרון, על קרל יונג — ר.י. צבי ורבלובסקי, האנס קלון ויהדותו — נתן פיינברג, עם דוד הופשטיין — ישראל גוטין, שאלות ותשובות — יוסף שכטר, מדע האדם וראשית דתו של עם ישראל — רפאל הלוי, ספר האמונות לרבי שם־טוב בן שם־טוב־מאיר בניהו, הלשון הערבית בהתפתחותה — משה פיאמנטה, סיפורי „גברי" לש. הלקין — יוסף דן, התחנה של יהדות ארצות הברית — ח"י ברוה.
מחיר החוברת הכפולה — 7 ל"י. דמי החתימה לשנה — 22 ל"י. החתימה מתקבלת במשרד „מולד", רחוב פינסקר 2, תל־אביב.

משרד העבודה
מחי' המדידות
רח' לינקולן מס' 1 ת"א
מפת צלום מלווה ישראל 1:500,000
יצאה לאור מפה חדשה שהוכנה בעזרת תצלומים מלווין שגובה טיסתו 920 ק"מ בקירוב. מפה זו מהווה נסיון ראשון בישראל להכנת מפה מתצלומי לוויינים. מחיר המפה — 6 ל"י.
המפיץ הראשי בישראל: ההוצאה לאור, משרד הבטחון, רחוב ב' 29, הקריה, תל־אביב, טל. 255286. האספקה לחנויות הספרים באמצעות חב' לוי כהן ושות' בע"מ, רחוב נחלת בנימין 5, תל־אביב. להזמנת המפות מאגף המדידות יש לצרף — 2 ל"י דמי אריזה ומשלוח בדואר רשום.

הוא נפגש עם סופרים מגדולי הספרות העולמית והישראלית ראיין אותם והציגם קודם כל מצידם האנושי ואח"כ מצידם הספרותי
משה דור
לגלות לאדם אחר
ספר חדש הפורץ את „שריון המגן" של האדם הסופר, ומקל עלינו להבין את הלב, המניע את היד הכותבת.
ספר חשוב לכל חובב ספרות, לכל סטודנט ותלמיד תיכון
ספרית־מעריב
הוצאת הקבוץ המאוחד — מהדורת
המחיר 16 ל"י
להשיג בחנויות הספרים או ישירות באמצעות התלוש הרצ"ב
לכבוד ספרית־מעריב ת.ד. 20208 ת"א
א. נ.
אבקש לשלוח אלי את הספר „לגלות לאדם אחר"
מצ"ב סך 16 ל"י בהמחאה מס' ________
משוכה על בנק ________
שם ________
כתובת ________
תאריך ________ חתימה ________

הופיע
מדריך מס־הכנסה לעובד השכיר
מאת
ראובן גולדברג, רואה־חשבון
בהוצאת
ספרית המינהל
מיסודה של הסתדרות הפקידים
בספר:
החידושים האחרונים בכל הקשור לניכוי מס־הכנסה מהעובד השכיר.
בספר טבלאות ולוחות־עזר מעודכנים.
הוא מיועד לרואי־חשבון, למנהלי־חשבונות, ליועצי־מס ולכל העוסק בניכוי מס משכר.
הפצה:
אור וקול — אבן־גבירול 40, ת"א
הסתדרות הפקידים — ארלוזורוב 93, ת"א

בית הורים
ומחלקה לחולים כרוניים
רמת טבעון
חברה ישראלית — קנדית בע"מ
קרית טבעון
רח' התורש 25—23
טלפון 931229
ת.ד. 1026 קרית טבעון
מזמין הורים ליהנות מ־:
* גן מרווח
* בנין חדיש עם כל השכלולים
* הסקה מרכזית
* פעמון ליד כל מיטה
* השגחה רפואית 24 שעות ביממה
* פעולות תרבותיות והרצאות
* מכון לפיזיותרפיה
* ריפוי בעיסוק
* מטבח כשר ודיאטטי
אנו שולחים פרוספקט לפי הזמנה.

במלאת ארבעה שנים לפטירתו של ש"י עגנון
יצא לאור
פרשנות לחמישה מסיפורי ש"י עגנון
מאת הלל ויס
והיא תעקוב למישור ; שני תלמידי חכמים שהיו בעירנו ; המטפחת ; תהילה ; מעשה ברב שורי זהב
עקד

הופיע פתחים א (27)
לקוחים מן המלחמה
★
משמעות השואה
★
ספרים
★
להשיג בקיוסקים או בת.ד. 7295 ירושלים

עשה כסף
אם הנך בעל המצאה מקורית
בשטח בשווקים אצמעים
פנה נא ל־
בג.כ.ג' בע"מ
יבוא מבציאים בינלאומי
תל־אביב, ת.ד. 1104
טל. 751048, 759848

הופיע **„תחומים וחותם"** חדש
ספרו השני של אברהם־בלאט
בחינות בספרות לאור ערכים
להשיג בכל החנויות
הפצה ראשית „בית עלים" תל־אביב, רח' קרל נטר 3.

עבור סוכנות בלעדית
בעל חנות מרכזית בדרך יפו ת"א
מחפש הצעות רציניות
טל. בבית — 877845 שבת כל היום
בעבודה 828140 18.30—6

עתה יותר מתמיד עיין ב:
מפי בודהא
לקט פסוקים מתוך „דרך האמת"
(„דהמפדה")
הוצאת: ת.ד. 27019, יפו
המחיר: 6 ל"י
הפצה ראשית: „בית עלים" טל. 623959 תל־אביב

מזגני אויר • מקררים
AIRCONDITIONERS • REFRIGERATORS • FREEZERS
Amana
אחריות מלאה ע"י המפיצים בישראל:
שרון תעשיות מיזוג אויר בע"מ
רמת־גן, רח' גלעד 2, (פינת אבא הלל 12) טל. 733251 פתוח: מ־8 עד 4

יום ו' 1.3.74 — ז' באדר
סוריאליסטית [illegible]
לחבר של הספר אליעזר א. [illegible]
[illegible]ית הנבון [illegible]

مكذا من الأصل

هكذا من الأصل

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע ... לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע ...

תיאטרוני ישראל

התיאטרון הלאומי הבימה

כך אוהבים האחרים
תל־אביב האולם הגדול
מוצ"ש 2.3 ב־8.30
יום ב' 4.3 ב־7.30
יום ג' 5.3 ב־7.30
יום ד' 6.3 ב־7.30

הו, הו יוליה
תל־אביב האולם הקטן
מוצ"ש 2.3 ב־8.00
יום א' 3.3 ב־7.30
יום ב' 4.3 ב־7.30
יום ג' 5.3 ב־7.30
יום ד' 6.3 ב־7.30

שלום שלום ואין שלום
יום א' 3.3 צה"ל
יום ב' 4.3 צה"ל
יום ג' 5.3 צה"ל

כמו דמעה בים
תל־אביב האולם הגדול
יום ד' 13.3 ב־7.30
יום ה' 14.3 ב־7.30
טל. הקופה 283742, ת"א

התיאטרון הקאמרי

מלון פלזה
מוצ"ש 2.3 תל־אביב
יום ב' 4.3 צה"ל
יום ג' 5.3 צה"ל

נעורי ודה'לה
יום א' 3.3 תל־אביב
יום ב' 4.3 תל־אביב
יום ג' 5.3 תל־אביב

כטוב בעיניכם
יום ד' 6.3 תל־אביב
יום ה' 7.3 תל־אביב

יעקב'י ולידנטל
הצגות אחרונות
מוצ"ש 2.3 ב־7.00—9.30 צוותא
יום ד' 6.3 ב־8.30 צוותא

כרטיסי כניסה להצגות בת"א בימי חול 5—7 ל"י בשבתות 6—10 ל"י

התיאטרון העירוני חיפה

מבקר המדינה
מוצ"ש 2.3 חיפה
יום ב' 4.3 חיפה
יום ג' 5.3 חיפה
יום ד' 6.3 חיפה

עפולים אחרונים
יום ה' 14.3 6.30 חיפה

אנשים קשים
יום א' 3.3 צה"ל

כטוב בעיניכם
יום א' 10.3 חיפה
יום ב' 11.3 חיפה

מה אני חושבת על מלחמה
יום ב' 4.3 חיפה
יום ג' 5.3 צוותא
יום ד' 6.3 חיפה

סינדרלה
הצגת בלט בביצוע תיאטרון פיקולי חיפה
יום ד' 8.3 ב־11.00־3.00

בקרוב
קילבעסער 22

בית הצנחן
רמת־גן
ריקודים והרקה בידור
מוצאי שבת 2.3.74
בהופעת:
ריקי גל
דני ליטני
בליווי תזמורתו של קובי אושרת
ריקודים לצלילי הכוכבים הכחולים
החל משעה 20.00

ביום חמישי 7.3.74
נשף פורים ענק
ריקודים, בידור, התחרות תחפושות והגרלות

מוצאי שבת 9.3.74
גדי יגיל
בתכניתו החדשה

כתובת:
רחוב רוקח, כניסה דרך אבא הלל 155 (לפני שילוט)

לינדה מרלו
אשה בעלת אקדח, המפעילה את אגרופיה ואת חמודותיה בשיטה היעילה ביותר

אשה נוסח ג'יימס בונד

BIG ZAPPER

קראו לה
זאפר הגדולה

הצגת בכורה ארצית • ממוצאי־שבת, 2.3.1974
בקולנוע „מוגרבי" תל־אביב • 9.30, 7.15, 4.30
בקרוב: חיפה „ארמון" • ירושלים „הבירה"
שבעה כוכבים בצבעים — רק למבוגרים

אגודת הסטודנטים אוניברסיטת תל־אביב

מועדון בר־מינן

החל משעה 21.00
רקודים
לצלילי התזמורת **עונות השנה**
בתוכנית אמנותית:
א. **צחי נוי** — בדרן חקיין
ב. **שלישית יוצאי להקת פיקוד צפון**
במקביל באודיטוריום בר־שירה
תוקרן בשעות 22.00 24.00
זורבה היווני
✶
מחר מוצ"ש ה־2.3.74 בשעה 21.00
במועדון בר מינן **רקודים** לצלילי תקליטיה עשירה
החל משעה 21.00
יוקרן באודיטוריום בר־שירה
סרט פעולה מעולה
✶
בשעה 20.00
חוג לרקודים סלוניים
✶
הכונו!
ביום שישי ה־8.3.74
לנשף פורים נרנדיוזי!
הכניסה עם תעודת סטודנט בלבד!

להקת עידית זגבה
בהצגת הבידור

הפרדת כוחות
תכנית הבידור שנרקמה בסיישרון להפרדת הכוחות

אושיק לוי
מתי בסבי
טוביק אריגון

כפר־סבא „עמלי" הערב 1.3 ב־9.00
תל־אביב „אהלי" מוצ"ש 2.3 ב־7.45—9.45

להקת "עידית זגבה"
בהצגת הבידור
הפרדת כוחות
כפר־סבא „עמלי" הערב 1.3 ב־9.00
תל־אביב „אהלי" מוצ"ש 2.3 ב־7.45, 9.45
רמת־גן „אורדע" יום ו' 8.3 ב־9.30
חיפה „שביט" מוצ"ש 9.3 ב־9.30

להקת "כוורת"
סיפורי פוגי
יפו „אלהמברה" הערב 1.3 ב־9.30
קרית־ים „ניצר" מוצ"ש 2.3 ב־7.45־9.45
פתח־תקוה „היכל" יום ב' 4.3 ב־8.30
קרית אתא „שביט" יום ג' 5.3 ב־8.30

פסטיבל
הגשש החיוור
רמת־גן „אורדע" הערב 1.3 ב־9.30
יפו „אלהמברה" מוצ"ש 2.3 ב־9.30
תל־אביב „אהלי" ערב פורים 7.3 ב־9.00
ק. ביאליק „סביון" יום ו' 8.3 ב־9.30

המופעים האידיאליים לגבי „זגבה", להקה בהנהלה המקצועית לשעשועי כתובת מפיקים: „ארמאי" טל. 611579

משנכנס אדר מרבין בשמחה

תוכניות פורים
של
הטלוויזיה הלימודית

„אביזורים לתחפושות"
בהנחיית עוזיאל להורים ולילדים על תחפושות ועל אביזורים.
יום א', ט' אדר, 3.3.74 בשעה: 16.00

„בעמי שמר וידידיה מרחוב האוניברסיטה"
נעמי וידידיה במפגש פורים עליז.
יום ב', י' באדר 4.3.74 בשעה: 16.00
יום ד', י"ב באדר, 6.3.74 בשעה: 17.05

„תחפושות לפורים"
בהנחיית עוזיאל בתוכנית נוספת על: „תחפושות לפורים".
יום ד', י"ב באדר, 6.3.74 בשעה: 16.14

„קרקס"
תוכנית מיוחדת לחג הפורים.
בהשתתפות:
ניצה שאול, עורא דגן, גדעון זינגר, אבנר חזקיהו, טוביה צפיר, יורם בוקר.
יום ה', י"ג באדר, 7.3.74 בשעה: 16.00
יום ו', י"ד באדר, 8.3.74 בשעה: 14.00

המרכז לטלוויזיה לימודית

התיאטרון יכל בגאון מציג:

חוה אלברשטיין
והפלטינה

תל־אביב בהדור הערב 1.3
2 הצגות ב־9.30 ובחצות
ירושלים „בית העם" מוצ"ש 2.3 ב־9
גבעתיים „הדר" יום ו' 8.3 ב־9
כרטיסים בבית מכבי „לאך" (יחזי) כבר דיזנגוף 14 ת"א טל. 222465, „קסלר" והסוכנויות. טל. בהדור 263178, בירושלים „כהנא" והסוכנויות

כלבו־בידור

דודו דותן
תכנית יחיד בתוספת...
עידית דותן

הצגות ה־100
תל־אביב „בית ציוני אמריקה"
הערב 1.3 10.30
כרטיסים „לאך" בכרטיס בקופה

משרדי הבקה: סוקן־בלוך 24, ת"א טל. 247257/8/9

ב"ה
אגודת הסטודנטים אוניברסיטת בר־אילן
במוצ"ש 2.3.74 י' אדר תשל"ד בשעה 21.00
תועלה אי"ה באודיטוריום ההצגה
„קול קרא והלכתי"
(חנה סנש — ערב תיאטרון במשחק ובזמר)
שחקנים — הקאמרי והבימה.
לאחר ההופעה ריקודים באוניברסיטה.
אוטובוס אחרון בשעה 01.00.

סוף סוף עבר צנזורה!
ברברה הרשי
(„עשי לנו ילדי", „הקיץ שחקי")

חשמלית
ושמה
ברטה
בקרוב!

סבן־פלית מציגה:

להקת הייצוג היוונית
פרטנון
בהנהגת שגיב יגן

ריקודים, שירה, בוזוקי, פולקלור והווי של אהובי

תל־אביב „היכל התרבות"
יום ב' 25.3 ב־8.00
כרטיסים ב„רוקוקו" דיזנגוף 93 טל. 223663 וביתר המשרדים.

יום ו' 22.3 עין־גב ב־9.00
יום א' 24.3 עין השופט ב־9.00
יום ב' 26.3 יפעת ב־9.00
יום ד' 27.3 יגור ב־9.00
יום ו' 29.3 „קרון" ב"ש ב־9.00
יום ב' 1.4 גן שמואל ב־9.00
יום א' 31.3 ירושלים „תיאטרון ירושלים" ב־9.15

המרכז הישראלי של אי.תי.אי. | **המועצה הבריטית**

מיכאל קוסטוב, מלונדון

מנהל משנה ויועץ ספרותי של התיאטרון הלאומי בלונדון
ירצה בשפה האנגלית על

1. תגובת הסופר לתקופת משבר
בירושלים: 4 במרץ, בשעה 16.15 האוניברסיטה העברית (בנין לאונרמן)
בתל־אביב: 5 במרץ, בשעה 20.00 בבית ציוני אמריקה

2. התיאטרון הלאומי והעממי
בירושלים: 13 במרץ בשעה 17.00 בתאך
בתל־אביב: 12 במרץ, בשעה 16.30 בצוותא
בחיפה: 14 במרץ, בשעה 21.00 בתיאטרון חיפה

הכניסה חופשית

פטפונים B.S.R. - 144, 128 מקצועיים
(אפשרות לראש מגנטי) תצוגה ומכירה
פוטו־סטריאו ספורט בריהודה 8 תלאביב

מועדון „דרייב־אין"
הערב בשעה 9.45
„היו זמנים במערב"
עם צ'רלס ברונסון, הנרי פונדה וקלאודיה קרדינלה

הוהב.
הצטרף למטיילי היליס־טרמפיסטים

מועדון קולנוע
הוד
היום בשעה 2.30 אחה"צ סרט בעל 8 האוסקרים
„קברט"
עם ליזה מינלי
היום בשעה 10.00 בערב
„ההרפתקנים"
דיזינגוף 101 ת"א

התעמלות לנשים לטיפוח הגוף
רק 12.50 ל"י לשבוע
מסנים ביד ובמכונות משוכללות
טיפול לאחר לידה
מכון „ונוס"
דיזנגוף 171, הכניסה מרח' קק"ל 43, ת"א
טלפון 220146

גת ת"א
יום ששי 1/3
בשעה 2.30 אחה"צ
ג'והן ויין
צ'יסום
בצבעים • סינמסקופ

סינמטק מרתף
מפיצה „ג'" (יורה) הלילה בשעה 10.30
„הסוכנות מגע"
עם לי מרוין (קט־בלו) ואנג'י דיקנסון

בגן־הוואי הערב ובכל ליל שבת
תזמורת הוואי
ליד המיקרופון הזמר רוני מנדס
מחירים עממיים

קרא
להיטון
שבועון הבידור לכל המשפחה

DRIVE-IN CINEMA TEL-AVIV

קולנוע דרייב-אין ת"א

קולנוע **דרייב־אין** טל. 777177 מציג:

הצגה ראשונה בשעה 7.15
לכל המשפחה
סרטו של וולט דיסני
"רטובים ועליזים"
עליצות, וצחוק עד דמעה
מהווי המלחים
* פול סילבר * רוברט מורס * סטפניה פאוור *

הצגה שניה בשעה 9.30 שבוע 2
יש שוטרים גרועים ● יש שוטרים טובים וישנו גם בוליט
סטיב מקווין
הוא **בוליט**
בהשתתפות: * רוברט דיוואל ("הסנדק") * ז'קלין ביסט ("הגנב שבא לסעודה") * רוברט ווהן
במוצ"ש 2.3 בחצות: * גרייס קלי נסיכת מונקו, ריי מילנד "אליבי"

בידור לעם. מגיע לכל בציג:

יוסי בנאי
בערב שירים ופזמונים
פרצוף של צועני
ניהול מוסיקלי: יוני גרשובסקי
נגנים: יוסי לוי: גיטרה, חליל
צבו לו: כלי הקשה
עמי פרגל: גיטרה בס
י. גרשובסקי: פסנתר צ'מבלו

תל־אביב צוותא
הערב 1.3, 2 הצגות
21.30—9.00ב־
בית העם "בית העם"
מוצ"ש 2.3 ב־9.00

גדי יגאל
יגיל בשן
בלוף ומסורת בת 7 נגנים

לתושבי אשדוד
"אסטר" מוצ"ש 2.3 ב־9.00
כרטיסים: בשרד יונה
וקופת קולנוע "אסטר"

ציפי ציפי
בנג-בנג
ציפי-שביט
בהצגה לילדים

פתח־תקוה
"קולנוע" מיה 1.3
ב־5.00 אחה"צ
תל־אביב "בצוותא"
שבת 2.3
ב־3.30 אחה"צ

הפקה: בידור לעם בע"מ, רח' דיזנגוף 108, ת"א טל. 223174/5 הזמנת כרטיסים בא"א-הקופה טל. 223462

"אסקר"
מודיעה ללקוחותיה באיזור ת"א

◀ לרגל העברת המחסן
לאיזור התעשיה של פ"ת
יסגר המחסן בתל־אביב
ב־3 במרץ 1974.

▼
המחסן החדש (הכניסה ליד "סופרגז"),
טל. 291—905, 573—911,
יפתח ב־10 במרץ 1974.

המשרדים בתל־אביב נשארים ללא שנוי.

מועדון 2.2
בטכניון

יום שישי 1.3.74
* שני סרטי קולנוע
* ריקודים לצלילי התקליטים
* בג'רג'יל: בשעה 23.30
דורית ראובני
יעקב בודו

במוצ"ש ובימי שלישי
ריקודי עם ועמים
סרטי קולנוע

ודיסקוטק 2.2 בפעולה
המועדון פתוח
בימי שישי שבת ושלישי
יום חמישי 7.3.74 ב־9.30
דיסקוטק 2.2 בפעולה
18—22 2 סרטי קולנוע

לכל הפעולות הכניסה לסטודנטים ולבנות בלבד

הודעה חשובה לבעלי מגרשים למכירת מכוניות

ברשותנו מכוניות משומשות מכל הסוגים (שנתיים על הכביש) במצב מצוין, במחירים זולים.
לקבלת פרטים נוספים לפנות בכתב בשפה העברית

R. GURFINKEL 5025
PULHEIM LUCHSWEG 33
W. GERMANY

מועדון הצפון
מזמינכם לרקוד ולבלות
במוצ"ש 2.3.74
באולמי דות
רח' בן־יהודה 84 ת"א
(מול קולנוע "בן־יהודה")
עם להקה
"המשכנעים"
ליד הביקורתון
רוני מנדס
בתכניה האמנותית
הזמר האיטלקי
אנדריי
הכונו לנשף פורים
במוצ"ש הבא

לכל לקוחות גרונדיג - בירושלים

מעתה שרות מורשה לכל
מוצרי גרונדיג
רלגוד אלקטרוניקה בע"מ
רח' אריסטובולוס 4

כן נמשך השרות לדואל ולגרץ.

קריון
התשובה "הטוטאלית" לקשקשים
"קריון" השמפו החדש של "יוליה" נגד קשקשים

לזכר המאורע ששינה את פני המלחמה
מדליון חציית התעלה

הוצאה והפצה בלעדית: "משכן", חיפה,
רח' בלפור 3 (בקומה), טל. 645028, 84477
דרושים סוכנים להפצת המדליון בארץ ובחו"ל

קיבוץ ותיק בצפון

מעוניין ברכישת
מפעל תעשייתי

ל־25—15 עובדים

מעוניינים גם בפרוייקט שבתכנון

הצעות נא לפנות לה.ד.
30051 ת"א למספר 1360

למכירה
חדר סאונה
יבשה (פינית) קומפלט
כולל ציפוי מעץ אורן
ספסלים, תנור מטרמוסטט
★
בפרטים לפנות בשעות העבודה מ־8 עד 15
בטלפון 252343 תל־אביב

השתחררת ממלואים?
סיימת סדיר?
בוא לקבוץ פרוד

הצטרף אלינו ותשתלב בחיי החברה והמשק

כתוב בליווי פרטים לסמדר
קיבוץ פרוד ד.נ. מרום הגליל

לתשומת לב!
גב' קורה
מגלה עתידות ידועה אינטרנציונאלית
מתשלויזיה הישראלית תגלה לכם את עתידכם (שמחות וצרות, בקלפים, קף היד, כתב, תל, אש, אסטרולוגיה. כ"כ יכולה להם לכם יעוץ (עזרה) בנשואים, אהבה, כסף ומחלה. קבלת מבקרים בימים א', ב', ג', ד', ה', ו' ת"א, רחוב גאולה 29, קומה ב' (אלנבי-מוגרבי) בין השעות 10-12.

במוצ"ש
רוקדים במועדון
של בלה הצמרת
באולמי הנשיאים
רח' יצחק שדה 34 ת"א
ובזמורת
עם הזמר
סם אנטוני
בהוכנית הזמרים הכושים מאנגליה
CHARLY DABLY
TONY RAY
הכונו לנשף פורים
ביום ה' 7.3.

זאב רווח

בתפקיד
פאפא ליאון

הצגות ה־300
חיפה "אורה"
הערב 1.3 ב־9.00
תל־אביב "בית החייל"
מוצ"ש 2.3 ב־8.30
עפולה "גיל רון"
יום ה' 6.3 ב־8.30
הוד השרון ב. הפועלים
יום ה' 7.3 ב־8.30
כרטיסים "כתר" 31688
ובמשרדים

המטרה
בלוי מספר ימים אביביים נפלאים
* הנוף: מרהיב
* המיקום: שפת הים
* התקשורת: טלפון ורדיו בכל חדר
* שרות ביוחד: סאונה, חדר משחקים, ביליארד וסנוקר
* מיזוג אויר מלא
* מטבח מעולה
* חול חוף הרחצה ובריכה שחיה
* שרות אדיב
●
כל זאת תמצא אצלנו
במלון החדש
אתנה פלאס
בנהריה

הצעה ביוחדה: סוף שבוע כולל ארוחת בוקר במחיר של 35 ל"י ליום (כולל מיסים).
נותרו מספר מקומות בלבד לחג הפסח
הזמנות טל. 04-922381/2
ת.ד. 335 נהריה

קולנוע "שבת"
בני־ברק
לאחר שיפוצים
בהנהלה חדשה
פתיחה במוצ"ש 2.3
2 הצגות
ב־6.45—9.00
קזבלן
במשך השבוע 3 הצגות
3.30, 6.30, 8.45

לפורים
שירה בציבור עם
שקופיות
יפות
(מעוטרות בצבעים)
ומנוקדות במלואן
*
בקש קטלוג: בנציון
ת.ד. 6543 תל־אביב
טלפון 223746

השבוע בבתי הקולנוע

תל־אביב

במוצאי שבת: 7.15, 9.30
מיום ה"ל: 4.30, 7.15, 9.30

אופיר: שבוע 5 ברם לבסר אלן דילון בסמורסיי

אסתר: שבוע 5 לי מרווין ז'ין פונדה כאם באה

אורלי: שבוע 6 מנוי חייל... פל' אול ...

אלנבי: שבוע 9 הלמר מתיאו גיארדי ...

אסתר: שבוע 9 ... כל אני אוהב ...

בן־יהודה: על מי מפיל פולנסקי מבוגר ...

גורדון: שבוע 4 ... הבורגנות ...

גת: שבוע 3 הלמר מתיאו ...

דקל: 6.30, 9.30 ...

דרייב־אין: 7.15 רטובים ועליזים, 9.30 בוליט בתוק אליבי

הוד: שבוע 4 ... ז'ין ...

חן: 7, 9 שבוע 4 ...

זמיר: יוקנה של בתולה

ולי: שבוע 3 תום פטיט

מוגרבי: הצגת בכורה ...

לימור: שבוע 3 ...

מקסים: שבוע 8 ...

מרכז: 7.30, 9.30 הצגה בכורה ...

מעוף: כרם הכרמת

סמדר: 7.30, 9.30 שבוע 3 ...

סינמה 1: ריצ'ארד האריס ...

סינרמה: שבוע 2 ...

פאר: 6, 8 חרם ...

פאר: שבוע 9 ...

פריז: שבוע 2 ...

צפון: ...

רבת־אביב: ...

תכלת: שבוע 6 ...

תל־אביב: שבוע 2 ...

תמר: שבוע 3 הצגת בכורה ...

יפו

בשעות: 7.00, 9.15

גת: ריאו אנגל, ז'קלין ביסט הגנב שבא לסעודה

צליל: לי מרווין ...

בת־ים

בשעות 7.15, 9.30

עדנים: ...

בת־ים: ...

סביון: ...

עצמאות: ...

רמת־יוסף: שבוע 3 מרלון ברנדו ...

חולון

בשעות: 7.15, 9.30

ארמון: ...

גיל: ...

מגדל: שבוע 9 ...

סבוי: 7, 9.30 מרלון ברנדו ...

רון: 7, 9 ...

ליגה: שבוע 2 ...

חיפה

במוצאי שבת: 6.45, 9.00
מיום ה"ל: 4.00, 6.45, 9.00

אורה: ...

אורות: שבוע 3 ...

אטלנטיק: ...

ארמון: ...

בית־העם: ...

גלאור: ...

הדר: שבוע 3 ...

ירושלים: ...

מוריה: 6.30, 9.00 ...

מירון: ...

מקסים: שבוע 3 ...

פאר: ...

ציון: 6.30, 8.45 ...

קולנוע: ...

רון: ...

שביט: ...

ירושלים

במוצאי שבת: 7.00, 9.00
מיום ה"ל: 3.45, 7.00, 9.00

אדיסון: ...

איזרג: שבוע 9 ...

אורנה: 6.45, 9 ...

אורגיל: 6.45, 9 ...

אריון: ...

הבירה: ...

חן: ...

ירושלים: ...

מקסים: 6.45, 9 ...

עדן: ...

רון: 7.45, שבוע 5 ...

רמלה

לוד

בשעות: 7.00, 9.00

ראשון־לציון

בשעות: 6.45, 9.00

נס־ציונה

רחובות

אשדוד

אופקים

גדרה

קרית מלאכי

פרדס־חנה

רמת־גן גבעתיים

בשעות: 7.15, 9.30

עכו

עפולה

בשעות: 6.30, 8.00

קרית שמונה

הרצליה

בשעות: 7.00, 9.00

נתניה

כפר־סבא

בשעות 7.00—9.15

חדרה

פתח תקוה

בשעות: 7.00, 9.00

קרית אונו

בני־ברק

אור־יהודה

קולנוע **שרון** נתניה
טל. 22909
"גבר עם כבוד"
עם
קירק דוגלאס
7.00—9.15

קולנוע פריז
הערב ב־9.00 וב־12.00
"פולחן האלימות"
סרט נדיר
עקב עומס בהצגה שניה
הקדם ובוא לראשונה

קולנוע "דקל"
פרדס־חנה
מרלון ברנדו
מריה שניידר
בסרט השנה
הטנגו האחרון בפריז
במוצ"ש — 6.30—8.45

מגזין האקספרס
במוצ"ש
2.3.74
לסטודנטים ואקדמאים
ולבילויי 25 +
* הזמרת החינגית
רחל עגת
* הזמורת המעולה
"הנרקיסים"
בהרכבה החדש
המלך ג'ורג' 48 ת"א
בניין קולנוע מקסים (במרתף)

חולצות ומכנסי גברים

בית רחל
גדרה
במוצאי שבת 2.3.74
בשעות 7—9
הסרט
הבריחה
עם: סטיב מקווין
אלי מקגראו

בידור לעם נועם סמל מציג:
לתושבי הקריות
קרית־ביאליק "סביון" הערב 1.3 בשעה 9.00
יגאל בשן * אורי זוהר
שלישיית שוקולד מנטה מסטיק
כרטיסים: קופת "סביון" קרית־ביאליק

גדולה

פסטיבל
השעשו...

...ות פורים
של
...יזיה הלימודית

קוסטוב, מלונדון

המרכז לטלוויזיה ...

128, 144

מכזا من الأصل

هكذا من الأصل

בידור

לאן השבוע · לאן השבוע · לאן השבוע · לאן השבוע ...

בימות במועדון התיאטרון
ת"א מנדלי 7 טל. 230039

המלחמה האחרונה (שם זמני)

האם דיין התפטר?
הערב — 2 הצגות 9.00—11.30
מחר — 2 הצגות 8.30—10.30

מסע הקסמים
הצגה לילדים
מחר — 11.00 לפנה"צ
הצגות מיוחדות לפורים
יום ה': 3.00 אחה"צ, יום ו': 11.00—3.00
שבת: 11.00—4.00, יום א': 11.00—4.00

פורים במועדון!!
יום ה' — 7.3 ב־10.00
הכינו כרטיסים מראש!

כרטיסים ב"לאן" (אצל יוקי) וביתר המשרדים ולפני המופע במועדון. לקניית הצגות להתקשר למשרדנו 246246־7 לפנה"צ.

Lee עושה אנשים יפים.

בלט פיקולו חיפה
מציג
סינדרלה
כוריאוגרפיה: ליה שוברט

תיאטרון עירוני חיפה
ביום שישי 8.3.74 בשעה 11 בבוקר
ובשעה 3 אחה"צ
כרטיסים להשיג בקופת התיאטרון העירוני חיפה, גרבר בכרמל, קופת נבט, קופת מכבי וקופת חיפה בהדר.

הסינמטק הישראלי
בית עובד העירייה, רח' פומבדיתא 4
מקרין סרטי ילדים מיוחדים
סרטים לנוער ולהוריהם — ימי ב' בשעה 16.00
4.3 — חופשה ברומא (עם אודרי הפבורן וגרגורי פק)
11.3 — לילה בקזבלנקה (האחים מרכס)
18.3 — יומנה של אנה פרנק
25.3 — תעלת בלאומילך
1.4 — האריה (עם ויליאם הולדן וקפוצ'ין)
סרטים לילדים ולנוער — ימי ה' בשעה 16.00
7.3 — שבע כלות לשבעה אחים
14.3 — ליצן החצר (עם דני קיי)
21.3 — אבוט וקוסטלו בבניין הזרים
28.3 — גבורתה של לאסי
4.4 — טובי טיילור בקרקס
לחברים ולמנויים 1.50 ל"י הכרטיס
לאחרים —.2 ל"י הכרטיס
טל. משרד: 284425 - טל. קופה: 235865

צוותא להרבות התקדמה

הערב 1.3	ב־9.00 וב־11.30 — יוסי בנאי בתכניתו — "ברצף של צעצני". ניהול מוסיקלי: ירון גרשובסקי.
שבת 2.3	ב־11.11 בבוקר — סדרה 11:11 — השלישיה הישראלית: דניאל תקסטר — פסנתר, מנחם ברויאר — כנר, צבי הראל — צ'לו. עדי עציון — סופראן, צילה גרוסמאייר — סופראן, גיורא באורי — בריטון, עידית צבי — פסנתר. בתכנית: שקלקוש, נ.א. מוצרט, י. ברהמס.
	ב־3.30 אחה"צ — "ציפי ציפי בגג בגג" — הצגת הבידור לילדים עם ציפי שביט בליווי תזמורת.
מוצ"ש 2.3	ב־7.00 וב־9.30 — צוותא והתיאטרון הקאמרי מציגים: "יעקובי ולידנטל" (שם זמני).
יום א' 3.3	ב־7.30 בערב — "בתור לכוכבים" — ערב מערכונים ברוסית בבימוי נינה מיכאלס.
יום ג' 5.3	ב־8.30 בערב — צוותא מארחת את במה 2 של תיאטרון חיפה: "מה אני חושבת על מלחמה?"

צוותא, אבן גבירול 30 ת"א, טל. 250156—7.

הבימה לבידור **מועדון התיאטרון** הקל
בהנהלת ארי צבאלי
רח' יוסף 47 טלפון 660900, 642542
תכנית חודש מרץ
ערב ערב פרט לימי א'
★ HERBIE STUBBS
זמר כושי אמריקאי נפלא כוכב "פורגי ובס"
★ ליידי שנאל —
השמנית נועזת מאד מפריס...
★ LES GAESI
צמד מחליקי סקטים מפריס.
אורח התכנית:
★ דודו טופז
החל מהערב יהיה המועדון פתוח ערב ערב פרט לימי א'

דני פלך מציג: ערב שירי ניבוך
ל"לייני" להקת גאו
תל־אביב "ביה ליסין" הערב 1.3 ב־11.30
תל־אביב "בתדור" מחר מוצ"ש 2.3 ב־9.00
כרטיסים בתל־אביב: "הדרך", "הכוכב" וביתר המשרדים

להקת מחול **בת־שבע**
תל־אביב אולם "נחמני"
יום ג' 5.3 בשעה 8.30 בערב
בכורה מיצירות
רוברט כהן ואנה סוקולוב
כרטיסים: "כנף", במשרדים ובערב התופעה בקופה.
החלה ההרשמה למנויים לעונה ה' —
תל־אביב אבן גבירול 30 טלפון 263176/7

פסטיבל אופרטה 74 בהצגות חדשה

ת"א "אהל שם"
מחר מוצ"ש 2.3
2 הצגות ב־6.45 וב־8.45

חולון "רינה" הערב 1.3 ב־9.00
באר־שבע "חן" יום ו' 8.3 ב־9.00
כרטיסים בת"א "עתיד" וביתר המשרדים. 31688

תיאטרון ליקר מציג:
גבי עמרני בקומדיה המצליחה של אלי סומא
בני הדוקטור

הערב 1.3 ב־9.00 חדרה "חוף"
מוצ"ש 2.3.74 ב־7.00 וב־9.00 תל־אביב "נחמני"
הצגה ראשונה לאן (יוקי) טלפון 222445

מהגשיקה הראשונה... עד הטנגו האחרון
ברברה הרשי
("עשי לנו ילד", "הקיץ שהלף")

חשמלית
ושמה
ברטה
בקרוב!

מועדון **"האגם"**
בפארק הלאומי בר"ג
בהנהלת: יגוש
מזמינכם הערב ובמוצ"ש
לרקוד ולהתבדר לצלילי תזמורת
"הקונסולים"
בתכנית: הזמרים
ולטר כהן
דויד רפאל
מחיר כניסה 10.00 ל"י
כולל משקה חריף במוצאי־שבת
5 ל"י משקה קל
הכונו!
ל־3 "משפי־פורים"
6, 7, 8 במרס
חמישי, שישי ומוצ"ש

מועדון
"דרייב־אין"
הערב בשעה 9.45
"היו זמנים במערב"
עם צ'רלס ברונסון, הנרי פונדה וקלאודיה קרדינלה

דני פלך מציג:
גדעון לב־ארי
מארח
תל־אביב, קולנוע "גת"
רחוב אבן־גבירול 62
הערב 1.3 בשעה 10.30 בערב
אישים בחדשות ★ אמנים ★ שעשועונים ★ הקהל שואל
צוות מחברי הספר "המחדל"!!!
● ישעיהו בן־פורת ● אורי דן ● אלי תבור
ריי־צ'ארלס בישראל

קטעים מהסרטון שצולם בישראל בעת בקור הזמר בארץ

הצגת אופנה ע"י בוטיק "קובית" (למדון מיני־סכור, וכלון כלות והסרוקה "וטורי").
על נוער בשכונות יפו־ת"א
עם חבר מועצת ע.ת.א.
מר חיים ליפקין
רבקה מיכאלי
ג'ודי ואודי ★ אמנים אורחים ★
הזמר אדי קוגן
כרטיסים: "יוקי", "קסטל", "הדרך" וביתר המשרדים ובערב המופע בקופת בית טלפון 267888

התיאטרון השמש
שירי תיאודוראקיס
לאה יפה
וחבורת תיאודוראקים

הערב 1.3 בבית ארלוזורוב (אהל, ליד קולנוע תל־אביב) בשעה 9.30
מוצ"ש 2.3 בבית המורה (ליד הועד הפועל אולם מחומם, חניה מובטחת) בשעה 9.15
לכל אוהבי שירי תיאודורקיס — זו הזדמנות להבין את תוכן שיריו היפים: בלדה מאוטהזן, שירים לאנדריאס, הנער החייכני מתוך הסרט "זד" ועוד. ליווי מוסיקאלי של התזמורת המקורית של מוקיס תיאודורקיס.
כרטיסים ב"הדרך", טל. 246787 וביתר המשרדים. בערב ההופעה בקופה, טל. 260212.
הזמנת הצגת טל. 725265.
חדש! תקליט שירי תיאודורקיס בעברית! להשיג בכל החנויות.

תיאטרון הזמן מציג:
בעלי בקילואים

הערב בגבעתיים הדר	ב־9.00
מוצ"ש 2.3 חיפה שביט	ב־9.30
יום ב' 4.3 ת"א בית החייל	ב־8.00
יום ה' 5.3 יפו אלהמברה	ב־8.00
יום ד' 6.3 ראשון לציון תפארה	ב־7.30
יום ה' 7.3 באר־שבע גילה	ב־9.00

כרטיסים: "לאן" אצל יוקי תל־אביב
כבר דיזנגוף 24 טלפון 222445
מפיקים: גורן ד.יצחקי טל 222753

החייט ואשת הסנדלר
לתושבי חיפה
הערב "ביתנו" בשעה 9.30
(הלהקה מופיעה כבר בהרכבה המלא ובתכניתה המקורית).
כרטיסים בקופה.
מפיק: א. ברנזון טל. 448345

מוזיאון הארץ, תל־אביב
תערוכת קרמיקה של
נינה זונגר
במוזיאון הקרמיקה
זכוכית סקנדינבית במוזיאון הזכוכית
שעות הביקור:

א, ב, ג, ד, ה	מ־9.00	עד 16.00
ו	מ־9.00	עד 13.00
שבת	מ־10.00	עד 14.00

בשבת הכניסה חופשית

"התאן" הירושלמי

הערב 1.3 ב־21.00 ו־23.00	סינימה תאן "רוץ פרא, רוץ"
מחר מוצ"ש 2.3 ב־6.06 בערב	סדרה 6:6 מנהל מוסיקלי ומנחה: נעם שריף
וב־9.00 בערב	בשתוף עם בימת "צוותא": "אהבה שהיתה...(?)" עם: מרים ברנשטיין־כהן, אברהם בן־יוסף, דוד מימון
יום א' 3.3 ב־8.30 בערב	רסיטל לפסנתר בשיתוף עם המוזיאון ת"א: מינדרו כץ בתכנית: שומן, שופן, ליסט
יום ב' 4.3 ב־8.30 בערב	גיורא פיידמן במוסיקת נשמה יהודית
יום ג' 5.3 ב־8.30 בערב	תיאטרון החאן במערכונים קומיים
יום ד' 6.3 ב־9.00 בערב	ערב פולקלור לתיירים עם להקת "ענבל"
יום ה' 7.3 ב־9.00 בערב	תיאטרון בימות בתכנית הטאסירית: "המלחמה האחרונה" (שם זמני)

א. ברמן מציג:
קרקס "ברצלונה"
ממחר מוצ"ש 2.3 עד מוצ"ש 16.3 כולל
14 יום
בחיפה
בשדרות המגינים ליד בנין הדואר החדש
מחר מוצ"ש 2.3 וכל מוצ"ש
2 הצגות ב־5.45 וב־8.00
ויום יום ב־4.00 אחה"צ וב־7.15 בערב

לכבוד חג הפורים
2 הצגות מיוחדות
יום שישי 8.3 בשעה 11.00 בבוקר ו־2.30 אחה"צ

מכירת כרטיסים משרד "גובה" הרצל 32/34 טלפון 665272 ויתר המשרדים בעיר.
לבוסדות וקבוצות מאורגנות כרטיסי הנחה להשיג רק במשרד "גובה".

אוניברסיטת תל־אביב
הפקולטה לאמנויות — האקדמיה למוסיקה ע"ש רובין
בשתוף עם המכון האיטלקי לתרבות ת"א
מודיעים על
פגישה עם המלחין האיטלקי הנודע
לוציאנו בריו
בהשתתפות זמרת הסופרן
קאתי ברבריאן
ביום א' 3.3.74 בשעה 12.30 —
אולם טארג באקדמיה למוסיקה
הצבור מוזמן — הכניסה חופשית

הנהלת
קפה — פיאנו
"קרטייה"
גאה להציג את
הזמרת — פסנתרנית
מניו־יורק
חואניטה סמית

ההופעות ערב ערב
(הנחה לחיילים במדים)
עדי שאול המלך 2, ת"א
להזמנת מקומות בראש טלפון: 259843

איזה
מין
פרופסור
בקולנוע "לימור"
תל־אביב
שבוע 3

כידור שכולו חוויה חוויה שכולה בידור
במועדון הלילה של כפר הנופש
החוף הירוק
הערב — 1.3.74
★ תיקי דיין
★ שלישיית "שוקולד מנטה מסטיק"
★ ריקודים לצלילי תזמורת "להקת הצעירים"
תכניתנו לפורים 8.3.74
★ מנחה הערב שייקה אופיר
★ אמנים אורחים: דני ליטני וריקי גל
★ בחירת מלכת הערב עם פרסים יקרי־ערך
★ שמפניה בחצות וריקודים עד אור הבוקר עם "להקת הצעירים"
הזמנות במקום
לטלפון: 25553—053.

מ-1.4.74 השמוש בחגורת הבטיחות
חובה על הנהג והנוסעים לידו

הם
יודעים...
רק עם החגורה*
הנסיעה בטוחה

חגור גם אתה חגורה בכל נסיעה

משרד התחבורה ● המועצה הלאומית למניעת תאונות

הופיעה חוברת ששית בכרך ד'

לדעת מדע לנוער המתבגר

ובה נושאים מעניינים ואקטואליים

כמו: משבר האנרגיה, חומרים מנקים, מסע אל צדק, איך אנו חושבים, בלמים במכונית, חלום בהקיץ, תרופה חדשה ויותר המדורים הקבועים.

„לדעת" – כתב-עת לכל שוחר מדע

מחיר חוברת בודדת 1.25 ל"י. דמי מנוי לכרך ד' (10 חוברות) 10 ל"י.

יוצא לאור על-ידי

מוסד ויצמן לפרסומים במדעי הטבע ובטכנולוגיה

ירושלים, רח' המלך ג'ורג' 33

חוברות בודדות ניתן להשיג בקיוסקים ובדוכנים למכירת עיתונים.

גזור ושלח

לכבוד מ/5

מוסד ויצמן לפרסומים במדעי הטבע ובטכנולוגיה

ת"ד 801

ירושלים 91 000

אבקש להתום על „לדעת" כרך [א] [ב] [ג] [ד]

(סמן בעיגול את המשבצת המתאימה).

מחיר כל כרך 10 ל"י. ניתן להשיג אוגדן לכריכת הכרכים א—ב ביחד ג—ד ביחד. מחיר כל אוגדן 1.50 ל"י.

מצ"ב .... ל"י (בשיק או בהמחאת דואר)

לפקודת מוסד ויצמן לפרסומים.

השם ....

הכתובת .... מיקוד ....

עיריית ירושלים

לתושבי השכונות החדשות במזרח ירושלים

על-פי החלטת ממשלת ישראל מספקת חברת החשמל המזרח ירושלמית חשמל לשכונות החדשות בעיר.

חברת החשמל המזרח ירושלמית מספקת חלק ניכר מצריכה זו באמצעות החברה הישראלית, אולם הסידורים שנעשו עד כה לא איפשרו העברת כמות החשמל הדרושה מהחברה הישראלית לחברה המזרח ירושלמית.

שתי החברות מבצעות עתה עבודות פיתוח על מנת לשפר האספקה. ביצוע עבודות אלו מהווה גורם נוסף לתקלות ולהפסקות זמניות בחשמל עם סיומן תשופר האספקה ותתנהל כסדרה.

אנו מציעים!

מסקנדינביה: רהיטי סלון מעור נהדרים, דמוי עור, ועוד הרבה פריטים אחרים, במחירים מוזלים מהמלאי הישן.

רהיטי קיבוץ שמרת (לעולים חדשים תינתן 20% הנחה).

בקרו בשלוש קומות התצוגה שלנו

(יעוץ ארכיטקטוני)

רהיטי אחיות בע"מ ירושלים

שלומציון המלכה 4, טל: 02-224064

מעוניינים לרכוש בירושלים

שטח קרקע

למטרת

הקמת 150 - 100 דירות

בשטח של 80—75 מ' (3 חדרים)

ו־90—85 מ' (4—3.5 חדרים) לבנייה מיידית

הצעות מתאימות המתייחסות לקרקעות ביחס אליהן אין עיכובים לקבלת קווי בנין הגשת רשיונות בנייה (תב.ע. מאושרות) והמפרטות מס. גוש, מס. חלקה, שטח ומחיר מבוקש, נא לשלוח לת.ד. 1016 ירושלים 81000 עבור מס. 17.

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה למתימטיקה ולמדעי הטבע

מודיעה כי

בשבוע שבין 11 ל־15 במרס יעמדו יו"ר החוגים והיועצים לרשות התלמידים לשם הדרכה וייעוץ בהרכבת תכנית לימודיהם והפניה ללימודים.

התלמידים מתבקשים לכוון את פניותיהם, במידת האפשר, בימים ב', ד' רה' בין השעות 09.00—13.00.

רשימת המורים מורסמה בפקולטה.

משרד הבטחון
אגף השיקום

אגף השיקום במשרד הבטחון

מודיע בזה לציבור נכי צה"ל והמשפחות השכולות

כי נפתחה לשכת שיקום ומרפאה מחוזית ברחובות; הלשכה תטפל בכל הזכאים המתגוררים באזורי ראשל"צ, נס ציונה, אשדוד ודרומה עד אשקלון.

כתובת הלשכה:	רחוב בנימין 21, רחובות.
טלפון:	951313, 952323.
קבלת קהל:	בימים א'—ה' בשעות 08.30—12.30 פרט ליום ו' ובשעות 15.00—13.30 אחה"צ.
כתובת המרפאה:	רחוב בילו 27, רחובות.
קבלת קהל:	בימים א'—ה' בשעות 08.30—12.30, פרט ליום ו'.

הזדמנות חד-פעמית!
למשקיע מבין

★ **סט אלבום**
(13 התריטים צבוע ביד), מהצייר הנודע DALI

★ **„12 שבטי ישראל"**
בהקדשה של אבא אבן, יצא לכבוד 25 שנה למדינת ישראל

במחיר כולל של 6850 דולר.

לפנות: „רה", סימטת בית השואבה 1, תל-אביב (ע"י קולנוע „מתמיד"), בשעה 10.00—13.00 בבוקר.

משרד החינוך והתרבות

האגף להכשרת עובדי הוראה ולהשתלמותם — המחלקה להכשרת עובדי הוראה

בית המדרש הממלכתי למורים

לחינוך גופני

במכון וינגייט

נמשכת ההרשמה

לשנת הלימודים תשל"ה

שלוש שנות לימוד לקראת תעודת מורה מוסמך לבתי"ס יסודיים ועל־יסודיים

התלמידים (או הבוגרים) יוכלו להשלים את לימודיהם באחד מהחוגים של אוניברסיטת ת"א לקבלת התואר הראשון. לימודיהם בבית המדרש ייחשבו כחוג שני.

לנזקקים ינתנו הלוואות ההופכות למענקים בתנאים מסויימים. חייבי שירות בצה"ל ישרתו בעתודה הפדגוגית בתקופת לימודיהם.

פרטים והרשמה באמצעות הדואר לפי הכתובת: המדור לרישום ולקבלה

בית המדרש הממלכתי למורים לחינוך גופני במכון וינגייט 42 902

המדרשה למקצועות האופנה
משרד החינוך והתרבות ★
אורט ישראל ★ ויצו

תל-אביב, רחוב התבור 32, טלפון 57063

נמשכת ההרשמה
למדרשה למורות לציור ולציור אופנה ותולדות הלבוש

במדרשה קיימות שתי מגמות:

1) **אופנה**

2) **ציור אופנה ותולדות הלבוש**

משך הלימודים 3 שנים — לקראת התואר מורה מקצועי מוסמך, לבתי־ספר תיכוניים־מקצועיים.

מתקבלים: **למגמת האופנה** — גומרי בתי ספר מקצועיים — מסמ"ת או מסמ"ר. **למגמת ציור אופנה ותולדות הלבוש** — גומרי בתי"ס עיוניים ומקצועיים — מסמ"ת או מסמ"ר.

●

ההרשמה במשרד המדרשה, רח' התבור 32, ת"א.

קיבוץ בצפון הארץ

מעוניין ברכישת מפעל תעשייתי

לשם העסקת 40—50 חברים.

לפנות ת.ד. 16540 ת"א עבור 50.

„הכוכב"

ביח"ר לרהיטים

מחיצות עץ מיוחדות ● מזנונים עם סדור למערכות סטראו ● חדרי שינה מקסימים.

בת"ים, הרצל 57 טל. 864475.

בוגרת:

ECOLE D'INTERPRETES GENEVE
B.A. FACULTE DES LETTRES
CONVALIDACION UNIVERSIDAD
DE VALENCIA

אנגלית, צרפתית, ספרדית, גרמנית

מבקשת הצעות עבודה

כתובת עד ה־7.3.74:

Dorith Schwartz, Dr. Zamenhoff 5,
Valencia, SPAIN.

החל מה־10.3.74: אצל שיפטן, הזית 9, תל־אביב.

רהיטים

מעץ יער מלא ויבש

★ למסעדות אכסקלוסיביות
★ למועדונים אכסקלוסיביים
★ לגלריות
★ לוילות ולנוף בשמורות הטבע

לראות ההוכח: במספנת זלמן כהן על שפת הירקון, ברחוב אוסישקין, תל־אביב

עתיד בטוח באחד מקורסי „אריס"

עשי בעצמך בחדש

תפירה בכתב

•חולצות •שמלות •חצאיות •שורטס •מכנסיים

התחלת הלימודים ב־12.3.74

מודליסט(ית)

תופרת סלון

ציור אופנה

גזרן קונפקציה

חולצות ומכנסי גברים

בגדי ילדות

זרים

בי"ס טכני למקצועות האופנה

אלנבי 19 ת"א טל. 58408

פרסום הץ

הזמיני שעור לדוגמא חינם לקורס גזירה בכתב.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחשבאים ••• מנהלים · פקידים · לבורנטים · אקדמאים · סוכנים •••

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על משרות פנויות של:

עוזר לטכסים
מח' המשק — גבעת רם
מכרז מס' 12/74

תיאור התפקיד — עזרה טכנית בתאום פעילות מח' המשק בנושא השכרת אולמות לגורמי פנים וחוץ לצרכי טכסים. ניהול מו"מ עם גורמי פנים וחוץ בנושא טכסים. נוכחות בשעת הטכסים.
דרישות התפקיד — ידיעת השפות עברית ואנגלית השכלה תיכונית; רצוי נסיון בעבודה ארגונית.
הערה — העבודה מתחלקת בשעות לפנה"צ, אחה"צ והערב.
הדרגה — יא—יב בדירוג האחיד.

טכנאי אלקטרוניקה בכיר
במכון לפיסיקה (½ משרה)
מכרז מס' 344/73

תיאור התפקיד — פיתוח מיכשור מתקדם (אנלוגי וספרתי) לצרכי מדידות מדוייקות ובקרה של מערכות ספקטרומטריה גרעינית; טיפול במחשבים קטנים וציוד היקפי לאיסוף נתונים.
דרישות התפקיד — ידיעת השפות עברית, אנגלית טכנית. תואר טכנאי או הנדסאי מוסמך, רצוי נסיון של מספר שנים במיכשור גרעיני ו/או מיכשור מדידות כללי, מערכות בקרה ספרתיות ואנלוגיות, טכניקת הפולסים, מעגלים לוגיים, מחשבים וציוד היקפי לאיסוף נתונים.
הדרגה — 2—3 בדירוג טכנאים.

מזכירת חוג/מכון
בפקולטה למדעי הרוח — המכון לפילוסופיה
מכרז מס' 49/74

תיאור התפקיד — מתן שירותי מזכירות לראש החוג ולמורי החוג, כגון: תיאום מפגשים; הדפסות; ניהול תיקיה; מילוי טפסים; רישום פרוטוקולים של ישיבות; ביצוע עבודות משרדיות שונות; ניהול כרטסת תלמידים ותיקיות תלמידים מעודכנת; הכנת דו"חות ואישורים על הישגי התלמידים; בדיקת תנאי מעבר משנה לשנה על פי תקנות הוראה בחוג; ארגון טכנאי של בחינות בחוג ודוח על תוצאותיהם; תיאום בין המורים והתלמידים בכל הנוגע לבעיות הוראה בחוג; טיפול במינוי עוזרי מחקר ועובדים הקשורים לפרוייקטים של המכון, טיפול בתקציב מחקר, עזרה לראש המכון בעניני המכון, כינוס ישיבות המכון, הנהלת המכון ופגישות אחרות, עריכת פרוטוקול כ"ל והפצתו, ארגון כנסים וימי עיון, ניהול קופה קטנה, טיפול ארגוני בהוצאת הרבעון הפילוסופי „עיון".
דרישות התפקיד — ידיעת השפות עברית ואנגלית על בורין, השכלה תיכונית. נסיון של שנתיים לפחות בעבודת מזכירות. כושר הבעה בכתב ובע"פ לשם ניסוח מסמכים ומתן אינפורמציה; ידיעת השפות עברית ואנגלית והדפסה בשפות אלה.
הדרגה — יב—יג בדירוג האחיד.

על המעוניינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ושמות ממליצים עד ותאריך 13.3.74 אל: — מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים, ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' ......" (בהתאם למספר המצויין בראש המכרז המבוקש).

לחנות דהיטים

דרוש/ה מוכר/ת

עם ידיעה בפקידות כללית

•

לפנות ל„אליאנס קיסרית"
השוק 38 ת"א 10.00—12.00

הסתדרות הסטודנטים בישראל

סטודנט!

דרושים סטודנטים
למבצע שיעורי־עזר

הדרישות: לימוד תלמידים את המקצועות הנלמדים בתיכון, בשעות אחה"צ.
הכישורים: נסיון קודם בהדרכה או בהוראה.
השכר: —.7 ל"י לשעה.
נא לפנות לאגודת הסטודנטים שלך, כדי למלא שאלון, או למס' טלפון: 02—524124

למשרד שמאים

דרוש שמאי
בענף האלמנטרי

בעל נסיון (המשרה מתאימה גם לעו"ד עם ידע בענף הביטוח)

תנאים טובים מובטחים בהתאם לכישורים. בפירוט קורות חיים ונסיון נא לפנות בכתב יד לת.ד. 33323 עבור „שמאי".

סודיות מובטחת!

דרוש

סיכאי עצמאי

לניהול תחנת סיכה בתל־אביב

•

לפנות בכתב עם המלצות
לת.ד. 2705, רמת־גן

זופז אל־בן
Zoppas

דרושים

בחורים

אחרי צבא
ללמוד מקצוע בענף מכונות כביסה.

חשמלאי

סוג א"א, עם נסיון של חמש שנים לפחות.
לעבודת ניהול.

תנאים טובים למועמדים שיתקבלו.

נא לפנות „אל־בן/זופז" מגרשי התערוכה הישנים בסוף רחוב דיזנגוף, תל־אביב, טל. 449519 לרפי.

לחברה בינלאומית
לתבעירי שיער

דרוש

מדריך לספרות

במשרה חלקית

על המועמדים להיות בעלי נסיון בהדרכת ספרים, בשימוש בצבעי שיער ובעיצוב תסרוקות.

למועמד המתאים מובטחים תנאים טובים.

נא לפנות בכתב תוך פירוט הנסיון לת.ד. 23048 ת"א.

ללודזיה בע"מ

דרוש

סוכן מכירות

לעבודה קבועה בשכ"ח

התפקיד כרוך בנסיעות לערים השונות בארץ.
על המועמד להיות תושב ת"א או סביבתה. גיל 30—45 ובעל רכב נוסעים פרטי.
יועדפו בעלי נסיון במכירות בשטח הטקסטיל.
נא לפנות לת.ד. 34, חולון, בצירוף פרטים אישיים ונסיון בעבודה.

דרושים

• מפעיל מתקנים
במערכת ייצור בתהליך רציף

• טכנאי
בעל יכולת לרכז קבוצת עובדים במיתקן הנ"ל

*

נא לפנות בכתב יד בצרוף תולדות חיים אל מילודע ד.נ. אשרת

ארטשיק ב. ושות' בע"מ
יועצים לניהול

לסגל חברתנו דרוש

מהנדס תעשיה וניהול

בפרטים מלאים נא לפנות לסבוין,
המדורות 36 או טלפון 752055

למוסד חינוכי גדול בחיפה

דרושה

פקידה לשבודה

בשעות 12.00—19.30

המעוניינות יפנו לקביעת ראיון לטלפון 04—524103

תושבי מגדל העמק,
נצרת ועפולה

מפעל גדול באיזור חיפה מציע ל: —

ח ר ט
כ ר ס ם
ר ת ך
מ ס ג ר

עבודה מענינת —
תנאי עבודה ושכר טובים
(לבעלי נסיון תינתן עדיפות)

נא לפנות למחלקת כח אדם ת.ד. 1371
חיפה מיקוד 31000

לחברת משמר — MISHMAR — סניף חיפה

ד ר ו ש

מפקח

1. בעל נסיון בעבודות פיקוח וניהול צוות עובדים. 2. גיל עד 45.
3. בעל רכב. 4. בעל טלפון.
תנאים טובים למועמד המתאים
לפנות לחברת „משמר" נורדאו 30 חיפה. טל. 643997 / 04-520002

גבור
מפעלי טקסטיל בע"מ

דרושים

סורגים

לעבודה על מכונות סריגה עגולות

על המועמדים להיות תושבי כפר־סבא והסביבה.

יש לפנות טלפונית לדינה 925900, או למפעל אזור התעשיה כפר־סבא.

אגוד ערים אזור פ"ת — שרותי כבאות

משרה פנויה

למנהל חשבונות עצמאי

הכישורים הדרושים: 1) מנ"ח סוג ג, ד. 2) ידיעת השפה העברית על בוריה. 3) נסיון קודם של מספר שנות עבודה כמנהל חשבונות. 4) יועדף מועמד בגיל עד 45 בעל נסיון מוניציפלי. 5) השכר יקבע לפי כישוריו של המועמד.

את ההצעה יש להגיש עד 15.3.74 לאגוד ערים אזור פתח־תקוה שרותי־כבאות ת.ד. 174 פ"ת בצירוף תולדות החיים של המועמד.

ד. טבצ'ניק — יו"ר האגוד

אורם תעשיות חשמל בע"מ
אזור התעשיה לוד טלפון 962591

דרוש

טכנאי אלקטרוניקה

למעבדה במחלקת שנאים

•

לקביעת ראיון להתקשר 962591 בשעות העבודה

למשרדנו בתל־אביב

דרוש/ה

שרטט/ת צנרת

נסיון של שנתיים לפחות.
לפנות 2—623281.

לחברת יבוא בתל־אביב

דרוש/ה מנהל/ת חשבונות

נדרש: שנתיים נסיון לפחות וכושר עבודה באופן עצמאי

לפנות: טלפון 227035 בשעה 1—9 לפנה"צ

אתא חברה לטקסטיל בע"מ

דרושים

1. **חשמלאים תעשייתיים**
בעלי רישיון לעבודה מענינת.
2. **מסיק דודים**
או איש טכני
המעונין להתמחות בכך.
3. **מסגר עוזר תעשייתי**

תנאים טובים
למועמד המתאים

•

המעונינים יפנו טלפונית או אישית למחלקת כח אדם, לפי הכתובת: ביח"ר „אתא" רח' העצמאות 10, קרית אתא, טל. 0472132.

לבית־ספר עירוני מקיף
„עמל" טבריה

דרושים מורים

במקצועות הבאים: —

- * מלונאות * כלכלת־בית * כתבנות
- * לבורנטית — במעבדה לפיסיקה
- * לבורנטית — במעבדה לביולוגיה
- * ספרנית
- * עוזר מחסנאי

נא לפנות להנהלת בית־הספר
טלפון 067—21292

למפעל טכסטיל
במרכז הארץ

דרוש לתחזוקת הציוד

מנהל טכני

בעלי השכלה (מהנדס מכונות) עם נסיון של 5 שנים לפחות במקצוע.

המעונינים בתפקיד כנ"ל ובתנאים טובים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 7095 ת"א במס' 5.

סודיות מובטחת

לבית ספר מקצועי גדול
באזור ירושלים

דרוש מהנדס

לתפקיד: 1. מנהל
2. סגן מנהל

•

בעלי נסיון בהוראה ובניהול יפנו לת.ד. 16087 ת"א, בצרוף תולדות חיים עבור „מנהל"

דנאר בע"מ דרושים:

1. **עוזר/ת למנהל חשבונות**
סוג ג' רצוי שנה נסיון לפחות
2. **עוזר למחסנאי**
יכול להיות גם נער מגיל 16 ומעלה

•

לפנות טלפון 04—711252

לבניה מתועשת בע"מ

דרושים

מפעילי עגורני צריח

נא לפנות לפי הכתובת:
רח' בילו 8, טל. 223478 ת"א
בשעות 8.00—15.00

טלמוסיקה

למחלקת השרות
דרושים

1. **הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה**
לתפקיד אחראי מעבדה — לניהול מעבדה העוסקת בתחומי הקשר האלחוטי, מערכות שמע מקצועיות, רשמקולים ומערכות הי־פידליטי וסטריאו. דרוש ידע טכני מעלה ונסיון בניהול צוות עובדים.

2. **טכנאי אלקטרוניקה**
לאחזקה עצמאית של רשמקולים מקצועיים. דרוש רקע ונסיון בנושא. התפקיד כרוך בנסיעות.

3. **טכנאי אלקטרוניקה**
למתן שרות למערכות קול ומוסיקת רקע.

4. **טכנאית אלקטרוניקה**
לביצוע תיקונים בציוד משוכלל ועדין. דרוש ידע במקלטי A.M. ו־F.M. ויכולת לעבודה סבלנית במיכשור מיניאטורי ועדין.

5. **פקיד טכני**
להזמנת חלפים ועיתודם, טיפול באדמיניסטרציה טכנית. דרושה ידיעה טובה באנגלית ורקע באלקטרוניקה בסיסית.

נדרש רשיון נהיגה לכל המשרות — מלבד משרה מס' 4.

המעונינים בעלי הכישורים והנסיון המתאימים מתבקשים לפנות בכתב, בציון המשרה ובלוו פרטים מלאים על הרקע והנסיון הקודם לחברת „טלמוסיקה" בע"מ, ת.ד. 826, גבעתיים (מיקוד 53108).

סודיות מובטחת

מ.ד.ל.

מכון לסטטיסטיקה ולמיכון משרדי בע"מ
לשכת השירות לעיבוד נתונים הגדולה בישראל

דרושים מתכנתים

בעלי נסיון בשפת COBOL ו־R.P.G. II למחשבי 370 הפועלים בשיטת הפעלה D.O.S.

למתכנתים בעלי כישורים מתאימים מובטחת עבודה רבת אתגר במחשבים חדישים ובטכניקות מתקדמות.

בפרטים נא לפנות בצירוף קורות חיים למשרדנו ברחוב קרליבך 12 תל־אביב, טל: 264102-3-4, ת.ד. 20168. ולציין עבור מתכנתים.

דרושים

- * **חשמלאים**
מכל הסוגים לבנין ולתעשיה
- * **קבלני משנה**
לעבודות חשמל לבנין והתעשיה

*

המעונינים מתבקשים לפנות באופן אישי למשרדנו, ת"א, רח' יפו־ת"א 7 — אל מחלקת החשמל

„דרבי — אשקלון" (1967) בע"מ
למפעל באזור התעשיה באשקלון

דרושים

תייפים ותופרות סוג א'

לפנות בשעות העבודה במקום. טל. 051-3954

למפעלנו באורון דרושים

1. **מהנדס מכונות**
לעבודה במשרד טכני, רצוי נסיון של 3 שנים.

2. **שרטט מכונות**

נא לפנות למח' כח אדם ת"ד 420 באר־שבע, או לפנות טלפונית 057-91263.

חברת מוספטים בנגב בע"מ

דרושים

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים ••• מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים •••

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על המשרות הפנויות הבאות: —

בפקולטה להנדסת מכונות
— המעבדה לתהליכי עבוד

שרטט/ת

הכשירויות הדרושות: בוגר בי"ס מקצועי לשרטוט; נסיון מעשי של 3 שנים.
מס' המשרה: מכ.ד/52

בפקולטה להנדסת חשמל

מסגר מכני

הכשירויות הדרושות: בוגר בי"ס מקצועי 4 שנתי במגמת מסגרות מכנית; נסיון בעבודה על מכונות עבוד שבבי ומסגרות כלליות.
מס' המשרה: חש.ד/59

במכון למצב מוצק

טכנאי בכיר

הכשירויות הדרושות: ידיעת השפה האנגלית; ידיעה בטכניקת ואקום, אופטיקה אלקטרוניקה וחשמל; כושר לנהל באופן עצמאי מעבדה.
מס' המשרה: ממ.ד/38

במחלקה למדעי המחשב

מזכירה כתבנית

הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית; ידיעת השפה העברית על בורית כולל הדפסה; ידיעה טובה באנגלית כולל הדפסה; נסיון קודם של 3 שנים בעבודות משרד שונות.
הערה: המשרה הנה בהיקף של 50%
מס' המשרה: מח.ד/56

באגף קשרי ציבור

פקידה כתבנית
דו־לשונית

הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית; ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין; הדפסה בשתי השפות; נסיון בעבודות משרד; כושר מגע עם קהל; רצוי נסיון בעריכה והגהה.
מס' המשרה: קצ.ד/60

באגף ארגון ותכנון

מזכירה

הכשירויות הדרושות: ידיעת השפה העברית על בורית כולל הדפסה; ידיעה טובה של השפה האנגלית; נסיון של 5 שנים בעבודות מזכירות.
מס' המשרה: את.ד/61

בפקולטה להנדסה כימית

פקידה כתבנית

הכשירויות הדרושות: ידיעת השפה העברית על בוריה כולל הדפסה; נסיון קודם של 3 שנים בהדפסה.
הערה: המשרה בהיקף של 50%
מס' המשרה: הכ.ד/62

מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב בציון מס' המשרה, קורות חיים ונסיון קודם עד יום 15.3.74 אל: אגף כח אדם, הטכניון, קרית־הטכניון, חיפה, מיקוד 32000.

למפעל במפרץ חיפה

דרושים

1. מסגרים
2. צנרי נחושת
3. חשמלאי תעשיה
4. חווטי לוחות חשמל
5. מכשירנים תעשייתיים
6. טכנאי אלקטרוניקה
7. חרטים

לבעלי מקצוע מעולים מובטחים תנאים טובים ועבודה מעניינת עם סיכויי התקדמות

לפנות טלפונים: 04—725175 או 04—723502 או בכתב לת.ד. 1540 חיפה.

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ

מודיע על המשרות הפנויות הבאות: —

בפקולטה להנדסה אוירונוטית

פקידה כללית

הכשירויות הדרושות: —
בוגרת בית ספר תיכון או בי"ס לפקידות.
כתבנית טובה בעברית ובאנגלית.
מכרז מס' 2/74

במחלקה למכניקה

עובד/ת טכני/ת

לעבודה במחקר בשטח תכונות מכניות של חומרים פלסטיים משוריינים סיבים.
הכשירויות הדרושות: —
בוגר(ת) בי"ס מקצועי תיכוני לפחות.
רצוי בוגר(ת) בי"ס הנדסאים במגמות פלסטיקה או מכונות.
מכרז מס' 22/74

מועמדים מתאימים המבקשים לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, פירוט ההשכלה והנסיון המקצועי ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ, בית הסנט, קרית הטכניון חיפה — 32000 — עד יום ו' 8 במרץ 1974, בציון מספר המכרז המתאים.

למפעל מתכת ליצור קונסטרוקציות ומסגרות בנין במפרץ חיפה

דרושים

1. מהנדס / הנדסאי בנין
2. מנהל עבודה לצוות של 60 איש
3. מסגרים רתכים

לפנות לת.ד. 10144 מפרץ חיפה בצרוף פרטים ונסיון לקביעת ראיון

לפרדס מוצרי הדר בע"מ

דרוש/ה לבורנט/ית

לביקורת טיב. העבודה במשמרות.

●

על המעוניינים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 82 רחובות 76100.

דרוש עבור מפעל תעשייתי

פקיד רשוי לשחרורי מכס

ולהשגחה במסירת מטעני יבוא בנמלי חיפה ואשדוד
תנאים טובים לבעל נסיון
בעל יזמה ותושיה

●

לכתוב בפרטים מלאים כולל משכורת נדרשת ת.ד. 420 חיפה

דרושה לחברת יבוא

פקידה מנוסה

לעזרה בקניות יבוא והדפסות באנגלית.
למשרה מלאה או חלקית
שליטה בשפה האנגלית רצויה
לפנות בכתב יד עם פרטים מלאים לת.ד. 296 תל־אביב.

דרוש

עובד ייצור

עד גיל 50
למכניקה קלה
נסיון קודם במסגרות צורפות או שענות עדיף.
לפנות למדי תעש יהודה הלוי 79 ת"א טלפון 621721

למפעל מתכת בתל־אביב

דרושים:

אחראי

על משק המפעל וקניות בעל רשיון נהיגה.

צבע

בריסוס.

טל. 471831, 476206

לחברה גדולה בחיפה

דרושה פקידה להנהלת חשבונות

היודעת להדפיס על מכונת הנהח"ש אודיט 1502.

✱

נא לכתוב לת.ד. 9005 חיפה

לחברת „פטרולגז" פתח־תקוה

דרושה

פקידת מכירות

עם ידע בהנהח"ש עדיפות לתושבת המקום.

פרטים טל. 919845 או במשרדנו: החנונה 16 פתח־תקוה

למשרד יועץ מס

דרושה

פקידה כללית

עם ידיעת הדפסה בעברית
נא לטלפן 613132 תל־אביב

למשרד הנדסת בנין

דרוש/ה שרטט/ת קונסטרוקציות בנין

תנאים טובים.
בעלי נסיון בלבד.
נא לטלפן 443854, תל־אביב, מ־14.30 עד 17.30

לחברת סוכנויות וסחר חוץ

דרושה

מזכירה כתבנית

ידיעת שפה הכרחית.
לפנות לטל. 238270 בשעות 13—8 17—15

דרוש אורג

למכונות אוטומטיות 3 משמרות
בתנאים טובים
עבודה קבועה.
אריגה רייכמן
תל־אביב, הערוכה, טלפון 440503

דרוש עובד

מבוגר או פנסיונר בוגר מהנדסאי כליס במפעל מתכת.
רצוי רקע מקצועי
בית"ר קדמה בע"מ,
בן אביגדור 13, טל. 314667 בשעות 4־7

דרושות

סטודנטיות

לעבודה בקופה
תנאים טובים
כל־בו נחה־אביבים
טלפון 411239 ת"א

אלקו

קבוצת אלקטרוניקה ישראלית

דרושים

✱ פקידה — כתבנית אנגלית
בעלת נסיון ושליטה מלאה בשפה האנגלית.

✱ פקיד מנוסה למחלקת יבוא
בעל השכלה תיכונית.

✱ שרטט / טכנאי מכונות
בעל נסיון בשרטוט קונסטרוקציות מכניות.

✱ מסגר אחזקה מעולה
בוגר בי"ס מקצועי תכונתי.

המעוניינים יפנו ישירות למחלקת המנגנון, דרך ז'בוטינסקי 23 ר"ג, או טלפונית 727131

לחברת ספנות גדולה בחיפה

דרושים

א. **קצין רדיו ימי**
כישורים: הנדסאי אלקטרוניקה, שכר — לפי כישורי המועמד.

ב. **קופאי**
כישורים: ידיעת השפה העברית.
ידע בסיסי בהנהלת חשבונות.
נסיון בעבודה דומה רצוי.

העבודה כרוכה בשעות נוספות רבות.
שכר — לפי כישורי המועמד.

נא לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים לת.ד. 4868 מס. 312.

מ.ל.ל.

מכון לסטטיסטיקה ולמיכון משרדי בע"מ
לעבודה קבועה במשרדינו בחיפה ובתל־אביב

דרושות

נקבניות I.B.M.

בעלות נסיון של שנתיים לפחות.

מועמדות מתאימות מתבקשות לטלפן 03—264102 04—528252 בשעות העבודה.

למוסך לתיקון ציוד כבד בראשון לציון

דרושים:

1. מכונאי
2. מסגר רתך
3. מנהל עבודה

להתקשר טלפונית 948114 ובערב 255716

לאולם לחתונות

דרוש/ה

טבח/ית

✱

לפנות: 941569.

למפעל לארונות מטבח חדישים בגוש דן

דרושים בתנאים טובים:

1. בעלי מקצוע
2. מרכיבי ארונות בחוץ

נא לפנות טלפון 741154

בנק אגוד לישראל בע"מ

מחפש

א. **לעבודה רצופה בתל־אביב**

שעות העבודה מ־8 עד 3

1. פקידים בעלי השכלה מתאימה לבקורת פנימית (משרה מס' 217)
2. כתבנית לטלקס אנגלי (משרה מס' 203)
3. פקידים למחלקת חשבונות (משרה מס' 201)
4. פקידים להתאמת בנקים (משרה מס' 219)
5. פקידים למטבע חוץ — ידיעת שפות רצויה (משרה מס' 210)
6. פקידים מתחילים עם ידע מסויים בהנהלת חשבונות (משרה מס' 214)
7. נערים / נערות (משרה מס' 215)

ב. **לעבודה רצופה בתל־אביב**

לשעות אחה"צ
מפעילי מכונה למיון צ'קים (משרה מס' 211)

ג. **לעבודה מפוצלת ברמת־גן**

פקיד למחלקת הדואר (משרה מס' 220)

ד. **לעבודה מפוצלת ברחובות**

פקיד למטבע חוץ, קהל וחשבונות (משרה מס' 218)

פניות מפורטות בכתב יד בציון מספר המשרה לת.ד. 29569 ת"א 61290.

The Israeli subsidiary of a major international consultancy firm REQUIRES AN

ENGINEER

Preferably Chemical or with experience in the chemical industry, (under 40) with international experience for work in Israel and intermittently abroad.

Fluency in English and Hebrew.

Extensive report writing experience.

●

Reply with Curriculum Vitae to P.O.Box 33427. Tel Aviv.

הועדה לאנרגיה אטומית
המרכז למחקר גרעיני נחל־שורק

דרושים

● **הנדסאי/טכנאי כימיה**
הנדסאי מוסמך או בוגר בי"ס מקצועי מוכר, רצוי בעל נסיון במעבדה כימית.

● **חשמלאי**
בעל רשיון מוסמך, כושר לאחזקת מערכות השמל ופקוד תעשייתיות מורכבות.

● **חרט**
ידע בהשחזת כלים, נסיון של 3 שנים לפחות.

● **כתבנית אנגלית**
שליטה מלאה בהדפסת חומר מדעי באנגלית.

● על המעוניינים לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים אל: המרכז למחקר גרעיני, נחל־שורק דאר יבנה, מיקוד 70600.

ההסתדרות הציונית העולמית
חטיבת המנגנון

משרה פנויה 3/74

תואר המשרה: **מתכנן מים עצמאי**
מקום העבודה: צפת.
תיאור העבודה: מתן קווי יסוד לתכנון רשתות מים, מתי מכון ומפעלי מים אזוריים, בדיקה ובקורת של תוכניות מים, עבוד והכנת תוכניות הקציביות מוקדמות, האוס עבודות תכנון מים עם גורמי חוץ, מגע עם יצרני ציוד והשקאה.
הכישורים הדרושים: מהנדס מים עם נסיון בתכנון רשתות מים.
הדרגה המוצעת: הדרגה תקבע לפי כישורי המועמד.
התאריך האחרון להגשת הצעות: 15.3.74.

הצעות מועמדות נא להגיש לחטיבת המנגנון
ת.ד. 92, ירושלים

למפעל תעשייתי בבת־ים

דרושות

✱ מפעילה למכונת הנהלת חשבונות
✱ כתבנית בעברית

עם ידיעה בהנה"ח

✱

נא לפנות בטלפון 864111

למשרד רואי חשבון בחיפה

דרוש עובד בכיר

לניהול מחלקת בקורת

הכישורים: רואה חשבון או בוגר אוניברסיטה.

— סודיות מובטחת —

נא לפנות ת.ד. 4692 חיפה, או טלפון 04-520333 חיפה.

לחנות גדולה העומדת להיפתח באיזור ת"א (בת־ים — רחובות)

דרושים:

1. מנהל
2. עובדי מעדניה
3. עובדי נקיון

תנאים טובים למועמדים המתאימים

לפנות: טלפון 867535 כל יום בין השעות 8.00—10.00 לפנה"צ.

אלקטרוניקה
למחלקת השרות ...

1. הנדסאי מכונאי אלקטרוניקה
2. טכנאי אלקטרוניקה
3. טכנאי אלקטרוניקה
4. טכנאית אלקטרוניקה
5. פקיד מכני

סודיות מובטחת

מ.ל.ל.

מכון לסטטיסטיקה ולמיכון משרדי בע"מ
לשכת השירות לציבור ...
הגדולה בישראל

דרושים מתכנתים

דרושים

✱ חשמלאים
✱ קבלני משנה

... אשקלון" (1967) בע"מ
... התעשיה באשקלון

... באורון דרושים

מהנדס ... מכונות

שרטט ... תכונות

... פנגב בע"מ

هكذا من الأصل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים · מנהלים · בקרים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

מוטורולה ישראל בע"מ

דרושים

● **מהנדס אלקטרוניקה**

● **הנדסאי אלקטרוניקה**

לפיתוח וייצור מערכות צבאיות מתקדמות בתחום הבקרה והתקשורת הספרתית.
הכישורים הדרושים: 5 שנות נסיון תעשייתי וצבאי, התמחות במכ"ים, מערכות ספרתיות, RF, בקרה — יתרון.

● **טכנאי אלקטרוניקה - לחיפה**

● **טכנאי אלקטרוניקה - לת"א**

לבצוע עבודות שירות ואחזקה במעבדת ציוד קשר אלחוטי.
הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית־מקצועית מושלמת, נסיון בנושאי אלקטרוניקה בצה"ל. רשיון נהיגה הכרחי. ידיעת שפות — יתרון.

● **עובדים/ות - ייצור אלקטרוניקה**

לביצוע עבודות ייצור בתחומים חדישים בשטח האלקטרוניקה, סלילים ושנאים.
לא נדרש נסיון קודם.
הכשרה תינתן תוך כדי עבודה.

● **מסגר**

לביצוע עבודות פח ומתכת עדינות בשטח הזיוד האלקטרוני.
הכישורים הדרושים: ידע בעיבוד פח, ריתוך נקודות וחיתוך אוטוגני. ידיעה בקריאת שרטוטים.

מועמדים יפנו בכתב או ישירות למוטורולה ישראל בע"מ מחלקת כח־אדם, ת.ד. 25016, רח' קרמניצקי 16, ת"א (ע"י הסינרמה)

SDS

SCINTIFIC DATA SYSTEMS
COMPUTERS LTD.

דרוש/ה

מזכיר/ה

למנהל מחלקת אחזקה

הכישורים הדרושים: נסיון קודם בעבודות מזכירות ושליטה בקורספונדנציה עברית־אנגלית — חובה.

● שכר ותנאים טובים מאוד ●

נא לפנות בכתב בציון נסיון קודם והשכלה אל ת.ד. 29663, תל־אביב, עבור „מזכירה". סודיות מובטחת

יועצים בע"מ

אנו מרחיבים רשת יועצינו ברחבי הארץ

הכישורים: גיל מינימלי 25 שנה
השכלה תיכונית
חוש ליחסי ציבור

המתאימים יוכשרו ויהנו מתנאי קידום מתאימים וחוזיים.

משמח למסור פרטים נוספים בשיחת היכרות במשרדנו:

לתושבי ת"א והמרכז: טלפון 03-255922 מר גיורא — 1—8 7—4

לתושבי חיפה והצפון: טלפון 04-85652 מר שרגא — 1—8 7—4

אר. אפ. אי. יועצים בע"מ — מציגי:

הפניקס הישראלי חברה לבטוח בע"מ

למוסד

למחקר ופיתוח

דרושים

1. **פיזיקאים**
לעבודות מחקר ופיתוח במעבדות אופטיקה והאלקטרו־אופטיקה

2. **פיזיקאים**
לעבודות מחקר ופיתוח של התקני אינפרא אדום
רצוי בעלי נסיון וידע קודמים

3. **מהנדסי מכונות**
בעלי נסיון בתכנון התקנים אופטיים ואלקטרו־אופטיים

4. **טכנאים**
לעבודה שוטפת הקשורה בהפעלת מעבדה לאלקטרו־אופטיקה

✶

המעונינים יפנו לת.ד. 9757, חיפה (31096), בצירוף קורות חיים, השכלה ונסיון קודם (עבור 319)

— סודיות מובטחת —

עבור פרויקט דרכים בקניה

דרוש מודד

בעל נסיון

הכשורים הדרושים:
● יכולת ריכוז צוותות מדידה מקומיים
● ידיעת מיפרטים וחישוב כמויות־עפר
● ידיעת השפה האנגלית

היציאה לקניה — מיידית

לשם קביעת ראיון להתקשר לטלפון 611961 או 820102 תל־אביב

תדיראן

למפעל האלקטרוניקה באזור
דרושות

פועלות יצור

להרכבות אלקטרוניות
למשמרת ראשונה—שניה
07.00—17.00 17.00—22.00
ההכשרה תנתן במקום
תנאים סוציאליים טובים.
● מתעמדות מתאימות תכינה ישירות למפעל רחוב השופטים 26, אזור חולון או טלפונית 892244.

תדיראן תדיראן

למפעל מזון גדול במרכז תל־אביב

דרוש

שומר

העבודה היא בשלוש משמרות

●

המעוניינים מתבקשים לפנות עם המ־לצות בכתב לת.ד. 138 ת"א 61000 — לקביעת ראיון.

אוניברסיטת חיפה

דרושה פקידה

לעבודה בלשכת הנשיא בפועל
הכישורים הדרושים:
נסיון קודם בעבודות מזכירות — ידיעת עברית ואנגלית הכרחית.
בהצעות מתעמדות נא לפנות למחלקת כח־אדם אוניברסיטת חיפה, הר הכרמל.

★ ★ ★ ★

למזכירה בכירה

השולטת בעברית ואנגלית ונהול משרד
מוצעת חצי משרה
במשרד בכפר־שמריהו.
תנאים מצוינים למתאימה

„דנאל"

מרדון 88 טלפון 240878, 245541

★ ★ ★ ★

למפעל מתכת מתפתח

דרושים:

מסגרים ורתכים

מעולים

תנאים טובים למועמדים המתאימים

★

לפנות: מהולה
ד.ב. בקעת הירדן
טל' 065-86335

רוטקס

ז'בוטינסקי 7 בני־ברק
טל' 789191

דרושים סורגים

תנאים טובים
תחבורה נוחה

דרוש

אלקטרונאי מכשירן

לשיפוץ ושירות מכשירי בקרה אלקטרוניים תעשייתיים
עבודה מעניינת עם אפשרות השתלמות בחו"ל. קריאה טכניה בשפה האנגלית הכרחית.
לפנות למדי תעש
יהודה הלוי 79 ת"א
טלפון 621721

דרושה

מוכרת מנוסה

בענף התכשיטים
לפנות בין השעות 11.00—16.00
לתכשיטי קרן־אור
רח' אבא הלל 17 רמת־גן

לעסק סיטונאי בת"א דרושים
דרושים
1) קופאי
בעל ידע בחשבונאות
2) מנהל/ת חשבונות
או עוזר/ת למנה"ח
3) מחסנאי — מוכר
לכתוב לת.ד. 20850 ת"א עבור כב. ל/376/ד

למפעל תעשייתי בירושלים

דרוש מחסנאי

לפנות ת.ד. 3399 ירושלים

דרושים

חשמלאים

למעשיה באזור ת"א
טל. 797932

דרוש

בגריסט

לעבודה במרכז הארץ.
טל. 03-419963
בשעות הערב.

דרוש/ה

גרפיקאי/ת עצמאי/ת

בעל/ת נסיון והרבה כשרון לפרסום צימט בת"א לעבודה כשכיר או בעצמאי במסגרת משרדינו.
טל. 258491 בין השעות 14-16 בלבד.

הפניקס הישראלי חברה לבטוח בע"מ

למחלקה האלמנטרית
של החברה בתל־אביב

דרוש

מנהל

●

נא לפנות טל. 623362
קו פנימי 205 או 206 ת"א

פורמצ'סטר בע"מ

למשרדנו בתל־אביב

דרושה מזכירה

כישורים: ידיעת השפה העברית על בוריה וידיעת בסיסית באנגלית, הדפסה בשתי השפות.

שעות עבודה: 8.00—16.00.

להתקשר 52371 או 52806 — בין השעות 9.00—13.00.

חברה למתן שרותים

מעונינת

בסוכנים עצמאיים

בעלי רכב (רצוי מסחרי)
ובעלי הכישורים הבאים:
ידע טכני, חריצות, כושר ארגון
ובעלי ערבויות מתאימות
להפעלת שרותים באזור ת"א, חיפה וחדרה.
למתאימים תינתן הכשרה מתאימה.
מועמדים המעונינים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים והמלצות לת.ד. 16148 ת"א

לבית־ספר תיכון מקצועי
„עמל" א'
שכון וייצמן רמלה

דרושים מורים

✶ מ"מ לעברית (משרה שלמה)
✶ אנגלית (20 ש"ש)

נא לפנות להנהלת בית־הספר טל. 965205

לחברה גדולה לקוסמטיקה בת"א

דרושה

פקידה/כתבנית

אנגלית

רצויה ידיעה בשפה העברית, עם נסיון של שלוש שנים בעבודה משרדית. לאחר שרות צבאי.
שעות העבודה 8.00—16.00.
המעוניינת תפנה טלפונית 53667 תל־אביב, בין השעות 10.00—2.00
או בכתב לת.ד. 26315 תל־אביב.

למשרד רואי־חשבון

דרושות פקידות

● כתבנית מנוסה ועצמאית, עדיפות לבעלת ידע בהנהלת חשבונות — למשרדנו בת"א.
● פקידה עצמאית בעלת ידע ונסיון בהנהלת חשבונות — למשרדנו באשקלון.

שעות העבודה רצופות מ־8.00 עד 16.00.

לפנות ת.ד. 20050 תל־אביב, למספר ל/258.

למשק באר־טוביה

דרוש

מרכז תוצרת

לפנות למזכירות, טל. 055-96951

— דיור במקום בהצעה —

עיסוק

חברה לקדום הכונה והעסוקה בע"מ
ת"א, שדרות בן ציון 12, טל. 231173, 232661

דרושים

מהנדס בנין — ביצוע — לחו"ל (46) (47)
מהנדס מכונות — נסיון נהולי וטכני (48)
מנהל מסחרי — נסיון בתעשיה ומסחר (49)
זהב — לחברה (50) לקצבון תעשייתי (51)
מנהל חשבונות — ראשי (52) המחיר (53)
מזכירה — לחברה תעשייתית (54) למוסד (55)
חשמלאי תעשייתי — כחשמלאי ראשי (56, 7, 8)
טכנאי/הנדסאי — עם תעודת הסמכה (59, 60)
מנהל מחסנים — נסיון במשק תעשיתי (61)
כירהלן — נהול כח אדם, כספים, ארגון (62, 3)

אוניברסיטת תל־אביב

דרושים/ות

מכרז מס' 3/74

שם המשרה: **מזכירה**

שם היחידה: כימיה (רכז משק).
תאור התפקיד: עבודות מזכירות כללית; עזרה בהנהלת חשבונות ובמעקב תקציבי; טפול בקטלוגים טכניים.
הדרגה: י"א—י"ב בדירוג האחיד.
הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית; נסיון בעבודת מזכירות; ידע בהנהלת חשבונות בסיסית; ידיעת השפות עברית ואנגלית (רצוי גרמנית) כולל הדפסה; רצוי נסיון בנושאי אפסנאות.

מכרז מס' 4/74

שם המשרה: **ספרן**

שם היחידה: ספרית מינהל עסקים.
הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית, רצויה אקדמית; בוגר בי"ס גבוה לספרנות או קורסים במסגרת אס"י; ידיעת השפות עברית ואנגלית על בורין, רצויה הדפסה בשפות אלו.
הדרגה: לפי הכישורים.
הערה: העבודה במשמרות.

על המעונינים/ות, לפנות בכתב בצירוף קורות חיים, פרטים על נסיון בעבודה ובציון מספר המכרז על גבי המעטפה, לענף כח־אדם, מחלקת המנגנון, אוניברסיטת תל־אביב, רמת־אביב. מועמדים שיימצאו ראויים יוזמנו לראיון אישי.

לחברת יבוא ומסחר בע"מ
בת"א

למשרה מלאה דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

עצמאי בעבודה
עם נסיון עבודה בארץ של 5 שנים

לתיאום הפגישה לפנות לטלפון (03)57946

מערכות כל
מחקר פתוח הנדסה בע"מ

דרושות

עורכות מעגלים מודפסים או שרטטות חשמל — עם נסיון

לפנות: טלפון 903661/2/3 פתח־תקוה

דרושים

1. **מהנדס בנין**
בעל נסיון של 3 שנים לפחות בתאום ופיקוח לעבודה בנגב

2. **טכנאי בנין**
בעל נסיון של 5 שנים לעבודה באילת

לפנות בציון השכלה ונסיון קודם לת.ד. 4909 ת"א

לחברת ביטוח גדולה

דרושה מזכירה

ידיעת השפות עברית ואנגלית והדפסה בשתי שפות אלה, הכרחית

המועמדות יפנו בכתב לת.ד. 26223 תל־אביב, עבור מזכירה

דרוש עוזר למודד

רצוי עם רשיון נהיגה מאזור ת"א והסביבה.

●

להתקשר 239610 ביום, 201626 מ־7 בערב.

עזר מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2:
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ-8 בבוקר עד 6 בערב
מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י בערבי שבתות וחגים — 1.50 ל"י

העובדה: אין כפרסום ב"לוח "מעריב". כל המפרסם בו נוכח בכך.

הבקשה: אנא הקדם בכל האפשר במסירת מודעתך ל"לוח מעריב" של ערב שבת בראשית השבוע ולא בסופו — למען לא תאחר את המועד.

"מעריב" מפרסם אלפי מודעות "לוח" מסחריות ומשתדל עד כמה שהדבר אפשרי לדאוג לכך שתוכן ההודעות לא יטעה ולא יוליך שולל. בכל מקרה שנפגעת, אנא פנה למשרד הגנה, רחוב אחוזת בית 3 תל-אביב עם ספח המודעה ומכתב פרטים על המקרה.

עבודה

הצעות עבודה

הודעות

לקראת החגים

במות ובדור

חקלאות

ספרים

מספרות

חרטים ומסגרים

זבנים

יהלומים

הכשרה לעבודה

ביקוש עבודה

שרתים

שעורים

טרקטורים

בתי ספר

עוזרות ומטפלות

פקידים

גזירה ותפירה

שליחים

(המשך המדור בעמוד 7)

2 יתרונות של לוח מס' 1:

● דיר ק. בא לעתים - אנו מופיעים כל יום!
● העיסקות שאנו מציעים - טובות יותר!

עזר מעריב
העתון הנפוץ ביותר במדינה

המשך הצעות עבודה בעמוד 7

מודעות ל- עזר מעריב 1 לוח מס' מתקבלות:

בית "מעריב" מחלקת המודעות רח' קרליבך 2
סניף "מעריב", תל-אביב, שדרות רוטשילד 33

בתל-אביב: בסניפי "דחף": דיזנגוף 116 (פתוח עד חצות) אלנבי 123 בן-יהודה 7

בירושלים: סניף "מעריב" רח' הלל 14/16 סניף "דחף": רח' יפו 43 ובכל משרדי הפרסום

בחיפה: סניף "מעריב" רח' הנביאים 32 סניף "דחף" הרצל 11 ובכל משרדי הפרסום

בבאר-שבע: סניף "מעריב" רח' הפלמ"ח 81 סניף "דחף" רח' ההסתדרות 78

בכל סוכנויות "מעריב" בארץ ובכל משרדי הפרסום

هكذا من الأصل

עורף מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2; הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33, מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י, בערבי־שבתות וחגים — 1.50 ל"י

דירות

בטפולה תוך והשקעות, לסכירה והשכרה דירות, וגוויות ומגרשים האחים כ־ב־ר טלפון 065—23840, הרב שפרינצק.

ללא הקדמה 3—5 חדרים, עד 40,000—60,000 ל"י, "דירון־דירות", באר־שבע, 234541.

קבלני בניין

3½ — 135,000 ; 4 — 150,000 + מעליות, לוקסוס מלא, 20% מזומן, בתשלומים נוחים, דירות מוכנות, רוטשילד 40, ראשון לציון.

ברמת־גן דירות מפוארות 3½—4 חדרים. "בנין" לבניה בע"מ ארלוזורוב 122 תל־אביב 229469 234912.

למכירה דירה 4 חדרים, בניה מעולה, הסקה מרכזית, ליד ארלוזורוב, רמת־גן, כניסה מיד, צבי 7.

חברת "גר" בונה למכירה דירות בגדלים שונים ובכל חלקי העיר, תקרה בתכנון ובביצוע המעולים של חברת "גר" (הלוואות ומשכנתאות לא צמודות). "גר" חברה לבנין, חיים עוזר 29 פתח־תקוה.

למכירה: 1. דירת בת 4 חדרים ברחוב שלום עליכם. 2. דירות בנות 3, 3½ חדרים במרכז העיר. אחים דוידוף טלפון 16.00—19.00 37930.

(המשך המדור בעמוד 7)

דירות למכירה

ברמת אביב, מבחר דירות, למכירה והשכרה, בוזגלו 33, 413848.

למכירה דירה גדולה, ברחוב שלום עליכם, 150,000 ל"י.

(המשך המדור בעמוד 7)

2½ חדרים

(המשך המדור בעמוד 7)

1½-1 חדרים

למכירה דירת 1½ חדר בשכון, בני ברק.

(המשך המדור בעמוד 7)

2 חדרים

למכירה דירה במרכז רמת־גן בת שני חדרים + הול + 3 מרפסות.

בראשל"צ — 2 יפים, יציאה 10, מאוחר לפנות 18.00, שבת עד 14.00.

3 חדרים ויותר

(המשך המדור בעמוד 7)

וילות ובתים

(המשך המדור בעמוד 7)

דירות להשכרה

(המשך המדור בעמוד 7)

בדמי מפתח

(המשך המדור בעמוד 7)

בשכר חדשי

(המשך המדור בעמוד 7)

דירות מרוהטות

(המשך המדור בעמוד 7)

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

(המשך המדור בעמוד 7)

צורח מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2;
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות
רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י
בערבי־שבתות ותגים — 1.50 ל"י

כלי רכב

מכוניות למכירה

למכירה מכוניות רנו 4, רנו 16, רנו 8, דופין, פולקסוואגן ואופל קדט. לפנות 826178 תל.

מבחר וילים טנדרים פוד 4 צילינדרים. 846958

בהזדמנות פג'ו 403 3,500 ל"י. 918425 — 743091

מאוס יד ראשונה 82,000 ק"מ 063—69482 בית־חנניה

למכירה דודג' דייטון, מודל 1974 לטלפן: 728656 בשעות הבוקר.

[...]

1972—1973

1970—1971

1968—1969

1966—1967

1964—1965

עד 1963

המשך מכוניות למכירה בעמוד 7

מכוניות להשכרה

ביקוש מכוניות

(המשך המדור בעמוד 7)

אופנועים וקטנועים

בתי ספר לנהיגה

מקררים

מגרשים

(המשך המדור בעמוד 7)

תריסים

(המשך המדור בעמוד 7)

אבידות

אבדה כלבה קולי בצבע שחור לבן בשם נגה באיזור בת"ם תל השומר כפר אז"ר. המוצא מתבקש להודיע לטל' 04780120 ויבוא על שכרו בצוי יפה.

סירות

(המשך המדור בעמוד 7)

צורח מעריב

مكذا من الأصل

לוח מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2; הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: אודרת רוטשילד 33.
מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 1.50 ל"י

שידוכים

פרטי! ת.ד. 30330 תל אביב למועמדים/ות בהכרות.

"אביבי" — מכון ותיק להכרויות — ת.ד. 18035/3 תל־אביב, בפשר פרוספקט ומאות הצעות.

מכשב אלקטרוני ישראלי סי. אף. יו. יכירך לבו/ת זוגך האידיאלי/ת. פרוספקט ושאלון חינם: סי.אף.יו. ת"ד 6230 ת"א.

לחוגים המשכילים ירושלים והודים המשופכים/ות בו אלינו ונפגוש את שמכוכבה לי רחוב שלום עליכם 20/1 תל־אביב בין 9—5 ברציפות.

פרוספקט + מאות מועמדים/ות חינם. לצרף בול. ת.ד. ת/345 רמת־גן.

"כרמלה" משרד לשידוכים... עד גיל 25 חינם לאקדמאים ... 228647 תל.

"להוליד", המכון הירושלמי להכרויות! יושר! כנות ומסירות 6/2233838 בערב!

הצעה!! הכרויות בלתי־מסחריות מודרות. ת.ד. ע/18035 תל־אביב.

פרוספקט + מאות מועמדים/ות חינם. לצרף בול. ת.ד. 3097 ר"ג.

"יופי" — 220868, דיזנגוף 212 ... תל־אביב.

"רעים" תל־אביב ביהודה 58, חיפה, ירושלים 16 מ־4—8 ערב.

"ידידים", המכון הירושלמי ... רחוב 44 בתל־אביב.

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

בת זוג

פרטי. אלמנות נאה מסודרת אקדמאית 59/168 מעוניינת בתאים. ת.ד. 6062 תל־אביב.

מורה נאה 48/165, מסודרת, מעוניינת בגבר משכיל ומכובד עד 55 למטרה רצינית. ת.ד. 1334 תל־אביב, 68532/7.

אקדמאית נאה הבונית 58 לנישואין. ת.ד. 20051 ת"א 1359.

[illegible]

בן זוג

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

חוגים

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

עסקים

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

התאגדות ומסכים

[illegible]

טיולים

פרטי שני מחברים 23 דינמיים נאים ולימודיים מעוניינים בחברה... ת.ד. 3310 ...

אקדמאי 50/165 מעוניין ... ת.ד. 7340 ירושלים.

ריקודים

[illegible]

Chaim Fleishman, 1004 Belmont Circle Fayetteville, N.C. U.S.A.

אולמות

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

מחסנים

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

בתי מלאכה

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

הלוואות

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

תעודות מלווה

[illegible]

מכוני יופי

[illegible]

טלוויזיות

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

צילום

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

מכונות תפירה

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

חנויות

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

משרדים

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

נופש

[illegible]

לוח מעריב

צורח מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33.
מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 1.50 ל"י

מכירות

[illegible]

רהיטים

[illegible]

חיות בית

[illegible]

קניות

[illegible]

בולים

[illegible]

מטבעות ומדליות

[illegible]

שטיחים

[illegible]

הלבשה

[illegible]

כלי נגינה

[illegible]

מכונות כביסה

[illegible]

דודי שמש וחשמל

[illegible]

תנורי חימום

[illegible]

פרסומים

[illegible]

שונות

[illegible]

צורח נתניה

דירות

[illegible]

קבלני בנין

[illegible]

דירות למכירה

[illegible]

דודי שמש והשמל

[illegible]

מכוניות למכירה

[illegible]

ביטוח

[illegible]

רהיטים

[illegible]

שרותים

[illegible]

פרסומים

[illegible]

צורח הנגב

דירות למכירה

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

מכוניות למכירה

[illegible]

עסקים

[illegible]

פרסומים

[illegible]

עולם ומלואו בלוח מעריב

צורח רחובות

דירות למכירה

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

ביקוש דירות

[illegible]

דירות להשכרה

[illegible]

צורח אשדוד

דירות

[illegible]

דירות למכירה

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

פרסומים

[illegible]

משרד הבטחון
אגף - השיקום
הלשכה המחוזית ת"א־יפו

אגף השיקום במשרד הבטחון
מביא בזה לידיעת צבור
נכי צה"ל
שהחל מיום ג', י"א אדר תשל"ד 5.3.74
תועבר המרפאה ביפו מרח' יהודה הימית 43
לרח' יהודה מרגוזה 13.

קבלת קהל: בימים א' - ה'
בשעות 13.00 - 08.30 (פרט ליום ו')
בימים ב' ו־ה'
בשעות 16.00 - 14.30 אחה"צ

דבר רק"ח
המשברים במו"מ הקואליציוני

המשברים בדרך אל הרכבת הממשלה החדשה לאחר הבחירות לכנסת ה־8 אינם מקריים. על אף רבגוניותם — מקור יסודי אחד להם, והוא, המשבר של המדיניות הישראלית הרשמית.

[illegible]

מנהיגי המערך [illegible]

המאבקים בתוך המפד"ל [illegible]

עם ישראל מעוניין [illegible]

לכן, רואה מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית [illegible]

בתנאים אלה [illegible]

כפי שהודיעה [illegible] של ההנהגה הישראלית [illegible]

השלום כיום - צו עליון.

השלום יתן בטחון ויסייע רבות לפתרון שאלות הכלכלה והחברה

המפלגה הקומוניסטית הישראלית - רק"ח
המחלקה להסברה ולפרסום

דרושים עדי ראיה

כל היודע פרטים בדבר תאונת דרכים מיום 21.1.74 בשעה 12.00 בקרבת מעגן מיכאל תאונה בה מכונית מסוג רנו אשר התהפכה לצידי הדרך מתבקש להתקשר בדחיפות ל־מר בן־דוד אריה מכפר סירקין (03-914432)

הערה: נוסעי אוטובוס מאסף מחיפה לת"א אשר נעצר במקרה זה מתבקשים בכל לשון של בקשה להתקשר למספר הנ"ל.

עורף חיפה

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בחיפה:
רחוב הנביאים 32, פתוח מ־8 בבוקר עד 7 בערב

הודעות

[illegible]

דירות

[illegible]

קבלני בנין

[illegible]

דירות למכירה

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

דירות להשכרה

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

חדרים מרוהטים

[illegible]

ביקוש דירות

[illegible]

דירות להחלפה

[illegible]

מבני תעשיה

[illegible]

שרותי רכב

[illegible]

מכוניות למכירה

[illegible]

ביקוש מכוניות

[illegible]

קטנועים

[illegible]

מגרשים

[illegible]

הצעות עבודה

[illegible]

ביקוש עבודה

[illegible]

עסקים

[illegible]

חנויות

[illegible]

משרדים

[illegible]

מחסנים

[illegible]

טרקטורים

[illegible]

שעורים

[illegible]

המשך ←

לוח חיפה

(המשך מן העמוד הקודם)

מכירות

לפה אמריקאית, מכונת כביסה אחד חצי אוטומטית. 716237.

מקשר מיוחד חדש, לביטוי ה' לזנות גלפר הקליה 28 בהרצליה. 333557

עגלה אוטומטית שני גלגלים במצב מצוין. טלפון 663062.

בהזדמנות תנור אפיה חשמלי + גריל + כיריים 13 במצב מצוין 533708

למכירה צמיג והמור מייר ספון גודל 33X27 במצב טוב. נא לפנות לטלפון 3—04/911562 עוד לפה צמיג"ב דוד.

למכירה עגלת תינוק במצב מצוין. בין 13-00—8 245606 ר 17—21.00

עגלת תינוקות תוצרת חוץ ב' מצב מצוין. טלפון 32731.

בהזדמנות מכונת אוטכס 16 טופפטי במצב טוב. 715175.

פיים סוני סטריאו + סלילים מוקלטים 1200 לירות 222972.

תנור חשמלי לאפיה וגריל + פלטה גז לבישול, שדרות הנשיא 139 דירה 5. 84006

בהזדמנות קופה רושמת י.ב.מ. מכונת חישוב חשמלית, מכונת כתיבה. 511756.

כיריים גז במצב טוב למכירה. טלפון 232735.

פיים ססטות סטריאופוני "סוני" משוכלל למוסיקה כולל רמקולים חיצוניים (מערכת עצמאית) כמו חדש ותקופת אחריות לטלפון — 87131

מסרטה קנון אוטומטית סופר 8 זום X 5 + מסרטה 1200 לי"ר, רדיו למכונית תדיראן 350 לי"ר טל. 04—722031 אריק.

בהזדמנות אוגר חום מגקינג 7.500 פרים לפנות לת.ד. 1833 חיפה.

מערכת סטריאופונית הכוללת פי כיפון בי.אס.אר. אמפליפייר 18 ואט 2 רמקולים מהודרים 255917

מכונות כביסה

מכונת כביסה אוטומטית נאלת במצב טוב. טלפון 241561

למכירה מכונת כביסה אוטומטית אלקטרה. 532616 כשנה 20.

למכירה מכונת כביסה במצב טוב. טל. 225081 בערב.

למכירה מכונת כביסה אוטומטית אשקור קומפלט 666600 אחרי 15.

חדר חצי אוטומטית במצב מצוין 550 טל. 725141.

למכירה מכונת כביסה הובר + צנטריפוגה. יונו טל' 245862.

אשקור קומפלט 5 כג 6 במצב טוב. 719518.

מכונת כביסה חצי אוטומטית במצב מצוין, זמיר. 727534.

מכונת כביסה צנטריפוגלית יונו למכירה. טלפון 234974.

כלי נגינה

למכירה בהזדמנות סנתור "הופנר" 4000 04—527445 בין 9—7 בבקר.

פסנתר בנדורפר אורך 1.80 במצב טוב. למכירה. טלפון 8780348

בחנויות מעגורסיגרים משומשים עד 80 בסים, אבלאות, הנביאים 16 טלפון 663385

תנורי חימום

שמשון ברזאי תנור לחימום נפט ודי חימום, גודל ... קח דירתית כולל התקנה ארובה. טלפון 644413

סירות

סירת מפרש + מנוע, לי"ר 1,000 04—724756

קניות

מכונת כתיבה עברית משומשת. ת"ד 4750 טל' 324605

מעתיקים מעגמת מ... 04/13051

חוגים

ביסר שני! מעדון תכהי לי יהודים, כבית אבא חושי. טל. 235850 התחבורה מרכבות.

מקררים

מקרר אמקור במצב טוב 500.— 661565

למכירה מקרר אמקור 10 פוט במצב מצוין טלפון 245503

מקרר אמקור 11 פוט במצב מצוין טלפון 343714

למכירה אמקור "מאר" במצב מצוין עם בסות טלפון 233963

מקרר אמקור פאר 9 במצב מצוין. כלה טל. 04—86253

בהזדמנות מקרר לבלורה (ג'ינה) במצב מצוין למכולת / מזנון 221395

מקרר אמקור 10 חצי אוטומטי טלפון 80392 בערב.

מקרר אמקור פאר במצב טוב. להתקשר 720431.

פרידר 10 במצב מצוין — טלפון 234136 בערב.

למכירה מקרר "אמקור" פאר. טלפון 534646 לא בשבת.

מקרר אמקור 11 במצב מצוין + כיומת. טלפון 85575

פרידר במצב חדש 5 פוט תוצרת חוץ טוב למוסדנים — קרן היסוד 84 קרית ביאליק.

למכירה אמקור 10 פאר טלפון 728240 ערב לשבת.

אמקור פאר במצב טוב 600 לירות טל. 344741

ווסטינגהאוז 13 הרש 4,000 לי"ר 063772366

מקרר פרידמן 13 טוב מצב חדש טלפון 528157

רהיטים

למכירה רהיטים יפים למנות בנים בהזדמנות. טל' 05/332138

בהזדמנות מציינים!!! קונים רהיטים משומשים עתיקים — מקררים ותנורים 234355 גם בשבת.

קונה רהיטים משומשים עתיקים ותיפולי בית. טלפון 662066 532861

שטיח פנים והום. צמודה בן עזרא הרצל 25 טלפונים 642598 720830

מיטה מפנלה עם מזרון, תנור גז במצב מצוין, טל' 04/86028

מזנון ועגלה וילדים למכירה. טלפון 253982 אחרי שעה 3.

דרוש ארון 2—4 דלתות. טלפון 222662

בהזדמנות למכירה רהיטים — סלון במצב טוב טל. 224851

שולחן יפה מעוצב יד ושולחן למטבח עם כסאות טלפון — 643919 רק ביום ראשון.

קונה רהיטים משומשים ותיקים ותיפולי בית במחירים טובים 232303

תנורי בישול

תנור אפיה מ.ג. + כיריים של 238949

תנור גז בישול ואפיה 4 לבות 300.— טל' 04/245172 לא בשבת.

למכירה תנור אפיה במצב מצוין 4.00 טל' 242369

טלויזיות

למכירה טלויזיה שלויזיה משומשת במצב טוב. 383332

תקנך כל סוגי טלויזיות כבית חלקה באחריות. 512740

פרסומים

קבלת מודעות ב"מעריב" חיפה: רחוב הנביאים 32 — משעה 8 בבקר עד 7 בערב — ללא הפסקה, ביום ששי 8—12.30.

שונות

דרוש שולחן שרטוט, מכונת כתיבה עברית ואנגלית. 511663

מכונת כתיבה חשמלית ...

המשך "לוח חיפה" בעמוד 7

מיכלי כרמל תעשיות קרטון גלי בע"מ
ת.ד. 860 חיפה

למכירה

מכונות שונות אשר נפגעו משריפה

את המכונות אפשר לראות במפעלינו ביום שני 4.3.74 בין השעות 9.00—12.00.

את ההצעות יש להגיש לאגף האספקה עד יום 6.3.74.

אין אנו מתחייבים לקבל את ההצעה הזולה ביותר או הצעה כלשהיא.

משרד המשפטים
אגף רישום והסדר המקרקעין
לשכת רישום המקרקעין בירושלים

הודעה לציבור

היום תבוטל הקופה בלשכת רישום המקרקעין ירושלים

התשלומים יתקבלו בסניף גן־העיר של בנק הפועלים, רח' יפו 28, ירושלים.

לפי שובר תשלום שיוכן בלשכה לכל תיק פעולה. עורכי הדין המבקשים לשלם בהמחאה אישית עליהם להציג את תעודת לשכת עורכי הדין במאשרת התשלום וזהו תנאי מוקדם.

רשם המקרקעין ירושלים

לוח ירושלים

סניף "מעריב" לקבלת מודעות בירושלים: רחוב הלל 16/14, פתוח מ־8 בבקר עד 6.30 בערב

קבלני בנין

למכירה דירות 3 או 4—3 חדרים ברחוב הרצוג ודירות בנות 4 חדרים ברחוב ינדרי הכינת. לפנות למשרד רח' כורש 6, טל' 225561 בשעות 7—5.

"אליטבור" מציעה דירות מרווחות + נוף ושכלולים מיוחדים בבית וגן רח' עפרי תורה. טל' 534186

למכירה בקרית מנחם דירות 3 חדרים + פינת אוכל, ארונות קיר ליד חניות בית ספר ד' התבורה. לידרה, רח' שמאי 12 ב' טל. 221937 233778

למכירה דירות מרווחות בנות 4 חדרים בקרית אומרי. המכירה לשומרי שבת. לפנות למכירה, רח' כורש 6, טלפון 225561 ב' שעה 7—5.

"יברית "ליבקם" מציעה דירות בבנין בנות 3½ חדרים בשדרות הרצל טלפון 272750

ירדם וסיר ושותי בע"מ מציעים דירות כולל שכלולים מיוחדים בבנינים שלהם ברח' הפלמ"ח ורח' ניקנור. פרטים במשרדנו הפלמ"ח 68, טל. 32901

הקבלן צאירים מציע: דירת 3 חדרים, רחוב בילו — פינה יורדי הסירה. 34223

דירות למכירה

ברחביה דירה 2½ ק"ב, ת פלמ"ח 7 רחל כהן, רק מ' 21—18

בירושלים, בהזדמנות, דירות רווחות מקסימות 4 ו־5 חדרים עם מיטב השיכלולים: "רסקו" ירושלים, רח' שמאי 8, טלפון 224421

4 + פ"א הרצה בעזיאל + בעלית הגג 260.000. 285923

2 חדרים 60.000, 2½ 85.000, 3 חד' 113.000 ברחובות אחרים בן יהודה 3.

בבנייה: "עיריה", 3, קר 117.000 השכונה דירתית. 62363 בערב.

בתלפיות, דירת 4 חדרים + חניה ק"ב 215000 — 285923

2 + הול + הסקה, הרב פרנק בית 12, 531568 למוצאי שבת.

ברח' בריה, 2 גדולים + הול, מטבח מרוח + שלוש מרפסות ק"ג, 150,000 —, 66736

בשמואל, 3 + הסקה, פרגולות ק"ב ארונות, תרבותה 30810

בתלפיות, מחסן לרכישה 2 הול גדול ק"ג הסקה. 524234

בקרית יובל 3 + חדר הלבשה דרדורות + נוף 105,000 טלפון 415141

2 חדרים בנגוויל + חדר הלבשה, ק"ב משכנתא טלפון 522100

למכירה 3 חדרים ברחוב בר כוכבא (רחביה) קומה ג', 40 מרפסות הסקה דירתית, 177,000 לי"ר, "בורך", קריקיניה 8, טל' 69621, 39786 (טלרו).

ברחביה דירת 2 חדרים נגד לים + פ"א הסקה ק"ג המכירה בשיטת מכרז אין התחייבות לקבל ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא לטלפון 538145 לא בשבת.

בשכונת הבכור בלוך, הסמוך ידידיה, דירת 2 + הול, הסקה, הונגריה 286133

2½ בגרדנים, ק"ב, הסקה ואריגות בקרית שמואל — 166,000 — 38959

3 חדרים עיר גנים ג' 75,600 מולנה טלפון 531111 בערב — 03/741858

בקרית היובל, דירת 3 + הסקה ביתית פ"א 120,000 טלפון 410656

בתלפיות, 2 חדרים רחום חלקי לי' 233988

2½ חדרים בקרית יובל טל' 419901 בכיסוף סיורת.

ברח' ב"מ, הדר וחצי 2 חדרים, דירות גפרוה. 221104 באמצע ק'.

3 חדרים בביתהכרם, חדשה, הסקה וגז מרכזי. 234187

3 חדרים בנבעה מרדכי הדר שה, בעלית 495, 221161

וילות ובתים

למכירה וילה בגוטמן דרמשי מתחת 8 חדרים, ברחוב דרך הגולן 15, טלפון 272730

מעוניין בוילה בגבעת המבתר בשלב: גמור, בבניה או שלד. להתקשר: 280137

בית עם דרבי תיקיות סטומניות, 5 חדרים + כחסן, מרפסת גדולה, גינה, נוף נהדר, כניסה נפרדת, ביכים ראשון ושני כ' 20—22, 055/96887 — לרציניים בלבד.

דירות להשכרה

ברמת 3 (לא מרוהטת) ב־27.000 בקרית משה, 2 בקרית משה, "ג.פרסום אחד" בן יהודה 3.

בשכונות דירה 3 חדרים חדשה, בנה יעקב טלפון 232502

ברמות דירת 2 חדרים, בגבעת אילן, 45,000 לי"ר טלפון 272250

בשכונה 4 חדרים גדולה, חדשה קיים, בבית ויגן, 526613

בקרית־היובל, 3 ריקה + הסקה וגז מרכזי 323094, 67253

בדירות בבקעה 3, חדשה, ריקה/מרוהטת + הסקה, 380046

להשכיר דירה חדשה, ריקה 3½ חדרים + הסקה, ליד בית הנשר כבר שכונתי טלפון 225511

בשכונות, 3 חדרים ריקה + טלפון וגינה, באברנג 228622

בשכונת דירה 4 חדרים ריקה + הסקה להתקשר 60415

בירושלים אפשר דירת 3½ ריקה + טלפון והסקה 700 פיוזיה 289256 כ"ב.

בשכונה, דירה לוקסוס בת 4½ חדרים, ריקה, בסבוא המגע (רמת אשכול) בנין רובינשטיין קומה א' (3 מדרגות) לשנה. 750 לי"ר לחודש. "בורך" קרן קיימת 8, טלפון: 39784, 69621 (טלרו).

בשכונת סנהואה 4 חדרים — בלתי מרוהם, בגמרה תלשויה, 32584 ערב לשבת.

ברמות אשכול, 3 ריקה + הסקה ק.א. טלפון 60121 בעבודה — מחולב.

דירה 2 חדרים רחום חלקי רד לוי 233988

2½ חדרים בקרית יובל טל' 419901 אחה"צ בכיסוף סיורת.

ברמת, הדר וחצי 2 חדרים, דירות בירה 221104 באמצע ק'.

בקרית יובל, 3 חדרים, ריקה, דירה תמימה. 234187

3 חדרים בבית הכרם, ואורח, הסקה וגז מרכזי. 234187

נתנתי רק עתר דירות מפוארות, בתכנון ללא תקדים בארץ, ב' רחוב חנוגה 30, חנבעה הצרפתית, דירה 3 חדרים 165,000 דירות 4 חדרים 200,000 הי' משלם בשנה ללא משכנתא. טלפון 224437 או לפנות לנגרה שושה רחוב ההנגה 32.

למכירה דירות 3½ + הול 103.5 מ"ר בתנאים מיוחדים וללא תיווך. הדירות בירושלים, לפנות לקבלן ותיק ומצוי מה שוביה לוי, שמאי 8 ירושלים. טל. 228868

ברמות דירת חמר במרכז — 228934 רוב דוד ילין 3, טלפון (טרם לשבה) בעבודה 326229 טורי.

להתחרדה למכירה 5 חדרים לבנקה ביירות. טלפון 33302

3 חדרים בבית הכרם במודינוגים שמראפש 22 23 10—4, 6—10 02/228320

3 חדרים בבנבעה מרדכי, 3 קרוב להרסה. — דירה 2½, 3½, 4½, בית 121, בלבנו.

2½ חדרים בביתהכרם, חרב שוהואל 39/4, הדשה, נוף — אפשרות להגדיל לשלושה. טל. 31545

בקטמון 3 + פ"א חדשה לוקי כום. ק"ב, 180,000 526321

בהזדמנות, 3 חדרים יפים ב' קרית מנחם, בתנאים נוחים, עם משכנתא. 325441/6

דירת קוטג' בקומה 4, 6 חדרים בלבלותדפנה טל. 231300

למכירה מבחר דירות בכל ה' עיר. "המפתח" בן־יהודה 8 — 231202

דירת 3 חדרים במרכז מצוינת למשרד. 33141, 231988

דירת 3 חדרים + חסקה ק"ב 3 כוונוי אויר, דרך ביתלחם 88, למעוניינים בלבד. 521458

תלפיות, ההוב בילו, ליד סלון דיסלומאט, 3 חדרים גדולים, קומה שלישית, ארונות קיר הדר שיה בכל חדרי השינה, כניסת כל חדרים, 197,500 — מלשויקרם, רחוב הלל 8, 7 — 02/233386

למכירה 4 חדרים בתלפיות, קר בה ג', נוף פרוהב 225,000 לי"ר. טל. 261850

למכירה דירת 4 חדרים 310,000 לי"ר בנבעה הצרפתית קומה ד', עם מעלית, אנגלו־סכסון, טל. 221161

למכירה בבית הכרם, 3 חדרים (1 טכל) 158,000 לי"ר קומה א', 20 מדרגות, אנגלו סכסון, הסורג 2, טל. 221161

דירות 4½, 3½, 2½ חדרים למכירה/השכרה 323338

3 חדרים נאה, נוף 135.000 טשרניחובסקי — רסקו 30652

דירות למכירה במבחר גדול, בשרות האינפורמציה "שאל", הלל 7, טלפון 226919

למכירה בקרית שמואל דירות 5, 4, 3½, 2½, 1 ו־6 חדרים סלון גדול בסיוהר, פינת אוכל, מטבח נרחב ביותר עם ארונות, 3 כוונים, חנית, לבטמים נוסי' פים, התקשר עם לידרה רחוב שמאי 12 ב' טל. 221937 233778

למכירה בסלבית דירת 2½ חד' רים, הדרים גדולים נוף הדרי' יהודה ויום הסלה, לידרה, רח' שמאי 12 ב' טל. 221937, 233778

בקרית יובל (בגילו) דירת 3 מרוהטת + טלפון 226987 אחר ח"צ.

דירת 3½ + מרפסת סגורה מרוהטת חלקית, בקרית־היובל, נאוטוסלה 411308 לא בשבת.

2½ בקרית יובל רח' רבינוביץ מרוהטת ומה 17—19 417625

דירת 2½ בתלפיות נהדרת + הסקה ובלפון לשנת חודשים — 261812

דירת מסורד במרכז 2 חדרים + הסקה, רחוב דרורה ראשו נים 11, זולמרייך. טל. 224574

3 מרוהטת + הסקה. המלמ"ח 630. טלפון 66357

במרכז, דירת הדר מרוהטת, אני דיסם 21, נרינהולד כ"ם 16—19.

להשכרה ברובע היהודי דירה מקסימה מרוהטת היטב 4 חדרים נוף נהדר, כניסה מיידית. לידרה, רח' שמאי 12 ב' טל. 221937 233778

להשכרה ברחביה 3 חדרים + הול טלפון, מרוהם חלקי קומה ג' כניסה מיידית, לידרה שמאי 12 ב' טל. 221937, 233778

דירת 4 חדרים + הסקה, טלפון וטלפון, ברחביה, לשנה הודשים, כניסה מיידית 700 לי"ר לנבות לעו"ד ברזילי. 334371

בקרית־היובל, 3 חדרים, מרו' הסת, מחיר נוח. 285826 — מ' 15.00—14.00

דירת 2 חדרים מרוהטת קרמון ח', מיידית טלפון 534149

דירה מרוהטת 3 חדרים, מטבח ברוחה, בקרית־יובל. 61439

חדרים מרוהטים

חדר מרוהט כניסה נפרדת מי 350 והזדמנויות ב"מרכז הנייר" בן יהודה 3.

"ויכרוביץ" 44, 2—3 חדרים מרוהטים + טלפון והסקה, לי' שהיים/וזג להתקשר 62438 מ' 5.00

חדרים מרוהטים במבחר גדול בשרות האינפורמציה "שאל" — הלל 7, טלפון 226919

חדר מרוהט + טלפון, התחבורה טובה, יודעים אנגלית 69338

"בלוה חדר מרוהט + הסקה (בבקר) 30534 (526161/381)

ליחידה חדר מרוהט בתלפיות טלפון 362411 מ־15.00—21.00

חדר בדירה סטודנטים/יות סר וחת טלפון + הסקה, בבית הכרם 535556

בהדחכשכה הדר ליחיד, לי' יהודה, לסטודנט, לסטודנטית. טלפון 288843

חדר מרוהט לי—2, הסקה, לי' דתי רינגר, מגים סאירות 7, טלפון 521139

לסטודנטית חדר עם כניסה נפ' רדת בזרה קרית כשה 7 נמליך טלפון 524044 אחה"צ.

בתלפיות, הדר מרוהט עם מטבחון וכניסה נפרדת טלפון 86597

בקרית־יובל חצי דירה מרוהטת ב־300, בבנויה 234441 יצחקי.

ברמות אשכול, חדר מרוהט + מטבח ושרותים, בוילה. 285269 אחה"צ.

בגרת מבוגרת בריה סמוארת הסקה וטלפון לתת חדר מרוהט תיכם לאשה רציניה הסורת הבי דה, וכגרה קלה 38930

בטלביה חדר מרוהט + הסקה + טלפון, מידית. 262683, 37198

חדר בדירה יפה, סטוריבה, ערי' מת לבחור שלום מהשבוע אינו בירושלים. 527388

חדר מרוהט בבקהרבצוזים, כל יום עד 8 בבקר ומ־20 ב' ערב. 234384

חדר להשכיר, לסטודנטית ב' דירת מסטודנטיות, ברחביה. 63455, 223093

ביקוש דירות

דרושה דירה בת 2—3 עם כל הנוחיות לכבות הדר 2160 עבור 317 ירושלים.

רוצים דירת 3 מרוהטת על הסקה, ברחביה/תלביה, לא אב' ריל בלבד. 33235 בערב.

במעוניינים לקנות דירה שבני נתח עד לפני 6 שנים, 3 חד' רים בביתהכרם, קריתמשה, קרית־שמואל או סביבה גרמ' ניה, כלי סוכנים. ת.ד. 3693 ירושלים.

אנו זקוקים לדירות מכורים רציניים ישנו "המפתח" 17.

סטוד דירהך ללא תווך, פר' סים: בפרסום אוב, בירוגות 3.

דרושה וילה או דירה 5—6 חדרים בק"ק עם גינה. ת.ד. 2354 ירושלים.

מעוניין לקנות דירת 4 חדרים בבנינה יקנה עם נוף, ליד בתוכים. טל. 68069 בערב (לא בשבת).

משרד לקנות רציניים דרושות באופן דחוף דירות. לידרה, רח' שמאי 12 ב' טל. 221937, 233778

משרד לקנות מעוניין דרושה דירה מרוהטת חיפה להשכרה לתקופה קצרה וארוכה, דירות במיטוב נאוה אצל לידרה, רח' שמאי 12/ב' טל. 221937, 233778

המשרד, דרושה דירה ב' הירים, להקונת עצרות "שאל" רחוב הלל 7, 226919

מגרשים

דרוש חצי 50,000 לי' בית' בזונה (אקרית באלה) סל' 534911

למכירה דונם לבני דמהיהשרון כפר הירוק ע"י התיכון — 02/233423

למכירה מגרשים באזור ירוש' לים, להשקעה, גם של הקיר במחיר 25,000 לי' לדונם. אנגלו־סכ' סון, הסורג 2, טל. 221161

שדוכים

המדיטבנאל כעוד לשידוכים, מיועד לכל החוגים. שמאי 23 ירושלים.

בחורה אפריקאית מלונית לס' גויש בתור אקדמאי רציני בגיל 26—32 המכירה באמנות, לפי נוה באנגלית לפי ת.ד. 3331 — ירושלים.

חוגים

מחזה — בנות 18—10 המעוני' יינות לקחת חלק "ישר המנין" ברודוי" ולהכיר חברה מתקדמים יפנו בכתב לת.ד. 7404 ירושלים ויציינו על המעטפה "ברודוי".

הנ אקדמאי 35 מקבין לנבוים זוג נחמד לבילויים לציין טלפון ת.ד. 2348 ירושלים.

שרותי רכב

מורה דייקן — שרות, ותיקי נים למכוניות הולמן; אוסטין; מוריס; רנו; דאף, שרות מעו' לה ומהיר, רחוב המלאכה 4. טלפון 285813

מכוניות למכירה

פורד טרנזיט סגור 2.000 אוטו' מטי 1973 טלפון 410375

קרסל רקפה 1969, במצב מצוין 387227 בנובמבר

היפרשיה 1200/69, רדיו, 44,000 במצב טוב. 31418

טואנרי 1300, 1972, 38,000 ק"מ טסט לשנה. 62535

פולקסוגן האריכה, 1500, 1964 מנוע 90,000 טסט דצמבר, נוי, רדיו, מצוינת, 15,000 לי', טל' 411997

פג'ו 204 יולי 70 מצב מצוין 02321615

פג'ו 404 1970 אוטומטי ורדיו במצב מצוין. 33854

היפרשיה גד יולי 13,000 ק"מ טלפון בעבודה 361160 בבית — 523279

פג'ו טויוטא 69 אוברול מנוע 7.500 02/942077

פורד מאוטוס 12 אם 1963 מנוע 524061, 530363

פורד טויוטא מסורית 1965, אוברול, 4,000 לירות 228406 לפנה"צ.

הקסטול ויקטור אוטומטית — 1967, אוברול כללי, 15.500 עזרא 531200 לפנה"צ.

פג'ו סטייפון 1972, יד רא' שונה, בבית 63658 בעבודה — 534613

פג'ו 404, 1972, יד ראשונה, — 48,000 אחה"צ 525017

פיאט 850, 1968 42,000 ק"מ. 233439

פיאט 1100 1950, מנוע 1967, יד ראשונה, 6,000 לירות, טלפון 31226

היפרשיה! פורד קורטינה 1963 10,750 הלוקס במצב מצוין לי"ר. טלפון בעבודה 233048 ב' בבית 410365

קונסול כוכר 1965, טסט — רדיו במצב מצוין. 532333

אופל קיט דצמבר 1964, במצב יוצא מהכלל. 233515

קורטינה 1300 1966 בהזדמנות יד ראשונה + רדיו. 417340

היפרשיה 1300, 1973, עם תוס' פות, טסט 288145 בערב.

18,000 לי"ר רנו 16 1967, מצב מצוין, צריכים למכור. 289075

פורד 404 1971 במצב מצוין, טלפונים: 534383, 356021

ציטרואן 1963 טסט שנה, טל' 415958 לראות בעיבורים טול סועבה אוריות 46,005

רנו 16 ס.ס. אוטומטי גג, 37,000 ק"מ, מצב מצוין — 34,000 לי', טלפון 9—8.30 223809 3.30—4.30 או בבית גם בשבת 33785

פג'ו 504 יד ראשונה במצב מצוין. 02/309161, 02/525545

פולקסוגן 1956, רדיו, מחיר הוד דמוהי, מכירה בידית. 411206

קונסלה 14.00 (לא בשבת)

פורד 17 מסמנית מודל 69 מינם א' 10—2, 533786

מרצדס 1500 שנת 1968 115,000 ק"מ טלפון 232015

פג'ו ספיישן 69, יד ראשונה, מצוינת טלפון 534237 פרט ל' שבת.

מיני אוסטין 1965 חצי מנוע בהזדם טלפון 02/3361815

פיאט 850 1966 למקור הוזלשם בהזדמנות טלפון 283203

בהזדמנות! מאוטוס 12 סטורי 1965 524561, 521361 כשר.

פולקסוגן 1200, 1964 + רדיו וטסט לשנה, טלפון 521401

אאוסטוס 12 כשתית 1956 במצב טוב יד ראשונה 234629

קרייזלר 160 אוטומטית 1971 — 34,000 ק"מ, יד ראשונה, טלפון — 02—65552

למכירה מגרר כנור פורד טרנזים מודל 73, לפנות טלפון ירושלים. 287436

פג'ו 504, 1970, בצוינת — ק"מ, רדיו. 46,000 534396

ב.מ.וו. 1800 אוטומטית, 1969 טסט שנה. 64,000 523720

פרינץ 4, 1968 81,000 יד ראשונה, שמורה, במצב יוצא מן הכלל. 38611

הזדמנות, פולקסוואגן 1700 אוטומטית, 1969, מצוינת, טסט 11 חודש, 09.00 עד 17.00 283856

רנו 6, 6,000 1974 ק"מ, אחרי יום, טסטבורים לסטודנט. 280930

דוגרה, טריומף 11,000 1969 הגבעה הצרפתית, ההגנה 14, ברוסקי, בשבת.

מהיפרשיה טסטישו 1968, מנוע פורה, 90,000 טלפון 33383 — אחה"צ.

טויוטה ספורטית מודל 73 18,000 ק"מ, טל' 32891 בין 1—9, 7—4.

פורד 1973 דיזל 1400 צמוגה 18,000 ק"מ טלפון 323661

בהזדמנות ראשונה תהום על פיגור לצטר רק מנוע הנדול גם לאחר האוגה ומנישה תיקור' ני דוד היים. ינאי 6 ירושלים 02/221188

משכירים המחירים אומרים אינו ירנתי בראש ישלחי לה טור. הרגש עוד חייב לפגור בהקריח הישנ. ירושלים ינאי 6.

פולקסוואגן 1600 סמייטן 1972 + רדיו. טלפון 31771, 63440

פרינץ 4 65,500 1968 מצוינת + רדיו, טסט טבמבר. טלפון — 64190

"אוטו הדר", טלפון 222733 — 234966, מוכנות בלעדית באזור ירושלים והדרום למכוניות הגוגב הגשול. למכירת פירית כל סוגי מכוניות הגוגב.

למכירה פג'ו 404 מודל 1966 + רדיו טסט לשנה מצב מצוין 25 אחוזים מכים שולחן, הדרקה אלקטרונית, צימאי עוד דבר סל. 02/261313

"אוטו הדר" טלפון 222733, 234966, כוכבות ראשית למכוניות מרצדס בנץ כוכבות פשנה למכוניות אזי סל. למכירת פירית מכונים הד' ומכ הנשל דגל פוריבות וממד ירות. למכירות: מרצדס 280 אם עם כל התוספות 1972 — מרצדס 280 אם עם כל התוספות 1969 — אוטל רקורד סמייין 1971 אוטומ' מטי — אופל רקורד 1970 — אופל קומודורה 1969 אוטומטי — פולקסואגן 1300, 1968, אוי' טומטי.

פולקסואגן מכורי נמור, 1600, טסט שנה, 88,000, 17,000 — 02/262731

פולקסווגן 1300 1969 במצב טוב טל. 418083

אודסטואוגאז נ'ינגור, 1600, 1973 + רדיו 9000 ק"מ, מצוינות. 65537

רקסוואגן ויוה 2 דלתות 1063 + רדיו, טלפון 523349

דופין 1957/8, לאחר שיפוץ כ' מצב טוב, 523430, בערב.

פג'ו 404 אוטומטית 68, טסט, רדיו, 232814, 361975

אופל רקורד ל־1700, שנת 1973, 30,000 ק"מ. טלפון 533442

קטנועים

אופנוע ב.ס.ה. 1968 + סירה ואביזרים 6,000 לירות, ת.ד. 12060 עין כרם ירושלים

קירלן 1968, במצב מצוין, לפנות 229803

לסכירטה 66, אביזרים, 250 לי' טל. 287332

מכירות

ארון ממית קונסטטי מצופה פורמיקה כולל 2 מיטות תלוית ומדפים, תוצרת "מגורנית" בכ' צב טוב למכירה, טלפון 223612 (לא בשבת).

למכירה בלנדר אמריקאי חדש טלפון 30388 לא בשבת.

"תנור חמיה "ויקינג" במצב מצוין, ושמלת כלה (36) והינור מה 232924

למכירה רשם קול "פיליפס" ב' מצב מצוין, בהזדמנות! 42810

למכירה מכונת כריכה כגול, חמירה, תחיד תנור, 60307, 226636

למכירה בהזדמנות! מכונת אר' סוה אוטומטי + 12 תאים. טל' טורו בעבודה 222851

ארון מיטה קומפקטי מצופה פורמייקה לחדר ילדים המכיל: שתי מיטות מדרגי נוספויה, שני שולחנות כתיבה, חלל סגור למוסים ותליה, טלפון 322671 חוץ משבת.

תנור אפיה וגריל אמקור, ביי דיים גז טוסטר. 524356

בהזדמנות מעולה חדש, מכונת חישוב 6 פעולות + הדי זכוזן 224624

למכירה בהזדמנות סלאי נדול של כפתורים. טלפון 286180

תנור אפיה חשמלי + כיריים מצוין. 228966, 228944

רהיטים

"מכירת שולחן ילדים + כס' אות + לול, במצב טוב סל' 02—223592

למכירה ארון קיר 3 מטר אורך 2.30 מטר גובה 522034

למכירה ספה עתיקה עם מיתר חים אחרי שיפוץ, 600 לי' — 227323

מיטה מפולה ושתי שידות פי' ניקימטר, סלון מקרינצבי, — 534750 פריטי בית.

כלי נגינה

למכירה אקורדיאון "סקנדלי" במצב חדש. להתקשר 32413

פסנתר ויטברג במצב מצוין — טל. 229933 בערב.

בהזדמנות פסנתר תוצרת במצב מצוין. טל. 262713

מכונות כביסה

מכונת כביסה "קריסטל" רה לוקס, טובה, 460 לירות 532459

"פריג'ידר" אוטומטית מצב מאד יין טלפון: 261328 בעבודה — 223090

מקררים

מקרר פרידמן 11 מצב מצוין — כולל כיסות 521013

מקרר ספג תוצרת חוץ, טסומש, 526539 אחה"צ ובערב.

חיות בית

למכירה פודל גמדי מכיון נקבה עם תעודות 335183

הלבשה

ישר מהיצרן לצרכן! שמלות, חליפות, מעיליות, חצאיות בכמויות גדולות, במחירים נמוכים. "בוגדי ילדים "פריגני" רוממה, ירמיהו 23, אוטובוס 7 — (02)525196

צילום

בהזדמנות מכיר הגדלה לצי' לום, מצוין, חדש 400 לי' טל' 02—523994

שטיחים

שטיח פרסי מכאוג חדש 230— לי"ר, 160, טל. 226011

תריסים

מיצרי הסלוסה בע"מ, ייצור ויסירינות תריסים הלונות דכונית — טלפון 02/261269 תלפיות.

תנורי בישול

למכירה כיריים גז, מופרגן ב' מצב מצוין. לפנות 34430

עסקים

18%—21% ריבית תקבל בעיבוד יות בזמאות ומוזהה + הדר מדה לדולאר אצור להשקעות 286355

להשכרה קליניקה רפואית 3 פעמים בשבוע, ברחביה, טלפון 231847 מ־8.00 בערב.

מחפש סוכנות בענף הרכב ל' הבות באיזור עמק הרכב. טלפון 226543, 528494

בעל כתב המסמכה לניהול סר כה, צעיר ודינמי, מעוניין ב' הצעה. 528613 בערב.

משרדים

במכירה 1—2—3 חדרים ומכירה במרכז + טלפון. 222803

"גרמקוב" לסכירה בשכ"ת הדר במשרד פרסום במרכז 328600; 412522

במרים 4 חדרים למשרד, 1 חדר למשרד במרכז. טלפון 32380

2 חדרים למשרדים טלפון להשכיר. 35343 14—16

במשאי למכירה כס הדרים בבנין משרדי, וברחביה בשכ"ת כ־6 חדרים לתקופה ארוכה. 222117

להשכרה 4 משרדים + הול, 2 בניסות, אזור שקט במרכז העיר, אנגלוסכסון, הסורג 2, טל. 221161

חנויות

"המשכרה חנות 60 מ"ר במרכז משאר קרית־משה 417737

2 חנויות מהודרות בגינ"ש — רחוב אוסישקין 26, תביוה.

המות באזור מגורים על יד כוטרקרים, בצמת רחובות מר' כוזת, 25 מ"ר, טלפון, אנגלו' סכסון, הסורג 2, טל. 221161

מחסנים

מכירה/השכרה במכירה/למכירה מ' נבן/מלאכה עם ספה, 22 מ"ר טל' בערב. 523755

מחפשי ידעל בירושלים מחסן בערך 200 מ"ר, לפנות ת.ד. 222 ירושלים.

הלוואות

מקנפר מדינה ההלאות ביור התוו. טלפונים: 225155 — 226573

שרותים

מהדי! מלמניים ומכריקים סר' צטת ונקיון ופוי. — 226731, 232008

הצעות עבודה

דרושה עובדת, 3 פעמים בשבוע בתלפיות, טלפון 261788

דרושה עובדת משק בית, אד' ראות ומטבח. תנאים טובים. טלפון 126622 בעבודה 67244 ב' בית.

דרושה אשה לבישול ומיפול בילדים משעה 11—2.30 טלפון 524560

תינוק חמוד מחפש מטפלת חמר דה בכפר לטלפון 221924

אוטוסטודנטית לרופא שיניים, גם יגן להתקשר 60974 כ־5—1.

דרושה עוזרת פעם אחת בשבוע בבית הכרם. טלפון 534994

דרושה מוכירה בחנות לספרי ענ' ג'ין רצוי גם באנגלית, עבודה במשרד, טלפון 125151

דרושה מזכירה למשרד עיר' נים, השולטת בעברית, כולל הני' ינם מוזה וידיעת אנגלית מכתבים מוזה לכתבות המוכר, צומת, אבל בתבי פרטים על קורות חיים, בכוון ידיעות — הנדר 1263 ירושלים או טלפוני 67808

אולי גם אתה הכל להצליח מאוד כאיש מכירות? אנו מצ' יעים לאיש עם נתונים מתאימים הדרכה מקצועית תוך כדי עבודה. הסיכויים להצלחה ב' בוודה מצויינים לאיש המתאים. באמור מצוין. פנה עם פר' טים מלאים אודותיך לת"ד — ה"א עבור 29147

דרושה מזכירה בתכנית לשו' ענות בירושלים לשעות אחרי 12:00 בצהריים, טלפון 222630

דרושה עוזרת לניהול בית, 3 פע' מים בשבוע לחצי יום, להתקשר (טרם לשבת) טלפון 234111/344 ואחה"צ 32141

דרושה מטפלת/עוזרת, לשני יל' דים (3, 6) 4—6 שעות ביום 4.00 מ' 524569

דרושה מטפלת לתינוקת + בי' שול ומשק בית. לי' שעות, תנאים טובים דרושות המלצות 38887 בערב.

מגר מייר: "דור" מפסיקים שו' להים מקידים/ות עובדים/ות, כל המקצועות יפו 31, טלפון 225808

דרושה עוזרה לחצי יום בבוקר טלפון 524591 אחרי 8.00 בערב.

דרושה מטפלת + נקיון 6 שעות, בגוהדינגות טל' 68361

דרושה ברתקאתית, עוברת בית רצוי עם לינה, טל' 32250

מטפלת לתבוגר, דרושה 5—4 שעות אחה"צ, כולל שבת, טל' 33952 מיום ראשון.

לרופא שיניים דרושה אסיסט' טית גם ללא הכשרה מקצועית, ליום עבודה מלא, דוברת ער' בית ואנגלית, רצוי עם ידיעות או גרמנית, לטלפון 39639 כיום 4.3.74

דרוש/ה מנהל/ת חשבונות בעל/ת בעלת נסיון (לשהוה כנו ד"ו) לכשרה חלקית בשעות הבוקר אחה"צ טלפון 225850

בטחת הביה אשה להשגחה על ילד בן 6 ועבודה בית מצב 531001

דרושה עובדת למשק בית 5 שעות ביום שלש פעמים בשבוע טלפון 36956 הור מסדיבתמכרי.

בקרית יובל דרושה מטפלת ל' תינוקת בבית התינוקת לשבע שעות, טל. 411678

מוכירה למשק בית + עוזרת בטיפול בילד 4 שעות. 531093

בביתהכרם דרושה אשה לטיפול בילדים ועבודות בית בשעות 12.00—17.00, טל. 523255

מטפלת דרושה לך ילדות ב' בעצתהצרפתית 8—14.30 טלפון 524650

פקידה בתכניות ליום עבודה מלא, תנאים טובים, לפנות ל' הי' במעמר רבי עקיבא 8 ירו' שלים. טלפון 234450/02/222750

לאקדמאי בגביאל דרוש רעה צוציה ההיסטריים: נכיון רב בעבודות הרכביונותית: יודע ב' טיטי בצילום ופוחזה סלמות. לפנות בכתב לת"ד 7314 ירוש' לים עבור "דפש".

דרושה מזכירה בתבנית לספ' רד עורכידין להתקשר בשעות העבודה 233016

מטפלת לשתיים, הנר"א 4 ליד התבוה, טלפון 227404

דרושה מטפלת עם עבודות בית לשמונה שעות, טלפון 30612 או 39505

דרושה בחורה לעזרה אשה בבת ומשק בית קטן 8 שעות כל יום או 3 פעמים בשבוע, טל. 35918

דרושה עוזרת למשק בית, 4 שעות ליום. 31095 אחה"צ י' בערב.

דרושה סיר בירושלים בקיבוץ ביזה אשה אחראית עם המלונה למשק בית, 7 שעות, להתקשר בבוקר טל. 32158 ובשעות אחה"צ טל. 62220

דרושה ברחביה אשה למשק בית כולל בישול בשעות 9—13 (אפשר כלי יום שישי), להנ' קשר בשעות הערב. 32089

דרושה עובדת למשק בית 3 שעות כל בוקר להתקשר 523337 אחה"צ.

דרושה תניכה־תבנית לעבודה במטבח, ידיעה בחשבונות — 223614 אחה"צ.

דרוש נהג, בעל רכב, להלוכה דגיה — כבושים ונבינות, טל. 238530 בין 9.00—12.00

דרושה בתבנית סלמוניסטית ל' מומר חינוכי בשעות 8—13 נא להתקשר לטלפון 35271 ירושלים

דרושה מטפלת לתינוק + עב' דות בית, בביתהכרם, מ־8.30—14.30 חוץ משישי. 520952

דרושה מטפלת לילד בן שנה. טלפון 532136, 535787

דרושה מטפלת עם לינה, שני ילדים (1, 5), טלפון 60332 — 39456

מכירות דרושה לסמה "העוגה" בבין "עד" טל בגן ישראל, לנ' לות בין 13.00—15.00.

דרושה מטפלת לתינוקת + משק בית, בביתהכרם. 525258

דרושה מטפלת לטיפול בילד 7—8 שעות, בתלפיות, תנאים טובים. טלפון 263151

למשכר צבורי גדול, דרוש מנהל חשבונות בעל נסיון מספר שנים במקצוע, הדרגה היקבע בהתאם לכישורי המועמד. על המעוניינים לפנות בכתב לת.ד. 38 ירושלים.

למטפל בתלפיות, דרוש מנהל חשבונות עצמאי, למשרה מלאה. לטלפון 125936

לתמכל בגדי ילדים דרושות תופרות מנוסות ונוכנייה בלב' בנות, טלפון 227968

הכשרה לעבודה

קורסים לפקידות י.ב.מ. בתכנות הנהלת חשבונות, השוודת ועזרה בסידור בעבודה (בתשלומים נר' חים), מרדכי בן הלל 10 טלפון 232748

ביקוש עבודה

מעיין!!! ברזבור מקיבים/ות כלל הסגינים! שנה "ג.מרסום אור" 232222

מטעיינה לטפל בילד בביתה. לפנות לרבי שמואלי, שלום יהודה, תלפיות, טל. 252678

בתבנית אנגלית בנוסה מקבלת עבודה הדפסה. 287803

רואה חשבון מעוניין בעבודה — אחה"צ. ת.ד. 318/2159

מנהל פולקסואגן בעבור 1.5 סוה, מחפש עבודה מתאימה — 335312

שעורים

מודעות לטובר נח בסבונות ה' נוער הישראלי "מעריב לנוער" אשר לסגור ב"מעריב" הרוב הלל 14/16 ירושלים ובכל ע"ר דרי הצורכים. מחיר המודעה — 1.25 לירה לשורה.

מקריות כללית בירושלים: מנאל, כתיבה בתכובה, תורגם "תקירה", י. פורטס, בגר הלל 18.

מורה מוסמכת לאנגלית נותנת שעורים במחיר נוח 26989 לבגרויות.

פרסומים

מודעות ל"מעריב" ושאר הפת' וסים מתקבלות ב"מרסום אורי" בן יהודה 3.

מודעות ב"מעריב" — רחוב הלל 16/14, פתוח מ־8 בבוקר עד 6.30 בערב.

המשך "לוח ירושלים" בעמוד 7

הוצאת הקיבוץ המאוחד
הפצה: רחוב נהרדעא 15, טל. 225222, ת"א

הופיע

בסדרת ספרי זוטא:

נתן זך / מבחר

איורים: מתי גרינברג

עד כאן הופיעו בסדרה זו: נתן אלתרמן, זרובבל גלעד, דליה רביקוביץ, אמיר גלבע, יוכבד בת־מרים, ע. הלל, אבא קובנר.

יונת ואלכסנדר סנד / טנדו

ספר נוסף ל: "אדמה ללא צליל", "בין המהום ובין החיים" ו"הנסיון הנוסף".

רותי קרק / תולדות ההתישבות החלוצית בנגב עד 1948

מחקר מקיף למתנכים, מורים ותלמידים.

פרקי הספר: טופוגרפיה; אקלים; מקורות מים; ימי המנדט; נסיונות הקלאיים; האזור ערב הקמת המדינה; תוצאות ההתישבות; סיכום.

בשיתוף עם מצפה רביבים ע"ש יוסף וייץ.

מבדן

קרן ביטוח ופנסיה לפועלים חקלאיים ובלתי מקצועיים
אגודה שתופית בע"מ
שדרות שאול המלך 8 תל־אביב ת.ד. 4004

מציעה למכירה

מכונית טריומף 68 מס' 858—252

את המכונית ניתן לראות בחניון בית המרכז החקלאי שדרות שאול המלך 8 תל־אביב בין השעות 8.00—15.00. הצעות יש לשלוח במעטפה סגורה לפי הכתובת הנ"ל עד לתאריך 10.3.1974 ולציין על גבי המעטפה "עבור מבדן". המוסד אינו מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · פקידים · עובדים מקצועיים · סוכנים

הסוכנות היהודית לארץ-ישראל
המחלקה למנגנון

משרה פניה 8/74

תואר המשרה: **מתאם חשבונות בכיר**

מקום העבודה: תל־אביב.

תיאור העבודה:

1) בדיקת דוחות, נהוהי תקציב, סכומי התחייבויות והתחשבנות הסופיים של ההשקעות התקציביות שנעשו ע"י הסוכנות בהקמת ופתוח ישובים.
2) טפול בבעיות המחירות של ההשקעות וקביעת שיטת חשובי פחת.
3) ניהול הדוחות הנזבריים.
4) הכנון הליכי העבודה וחלוקתה בין צוות העובדים.

הכישורים הדרושים: 1) השכלה תיכונית, השכלה מקצועית — הנהלה ובקורת חשבונות. 2) נסיון של 5 שנים במקצוע. 4) ידיעת השפה האנגלית על בוריה. 5) כושר נהול צוות. 6) כושר נהול מו"מ עם גורמי חוץ (מוסדות, אגודות). 7) כושר הבעה בכתב ומגע נאות עם קהל.

הדרגה המוצעת: פ"ו (34 נק') בדרוג האחיד.

התאריך האחרון להגשת הצעות: 11.3.74.

משרה פניה 10/74

תואר המשרה: **קולטים לעבודה זמנית לתקופת הקיץ** (12 משרות)

מקום העבודה: ירושלים (2), תל־אביב (3), באר־שבע (3), חיפה (4).

תיאור העבודה: רשום העולים החדשים, סיווגם, שיבוצם במקומות קליטה הנוכחיים.

הכישורים הדרושים:

1) השכלה אקדמאית בחינוך או בעבודה סוציאלית.
2) שליטה בעברית וידיעת אחת השפות, אנגלית, צרפתית, רוסית או ספרדית.
3) כושר ניהול מו"מ עם מוסדות ציבור ופרטיים.

הדרגה המוצעת: ד'—ה' בדירוג האקדמאים או דרגה מינהלית מקבילה.

התאריך האחרון להגשת הצעות: 11.3.74.

הצעות מועמדות נא להגיש למחלקה למנגנון, ת"ד 92 ירושלים 91000
(רצוי בטופס שאפשר לקבל בכל משרדינו בארץ)

יבם IBM

דרושים לנו
טכנאי אחזקה
בתל־אביב, בחיפה

- ✱ בעלי ידיעה באלקטרוניקה, באלקטרומכניקה או מכשירנות
- ✱ ידיעה בסיסית בשפה האנגלית

מועמדים מתאימים יעברו קורס

אנא פנה אישית באחד מהתאריכים הבאים:

יום א' 3.3.74 · יום ג' 5.3.74
יום ב' 4.3.74 · יום ה' 7.3.74

בשעה 13.00 ליב.מ. ישראל בע"מ, בית מעוא, דרך פתח־תקוה 74 תל־אביב, קומה 9.

אם אין באפשרותך לפנות אישית, אנא פנה בכתב לי.ב.מ. ישראל בע"מ, מח' כח אדם, ת.ד. 20210 תל־אביב, 61200

יבם IBM

דרושה
פקידה-כתבנית
למשרד עורכי דין

שד' רוטשילד 105 ת"א.
טל. 235514.

לחברה מסחרית העוסקת ביבוא ויצוא
דרושים
למחלקת הנהלת החשבונות של המשרד הראשי

מנהלי חשבונות

הכישורים הדרושים:

- ✱ נסיון קודם של 3 שנים לפחות בעבודה מעשית.
- ✱ בקיאות בהתאמת חשבונות
- ✱ התמצאות במסמכי יבוא ויצוא
- ✱ ידיעת השפות עברית ואנגלית

לשם קביעת ראיון נא לפנות טלפונית 250421 קו פנימי 564

תדיראן

דרושים

1. **כלכלן** — בעל תואר ראשון בכלכלה או בשלבים אחרונים של לימודים לקבלת התואר.
2. **טכנאי אלקטרוניקה** — אחזקה ובניה של ציוד אלקטרוני וציוד ואקום (גבוה). בוגר בי"ס הלת שנתי עם נסיון.
3. **קנין אלקטרוניקה/חשמל** — נסיון קודם ברכש. ידיעת שפות. בעל רכב.
4. **אלקטרונאי** — ידע בסיסי באלקטרוניקה. כוון וכיול מסלולים ומבחנים. יועדף בעל נסיון בתחומים הנ"ל.
5. **פקידי יבוא** — השכלה תיכונית — התמצאות בתהליכי יבוא, סחר, מכס, תובלה בינלאומית.
6. **שליח** — שליחויות חוץ, שכפול וכריכה.

מועמדים מתאימים יפנו לת.ד. 648 תל־אביב — בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי או לדרך השלום 3 תל־אביב.

סודיות מובטחת

תדיראן תדיראן

לחברת „הלן קרטיס" בע"מ
דרוש/ה
תמחירן/ית
בוגר/ת קורס ראשוני לתמחיר

★

נא לפנות בכתב בפירוט תולדות־חיים לת.ד. 33030 תל־אביב, עבור „תמחירן".

תנאים טובים למתאים.

אלש.ד. בע"מ
מהנדסים יועצים

למשרדנו דרושים:

1. **מהנדס תעשיה וניהול** — בעל נסיון של לפחות 3 שנים בניהול פרוייקטים תעשייתיים. רצוי בעל התמחות רקע במתכת או בעץ או במחשבים.
2. **מהנדס תעשיה וניהול** — בעל רקע במתכת או בעץ.
3. **טכנאי ייצור** — בעל נסיון בתעשיית המתכת או העץ לעבודה אצל אחד מלקוחותינו, בהדרכת מהנדסי משרדנו.

לקביעת מועד לראיון, להתקשר לטלפון 961657 בימים א' ו־ד' בשעה 18.00

למחלקת פוליסות
בסוכנות ביטוח גדולה בת"א
נדרש
פקיד צעיר ונמרץ

כישורים:

1. שנתיים נסיון מעשי בענף ביטוח
2. כושר ניסוח באנגלית
3. תעודת בגרות
4. אחרי שרות צבאי סדיר

התפקיד:

טיפול שוטף בחומר נכנס והכנתו להדפסה כמסמך ביטוח מושלם, בדיקת החומר.

למועמד מתאים תינתן אפשרות קידום לאחריות על מדור במסגרת המחלקה המתפתחת.

נא לפנות בכתב עם פרוט נסיון קודם אל ת.ד. 3468 תל־אביב עבור „מחלקת פוליסות".

NCR
לחברתנו דרושים
מנתחי מערכות
למערכות מחשבים מתוחכמות

הכישורים הדרושים:

- ✱ נסיון של 5 שנים בתכנון ותכנות מערכים מינהליים ו/או עסקיים בינוניים או גדולים.
- ✱ השכלה אקדמאית בהנדסת ייצור או מינהל עסקים או כלכלה או ראיית חשבון.
- ✱ ידיעה בתכנון בסיסי נתונים ו/או מערכות ON-LINE יתרון.
- ✱ שליטה בשפה האנגלית.
- ✱ גיל 25—35.

אם הנך בעל הכישורים הנ"ל ורצונך להשתלב בתכנון בפרוייקטים מתוחכמים ובעלי אתגר פנה אלינו בכתב יד לפי הכתובת:

י. א. מיפוזך ובניו בע"מ
ת"ד 1089 תל־אביב 61000.

ציין: עבור משרה 20—3.

— סודיות מובטחת —

למפעל
דדמונד-אנמקוד בע"מ
ירושלים
דרוש
תמחירן מעולה

יועדף בעל נסיון בענפי המתכת והחשמל.

נא לטלפן 02-521106/7.

„אתא"
חב' לטכסטיל בע"מ

דרושים:

1. **פקיד בכיר** למחלקת יצוא — כישורים: נסיון פקידותי קודם, ידיעה טובה בחשבון, ידיעת אנגלית או גרמנית, דייקנות.
2. **פקידה כללית** מעולה — כישורים: בעלת נסיון של חמש שנים כפקידה, ידע בהדפסה, ידיעת אנגלית או גרמנית.

— תנאים טובים למועמד המתאים —

המעוניינים יפנו טלפונית או אישית למחלקת כח אדם, לפי הכתובת ב"ח „אתא", רח' העצמאות 10, קרית אתא, טל: 04-722132.

י. צינלר מ. שרון ושות' בע"מ
דרושה
פקידה כתבנית
בשיכון בבלי

בדבר פרטים נא לפנות למשרדי החב' צירלסון 4, תל־אביב, כלפון ב־447241, כל יום בין השעות 8—1, 4—6 אחה"צ, פרט ליום ג'.

ההגנה לאנרגיה אטומית
קריה למחקר גרעיני-נגב

דרוש גנן ראשי

הכישורים הדרושים:

- — בוגר בית־ספר חקלאי תיכוני או בית ספר לגננות ושתלנות.
- — בעל תעודה ממשלתית מס' 4 גנן מוסמך.
- — נסיון של 3—2 שנים בעבודה מעשית באחזקת גנים.
- — נסיון בפיקוח על ראשי צוותים ועובדי גן.
- — ידע בקריאת תכניות, בעל רשיון נהיגה ובעל ידע בהפעלת כלים.

למועמד המתאים מובטחים תנאי שכר טובים ועבודה מעניינת.

● נא לפנות עם פרוט שנות נסיון, מקומות עבודה, ופרטים נוספים הנוגעים לכישורים הדרושים לת.ד. 9001 באר־שבע, מדור קבלת עובדים.

למפעל ברמת־גן
דרושים

1. **קצין בטחון** — כישורים: נסיון קודם בתפקיד דומה, ידיעת השפה הערבית, רצוי בעל רכב
2. **פקיד ייצור** — 12 שנות לימוד, ידיעות בחשבון, רצוי נסיון קודם
3. **טלפוניסטית** — שעות העבודה 7.00—14.00

לפנות בכתב יד ולציין קורות חיים אל ת.ד. 234 רמת־גן [illegible]

לנוסד ממלכתי למחקר ופתוח
דרוש אקדמאי

לעבודה בעלת אתגר, המשלבת ארגון, פקוד וטכנולוגיות מתקדמות במישור אלקטרוני ואופטי המופעל בשדות ניסויים.

עדיפות תנתן לבעלי דרגות קצונה (קצין מבצעים) ונסיון בניסויי שדה.

● המעוניינים יפנו בכתב, בצרוף תולדות חיים ופירוט הנסיון לת.ד. 7057 ת"א עבור ש.ג.

אלומאיר בע"מ
דרושים לעבודה קבועה

1. **מסגרי אלומיניום**
2. **מרכיבים**

לפנות בשעות העבודה לאלומאיר אזור התעשיה ראשון־לציון טל. 948894/5, 949493

דרושה
קורספונדנטית אנגלית
למשרה חלקית

אפשרויות נוחות לגבי שעות העבודה

✱

לפנות טלפונית ת"א 51431, 2/3

דרוש
סגן מנהל חשבונות ראשי
לחברה יצרנית משווקת

הכישורים הדרושים:

(1) מנהל חשבונות מדופלם
(2) נסיון רב בכל שטחי הנה"ח של חברה יצרנית בתפקיד דומה.
(3) ידיעת השפה העברית על בוריה.
(4) ידיעת השפה האנגלית מעל לממוצע הכרחית.
(5) נסיון בהכנת דו"חות פיננסיים חדשיים.
(6) גיל 30—45.
(7) רצוי תושב תל־אביב או הסביבה.

המועמד המתאים מתבקש לכתוב בכתב יד בצרוף קורות חייו תוך ציון בפרוט של נסיון קודם, אל: ת.ד. 681 תל־אביב עבור סגן מנהל החשבונות הראשי.

דרוש
צלם אופסט

רצוי בוגר קורס צילום, למועמדים ללא נסיון קודם תנתן אפשרות להתמחות במקום.

נא לפנות עם קורות חיים לת.ד. 23004 תל־אביב.

סודיות מובטחת.

דרוש
במוסד ציבורי גדול בירושלים
קניין (אחראי להזמנות חו"ל)

מועמדים בעלי נסיון השולטים באנגלית ויכולים לנהל קורספונדנציה ענפה יפנו לת.ד. 23 ירושלים עבור קניין.

עדיפות תנתן לבעל הבנה בציוד [illegible]

דרוש
מהנדס אינסטלציה

בעל נסיון של שנתיים לפחות בתכנון מערכות הבראה הספקה מרכזית

ליאור אינג'נרים מתכננים

רח' קריניצי 32 רמת־גן, טל. 722776

דרושים מתנדבים לעבודה בשכר

מהנדסים · טכנאים · בימאים · שרטטים · מחסנאים • • • **דרושים** מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

מדינת ישראל
שירות התעסוקה

דרושים מתנדבים לעבודה בשכר

המקצוע	האזור
● טכנאי מכ"ם ; טכנאי אלקטרוניקה	— תל־אביב
● רתכים	— תל־אביב, ירושלים, פתח־תקוה, באר־שבע
● חרטים ; מסגרים	— תל־אביב, ירושלים, פתח־תקוה, חיפה
● פחחים	— תל־אביב, פתח־תקוה
● מכונאים	— תל־אביב, חיפה
● מכונאי גנרטורים ; שרברבים ; מסגרים	— רחובות
● מכונאי תעשיה ורכב	— פתח־תקוה
● מכונאי קיטור או דיזל	— חיפה
● מפעילי תעשיה	— באר־שבע
● חשמלאי בנין ; לוחות בקרה ; רכב ; חשמלאים עם רשיון לחשמל	— תל־אביב
● חשמלאי אחזקה ; חשמלאי רכב ; צבעי רכב	— פתח־תקוה
● חשמלאים ; מכשירנים	— חיפה
● כרסמים	— תל־אביב, חיפה
● אלקטרונאים	— תל־אביב
● עובדות אלקטרוניקה (הדרכה בעבודה)	— חיפה
● נגרים	— תל־אביב, רחובות
● פועלי בנין מקצועיים ובלתי מקצועיים	— תל־אביב, ירושלים, רחובות, פתח־תקוה
● כתבניות 2 שפות	— חיפה
● כתבניות עברית	— תל־אביב
● עובדי תברואה	— רמת־גן
● תופרות	— ירושלים, תל־אביב, חיפה
● חייטים ; תפרים ; סנדלרים	— חיפה
● סורגים	— תל־אביב, רמת־גן
● אורגים לסרטים ולמכונות עגולות	— תל־אביב
● נשים לעבודה במפעלי סריגה וטוויה (עבודה חלקית, גם בערב)	— רמת־גן
● מלצרים ; תדרניות ; מגישות תה ; קפטרים ; עובדי מטבח ועוזרי מטבח	— תל־אביב
● פועלות לבתי אריזה	— רחובות
● עובדים ועובדות בלתי מקצועיים לתעשיה	— תל־אביב, רחובות, פתח־תקוה, רמת־גן, חיפה
● פועלים בלתי מקצועיים לתעשית מתכת	— תל־אביב, חיפה, ירושלים, פתח־תקוה, רמת־גן
● עובדי שירותים במוסדות	— פתח־תקוה, רמת־גן
● מנופאים, סבלים; סוורים	— חיפה
● מוגים ; סבלים ; סוורים	— אילת

(לפנות ללשכת עבודה אילת)

ברשות מדורי ההתנדבות לעבודה בשכר בלשכות העבודה הזמנות רבות נוספות לעבודות שונות. מתנדבים מעוניינים מתבקשים לפנות לסניף הקרוב למקום מגוריהם כמפורט להלן. העבודה היא בשכר בהתאם לתעריפים המקובלים בהסכמי העבודה.

כתובות מדורי ההתנדבות לעבודה בשכר:

✱ ירושלים, רח' מסילת ישרים 16	— טל. 02-231181
✱ תל־אביב, רח' יבנה 12	— טל. 03-625281
✱ חיפה, רח' דבורה 2	— טל. 04-666101
✱ רמת־גן, רח' ארלוזורוב 14	— טל. 03-720111
✱ פתח־תקוה, רח' אוסישקין 16	— טל. 03-914835
✱ רחובות, רח' יעבץ 8	— טל. 03-950462
✱ באר־שבע, רח' העצמאות 53	— טל. 057-4386

שעות קבלת קהל: בימים א'—ה' מ־8.00—15.00; ביום ו' עד 12.00.

תן ידך למאמץ המשקי התנדב לעבודה בשכר!

לצה"ל דרוש לעבודה באיזור המרכז

סדר־יד
לייצור חותמות גומי

בפרטים נא לפנות לד.צ. 1190.

דרושים
זמרים גברים

למקהלה לבצוע היצירה „גורה לידר" מאת שנברג, במסגרת הפסטיבל הישראלי, בהשתתפות התזמורת הפילהרמונית הישראלית בניצוחו של מר זובין מהטה.

הקונצרטים יתקיימו ב־13, 14 ו־15 ביולי 1974

המעוניינים מתבקשים לפנות — בכתב בלבד — : לפסטיבל הישראלי ת.ד. 29874 תל־אביב

הפניקס הישראלי
חברה לבטוח בע"מ

דרושים
לסניף החברה בתל־אביב

א) **בודק/ת פוליסות אש**

ב) **פקיד הכנה**

■

נא לפנות טלפונית 623362
קו פנימי 239 ת"א.

לחברת יבוא ושיווק גדולה

דרוש
מהנדס חשמל
צעיר (30-40)

בעל יוזמה לניהול ומכירת ציוד
ידיעת השפה האנגלית הכרחית,
גרמנית — רצויה.

תנאים טובים ואפשרות להתקדמות.

נא לפנות בפרוט קורות חיים
לת.ד. 32081, תל־אביב.

— סודיות מובטחת —

למוסד להשכלה בצפון תל־אביב

דרושה
מזכירה
למחלקת הגזברות

שעות העבודה מ־4.00 אחה"צ
עד 8.30 בערב בימים א' עד ה'

הכישורים הדרושים:
נסיון במזכירות כללית ובהדפסה
רצוי נסיון בהנהלת חשבונות

★

נא לפנות לת.ד. 33379 תל־אביב
עבור מס. 90

למפעל כימי דינמי באזור פתח־תקוה

דרוש
מהנדס מכונות בכיר

לתפקיד מנהל משרד תכנון

●

לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים
למנהל המנגנון ת.ד. 1423 תל־אביב

דרוש
מכונאי אחראי

עם נסיון בחשמלאות רכב (גיל 30—50)
לטיפול ב־12 כלי רכב
למתאים — 1250.— ל"י להודש
לפנות למפעלי „בלרסי" בע"מ
טלפונים 918288, 914153
או ת.ד. 4, ראש העין

דרוש
מחסנאי פקיד טכני

לניהול מחסן ציוד של ציוד טכני,
נידרש גם ידע בניהול ארכיון טכני.

● כישורים: בוגר בי"ס מקצועי תלת שנתי
בעל נסיון בעבודה מסוג זה (לפחות בשרות צבאי)
או ניסיון בכל מקום אחר בניהול מחסן ופקידות טכנית.

● על המעונינים לפנות לת.ד. 7057 תל אביב, בציון קורות חיים והשכלה.

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

במחלקה להנדסה כימית דרושים באופן מיידי

מדריכים ואסיסטנטים
במשרות מלאות

המעונינים להמשיך בלימודי מוסמכים לתואר M.Sc. ו־Ph.D.
למועמדים מחוץ לבאר־שבע תנתן עזרה בדיור.

בקשות בצרוף העודות, ציונים וקורות חיים יש לשלוח למזכירות המחלקה להנדסה כימית, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב, ת.ד. 2053 באר־שבע מיקוד 84120.

מכרז מספר 73/38

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב מודיעה על משרות פנויות: —

1. במרכז למדעי הבריאות

א. מרכז מידע ויחסי צבור

תאור התפקיד: אחראי להעברת מידע על המרכז ופעולותיו לגורמים שונים בארץ ובחו"ל (כולל הוצאת בולטין קבוע לעובדי המרכז). אחראי להקמתה ולהפעלתה של הועדה הציבורית של המרכז ויזום הקמת רשת ועדות צבוריות מקומיות בישובי האזור. אחראי לסדורי הביקור של האורחים מחו"ל ומהארץ. מתאם זמני ביקור, סדורי לינה, ארוח, אש"ל וכו'. אחראי לעריכת דוחות ופרסומים של המרכז. מתאם עניני יחסי הצבור של המוסדות והארגונים המשולבים במרכז.

הכשורים הדרושים: בוגר תיכון, עדיף בעל השכלה אקדמאית. נסיון של חמש שנים לפחות בעבודה ביחסי צבור בדרג בכיר, רצוי בשטח הבריאות. שליטה מלאה בעברית ובאנגלית רצויה ידיעת שפה נוספת. כושר הבעה בכתב ובע"פ.

הדרגה המוצעת: י"ד—ט"ו בדרוג האחיד או 2—3 בדרוג מח"ר.

2. במחלקה לפיסיקה

ב. טכנאי לפיסיקה

הכשורים הדרושים: בוגר בית ספר מקצועי במגמות מכניקה עדינה / מכשירנות או השכלה מקצועית מקבילה. עדיפות תנתן לבוגר בית ספר לטכנאים.

הדרגה: תקבע בהתאם לכשורי המועמד.

כל המשרות הינן מלאות

למועמדים מחוץ לבאר־שבע תנתן עזרה בדיור. פניות בכתב בצרוף תולדות חיים ותעודות יש לשלוח עד יום ו' 8.3.74, אל מחלקת המנגנון, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב, ת.ד. 2053 באר־שבע מיקוד 84120.

נא לציין על המעטפה מספר המשרה המבוקשת

עץ לבוד בע"מ
ETZ-LAVUD LTD

דרושים
★ **חשב שכר**
בעל נסיון בשכר ממוכן
★ **מרכזנית מנוסה**

תנאים טובים ● סודיות מובטחת
נא לפנות: עץ־לבוד, מח' כח־אדם, פתח־תקוה, טלפון 914931.

דרוש
מבקר איכות צעיר
במפעל דינמי לחלקים תעופתיים

לטלפן 03-754047

למשרד עורכי דין
דרוש פקיד
ליום שלם או יום מפוצל
לעבודה בתיקי בית משפט והוצלפ
מתאים לחייל משוחרר
להתקשר טלפון 262126

תדיראן

למפעל האלקטרוניקה באזור

דרושים

1. **מהנדס אמינות ואיכות**
מהנדס אלקטרוניקה (רצוי בעל רקע של טכנאי/הנדסאי) 2—3 שנות נסיון בבדיקת ציוד קשר ו/או רכיבים אלקטרוניים. ידיעת עברית הכרחית.

2. **טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה**
א. לעבודות פתוח הנדסה מתקדמות עם נסיון בהקמת מערכות, ובתדירויות גבוהות.
ב. טכנאי אמינות ואיכות, עם נסיון בבדיקת ציוד קשר מורכב. ידיעת השפות עברית ואנגלית הכרחית.

3. **שרטטים**
שרטט אלקטרוניקה — שרטוטי מיקום רכיבים, מעגלים מודפסים, סכמות חשמליות.
שרטט מכני — שרטוטי יצור לאביזרים מכניים.

4. **מסגרים**
לעבודות מסגרות דגמים וכרסומות. ידע בנושאים איוך דחוס, אינסטלצית מים. מכונאות כללית.

5. **חרטים**
חרטים מעולים עם ידע במכונאות כללית.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 648 תל־אביב בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי, או ישירות למפעל רחוב השופטים 26 אזור, חולון.

סודיות מובטחת

תדיראן תדיראן

למפעלנו בדרום רמת־הגולן, הצופה על אגם הכנרת

דרושים עובדים בכל ענפי המתכת

- מגורי העובדים בישוב בני יהודה, בבית נאה ומרווח (3—4 חדרים).
- הלואה נוחה לרכישת ציוד ראשוני לדירה.
- עבודה במפעל חדיש וממוזג אויר.
- תנאי שכר — בהתאם לכישורים.
- הקלות במס הכנסה.

המעונינים — בעלי משפחות — יפנו בכתב, בציון קורות חיים של בני הזוג אל: „תעשיות גולן" בע"מ בני יהודה, ד.נ. רמת הגולן. הפונים יוזמנו לראיונות אישיים בת"א או בחיפה.

— סודיות מובטחת —

מגאסון אלקטרוניקה בע"מ
מפעלי מגן גולדמן בע"מ

דרושים לנו

חרט מנוסה

טכנאי ביקורת איכות
עם נסיון עבודה במפעל אלקטרוניקה

טכנאי בדיקות סופיות
בעל ידע ונסיון בחצאי מוליכים ובמעגלים דיגיטליים

עובדי ייצור והרכבה
עובדים ועובדות עם או בלי נסיון לפני או אחרי צבא, לייצור והרכבת מערכות אלקטרוניות

סודיות מוחלטת מובטחת

נא לפנות טלפונית בשעות העבודה לקביעת ראיון: טלפון: 723001, 726850.

עץ לבוד בע"מ
ETZ-LAVUD LTD

דרושים

✱ **מסגר או מכונאי אחזקה**
מעולה לתפקיד אחראי

✱ **מכונאי רכב ומלגזות הרמה**
מעולה לתפקיד אחראי

תנאים טובים למתאימים

נא לפנות: עץ־לבוד, מח' כח־אדם, פתח־תקוה
טלפון 914931. סודיות מובטחת!

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · קבלנים · [illegible]

חברת אלקטרוניקה לישראל בע"מ

רחוב גבורי ישראל 88, ת"א

eci

במסגרת התרחבותנו וכניסתנו לתחומים חדשים,
אנו מקימים צוות שיעסוק בעבודות פיתוח מעניינות,
רבות אתגרים בטכנולוגיות מתקדמות ביותר

לאיוש צוות זה דרושים לנו

★ **מהנדס אלקטרוניקה בכיר** לנהול צוות פיתוח.

★ **מהנדסי אלקטרוניקה בכירים**
בעלי נסיון של מספר שנים בפיתוח מעגלים ומערכות בתחומי VIDEO/AUDIO

★ **מתכנן מכני בכיר**
בעל נסיון של 3 שנים לפחות בתכנון ציוד מתוחכם לציוד אלקטרוני.

★ **הנדסאי אלקטרוניקה**
טכנאים בכירים, בעלי נסיון של מספר שנים בעבודות פיתוח ובניית מעגלים.

מועמדים העונים על דרישות הכישורים הנ"ל ומעונינים להצטרף לצוות מתבקשים לפנות טלפונית למח' כח אדם, טלפון: 255181 תל־אביב.
— סודיות מלאה מובטחת —

מערכות קשר, טלמטריה ובקרה • מערכות נווט ובקרה למגדלי פיקוח • מערכות ומכשירי קשר פנים • מקלטי בת, ממירים ומשנים • אנטנות VHF-UHF • אביזרי למוד

למפעל תעשייתי גדול
באזור חיפה

דרוש מהנדס חשמל

כישורים: —
- ✱ ידע במתקני זרם חזק ופיקות תעשייתי.
- ✱ קריאה וכתיבה גרמנית ו/או אנגלית טכנית.
- ✱ נסיון של 3—2 שנים לפחות.

(עדיפות תנתן לבעלי ידע באלקטרוניקה)

נא לפנות בכתב יד בצרוף תולדות חיים לת.ד. 1990 חיפה.

סודיות מובטחת

דרושים

למפעל גדול לייצור מזון בסביבות תל־אביב:

★ **מחסנאי ראשי**
לטבח לשעבר תינתן עדיפות

★ **קונדיטור ראשי**

★ **טבחים מקצועיים**

בהצעות בכתב עם פרוט נסיון ודרישת משכורת לפנות אל ת.ד. 1334 ת"א למס' 701433

תעשיה אלומיניום לבנין „אורפד"

דרושים

מסגרים אלומיניום ומרכיבים

חולון, רח' פרופסור שור 42 — אזור תעשיה מול פליז אמקור טל. 849871

דרושה פקידה

עם נסיון בהדפסה

ברית פקוח לקואופרציה החקלאית

רח' השמונאים 93 תל־אביב טלפון 264241

לבנק בתל־אביב

דרושה

מרכזנית

- ✱ אחרי שרות צבאי
- ✱ ידיעת השפה העברית על בוריה
- ✱ ידיעה טובה בשפה האנגלית
- ✱ נסיון של שנתיים לפחות בהפעלת מרכזיה

שעות העבודה רצופות.

על המעונינות לפנות למח' כח אדם, טלפון 623312 לשם קביעת ראיון.

תדיראן

למפעל מוצרי צריכה אלקטרוניים

דרושות

פועלות יצור

לעבודות הרכבה — אלקטרוניקה.
ההכשרה תנתן במקום.
תנאים סוציאליים טובים.
מועמדות מתאימות יפנו ישירות למפעל, רחוב המלך 50 אזור, חולון או טלפונית טלפון — 851107.

תדיראן תדיראן

לחברת בניה ארצית

דרושות:

1. **פקידה כללית**
2. **פקידה כתבנית**
3. **מפעילה למכ' נשיונל 33**

נא לפנות לחברת אשטרום, צירלסון 2, ת"א, ימים א, ב, ג, בשעות 18.00—16.00, לזאב

דרושה

פקידה כתבנית

אנגלית עברית
מ־16—8
תנאים טובים

להתקשר בין 14—8.30
טל. 448502 ; 442125

שרותי רכב בע"מ
המוסך המרכזי למכוניות
מתוצרת קרייזלר

דרוש לנו:

פקיד טכני

לעבודה בקורת ופקוח על מערכת נתונים ממוכנת.

מהות התפקיד:
1. בקורת על פרטיסי עבודה וחשבונות
2. בקורת על דו"חות קלט/פלט
3. קשר עם לשכת שרות

הכשורים הנדרשים:
1. ידיעת טובה בעבודות מוסך
2. ידיעת אנגלית
3. כתב יד נאה וברור — הכרחי.

המעונינים יפנו בכתב יד בפרוט קורות חיים אל ת.ד. 20075 ת"א.

למפעל תעשייתי ידוע בירושלים

דרוש

עוזר למנהל כללי

הכישורים:
— נסיון במינהל כספים, אדמיניסטרציה תעשייתית ומשא ומתן עם בנקים.
— רואה חשבון או מנהל חשבונות מנוסה
— עדיפים.
— תנאים טובים למועמד המתאים.

סודיות מובטחת

נא לפנות בכתב ולפרט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 2045 ירושלים למספר — 350.

חברה צבורית גדולה

מחפשת חשב

הכישורים הדרושים:
רואה חשבון או כלכלן בעל נסיון.
בתפקיד ניהול פיננסי בכיר.

נא לפנות לת.ד. 2150 עבור מס. 316 ירושלים.

בירושלים דרוש
עוזר אדמיניסטרטיבי

כישורים נדרשים:
- ✱ השכלה תיכונית
- ✱ נסיון בניהול

בדבר פרטים לפנות: לרח' יפו 68 (בית סולמור), טל' 226455.

משרד העבודה — המכון להשתלמות מקצועית משולבת — אורט ישראל

Elmor

אלמור טובעות יבוא ושיווק בע"מ
ת"א, רח' ה' באייר 24, כבר המדינה
טל. 265187

דרוש איש מכירות

בעל נסיון בענף מכשירים ביתיים
ומערכות סטריו
עם מכוניות מסחריות

סודיות מובטחת

מועמדים רצינים יפנו אלינו טלפונית לקביעת ראיון

למפעל לתיקון מנועי חשמל
במפרץ חיפה

דרוש

אדם אחראי

עם רקע טכני
לקבלת עבודות ומחסנאות.

בדבר פרטים לפנות: לת.ד. 802 חיפה.

למוסך גדול בת"א

המעסיק כ־70 עובדים

דרושים:

מנהל עבודה טכני

הכישורים הדרושים: תעודת הסמכת של משרד התחבורה ונסיון מעשי כמנהל עבודה.

פקיד ראשי למוסך

הכישורים הדרושים: בעל השכלה תיכונית ולאחר שירות צבאי, גיל 30—25, בעל ידע בהנהלת חשבונות ובעל נסיון בניהול משרד באופן עצמאי, בעל שליטה בשפה העברית וידיעה באנגלית ו/או צרפתית.

מועמדים העונים על הכישורים הנדרשים יפנו בכתב יד עם פירוט מלא של קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 14123 תל־אביב.

— סודיות מובטחת —

למלון בסביבת ת"א

דרוש

רב־מלצרים ראשי

✱

נא לפנות לת.ד. 21017 תל־אביב
עבור „מלון"

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה

דרוש

קבלן בנין

לעבודות שוטפות במפעל

על המעונינים לפנות למנהל מחלקת האחזקה טלפון 726051—04 לשם קביעת ראיון.

משרד הבריאות

דרושה מדריכה

לביה"ס לאחיות מעשיות
בבאר יעקב (נפש)

אחיות מוסמכות המעוניינות במשרה או מתבקשות לפנות למנהלת ביה"ס לאחיות ליד בית"ח הממשלתי לחולי נפש באר־יעקב.

טלפון: 961243—03

דרוש

מכונאי אחזקה

לבית אריזה „פרי אור"
באיזור התעשיה נתניה

על המעוניינים לפנות טלפון:
(053)28504/5

לבית חרושת לארנקים

דרושות

נשים ונערות

לעבודות יד, גם ללא נסיון
עבודה יום שלם

לפנות: שטיינר, תל־אביב, גרונברג 26

לסברינה
מפעלי טקסטיל בע"מ

דרושה

מזכירה

למחלקת יצוא

- ✱ שליטה מלאה בשפות עברית ואנגלית, כולל ניסוח והדפסת מכתבים בשתי השפות.
- ✱ נסיון של שנתיים לפחות בעבודה דומה.
- ✱ העבודה בבני־ברק.
- ✱ שעות העבודה 08.00—16.00.

בדבר פרטים נא לפנות למנהל כח־אדם, טלפון: 791131.

סודיות מובטחת!

sabrina

תעשיות אלקטרוכימיות
פרוטארום
ת.ד. 1929 חיפה, מיקוד 31000

דרושה מזכירה

למחלקת כח אדם

מקום העבודה: משמר הים ע"י עכו
שעות העבודה: 16.00 — 07.30

הכישורים הדרושים: ניהול עצמאי של המשרד ידיעה מושלמת בעברית וידיעה טובה באנגלית כולל הדפסה בשתי השפות. נסיון של לפחות 5 שנים בעבודה, ידיעה ונסיון בקצרנות וניסוח עצמאי של מכתבים.

המשכורת תקבע בהתאם למקובל במפעל ולנסיון המועמדת.

המעונינות תפנינה בכתב למחלקת כח אדם.

להברה מסחרית גדולה
בתל־אביב

דרושים

1. **מנהל/ת חשבונות**
עצמאי/ת מעולה.
כישורים: א. ידע בחשבונות של סוכני ביטוח ועיסקות מסחריות הקשורות ביבוא. ב. נסיון של 5 שנים לפחות כמנהל/ת חשבונות עצמאי/ת. ג. ידיעה באנגלית רצויה.

2. **פקידת רישום**
למכונת הנהלת חשבונות „נשיונל".

תנאים טובים למועמדים המתאימים.
לפנות בכתב לת.ד. 8159 רמת־גן.

דרושים

עובדים סוציאליים

או בעלי מקצוע בתחומים קרובים,
לעבודת טיפול ויעוץ עם קשישים,
כמו כן במחלקת שיקום, אבחון
וגריאטריה־אקוטית

פניות בצרוף קורות חיים והעתקי מסמכים
נא להפנות עד ל־10.3.74 למרכז הגריאטרי
נווה־אבות פרדס־חנה טל: 79057,8,9־063

דרוש

כלכלן

רצוי מתמחה בעבודת מטענים ימיים
ידיעת אנגלית הכרחית, עברית רצויה

נא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 7167 תל־אביב ולציין עבור „כלכלן".

סודיות מלאה מובטחת

לבתי האופנה איגניר

דרושה

פקידה כללית

לעבודה בחנות
שעות העבודה מפוצלות

נא לפנות לחנות, תל־אביב, רחוב דיזנגוף 129 בשעות העבודה

דרוש

מדריך מקצועי למתכת

למשרה מלאה. לעבודה בבית־חולים פסיכיאטרי באזור ירושלים.

נא לפנות גב' גרינברג, ת.ד. 140 ירושלים.
טל. 521191.

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

מפעל בטחוני בחיפה

מסגר רתך מכונאי

אתה חושב להחליף מקום עבודתך? מחפש לך מקום עבודה קבוע ובטוח?

פנה אלינו:

מובטחים לך:

שכר בהתאם למקצוע המקצועית
תנאי רווחה וזכויות סוציאליות מלאות
אפשרות לעבוד שעות נוספות
הסעה למקום העבודה וחזרה לעובדים הגרים במרחק 25 ק״מ מהמפעל משולם גם זמן נסיעה.

- לקבלת פרטים נא לפנות: ימים א׳, ג׳, ה׳, — בין השעות 07.00—08.00
ימים ב׳, ד׳ — בין השעות 07.00—15.00
יום ו׳ — בין השעות 07.00—11.00
- כתובתנו: חיפה חוף הכרמל (מול בית הקברות העירוני), מחנה מס׳ ב/258 מחלקת כח־אדם. אוטובוס אלינו מס׳ 45 מרחוב שפירא בחיפה.

לנו קווי הסעה מהמפעל וחזרה לחדרה, נהריה, כרמיאל, נצרת ועפולה

למוסד מחקר ופיתוח בסביבות חיפה

דרושים אקדמאים

לעבודה מעניינת - בניתוח מערכות מתוחכמות בשלבי תכנון ופיתוח;

תיאור התפקיד — מחקר אמינות, תיכון נסו־ים, ניתוח תוצאותיהם, אולואציה של אמינות לאור תוצאות ניסויים, תכניות אב לניסויים ולהוכחת אמינות, סקרים סט־טיסטים על ביצוע מערכות.

הכישורים — תואר אקדמאי (רצוי M.Sc.) — באחד השטחים הבאים: תעשיה וניהול, אלקטרוניקה, פיזיקה.
יועדפו מועמדים בעלי רקע או נסיון משולב של אלקטרוניקה וסטטיסטיקה.

- המעוניינים מתבקשים לפנות לת.ד. 9757, חיפה 31096 (עבור „ח״), בצירוף קורות חיים, השכלה ונסיון מקצועי.

— סודיות מובטחת —

א.אי.ל. ישראל בע״מ
התעשיות אלקטרוניקה

לעבודות פתוח באלקטרוניקה

דרושים

לעבודה מגוונת ומעניינת

מהנדס אלקטרוניקה (מע—503)

עם שנתיים נסיון לפחות

הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה (מע—516)

עם 3 שנות נסיון

טכנאי/ת יצור (מע—534)

לעבודה אדמיניסטרטיבית בנהול פרויקטים

תנאים טובים למועמדים המתאימים

נא לפנות בכתב או טלפונית 787131 או 782141 אל מחלקת כוח אדם, מבצע קדש 48 בני־ברק 51203.

— סודיות מובטחת —

למפעל בטחוני בתל־אביב

דרושים

א) **עובד/ת מעגלים מודפסים**
ב) **טכנאי ציפויים**
ג) **עוזרות טכנאים**

לבדיקת רכיבים אלקטרונים ועבודות חוט והלחמה.

- המעונינים מתבקשים לפנות לת.ד. 33411 ת״א 61330 עבור מ. ולצרף תולדות חיים בכתב יד, כתובת ומס׳ טלפון.

— סודיות מובטחת —

אלתא
התעשיות אלקטרוניות בע״מ

דרושים

לנושאי רכש אלקטרוניקה וחומרים

1. **מהנדס/הנדסאי אלקטרוניקה**
2. **מהנדס/הנדסאי מכונות או כימיה**

הכישורים הנדרשים:
ידיעת השפה האנגלית
כושר ניהול מו״מ עם ספקים
רצוים קשרים עם חברות להספקת ציוד.

- על המעוניינים לפנות בכתב או אישית למחי התעסוקה אלתא אשדוד טלפון 055־31155 קו פנימי 416.

הסתדרות מדיצינית הדסה

מודיעה על משרות פנויות:

דרושות אחיות מוסמכות ומעשיות

למשרות שלמות וחלקיות למאגר (Pool) האחיות בבית־החולים, לעבודה במשמרות שונות (בוקר, ערב, לילה). שעות העבודה ותותאמנה לפי נחיות האחיות. שעור המשרה יקבע אף הוא לפי נחיות האחיות וכן תתקבלנה מועמדות המוכנות לעבוד רק פעם או פעמיים בשבוע.

המעונינות מתבקשות להתקשר טלפונית למס׳ 528658 בין השעות 14.00—16.00 או בכתב לת.ד. 499, ירושלים עבור „מאגר אחיות״.

דרושים מנהלים

לבתי ספר חקלאיים תיכוניים

פנימייתיים באזורי הארץ השונים.

מועמדים בעלי השכלה ונסיון מתאי־מים יפנו אל הנהלת האגף לחינוך התישבותי, הקריה, תל־אביב, ת.ד. 7036, טל. 255421.

בן גשבורג M

לחב׳ מ.כ. מור — כרמי בע״מ
ספרות טכנית למטוסים, מערכות תצוה, וכן תכנון, יעוץ ופקוח באלקטרוניקה, בקרה ועיבוד נתונים

דרושים:

מהנדסי אלקטרוניקה
טכנאי אלקטרוניקה

לתפקידי אחזקה של מערכת דיגיטלית
תנאים טובים מאד למועמדים המתאימים
נא להתקשר לשם קביעת ראיון טל. 623266/7/8
— סודיות מובטחת —

למוסד למחקר ופיתוח בסביבות חיפה

דרושים:

1. מהנדס נסויים

לעבודה מעניינת בחקר מערכות מתוחכמות בשלבי התכנון והפיתוח.

תיאור תפקיד — רכוז קבוצת נסויים, תכנון נהול ופיענוח נסויים, תכנון ופיתוח ציוד ומיכשור לנסויים, פתוח ושכלול שיטות מדידה ורישום.

כישורים — מהנדס אלקטרוניקה (או אוירונאוטיקה) בעל 3—5 שנות נסיון בעבודת פיתוח.

2. טכנאי אלקטרוניקה

לעבודה מעניינת בקבוצת נסויים.

כישורים — הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה בעל נסיון מעשי של 5 שנים לפחות בעבודות פיתוח. רצוי בוגר בי״ס טכני של ח״א.

- על המעונינים לפנות לת.ד. 9757, חיפה 31096 (עבור כמ׳ 14) נא לציין קורות חיים, השכלה ונסיון מקצועי קודם.

— סודיות מובטחת —

״מגנן״
סוכנות לבטוח בע״מ

קריירה!

אם אתה

- ✱ מעל גיל 25
- ✱ נשוי
- ✱ בעל השכלה תיכונית
- ✱ מחפש קריירה חדשה
- ✱ בעל רצון לעבודה בענף בטוח חיים.

אנו מציעים:

- ✱ הכנסה מן הגבוהות
- ✱ סיוע בעבודה
- ✱ גבוי של חברת הבטוח האהודה ביותר בישראל
- ✱ קריירה וקידום.

דרושים נציגים
בירושלים
תל־אביב
נתניה

לקביעת ראיון אנא פנה לת.ד. 39104 תל־אביב.

לחברת בנין ארצית

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

עצמאי/ת

נסיון של 5 שנים לפחות
עבודה רצופה

מועמדים דתיים מתבקשים לפנות לת.ד. 2770 תל־אביב, בציון פרטים אישיים ונסיון קודם.

TIMNA תמנע

למכרות נחושת תמנע בע״מ

דרושה

פקידה

אחרי שרות צבאי

לעבודה בכספים וניהול חשבונות (במשרדי החברה בתל־אביב).

מועמדות מתאימות יפנו טלפונית 255451 לקביעת מועד לראיון אישי.

לבית אופנה גדעון אוברזון

דרושים:

1. נערת קבלה, רצוי בעלת הופעה נאה, ל־5 ימי עבודה בשבוע.
2. נער שליח עם וספה.

להתקשר לטל. 282687 בימים א׳—ה׳ מ־9—15.

החברה הישראלית לטרקטורים וציוד בע״מ

מפיצי CATERPILLAR בישראל

חייל משוחרר! סדיר ומילואים!

חברתנו, מפיצי ציוד קטרפילר בישראל מציעה לך

עבודה קבועה בתנאים טובים

דרושים לנו:

1. **מכונאי דיזל**
בעלי נסיון ומתחילים
2. **רתכים ומסגרים**
3. **חשמלאי רכב**
4. **פקידים בהנהלת חשבונות**
בעלי נסיון של 3 עד 4 שנים

על המעוניינים לפנות:
משרד ראשי, חולון, איזור התעשיה, רח׳ המנור 8, ת.ד. 214, טלפון 856125.
סניף חיפה, מפרץ חיפה, רח׳ ההסתדרות, טל. 729161

דרושים צעירים

לעבודה אחראית ומעניינת באזור תל־אביב

- **הנתונים הדרושים:**
- ✱ השכלה של 11 שנות לימוד לפחות.
- ✱ כושר בריאות תקין.
- ✱ אחרי שרות צבאי מלא ביחידות שדה, בתפקידי פיקוד.
- **תנאי העבודה:**
- ✱ עבודת משמרות (8 שעות משמרת כולל לילות ושבתות).
- ✱ ההעסקה עפ״י חוזה מיוחד למשך שלושה חודשים לפחות. (עם אפשרות הארכה)
- ✱ שכר ממוצע של —.1200 ל״י ברוטו לחודש.

התחלת העבודה בהקדם
מותנית במעבר קורס בן מספר ימים במשכורת

העבודה מתאימה גם לסטודנטים

מעונינים מתבקשים לפנות אישית בימים שני ושלישי (4—5 מרץ 74) בין השעות 14.30—17.30 לרחוב אבן גבירול 10 תל־אביב ולפנות לפקיד המודיעין.

נא להצטייד בפנקס מילואים ובמודעה זו

מפעל בטחוני בחיפה

דרושים:

- ★ **טכנאי ייצור**
- ★ **פקידה כללית**
- ★ **פקידה כללית** (דוברת רוסית)
- ★ **מחסנאי** (למחסן מתכות)
- ★ **מחסנאי כלי עבודה**

שעות העבודה: 06.45—16.00.

לפנות: חיפה, חוף הכרמל (מול בית הקברות העירוני) מחנה מס׳ ב/258 מחלקת כח־אדם.

בימים: א׳ ג׳ ה׳ בין השעות 07.00—18.00
ב׳ ד׳ בין השעות 07.00—15.00
ו׳ בין השעות 07.00—11.00

נא להביא לראיון פנקס מלואים ותעודת זהות.

למפעל בטחוני בתל־אביב

דרושים

פחח, מסגר, חרט, כרסם, רתך

לעבודות ציוד בשטח האלקטרוניקה

שרטטים/ות

- המעונינים מתבקשים לפנות לת.ד. 33411 ת״א 61330 עבור ב׳ ולצרף תולדות חיים בכתב יד, כתובת ומס׳ טלפון.

— סודיות מובטחת —

לסברינה
מפעלי טקסטיל בע״מ
דרושה
מזכירה
לאחלקת יצוא

sabrina

דרושה מזכירה

למחלקת כח אדם

לחברה מסחרית גדולה בתל־אביב

דרושים

חשבונות

פקיד רישום

דרושים

סוציאליים

כללית

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בימאים · שרטטים · מחסנאים ••• [illegible] · אסיסטנטים · סוכנים •••

מקור
שרותי מידע ישראליים בע"מ
אנו מחפשים:
● מהנדס אלקטרוניקה / מכונות — לתפקיד מנהלי בכיר בתעשיה
● מנהל יחידת [illegible] — בקונצרן תעשייתי
● מנהל אגף שיווק — בחברה גדולה
● מבקר פנים ראשי — מנהל־חשבונות בכיר
● כלכלן מנוסה — לרכז נושא כספים
● [illegible] — לחברה תעשייתית
● מנהל מדור משכורות — לחברה פרטית
● עוזר למנהל מפעל — אקדמאי צעיר
מקור לשרותכם!
"מקור" תל־אביב רח' גורדון 65 ת.ד. 33365 טל. 248211

אראל
מערכות בקרה בע"מ
אזור התעשיה יבנה
למפעלנו דרושים:
1. **מזכירה בכירה**
נסיון של 4—5 שנים בעבודות מזכירות. ידיעת שפות עברית, אנגלית, גרמנית (כולל הדפסה).
2. **חשמלאים**
לתכנת לוחות.
3. **מחווטות**
לעבודות אלקטרוניקה.
נא לפנות למחלקת כח אדם.
הסעה מובטחת —
סודיות מובטחת

קריסטל
תעשית מכונות ומנורים בע"מ
רח' התחלון 12, רמת־גן, טלפון: 726122
דרושים
1. **מנהל מחסן "יצור"**
בעל רקע טכני טוב ונסיון בענף.
2. **נהג**
עם רכב נוסעים (או טנדר). לשליחויות מהמפעל.
✱
לפנות אישית אל מנהל הייצור, או ל התקשר לשם קביעת ראיון לטלפון — 729331 בשעות 08.00—14.00.

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרושים
1. **מכונאי מעולה**
בעל נסיון באחזקת מכונות תעשייתיות
2. **עוזר למנהל עבודה**
3. **מבקר ט"ב**
תנאים טובים לאיש המתאים
בהצעות נא לפנות לת.ד. 1145 חיפה

למפעלנו בעתלית
דרוש
כימאי אורגני
לניהול מעבדה
נא לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ופרוט הנסיון הקודם ל —
דור כימיקלים בע"מ
ת.ד. 10086 חיפה

למושב עובדים בסביבת נתניה
דרוש
מנהל מחסן תערובת גדול
במיכון מודרני
לפנות בכתב: סניף "דבר" נתניה, רח' הרצל
סודיות מובטחת

א.אי.ל ישראל בע"מ
תעשיות אלקטרוניקה
למחלקת אמינות ופקוח איכות
דרושים
מבקר איכות
טלפוניה (510-מט)
✱ עם נסיון קודם
✱ ידיעת השפה הגרמנית יתרון
הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה
✱ עבודה מעניינת בבקרת איכות בפרויקטים בשלבי פיתוח.
✱ רצוי נסיון קודם.
תנאים טובים
למועמדים המתאימים
נא לפנות בכתב או טלפונית 787131 או 782141 אל מח' כוח אדם, מבצע קדש 48 מי־ברק 51203.
סודיות מובטחת

למכרות נחושת
תמנע בע"מ
TIMNA
דרוש
הנדסאי חשמל
בעל תעודת הנדסאי.
כישורים: בוגר בית ספר מקצועי תיכוני ב׳ מגמת חשמל 4 שנתי או בוגר בית ספר להנד־סאים 5 שנתי.
דרגה בדרוג הטכנאים בהתאם לכשורים.
מועמדים מתאימים יפנו אישית למשרדי החברה, בקריה, רח' ס' מס' 2 (מול קול ישראל) בימי רביעי, בין השעות 09.00—13.00 ו־16.00—18.00. מצויידים במנקם מלואים ותעודת שחרור מצה"ל.

לחברה לייבוא ושווק צמיגים בע"מ
דרושים
1) **מנהל חשבונות**
סוג ג' או ד' עם נסיון.
2) **מחסנאי מוסמך**
בעל נסיון לנהול מחסן וכרטסת.
תנאים טובים לאנשים המתאימים!
סודיות מובטחת!!
לפנות: טלפון 37557 בשעות 3—5 אחה"צ רחוב תושיה 4, תל־אביב.

להברת ביטוח גדולה
דרושות
★ **כתבנית**
פוליסות/עברית
בעלת נסיון בהדפסת פוליסות של שנתיים לפחות
★ **נקבנית** עם נסיון
לעבודה קבועה או זמנית
המעוניינות יפנו, בצרוף פרטי המשרה — לטלפון 54311.

1. **מהנדס מכונות ראשי**
בעל נסיון בתעשיה
2. **סגן מנהל חשבונות ראשי**
דרושים למפעל תעשייתי גדול — באזור חולון.
נא לפנות בכתב לת.ד. 2905, תל־אביב.
תנאים טובים — סודיות מובטחת.

למשרד מתכננים דרוש/ה
שרטט/ת קונסטרוקציה
עם נסיון. תנאים טובים.
נא לטלפן בין השעות 9 עד 13 טל. 223381.

דרוש/ה
פקיד/ה
עם נסיון של שלוש שנים.
משרה מלאה
כל בו
טוח־אביבים
יהודה הנשיא 34, רמת־אביב
טלפון 411236

למלון 4 כוכבים "***" בירושלים
דרושים/ות: —
★ **פקיד/ה קבלה**
★ **טלפוניסטית**
בעלי נסיון יפנו לת.ד. 1351 ירושלים בציון פרטים מלאים

מפעל התמרוקים באזור חדרה
מחפש
פקידה/ מזכירה
שליטה מלאה באנגלית וגרמנית הכרחית
טלפון 063—77737 גם בשעות הערב

דרושה
שרטטת מזוג־אויר
נסיון 2—3 שנים
ה.ג. גולדשמידט
מהנדס יועץ בע"מ
טלפון: 222477 226564

הזדמנות לצעיר
רציני אחרי צבא
אפשרות להתקדמות
מהירה בבית מסחר
[illegible]
לפנות ת.ד. 911 ת"א
עבור מס' 364.

למפעל מתכת
בתל־אביב
דרושים **חרטים**
תנאים טובים.
טל. 32972 —
בשעות העבודה.
בערב — 253530, 443753.

דרוש כוון
אוטומטים
מסוג אינדקס
בתנאים טובים
למתאים
להתקשר טלפונית
737414

דרוש
מלגזן
לעבודה קבועה
במפעל למזון.
לפנות בצרוף קורות חיים ת.ד. 10109 מפרץ חיפה

דרוש כרסם
עצמאי
בתנאים טובים
לאדם המתאים
טלפון 737414

מפעל מבוסס למזון
מחפש לעבודה קבועה
נהג למשאית דיזל
לפנות בצרוף קורות חיים, ת.ד. 10109 מפרץ חיפה

דרושים
נגרי רהיטים ומרכיבים
תנאים טובים
סודיות מובטחת
טלפון 745158

מנהל צעיר ודינמי
מאסטר (MA) במנהל עסקים, באסטר (MA) בפסיכולוגיה ארגונית תעשייתית, נסיון בתלי עסקי בכיר בארצות־הברית, עומד לחזור לארץ, מעונין במשרה מתאימה.
נא לפנות:
MAARIV (MA)
7 Park Ave. New York,
N.Y. 10016 U.S.A.

למפעל תעשייתי ידוע בירושלים
דרוש/ה
פקיד/ה
יבוא ויצוא
בעל/ת נסיון קודם של שלוש שנים לפחות ● ידיעת אנגלית הכרחית.
תנאים טובים
למועמד/ת המתאים/ה
סודיות מובטחת
נא לפנות בכתב ולפרט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 2045 ירושלים למספר 370.

אוניברסיטת בר־אילן
מודיעה על משרה פנויה של:
מנהל מדור המשכורות
מכרז מס': 22/74
הדרישות: התמצאות בחישובי שכר בשיטה ממוכנת, ● ידיעות בהנהלת חשבונות תקציבית, ● נסיון בעבודה של 3 שנים לפחות ● שומר מצוות ● דרגה 38—36 של הדרוג האחיד.
נא לפנות: בכתב בציון מס' המכרז אל מח' המנגנון, אוניברסיטת בר־אילן רמת־גן.

טמבור צבע
בע"מ
למשרדנו בעכו דרושה
פקידה כתבנית
בשפה האנגלית
הכישורים הדרושים:
קורספונדנציה עצמאית · באנגלית ובעברית. ידע בנוהלי יצוא, נסיון של 2—3 שנים לפחות.
נא לפנות אל מנהל כח אדם טל. 04-910133.

„אליאנס" מפעלי צמיגים וגומי בע"מ
אזור התעשיה חדרה, ת.ד. 48
דרושה
פקידה כתבנית
השולטת בשפות אנגלית/עברית
תנאים טובים והוצאות נסיעה — מובטחים.
פניות בצרוף קורות חיים ונסיון קודם נא לשלוח לת.ד. 48, חדרה

לחברת שיווק בתל־אביב
לריכוז ופיקוח אשראי וגביה
דרוש
עובד נמרץ
נסיון קודם בשטח המגברות והכספים רק פניות עם ציון פרטים אישיים, כולל תולדות חיים — תענינה.
נא לפנות בכתב לת.ד. 16284 תל־אביב, עבור „חברת שיווק".

דרוש
מהנדס בנין
בעל נסיון, לעבודות ניהול ופקוח על בניה לעבודות בצפון הארץ.
לפנות בכתב עם פירוט הנסיון לרמת השרון ת.ד. 309.
— סודיות מובטחת —

TEKTRONIX®
מעתה, שם דבר בתחום
ELECTRONIC CALCULATORS
למדענים מתמטיקאים ואנשי מחקר

דרושים
✱ **מהנדסי מכירות**
✱ **טכנאי שרות**

נא לפנות ל־
איסטרוניקס
ת.ד. 39300 תל אביב 390

למפעל תעשייתי גדול במרכז הארץ
דרוש:
אח מוסמך / מעשי / חובש -
לאחר שרות צבאי
ובעל כושר בריאות תקין.
למועמד המתאים מובטח עניין מקצועי רב, היקף אחריות גדול, תנאים טובים, קידום וסיפוק מהעבודה.
בדבר פרטים בבקשה לפנות בכתב בצרוף תעודות והמלצות לת.ד. 19098 תל־אביב.
— סודיות מובטחת —

למפעל מתפתח ודינמי בחיפה
דרושים
מהנדס אלקטרוניקה
לעבודות תכנון ופתוח של מערכות אלקטרומכניות.
ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
נסיון בשטח זהה או דומה של שנתיים לפחות.
עדיפות לבוגרי בי"ס מקצועי.
המועמד המתאים ישלח לתקופת השתלמות בארה"ב.
מזכירת מנכ"ל
נסיון של שנתיים בניהול משרד עצמאי.
הדפסה עברית־אנגלית כולל ידיעת שתי השפות.
מזכירת מחלקה
הדפסה וידיעת השפות עברית־אנגלית.
מנהל חשבונות
נסיון של שנתיים. ידיעת אנגלית יתרון.
נא לפנות בכתב בצרוף הפרטים המבוקשים לת.ד. 4353 חיפה — עבור מספר 563 (מיקוד 31040).

למפעל בטחוני בתל־אביב
דרושים
● **טכנאי אלקטרוניקה**
● **טכנאי ייצור**
המעונינים מתבקשים לפנות לת.ד. 33411 עבור מ' ת"א 61330 ולצרף תולדות חיים בכתב יד, כתובת ומס' טל.
— סודיות מובטחת

לצה"ל
דרושות
כתבניות
מקום העבודה — תל־אביב.
שעות העבודה — 08.00—16.00.
לפנות בשעות העבודה,
לטלפון — 03—693292.